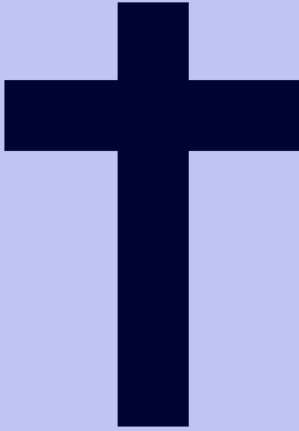

Melĕ Mékōōlē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

Mel̥ Mék̥ōl̥ē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akoose

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akoose

bss

Cameroon

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akoose

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
0143729f-907e-5098-b6ce-63b1629b8e48

Contents

Matyo	1
Makose	52
Lukase	83
Jone	134
Mbelted	169
Roma	217
1 Korinto	240
2 Korinto	262
Galesia	277
Efesus	285
Filipi	293
Kolose	299
1 Tesalonika	304
2 Tesalonika	309
1 Timoti	312
2 Timoti	319
Titus	324
Filemon	328
Hibru	330
Jemse	347
1 Petro	353
2 Petro	359
1 Jone	363
2 Jone	369
3 Jone	370
Jude	372
Mam nime mebenled	374

Nkalanj ní bwám níme Yesue ngáne

Matyo

átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanj ní bwám ngáne Matyo átélé ríhóbe nén bán Yesue mó adé Nsoode awè Dyòb dénhòbpe aá mósòlòm á nkòhse te. Mbwiined ne mó dso Dyòb dénlòndéte mekan níme ánhòbpe aá mósòbelé ábè bad se' bsoð. Mmèn nkalanj ní bwám ríde áyál e nkòhse rísyáál.

Mekan níme Yesue áyágté'áá békábé mó áte metón métáan. (1) Abé áde bad bé nkamlen ní Dyòb bétángené awón ne mbéltéd nímáb, mekan níme mébé nímáb ne mekan níme mébenléd ne bó (E'ped 5-7); (2) Nsón níme bembape dyóm ne bébe bétángené abel (Eped 10); (3) Ngáne nkamlen ní Dyòb rídí (Eped 13); (4) Ngáne mod átángené Dyòb abele (Eped 18); (5) Mekan níme mébenlad ne ngáne ébèé áde Krístæ ápeé (E'ped 24-25).

Nkabtéd ní kálag

Nchyaátén ne echyáa éche Yesu Krístæ 1.1-2.23

Nsón níme Jone, Nduzene 3.1-12

Edusen ne mekægen níme Yesue 3.13-4.11

Nsón níme Yesue á mbwóg e Galilia 4.12-18.35

Nsón níme Yesue áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 19.1-20.34

E'pun bé asóg ábe Yesue á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 21-27

Mpuu ne alúmed áde Sánjwéé álúmtáá bad yál áde ámáá apuu 28.1-20

Betaa ábe Yesue

(Luk 3.23-38)

¹ Tónjé e betaa ábe Yesu Krístæ edii nén. Yesue ambíd á nchyaátén níme kân Dabide, Dabide mó-'é abíd á nchyaátén níme Abrahamé.*

² Abrahamé mó abédé sáá awè Aisige. Aisige-'é ambé sáá awè Jakobe, Jakobe-'é mó anchyáá Judaa bóobe baányan. ³ Judaa bó mwaád Tamaa, bényhyáá Perese ne Zeraa. Perese ambé sáá awè Heseone, Heseone-'é sáá awè Rame. ⁴ Rame mó abédé sáá awè Aminadabe, Aminadabe-'é abédé sáá awè Nashone. Nashone ambé sáá awè Salmone. ⁵ Salmone bó mwaád, Rahabe bó-'áá bényhyáá Boase. Boase bó mwaád Rute bényhyáá Obede, Obede-'é ambé sáá awè Jese. ⁶ Jese ambé sáá awè kân Dabide.

Kân Dabide bó Uria mwaád béchyáá Solomone. ⁷ Solomone ambé sáá awè Rehoboame, Rehoboame-'é mó ambé sáá awè Abijaa, Abijaa ambé sáá awè Asaa. ⁸ Asaa ambé sáá awè Jehosafade, Jehosafade mó-'é ambé sáá awè Jorame, Jorame mó-'é ambé sáá awè Uzzia. ⁹ Uzzia abédé sáá awè Jotame, Jotame mó-'é ambé sáá awè Ahasé. Ahasé mó-'é ambé sáá awè Hezekaya. ¹⁰ Hezekaya-'é ambé sáá awè Manase. Manase-'é sáá awè Amose. Amose mó ambé sáá awè Josia. ¹¹ Josia móo anchyáá Jekonyase bóobe baányan, á pónde eche bad bé alonj á Israel bénkweé nzum bonj bad bé Babilon béswéén bó áwáb alonj.

¹² Ade nén demmadté atóm, kósh ne á pónde eché bényhyáá'é Yesue, betaa ábe Yesue bébédeé; Jekonyase móo ambé sáá awè Sheltyele, Sheltyele-'é mó ambé sáá awè Zerubabele. ¹³ Zerubabele ambé sáá awè Abutee, Abutee-'é sáá awè Elyakime. Elyakime-'é ambé sáá awè Azoo. ¹⁴ Azoo abédé sáá awè Zadoge,

* 1:1 Mmèn nchoo ríde kóshne á kálag e Dyòb e'só 5.1, 6.9, 10.1, 11.10, 27.

Zadoge mó-'ε ambé sáá awě Akime, Akime-'ε sáá awě Eliude. ¹⁵ Eliude mó ambé sáá awě Elizaa. Elizaa-'ε sáá awě Matane. Matane mó-'ε ambé sáá awě Jakobe. ¹⁶ Jakobe mó abédé sáá awě Josebe. Josebe mó awón Maria awě anchyáá Yesue awě béchagéé bán Kristæ.

¹⁷ Né-óó, nyongel ésyāāl, mbooted ne Abrahame ápe wée Dabide, édé dyóm-é-nyongel ne éniin. Mbooted ne Dabide ápe pónde eche béswééné bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, édé dyóm-é-nyongel ne éniin. Bootya pónde eche bēnsweññē bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, káóñne á pónde eche béchyáá Yesue, áde dyóm-é-nyongel ne éniin.

Echyáa éche Yesue
(Luk 2.1-7)

¹⁸ Echyáa éche Yesue ébédé nēn: Maria, nyaá awě Yesue, ábédé ngon e mmwaád eché enkembíi mwēnchóm. Bēnkíi mó mod nhóg awě béchagé'áá bán Josebe. Bon byánán Maria ásu á e'wóngé wée Josebe, ényinnēd nēn bán adé nkog á ngine e Edáádāñ éche Esáá. ¹⁹ Josebe-'ε, ngáne ábédé mó mod a bwám, enkēndāngé Maria e sōn awóged. Né-óó, abelé'áá mbonšén áchene mó á mesoom-tē. ²⁰ Á pónde eché nímé mewēmten médíi mó áte, ángel e Dyób empíi mó áde ánāngé nló. Ángel ne enláá mó nēn áá, "A-Joseb, mod á mbyaa nímé Dabide, weebáá' Maria atéd nēe mmwaád awón, áyāle Edáádāñ éche Esáá chōó épíidé mó bon abé nkog. ²¹ Achyāā mwān a mwēnchóm, échuu-'ε mó đin wée Yesue† áyāle nēn móshūd ábē bad á mbéb-te." ²² Mmēn mēsýāāl mēmbenléd álóned e'yale ábe Dyób dénlómēññē nkal é'dáádāñ áá, ²³ "Nyéñone', ngon e mmwaád eché eebíi mwēnchóm ébē nkog, echyáá-'ε mwān a mwēnchóm, béchāg-ke mó bán Emmanuele." Adén đin áde nēn bán, "Dyób áde ne sé." ²⁴ Née Josebe ásyāngé ásē, ambēl ngáne ángel énlāá'é mó. Antéd Maria nēe awě mmwaád. ²⁵ Bon káóñ ne pónde eche Maria áchyáá mwān, Josebe enkēndyēññē mó. Josebe anchuu-'ε ane mwān đin áá Yesue.

2

Belāñ-bé-betintine bébidé á akuu áhye dé abe Yesue edubé

¹ Bēnchyāā Yesue á dyad á Betelhēm á mbwóg e Judeya á pónde eche Herode ábédé kāñ. Bad behóg ábe bēláá'áá betintine ábíi mekan, bēmbíd á akuu,* bēpē á Jerusalem. ² Ade bēpédé á Jerusalem, bēnsédé bánken, "Héé kāñ e bad bé Israel, ane awě achyáádté wén ádíi? Sényiné tintine á akuu awě alúme nēn bán achyáádté. Nē dōó ákás bon sépag ábe mó edubé." ³ Adé kāñ Herode áwógé nē, nē dēntagéd mó á mewēmten-tē bwāmbwam. Dēntagéd mó, átāgēd-te bad bé Jerusalem bésýāāl. ⁴ Herode anlād ábe beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bésýāāl áte. Bon ásedtē bó aaken, "Héé Ane awě Dyób Awógté, awě bésineé, áchyáádté?" ⁵ Dōó bēkwénténe mó bán, "Béchyāā mó á dyad á Betelhēm, á mbwóg e Judeya. Nkal é'dáádāñ antél áá, ⁶ 'A-bad bé Betelhēm á ndōob e Juda, áden dyad áde dyad ahóg áde áde etógnēn bwāmbwam áfintē e myad mé alon á Juda. Áyāle mod ábíi áfintē echēn, awě ályāgēd ábēm bad bé alon á Israel.' "

⁷ Née Herode áwógé nē, anchélé ábē belāñ-bé-betintine á kun-tē, bon ásedtē bó nyaa e pónde eché tintine ne ámbídtē. ⁸ Dōó álómé bó á Betelhēm áá, "Nyékağ, nyétón anon. Nzé nyényiné wée ane mwān áchyáádté, nyéftim

† 1:21 Yesue: Adén đin ádíi bán Mod a e'sooson.

* 2:1 A akuu: Ped eché etondēe ábídeé.

ámbíd nyéhýe nyélaá me, ábel boŋ mémpē ríke ríbe mós edúbé.”⁹ Ade bémáá mekan níme káŋ aláŋgé bós awóg, bémbootéd ake ámpē. Boŋ áde bénóné ámín, bényín melemlem mé tintine níme bényínnē á akuu néē ákagké bós á’só. Ane tintine ankē káŋ atyéem wéē ane mwán ányháadtē.¹⁰ Anyín áde bényínē ane tintine, bénwóg menyínge bwámbwam.¹¹ Bénsól á ndábe. Néē bésólé, bényín ane mwán bós nyan, Maria. Bémwógē ane mwán mebóbóŋ ábe mós edúbé. Bémbíded mende áwed níme bénwánlédté mós, bébē-’e mós. Mmē mende mébédé gól,[†] móg mé e’lod é’ bwám níme béchagēé bán frankinsen[‡] ne mía.[§]¹² Néē bémáá ane mwán edúbé ábe, bémwógē esú áwáb alon, boŋ bémphōŋ nzii empée, áyāle Dyōb dénlāá bós á nló-te áá bétimé’ ámbíd wéē Herōde.

Bésóbnē Yesue, békééné mós á alon á Egipto

¹³ Ade ábē belán-bé-betintine bémáá ake, ángel e Dyōb enláá Josebe á nló-te áá, “Hidé áse, étéd anén mwán bós nyan esoben bós, étimen bós á Egipto. Nyédye-’e áwed káŋ né nláŋgé nyé mēé nyéhíde, áyāle Herōde álóm bad áhed anén mwán, áwúu mós.”¹⁴ Mmē nkuu dēn, Josebe anhidé áse, atéd mwán bós nyan, ákēēn bós nkuu ne nkuu, átímnád bós á Egipto.¹⁵ Áwed dós bendyē-’é káŋ ne pónde eche Herōde áwédé. Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlómēnnē nkal é’dáádāŋ áá, “Nlébpé awem Mwán mēé ábíd á alon á Egipto.”

Béwúú e’ched é’ bán á Betlehem

¹⁶ Ade Herōde ásoŋténē nén áá belán-bé-betintine bē bédógé mós, anlīŋ bwámbwam. Anlóm éche sánze á Betlehem ne ene ped e mbwóg esyáál, áá béwúú bán bé baachóm bésyáál ábe béepede mwē nílaán. Ámbel nē átáŋgen ne pónde eche belán-bé-betintine bēnlāá-’é mós bán bēnkólē tintine awé anlóméd ehyáa éche Yesue anyín.¹⁷ Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlómēnnē nkal é’dáádāŋ Jeremayaa. Jeremayaa anhób áá,

¹⁸ “Bad bémwóg e’saad ne awé á ngíne ádē ábídé’áá á Rama, áde Rashede áchyē-’é ábe bán.

Bélénté’áá mós awé, boŋ eékoppe aléned áyāle nén bán bémmad mós awé.”

Josebe, Maria, ne Yesue bēbídé á Egipto bétim á Nazaret

¹⁹ Ámbíd e kwééd eche Herōde, ángel e Dyōb empíí Josebe á nló-te áde ámbēé abé á Egipto, éláŋgé mós nén áá,²⁰ “Téd awōŋ mmwaád bós mwán, nyétime ámbíd á alon á Israel. Herōde ne ábē bad ábe bēhédé’áá ane mwán awúu bémáá awé.”²¹ Néē Josebe áwógé nē, anlad yál, atéd Maria bós mwán, bós bōs bétim ámbíd á alon á Israel.²² Boŋ áde Josebe áwógé bán Achelausé atédé atii dé nkamlēn áde sáá, káŋ Herōde á mbwóg e Judeya, ámbáŋ atim ámbíd áwed. Ángel e Dyōb enhyé mós mekan mémpēe aláá á nló-te. Nē dēmbēl, á mbwóg e Galília dós ántímmē ake.²³ Ankē alón á dyad ámbáá ahóg áde béchagé’áá bán Nazaret. Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlómēnnē bekal bē’dáádāŋ tāŋgene Yesue áá, “Ábyēēn néē Mod á Nazaret.”

3

Nkalaŋ níme Jōne, Ndusenē (Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jōn 1.19-28)

¹ Etún é pónde ámbíd enē, Jōne, Ndusenē ámbíd nkal é’dáádāŋ a Dyōb. Akalé’áá eyale é Dyōb á ehyáŋge á Judeya, áláŋgē bad áá,² “Nyétede ábel dé

[†] 2:11 Gól: Edii ekii éche édé nkun bwámbwam éche élúmte bán Yesue adé káŋ. [‡] 2:11 Frankinsen: Ábédé dyóg áde bēbagnē Dyōb mende. [§] 2:11 Mía: Mébédéé dyóg áde bēnabnadtē ndim.

mbéb áyāle nén nkamlen ní Dyöb rídé bēnben.”³ Jōne mó abédé mod awē nkal é'dāádāḡ Yesayaa áhóbé'áá, áde ánhōbpē áá, “Ehāḡgé'ēbídé' á ehyāḡge bán, 'Nyéboḡsen epe éche Sánḡwéé. Nyétii echē nzii.’

⁴ Jōne aháḡé'áá mbóté éche bēbénlé nyoḡ éche ébídé á yāl e kamēl.* Awáá'áá ngáá a ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bōó bēbédé ndyééd echē. ⁵ Bad bēbídé'áá á Jerusalem, ne nímíníí myad mé mbwōg e Judeya esyāál ne á meloḡ mémpēe níme mébédé á nkāg mé edīb é mbáá é Jodan, békag wēe Jōne. ⁶ Née bēmpaléé nímāb mbéb áte, Jōne ádusen bō á edīb é Jodan. ⁷ Boḡ áde Jōne ányínē née Befarisia ne Besadusia béhúé'é ábel boḡ ádusen bō, anláá bō áá, “Píí é nyā chén! Nzéé múmó aláḡgé nyé áá nkáásé ní Dyöb ríhúé' boḡ alébpē nyé áá nyékúme abāḡgé? ⁸ Nyéke nyébele mam níme mélúmēd nén bán nyétēdté ádēn abé dé mbéb. ⁹ Nyéewémtán nén bán nzé nyéhóbé bán, nyédé bán ábe Abrahamē, nyéekudté nkōgsen ní Dyöb. Boḡ rílaa nyé nén meé, Dyöb áhele ábenléd nímén meláá átlímēd mó bán ábe Abrahamē. ¹⁰ Bōob-pōó ehón émáá anaa á nkaḡ mí mel. Né-óó, bwel ké é'héé ábe béēchyāá' e'pum é' bwām, békwel bō bēbwém-me bō á muú-te. ¹¹ Ndusan nyé bōob ne mendīb álúmed nén bán nyéhāḡléné ádēn abé dé mbéb. Boḡ mod ampée ahúé', awé atómé me. Meékwoḡnedéé ké ápém níme metámbé. Ádusen nyé ne Edāádāḡ éche Esáá, ádusen-ne nyé ne muú. ¹² Awánlé echē epeben á ekáá, ábel nén, ápeb níme menyán ámín. Nzé amadé, álád mbum é bwām áte, ákōó chō. Boḡ álád e'pōá, ahyáád bō á ebonde é muú éche éédímē'.”

Bédúséné Yesue (Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Bōob-pōó, Yesue ambíd á mbwōg e Galilia, áke wēe Jōne á edīb é Jodan ábel nén Jōne ádusen mó. ¹⁴ Boḡ Jōne anwanén mó mewémtēn ahāḡlen, áhōbē nén áá, “Néé edíí bán we-éé wembé edusan me, chán étímé abé éche wewe éhyagké áwém wēé rídusen we?” ¹⁵ Boḡ Yesue ankwentén mó áá, “Mwē ébē nē bōob ábel nén débel mam mésyāál bwām ngáne Dyöb áhedeé.” Né-óó, Jōne ankwentén mó adusen. ¹⁶ Melemlem mé pónde níme Jōne ámáá Yesue adusen, Yesue ansyāó á mendīb-te. Dōó ngob e dyöb énédnédé, boḡ ányínē née Edāádāḡ é Dyöb ébídé ádyöb ésudé ásé née élāá, étyéém-me mó á nló mín. ¹⁷ Ehób chō-é ámpé ébídé ádyöb nén, “Awem Mwán a nlem nén, awōgte me menyinḡge bwám bwām.”

4

Satane akāḡé Yesue (Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ambíd e pónde, Edāádāḡ é Dyöb éntimén Yesue á ehyāḡge ábel nén Satane ákag mó. ² Yesue andid yāl nzaa á mekáne-té móom mé e'pun meniin. Ambíd e ene pónde nzaa ewagé'áá mó. ³ Dōó Satane ápédé boḡ aláḡgé mó áá, “Nzé We-éé edé Mwán a Dyöb, kamlen nímén meláá métim e'wēle.” ⁴ Boḡ Yesue antímtén mó áá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, 'Saké ndyééd chēmpēn edide moonyoḡ á alonḡgé. Boḡ eyale téé éche Dyöb áhóbé, chōó édíde moonyoḡ á alonḡgé.’” ⁵ Dōó Satane ákééné Yesue á Jerusalem, dyad áde ásáá boḡ átyéēmān mó á nzoḡge e Ndáb-e-Dyöb mín, ⁶ aláḡḡé mó áá, “Nzé we-éé edé Mwán a Dyöb, éheb á bwēle-mín hén éhūn á ndōob, áyāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

* 3:4 Kamēl: Edíí nyam echē edé née nyag echē bēbenladté á ehyāḡge ápém nted.

‘Dyöb dékamlén éche ángel ásáb wε, épēm-me wε ámln ábel weébōmē ekuu á aláá.’ ”

⁷ Yesue-ε antimtén mó áá, “Boŋ kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén áá, ‘Weékāgē Sāŋgwéé ádonj Dyöb áte.’ ” ⁸ Satanε antéd Yesue ámpē, búmō bétyéém á mbōod mfn, boŋ álúmté mó melonj mé nkōŋsé mésyāāl ne nħon rnsyāāl míme rídé áwēd-te. ⁹ Dōo álāŋgēé mó áá, “Mēbē wε ábén bwēm é’syāāl nzé ebwōgké me mebóbōŋ boŋ ébāg-ke me edúbé.” ¹⁰ Dōo Yesue álāŋgēé mó áá, “Syáá me á díd-te, a-Satan! Eténlédé nén bán, ‘Ebwōgke’ Sāŋgwéé ádonj Dyöb mebóbōŋ, ébage-ε mó edúbé. Mwēnpen-naá étāŋgéné abele.’ ”

¹¹ Né-ōó, Satanε antedé Yesue, ákē. Ángel émpē, éwōŋgén Yesue.

*Yesue abootédé míme nsón á Galilia
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)*

¹² Ene póndé bēnhē jōne, Nduzene á mbwōg. Ade Yesue áwógé nē, antīm ámbid á mbwōg e Galilia. ¹³ Anhidé á dyad á Nazaret, áke ádyēē á dyad á Kapenahum. Kapenahum abedé á nkāg mé edib-é-nzab é Galilia, á abwōg á hōm á túmbé e Zεbulon ne e Naftali. ¹⁴ Yesue anké á Kapenahum álonéd mekan míme nkal é’dáodāŋ Yesayaa ánhōbpē áá,

¹⁵ “A-mbwōg e Zεbulon, a-mbwōg e Naftali, ntimned ne edib é nkwē, á múde mé edib ní Jodan, Galilia mbwōg echē bad ábe béesē bad bé Israel bédyε’ε.

¹⁶ Bad ábe bebédé á ehintén-té békúde e’nyínen bé ekíde; Bad ábe bebédé á nsal ní soŋ békúde e’sooson.”

¹⁷ Bootya pónde echē Yesue ánkéé á Galilia ambootéd eyale é Dyöb akal áhōbē nén áá, “Nyéhāŋlen abé dé mbéb, áyāle nkamlen ní Dyöb rídé bēnben.”

*Yesue apwédé bembapε bé’sō
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹⁸ Epun ehōg Yesue akagé’áá á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Annyín bán bé baachóm bébe; Simōne awē béchágé’áá bán Petro, bó mwānyāŋ Andreyā néε bébwéméé mbínzé. Bébédéε bekób-bé-súu. ¹⁹ Dōo álāŋgēé bó áá “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbéé súu hōob, mééyāgéd nyé ngáne nyétédte bad nlém á abum áhíd me.” ²⁰ Abwōg-ábwōg bēntedé échab mbínzé, béhíde-ε mó. ²¹ Néε bésídté á’sō, Yesue annyín bán bé baachóm bēmpé bébe; Jemsé bó mwānyāŋ jōne, bán ábe Zεbedie. Bōobe sáá bēmbē á bōle-té, bébwémé’áá échab mbínzé. Hē dōo Yesue áchēnléé bó bad bébe áá béhíde mó. ²² Abwōg-ábwōg bēntedé sáá ne bōle, béhíde-ε Yesue.

*Yesue ayāgté’áá, achōŋté-ε bad
(Luk 6.17-19)*

²³ Yesue akagé’áá myad mésyāāl á alonj á Galilia áyāgté eyale é Dyöb á ndáb é mekáne, ákalé-ε nkalāŋ mí bwām mé nkamlen ní Dyöb. Achōŋté’áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa e nkole téé echē émbē áfnté échāb. ²⁴ Né-ōó mekan míme Yesue ábélé’áá nwōgnádtáá á mbwōg e Siria esyāál. Nē dēnkāŋ bad bépééné’áá bad bé nkole bésyāāl áwē. Bépééné’áá bad áwē ábe békónlé’áá nkole ne mewε nyaa ne nyaa. Bad ábe e’dáodāŋ bé mbéb bēmbēé áte, bad ábe béhúne ekikíd, ne bad ábe bēwédé eped, Yesue áchōŋté ábē bad bésyāāl. ²⁵ Nē dēnkāŋ, ndun e mod ehídé’áá Yesue. Bad bēbídé’áá melonj bootya á Galilia ne mbwōg e Myad Dyóm, Jerusalem, Judeya, ne ped echē edé á múde mé edib é Jodan níminí.

5

Yesue ayágté bad á ekone mín

- ¹ Ade Yesue ányíné ene ndun e mod, anchágé é ekone mín, ádyēē ášē. Aheda-
 taá ábē bembapēé bétáné mós ² boŋ ábootéd bós ayáged, áhōbē aá,
³ “Nnam núbē ne bad ábe bédé atóg á edáádāŋ-tē áyāle bédé ášē e nkamlēn ní
 mín.
⁴ Nnam ne bad ábe bélebe’, áyāle Dyōb déwōgēd bós menyiŋge ámpē.
⁵ Nnam ne bad ábe bépwiítédé, áyāle nkōŋsē nýsāāl mébē nímbāb.
⁶ Nnam núbē ne bad ábe bédé nzaa ne píd ábēl mam níme Dyōb áhedéé aá
 mébēnled, áyāle Dyōb dékōdéd bós.
⁷ Nnam ne bad ábe bēwōge bad bēmpēe ngōl, áyāle Dyōb dómmpē déwōg bós
 ngōl.
⁸ Nnam ne bad ábe békénlé nlém á abum, áyāle bényín Dyōb.
⁹ Nnam ne bad ábe békóme nsāŋ, áyāle Dyōb déchəg bós ábē bán.
¹⁰ Nnam ne bad ábe békude metake áyāle bēbeléé mam níme Dyōb áhedéé.
 Bédé ášē e nkamlēn ní mín.
¹¹ Nnam núbē ne nyé ábe bad bésyāā’ē, nyé ábe bétagteé, bēbānē nyé e’bēbtéd
 é’ mam áyāl, bēbīdē-’ē nyé mbōŋ é metóm áyāl, á dŋn ádēm. ¹² Nyéwōge
 bwām, nyébé-’ē menyiŋge áyāle nsábe níme nyékudté ádyōb níchábé ámín.
 Nén dōo bad bétágté’áá bekal bédáádāŋ bē’ bōsd.

*Nkwē níme núbódé e’nyin, ne etrukán éche békōŋgé
 (Mak 9.50; Luk 14.34-35)*

- ¹³ “Nyédé etógnén á alongé á bad bé nkōŋsē ngáne nkwē nídíí etógnén
 áyāle ndyééd. Boŋ nzé nkwē núbódé alaŋ chán bēhele-se bényínéd mós ámpē?
 Méesaá dyam dé abelēn ámpē. Né-óó, apim dōo bépiméé, bad békōgtáád mós
 ámín. ¹⁴ Nyéé nyédé nēngáne etrukán álúmed bad bé nkōŋsē bésyāāl nzii e
 Dyōb. Dyad áde álōŋnéd é ekone mín déesōoméé. ¹⁵ Mod eémāā-’aá etrukán
 achod se ákōō chós á ebwōg-sé, boŋ abelē ákēl chós ámín, ábēl nén ényínte
 kénzéé awé adé á ndáb-te ekíde. ¹⁶ Nyémpē nyépepe’, melemlem néé etrukán.
 Nzé bad bényíné nsón ní bwām níme nyébeléé, bēken Dyōb, awēn Titéé awé
 adé ámín.

Ayáged áde Yesue tāŋgene mbéndé

- ¹⁷ “Nyéewém tán nén bán mpedé á nkōŋsē ábóded mbéndé éche Mosēe ne
 mekan níme bekal bédáádāŋ bēyágté nyé. Meépedéé ábóded mós, boŋ mpedé
 álóned mós. ¹⁸ Ne mbále nlāŋge nyé nén méé, káōŋ ne á asóg dé nkoŋ ní sé ne
 ní mín, ké mwāmpīn mé eyale nhóg awé atēnlédé á mbéndé e Dyōb eéhidtéé
 ášē káōŋ né mésyāāl melóné.* ¹⁹ Né-óó, kénzéé awé abóo mbéndé póg áfínté
 éché mbéndé é Dyōb, ké ene echē bēwémtné bán eésaá etógnén, áyāgtē-
 ’ē bad bēmpēe aá bēbel melemlem, ene ndín e mod ébē ndimtene áfínté e
 bad ábe bédé ášē e nkamlēn ní mín. Boŋ kénzéé awé abele ngáne mbéndé
 éhóbé, áyāgtē-’ē bad bēmpēe ábēl melemlem, ábē etógnén bwāmbwam áfínté
 e bad ábe bédé ášē e nkamlēn ní mín. ²⁰ Né-óó, nlāŋge nyé nén méé, ésebān
 abele á Dyōb ádān átómé áde Befarisia ne bemeléde bē mbéndé, né nyémpē
 nyéesónlé á nkamlēn ní mín mbéd.”

*Ayáged áde Yesue tāŋgene meliŋgá
 (Luk 12.57-59)*

- ²¹ Yesue ambáád ahób aá, “Nyéwógé nén bán bēnlāā bad bē’ bōsd bán, ‘Mod
 eewúé mod. Kénzéé awé awúú mod, bétāŋgéné mós akáád.’ ²² Boŋ nlāŋge

* 5:18 Né mésyāāl melóné káa adé ayáge ásyāāl álóné.

nyé nén mée, kénzéé awě ałıñné† mwānyañ bétāñgéné mó akáad. Kénzéé awě āsyāñ mwānyañ bēpēén mó á kóte e bad bémháá békáad mó. Kénzéé-é awě āchag mwānyañ aá, ‘Edimdim é chóm chén’, béhele bēbwém mó á dù-á-muú. ²³ Né-óó, nzé ekag á menyán mé mende áke dé abe Dyōb mende, boñ ekāmténé nén wée nyé mod nyéwánléné kōkōó, ²⁴ ébāñe nímōñ mende áse á’sō é menyán mé mende. Esebē éke ébēl nsañ ne ane mod boñ étím ámbid éke ébe mende. ²⁵ Nzé mod ahede we ake dé asómēn á kóte, bēl káññ nyúmō nyépe á nchemten byánán nyéēpē á kóte. Esebē nē, ahelese asómēn we á kóte. Kóte-’e ēbēé we á mekáá mé plūse, plūse chō-’e éhē we á mbwag. ²⁶ Ne mbále, nlāñge we mée, weéhēlē-se ebíd á ndáb e mbwag-tē wē káññ né etwedé ádōñ alúm ásyāñl.

Ayáged áde Yesue tññgene akáb dé mesón

²⁷ “Nyéwógé ngáne bēhóbé nén bán, ‘Nyéekábé mesón á ndáb e’wóngé.’ ²⁸ Boñ nlāñge nyé mée, kénzéé awě anone mmwáad boñ awémtén aá né mōnnañnéd mó, amaá asón akáb ne ane mmwáad áwe nlém-tē. ²⁹ Nzé ádōñ díd ábelte we mbéb, ehúd dō, épim. Edé mboñ ábód dō, tómaa bō ábwém ehoñ yāl esyāñl á dù-á-muú. ³⁰ Melemlem nē, nzé éhoñ ekáá ébelte we mbéb, esél chō, épim chō. Edé mboñ ábód chō tómaa bō ábwém ehoñ yāl esyāñl á dù-á-muú.

Ayáged áde Yesue tññgene abóo-dé-e’wóngé

(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ “Kálag e Dyōb ehóbé ámpē nén, ‘Kénzéé awě anané mwaad á e’wóngé atāñgéné ábe mó apab áde álumte nén bán anané mó á e’wóngé.’ ³² Boñ nlāñge nyé nén mée, nzé mod anané mwaad á e’wóngé ésebán ane mmwáad akábé asón, boñ ane mmwáad akii mod ampēe awóñ, né nchóm awě anané mó á e’wóngé mó atímté mó mmwáad awě akábe’ mesón. Kénzéé-é awě awóó mmwáad awě bēnáné á e’wóngé né mómpē akábé asón.

Ayáged áde Yesue tññgene amwé dé melē

³³ “Nyéwógé nén bán bēnlāā bad bē’ bōód bán, ‘Mod eemwág melē ngēn, boñ nzé mod amwédé melē atāñgéné ábēl dyam áde ámwééné melē á’sō é Dyōb.’ ³⁴ Boñ nlāñge nyé nén mée, nyéemwág melē ké mehóg. Nyéemwág melē á dñn dé nkamlēn ní mín, áyāle áhed dōó Dyōb áwóó e’dii bē nkamlēn. ³⁵ Nyéemwág-ke á dñn dé nkōñsé, áyāle áhed dōó Dyōb ásumé mekuu. Nyéébenlād-tē ké dñn á dyad á Jerusaleñ, áyāle ádii dyad áde kññ embáá. ³⁶ Nyéemwág melē ké á dñn dé nló nímēñ, áyāle nyééhēlē ké mbum e esid póg ahəññen áwēñ nló, ápúbéd ké’ē áhíñéd chō. ³⁷ Boñ nzé ehóbé wée móbele dyam, ehób wée, ‘E, mēbel dō.’ Ké-’e wée, ‘Ááy, méebēnlé.’ Kéchéé éche ébádé áhed né ébídé wée Satane.

Ayáged áde Yesue tññgene akun-d-yāl

(Luk 6.29-30)

³⁸ “Nyéwógé ngáne bēhóbé nén bán, ‘Nzé mod atúbé mod díd, bétúb mómpē díd. Nzé mod ahúde-’e mod asoñ, bēhúd mómpē asoñ.’ ³⁹ Boñ nlāñge nyé nén mée, nzé mod abelē we mbéb, éched yāl. Nzé mod abómē we abēñ á akag ahóg, ékunnéd mó ádiníí ámpē. ⁴⁰ Nzé mod ahede we asómēn á kóte ákoben we nímōñ nkobe, ébag mó káññ ne ehoñ sūte. ⁴¹ Nzé mod anyágté we aá ékeēñ mó máyl mehóg, ékēēñ mó máyl mébe. ⁴² Kénzéé awě achómé we chóm, bēé mó. Nzé mod ahóbé-’e aá, ébál mó chóm éche éwóó, ébál mó.

† 5:22 Kénzéé awě ałıñné; donje á kálag áwóó kénzéé awě alii ngēn.

Ayáged áde Yesue tângene bad bé ekoyi
(Luk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Nyewógé ngáne béhóbé bán, ‘Edaṅ mwānyoṅ, ékoo-’e mod awé akoo we.’ ⁴⁴ Boṅ nlanṅe nyé nén meé, nyédəṅ bad ábe békóó nyé, nyékánnad-te ábe bétagte nyé. ⁴⁵ Nzé nyébelé nê, né nyéebē bán ábe Titée awēn awé adé ámín. Alóme’ enyēn ne mbúú wée bad bé mbéb ne bé bwām nyaa póg, ⁴⁶ Nzé edəó bad ábe bédóó wē bēnpēn, nê déepiínédte wē nsábe ké nhóg. Kááṅne besaad-bé-tááse bómpe bébele melemlē. ⁴⁷ Nzé elente’ áboṅ bad bēnpēn né ebele melemlē ngáne kénzée ampée ábeleé. Kááṅne bad ábe béese bad bé Israel bébele nê. ⁴⁸ Né-óó, mbeltéd nímēn rítāngéné nēe rityéémé bwām, nēngáne mbeltéd níme awēn Titée awé adé ámín.

6

Ayáged áde Yesue tângene áwōngēn bad

¹ “Nyétéd pónde! Nyéebēlé nsón rí Dyöb ábel boṅ bad bényín nyé. Nzé nyébele nê, né nyéekudté nsábe wée awēn Titée awé adé á nkamlēn mí mín.

² “Né-óó, nzé ebage mod chōm éche átógnéné, weékumē nkōṅ nēngáne bad ábe bédoge yál. Békume nkāṅ á ndáb é mekáne ne á dyad-tē wée bad bédíí, ábel boṅ bényín bó. Ne mbále nlanṅe nyé meé, bémáá nímab nsábe rísyāál akud. ³ Boṅ nzé ebage mod chōm éche átógnéné, weébēlé-’se ké awoṅ wēn awé étómténé adəṅ abíí. ⁴ Nê débēl mod ké nhóg éebíí’ é chōm éche ébágé mó. Dyöb, awoṅ Titée awé anyíne mam níme mébenled á e’koṅnéd-te móosābē wē.

Ayáged áde Yesue tângene mekáne
(Luk 11.2-4)

⁵ “Nzé nyékanne’, nyéekánné’ nēe bedog-badé, ábe nzé békanne’ bédəə atyéem á ndáb é mekáne ne á mbom, ábel boṅ bad bényín bó. Ne mbále nlanṅe nyé nén meé, bémáá nímāb nsábe rísyāál akud. ⁶ Boṅ pēn, nzé mod akánné’, asól áwē toṅ-tē, ádíib ekob, boṅ ákānnē wée eche sáṅ Dyöbe awé mod éenyínēē. Ene pónde awōṅ Titée awé anyíne’ mam níme méde á e’koṅnéd-te ásbē wē. ⁷ Nzé nyékanne’, nyéebádnán e’yale mbád ne mbád, ngáne bad ábe béese bad bé Israel bébeleé. Bébelé bēwēmtān bán Dyöb déwög bó mekáne áyāle bēbúdé e’yale áte. ⁸ Nyéebág nēe bó, áyāle Dyöb, awēn Titée, amaá abíí chōm éche nyétógnéné byánán nyéēsédéd mó. ⁹ Né-óó, enén nyaa e mekáne chōo nyétāngéné akáne, Dyöb, Titée awēd, awé adé ámín, edúbé ébē ne ádoṅ dín.

¹⁰ Mmōṅ nkamlēn ríhye rítéd etól.

Bad bé nkōṅsé bébel mekan níme éhedeé, ngáne ébenlaadté ámín.

¹¹ Bag sé echēd ndyééd e epun e bín é’ chíí.*

¹² Lagsén sé nímēd mbéb, ngáne sémpē sélāgsanné mod tée awé abelé sé mbéb.

¹³ Weémwāg-se sēhún á mekágsen-tē, boṅ húd sé á mekáá mé Satan.†

¹⁴ Nzé nyélagsan bad mewusé níme bēbénlé nyé, né Dyöb Titée awēn awé áde ámín mómpē ālāgsén nyé. ¹⁵ Boṅ nzé nyéēlāgsán bad, né ké Dyöb awēn Titée éelāgsénné nyé.

Ayáged áde Yesue

tāngene adid á yál nzaa á mekáne-tē

* **6:11** Bag sé ndyééd e epun é bín é’ chíí káa ndyééd e epun é bín é’ chān. † **6:13** Donṅe á kálag dé’só ábádé bán Nkamlēn, ngine ne ehúmé bédíí áboṅ á ngíndé ne á ngíndé.

16 “Nzé edide yál nzaa á mekáne-tê, weésudné’ ngáne bedog-badé bébeleé. Béchémté’ e’só á nló ábel bon bad béchem bán bédide yál nzaa á mekáne-tê. Ne mbále, nlanđe nyé nén meé bémáá nímāb nsábe rísyāāl akud. 17 Bon nzé edide yál nzaa á mekáne-tê, éwōbē e’só, ésēdē-’ε nló áte. 18 Bēl nē, ábel bon bad béchemé bán edide yál nzaa á mekáne-tê, étómé awōn Titée awē mod éenyīnē. Anyīne’ mam nme modé á e’konéd-te, mó-’áá ášābē wε.

*Ayáged áde Yesue
tāngene awōn á bwēm
(Luk 12.33-34)*

19 “Nyéekonád yál nhon á nkōjsé wén, wée sii ne ngag bébébedtē, bechīb-
pe ámpē bēbóó ndáb, béchīb. 20 Bon nyékoo nímēn nhon wée sii ne ngag
bébébedtē, bechīb-pe ámpē béebóó’ε ndáb se béchīb. 21 Nyébíi bán wée
nhon mbágte mod, áhed dōo ním-mε mbágte mó.

22 “Díd dōo áde ngáne etrukán é yál e mod. Nzé díd ákénlé wε áte, echon yál
esyāal chōmpē ebélé ekélé. 23 Nzé déekēnle, yál chōmpē ēlōn wε áte ne ehintén.
Né-’óó, nzé chōm éche ényīnté nyé ekide étimé abé chōm éche étimté nyé á
ehintén-tē, né échē ehintén échē nyébēē áte étōmtén ngine abé.

24 “Modmod éhēlē-se abé mbáledε a bewōn bébe. Alūméd nhóg edange
tómāa aníníi, ké’ε átlīmēn nhóg, abān-’ε aníníi áyāl. Weéhēlē-se ebé mbáledε a
bad bébe abé ahóg. Weéhēlē-se ebé mbáledε a Dyōb se ebé-’ε mbáledε a mōné.

25 “Né-’óó, nlanđe nyé nén meé nyéētāgē áte á alongé, se nyéhōbē nén bán
cheé nyédyēē, ké’ε nzé-chómé nyémwēē, ké’ε cheé nyéwāā’ε á yál. Eesaá
mbále bán alongé átómé ndyééd-ε? Yál-le ámpē eesaá etógnén tómāa mbóté-
yε? 26 Nyé’ōne menōn, méewēnēē bwēm, méēpādēē, méewōo-’áa hōm áde
békonjēē medyé. Kénē, Dyōb awēn Titée awē áde ámīn adítte mó! Nyéebíi’
bán nyédé etógnén bwāmbwam tómāa menōn-ε? 27 Nzé-módé áwēn tīnté
ahēle átāg áte káōn, abád ké epun ehóg awē alongé? 28 Cheé-’óó ékás bon
nyétagé áte áyāle mbóté éche nyéwāā’ε? Nyé’ōne’ mbonja éche édé á mehín-
te ngáne ékwogēē. Eebeléé ntū, éebāngēé mesān. 29 Nlanđe nyé nén meé, ké kān
Solomone ne nímē nhon rísyāāl eewāā’áa mbóté éche épédé échén mbonja
ké póg e’bon. 30 Nzé Dyōb áhēleε áwāādté e’sum ábē é’bāg chíi bon chán
béhē bó á dù, né éétómmé nyé awāad né-yε? Chán adúbe ádíi nyé mwāmpīn
nén? 31 Né-’óó nyéētāgē áte bán, ‘Cheé sedyēē? Cheé sémwēē?’ Ké-’ε bán,
‘Cheé séwāā’ε?’ 32 Bad ábe béesē bad bé Israel bóo béchyεε’ ákud échén ndín
é bwēm. Awēn Titée awē áde ámīn abíi áa nyétógnéē ábén bwēm é’syāāl.
33 Bon nyésébe nyé nyéhed mam mé nkamlēn rí Dyōb tómāa mam mé’syāāl,
nyébele-’ε ngáne Dyōb áhednéé nyé. Nzé nyébele né, né Dyōb débé nyé ábíníi
bwēm é’syāāl. 34 Né-’óó nyéētāgē áte áyāle epun é’ chán. Epun é’ chán chēn
éwōn nímē metake níme mékwognéd chō. Epun téé éwóó nímē metake.

7

*Ayáged áde Yesue
tāngene bad ábe békáadte baab
(Luk 6.37-38, 41-42)*

1 “Mod eekáádté waáb. Nzé eekáádté wén, né Dyōb dōmpē dékāad wε.
2 Nyaa échē ékáádté wén, chōo Dyōb dōmpē dékāádté wε. Melemlem mé
nhāgtéd níme ébénlédé móo Dyōb dōmpē débenlédte. 3 Cheé ékás bon
éwāmsān mwá pūted anyín á díd áwēn, ésebān ehēle nkog níme rídé mmōn

‡ 6:27 Abád ké epun ehóg awē alongé káa áchab tómāa ngáne ádíi.

á díd anyín? ⁴ Chán éhële-se eláá mwányonj wéé ámwε móshūd mó píuted á díd, áde nkog rídíí mmōn á díd? ⁵ A-edog-bad! Sébé éhūd nkog níme ríde mmōn á díd, dōó wétōŋ' é píuted eché edé mwányonj á díd anyín, bonj ehúd-te chō. ⁶ Weetédé mam mé Dyōb se ébē mbwé, áyāle ékunnéd wε yāl ékūm-me wε. Weebwémme nguu échōŋ ngese áyāle édyantéd chō ámín.

Hedén Dyōb kéchéé éche éhedé
(Luk 11.9-13)

⁷ “Hedén Dyōb, ábē wε. Héd, Dyōb débēl enyín, kūm ekob, Dyōb dédibnéd wε. ⁸ Ayāle kénzée awé ahédné Dyōb, ákūd, awé ahédé-'ε, ányín. Kénzée-'ε awé akumé ekob, Dyōb dédibnéd mō. ⁹ Sáa-a-mwān ahée mwān ahédénné ewεle, bonj ábe mō aláá? ¹⁰ Ké-'ε nyé ahée mwān ahédénné súu, bonj ábe mō nyā? ¹¹ Nzé e'ebtéde é' bad nées nyé nyébage áben bán kase é bwēm, tógtén-naá echen Sānj awé adé ámín? Chán-nō éebaá bad ábe behédné mō kase é bwēm? ¹² Né-óó, kéchéé éche édás wéé bad bébel áwōŋ, ébel chō áwāb. Nén dōó mbéndé e Dyōb ne bekal-bé-e'dáádəŋ ékoo' é ayóged.”

Nzii e alongé áde déemaá'
elélé áte
(Luk 13.24)

¹³ Yesuε ambád aá, “Bwéé á ekob éche échíné áte, áyāle ekob éche ékag á dū-á-muú ekálé áte, nzii echéd-te etónlédé, bad ábe bébwag-ke áhed bébúú áte. ¹⁴ Bonj ekob é nzii e alongé áde déemaá' edé mwāmpín. Nzii-'ε eché etime áwed elélé abwε áte. Nguse é bad chōó ébwag-ke áhed.

Bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm
(Luk 6.43-44)

¹⁵ “Nyétéd pónde ne bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm. Bélúmte byánán bépwéédttédé nées rídyonj m mbód, bonj áwab nlém-té bédé ebébtéd nées ngā. ¹⁶ Nyéechem bó á mbeltéd nímāb. Mewán méchyáa e'pum é' besabé-yε? Ké-'ε mekōd méchyáa' e'pum é' máŋgəle-yε? ¹⁷ Melemlem-'aá bwel ké é'hée ábe é'kwoge' bwām, é'chyáa-'ε e'pum é' bwām. Bonj ké é'hée ábe béekwogé' bwām, béechyāā-'ε e'pum é' bwām. ¹⁸ Bwel é' bwām béehelélé e'pum bé mbéb achyáa. Bwel bé mbéb-pe béehelélé e'pum é' bwām achyáa. ¹⁹ Bwel ké é'hée ábe béechyāā' e'pum é' bwām, nwóó-nzag ákwel bó, abwém bó á dū. ²⁰ Né-óó, nyéebíi bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm á mbeltéd nímāb.

Bad ábe behíde Yesuε
ne nlém mbε
(Luk 13.25-27)

²¹ “Saké mod téé awé achəgtaad me aá, 'A-Sānj, A-Sānj,' ásāl á nkamlen ní mín. Bad ábe bébele ngáne echem Sānj awé adé ámín áhednéé bó, bóó bésāl. ²² Ade epun é nkáásé mé asóg épéé, bad híin bépē áwēm, bélāŋgε me bán, 'A-Sānj, A-Sānj, ngómé sékánlé' áá bad mam níme Dyōb álómne' áá sé aá mébenléd, á dín ádōŋ, sébenléd-te ádōŋ dín ábided bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, sébelé-'ε menyáké híin! ²³ Héé méláā' é bó mεé, 'Meebíi' é me nyé. Nyésyəə me á díd-te! E'ebtéde é' bad ngēn!”

Belónj-bé-ndáb bébe:
a debyéé ne a eyókéi
(Luk 6.47-49)

²⁴ Yesuε ambád ámpē aá, “Né-óó, mod téé awé awógé ábēm e'yale bén, bonj ábelé-'ε ngáne é'hóbeé, ádíí nées mod a mekínzε awé alóó ndáb á ebēn é aláá mín ábel bonj éwúu ásē. ²⁵ Ambíd e nē, mbúú e ngíne enchá, e'díb é'lone,

ekukud-te étom wée ene ndáb émbēē, boŋ enkênkwéé, áyāle enlónhéd á aláá mín. ²⁶ Boŋ kénzée awé awógé ábēm e'yale bēn, boŋ eébele ngáne é'hóbeé, adii nēngáne eyókél é mod éche élóó eche ndáb á nsíí mín. ²⁷ Ambíd e nē, mbúú e ngine enchó, e'dib é'lóne, ekukud-te étom wée ene ndáb émbēē. Ene ndáb enkwé. Enkúme émād-te ahented áte."

Kunze eche Yesue awóó áyáged

²⁸ Ade Yesue amáá nímēn mésyāal ahób, amute áde áwóglannáá mó démbē menyáké bwāmbwam áyāle nyaa eché áyágté'áá. ²⁹ Ayágté'áá bó nēe mod awé nzé ahóbé, né émáá. Eeyágté'áá, nēngáne bemeléede bé mbéndé.

8

Yesue achōhté mod awé meləŋ mékóbé

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yesue ansūd á ekone sé. Ade ápédé é ekone sé ndun e mod ehidé'áá mó. ² Hē dōo mod nhóg awé meləŋ mékóbé ápédé áwé boŋ ábwōgē mebóbōŋ ne edúbé ésyāal, áhōbē nēn áá, "A-Sāŋ, nzé edáó ehēle ébēl me nsāŋ,"* ³ Dōo Yesue ábídté ekáá, ábānē mó á yāl boŋ álāŋgē mó áá, "Ndáó, sáŋ!" Ábwōg-ábwōg nímē meləŋ mēmmaa ane mod á yāl. ⁴ Dōo Yesue álāŋgēé mó áá, "Weelāŋgē modmod dyam áde ábēnlédé, boŋ ké élúmed yāl wée príse, ásimen wē. Ebag-ke mendē ngáne mbéndé e Mosēé éhédeé, álúmed bad wéé móssā."

Yesue achōhté mbālede a mod ambáá á sánze

(Luk 7.1-10)

⁵ Ambíd e nē, Yesue ankē á dyad á Kapenahum. Nēe ápédé áwed, mod ambáá á sánze é Roma ambé awé akamlaan mbwókel e sánze. Ane mod anhye mó achán, áhōbē ⁶ áá "A-Sāŋ, awēm mbālede eédyé'é bwām, adé á anōŋ de nkole á ndáb. Eéhēlēē ahide áse. Atage bwāmbwam." ⁷ Yesue anláá mó áá, "Méépē, ríchōd-te mó." ⁸ Dōo mod ambáá á sánze ne átimtanné Yesue áá, "A-Sāŋ, mmēn meékwoŋnedé ákob wē nken áwēm ndáb, boŋ hób ké eyale, awēm mbālede ádyéé bwām. ⁹ Mmēn ndii mod awé adé áse e nkamlēn, mmēn-ne nwóó sánze éche níkamlanné. Nlāŋge póg meé, 'Kág', ékág-ke né dēn, empée meé 'Hyág', éhyág-ke né dēn. Nzé nlāŋge awēm mbālede meé, 'Bēl échén', ábelé-'é né dēn." ¹⁰ Ade Yesue áwógé nē, yāl enkóm mó áte. Dōo álāŋgēé bad ábe behidé'áá mó áá, "Ne mbále, nlāŋge nyé meé, meényínēē mod a aloŋ á Israel ké nhóg awé awóó nyaa e adúbe eché anén nken-e-mod áwóó. ¹¹ Nlāŋge-'e nyé nēn meé pónidé eché ngande ébēē á nkamlēn ní Dyōb, bad híin ábe bēnkéntāŋgēn abé áhed bēbíđ á akuu ne á mbəŋ ábē á ngande nchoo ne betaa, Abrahamē, Aisigē ne Jakōbe. ¹² Boŋ bēbíđēd bad ábe bēntāŋgēn abé á nkamlēn ní Dyōb á ebwōg-te, bēbwém bó á ehintén-tē. Áhed-taá béchyéé'é bēdyāg-ke mesōŋ á nsəl." ¹³ Dōo Yesue álāŋgēé ane mod á sánze áá, "Súé' á ndáb, ébenled ngáne edúbé." Melemlem mé pónidé mbālede awé ane mod ambáá á sánze andyē bwām.

Yesue achōhté ekud é bad

(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)

¹⁴ Adé Yesue ápédé á ndáb wée Petro, antán Petro mwaád nyaá á anōŋ dé nkole, ahéb dēnsog mó. ¹⁵ Nēe Yesue áchāŋgé mó á ekáá, ahéb amāā mó.

* **8:2** Mmēn nteltéd níde á Kálag e Levitikus eped dyóm ne é'láán nchoo móom méniin ne ntáan ápe nchoo móom méniin ne ntóób (Lev 13.45-46).

Anhidé ásē, ákōb-pe Yesue nken. ¹⁶ Ene ngukél bad bēmpēén bad hiin wée Yesue, ábe e'dáádān bé mbéb bēmbēé áte. Yesue ambēnléd ábē e'yale bé nsəl abidéd ábē e'dáádān bé mbéb, áchōōd-te bad bésyāāl ábē békónlé'áá. ¹⁷ Yesue ambēl nímén mésyāāl álóned e'yale ábe Dyōb dénlómēnnē nkal e'dáádān Yesayaa nén áá,

“Ankōbén syánē nkole rísyāāl ne nímēd metake.”

*Bad ábē bēmpōn Yesue ahíd
(Luk 9.57-62)*

¹⁸ Ade Yesue ányíné ngáne ndun e mod élóhénéde mós, anláá ábē bembapēe áá bóbōó bétime á ped e edib-é-nzab eníníí. ¹⁹ Hē dōó meléede a mbéndé nhóg ápedé áwē boj áhōbē áá, “A-meléed, mēhíd wē kēhéé áde ékagké.” ²⁰ Yesue antimtén mós áá, “E'ubuwóg é'wóó ábab e'lóm wēé bésóléé, menōn-ne ámpē mēwóó nímab mūm, boj Mwān-a-Moonyon eewóó' é hōm áde ábánnéé nló.” ²¹ Dōó mod ampēe áwē mōmpē ahidé'áá Yesue álanjéé mós áá, “A-Sán, mwē, rísebe ríke rílime echem sán.” ²² Dōó Yesue átimtáné mós áá, “Hídé me, chené ndim ní bad mēn rílimme nímāb ndim.”

*Yesue ahóódté ekukud
(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)*

²³ Ene pónde dōó Yesue ásolé á bǎle-tē ne ábē bembapēe boj bēbwōgē eke. ²⁴ Adé bēpédé á edib-te, dōó ekukud é ngine ébóótédé atóm. Embē ngine nyaa eché kóōhne bǎle bēmpōnné asú ásē á mendíb-te. A pónde eched Yesue akúné'áá. ²⁵ Hé-'áá bembapēe bényeméé mós ásē boj bēlanjéé mós bán, “A-Sán, sōn, wóngén, pón syánē dewág-ōō!” ²⁶ Yesue ankwentén bó áá, “Cheé ékásá boj nyéwōgē mbwóg? Cheé ékásá boj ádēn adúbe ábē mwāmpīn nén?” Dōó átyéémé ámin, boj ákamlán ekukud éche étómé'áá, ne edib éche éhódé'áá áte. Abwōg-ábwōg ekukud énsēle, edib ámpē éche éhódé'áá áte énsōg ahod. ²⁷ Yǎl enkóm bembapēe áte bwāmbwam áde bényíné nē, bésēdté bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche kóōh ne ekukud ne mendíb bēwógnéé?”

*Yesue achōhnté bad bēbe
ábe e'dáádān bé mbéb bēmbēé áte
(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)*

²⁸ Ade Yesue ne ábē bembapēe bēpédé á múde mé edib-é-nzab nímíníí, á mbwóg e bad bé Gerasin, bad bēbe ábe bēmbíd á soóabé bēmbomén mós. E'dáádān bé mbéb bēmbē ábē bad bēbe áte. Ábē bad bēmbē nganjen nyaa eché mod ké nhóg éechue'áá ene nzii abwe. ²⁹ Anyín áde bényíné Yesue, bēmbóótéd abōn bán, “A-Mwān a Dyōb, cheé syánē déwóhné? Epedé hén ákógsen sé áde pónde éepēdēē-ye?” ³⁰ Esog é nguu chō-'é ébédé bēnben ne áhed, édyāg medyé. ³¹ Héé ábē e'dáádān bé mbéb é'cháa-'é Yesue bán, “Sébíí bán bēbídéd sé, boj tédé sésál á esog é nguu-té éche éde híníí nē.” ³² Dōó Yesue ákamláné ábē e'dáádān bé mbéb áá, “Nyébíd!” Abíd áde ábē e'dáádān bé mbéb é'bídé ábē bad áte, bēnsəl nguu chē áte. Abwōg-ábwōg, échē esog é nguu émpādē ásē, ényōgté' á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhūn á edib-té, éwé-'é. ³³ Benōn bé nguu bēntóm mehélé á dyad-té, bēkag bēkanlé bad dyam áde ábēnlédé ne ábē bad ábe e'dáádān bé mbéb bēmbēé áte. ³⁴ Awóg áde ábē bad bé dyad bēwógé nē, bēmpādē ásē áke dé atán Yesue. Néé bényíné mós, bēnchān mós bán, áhíde áwab mbwóg.

9

*Yesue achõnté mod
awë awédé eped*

(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Ambid e ene pónde, Yesue ansól á bõle-té ámpé, áchabé edib-é-nzab, átlm ámbid awë dyad wée ádyéé'áá. ² Ape áde Yesue ápédé awë dyad, bad behóg bèmpéén mod á mekále mín awë awédé eped. Ade Yesue ányiné adúbe áde ábè bad, anláá ane mod awë awédé eped áá, "A-mwän, weewógé mbwóg, nlagséné we mbéb." ³ Hê dóo donge dé bemeléede bé mbéndé bényongéé áte bán, "Anén mod asyáá Dyõb!" ⁴ Yesue anchém bó mewemten áte. Héé ásedteé bó aáken, "Cheé ékásá bon nyéwón nímén mewemten mé mbéb áte? ⁵ Ahéé adé dyam ásad, áhób wée, 'Nlagséné we mbéb,' káa áhób wée, 'Syáá ásé, ébooted aké?' ⁶ Bon mëlüméd nyé meé Mwän-a-Moonyon awóó kunze á nkõnsé álagsen mbéb." Héé álanngéé ane mod awë awédé eped áá, "Syáá ásé, étéd nímón mekále, ésúé' á ndáb." ⁷ Dóo ane mod áhídté ásé bon ásüé-é á ndáb. ⁸ Mbwóg ménkõb bad ábe bényín ngáne ádén akan ábénléde. Bébooté-té Dyõb akén áde ábágé baányon kunze ábel échén ndín é mam.

*Yesue achénlé Matyo
áhid mó*

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ambid ené Yesue ansyáá áde abwóg á höm. Ade ákagké nê, annyín mod awë béchagé'áá bán, Matyo, Matyo andyee ásé á ndáb eche ásánté'áá tááse áte. Héé Yesue álanngéé mó nén áá, "Hidé me." Dóo Matyo átyéémé ámín, bon áhíde-é mó. ¹⁰ Ambid e pónde Yesue anké á ndáb wée Matyo* ádyé ndyéed. Ekud é besaad bé tááse né bad bé mbéb bèmpéé bèmpéé bédyéen Yesue ne ábè bempapéé áhed. ¹¹ Néé donge dé Befarisia bényiné ngáne Yesue ádyééné éché ndín é bad, bènse déd ábè bempapéé bánken, "Cheé ékásá bon awen meléede ádyág ndyéed ne besaad bé tááse ne bebel bé mbéb bèmpéé?" ¹² Dóo Yesue ákwentanné bó áá, "Bad ábe bédyéé bwám béetógnenéé mód-a-bwel. Bad ábe békone' bóo bétógnéné mod-a-bwel. ¹³ Nyéke nyéhed áte ábel nyésõnten ábén e'yale ábe é'ténléde á kálag e Dyõb nén bán, 'Chõm éche níhednéé bad édií nímén ní ngól, saké mende.' Meépédeé á nkõnsé áchéle bad ábe békõbnéde á'só é' Dyõb, bon mpédé áyále bad bé mbéb."

*Nsedtéé tãngene ádid yál nzaa
á mekáne-té*

(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Hê dóo bempapéé ábe Joné, Ndusene bepédé wée Yesue bon besedte mó bánken, "Cheé ékásá bon sé ne Befarisia sédidé yál nzaa á mekáne-té, bon ábõn bempapéé pen béedidé?" ¹⁵ Yesue ankwentén bó ne ngan áá, "Chán bad ábe bélebpé á ngande e e'wóngé béhele bélebe' áde bédúí ne mod awë akudé sómbé? Béheleé. Bon epun épé éche békobénné bó mod awë akudé sómbé. Eché epun dóo bédidteé yál nzaa á mekáne-té. ¹⁶ Nyébíí nén bán, nzé mod anabpe' mbóté, eetédéé eped é abad ékõsílé se ánanbéd nchun ní mbóté, áyále nzé éché eped é abad ékõsílé ébótótéde abób áte ébelé éhabnéé abad dé nchun. Né ábele' éché epon é mbóté ékale' áte tómaa ngáne énsébéé abé. ¹⁷ Melemlem nêngáne mod éetédéé mím mekõsílé se ápen mó á nchun mé ntyág ní ngob e nyam. Ayále nzé ábelé nê, né mím méhõd káõn ntyág ní'yéd? Mím mémad asyoge, ntyág-ke ámpé mbéb. Bon bétédéé mím mekõsílé béhé á ntyág mekõsílé-te. Né ábele' mím mébé bwám, ntyág-ke ámpé mbé bwám."

* **9:10** Ndáb wée Matyo káa ndáb eche Yesue.

Yesue apuidté ngondére póg eché enwé

(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)

18 Ade Yesue aláńgɛ́é bad nímén mekan, mod a nkamlen nhóg ampé awé abwóg mehbóhɔ́n ne edubé ésyā́ál, áhóbè nén aá, “Awem mwán a mmwaád awédé bɔ́ɔb nén dɛ́n, hyág ébán mɔ́ ekáá á yál ábɛ́l nén ápuu.” 19 Né-ɔ́ Yesue ampádé áse ne ábè bembapɛɛ́ béhídé ane mod. 20 Ade békagké nê, mmwaád nhóg ambé awé anwóh nkole níme mekií mébidé'áá mɔ́ á yál pónde ésyā́ál. Mmè nkole níbedé mɔ́ á yál á etún é dyóm-a-mwé ne níbe. Héé ane mmwaád ábidé Yesue á mbíd, ásitán mɔ́ mesó mé nkobe níme ánwā́'é. 21 Ambé nê áyā́le ánwá́le mewémten aá, nzé mósiténé nímé nkobe, aá né móodyéé bwám. 22 Dóo Yesue ákúnnédé boh anyín ane mmwaád. Anyín áde ányíné mɔ́ dóo aláńgɛ́é mɔ́ aá, “A-mwán-a-mmwaád, adúbe ádɔh ádíde wɛ́ bwám.” Abwóg-ábwóg ane mmwaád andyéé bwám. 23 Yesue ampé á ndáb eché ane mod a nkamlen. Ade ásolé á ndáb-te, antán ndun e mod ebele ntógag ní ngine ne bad ábe bétóo e'lón, békōnē-'e nkáńgɛ́ ní kwééd. 24 Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyé moosyā́ál nyébid á ebwóg, áyā́le anén mwán-a-mmwaád eewédéé, akúne kúnén.” Héé bó moosyā́ál bébóótédé mɔ́ awɔ́. 25 Boh áde ene ndun e mod émáá ábid á ebwóg dóo Yesue ásolé á toh eché bennaádté ane mwán. Néé Yesue áchɛ́ngɛ́ mɔ́ á ekáá, apádé-'e áse ábwóg-ábwóg. 26 Adén akan dɛ́nkanléd ene pɛd e aloh ésyā́ál.

Yesue achóńté bad bé ndim bébe

27 Néé Yesue áhídté áde abwóg á hóm, bad bébe ábe bɛ́nkwé ndim béhídé'áá mɔ́ ámbíd, bélebpe-'e e'saad bán, “A-Mwán a mbyaa níme Dabide, wóg sé ngól.” 28 Ade Yesue ásolé á ndáb-te, ábè bad bébe ábe bɛ́nkwé ndim bɛ́ntán mɔ́. Dóo Yesue ásedtɛ́é bó aá, “Nyédúbpé nén bán nhele níbel nyényínɛn-ɛ?” Bɛ́nkwéntén mɔ́ bán, “Ée. A-Sán, sédúbpé.” 29 Dóo Yesue ábáné bó mekáá á míd, boh áhóbè nén aá, “Nyéwóó adúbe bán nyéenyínɛn, né-ɔ́ ébɛ́nlɛ́ ngáne nyédúbpé.” 30 Abwóg-ábwóg bébootéd-te anyínen. Boh Yesue asím bó etúu áte, aláńgɛ́ bó aá, “Nyéeláńgɛ́ mod ké nhóg ádén dyam áde ábɛ́nlédé.” 31 Boh ké nê, néé bébidé áhed, bɛ́mbɛ́ békɛ́ɛn nkalanɛ́ ene pɛd é aloh ésyā́ál ngáne Yesue ábélé menyáké.

Yesue achóńté mod awé eehóbe'áá dyam

32 Néé ábè bad bébe ábe bɛ́nkwé ndim ábe Yesue áchóńté béhídté, bad bɛ́mpɛ́ɛ́n mod wéé Yesue awé ankwé ebóbé áyā́le edáádɛ́h é mbéb émbé mɔ́ áte. 33 Boh áde Yesue ámáá ane mod éché edáádɛ́h é mbéb ábíded áte, ambootéd dyam ahób. Nén dɛ́nkóbéd ndun e mod eché ebédé áhed menyáké, béhóbè-'e bán, “Dyam néé ádén déébnlɛ́dɛ́ɛ́ á Israel mbéd.” 34 Boh Befarisia pɛn béhóbè nén bán, ahele bad e'dáádɛ́h bé mbéb ahúd áte áyā́le káń e e'dáádɛ́h bé mbéb chɔ́o ebage mɔ́ ngine ábɛ́l nê.

Yesue awógé bad ngól

35 Né-ɔ́ Yesue akagé'áá myad mésyā́ál, mémbaá ne mésad ene pɛd e aloh, áyágté eyale é Dyób á ndáb é mekáne, ákalé-'e nkalanɛ́ ní bwám mé nkamlen ní Dyób. Yesue achóńté'áá bad bé nkole bésyā́ál ne nyaa é nkole ésyā́ál éche émbé áfínté echáb. 36 Ade Yesue ányíné ndun e mod, ngól enlóg mɔ́ á nlém-té bwámbwam áyale echáb. Ambé bó ngól áyā́le hétágé'áá áte, béewóo-'e nwóhɛn. Bémbe néé ndyóh ní mbód níme méewóo nnɔ́n. 37 Dóo aláńgɛ́é ábè bembapɛɛ́ aá, “Nzag echyáá bwámbwam, bwém é'hɛ́dnaad apád, boh bepád béebuú'é áte. 38 Né-ɔ́, nyékánné nén bán nwóó-nzag álóm bepád.”

10

*Bembapεε bé nlomag
dyóm ne bébe**(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)*

¹ Ambíd e nê Yesue anläd äbê bembapεε dyóm ne bébe áte. Ambé bó kunze ábidéd bad e' daádəŋ bé mbéd áte, áchood bad bé nkole ne nyaa é nkole ésyāāl.
² M̄n n̄me bembapεε bé nlomag dyóm ne bébe ábe Yesue m̄m̄én: A'só, Sim̄one awê béchágé' áá bán Petro ne mwányan Andreyā. Jemse bó mwányan Jone, bán ábe Zebédie, ³ Filibe ne Batolomyo, Tōmasē ne Matyo nsaad-a-tááse, Jemse mwān awê Alfōse, ne Tadiose, ⁴ Sim̄one awê ambé á epepé é kán e alon, ne Judas Iskariōde awê ant̄m Yesue asóm.

*Yesue alāŋgé bembapεε bé nlomag
ngáne bébenlé n̄me ns̄n**(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)*

⁵ Abê bad dyóm ne bébe bóo Yesue ánlōmmē. Anláá bó aá, "Nyéékāg á myad n̄me méesē myad mé alon á Israel, nyéékāg-ke dyad ké ahóg á alon á Samaria. ⁶ Boŋ nyékag wée bad bé Israel. Bédé néé n̄dyon m̄ mbód n̄me m̄bóo. ⁷ Nyékag, ngáne nyékagké, nyéhāŋte n̄n bán, 'Nkaml̄n m̄ m̄n n̄de benben.' ⁸ Nyéchoŋte bad bé nkole, nyépuudte bad ábe béwédé, nyéchoŋte bad ábe békonle nkole mé meləŋ ábel básāŋ, nyébídte-'ε bad e' daádəŋ bé mbéd áte. Mbagé nyé ngine ábel n̄m̄én mésyāāl, mééhedneé nyé nsábe. Né-óo nyémp̄e nyéke nyébele meleml̄m nyééhēdn̄e bad nsábe. ⁹ Nyéewánlé m̄oné ké nhóg áyāl. ¹⁰ Nyéewánlé ekwe, ké'ε mbóté ébe áyāl. Nyéewánlé metámbe, ké'ε nt̄on. Ayāle mod a ns̄n atāŋgén̄e ndyēéd akud wée mod awê ábenlé ns̄n. ¹¹ Nzé nyésólé dyad ké ahéé, nyéhēd mod awê akwēnt̄éné nyé nken akob, nyédyēē áwe ndáb káāŋ ne p̄ondé éche nyéhidteé ád̄e dyad. ¹² Ndáb ké ehéé echē nyésólé áte, nyélēlēd bad ábe bédé áwēd-te n̄n bán, 'Nsan̄ m̄bē ne nyé.' ¹³ Nzé bad ábe bédé áwēd-te békóbé nyé nken, n̄m̄en mel̄enten mé nsan̄ n̄ Dyób n̄bē ne bó. Boŋ nzé béekobe nyé nken, n̄m̄en mel̄enten n̄s̄u ne nyé. ¹⁴ Boŋ nzé nyépedé ndáb ké'ε dyad ké ahéé, boŋ béekw̄entene nyé awóglen, nyékūd ebumbú á mekuu áde nyéhidteé áhed, álúmed n̄n bán, Dyób déekobéé bó. ¹⁵ Ne mbále, nlāŋge nyé n̄n meé á Epun é Nkáásé, nkóḡsen n̄me myad mé Sodom ne Gomora bénȳinn̄e mébē mwāmp̄in tómaa n̄me bad ábe bédé ád̄e dyad."

*Metake n̄me
bembapεε békudté
á d̄n áde Yesue**(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)*

¹⁶ Yesue ambád aá, "Nyén̄one", nlóme nyé néé n̄dyon m̄ mbód áf̄int̄é e ngā. Né-óo nyéhē mekinzé néé nyā, nyépwiited-te néé élāā. ¹⁷ Nyétéd p̄ondé, ayāle bad bébē ábe békeén̄ nyé á kóte, béswātd̄t̄ nyé e'tangú áwab ndáb é mekáne. ¹⁸ Ayāl e echēm b̄ep̄én̄ nyé á'sō é' benkaml̄ene ne é' k̄āŋ. Béb̄él̄ n̄e ábel nyékale bó nkalan̄ m̄ bwām, nyékale-'ε bad ábe béesē bad bé Israel. ¹⁹ Nzé b̄ep̄én̄é nyé ké ahéé ákáad nyé, mod eétāgē' áte ayāle ch̄ōm-éé áh̄ōbp̄e ké'ε ngáne áh̄ōbp̄e ch̄ó. Ade p̄ondé ép̄eé, ch̄ōm éb̄e éche áh̄ōbp̄e. ²⁰ E'yale ábe áh̄ōbp̄e béebáá ábē, b̄éhūū ne Edáádəŋ éche eche Sāŋ awê áh̄ōbp̄e m̄ó. ²¹ Mod ábe mwányan á mekáá mé bad b̄emp̄ee ábel béwúu m̄ó. Séé mwān amp̄é ábel meleml̄em ne mwān. Mwān ákun̄n̄n sáá ne nyan̄ yāl ábel béwúú-'ε bó. ²² Mod asyāāl ák̄óo nyé, ayāl echēm, boŋ k̄enzéé awê ákaán n̄m̄e metake nlém káāŋ ne a asóg, ákud e'sooson. ²³ Nzé b̄etāgté nyé á dyad ahóg, nyényāged nyéke ádiníí.

Ne mbále, nlánge nyé nén meé, nyéepaá nsón amad á myad mé alon á Israel mésyāāl, bon Mwān-a-Moonyon apag. ²⁴ Mwān-a-ayáge eetóméé mod awé ayágte mó. Mbaledé-ε eetóméé eche sán. ²⁵ Né-óó mwān-a-ayáge eetāngeneé nées áhedeé edúbé éche étomé éche mod awé ayágte mó. Mbaledé-ε ámpé eetāngeneé nées áhedeé edúbé éche étomé éche eche sán. Nzé béchúúdé sáá-a-mbwóg bán Belzebule, né béchúú bad ábe bédé áwe ndáb mín míme mébébé tómaa nē.

Mod awé bétāngéné abān

(Luk 12.2-7)

²⁶ “Né-óó nyéebáá’ moonyon. Ayāle dyamdyam déesaá á e’konéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóomé bon bán déebyéénné. ²⁷ Mam mésyāāl míme nlángeé nyé á ehintén-tē, nyéhób mó á e’nyinen bé ekíde. Mésyāāl-le míme nyéwógé á kun-tē, nyékal mó á nhéné. ²⁸ Nyéewógé mbwóg ne moonyon awé áhele awúú ekob é yāl, bon eéhēlē’ edáádān awúú. Bon nyébáa Dyób áde áhele ábábéd ekob é yāl, abábéd-te edáádān á dū-á-muú. ²⁹ Eesaá mbále nén bán, bésóme’ ndun ébe ayāle kábpe póg-ε? Ké nē, ké póg eehúnéé á ndaab ésebé á nkwenten míme echen Sán Dyób. ³⁰ Bon ne nyé, Dyób ábíí káānne mesongé mé e’sid ábe é’dé nyé á nló. ³¹ Né-óó, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnén tómaa ndun, ké émbuú ké áte.

Abíd Yesuε mbón,

ké’ε abān mó áyāl

(Luk 12.8-9)

³² “Kéznéé awé ábíd me mbón á’sō é’ baányon, me-’ε mébíd mó mbón á’sō wéε echem Sán awé adé ámín. ³³ Bon kéznéé-ε awé ábān me áyāl á’sō é’ baányon, me-’ε mébān mó áyāl á’sō wéε echem Sán awé adé ámín.

Yesuε ad ngabén chōo

mópééne áttnté e badnyon

(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Nyéewémtán nén bán, nhyedé á nkōnsé ápεen nsan. Aáy, meépédeé ápεen nsan, bon ngabén. ³⁵ Mpedé ákón mwān a mwenchóm átāngen sáá, mwān a mmwaád átāngen nyaá, mmwaád-te átāngen nyān-kálé. ³⁶ Bad bé ekoyí bé mod bébíd áwe ndáb-te dēn.

³⁷ “Kéznéé awé adáá nyaá ké’ε sáá tómaa me eékwognedéé awēm mbapεε abé. Kéznéé-ε awé adáá awe mwān a mwenchóm ké’ε awe mwān a mmwaád tómaa me, eékwognedéé awēm mbapεε abé. ³⁸ Kéznéé-ε awé éépém adé awóg se áhídnē me, eékwognedéé ábē awēm mbapεε. ³⁹ Kéznéé awé áhede adé alongé ason, ábōd dō. Bon kéznéé-ε awé ábōd adé alongé ayāle echēm, ákud alongé áde déemaá’.

Nsábe ní Dyób ne bad

ábe békobe’ ábē bembaledé

(Mak 9.41)

⁴⁰ “Kéznéé awé akobé nyé nken, né me-εé ákóbé nken. Kéznéé-ε awé akobé me nken né echem Sán awé alómé me móó ákóbé nken. ⁴¹ Kéznéé awé akobé nkal é’dáádān nken ayāle ádíí nkal é’dáádān, ákud nsábe mé nkal é’dáádān. Kéznéé-ε awé akobé mod awé asáá nken ayāle ásáá, ákud nsábe míme mod awé asáá. ⁴² Ne mbále, nlánge nyé nén meé, kéznéé awé abagé ké mendíb mámwé ngēn wéε anén nhóg awé áhíde me, ké ane awé eébude etógnén abé, átāngéné nées ákúde nsábe ní Dyób.”

11

*Jone, Ndusene alomé
ábē bembapεε wée Yesue
(Luk 7.18-35)*

¹ Ade Yesue amáá ábē bembapεε dyóm ne bébε nímén mésyāāl alyágten, anhidé adé abwóg á hóm áke déyáged ne ákal eyale é Dyób á myad míme mébédé benben ne áhed.

² Ene pónké Jone, Ndusene ambé á mbwóg. Ade áwógé mam mésyāāl míme Krístāā ábélé'áá, anlóm ábē bembapεε áwē. ³ Anhób áá béseded mó bánken, mó adé ane awé Dyób áhóbé áá mósólóm-ε, ngé bésine' mod ampée? ⁴ Héε Yesue átímtanné bó áá, "Nyétime' ámbid, nyéke nyéláa Jone mekan míme nyéwógé ne míme nyényinné díd. ⁵ Nyéláa mó bán, bad ábe bēnkwē ndím bényinne', ábe bésyágtáá, békag bwám, ábe melān ménkóbpe, bésáá. Ábe bēnkwē ndóg bēwógne', ábe bēnwē, bépuude', nkalaj ní bwám-me ámpē níkalte' wée betóótókē bé bad. ⁶ Nnam níbē-ε ne kénzéé awé eéħajlene nlém á abum tǎngene me."

Yesue ahóbé tǎngene

Jone Ndusene

⁷ Ade bembapεε ábē Jone bétiméé ámbid nê, dáo Yesue ábóótédé ndun e mod eché embé áhed akale tǎngene Jone. Ansedéd bó aáken, "Pónké eché nyémbídté áke déttán Jone á ehyánge, cheé nyéwémténné bán nyéenyín? Apab á chyaá áde epub éságté-ε-ε? ⁸ Cheé nyēnkongé abíd áke dé anyín? Mod awé ahédé mbóté eché ébóó bwámbwam-ε? Bad ábe behág éché ndín é mbóté bédyεe dásō á ndáb é kǎn. ⁹ Nyéláa me, cheé nyémbídté áke dényín. Nkal é'dáádəŋ móó nyēnkéé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále nlánge nyé meé, nyényíné mod awé atómé nkal é'dáádəŋ. ¹⁰ Jone mó adé ane awé behóbé'áá áde bétélé e'yale ábe Dyób áhóbé áá, 'Nóné', nlóme nímém mészéne míme mészé wε á'sō, áboŋsen wε nzii.' ¹¹ Ne mbále, nlánge nyé nēn meé, mod ké nhóg awé abídé á abum dé mmwáád eetóméé Jone, Ndusene. Boŋ ké nê, mod awé adé ndimten áyāle bad ábe bédé á nkamlen ní mín, adé etógnén tómaa Jone. ¹² Bootya ne pónké eché Jone, Ndusene ábóótédé nkalaj ní Dyób akal kǎŋ ne epun é'chii, nkamlen ní mín níkude metake híin á mekáá mé bad, e'wanje é' bad-te é'kume nímé nkamlen nzum.* ¹³ Mbéndé ne bekal bé'dáádəŋ behóbé tǎngene nímé nkamlen kǎŋ ne pónké eché Jone. ¹⁴ Né-óó, nzé nyébōŋséné échab ehób adúbe, Jone mó adé ane awé behóbé'áá áde bēnhāpē bán, Elaijaa ahúé'. ¹⁵ Kénzéé awé awóó metúu áwóge'.

¹⁶ "Boŋ cheé méħágténné nyonjel e'chii? Enén nyonjel edii nēŋgáne bēndem ábe bédyéé á dyad-té, boŋ belébpē nhóg ne aníní,

¹⁷ bán, 'Sétóŋgé nyé e'lon,

boŋ nyéeságeé.

Sékónné nyé nkǎŋgé ní kwééd,

boŋ ké nê nyéélebē.'

¹⁸ Ayāle, Jone abédé, eéyáke'áá ndyééd adyé, eemwáge'áá-ε mím, behóbé bán, 'Edáádəŋ é mbéb édé mó áte.' ¹⁹ Mwán-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, ámwāg-ke mím, behóbe bán, 'Nyénōne mó, adāā ndyééd bwámbwam. Mmwē-míme ngēn, awonje belad bé tááse ne bebel bé mbéb.' Boŋ kǎŋ ne á asóg, mam míme mébenléd mélúmed nēn bán, debyéé á Dyób átǎngéné."

* 11:12 E'wanje é' bad-te é'kume nímé nkamlen nzum káa nípag ne ewanje.

*Myad níme bad bénkëndubéé Yesue
(Luk 10.13-15)*

²⁰ Bad ábe bebédé á myad níme Yesue ámbenlé ekud é menyáké áte békênhárlénné ádab abé dé mbéb. Né-óó Yesue ambootéd bó akáne áte, ²¹ áhábé aá, “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndāle é mekan éche Dyōb ábélé áwēn myad, mēmbēnléd nē á dyad á Tirē ne dyad á Sidōn, né bēnwāā melebe se etūn, bémwagtéd-te mbúmbú áyāl álúmed nēn bán, bēhárlénné ádab abé dé mbé. ²² Mbāle, nlānge nyé nēn mēé, á mbwē mé nkáásé, nkáá níme bad bé Tirē ne bé Sidōn mébē mwāmpin tómaa nímēn. ²³ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyéwēmtan bán, nyémaá ape ádyōb, boŋ bésudéd nyé káāŋse ásē á dū-á-muú. Nzé menyáké níme Dyōb ábélé áwēn dyad mēmbēnléd á Sodom† né ádé dyad ádíi ádé chii. ²⁴ Boŋ ne mbāle nlānge nyé nēn mēé á mbwē mé nkáásé Dyōb délūmed ngōl ne bad bé Sodom tómaa ne nyé.”

*Yesue alépe bad aá,
béhyag áwē
(Luk 10.21-22)*

²⁵ Ene Póndé Yesue anhób aá, “A-Tē, Sánjwéé á nkoŋ ní mín ne ní sé, nságnen nímē ne wē, áyāle elúmté mpin ní bēndem mam níme ébāŋné bad bé debyéé ne bad bé nsōŋten. ²⁶ Eē, A-Tē, nē dēn dōó édás wēé ébenled.” ²⁷ Dōó ábádéé aá, “Echem Sán ebagé mekan mésyāāl áwem mekáá. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíi’ é ngáne Titéé ákōŋté abé ésebé mwān, ne kénzéé awē mwān ádás aá mólúmed mō.

²⁸ “Nyéhyag áwēm, nyé bad bésyāāl ábe nyékómé nted níme rídélé apém, mēbe nyé nkóme-áte. ²⁹ Nyékwēnten áhíd nímēm mekuu, nyéyágke-’e awēm, áyāle mpwiítédé, nchií-’e nlem á abum. Nyéhyag, nyéekud nkóme-áte. ³⁰ Ayāle ayáged ádēm déeleléé áte, nted nímēm-mē méedeleléé.”

12

*Atón dé Mbwē-mé-nkóme-áte
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)*

¹ Mwāmpin ní pónde ámbid e nē, Yesue ne ábē bembapeē bétómé’áá á nzag é ngun-tē.* Nēn ábédé á mbwē-mé-nkóme-áte. Nzaa ewagáá ábē bembapeē. Né-óó bēmbootéd e’ sóg é’ ngun apád, bépāke’, bédyág. ² Befarisia bényin nē, dōó belānggéé Yesue bán, “Nōné’, ábōŋ bembapeē bebēle dyam áde mbéndé éebagéé kunze abel á mbwē-mé-nkóme-áte.”† ³ Dōó Yesue átimtanné bó aá, “Nédē nyééláá’ é mbéd á kálag e Dyōb dyam áde kāŋ Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé mō ne ábē bad-é? ⁴ Eténlédé nēn bán, ansól á Ndáb-e-Dyōb mō ne bad ábe bēnwōón mō, bédyé e’wēle ábe é’bédé nde e Dyōb, ábe eched mbéndé éebagéé mod ké nhóg kunze ádyé. Ké bad ábe bēnwōón mō bénkēntāŋgēnné adyé. Bepriŋe bēnpēn bóó bēntāŋgēn adyé. ⁵ Káa nyééláá’ é á mbéndé eche Mosēe nēn bán, mbwē-mé-nkóme-áte téé, bepriŋe bé Ndáb-e-Dyōb békwaŋ mbéndé e mbwē-mé-nkóme-áte áyāle nsón níme bebéleé boŋ ké nē, nē déesaa mbéb á’ só’ é’ Dyōb-é? ⁶ Nlānge nyé nēn mēé dyam áde hēn bóob áde áde etógnén tómaa Ndáb-e-Dyōb. ⁷ Eténlédé ngáne Dyōb áhóbé aá ‘Chōm éche rīhednéé bad édíi nlem ní ngōl saké abe dé mende.’ Nzé nyēnkoŋ ábēn e’yale asōŋten né nyééhēlēē-se nyéchagéé bad bán, bédé bebel bé mbéb áde bebéleléé

† **11:23** Dyōb démbēbéd dyad á Sodom áyāle ebébtéd éche émbē áwēd. * **12:1** Echē ngun ébédé nyaa e ngun eche bēbenléé e’wēle. † **12:2** Bad bénkēntāŋgēnné nsón abel á mbwē-mé-nkóme-áte. Ne Befarisia, apád áde bembapeē bépádé’áá ngun ébédéé nēé abel dé nsón.

mbéb. ⁸ Nyébbi-óó nén bán Mwān-a-Moonyon awóó nkamlen kóóñne ámīn e mbwε-mé-nkóme-áte.”

Yesue achōjté mod awē ekáá ewédé

(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Ambīd e pónde, Yesue anhidé hē, áke asól á ndáb e mekáne. ¹⁰ Mod abédé áhed awē ekáá ewédé. Bad behóg ábe behédé-áá Yesue awusé akóben, bénsédéd mós bánken, “Echéd mbéndé ebagé kunze ádid mod bwám á mbwε-mé-nkóme-áte-ye?” ¹¹ Dóó ásedtéé bós áaken, “Nyé ahéé nímē mpom ní mbód méhūnné á echóg-te á mbwε-mé-nkóme-áte bon eékaag mós ahúd? ¹² Nzé nyéhēle-se nyébel nē ne mbód ngēn, tógténnē moonyon awē adé etógnén tómaa mbód. Né-óó, mbéndé eésaá nén bán mod eébéle bwám á mbwε-mé-nkóme-áte.” ¹³ Dóó aláñgēé ane mod awē ekáá énwēé áá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyēé mós bwám ámpē néé échíníí. ¹⁴ Ade nén ábénléde, Befarisia bémbíd á ndáb e mekáne, bébootéd Yesue ahəge, áwúu mós.

Yesue, mbəledε awē Dyōb əpwədə

¹⁵ Yesue ambíí áá behəgke mós. Nē dēmbēl anhidé áde abwóg á hōm. Ade áhídté, ndun e mod enhíd mós, anchoód-te bad bé nkole bésyāāl. ¹⁶ Bon ansím bós etúu áte áá béēlāñgē bad nyaa e mod eche módíí. ¹⁷ Ambel nén álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádəñ Yesayaa áá,

¹⁸ “Nyénəne', awēm mbəledε nən awē nīpwədə,

ndáá mós nwógne-ε mós menyñge.

Mēlōm échēm edáádəñ ébē ne mós.

Abíded mbakú echē etyéémé áftínté e bad ábe béesš bad bé Israel.

¹⁹ Eebeléé nswan ne bad, éetəgé-áá.

Béewóg-kaá mós ehób á dyad-té.

²⁰ Eekógédté ngen echē enəgké, éedíméd-taá etrukán echē éhede adím.

Abel nən kóón né mbeltéd ní bwám múmós rítédé etál.

²¹ A dñn áde dóó bad ábe béesš bad bé Israel bésúmmé nlém.”

Bad bán Yesue abenlaad

ngine eche Belzebule

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Dóó bépééné mod wēé Yesue, awē ankwē ndím, ákwē-ε ebóbé áyāle edáádəñ é mbéb émbē mós áte. Yesue anchoód mós. Ambootéd anyínen, áhōbē-ε akan. ²³ Ade bad bésyāāl bényíné nē, yāl enkóm bós áte bwámbwam. Bēn ne bēn bémbóótéd áhōb nən bán, “Ehēle-se ébē né anən mod adii mwán a mbyaa nímē Dabide awē bésínéé-yōó?” ²⁴ Bon áde Befarisia béwógé nē, bēnhōb bán, “Saa ngine eche Belzebule awē akamlan e'dáádəñ bé mbéb chós ábenlaadté ábided bad e'dáádəñ bé mbéb áte-ye?”

²⁵ Yesue ambíí nímāb mewēmtēn, né-óó, anláá bós áá, “Alon ké ahéé áde ákábne áte, bon nchemtēn méesš, débēb. Dyad ké áhéé-ε, kéε abum á ndáb áde ákábne áte, bon nchemtēn-ne méesš, déetyēēmēē. ²⁶ Né-óó, nzé Satane awanne Satane, né awanne eche yāl. Chán-nō nímē nkamlen méhenlé atyéem? ²⁷ Nzé ngine eche Belzebule chós nibenladté ábided bad e'dáádəñ bé mbéb áte, né ngine eche nzéé-ᵛ ábēn bad ábe bēbídte e'dáádəñ bé mbéb bēbenladté? Bēn bós bēkwid nyé nkáá. ²⁸ Bon ngáne édíí nén bán ngine e Edáádəñ é Dyōb chós nibenladté ábided bad e'dáádəñ bé mbéb áte, nē álúmtē nēn bán nkamlen ní Dyōb nípédé áftínté echēn.

²⁹ “Mod eéhēlē-se asól á ndáb e mod a ngine se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mós ahan. Amaa-áá mós ahan bon atéd ábē bwēm é'syāāl.

³⁰ “Kénzéé awé éesě ne me, né atāngan me. Kénzéé-’e awé eewóngán me álad, né apáa páán. ³¹ Né-óó, nlanje nyé meé, Dyöb délagsén bad mbéb ké rñhéé níme bébéle ne nzyāñ ké ehéé eche bésyáá Dyöb. Bonj kénzéé awé ahóbé e’bébtéd é’ mekan tāngene Edáádāñ éche Esáá éekudté alagsen. ³² Dyöb délagsén kénzéé awé ahóbé eyale é mbéb tāngene Mwān-a-Moonyon, bonj délagšénné kénzéé awé ahóbé eyale é mbéb tāngene Edáádāñ éche Esáá, ken bōob ké’ε á pónđe eché ehúe’.

A epum dōo bécheméé bwel
(Luk 6.43-45)

³³ “Nzé epum é’ bwel ébóó, né bwel ábe é’chyáá éché epum bōmpē é’bóó. Nzé epum é bwel ébébé, né bwel ábe é’chyáá éché epum bōmpē é’bébé. Ayāle á epum dōo bécheméé bwel. ³⁴ Píí e nyā chén! Chán nyéhéleé-sē nyéhób mekan mé bwām, áde nyé bēn nyedíí mbéb? Mam níme nloné mod á nlém-tē, mō-’áá mébide mō á nsal. ³⁵ Mod á bwām abele bwām ayāle é’bídé mō á nlém-tē wéé bwām é’kōñnéde. Mod á mbéb-pe abele mbéb ayāle núbide mō á nlém-tē wéé mbéb níkōñnéde. ³⁶ Nlanje nyé nēn meé, á mbwe níme Dyöb dékaādtē bad bé nkōñsé, mod téé ābē nzom eché enkāñ bonj ahób ekúkú é eyale téé éché āmbídēdtē á nsal. ³⁷ Né-óó, kéchéé eche wénhōbpē chōó ékāñ bonj ésūū nzom káa ékwē nkáá.”

Béhédné Yesue e’chemléd
(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)

³⁸ Dōo donje dé bemelēede bé mbéndé ne Befarisia bélāngéé Yesue nēn bán “A-melēed, sēhede nēn bán élúmed sé e’chemléd ábe é’lūmte nēn bán echoñ ngíne ehúú ne Dyöb.” ³⁹ Yesue antimtén bó áá, “Echén ebébtéd é nyonjel, nyééhāđē Dyöb awógen, nyéhede-’ε e’chemléd bé menyáké! Bonj nyéekudté nzése e’chemléd bé menyáké ábe nkal é’dāádāñ Jonaa. ⁴⁰ Jonaa ambé e’pun é’láán á abum á súu e mbáá-tē. Melemlem dōo Mwān-a-Moonyon ābēē á ndōob-sé e’pun é’láán. ⁴¹ Á mbwe mé nkáásé, bad bé Ninive bényemé á son-tē nchoo ne enén nyonjel e bad. Bétyēēm mbōñ eché ékwid enén nyonjel e bad nkáá, ayāle áde Jonaa ákánlé’áá bad bé Ninive eyale é Dyöb, bēntédé abel dé mbéb. Bonj mod adé hén bōob awé atómé Jonaa, bonj nyéewóglánné mō. ⁴² Á mbwe mé nkáásé, mmwáád awé akamlánnáá alon á Sēba, ānyemé á son-tē, nchoo ne nyonjel e bad bé’ chii, ātyēēm mbōñ eché ékwid bō nkáá. Békwé nkáá ayāle áde Solomoné áyágté’áá, ane mmwáád ambíd se nchabnede wéé nkōñsé nšógé āhye dé awóglēn mam mé debyéé níme Solomoné áyágté’áá. Bonj chii nēn mod adé hén awé atómé Solomoné.”

Nzé edáádāñ é mbéb
étimé mod á yāl āmpē
(Luk 11.24-26)

⁴³ Yesue ambád ahób áá, “Nzé edáádāñ é mbéb ébídé mod áte, ébelé ébwāge á ehyāñge āhēd abwóg áde ékōmméé áte. Nzé éekude, ⁴⁴ ébelé éhób áá, ‘Mētīm āmbíd á ndáb eche mémbídtē áte.’ Ape áde épagké ébelé étán nēé chōmchōm éesaá á ndáb-te, nēé ndáb ésaá áte ne nēé bēnābpē-’ε chō áte. ⁴⁵ Héé ékagké bōob, éke épēēn e’dāádāñ bé mbéb bēmpēe saámbé ábe é’de ébébtéd tōmaa mwēn, bonj é’hye é’sól ane mod áte, é’bwóg-ke e’dii áhed. Enē pónđe, ane mod abág ebébtéd tōmaa ngáne ānsēbēē abé. Né-óó, nē dōo ébēnlédte ne nyonjel e ebébtéd e’chii.”

Túmbé eche Yesue
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Ade Yesue álanḡeé bad nímén mekan, nyaá ne Yesue baányan bẽmpě bẽtyeem á ebwóg-te. Bẽhédé'áá Yesue ábel bon bõbõõ békal. ⁴⁷ Hẽ dõõ mod nhõḡ álanḡeé Yesue aá nyaá ne baányan bẽpédé, bẽsine mõ ebwóg-te, ákalen mõ.† ⁴⁸ Hẽe átímténé ane mod aá, “Nzée adé echẽm nyan, benzée-’ẽ bédé banned?” ⁴⁹ Hẽ dõõ Yesue anyiitanné abẽ bembapee ekáá bon áhõbẽ aá, “Echẽm nyan ne banned bõõ bẽn! ⁵⁰ Kénzée awẽ abele mam nĩme awẽm Titée awẽ adé amĩn áhedeé adii mwanned abé-’ẽ echẽm nyan.”

13

Ngan e mbál-e-bũ

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Mmẽ mbwe mẽn ambĩd e nẽ, Yesue ambĩd á ndáb-te wée ambẽẽ, áke ádyẽẽ asẽ á nkin mé edib-é-nzab é Galilia, áyáged bad. ² Bad abe bẽmpě áhed bẽntõmtẽn abuu áte. Nẽ dẽnkãḡ ansól á bõle-tẽ, ádyẽẽ asẽ áyáged bõ. Abẽ bad bẽsyãl bẽtyeem á nkin bẽwõḡlan mõ. ³ Abẽnládtáá ngan áyáged bõ mekan híin. Ankalé bõ ngan aá, “Nkwel-é-nzab nhõḡ ankẽ mbál asob á nzag-tẽ. ⁴ Ade asobee mõ nẽ, donḡe dẽnhũn á nzii-tẽ, menõn mẽmpě, mẽmad mõ asõmtd. ⁵ Donḡe dẽnhũn á meláá-tẽ wée ndõõb enkẽmbuú’ẽ áte. Enwãmsẽn abĩd asẽ ngáne ndõõb enkẽnchabpẽ asẽ áhed. ⁶ Bon nẽe enyẽn é ngĩne epédé, enhyaãd abẽ bwẽm é’wẽ-’ẽ, áyãle nkan mẽnkẽnsõnlé bõ á ndõõb-tẽ bwãm. ⁷ Mbál mẽmpẽe mẽnhũn wée mekõd mēdíí. Nẽe mekõd mē mékwógé, mēkãḡ akwog áde abẽ bwẽm. ⁸ Bon donḡe dé mbál dẽmpẽe dẽnhũn á ndõõb e bwãm. Mmẽn mbál mẽnmbĩd asẽ bwãm, ríchyáá-’ẽ bwãmbwam. Donḡe dé e’sõḡ dẽnwãlẽ mbwõkel é mbum, donḡe mõom ntõób, ábinĩ-’ẽ mõom meláán.” ⁹ Ade Yesue amádé nẽ, ambád áte aá, “Kénzée awẽ awóó metúu áwõge’.”

Nzõm echẽ ekáá bon Yesue

ábẽnláád ngan áyáged bad

(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ambĩd e nẽ, bembapee abe Yesue bẽmpě mõ benben bon bẽsedtẽ mõ bánken, “Chee ekáá bon ebenláád ngan áyáged bad?” ¹¹ Yesue ankwentẽn bõ aá, “Dyõb ábágé nyé kunze ábii kun é nkamlen mí mín, bon ene kunze eebagnedé ne bad bẽmpẽe. ¹² Kénzée awẽ awóó nsõḡten rí kun é nkamlen mí mín, Dyõb dẽbãd mõ nĩmẽ nsõḡten abe, ábel nẽn átõmtẽn awõḡ. Bon kénzée awẽ eewóó, Dyõb dẽkobẽn mõ ké mwã nsõḡten awẽ áwóó. ¹³ Nzõm echẽ ekáá bon rikanlẽ bad ngan edii áyãle bẽnyĩne’, bon bẽecheméé, bẽwõge’, bon bẽesõḡtannẽ. ¹⁴ Nẽn álonte e’yãle abe Dyõb dẽnlõmẽnnẽ nkal é’daãdãḡ Yesayaa aá,

‘Nyẽwõḡ awõḡ-ne-awõḡ bon nyeesõḡtẽnné, nyẽnyĩn, anyĩn ne anyĩn bon nyẽechemmé.

¹⁵ Nhõbe nẽn áyãle ábẽn bad bẽehelée dyam ayáge ampẽ.

Békólé metúu, beláde-’ẽ mĩd. Bẽewõḡké, bẽenyĩn-naá dyamdyam.

Nzẽ enkẽmbé nẽ, né bẽnyĩn, bẽchẽm-’ẽ.

Nẽ bẽwõḡẽn metúu, nlem mĩmãb-pe rĩsõḡten.

Nzẽ bẽbélé-’ẽ nẽ, né bẽtimẽn me, né mẽchoód-te bõ.’”

¹⁶ Hẽe Yesue ábãdeé abẽ bembapee aláa aá, “Nsime rĩdé ne nyé áyãle nyẽnyĩne’ mam nĩme nyẽnyĩneé, nyẽwõḡẽ-’ẽ mam nĩme nyẽwõgeé. ¹⁷ Ne mbãle, nlãḡe nyé nẽn mẽé, bekal-bé-e daãdãḡ ne bad bé Dyõb híin bẽnwanẽn anyĩn mekan nĩme nyẽnyĩne ne áwõḡ mekan nĩme nyẽwõgeé bon bẽnkẽnyĩnné, bẽnkẽnwõḡ-kaá.

† 12:47 Donḡe á kálag dé e’sõ dẽewóó’ẽ nĩmẽn nchoo.

Yesu: atógké ngan e nwén-é-mbál
(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ “Bɔɔb-pɔɔ nyésònten ngáne enén ngan e nwén-é-mbál édífí. ¹⁹ Nzé mod awóge eyale tǎngene nkamlen mí mín, boŋ eesòntene chɔ́, Satanɛ abelé áhyɛ, ahúd mɔ́ chɔ́ á nlém-tɛ. Echén ndín é bad édíi nɛngáne mbál ríme ríhúné á nzii-tɛ. ²⁰ Mbál ríme ménhūn á meláá-te rílúmte bad ábe békobe’ eyale é Dyɔ́b ne menyinge ábwɔ́g-ábwɔ́g áde bɛwógé chɔ́. ²¹ Boŋ éché eyale éewennáadtɛ bó á nlém-tɛ. Bédúbpe chɔ́ á esón é pónde boŋ nzé ndutul ne metake bépédé áyǎle éché eyale, bédol yǎl ámbíd. ²² Mbál ríme ríhúné á mekòd-te rílúmte bad ábe bɛwóge eyale é Dyɔ́b, boŋ káón ne á asóg, mpulé mé nkòŋsé ne adəŋ dé abud á bwém awóŋ ákəŋ bó nlém áte. Nɛ́ ábele’, béheléé ahəŋlən ábel mam mé bwám. ²³ Mbál ríme mɔ́-’e méntán kəse e ndɔ́b rílúmte bad ábe bɛwóge eyale é Dyɔ́b boŋ bésòntán-ne chɔ́. Abén bad bébele kəse é mekan nɛngáne e’sóg é’ ngun ábe é’wánlé mesonǵé mé mbum é ngun mbwókel móom ntóób, ne móom meláán.”

Ngan e mesison

²⁴ Yesu ankálé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nɛngáne mod awé awéné kunze é mbál áwé nzag-tɛ, ²⁵ boŋ ámbíd e nɛ, nkuu nhóg áde bad bémáá akún, mod a ekoyí awé ane mod nhóg, anké á nzag e ngun-tɛ wé, awén mbál mé mesison ²⁶ Ade ngun ché ébóótédé akwog, dɔ́ bad bényíné bán mesison mómpɛ mékwoge’ áwéd-te. ²⁷ Bembəlede ábe ane nwóó-nzag bɛmpɛ áwé, bésədtɛ mɔ́ bánken, ‘A-Sán, éesaá mbále bán, mbál ní ngun mí bwám mɔ́ wénwənné á nzag-tɛ-ye? Chán ébénlédé boŋ mesison mékwog áwéd-te?’ ²⁸ Dɔ́ akwəntanné bó aá, ‘Mod a ekoyí awém nhóg mɔ́ awéné mím mesison.’ Abé bembəlede bənsədéd mɔ́ bánken, ‘Séke séhub mesison mé áse-ye?’ ²⁹ Ankwəntén bó ámpɛ aá, ‘Aáy. Nyéehúbé’, áyǎle nzé nyéhóbé bán nyéhube’, nyéehubén bóɔbɛ ngun. ³⁰ Nyémwɛ ngun bóɔbɛ mesison békwoǵé’ káón ne áde pónde épɛé eche bépádtɛ chɔ́. Ene pónde dɔ́ meláá’é bépád mɛé, bésébe béhúd mesison, bɛlad mɔ́ áte boŋ béhyáád mɔ́. Ámbíd e nɛ, dɔ́ bépádtɛ ngun, bɛbānɛ chɔ́ áwém etág-te.’ ”

Ngan e mbál-e-bū
(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Yesu ankálé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nɛngáne mbál-e-bū eché mod átédé boŋ awén áwé nzag-tɛ. ³² Mbál-e-bū edé mwámpín bwámbwam nzé béhəgténé chɔ́ ne mbál mémpɛe. Boŋ nzé ekwogé, ekále’ tómaa mɛl mɛsad mɛsyáál. Menon méhyag-kɛ mùm alón á ngən-tɛ.”

Ngan e esulten
(Luk 13.20-21)

³³ Yesu ambé akálé bó ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nɛngáne esulten eche mmwaád ámuúnédé asii á pán é mbumé ní ngun éláán káón esule.”

Nzəm eché ekɔ́ boŋ Yesu
abɛnláád ngan
(Mak 4.33-34)

³⁴ Yesu abɛnládtáá ngan áyáged bad. Eeyágte’aá dyaɔ́dyam ésebán abɛnlédé ngan. ³⁵ Ambɛl nén álóned e’yale ábe nkal e’dáəđəŋ ánhɔ́bpɛ nén aá, “Mɛbɛnléd ngan nzé nhóbe wéɛ bad. Mɛyáǵɛd bó mam ríme bɛnkəmbíí’ɛ bootya á mbooted mé nkòŋsé.”

Yesue atógké ngan e mesison

³⁶ Yesue antedé ene ndun e mod, áke asól á ndáb-te. Ahed dóo ábē bembapee bétané mó, boŋ béléngē mó bán, “Tógnéd sé ngan e mesison.”

³⁷ Yesue antimtén bó aá, “Mod awé anwén nímē mbál ní bwám adii Mwán-a-Moonyon. ³⁸ Nzag edii nkòŋsé. Mbál ní bwám rídii bad ábe bédé áse e nklamn ní Dyòb. Mesison médií bad ábe Satane. ³⁹ Mod a ekoyí awé ane nwóó-nzag-ke, awé anwén mesison awé nzag-tē mó adé Satane. Póndé eche bépádéé ngun chò edé asóg dé nkòŋsé. Bepád bé ngun-ne bédii ángel.

⁴⁰ Ngáne beladéé mesison áte boŋ béhyáád mó, melemlen nē dóo ébēē ne bad ábe Satane, nzé nkòŋsé rípédé á asóg. ⁴¹ Mwán-a-Moonyon álom eche ángel áhúd bad ábe bēbēlte bad bēmpēe mbéb, ne bad bésyāāl ábe bébele mbéb.

⁴² Bébwmē bó á dù-á-muú, áhed-taá béchyeé'é, bédyāg-ke meson á nsəl. ⁴³ Ene póndé bad ábe bēmbēl-le ngáne Dyòb áhedéé, bēpené' nēe enyen á nklamn wée echab Sāj. Mod ké ahée awé awóó metúu, áwóge'.”

Ngan tñgene Nklamn ní mín

Ngan e nhon nime mēnkonjéd

⁴⁴ Yesue ambád ngan empée aá, “Nklamn ní mín rídé nēngáne nhon nime mēnkonjéd á nzag-tē, boŋ nēe mod nhóg ádíbté mó, akútén mó. Menyinge nime ámbēē mēnkāŋ anke bwēm é'syāāl ábe ánwōngē asóm, ábel nén áke áchan ene nzag.

Ngan e aláá dé etógnén

⁴⁵ “Nklamn ní mín rídé nhəgtén ámpē nēngáne mod a nyongé awé ahedé'áá meláá mé etógnén nime rídé nkun bwāmbwam nime áchanéé. ⁴⁶ Anyín áde ányíné aláá áde átómténé abon bwāmbwam, áde bésómeé, ankē ábē bwēm é'syāāl asóm, áchān-ne dó.”

Ngan e mbínzé

⁴⁷ Yesue ankāl ngan empée aá, “Nklamn ní mín rídé nēngáne mbínzé eche bekób-bé-súu bēbwémé á edib-te boŋ bekób nyaa é súu ésyāāl. ⁴⁸ Ade mbínzé émáá alón, bēndōl chò á nkin, bédyēē áse ábon súu áte. Eche émboŋ adyé bēnhē chò á melongé-te. Eche chò-é énkēmboŋ adyé, bēmpim. ⁴⁹ Né-óó enén ngan elúmte ngáne asóg dé nkòŋsé débēē. Dyòb délōm éche ángel áhúd bad bé mbéb áfinté e bad ábe bésáá. ⁵⁰ Bēbwēm ábē bad á dù-á-muú. Ahed-taá béchyeé'é bédyāg-ke meson á nsəl.”

Ayáge dékōāle ne dé nchun

⁵¹ Yesue ansedéd ábē bembapee ké bésóŋténé nímén mam. Bēnkwentén mó bán bésóŋténé. ⁵² Né-óó Yesue anláá bó aá, “Meléede a mbéndé ké ahée awé ayágké tñgene nklamn ní mín adii nēngáne nwóó-ndáb awé abídte bwēm bé ekóólé ne bé nchun wée ákonjéé bwēm.”

Bad bé Nazarét béekobéé Yesue

(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Ade Yesue amáá ayáged ne ngan, anhidé áde abwóg á hóm, ⁵⁴ asú ámbíd áwe dyad wée ámbídté. Awed ayágté'áá bad á ndáb e mekáne. Bad ábe bēnwōg ngáne ayágtéé, yāl enkóm bó áte bwāmbwam. Bésēdté bánken, “Héé múmó ákúde enén ndin e debyéé? Chán múmó ámwagké-é nímén menyáké mésyāāl abel? ⁵⁵ Kíné saá mwán a kápēntaa ádíi-ye? Saá Maria achyáá mó-ye? Kíné saá Jemse, Josebe, Simōne ne Judase bóo bédé baányan-é? ⁵⁶ Baányan bé bebaád bésyāāl-le ámpē béedyéé'é á dyad-tē hén ne syān-ye? Héé ákúde enén ndin e debyéé? Héé ákúde enén nyaa e ngine échē ábenléé nímé menyáké?”

57 Né-ɔɔ, bɛnkɔɔ Yesue. Anláá bó aá, “Nkal e’ dǎádǎn awóó’ edúbé hǒm ásyǎǎl étóméé áwé dyad ne áwe túmbé.” 58 Ngáne bɛnkɛndúbéé Yesue, enkɛmbɛnlé menyáké hiin áhed.

14

Kwééd eché Jone Ndusene (Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

1 Ene pónde Herode awé akamlánnáá alon á Galilia anwóg mam míme Yesue ábélé’áá. 2 Dóo álǎngéé ábɛ bembáledé aá, “Anén mod, Yesue, adii Jone, Ndusene awé ammad awé bon apuúdé. Néé ákǎá bon awón ngine ábel nímén menyáké mésyǎǎl.” 3 Herode anhób nê áyále anlóm bad aá békób Jone, béhanj mó, béhé-é mó á mbwóg. Ambel nén áyále mwaád, Herodyase, awé mwányan Filibe ánsɛbɛɛ awón. 4 Herode anhé Jone, Ndusene á mbwóg áyále Jone anláá mó nén aá, “Weewóó’é kunze áwón Herodyase, mmwaád awé mwányon.” 5 Kénéé Herode áhédé’áá Jone, Ndusene awúu, abédé mbwóg ne bad bé Israel. Bad bé Israel béndúbé bán Jone adii nkal e’ dǎádǎn. 6 Bon Herode antim Jone awúu. Nén dɛmbɛnléd epun-éé Herode ábélé’áá ngandé áwɛmtɛn epun-éé áchyǎádtɛ. Eché epun mwán-a-mmwaád awé Herodyase anság esáke á’só é’ bad bésyǎǎl. Nén dɛnwógɛd Herode menyinge bwámbwam. 7 Nén dɛmbɛl ambɛ mó akag. Anhób nén aá, “Mmwág melé nén, mɛbɛ wɛ kéchéé éche éhɛdɛé.” 8 Nyaa anláá mó chóm éche átǎngɛné sáá ahɛden. Né-ɔɔ anláá Herode aá, “Bǎg mɛ nló míme Jone, Ndusene á taplét-te hén bɔɔb.” 9 Nén dɛnwógɛd kǎn Herode ndutul bon ngáne ámmadté melé amwé á’só wɛé ábɛ beken, ambɛé kunze aá béhyene nló míme Jone ábɛ ane mwán-a-mmwaád. 10 Né-ɔɔ anlóm bad á ndáb e mbwóg ásél Jone nló. 11 Bɛmpɛɛn nló mímed á taplét-te, bɛbɛ ane mwán-a-mmwaád, mó-é ábɛ nyaa. 12 Ambíd e nê bembapɛɛ ábɛ Jone bɛnké á ndáb e mbwóg bétéd mó ndim béke béliɛme, bon béke bɛlǎngɛ Yesue dyam áde ábɛnlédé.

Yesue adídté ndun e mod (Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jón 6.1-14)

13 Ade Yesue áwógé dyam áde ábɛnlédé ne Jone, ansól á bǎle-té áke á abwóg á hóm wɛé ábédé mwɛmpɛn. Bon áde bad bɛwógé bán Yesue amaá ake á bǎle-té, bɛnchené nímbá myad békɛɛn mekuu áhíd mó ámbíd. 14 Ade Yesue ábídé á bǎle-té, bon anyín ndun e mod, antómtɛn bó ngól abé, ámad-te bó nkole. 15 Ade bín é’bóótédé ahín, ábɛ bembapɛɛ bɛmpɛ áwé, bɛhǎbɛ nén bán, “Hén áde á etún-té, pónde emaa-’é atóm bwámbwam. Láá ábɛn bad bɛtime’ á myad-té míme médé bɛnbɛn, ábel béchan ndyééd eche bédyɛɛ.” 16 Dóo Yesue átimtanné bó aá, “Béétǎngɛnéé ake. Nyébó nyébe bó chóm éche bédyɛɛ.” 17 Dóo bɛhóbɛé bán, “Séwóó e’wɛle é’táan ne súu ébɛ chɛmpɛn.” 18 Yesue aá, “Nyéhyɛne’.” 19 Ade ábɛ bembapɛɛ bɛpɛɛnéde mó chó, anláá ene ndun e mod aá bédyɛne áse á nkǎákǎá mɛn. Hé dóo Yesue awánlé ábɛ e’wɛle é’táan ne éché súu ébɛ á mekáá bon ánoné ámín ásǎgnǎn Dyób. Ankabtéd bó áte, bon ábagé ábɛ bembapɛɛ aá békabe ene ndun e mod. 20 Bad bésyǎǎl bɛndyɛ ene ndyééd békód, élyǎg-ke ásɛ. Néé bɛládé eché élyǎg ásɛ, enlón e’lón dyóm ne é’bɛ. 21 Mesongé mé bad míme méndyɛ ene ndyééd mémbɛ ké e’kálé é’táan. Mmɛ mesongé mé bad mébédé-ɛ baachóm. Bɛnkɛntóngé bebaád ne bɛndem.

Yesue akii á mendib-mín (Mak 6.45-52; Jón 6.15-21)

22 Ambíd e nê, Yesue anláá ábɛ bembapɛɛ aá, bésól á bǎle-té, békag á’só á múde mé edib-é-nzab níminí, bon álǎngɛ-’é ene ndun e mod aá bésúɛ’ áwab

mendáb. ²³ Ade moosyáál amáá ake, Yesue anchágé á ekone mîn ákáne. Ade ehíntén emáá akwe, ambé abé áhed mwëmpen. ²⁴ Enén pónde Yesue ábë bembapere bënchab bõle abéen átínté e edib-é-nzab. Bõle étágé'áá, béehéle'áá ake á'só ayále epub é ngíne émbíd bó á'só-te.

²⁵ Epag é mbwembwe Yesue anké á mendíb mîn atán bó. ²⁶ Ade bembapere bényíne mod akag á mendíb mîn, bënəηned, bélébé-'ε esaad ne mbwóg í ngíne, béhōbē-'ε nén bán, "Nwú móo rídé." ²⁷ Abwōg-abwōg Yesue anláá bó áá, "Nlém méēhūnē nyé, me-εé ndé. Nyéebáá'." ²⁸ Dóo Petro álángeé mó áá, "A-Sán, nzé édé bán mmōn-εé édé, láá me ríke á mendíb mîn nípe wée edíí nē." ²⁹ Yesue anláá mó áá, "Hyäg." Dóo Petro ábidé á bõle-té ábootéd-te ake á mendíb-mîn ápe wée Yesue. ³⁰ Bon áde ányíne ngáne epub é ngíne étóméé, mbwóg ménkōb mó, ábootéd-te asú asé á mendíb-te. Dóo álébpé esaad áá, "A-Sán sōn, wōηgén me!" ³¹ Melemlem mé pónde Yesue ansad ekáá, acháá-'ε mó, áhōbē áá, "Chán adúbe ádíí we mwámpín nén, cheé ékáá bon nlem ríhūnē we?" ³² Néε Yesue bó Petro bésólé á bõle-té, epub énsōg atóm. ³³ Ade nén ábénlédé, ábiníí bembapere ábe bémbē á bõle-té bémbéé Yesue edúbé, béhōbē-'ε nén bán, "Ne mbále, edíí Mwān á Dyōb." ³⁴ Néε béchábpé edib-é-nzab, bémpé á múde níminíí, á mbwóg e Genesaret. ³⁵ Ade bad ábe bémbē áde abwóg á hōm béchémeé Yesue, bēnlōm bad bán bēpēen bad bé nkole bésyāál ábe bébédé ene pəd e alon. ³⁶ Bad ábe bémpēén bad bé nkole wée Yesue béchāη mó bán ámwε bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté nímmē. Né-óó bad bé nkole bésyāál ábe bénsiten níme mesó mé mbóté bēndyεé bwām.

15

Ayáged á bad bé' bōód (Mak 7.1-13)

¹ Ambíd e nē Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bémbíd á Jerusalem, bétán Yesue, bésédta mó bánken, ² "Cheé ékáá bon ábōη bembapere bééhídé' ayáge áde ábēd betaa bétédndé sé? Béewobpéé mekáá nyaa eché éhēdnéé bon bédyē ndyééd." ³ Yesue ankwentén bó áá, "Cheé ékáá bon nyémpē nyéehídé' ngáne mbéndé e Dyōb éhóbeé áá débél, á etútú éche nyéhídéé ayáge ádēn dēn? ⁴ Dyōb áhóbé áá, 'Béé sóó ne nyon edúbé.' Ahób-pe ámpé áá, 'Kénzée awé áhóbé sáá ké'ε nyaa dyam dé mbéb ayāl bétāηgéné béwúú mó.' ⁵ Bon nyé, nyéyágte nén bán, nzé mod awóó chōm éche ántāηgēnē sáá ké'ε nyaa awōηgen bon álángeé bó áá móóbe Dyōb chó, ⁶ né éesaá nén bán atāηgéné sáá bó nyan* chó edúbé abeen. Abel áde mod ábélé nē, né nyéetédéé eyale é Dyōb néε dyam á etútú éche nyéhídéé ayáge ádēn. ⁷ Nyé bedog-badé! Nkal é'dáádāη Yesayaa antāηgén áde ánhōbpé ne e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē mó tāηgene nyé áá, ⁸ 'Abēn bad bébage me edúbé é nsəl ngēn, bon nímmab nlem méesaá áwēm. ⁹ Edúbé éche hébageé me éesaá dyamdyam, ayále báyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán edíí mbéndé é Dyōb.' "

Mam níme mébele bon *mod eesáá' á'só é' Dyōb* (Mak 7.14-23)

¹⁰ Héε Yesue áchēnléé ene ndun e mod bon álángeé bó áá, "Nyéwóglēn, nyésōηten-ne me! ¹¹ Saké chōm éche ékag mod á nsəl ébele bon mod eesáá' á'só é' Dyōb, bon chōm éche ébide mó á nsəl chóó ébele' bon eesáá." ¹² Ade

* 15:6 Sáá bó nyan; donje á kálag dé e'só déewóó' é bó nyan.

áhóbé nê, dóo ábê bembapeε bépédé mó benben boŋ bésedté mó bánken, “Ebíí nén wεε dyam áde móhóbé ábébté Befarisia nlém á abum-ε?” ¹³ Yesue ankwentén bó aá, “Bwél téé ábe awém Titéε awé adé amín éewénéé, béhúb bó áse.” ¹⁴ Nyéchene bó. Bédíí bad bé ndím ábe belúmte bad bé ndím bémpée nzii. Nzé mod awé akwedé ndím atómne mod a ndím ampée, búmō béhún á echóg-te. ¹⁵ Petro anláá mó aá, “Tógnéd sé enén ngan.” ¹⁶ Héε Yesue álānggεé bó aá, “Kááŋ ne’ bōob, ké nyémpé nyéésóŋténéé-ye?” ¹⁷ Nyéenyínéé nén bán, chóm ké ehéé éche mod ádyédé, éśléé mó á nsal, étim á abum-té, boŋ ébidte mó á yál-ε? ¹⁸ Boŋ mam níme mod áhóbéé núbide mó se á nlém-té. Mmén mam mó-’aá mébele mod boŋ eesáá’ á’só é’ Dyób. ¹⁹ Ayāle á nlém-té dóo mewémten mbéb méhúé’é níme mékəə boŋ ábelé mam mé mbéb nēngāne, ewūen, akáb dé mesón á ndáb e e’wóngé, echíb, abíd á mbóŋ é metóm, ne mehóben á mbíd. ²⁰ Mmén mam móo mébele boŋ mod eesáá’ á’só Dyób. Boŋ saké adyé á ndyééd áde éewobpée mekáá ngāne béhédeé, débĕl boŋ eesáá.”

Adúbe áde mmwaád a Kanahan (Mak 7.24-30)

²¹ Ambíd e pónde, Yesue anhidé áde abwóg á hóm átm á ped e mbwóg eché enchiitén myad mé Tirε ne Sidón. ²² Hé dóo mmwaád a Kana nhóg awé adyéé’áá áde abwóg á hóm ápééne awé áwē boŋ áhóbē nén aá “A-Sán, Mwān a mbyaa níme Dabide, sōn wóg me ngol! Awem mwān a mmwaád atage bwām bwam, áyāle edasádāŋ é mbéb éde mó áte.” ²³ Boŋ Yesue ekéntimténné mó dyamdiam. Hé dóo ábē bembapeε betáneé mó, boŋ bécháā mó nén bán “Láá anén mmwaád wεé ákag áyāle ahídne syānē ntogag ámbíd.” ²⁴ Dóo Yesue ákwentanné bó aá, “Bad bé Israel ábe bédé néε nidyōŋ ní mbód níme núbóó bóo Dyób álómé me awōŋgen.” ²⁵ Néε ane mmwaád áwógé nê, ankwe Yesue á mekuu, boŋ ácháā mó aá, “A-Sán, wóngén me.” ²⁶ Dóo Yesue ákwentanné aá, “Eesaá bwām áted ndyééd e bānbān boŋ ebwémé mbwé.” ²⁷ Dóo ane mmwaád átimtanné mó aá, “Nê dēn A-Sán, boŋ káāŋne mbwé édyág píuted é medyé éche ábab bésáá béhúnté.” ²⁸ Hé dóo Yesue ákwentanné mó aá, “A-mwān-a-mmwaád, ewóó adúbe ámbáá. Ebenled ngāne éhédeé.” Melemlem mé pónde, ane mmwaád awe mwān-a-mmwaád andyéé bwām.

Yesue achóŋté ndun e mod

²⁹ Yesue anhidé áde abwóg á hóm, ápōŋ á nkag mé edib-é-nzab é Galilia. Anké adyéε áse á ekone mín. ³⁰ Ndun e mod empē áwē. Bépéne’áá bad ábe bésyógté’áá, ábe bēnkwe ndím, ábe mekuu ménwēε, e’bóbé ne ekud é bad bé nkole bémpée. Bébánné’áá ábē bad bésyāal á’só wεε Yesue, áchōōd-te bó. ³¹ Menyáké ménkōb ene ndun e mod áde bényíne néε bad ábe bééhōbe’áá akan néε béhóbéé akan. Abe mekuu ménwēε béntyēm bwām, ábe bésyógté’áá békag bwām. Abe bēnkwe ndím bényínne’. Békene Dyób á bad bé Israel.

Yesue adíté ndun e mod (Mak 8.1-10)

³² Yesue anchélé ábē bembapeε, álāngē bó nén aá, “Ndé enén ndun e mod ngol áyāle békébe ne me e’pun é’láán, béewōo-’áa chóm éche bedyákē bōob. Meéhēdēε meé béhide hén ne nzaa, áyāle béhele se béhún áse á nzii.” ³³ Dóo ábē bembapeε bē bésedtéé mó nén bán, “Héε syānē dékudté ndyééd á ehyāngé-té hén eché ékwōb enén ndun e mod?” ³⁴ Yesue ansedéd bó aáken, “E’wεle é’tāŋ nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E’wεle saámbé ne nguse é súu ésad.” ³⁵ Dóo Yesue álāngé ene ndun e mod aá bedyεε áse á ndōob-té. ³⁶ Héε átedé ábē e’wεle saámbé ne éché súu, ásāgnān Dyób, ákabtáád bó áte, ábagé ábē bembapeε,

bó-ε békabpé ene ndun e mod. ³⁷ Bad bésyāāl bényē ene ndyééd, békód-ε, kóāη élyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e'lónη saámbé. ³⁸ Mesonjé mé bad mīme méndyē ene ndyééd mébédé e'kálé é'niin. Mmē mesonjé mé bad mébédéε baachóm, bénkētóngé bebaád ne bēndem. ³⁹ Hēε Yesue álāηgēé ene ndun e mod aá bésūē' awab mendáb. Ade áamáá bó aláa nē, ansól á bōε-tē, áke á mbwóg e Magadan.

16

Béhédné Yesue e'chemléd é' menyáké

(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Ambíd e nē, Befarisia ne Besadusia bēnké wée Yesue ákag mó. Bēnlāā mó bán álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyōb. ² Dóó Yesue álāηgēé bó aá, "Nzé ngukél epedé, nyéhōbe bán, 'Abobe áyage ámín, nē álúmte bán bīn bēboη chán.' ³ Nzé bīn é'sāngé-ε, nyéhōbe bán, 'Abobe áyage ámín, bīn-ne é'wábpé, nē álúmte bán mbúú échā.' Nyēbíε' bīn aláη ámín, ngáne bēbēē, boη nyééhēlēē mam mīme mébenlad chii achem.* ⁴ Echén ebébtéd é nyonjēl, nyééhēlēē Dyōb awógen, nyéhede-ε e'chemléd bé menyáké! Boη nyéekudté nzése e'chemléd bé menyáké ábe nkal é' dāōdāη Jonaa bēnpēn." Dóó átédte bó, boη ákag.

Esulten éche Befarisia ne Besadusia (Mak 8.14-21)

⁵ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib é nzab ámín, boη bembapεε bēnchatén e'wele awále áyāl. ⁶ Yesue anlāá bó aá, "Nyétéd póndé ne esulten éche Befarisia ne Besadusia." ⁷ Hēε ábē bembapεε bēn ne bēn bēbóótédé ahób bán, "Ahóbé nē áyāle syāā deewānlēé e'wele áyāl." ⁸ Yesue ambíí chōm-εε békálé. Dóó ásedtεé bó aáken, "Cheé nyé bēn ne bēn nyéhōbεé áyāle e'wele ábe nyééwōó'é? Chán adúbe adíí nyé mwāmpīn nēn? ⁹ Kóāη ne' bōōb, nyéesonjéné-ε? Nyémaá achaten ngáne méndídēε e'kálé e' bad é'tāan ne e'wele é'tāan. Ambíd echē bēmaá ene ndyééd adyé, e'lón é'tāη echē enlyāg ásē enlōnnē? ¹⁰ Nyéchāténé kóāη ne adíde áde méndídēε e'kálé é' bad é'niin ne e'wele saámbé. Ambíd echē bōmpē bēmaá adyé, echē enlyāg ásē chō-ε enlón e'lón é'tāη? ¹¹ Ade nīlāngé nyé mēé nyétédén esulten póndé, saké ewele chēn chōó nīhóbé'áá. Nyétéd póndé ne esulten é Befarisia ne Besadusia." ¹² Dóó bembapεε bétímé asōtēn bán saké esulten éche bēbenlēé ewele chōó Yesue ahóbé'áá aá bétédén póndé boη ayóged áde Befarisia ne Besadusia bēyógté'áá dóó ákōjté'áá ahób.

Petro ad Yesue mó adé Ane-awē-Béwógté

(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Yesue anké á mbwóg e Kaisaria Filipi. Ade ápédé áwed, dóó ásedtεé ábē bembapεε aáken, "Nzé-módé bad bó bēhōbεé bán Mwān-a-Moonyonj adé?" ¹⁴ Bēntimtén mó bán, "Donje á bad bēhōbe bán edíi Jōne Ndusene, bēmpēe bán Elajjaa, ábíníí-ε bán Jeremayaa ké'ε nkal é' dāōdāη nhóg ampée." ¹⁵ Hēε Yesue ásedtεé bó aáken, "Boη nyébēn-ne, nzé-módé nyéhōbεé bán ndé?" ¹⁶ Simōn Petro ankwentén aá, "Wε-εé edé Ane-awē-Béwógté, Mwān a Dyōb áde adé á alonjé." ¹⁷ Yesue antimtén aá, "Nnam ndé ne wε, a-Simōn, mwān awé Jōnaa. Saké moonyonj álāngé wε nē, boη echem Sāη awé adé ámín

* 16:3 Donje á kálag déwóó'é e'yale ábē Yesue ngáne é'ténlédé á nchoo 2 ne 3.

móo ahóbté wε. ¹⁸ Né-óo a-Petro nlânge wε,† wεé edé ndim-e-aláá. Ámín e ene ndim e aláá dóo mélōngē nímēm mwembé. Ké ngine e kwééd éehenlé nímē mwembé ahóbed ásé. ¹⁹ Awōŋ dóo mébéé mekii mé nkamlēn ní mín. Kéchéé éche ébéne á nkōŋsé, né ébénnédé ámín. Kéchéé-ε éche ébágé kunze á nkōŋsé, né ébágnédé kunze ámín.”

Yesuε ahóbé t̄ŋgene

nímē metake ne echē kwééd

(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

²⁰ Hée Yesuε ásiméé ábē bembapεε etúu áte nén bééhóbbē bán móo módē Ane-awě-Béwógté. ²¹ Bootya ene pondé, Yesuε ambootéd ábē bembapεε alúmedé áte áa mót̄ŋgēnē akε á Jerusalém. Awed-taá mókudté metake hiin á mekáá mé bad bémbáá, beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Áá béwúw mó, bonj e'pun ábe é'lónténé é'láán móópuú. ²² Dóo Petro átimné Yesuε á nkæg bonj ákægé átimed mó áte, áhóbbē nén áá, “A-Sán, Dyóbb déekwēténné mbéd áá nén ábēnled ne wε.” ²³ Hée Yesuε ákúnnédé bonj áhóbbē wεε Petro áá “Hidé me á'sóte, a-Satan! Cheé ékáá'ε me ábel mewémten mé Dyóbb? Ehóbe nē ne mewémten mé moonyoŋ saké mé Dyóbb.” ²⁴ Dóo Yesuε álângeé ábē bembapεε áá, “Kéznéé awé awémtné me ahíd, atōngéné ásob yál mendib, ápēm ádē awōg, bonj áhíde me. ²⁵ Ayāle kéznéé awé ahede ádē alongé asonj, ábōd dó. Kéznéé-ε awé ábōd ádē alongé áyāl echēm, ákud dó. ²⁶ Nsyáŋ ríhée mod ákudté nzé akudé nkōŋsé nsyāal bonj abódé ádē alongé? Ké-ε, cheé mod áhelese ábe ákōde ádē alongé? ²⁷ Nlânge nyé nímén mekan áyāle Mwān-a-Moonyoŋ áp̄ ne ehúmé éche eche Sán nchoo ne éche ángel. Ene pondé dóo ákōgsēnné ké'ε ánamédté kéznéé t̄ŋgene chōm éche ámbenlé. ²⁸ Ne mbále nlânge nyé nén meé donje á bad áfinté echēn béenyínénné kwééd díd ésebán bényíne née Mwān-a-Moonyoŋ áp̄ééné nímē nkamlēn á nkōŋsé.”

17

Yál ehāŋléné Yesuε

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ámbid e epun ntóób Yesuε ankeén Petro ne Jemse bó mwányanj Jone á mbóod echē echabé ámín. Bēnpren-εé bémbē áhed. ² Dóo ábē bembapεε bényíné née ahāŋléné, e'só é'pené mó á nló nēngáne enyēn. Mbóté chō-ε épūbē mó féréd émwaaá-ε áte. ³ Ábwōg-ábwōg, ábē bembapεε bényín née Mosεε ne Elaijaa bébídé táléd, bóobe Yesuε békale'. ⁴ Dóo Petro álângeé Yesuε áá, “A-Sán, ébóo ngáne syáá dedúí hén. Nzé edáá, mélōŋ e'bem é'láán, échōŋ, éche Mosεε ne éche Elaijaa.” ⁵ Éepedeé ké amad á nsal bonj mbag eché ekine áte ékūtán bó. Hée béwógéé ehóbb ébide á mbag-té nén, “Awem Mwān a nlém nén, awógte me menyinge. Nyéwógne mó.” ⁶ Ade ábē bembapεε béwógé éché ehóbb, bémbwāg mebóbbōŋ, bésōŋ-ε e'só ásē ne mbwóg ní ngine. ⁷ Dóo Yesuε ápédé wεε bémbēē bonj ábānē bó ekáá á yál, áhóbbē áá, “Nyéhide ásē, nyéebáá.” ⁸ Ade bényéné nló ámín, bényín Yesuε mwēnpren. ⁹ Ade bóbōo bésudeé á mbóod mín nē, dóo Yesuε ásiméé bó etúu áte ahóbbē áá, “Nyéelángé modmod dyamdyam áde nyényíné káŋŋ ne á pondé eché Dyóbb dépuúdté Mwān-a-Moonyoŋ á kwééd.” ¹⁰ Hée ábē bembapεε bésēdtéé mó bánken, “Cheé ekáá bonj bemeléede bé mbéndé béhóbbē nén bán Elaijaa atōngéné asébe dé ape bonj Ane-awě-Béwógté áp̄?” ¹¹ Yesuε antimtén bó áá, “Ne mbále, Elaijaa atōngéné asébe dé ape, atíi-ε mam mésyāal. ¹² Bonj nlânge nyé nén meé Elaijaa

† 16:18 Petro: á ehóbb é Grikia adii ndim e aláá.

ammād aπe, boŋ bad békénchemmé mós, bēmbēl-le mós ngáne bēndəŋgέ. Melemlem né-'aá Mwān-a-Moonyoŋ átagké áwab mekáá." ¹³ Enén pónédé dós ábē bembapεε bésōŋtēnnē nēn bán Joŋe, Ndusene móó áhóbēé.

Yesue achōŋté mwān a mwēnchóm

awē edāádəŋ é mbéb émbēē áte

(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ade Yesue ne ábē bembapεε bétimé ámbid ámpē boŋ bétán ndun e mod, mod nhóg ampē áwē, akóg mebóbóŋ, boŋ áhōbē nēn aá, ¹⁵ "A-Sán sōn, wóg awem mwān ngəl. Awem mwān a mwēnchóm akonle nkole mé ekikíd, atage bwāmbwam. Ayōgké ahún kóəŋ ne á muu-te ne á mendíb-te. ¹⁶ Mempεén mó wēε ábōŋ bembapεε, boŋ béhelelé mó ahood." ¹⁷ Dós Yesue átimtanné aá, "Wáá! Nyé bad bé' chií, mbeltéd nímēn méétyéemεé, nyéewóo-'áa adúbe. Chán mépεé nyé adyēn hén-ēē? Chán mépεé nyé awesen-ē? Hyenáád me mwān awed hén." ¹⁸ Dós Yesue ákamlanné edāádəŋ é mbéb éche étagté'áa ane mwān aá ébíd, boŋ ébíd-te. Abwōg-ábwōg ane mwān achōŋ-'ε. ¹⁹ Ámbid e pónédé bembapεε ábe Yesue béntán mó, boŋ bésédte mó á kun-té nēn bánken, "Cheé énkəŋ boŋ sénkēnhēl éché edāádəŋ é mbéb abided?" ²⁰ Dós Yesue átimtanné bó aá, "Ayāle adúbe ádé nyé mwāmpīn. Ne mbále nlāŋge nyé nēn meé, nzé nyéwóo adúbe áde áde mwāmpīn nēŋgáne mbál-e-bū, né nyēkamlén échēn ekone bán éhide hén, étim híní, étīm-me nē dēn. Dyam ké ahóg déetómmé nyé áte. ²¹ Nyéhele-se nyébided enén ndín e edāádəŋ é mbéb nzé nyékānne, nyédidé-'ε yāl nzaa á mekáne-tē."*

Yesue ahóbé ampē

ngáne bad bēwūū'ε mó

(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)

²² Yesue ne ábē bembapεε bēnladén áte hōm ahóg á mbwóg e Galilia. Héε álāŋgεé bó aá, "Bébeé Mwān-a-Moonyoŋ á mekáá mé baányoŋ. Bó-'aá bēwūū mó. ²³ Boŋ Dyób dépuúd mó ámbid e e'pun é'láán." Ade bembapεε bēwógé nē, bēnwōg ndutul bwāmbwam.

Yesue asāŋgé tááse e Ndáb-e-Dyōb

²⁴ Yesue ne ábē bembapεε bēmpē á dyad á Kapenahum. Ahed dós bad ábe bésānté'áa tááse e Ndáb-e-Dyōb bétáné Petro boŋ bésédte mó bánken, "Kíné awen meléede eésāŋgεé tááse e Ndáb-e-Dyōb-e?" ²⁵ Petro antimtén bó aá, "Asāŋge'." Ade Petro ásólé á ndáb sólén, eepedeé dyam ahób boŋ Yesue ásedte mó aá, "A-Simon, chán ényíné ádén akan? Benzébadé kəŋ é nkōŋsé ésaŋtéé e'sāŋgéké'ε tááse? Bán bé aloŋ-ε, ngé beken?"† ²⁶ Petro ákwentén aá, "Beken." Yesue aá, "Nē álumte nēn bán, bán bé aloŋ béetāŋgenéé asaa. ²⁷ Boŋ ké nē, ábel nēn deēlīŋsé ábē bad ábe bésāŋte tááse, ké ébwēm e'chōb á edib-é-nzab-tē. Súu eche wésēbēē akób, éne de chós nsəl áte, wētān mōné míme mékwog sóo tááse asaŋned áwéd-te. Téd mó, ésaŋned sóo."

18

Nzéé atómténé mod ambáá

abé á'sō é' Dyōb?

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Eebeméé áte ámbid e nē, bembapεε ábe Yesue bēmpē áwē, bésédéd mó bánken, "Nzé-móde-'ε atómténé mod ambáá abé á nkamlēn mí mín?" ² Hé dós Yesue áchénlé mwéndem nhóg, áttidé mó áwab tīnté, ³ boŋ áhōb aá, "Ne

* **17:21** Doŋge á kálag dé e'só déewóo'ε nímēn nchoo. † **17:25** Ene pónédé beken bóo bésāŋgé'áa tááse é kəŋ.

mbále nlan̄ge nyé nén meé ésebán mod ahəŋléné áde alongé boŋ abé nēŋgáne anén mwān, eéhēlēē-se asól á nkamlen mí mín. ⁴ Nē-óó, kénzée awé asúdté yál nēŋgáne anén mwān né móó atómténé mod ambáá abé átínté e bad ábe bédé ásé e nkamlen mí mín. ⁵ Kénzée awé akobé enén ndín e mwān á ðín ádém, né akobé me. ⁶ Boŋ kénzée awé abélté enén ndín e mwéndem awé adúbpé me mbéb, émbē mboŋ né bēntáó ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkáŋ, boŋ bēhúnéd-te mó wée edib é nkwe étómténé achab ásé. ⁷ E'beb é' yál áte ne nkónsé áyale mekágsen nime mébelte bad mbéb. Mekágsen métán̄gené ape, boŋ e'beb é' yál áte ne mod awé abélté mod ampée mbéb. ⁸ Nzé échoŋ ekáá ké'ε ekuu ébelte we mbéb, esél chó, épim. Edé mboŋ we ákud alongé ne epeɗ é yál tómaa we áwón mekáá mébe ké'ε mekuu mébe boŋ bébwém we á muú nime méedimé'. ⁹ Melemlen nzé ádoŋ ðid ábelte we mbéb, ehúd dó, épim. Edé mboŋ we ákud alongé ne ðid ahóg tómaa we áwón míd mébe boŋ bébwém we á dú-á-muú.

Ngan e rídyoŋ mí mbód nime mémboó

(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Nyényín nén bán nyéetédéé nímén mpín mí bán ké nhóg nkóŋtéd, bán méesaá etógnén. Nlan̄ge nyé nén meé ángel éche énoŋe' bó ebág á'só ábe echem Sán awé adé ámín áhóbe bó. ¹² Chán nyényíné áden dyam? Nzé mod awóó mbwákel é rídyoŋ mí mbód, boŋ nhóg mbóó, ngómē áte: dé nímíní móom mé rídyoŋ mí mbód abog ne abog wée bédyáké medyé á ekone mín áke dé ahéd nímé nhóg nime mbóó? ¹³ Ne mbále nlan̄ge nyé nén meé, nzé adíbté-'é mó abelé awógnén mó menyín̄ge tómaa nímíní móom abog ne abog nime ménkémboó. ¹⁴ Melemlen nē dóó echen† Sán awé adé ámín eéhédéé áá ké mpín mí mwéndem néé nímén mbóó.

Mwányoŋ awé abēnlé we awusé

¹⁵ “Nzé mwányoŋ abēnlé we awusé, tán mó wée nyúmō bad bébe bēnpen nyédí, échu mó dó aláa. Nzé achemí adé awusé, né nyé mwányoŋ nyétimé ásé. ¹⁶ Boŋ nzé eékwentene áá mópánné we, etéd mod ampée nhóg ké'ε bébe ékēēn áwē, ábel nén, ‘Mbéb ké ríhée nime éhóbe wée abelé we nbyēn ne mbóŋ ébe ké'ε élaán.’ ¹⁷ Nzé eékobe káŋne chóm-ée échē mboŋ éhóbé, épēēn mó á mwembé. Nzé eékwentene ké bó awóglen, etéd mó néé mod awé eedúbpé áyál e nime nsóŋten káa nēŋgáne nsaad-a-tááse.*

Yesuε áá bembapeε béwóó ngine ákóŋ ne ábe dyam kunze

¹⁸ “Ne mbále, nlan̄ge nyé nén meé, kéchéé éche nyébéné á nkóŋsé ébēnnéde ámín. Kéchée-'é éche nyébágé kunze á nkóŋsé, ébágnéde kunze ámín. ¹⁹ Nlan̄ge nyé ámpē nén meé, nzé nyé bad bébe nyéchēmténé áyale kéchéé boŋ nyéhédé chó á mekáne-té, echem Sán awé adé ámín ábē nyé chó. ²⁰ Ayále wée bad bébe ké'ε beláán beládné áwém ðín, mémpē ndé áwab tínté.”

Ngan e mod-a-nsón a kân awé enkēnlagсэн waab

²¹ Hē dóó Petro ápedé wée Yesuε, boŋ ásedté mó áá “A-Sán, nzé mwánned abenle me awusé pónde téé, ngen étáŋ rítán̄gené mó alagsen? Kóŋse ngen

* **18:10** Donge á kálag dé'só abáde nchoo 11: Nyébíi nén bán Mwān-a-Moonyoŋ apedé ásoŋ bad ábe bebás. † **18:14** Echen: donge á kálag dé'só awóó echem. ‡ **18:15** Abēnlé we awusé: donge á kálag dé e'só awóó abelé awusé. § **18:16** Nén áténlédé á kálag e Dyób, Diateronomi: 19.15. * **18:17** Bad bé Israel bēndúbé nén bán besaad bé tááse bóó bétómténé bad bé mbéb abé, bán béésól-laá á nkamlen mí mín.

saámbé-ye?" ²² Dóo Yesue átímtanné mó aá, "Nlånge nyé nén meé, saké ngen saámbé, boŋ móom mé ngen saámbé ne saámbé." ^{† 23} Nê dóo edíí á nkamlen ní mín. Dyöb ákamlanné nêŋgáne kâŋ póg eché echénlé bad ábe bébele nsón ásé eché, ánon mone míme bó ké ahéé béwánlé mó. ²⁴ Abooted áde áboótédé ánon mone míme ábe bad béwánlé mó, dóo bad bépéénédé mó mod nhóg awé anwálé mó nkúú ní mone. ²⁵ Ane mod enkênhenlé áde alúm atwe, né-ó kâŋ enhób aá bésóm mó nchoo ne mwaád ne bán nêŋgáne betâŋ, bésóm-me bwêm é'syāal ábe áwóó. Mmê mone mébê ásábe áde alúm. ²⁶ Ane mod ankwé kâŋ á mekuu, ácháa mó aá, 'Béé me pónde, mêtwe ádon alúm ásyāal.' ²⁷ Kâŋ enwóg mó ngol, anchené mó aá ákag, álagsén-ne áde alúm. ²⁸ Nêe ane mod áhídte hê, ambomén waáb awé mómpé abel'é áá nsón ásé e kâŋ. Waáb ne anwálé mó mwá mone awé énkembuú áte. Dóo átólé waáb á mengogíd, aá ásábe mó míme mone. ²⁹ Waáb ankwé mó á mekuu, ácháa mó aá, ábe mó pónde aá, móssábé mó áde alúm. ³⁰ Ane mod enkênlagsénné waáb, anhé mó á mbwóg aá káŋ né asábpé áde alúm boŋ bédíde mó. ³¹ Ade bad ábe bébéde áhed ábe bómpe bébéle'áá nsón ásé e kâŋ bényiné dyam áde ábenléde, bényín bwámbwam. Bénkê kâŋ dyam ásyāal áde ábenléde aláa. ³² Né-ó, kâŋ enchélé ane mod, álånge mó aá, 'Ekúkú é læ nén! Menlagsén we alúm áde wénwālê me áyāle wenchán me. ³³ Cheé ékás boŋ weewóge wén ngol melemlem nêŋgáne me-'e ménwókgê we ngol?' ³⁴ Kâŋ enlŋ bwámbwam, né-ó anlóm ane mod á mbwóg aá béwóged mó ndutul. Aá ábe-'e á mbwóg káŋ né asábpé áde alúm ásyāal." ³⁵ Né-ó, Yesue ansógtén nén aá, "Nê dóo Titée Dyöbe awé adé ámín ábenlé. Nzé weélagsene mwányon ne nímoŋ nlém nisyāal, né Dyöb dékógsen we ngáne ene kâŋ énkógsenné ane mod."

19

Ayáged tâŋgene anan de mmwaád á e'wóngé (Mak 10.1-12)

¹ Ade Yesue amáá mímén mekan ahób, anhidé á Galilia áke á mbwóg e Judeya, áchábe á pæd e edíí é Jodan eníní. ² Ndun e mod enhíd mó áwed, áchóod-te bad bé nkole. ³ Donje á Befarisia bémpe áwé ákag mó. Bênsedéd mó bánken, "Mbéndé echéd ebagé kunze nén bán, mod ánan awé mwaád áyāle nyaa e nzom ké ehéé-ye?" ⁴ Yesue ankwentén bó aáken, "Nyéeláá'é á kálag e Dyöb nén bán á mbooted, Dyöb dénhag bó mmwaád ne mwenchóm-é?" ⁵ Dyöb á hóbpe aá, "Áyāle né-ó, mwenchóm átedé sáá ne nyan abé ne mwaád, boŋ búmō bad bébe bétim mod nhóg. ⁶ Né-ó, búmō béesaá ámpé bad bébe, boŋ bédíí mod nhóg. Né-ó, éché Dyöb áládé, modmod eepáá." ⁷ Hê dóo ábe Befarisia bésedteé mó bánken, "Nzé éde nê, cheé-ō énkâŋ boŋ Mosee abagé bad kunze aá, mod ábe mwaád kálag eché elúmte nén bán, e'wóngé é máá boŋ ánan mó." ⁸ Dóo Yesue álångeé bó aá, "Mosee ambäg nyé enén kunze áyāle nyélelé nlém á abum. Enkembáá nê á mbooted mé nkóŋsé. ⁹ Né-ó, nlånge nyé nén meé, mod ké ahéé awé anané mwaád ésebán ane mmwaád akábe asón, nzé ene ndín e mod awóó mmwaád ampée, né akábe asón." ¹⁰ Hê dóo ábe bembapée bélångeé mó bán, "Nzé nén dóo mekan mé mmwaád ne nchóm médíí, né éesaá nsyāŋ áwóŋ mmwaád." ¹¹ Yesue antímtén bó aá, "Saké mod ásyāal ahele ákob áden ayáged. Boŋ dékobnéde ne bad ábe Dyöb ábágé dó. ¹² Nyébíí nén bán, nzom éde híin éché ékás boŋ bad béewōō bebaád. Behóg

^{† 18:22} Móom mé ngen saámbé ne saámbé: donje á kálag dé e'ó áwóó móom mé ngen saámbé ngen saámbé.

bédé ábe béchyaáténé nê. Bémpee-’ε bédé nê áyāle bad bébélé bó nê. Abíní-’ε, bébélé yāl nê ábel boŋ bébel nsón mé nkamlen ní Dyób. Kénzée awé ahelé áden ayáge akob, akob dó.”

Yesue anámté bëndem

(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Bad bémpeeén bëndem wê Yesue nén bán ábán bó ekáá á nló, ákanned-te bó. Abē bembapeε bénkanē ábe bad áte. ¹⁴ Boŋ Yesue anláá bó aá, “Nyétede bëndem béhyag áwēm, nyéekáá bó, áyāle nén, nyaa é bad née bó chóó éwóó nkamlen ní mín.” ¹⁵ Né-óó, Yesue ambán ábē bán ekáá á nló. Ambíd e nê, anhidé áhed.

Nhōn ní bad

ne nkamlen ní Dyób

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Póndé póg mod nhóg ampé wée Yesue, ásedté mó aáken, “A-meléed, dyam á bwám áhéé rítánǵéné ábel, ábel nén níkud alonǵé áde déemaá?” ¹⁷ Héε Yesue ákwentanné mó aá, “Chán éheleé ésedté me dyam áde áde dyam á bwám? Mod nhóg mwēnpēn mó adé awé adé mod a bwám. Konǵé mbéndé é Dyób nzé ehede we mókud alonǵé áde déemaá’.” ¹⁸ Dóó ane mod ásedté mó aáken, “Mbéndé éhéé?” Yesue ankwentén mó aá, “Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e’wóngé, weechíbé’, weebídé mbóŋ e metóm, ¹⁹ beé sóó ne nyon edúbé, édāŋ-’ε mwányon nēŋgāne ehoŋ yāl.” ²⁰ Héε ene kódemod élanǵéé Yesue aá, “Nhídé échén mbéndé ésyāāl; cheé émpēe éhedne me ábel.” ²¹ Yesue antimtén mó aá, “Nzé ehede wée mówóó awusé á yāl ké ahóg, kǵg éšóm bwēm é’syāāl ábe éwóó, étéd nímmé máné ébe betóótókē bé bad. Nzé ebelé nê, wékúd nhōn ádyób. Ene póndé éhye éhíde me. ²² Ade ene kódemod áwógé nê, anwóg mbéb áte bwámbwam áhíde-’ε áyāle ambé nhōn bwámbwam.”

²³ Héε Yesue álanǵéé ábē bembapeε aá, “Ne mbále nlánǵe nyé nén meé élél áte nhōn ní mod ášól á nkamlen ní Dyób. ²⁴ Nláa nyé ámpé nén meé éde mwán a akan sǵnkalaá a nyam née Kamêl ápoŋ á epōn é ndānde tómaa nhōn ní mod ášól á nkamlen ní Dyób.” ²⁵ Ade bembapeε béwógé nén, yāl enkóm bó áte bwámbwam. Bénsédéd bánken, “Nzée-’s ahéle ákud e’sóoson?” ²⁶ Héε Yesue ánóné bó chóóŋ boŋ áhóbē aá, “Ne baányon nén déehelée se ábenléd boŋ ne Dyób dyamdyam déeleléé áte.” ²⁷ Héε Petro áhóbéé aá, “Nóné’, sétédte chóm ésyāāl áhíd we, cheé-’s ébē nímed nsyōŋ.” ²⁸ Héε Yesue álanǵéé bó aá, “Ne mbále, nlánǵe nyé nén meé, póndé echē Mwān-a-Moonyon ádyéé’ é á atii dé nkamlen ne éche ehúmé ésyāāl á nkōŋsé níme níhúe’, nyé bad dyóm ne bébe ábe béhíde me nyémpé nyéédyéé á metii mé nkamlen, nyékaádté metúmbé mé Israel dyóm ne mébe. ²⁹ Kénzée-’ε awé atédte éche ndáb, baányan, sáa, nyaa, bán, ne eche mbwóg áyāl echēm, ákud chō mbwókel e ngen, ákūd-te alonǵé áde déemaá’.” ³⁰ Boŋ bad híin ábe bédé á’só bōob bélyag mbíd, híin-ne ábe bényag mbíd bébē á’só.”

20

Ngan e bad bé nsón

¹ Hē dóó Yesue ákaléé ngan aá, “Nhóbe nê áyāle nkamlen ní mín níde nhǵtén nēŋgāne nwóó-nzag nhóg awé ambíd á ndáb epóg é mbwembwε áke dé áhed bad ábe ášabēē, ábel nsón áwē nzag-té. ² Bóšbōó bémpe á nchemten áyāle nsábe mé epun é híin boŋ álómé bó áwē nzag-té. ³ Ane nwóó-nzag antím ámbíd ámpé á dyad-té á ngǵŋ abog. Antán bad bé nsón bémpee áhed. Bényēem ngén, bébele-’aá chómchóm. ⁴ Héε álanǵéé bó aá, ‘Nyémpé nyéke

nyébel nsón áwêm nzag-tê, mësábê nyé nsábe níme ríkwógnédé.’ ⁵ Né-óó, bènċċ. Ambċl melemlen mé dyaam á kəd, ne á ngáj éláán. ⁶ Dyaam ngáj étáan néé ane mod átímé á dyad-tê ámpċ, antán bad bé nsón ábe bómċpċ bċntyċċm, béebċle’áá dyamdyam. Héé ásedċċé bó áá, ‘Cheé nyéebċteé epun é bċn ésyāā hċn ngċn áde nyéebelċé dyamdyam.’ ⁷ Bċnkwentċn mó nċn bán, ‘Modmod eetċċé sé á nsón.’ Héé ane mod álanċċé bó áá, ‘Nyċmpċ nyékaċ-kóó nyébel nsón áwêm nzag-tê.’

⁸ “Ade ngukċl épċdé, ane nwóó-nzag anláá awċ mod awċ anċne ábe bad bé nsón áá, álad bad bé nsón áte, ásaċe bó. Áá, ábooted ne bad ábe bċdímtċné apċ, áasċg-ke ne ábe bċsébpċ apċ. ⁹ Ambċé bad ábe bċmbootċd nsón á ngáj étáan nsábe mé epun é bċn ¹⁰ Ade bad ábe bċnsċbċ nsón ábooted bċpċdé ákċb nsábe, bċnwċmtċn bán, bċkud nsábe níme rítómé ní bad ábe bċmbootċd nsón á ngáj étáan. Boċ bómċpċ bċnküd melemlen mé nsábe. ¹¹ Ade bċkóbċ mċné níme bċmbċé bó, bċmbootċd anyoo áte. ¹² Bċhċbċ bán, ‘Ábċn bad bċbélé nsón háwa pċg ċċmpċn, ké nċ, esábpċ bó melemlen néé sé ábe sébelé nsón epun é bċn ésyāā ne enyċn é ngċne.’ ¹³ Nwóó-nzag antimtċn ábċ bad nhċg áá, ‘Amúċ, meedogċé nyé. Eesaá mbále bán dentċí bán mċbe nyé nsábe mé nsón mé epun é bċn-ċ? ¹⁴ Nyékaċ-póó nímtċn mċné, nyékaċ. Mmċn-ċé ntċíde méé mċsábċ anċn mod awċ adċmtċné apċ melemlen ngáne rísábpċ’áá wċmpċ. ¹⁵ Meewóó’ é kunze ábenled nímtċn mċné ngáne rídáá-yċ? Cheé ékáá boċ nyéebċtċ nċm á abum áyāle ábċm e’boċ bé nċm?’ ” ¹⁶ Yesuċ ansógtċn ene ngan áá, “Né-óó, bé’só bċtċm bé mbíd, bé mbíd-te bċtċm bé e’só.”

*Yesuċ ahóbċ ngen echċ elóntċné
éladán ngáne bċwūū’ é mó
(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)*

¹⁷ Yesuċ ne ábċ bċmbapċċé bċkáċé’áá á akuu á Jerusalem. Ade bċkaċké nċ dóó áċháċé bó á nkāċ, boċ álanċċé bó á kun-tċ áá, ¹⁸ “Pón nyébċí bán dekaċ á Jerusalem, áwed-taá bċbéé Mwān-a-Moonyoċ á mekáá mé beprċse bċmbáá ne bemeléde bé mbéndċ. Bó-’ é bċbéé mbakū bán atāngċné awċ. ¹⁹ Bċbe mó á mekáá mé bad ábe bċéé bad bé Israċl. Bó-’ é bċwáodé mó, bċswádtāā mó e’tanċú, bċbōmċ-’ é mó á awċ. Boċ ámbíd e e’pūn é’láán Dyób dépuú m’.”

*Nyċ-mwān ahċdte bán metċi
(Mak 10.35-45)*

²⁰ Ámbíd e pónde dóó Zebċdie mwaád ápċdé wċé Yesuċ ne ábċ bán bé baachóm bċbe, abwċg mebóbón, áċhāā-’ é Yesuċ áá ábele mó dyaam. ²¹ Yesuċ ansċdċd mó aáken, “Cheé éhċdċċ?” Dóó ákwentanné mó áá, “Bāċ me akag nċn wċé, pónde eċhe wċbċċ é nkamlċn, ábċm bán bċn bċbe bċdyċé wċ á nkāċ, nhċg ekáá émbáá, anínċí-’ é á ekáá é emwċd.” ²² Héé Yesuċ ákwentanné bó áá, “Nyċebċí’ é ċċm eċhe nyésċdċé. Nyċċċċl metuné níme mépċmmċ apċm-ċ?” Bċnkwentċn bán bċċċl. ²³ Dóó Yesuċ álanċċé bó áá, “Ne mbále, nyċċpċm boċ meewóó’ é kunze ápwċd mod awċ ádyċé me á ekáá é mbáá ké’ é á ekáá é emwċd. Ábċ e’tál é’dċi e’tál ábe é’bāgnédé ne bad ábe eċhem Sáċ anábnédé bó.” ²⁴ Ade ábínċí bċmbapċċé dyóm bċwógé nċ, bċnċlċn ábċ baányanċ bċbe. ²⁵ Né-óó Yesuċ anlād bó áte, boċ álanċċé bó áá, “Nyċbċí nċn bán, benkamlċne ne bad bċmbáá bé nkċsċé bċbenlad ngċne ákamlċn bad ábe bċdé áse áċháb. ²⁶ Boċ éċtāngċnéé ábċ nċ áftċntċ echċn. Kċnzċé awċ ahċde áá móbċ mod ambáá áftċntċ echċn, atāngċnéé ábċ mbāledċ awċn. ²⁷ Kċnzċé-’ é awċ ábċ mod á’só áftċntċ echċn, atāngċnéé ábċ awċn ntāċ. ²⁸ Melemlen néé Mwān-a-Moonyoċ eċpedċé áá bad bċbenle mó, boċ apċdċ ábele bad, ábe-’ é ádċ alongċé ákōde bad ċċn.”

*Yesue achōhté bad bébe
abe bēnkwě ndīm*

(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Ade Yesue ne abē bembapεε behidteé á Dyad á Jeriko, ndun e mod ehidé'áá mó. ³⁰ Ene pónde-óó bad bébe ábe bēnkwě ndīm bēndyεé á nkag ní nzii. Ade bėwógé bán, Yesue atóme', bēmbootéd abón bán, "A-Mwān a mbyaa nīme Dabide, wóg sé ngól!" ³¹ Ndun e mod eché embé áhed enkáné bó áte bán bédib nsāl. Bon bō-ε bēmbadnēn abón ne ngīne bán, "A-Mwān a mbyaa nīme Dabide, a-Sāj, wóg sé ngól!" ³² Yesue antyéem, achélé bó bon ásēdté bó aaken, "Cheé nyéhedeé bán, níbele nyé?" ³³ Bēnkwentēn bán, "A-Sāj, séhede bán, ébēl sényīnen." ³⁴ Yesue anwóg bó ngól, né-óó ambán bó mekáá á mīd. Abwōg-ábwōg bēmbootéd anyīnen, behídē-ε mó.

21

Yesue asólé á Jerusalem née kōh

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jōn 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne abē bembapεε bėkwógé ape á Jerusalem, née bėpédé á dyad á Betpeg á ekone é menzab Yesue anlóm bembapεε bébe á'sō. ² Anláá bó nēn áá, "Nyékag á dyad áde áde nyé á'sō nē. Nzé nyésólé sólén, nyéētán née betāngé ésel ne mwān ánkag. Nyéhune bó nyéhiinad me. ³ Nzé mod asēdté nyé aaken, cheé ékáá bon nyéhunne', nyéláá mó bán Sāngwéé* atógnéne bó. Nzé nyéhóbé nē, ábwōg-ábwōg ane mod áchennéd nyé." ⁴ Nēn dēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyōb dēnlómēnnē nkal é'dáədāh áá,

⁵ "Aláa dyad á Zayōn áá, Nyénōne', echen kōh ehyağ áwēn, asūtđé yāl, adiídé ésel, etum é nchóm a ésel."

⁶ Né-óó abē bembapεε bēnkě bēbēl-le ngāne Yesue ányāgtēnnē bó. ⁷ Bēmpεēn eché ésel ne mwān, bétéd echab mbóté, bétal chō ámīn, bon Yesue ádiide'. ⁸ Ekud é bad bēntál echab mbóté á nzii-tē, ábíní-ε bésēl'e e'kikag é' mīí, bétalé' á nzii-tē. ⁹ Ndun e mod eché ekágé'áá mó á'sō ne eché ehidé'áá mó ámbid bēmbootéd abón bán, "Hosána, mekenag mébē ne mwān a mbya nīme Dabide. Nnam mbē ne ane awé apedé á đīn áde Sāngwéé. Hosána, mekenag ne Dyōb áde áde se ámīn!"

¹⁰ Née Yesue ásólé á Jerusalem nēn sólén, bad bésyāāl bėpuutéđ, bésēdté-ε bánken, "Nzée ne?" ¹¹ Dōo ene ndun e mod ékwentanné bán, "Yesue mó áde, nkal é'dáədāh a dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia."

Yesue anané bekab bé nyongé

á Ndáb-e-Dyōb

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jōn 2.13-22)

¹² Ámbid e nē, Yesue anke asól á Ndáb-e-Dyōb. Annān bad bésyāāl ábe bėkábé'áá dyōn áwēd-te. Ankuné betébele ábe bad bėpēnlé'áá mōné ámīn mekuu ámīn, ákunē-ε metii nīmé bad ábe bėsómmé'áá mbōngé mekuu ámīn. ¹³ Anláá-ε bó áá, "Etēnlédé nēn bán, Dyōb áhóbé áá, 'Echem ndáb etāngéne achāgned bán ndáb e mekáne.' Bon nyétimté chō, 'mbwōg mé bechfí!' "

¹⁴ Bad ábe bēnkwě ndīm ne bad ábe mekuu ménwēē ábe bēmbē áhed bēmpē áwē, áđid-te bó bwām. ¹⁵ Bon áde beprisε bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bényīné menyáké nīme Yesue ábélé, bon bėwóg-ke e'saad ábe

* 21:3 Sāngwéé: káa nwōh.

bëndem bébónéé á Ndáb-e-Dyöb bán, “Mekεnag mébê ne mwän a mbyaa míme Dabide,” bënlnj bwámwam. ¹⁶ Bênsédéd Yesue bánken, “Ewóge chöm-éé ábê bán béhóbéé-ye?” Yesue ankwentén bó aá, “Éε, nwóge’. Nyééláá’ é mbéd á kálag e Dyöb nén bán, Dyöb ábónséné e’ched é’ bëndem ne é’ bán bé nkáál ábε mó mekenag mé bwám-ε?” ¹⁷ Ambíd e nê Yesue antedé bó á Jerusalem áke ánáá á dyad á Betani.

*Yesue ne alín á ngál
(Mak 11.12-14, 20-24)*

¹⁸ Epog é mbwεmbwε áde átimeéé ámbíd á Jerusalem nzaa enkób mó. ¹⁹ Ade ákagké nê annyín alín á ngál. Ankë áhed, boj enkényinné epum ké ehóg áwedé-mín étóméé byaá. Héε Yesue álanjgeé ábê bwel aá, “Wéechyáá’ é epum ámpé mbéd.” Abwög-ábwög bwel bényéle. ²⁰ Ade ábê bembapεε bényíné nê, yál enkóm bó áte bwámwam. Héε bésédteé bánken, “Chán áden alín á ngál ámwédé ayéle á mehélé-te nén-ε?” ²¹ Yesue ankwentén aá, “Ne mbále nlánge nyé nén meé, nzé nyédúbpé ne nlém rísyāāl, né saké dyam áde níbélé ábén bwel áyāl démpen nyébenlé. Boj né nyéhele-se nyéláá káónne enén mbööd nén bán, ‘Hidé hén, éke ébwém yál á edíb é nkwe-te,’ ébenléd-te nê dën. ²² Nzé nyéwóó adúbe bán, kéchéé éche nyéhédné Dyöb á mekáne-té nyééküd, né nzé nyéhéde nyééküd.”

*Nsédteé tãngene kunze eche Yesue
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)*

²³ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyöb, áyāgté bad. Ade áyāgtéé nê, dóó beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bépédé áwε, bésédteé mó bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-móde abagé-’ε wε ene kunze?” ²⁴ Yesue antimtén bó aá, “Me ámpé mēsédéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwénténé dó né me-’ε méláá nyé kunze eché ríwóó ábel nímén mekan. ²⁵ Edusεn éche Jone ádusannáá bad héé émbídté? Embíd ne Dyöb-ε ngé ne baányon?” Bën ne bën ébmoótéd apenten bán, “Nzé dehóbé nén bán, ‘Jone eché kunze enhúú ne Dyöb,’ né ásedéd syānē aáken, ‘Cheé-ō enkānj boj nyénkëndúbé mó?’ ²⁶ Boj nzé dehóbé bán, ‘Éché kunze ehúú ne baányon,’ né échén ekud é mod ébel syānē mbéb áyāle bad bésyāāl béndúbē bán Jone abédéε nkal é’ d’áádānj. ²⁷ Né-ōó bēnkwentén Yesue bán, “Séebii’ é.” Mó-’ε antimtén bó aá, “Né ké me-’ε ámpé méeláá’ nyé kunze eché ríwóó ábel nímén mekan.”

Ngan e bán bé baachóm bébe

²⁸ Yesue ambé ásedéd beprise bémbáá ne bad bémbáá bé dyad aáken, “Chán nyényiné áden akan tãngene enén ngan? Mod nhóg abédé awé anchyáá bán bé baachóm bébe. Héε ákíí mwän ambáá aláa aá, ‘A-mwän, ké ébel nsón á nzag-té chii.’ ²⁹ Mwän antimtén mó aá móokaá. Boj ámbíd e pónde anhənjén mewémten, áke. ³⁰ Dóó ane mod ákíí wéε mwän asad, aláa-’ε mómpé melelem mé dyam. Anén mwän antimtén sáá aá, ‘A-Sán, mēkē’ boj eékii.” ³¹ Héε Yesue ásedteé beprise bémbáá aáken, “Atínté ábén bán bébe, ahéé ambēl ngáne sáá áhédé’áá?” Bēnkwentén mó bán, “Ambáá.” Né-ōó, Yesue anláá bó aá, “Ne mbále, nlánge nyé nén meé, besaad-bé-tááε ne bekwaleε bédé asól á nkamlen ní Dyöb tómaa nyé.† ³² Nhóbe nén, áyāle Jone, Ndusene ampé, alúmed nyé nzii eché etyéémé, nyénkëndúbéé mó, boj besaad-bé-tááε ne bekwaleε béndúbē. Ké nēε nyényín-naá nê, nyénkéhənjénné, nyénkëndúbé-’aá mó.”

† 21:31 Baá mbáá bé Israel béndúbē nén bán bekwaleε ne besaad-bé-tááε béésónlé á nkamlen ní mín.

Ngan e bebel bé nsón ntéd
(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Yesue anláá bó áá, “Nyéwóglen ngan empée. Nwóó-nzag nhóg abéde awé ankwél nzag e e’pum é’ mel ábe bébenléé mím. Ankág chó, ábel bwál wée bémineé abé e’pum é’ mel ábel mím, alón-é ebem áwéd-te wée bédyéé’é ánon nzag áte. Ambeé ene nzag wée bad ábe bóbóó békáb mbote áte, aké á alon démpée. ³⁴ Adé pónde épédé eche bépádé e’pum, ane nwóó-nzag anlóm ábē bembáledé wée abé bebel-bé-nsón ákobe mó ádē asii dé e’pum. ³⁵ Hée abé bebel-bé-nsón békóbé abé bembáledé, béwanné’ nhóg, béwūé’ ampée, aníní-é béwūenē meláá. ³⁶ Ambíd é pónde ane nwóó-nzag anlóm bembáledé bémpee ábe bēmbuú áte tómaa ábíní. Abé bebel-bé-nsón bēmbēl ábē bembáledé melemlem ngáne bēmbēnlé bés’o. ³⁷ Ambíd e pónde anlóm awe mwán áwāb, ne mewēmtēn nēn bēbēé mó edúbé. ³⁸ Bon áde bebel-bé-nsón bényíné ane mwán nēe áhúé’é, dōó bó bēn ne bēn bēhóbēé nēn bán, ‘Ndyé-a-mbwóg nēn, nyéhyag! Déwúu mó, ábel nēn, eche mbwóg ésuuné syáne.’ ³⁹ Hē dōó békóbé mó, bēbídēn mó á nzag-tē, bon béwúú-é mó.” ⁴⁰ Hée Yesue ásedtēé abé bad bēmbáá bé dyad ne beprise bēmbáá áá, “Bōob-pōó, nzé nwóó-nzag ne apedé, cheé ábenlé abé bebel-bé-nsón?” ⁴¹ Hē dōó bēkwētanné bán, “Awūú abé e’bēbtéd é’ bad e’bēbtéd é kwééd, abē-é ene nzag wée bebel-bé-nsón bémpee ábe bēbē mó ádē asii á mbote nzé pónde epedé eche bépádé e’pum.” ⁴² Yesue anláá bó ámpē áá, “Nyéélāā-é mbéd wée eyale é Dyōb éhóbé nēn bán,

‘Aláá ádē belón-bé-ndáb bēnchenéé dōó átímé aláá dé etógnēn abé. Sāngwéé mó ambel nēn, édé-é syáne menyáké.’

⁴³ Né-óó nlanje nyé nēn meé, békobēn nyé etál éche nyéwóó nēe bad bé nkamlēn ní Dyōb, bēbē wée bad ábe bēbele’ ngáne Dyōb áhēdēé.”[†] ⁴⁵ Ade beprise bēmbáá ne Befarisia bēwógé échēn ngan éche Yesue ákálé, bēnchem bán, bōó ákanléé chó. ⁴⁶ Né-óó bēhédé’áá mó akób, bon bēmbān abel nē, áyāle bényín bán, ene ndun e mod enyíné’áá Yesue nēe nkal é’ dāódañ.

22

Ngan e ngande e e’wóngé
(Luk 14.15-24)

¹ Yesue ambé ábenléd ngan ámpē ákalen abé bad. Anhób áá, ² “Nkamlēn ní mín rídé nēngáne kāñ póg eché enláá abē bembáledé áá bēbonşen ngande e e’wóngé ábe awé mwán a mwēnchóm. ³ Ene kāñ-é anlóm abē bembáledé áá bēké bēchág bad ábe álébpé áyāle ene ngande, bon abé bad bēnkēnkwētenné ape. ⁴ Hée álóméé bembáledé bémpee áá héláa bad ábe málébpé nēn bán, ‘Nyébíí nēn bán, mmaa nyag ne e’lem ábe é’bóó yāl awúu. Chóm ésyāā-le édé mbonşén, nyéhyag-kōó á ngande.’ ⁵ Bon ké nē abé bad ábe bēnlēbēé bēnkētédte nímé nlébtéd nēe dyam. Mod téé ahídé’áá nímé ntíi ámbíd. Behóg bēnké áwāb nzag-tē, ábíníí bēhídé nímab nsón mémpēe ámbíd. ⁶ Ábíníí-é bēnkób abé bembáledé, bēbóm bó, béwúú-é bó. ⁷ Ene kāñ enlñ bwāmbwam. Né-óó, anlóm éche sánze. Nēe épédé, éwūú bad ábe bēnwūú abé bembáledé, éhyāād-te abé bad dyad. ⁸ Dōó álāngéé abē bembáledé bémpee áá, ‘Ngande e e’wóngé emaa mbonşén abé, bon bad ábe rílébpé bēekwognedéé chó abé áse. ⁹ Bōob-pōó, nyékgag á mbom ní nzii á dyad-tē, nyéchéle bad bēsyāāle abé bényíné bán, bēhyag á ngande.’ ¹⁰ Né-óó abé

[†] 21:43 Donje á kálag dé’só ábáde nchoo 44: Mod ké ahéé awé alúmé ádē aláá ámín ábōgtēd áte. Bon ane awé déhūntédte ámín, ányōgtéd áte.

bembaledε bēnkĕ á dyad-tĕ, bĕlād bad bĕsyāāl ábe bĕnyĭnnĕ, ken mod a bwām ké'ε mod a mbĕb, kóŋ ndáb e ngande enlóg áte.

11 "Kŋ empĕ á ndáb-te ānan bad ábe bĕpédé á ngande. Ade ápédé anyĭn mod awĕ enkĕnhĕ asan áde ántāngĕennĕ ahĕ á ngande e e'wóngé. 12 Hĕε áseɗtĕé mó aá, 'Amúĕ, chán ĕmwéde ape hĕn áde wĕhĕdeéé asan á ngande e e'wóngé.' Bonj ane mod enkĕnhóbpé dyamdyam. 13 Dóo kŋ elāngĕé ábe bembaledε ábe bĕchāgtĕ'áá beken aá, 'Nyĕhanj mó mekáá ne mekuu, nyĕbwĕm mó á ebwóg, á ehĭntĕn-tĕ. Ahed-taá bĕchyĕ'é, bĕdyāg-ke mesonj á nsal.'" 14 Hĕε Yesuĕ ásógtĕé enĕn ngan ne e'yale nĕn aá, "Dyóɓ áchĕnle' bad hĭiĭn ábĕ ášĕ e nkamlĕn nĭmĕ, bonj nguse chóo épweɗned."

*Yesuĕ ne asaa á tááse
(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)*

15 Ebédé pónde póg echĕ Befarisia bĕnkĕé mbom, áhage Yesuĕ, ábel bĕkóben mó awusé tĕngene e'yale ábe bĕbíɗ mó á nsal. 16 Bĕnlóm ábāb bĕmpape nchoo ne bad bé epepé éche Hĕɗde wĕε Yesuĕ. Néε bĕpédé áwĕ, bĕlāngĕ mó nĕn bán, "A-meléed, sĕbíí nĕn bán, ekale mbále. Sĕbíí-ε ámpĕ nĕn bán, ayáge áđŋ tĕngene mbéndé e Dyóɓ áde mbále. Mewĕmtĕn mé bad ne e'só é' mbom é' bad bĕehanlānnĕ áđŋ ayáged. 17 Láá-ε sé ngāne ényĭné áđĕn akan. Mbéndé eche syānĕ ehóbe nĕn bán désanĝe' tááse wĕε Kaisĕε, kŋj e Roma-yĕ?" 18 Bonj Yesuĕ ambíí nĭmab mewĕmtĕn mé mbĕb. Né-óó ansĕɗéé bó aáken, "Nyĕ bedog-badé, cheé nyĕhagkĕé me? 19 Nyélúmed me mōné nĭme bĕsanĝadé tááse eched." Bĕmpiĭnéé mó moné mé ekii. 20 Dóo áseɗtĕé bó aáken, "Ediĭdingĕ éche nzĕé chĕn? Dĭn áde nzĕé-ε dĕn?" 21 Bĕnkwentĕn mó bán, "Ábe Kaisĕε." Dóo álāngĕé bó aá, "Nyĕbag-kóó Kaisĕε éche éde éche Kaisĕε, nyĕbag-ke Dyóɓ éche éde é Dyóɓ." 22 Ade bĕwógé nĕ, yāĭ enkóm bó áte. Né-óó bĕnhĭde áhed, bĕkĕ-ε.

*Ayáged áde Yesuĕ
tāngene mpuu ámbíɗ e kwééd
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)*

23 Echĕ epun chĕn donĝe á Besadusia bĕmpĕ wĕε Yesuĕ. Besadusia bĕndūbĕ bán mpuu méesaá ámbíɗ e kwééd. 24 Dóo bĕhóbeé bán, "A-meléed, mbéndé e Mosĕε ehóbe nĕn bán, 'Nzé mod awóó mmwāád bonj awéde áde bó ane mmwāád bĕepedéé mwān awále, mwānyān a abum ahóg atāngĕné ane nkúɗ awóŋ, ábel bonj dĭn áde mwānyān débĕs.' 25 Bóob-póó, bad bĕbédé hĕn mod saámbé ábe bĕmbíɗ abum ahóg. Mod a'só anwŋn mmwāád, bonj awé áde bó mmwāád ne bĕepedéé bán awále, né-óó mwānyān awĕ anhĭɗ mó anlyāgnĕd ane nkúɗ a mmwāád. 26 Ane mómpĕ anwĕ áde bó ane mmwāád bĕepedéé bán awále. Melemlem mé dyam mĕmbenléd ne awĕ alóntĕné beláán, kóŋj bĕbóm bó mod saámbé. 27 Kóŋne á asóg ane mmwāád mómpĕ anwĕ. 28 Bóob-póó á pónde e mpuu, mmwāád awĕ nzĕé ane mmwāád áchāgnĕdtĕ áyāle bó moosyaál saámbé bĕnwŋn mó?" 29 Yesuĕ antimtĕn bó aá, "Nyĕpane' áyāle nyĕesŋtĕnĕé chŋm éche eyale é Dyóɓ ehóbeé, nyĕesŋtĕnĕé-ε ngāne ngĭne e Dyóɓ ésoĝé abé. 30 Ayāle pónde echĕ bad bĕpuú'ĕ ámbíɗ e kwééd mewŋngĕ méebáá ámpĕ. Bad bĕbĕ nĕngāne āngĕl éche éde ámĭn, bĕewŋnĕé. 31 Nyĕéláá'ĕ mbĕd dyam áde Dyóɓ ahóbe áwĕn tāngene mpuu-yĕ? Dyóɓ ahóbe tāngene ábĕd betaa aá, 32 'Me-éé ndé Dyóɓ áde Abrahamĕ, Aisĭge ne Jakóbe.' Dyóɓ áđíi Dyóɓ á bad ábe bĕde á alonĝé, saké Dyóɓ á bad ábe bĕwédeé." 33 Ade ene ndun e mod echĕ embé áhed éwógé nĕ, bĕmbĕ menyáké bwāmbwam tāngene ayáged áde Yesuĕ.

*Mbéndé ébe éche étómténé
etógnén abé*

(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Ade Befarisia béwógé bán nkwenten níme Yesue ámbéé Besadusia mēmbēl béhele dyamdyam ahób, bēnladén áte. ³⁵ Hē dōo bó mod nhóg awé abédé meléede a mbéndé, áhyédé Yesue akæg, ásedté mós aá, ³⁶ “A-meléed, áfinté mbéndé ésyāā, ehéé etómténé etógnén abé?” ³⁷ Yesue ankwentén bó aá, “Etáŋgéné édáŋ Sánjwéé ádoŋ Dyób ne nímoŋ nlém nisyāā, ne échoŋ edáádáŋ ésyāā, édáŋ-’é mós ne nímoŋ mewēmtēn mésyāā. ³⁸ Enén mbéndé chō etómténé etógnén abé, ebé-’é mbéndé e’só. ³⁹ Mbéndé eché elónténé ébe eché chōmpē edé etógnén melemlem nēŋgáne e’só edii nēn ‘Edáŋ mwānyon ngáne edáá echoŋ yāl.’ ⁴⁰ Echén mbéndé ébe chōó éwánlé mbéndé éche Mosēe ésyāā ne mekan níme bekal-bé-e’ dáádáŋ béyógté.”

Nsedté t̄ŋgene

Ane-awé-Béwógté

(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Hē dōo Yesue ásedtéé ábē Befarisia ábe bēnladén áte aá, ⁴² “Chán nyéwēmtanné t̄ŋgene Ane-awé-Béwógté? A mbyaa níme nzéé áhúú?” Hée békwénténé mós bán, “Abidé á mbyaa níme k̄ŋ Dabidē.” ⁴³ Yesue ansédéd bó aá, “Cheé-ō enk̄ŋ boŋ Dabidē áde Edáádáŋ é Dyób élyógté mós ánchágkē mós aá, ‘A-Sán,’ áde ahóbé aá,

⁴⁴ ‘Sán Dyóbe anláá awēm Sánjwéé aá,

Dyéé áwēm ekáá émbáá,

kóŋ ne á pónde eché mébenlé boŋ ékógtéé ábōŋ bad bé ekoyí ámín ne mekuu.’

⁴⁵ Néé Dabidē mwēn ásébpé mós achág aá, Sánjwéé, chán-nō Ane-awé-Béwógté áhēléé abé awe mwán?” ⁴⁶ Bós modmod bēnkēnhenlé mós dyamdyam akwentēn. Bootya éché epun bēnkēnchu’ é mós dyamdyam aseded ámpē.

23

Elébé t̄ŋgene bemeléede

bé mbéndé ne Befarisia

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46, 20.45-46)

¹ Ambid e nē, dōo Yesue álāŋgēé ene ndun e mod ne ábē bembapēe aá, ² “Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bóó bétédé etál éche Mosēe bóóó áyágéd bad. ³ Né-ōó, nyétáŋgéné bó awóglēn nyébelé-’é mekan mésyāā níme bēlāŋgēé nyé, boŋ nyéēbēlē’ mekan níme bēbēléé, áyāle bēbēléé mekan níme bēhóbēé. ⁴ Békaa’ e’ deltédé bé nted, bēpēmtad bad, boŋ béesaá mboŋsēn ábán ké ekáá áwóŋŋen bó ápēm mós. ⁵ Kéchéé éche bēbēléé, bēbēle chō ábel boŋ bad bényín bó. Békálte’ bán bé ntyág ábe bēhágkē nchoo mé e’yale e’ Dyób áte, boŋ bētāā á mbōm ne á mekáá, bēchabte e’tūd* ábe bēwáá’ é á mengombe mín bwāmbwam. ⁶ Bédāā e’tál bé edúbé adyēe á hōm á ngande, bédāŋ-’é metii mé edúbé adyēe á ndáb é mekáne. ⁷ Bédāā bán, bad bēlente bó ne edúbé ésyāā á dyōn-tē, bédāŋ-’é bán, bad bēchágé bó bán, ‘A-meléed.’ ⁸ Boŋ nyé, nyéēmwāg-sē bēchágé nyé bán, ‘Meléede.’ Áyāle meléede nhóg mósó nyéwóó, baányāŋ bó-’aá nyédíí. ⁹ Nyéechāgē-’é mod ké nhóg á nkōŋsē wēn bán Titēé áyāle nyéwóó-’é Titēé nhóg, awēn Titēé awé adé ámín. ¹⁰ Nyéēmwāg-kē sē bēchágé nyé bán, ‘Sánjwéé’ áyāle nyéwóó Sánjwééé nhóg, Ane-awé-Béwógté. ¹¹ Mod awé adé

* 23:5 Etūd: Bēwáá’ áá e’tūd álúmed bán bēbenle Dyób.

ambáá átínté e echên atáŋgéné abé mbáledé awên. ¹² Kénzée awé achágté yál, Dyöb désudéd mó, kénzée-’e awé asüdté yál, Dyöb déchāgéd mó.”

Yesue aselé bad bé medogké

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

¹³ Dóo Yesue áhóbéé aá, “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyédibe’ ekob é nkamlēn mí mín ábel boŋ bad béésōlé’. Nyé bēn nyéesóléé, nyéēmwāg-kaá bán bad bēmpēe ábe bēhēde asól bésól.† ¹⁵ Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyékag meloŋ ne meloŋ ábel boŋ mod nhóg átīmēn nyé. Boŋ nzé amaá nyé átīmēn, nyébélé nyébébéd mó nyaa eché ákwógnédé ákud nkógsēn á dū-á-muú míme nítómé mímēn ngen ébe.

¹⁶ “Ebēēn nyé ebébtéd nyé bad ábe békhwédé ndím, boŋ bélyāgté bad bēmpēe. Nyéyāgte bán, ‘Nzé mod amwédé melé á dīn á Ndáb-e-Dyöb, né nē déesaá dyam, boŋ nzé mod amwédé melé á dīn á bwēm é’ gól ábe é’ dé áwēde-te, átāŋgéné abel dyam áde ámwééne melé.’ ¹⁷ E’yókél é’ bad bēn, nyékhwéde ndím! Cheé étómténé etógnén abé, gól-ē, ngé Ndáb-e-Dyöb eché ebélé boŋ gól ebé chōm éche ésáá á’sō é’ Dyöb? ¹⁸ Nyéyāgte’ ámpē bán, ‘Nzé mod amwédé melé á dīn dé menyán mé mendē, né nē déesaá dyam. Boŋ nzé mod amwédé melé á dīn dé mendē míme méde á menyán mín, atāŋgéné ábel dyam áde ámwééne melé.’ ¹⁹ Bad bé ndím bēn! Cheé étómténé etógnén abé, mendē ngé menyán míme mébélé boŋ mímé mendē mébé chōm éche ésáá á’sō é’ Dyöb? ²⁰ Né-óó kénzée awé amwédé melé á dīn dé menyán mé mendē, né amwédé mímé melé á dīn dé menyán ne mendē ké méhéé míme méde áwedé-mín. ²¹ Kénzée-’e awé amwédé melé á dīn á Ndáb-e-Dyöb, né amwédé mímé melé á dīn á Ndáb-e-Dyöb ne á dīn á Dyöb áde ádyēē’ áwēde-te. ²² Kénzée-’e ámpē awé amwédé melé á dīn dé nkōŋ mí mín né amwédé melé á dīn dé atii dé nkamlēn ní Dyöb ne á dīn á Dyöb áde ádífidé áde atii.

²³ “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyébage Dyöb akab ahóg átínté e mekab dyōm, ké dé mekulé míme bēchāmnēé ndyééd nēē mínt, díl ne kúmin.‡ Boŋ nyéehédéé nló áte ábel ndín é mekan éche mbéndé éhóbé aá nyébele’. Nyéesaá mbále ne Dyöb, nyéewóó’ é nlēm ní ngól, nyéedúbpe-’áa Dyöb. Nyéntāŋgēn mímēn mésyāāl abel, ésebán nyéchōbte’ mímíní. ²⁴ Nyé bad ábe békhwédé ndím boŋ bélyāgté bad bēmpēe. Nyébude’ mekan míme méesé etógnén ahíd ámbíd. Nyéhúde’ píuted á mendíb míme nyémwāgkē-te, boŋ nyétēdte mbinde émbáá éche édé áwēde-te.

²⁵ “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyéwobpe mbwendé ne díse ámbíd e ebwóg, boŋ medyé míme méde áwēde-te médíi medyé míme nyékúdné ndumbán ne ngoód. ²⁶ Nyé Befarisia, bad bé ndím bēn! Nyésébe nyéwobe mbwendé ne díse áte, káŋŋne mbíd e ebwóg chōmpē ēsāŋ.

²⁷ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyédii nēē soŋ éche bépúbté. Ekine’ áte ámbíd e ebwóg boŋ e’hid ne e’bōó bé ndim mí bad bōó é’lóné áwēde-te. ²⁸ Melemlem nē dōo nyényínnadté á’sō é’ bad nēē bad ábe bésáá boŋ áte nyélóné ne edogké ne mbéb.

† 23:13 Donje á kálag dé’só abádé nchoo 14: Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyélúmtan yál ne ntōŋ-ntōŋ mé mekáne, nyédumé-’e mbwóg é bekúd. Né-óó, nyéekud nkógsēn míme ríchábé ámln. ‡ 23:23 Mínt, díl ne kúmin: bédii byaa ábē bēbnlādttáá áchám ndyéed.

*Dyöb dëkōgsēn bemelēede
bé mbéndé ne Befarisia
(Luk 11.47-51)*

²⁹ “Medim ne nyé bemelēede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyélóó’ soŋ é bekal-bé-e’daádəŋ bwám, nyélonjté-ε mebón níme bad ábe bésáá. ³⁰ Nyékag, nyéhóbe-’ε bán, ‘Nzé sēmbé á pónde eché ábēd betaa, né sēnkēnlatēnné bó áde bēnwū’-é bekal-bé-e’daádəŋ áte.’ ³¹ Nē dēn álumte nēn bán nyēnkwentēn nēn bán nyébídé á mbyaa níme bad ábe bēwúe’ bekal-bé-e’daádəŋ. ³² Nyékag-kóó á sō nyémad nsón níme ábēn betaa bēmbóotédé. ³³ Nyě chén! Etod é píi ngēn. Chán nyémwēé nkōgsēn í dū-á-muú abame? ³⁴ Né-óó, mēlōmē nyé bekal-bé-e’daádəŋ ne bad bé debyéé ne bemelēede. Nyéēwū donje, nyébōmē-’ε bó á awōg. Nyéswādtéd donje e’tangú á ndáb é mekáne. Abíní-’ε nyénané myad ne myad. ³⁵ Awúu áde nyéwúe’-é bó dēbēl Dyöb ákōgsēn nyé áyāle mekiú mé bad ábe bésáá bésyāā ábe nyéwúu eben á nkōŋsé, bootya kwééd eche Abele awé bēwúu ngēn, ápe kwééd eché Zakariyaa, mwán awé BereKayaa. Zakariyaa awé nyéwúu áfinté e Ndáb-e-Dyöb ne hōm áde bēbageé mendε. ³⁶ Ne mbále nlānge nyé nēn mēé, enén nyonjεl chōó ēkūd nkōgsēn áyāle échén kwééd ésyāā.

*Yesue adé ngə
ne bad bé Jerusalem
(Luk 13.34-35)*

³⁷ “Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e’daádəŋ, nyéwúēnē-’ε bad meláá ábe Dyöb álómé! Nkénwán áte ngen ne ngen álad nyé áte nēŋgáne nyaá-kúb ákútanné bán, boŋ nyéehédéé etál! ³⁸ Nyénone’, Dyöb détedé echen ndáb, modmod éebáá-’aá áwēd-te. ³⁹ A mbále, nlānge nyé nēn mēé, nyéenyínēnné mε díd ámpé kóóŋ ne á pónde eche nyéēhōbpē bán, ‘Nnam ne ane awé apedé á dīn á Sāŋú.’ ”

24

*Mbooted mé metake
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Ámbíd e nē, Yesue anhidé á Ndáb-e-Dyöb. Ade ákagké nē, dōó ábē bembapεε bétané mó, boŋ bēlāngē mó bán ánəne nyaa eche bēlōó Ndáb-e-Dyöb. ² Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Ngáne nyényinéé ábē bwēm é’syāā nē, ne mbále, nlānge nyé nēn mēé pónde épē eché aláá ké ahóg déelyagké ámin e waab. Bépāntéd mésyāā áte.”

³ Anké á Ekone é Menzab ádyēē ásē. Héε ábē bembapεε bétané mó wéε bēbédé bēnpēn boŋ bésēdté mó bán, “Láá sé pónde eché nímēn mekan mésyāā mébenlédté. E’chemléd é’héé bēlūmēd epe échōŋ ne asóg dé nkōŋsé?” ⁴ Yesue antimtén bó nēn aá, “Nyétéd pónde nēn modmod eédōgē nyé. ⁵ Bad híin bēpē bán bó bédé Ane-awé-Béwōgté. Bédōg-ke bad híin.

⁶ Nyéēwōgē ngáne nzum éwantéé, nyéēwōgē-’ε nzunze é nzum. Boŋ nyé modmod nyéēnāā’. Mmēn mekan mésyāā métāngéné abēnled, boŋ saké móó mēlūmēd bán asóg amáá ape. ⁷ Aloŋ ahóg détyēēmēn ádíníí nzum. Nkamlen nhóg-ke ntyēēmēn nímíníí. Nzaa ébē, ndəob-pe eēəŋnéd ásē mebwóg ne mebwóg. ⁸ Echén ndutul ésyāā ébē nēŋgáne mewε mé’sō níme mmwāād áwōgēé nze ahēde achyáa. ⁹ Ene pónde békōb nyé, bēé nyé á mekáá mé bad ábe békōgsēn nyé, bēwúu-’ε nyé. Melonj mésyāā mékóó nyé áyāle dīn ádēm.

¹⁰ “Bad híin bēewōngé adúbe ámpē. Bēbēé nhóg ne aníníí á mekáá mé bad ábe békóó bó. Bó bēn-ne békóón. ¹¹ Bekal bé’daádəŋ bé metóm híin bēbíd,

bédōg-ke ekud é bad áhíd bō. ¹² E'bebé bé nlém á abum béchāgē, né-ō edānge é bad híin ésūd. ¹³ Boj kénzée awé ákaán mímē metake nlém káāh ne á asóg, ákūd e'soosoj. ¹⁴ Mmén nkalañ ní bwām tāngene nkamlen ní Dyōb mékanléd nkōñsé áte rísyāal ábel boj meloj mésyāal méwōg. Ene pónde dōo asóg dépéé.

E'bébtéd é' mekan ábe bēpē
(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “Nyéēnyīn nēe ekúkú é akan éche épēene e'sōn á'sō é Dyōb ébénlédé á Ndáb-e-Dyōb á hōm áde ásáá * ngáne nkal é'dáádāñ Daniēle ánhōbpē aá ébénléd. (Nyé ábe nyélaa' mímén mekan nyésōñten mó bwām.) ¹⁶ Nzé nyényíné nē, bad ábe bédé á Judeya bétóm mehélé, bēke bésōom á e'kone mīn. ¹⁷ Mod awé adé á nnoj ní ndáb mīn eētagné asud áke dété d chōm éche édé mó á ndáb-te. ¹⁸ Mod awé mó-ε ámpē adé á nzag-tē, eéfmē ámbíd á ndáb áke dété d sōte. ¹⁹ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkoj ne ábe bémwāñtē mímē mesú. ²⁰ Nyékānne nén bán ádē abāngé détanē nyé á pónde é nkog áde ahéb ádíi ngine bwāmbwam, ké'ε á mbwε-mé-nkōme-áte. ²¹ Ayāle ndānge eché ebē ene pónde ebē ndín eché eébnlédé mbéd bootya nkōñsé mbootede káāh ne epun é'chii. Dyamdyam nēe ádē déebénléd-taá ámpē mbéd. ²² Dyōb ámáá ábē e'pun é' metake asl áte. Nzé énkēmbé nē, né modmod éechongé. Boj á etutú é bad ábe ápwédé, ásel ábē e'pun áte. ²³ Ene pónde nzé mod alángé nyé aá, 'Nyénōne', Ane-awé-Béwōgté mó nén' káa aá, 'Móníní,' nyéedúbpé. ²⁴ Ayāle bad híin bēbídē' ábe bēkalé metóm nén bán, bōo bédé Ane awé Dyōb Áwōgté. Bekal bē'dáádāñ bē metóm ámpē bēbíd. Bēbelé menyáké mé ngine, bēlūmtē-ε e'chemléd híin. Bēbel nén ábel boj bédog káāhne bad ábe Dyōb ápwédé, nzé nzii edé ádog bō. ²⁵ Nyénōne', nlānge nyé mímén mekan á'sō é' pónde. ²⁶ Né-ōo nzé bad belāngé nyé nén bán, 'Nyénōne' adé á ehyānge, nyéekāg áwed. Káa nzé belāngé nyé bán, 'Nyénōne', adé á toñ-tē hén,' nyéedúbpé. ²⁷ Epē éche Mwān-a-Moonyoj ebē melemlem nēngáne emwēdmwēd étóméé á akuu ne á mbāñ. ²⁸ Ké héé wēε ndim mbāgke dōo behōgnōné bēladnéé.

Epē é Mwān-a-Moonyoj
ne asóg dé nkōñsé

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ “Áde pónde é ndānge ne étómmē tómén, etondēε ákwε ehintén, ngōn-ne esóg apen. Betintine bēbíd ámín, bēhūn áse, ngine-ε éche édé ámín énáñné á e'dii. ³⁰ Ene pónde dōo nyényinnē nēe e'chemléd é' Mwān-a-Moonyoj é'bídé ámín. Hē dōo metúmbé mé nkōñsé mésyāal mébootédté achii ne mbwōg. Bad bēnyīn nēe Mwān-a-Moonyoj áhúé' é á mbag mīn, ne ngum, ne ehúmé ésyāal. ³¹ Esaád é eloj émbáá éwōgnēd. Ene pónde álōm éche ángel á metōngé mé nkōñsé mésyāal méniin, álad ábē bad áte ábe Dyōb ápwédé, bootya atōngé dé nkōñsé ahōg ápe ádíniin.

³² “Nyétéd elāñsén wēε alín á ngāl. Nzé ngen ébóótédé byaá békōālē abided, nyébele nyébíi bán nchoj rídé benben. ³³ Melemlem nzé nyényíné mímén mekan mésyāal mébenlad, nyébíi nén bán, Mwān-a-Moonyoj akwogé ape,† adé-ε benben. ³⁴ Ne mbále, nlānge nyé nén mēé, enén nyongel e bad éemaá' é káāh né mímén mekan mésyāal mébénlédé. ³⁵ Nkoj ní mīn ne nkōñsé bēmaá, boj ábēm e'yale bēbē abé ne abé.

* **24:15** Hōm ádē ásáá: ádíi hōm ádē bēbageé Dyōb edúbé ne wēε bad béndubē bán, Edáádāñ éche Esáá édé. † **24:33** Mwān-a-Moonyoj akwogé ape káa pónde ekwogé ape.

*Modmod eebii'ê epun
êche Mwän-a-Moonyon ăpéé*
(Mak 13.32-37; Lük 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Modmod eebii'ê epun pen ké'ε pónđé echê nímén mam mébenlédté. Ké ángel êche éđé ámín éebii'ê, ké mwän ámpê eebii'ê.[‡] Titéε mwēmpen mó abii' pónđé eche nímén mekan mébenlédté. ³⁷ Melemlen ngáne émbēē á pónđé eche Noa, nê dōó ébēē pónđé echê Mwän-a-Moonyon ăpéé. ³⁸ Ayāle á pónđé eched, byánán mendib mé mbúú mēlōn á nkōjs-te bad bēdyagé'áá bwēm, bēmwāg-ke, bebaád ne baachóm bēwōjne, kōáj ne mbwε níme Noa áslé á bōle é'mbáá-te. ³⁹ Bénkēmbii'ê dyam áde ábenlad, kōáj ne pónđé eche mendib mé mbúú mēlōnné, méhóód-te bō. Melemlen nê dōó ébenlédté á pónđé echê Mwän-a-Moonyon ăpéé. ⁴⁰ Bad bēbe bēbelé nsōn á nzag-tē, Dyōb átéd nhóg, átēdē aníní. ⁴¹ Bebaád bēbe bēkōgé medyé, Dyōb átéd nhóg, áchēnē aníní. ⁴² Né-ōó nyétéd pónđé ayāle nyēebii'ê epun êche awen Sāngwéé ăpéé ámpê. ⁴³ Boj nyébbi nēn bán, nzé nwóó-ndáb abyéé'áá pónđé eche nchib ăpéé nkuu, né ádyéé epin ānōn ndáb. Né enkēmmwāá áá nchib ábōó mó ndáb. ⁴⁴ Né-ōó nyémpē nyētānggénē mbojsēn abé, ayāle Mwän-a-Moonyon ăpé á pónđé echê nyéekamtēnéé.

Mbāledε a bwām ne mbāledε a mbéb
(Lük 12.41-48)

⁴⁵ “Né-ōó, nyé mod té ábê néε mbāledε awē awóó debyéé, awē abele-'ε mam níme eche sāj álāngé mó áá ábel. Mó adé mbāledε awē eche sāj ábānné áá ákamlēn bēmbāledε ábíní, anyín-ne nēn áá békúde echab ndyééd pónđé echê etānggéné. ⁴⁶ Nnam mébē ne ane mbāledε awē eche sāj áhūū'ê, boj atān nēngáne ábeléé mam níme ányāgtēnnē mó. ⁴⁷ Ne mbāle nlānge nyé nēn mēé, ane mbāledε eche sāj ábané bwēm é'syāl ábe áwóó áwe mekáá áá ákamlān. ⁴⁸ Boj nzé ane mbāledε adé mbāledε a mbéb, boj ahóbé áwe nlēm-tē áá, 'Ebēm áte boj echem sāj áhūū.' ⁴⁹ Né-ōó aboótédé ábíní bēmbāledε ábe bédé ásé echē awanen, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm ne be-mmwé-míme. ⁵⁰ Boj ane mbāledε eche sāj áhūū epun êche éewēmtēnéé ne á pónđé echê énkēmbii'ê áá áhūū. ⁵¹ Ane mbāledε eche sāj ákōgsēn mó hēén. Akōgsēn mó melemlen ngáne ánkōgsēnnē bedog-badé, áhed dō-áá áchyéé'ê boj ádyāg-ke mesoj á nsāl.”

25

Ngan e ngōndéré dyōm

¹ Yesue ambenléd ngan empée, áhōbē nēn áá, “Pónđé eche Mwän-a-Moonyon ăpéé, nkamlēn mí mīn mébēē nēngáne ngōndéré dyōm êche éntéd ábab e'trukān áke dé asin mod awē akude sómbé áke délyáged mó. ² Afinté echē ngōndéré dyōm, étáan émbē eyókél, étáan-ne énwōj debyéé. ³ Abe bēmbē eyókél bēnwālē e'trukān boj bēnkēnwālēé dyōg dé etrukān áde ákwōgnédé. ⁴ Boj ábe bēnwōj debyéé bēnwālē ábab e'trukān ne dyōg démpēé á e'pid te. ⁵ Mod awē akude'áá sómbé enkēnkobéé ape, né-ōó e'chā é'tágté'áá bō, békún-ne. ⁶ Melúde mé nkuu dōó esaád ébídé bán, 'Mod awē akude sómbé mó ahúé' nēn! Nyéhyag-kōó nyétān mó.' ⁷ Dōó echē ngōndéré dyōm ésyāngé áse, échágéd ábab e'trukān. ⁸ Hēε eche ébédé eyókél élangéé eche énwōj debyéé bán, 'Nyéwōjgen se ádēn dyōg dé etrukān ayāle e'trukān ábēd é'dimme'." ⁹ Ngōndéré eche énwōj debyéé entimtēn bō nēn bán, 'Aáy!

[‡] 24:36 Ké mwän-ne ámpê eebii'ê: donje á kálag déewóó'ê ábēn e'yale.

Dyɔg áde séwóó déekwoḡké syánē moosyáál. Nyéke nyéchan ádēn wéé bésóméé.' ¹⁰ Né-óó, ngándére chē énkē dyɔg dé etrukán achan. Ade békíí nē, dōo mod awé akude sómbé ápédé. Echē ngándére é debyéé étáan eche émbē mboḡsén bósōbō bēnkē bésól á ndáb e ngande e e'wóngé bédīb-pe ekob. ¹¹ Ambíd e pónde dōo échiníí ngándére épédé boḡ bélébpé bán, 'A-Sán dibné sé ekob!' ¹² Dōo mod awé akude sómbé átimtanné bó aá, 'Ne mbále, nlánge nyé nén meé meebíí' é nyé.' " ¹³ Héé Yesue ásóḡtéé ene ngan nén aá, "Nyétéd pónde áyále nyéebíí' é pónde eche Mwán-a-Moonyon ápéé."

*Ngan e bembalede beldán
ábe bényágnédte ngáb
(Luk 19.11-27)*

¹⁴ Yesue ambád ámpé aá, "Ene pónde nkamlen nímin mébē nēngáne mod nhóg awé anlédé eke ake, boḡ achélé ábē bembalede alyóg eche ngáb áwāb mekáá. ¹⁵ Ambē bó mod té tāngene echē ngude. Ambē nhóg e'kálé é' kábpe é'táan, ábe aníníí e'kálé é'be, ábe-'e aníníí ekálé ehóg. Amaá-'aá bó abe boḡ ákag. ¹⁶ Mbalede awé ankúd e'kálé é'táan antéd nímnē melemlen mé pónde áke akábén nyongé, ákudé' e'kálé é'táan bémpēe néé nsyáñ. ¹⁷ Awé mómpē ankúd e'kálé é'be ambél melemlen ákud-te e'kálé bémpēe é'be néé nsyáñ. ¹⁸ Boḡ mbalede awé ankúd ekálé ehóg ankē echóg alím, atéd nímnē mōné níme awé sánḡwéé ámbéé mó, ákóó mó áwēd-te.

¹⁹ "Etún é pónde ámbíd enē, sánḡwéé awé ábē bembalede anhúu, bósōbō bélúmtén áte ngáne bó mod téé ábēnlédé nímnē mōné. ²⁰ Mbalede awé ámbéé e'kálé é' kábpe é'táan ampē wéé eche sán, áhōbē nén aá, 'A-Sán, wembē me e'kálé é'táan ábe ménkábēnnē nyongé boḡ níkud e'kálé é'táan bémpēe néé nsyáñ, móómén.' ²¹ Dōo eche sán élánḡeé mó aá, 'Nē ábóó, edíí mbalede a bwám, edé mod a mbále, ebelé bwám. Ngáne éhélé nsonḡé ísad alyóged, mébē we nsonḡé níbáá ályóged. Hyág-kó, déwóg menyinge.'

²² "Mbalede awé bēmbéé e'kálé é' kábpe é'be mó-'e ampē, áhōbē nén aá, 'A-Sán, wembē me e'kálé é'be ábē ménkábēnnē nyongé boḡ níkud e'kálé é'be bémpēe néé nsyáñ.' ²³ Dōo echab sán álánḡeé mómpē aá, 'Ebelé dyam áde ábóó, edíí mbalede a bwám. Ngáne éhélé nsonḡé ísad alyóged, mébē we nsonḡé níbáá ályóged. Hyág-kó, déwóg menyinge.' ²⁴ Dōo ane-'e awé bēmbéé ekálé é kábpe ehóg ápédé boḡ áhōbē nén aá, 'A-Sán, mbíí meé edíí mod awé alélé áte. Ehúde' wéé wéewéneé, épádē-'e wéé wéesobeé. ²⁵ Menwóg mbwóg, né-óó, menké nímoḡ mōné alíme á ndōob-té. Mmoḡ mōné móó níde, mó-'e we mén.'

²⁶ "Héé echab sán álánḡeé mó aá 'A-ebébtéd ne ewómwóm é mbalede! Wembíí weé ndíí mod awé ahúde' wéé éwéneé, wéé mpáde-'e wéé méesobeé. ²⁷ Cheé-ᵗ énkāñ boḡ weehéde nímnēm mōné á ndáb eche békongéé mōné ábel nén á ehúu échēm nítan néé níchyáá mōné mémpēe ámín?" ²⁸ Dōo ane mod álánḡeé bembalede bémpēe aá, 'Nyékoḡen mó nímnē mōné nyébe wéé mod awé awóó e'kálé é' kábpe dyóm. ²⁹ Kénzéé awé awóó, Dyóḡ débād mó abe, ábūd-te awóñ bwámbwám. Boḡ ane awé mó-'e eewóó, Dyóḡ dékobén mó káñne mwámpín awé awóó. ³⁰ Né-óó anén mbalede awé eesé dyam dé abenled, bēbwēm mó á ebwóg-te, á ehíntén-té. Ahed-taá áchyéé'é, ádyāg-ke meson á nsal.' "

Mbaku e asóg

³¹ Yesue ambád ahób ámpé aá, "A pónde echē Mwán-a-Moonyon ápéé néé kāñ ne ángel é Dyóḡ ésyáál ádyéé á atíí dé nkamlen ákáad bad. ³² Bad bésyáál á nkōḡsé bēladén áte áwé e'só. Ene pónde ákab bó áte moḡge mébe

melemlem nêngáne nnan-a-mbód ákabéé éche mbód áte, ábānē rídyōŋ ní mbód pēd póg, ábānē-’ε tón é mbód échíníí epēd. ³³ Nē dōo ene kāŋ ébanéé bad ábe bésáá á ekáá émbáá, ábānē-’ε bad ábe béesaá á ekáá é emwēd. ³⁴ Ade nén échenlédté, áláā bad ábe bédé mó á ekáá émbáá áá, ‘Nyéhyag, nyé bad ábe échēn Sāj ánámte! Nyéhye nyékob nnam mé nkamlēn ní Dyōb míme ábōŋséné nyé bootya pónde eche áhágé nkōŋsé. ³⁵ Nyéékūd mímén nnam áyāle áde nzaa ékóbé mē, nyēmbéé mē chōm éche mēndyēē. Ade píd ékóbé mē nyēnhé mē mendíb mēmwē. Ade mpédé-’ε nken, nyēnkōb mē bwām. ³⁶ Ade ménkēnwōŋ’ é chōm éche ríwáá’ é, nyēmbē mē mbóté. Ade ménkēndyē’ é bwām, nyētōgēn mē. Ade mbédé-’ε á mbwōg, nyēnhy’ mē anōn.’ ³⁷ Héé bad ábe bésáá békēntēnné mó bán, ‘A-Sāj pónde ehéé sénnýinnē wē ne nzaa boŋ sébē wē ndyééd, káa áde píd ékóbé wē boŋ sébē wē mendíb? ³⁸ Pónde ehéé-’áá sénnýinnē wē boŋ sékōb wē nken áwēd mendáb, ké’ é sébē wē mbóté áde wéewóo’ é chōm éche éhāgkē? ³⁹ Pónde ehéé wēnkēndyē’ é’ é bwām, boŋ sétōgēn wē, ké-’ε séhyē sēnōn wē áde édíí á mbwōg?’ ⁴⁰ Héé ene kāŋ étimtanné bó áá, ‘Ne mbále, nlāŋge nyé mēé, pónde ké ehéé echē nyēmbēnlé nē ne mwānned ké ahéé, ké awē eesē etógnén, né mēé nyēmbeléé.’

⁴¹ ‘Hé-’áá áláā’ é bad ábe bédé mó á ekáá é emwēd áá, ‘Nyésyā mē á díd-te, nyé ábe nyékudé nkōgēn ní Dyōb. Nyékag á dū-á-muú míme méédímē’, míme Dyōb ábōŋséné áyāl e Devalē ne éche ángel. ⁴² Nzaa ewagé’ áá mē boŋ nyēnkēmbáá mē chōm éche rídyāgkē. Ade píd énkōbpē mē, nyēnkēháá mē mendíb. ⁴³ Mbédé nken, boŋ nyēnkēnkōbpē mē áwēn mendáb. Ade ménkēnwōŋgē chōm éche ríwáá’ é, nyēnkēmbáá mē mbóté. Ade ménkēndyē’ é’ é bwām, mbé-’ε á mbwōg nyéētōgne’ áá mē.’ ⁴⁴ Hē dōo békēntēnné mó bán, ‘A-Sāj, pónde ehéé sénnýinnē nēe nzaa, ké’ é píd ékóbé wē, ké’ é nēe édíí nken, ké’ é áde wéewóo’ é chōm éche éwáá’ é, ké’ é áde ékonléé, ké’ é édíí á mbwōg boŋ séewōŋgēne wē?’ ⁴⁵ Héé ene kāŋ étimtanné bó áá, ‘Ne mbále, nlāŋge nyé mēé, pónde ké ehéé echē nyēnkēnwōŋgēnné ábēn bad ké ahéé awē eebéde etógnén, mē-’ε nyēnkēnwōŋgēnné.’ ⁴⁶ Ábēn bó-áá béké ákud nkōgēn míme méemaá’. Bad ábe bésáá-’ε béké á alōŋgē áde déemaá’.”

26

Bad bémáá bé Israel

béhāgke Yesue áwúu mó

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jōn 11.45-53)

¹ Ade Yesue ámáá mímē mam mésyāāl áyāged, dōo álāŋgēé ábē bembapēe áá, ² “Nyébíí nén bán, ámbíd e e’pūn é’bē Ngande e Nnyíme-ámín ēbē. Echē epun dōo bēbēé Mwān-a-Moonyōŋ á mekáá mé bad ábe bēbōmé mó á awōg.” ³ Beprise bémáá ne bad bémáá bé dyad bēmbōm á ndáb wēe Kaifase, prise ambáámáa. ⁴ Ahed dōo bēbélé’ áá ntúí ákób Yesue á mesōm-té, áwúu mó. ⁵ Boŋ bēnhōb bán, “Deébēlē nē á mbwē ní ngande, áyāle nén bad bēpēén epuutéd.”

Mmwaád nhóg awógté

Yesue á dyad á Betani

(Mak 14.3-9; Jōn 12.1-8)

⁶ Yesue ambé á Betani á ndáb wēe Simōne awē akékolé nkole mé melōŋ. ⁷ Ade ádyāgkē ndyééd nē, dōo mmwaád nhóg ápédé áwē ne apom á dyōg dé elod é bwām áde dēnlē nkun, ásyōg mó dō á nló. ⁸ Nēe ábē bembapēe bényíné nē, bēnlīŋ, bésēdté-’ε bánken, “Cheé ekáá boŋ anén mmwaád ábēbtē, enén nyaa e dyōg? ⁹ Béhélé’ áá se bésóm ádén dyōg nkun mbáá, bēwōŋgēn

betóótókē bé bad.” ¹⁰ Yesue ambíí mam níme ábē bembapere béhóbé’áá. Né-óó anláá bó aá, “Cheé nyétagteé anén mmwaád? Dyam ádē ábenlé me átómténé abonj. ¹¹ Betóótókē bé bad bébē ne nyé pónédé ésyāāl, bonj me pen méebáá ne nyé pónédé ésyāāl. ¹² Asyogé me ádén dyōg á nló ábonj sen me áyāle níme nímmēm. ¹³ Ne mbáale, nlānge nyé nén meé kéhéé ádē nímmén nkalanj ní bwām mékanlétdé nkōnsé áte nísyāāl, béhōb dyam ádē anén mmwaád ábélé, ákamten mó.”

Judas akwënténé Yesue asóm
(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Ambíí e nē, mbapere nhóg áfinté e dyóm ne bébe ábe Yesue, awé béchágé’áá bán, Judas Iskariode ankē beprise bémbáá atán. ¹⁵ Héé ásedteé bó aá, “Cheé nyébéé me nze mbagé Yesue áwen mekáá ábel nyékób mó?” Dóo betóó móom mé kábpé meláán bonj bébagé mó. ¹⁶ Bootya ene pónédé dóo ábóótédé nzii ahed ásom mó áwáb.

Yesue ne ábē bembapere bétómté
Ngande e Nnyime ámín
(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jón 13.21-30)

¹⁷ Bóob-póó, pónédé e Ngande e Ewele-é-Ngēn empē. A epun é’só é ngande, bembapere ábē Yesue béntán mó, bésedte mó bánken, “Héé wédangé wéé sébonj sen we ndyééd e Nnyime-ámín?” ¹⁸ Dóo Yesue álóméé bó á dyad-té wéé mod nhóg aá, béléá mó bán meléede ahóbé nén aá, “Echem pónédé emaa ape. Awōnj ndáb dóo syáábe ábēm bembapere sédyēē ndyééd e ngande e Nnyime-ámín.” ¹⁹ Né-óó bembapere bémbēl ngáne Yesue ánlā’áé bó, bémbonj sēn-ne ndyééd e Ngande e Nnyime-ámín. ²⁰ Ene ngukéí Yesue ne ábē bembapere bēndyéé áse, bēdyāg ene ndyééd. ²¹ A ndyééd mín wē, dóo Yesue álāngeé bó aá, “Ne mbáale, nlānge nyé nén meé nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.” ²² Nén dénwōgēd bembapere ndutul bwámbwam. Bémbóótédé mó aseded nhóg ámbíí aníníí, bán, “A-Sánj, ndúbpé meé saké me.” ²³ Dóo Yesue átimtanné bó aá, “Mod awé súmō séētóde ewele á díse-té atode ahóg móōsom me. ²⁴ Mwān-a-Moonyonj áwē ngáne éténléde, bonj medim ne ane mod awé ásom mó. Ebágé’áá bwām ne ane mod nze bēnkētōgen mó achyáa.” ²⁵ Héé Judase awé ankwentén Yesue asóm ásedteé mó aá, “A-meléed, me-ye?” Héé Yesue átimtanné mó aá, “Ngáne éhóbé.”

Ndyéed e Sāngú
(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kōr 11.23-25)

²⁶ Ade bēdyáké ndyééd nē, dóo Yesue átédé ewele, ásāgnān Dyōb, bonj ákabtáád áte, ábagé ábē bembapere áhōbē nén aá, “Nyékob, nyédyé, echem yál nén.” ²⁷ Ambíí e nē, antéd mbwendé mí mím, ásāgnān Dyōb, ábagé bó, bonj áhōbē nén aá, “Nyé moosyāál nyémwē. ²⁸ Mmēm mekií mómén. Mmém mekií médií melē mékōólē. Mmém mekií mésyógké á nló mí bad híin, ábel nén Dyōb álagsen bó mbé. ²⁹ Nlānge nyé nén meé, méemwáá nímmén mím ámpé kááj ne epun éche mémwēé mó ekóólé ne nyé á nkamlen níme echem Sánj.” ³⁰ Bēnkōn nkāngé mé nsāgnen. Néé bémáá akón, bēnké á Ekone é menzab.

Yesue ahóbé ngáne
Petro ábāngē mó áyāl
(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jón 13.36-38)

³¹ Ade bēpédé á ekone mín, dóo Yesue álāngeé ábē bembapere aá, “Nkuu nén dēn, nyé baasyāāl nyéēnyogéd, nyétédē me. Nyéēnyogéd, áyāle dyam áde débenléd ne me. Eténléde nén bán, ‘Mēwūū nnōn-a-mbód, éche mbód

ésyā́l épáŋtéd áte. ³² Boŋ ádë echem Sáŋ ápuúdté me, mēkē á'sō á Galilia, áwed-taá nyétánnē me.' " ³³ Ade Yesue amáá ahób nē, dōo Petro ahóbēé áá, "Ké moosyā́l ambáŋ we áyāl, me pen méetédéé we mbéd." ³⁴ Dōo Yesue átímtánnē mó áá, "A-Petro, rílaa we mee, nchóm-a-kúb adéhób áá mó'tdō' nkuu nín, wēbāŋ me áyāl ngen élaán." ³⁵ Dōo Petro ábádtéé mó áte áá, "Ké nkāŋ móó bésēlēé me, méebāŋgé we áyāl mbéd." Abíníí bembapēé bésyā́l bómpē bénhōb melemlē.

Yesue akánnē á Getsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-44)

³⁶ Ámbíd e nē, Yesue ne ábē bembapēé bēnkē á ábwōg á hōm áde béchégéé áá bán Getsemani. Ade bépédé, Yesue anláá bó áá bédyēé áhed, áá mó-'e mó'sídtē' á'sō, ákáne. ³⁷ Ade ákagké, ankeén Petro ne bán ábe Zebēdie bébe. Ndāŋge ne metake híin bēbédé mó á nlem-té. ³⁸ Dōo álāŋgēé bó áá, "Ndāŋge eché edé me á nlem ehele-se ewúú me. Nyélyāg hén, nyédyēen me epin." ³⁹ Dōo Yesue ásidtē á'sō ámpē boŋ ábwēmē yāl ásē. Ankúden áse, akánnē áá, "A-Tē, nzé ébōŋnédé we, ékóbēn me nímén metuné. Boŋ ké nē, bēl ngáne ébōŋnédé we, saké ngáne ébōŋnédé me." ⁴⁰ Ade amáá akáne, antīm ámbíd wēé ábē bembapēé bēláán. Antán nēé békúneé, boŋ álāŋgē Petro áá, "Cheé ékásá boŋ nyéehēle awēsēn ádyēen me epin ké háwa póg? ⁴¹ Nyédyēen epin, nyékānne ábel nēn Dyōb déemwāg-se mekəgsēn mépiínéd nyé. Nlēm rídásá, boŋ ekob é yāl edé mbwōg." ⁴² Yesue anke akáne ámpē, áhōbē nēn, áá, "A-Tē, nzé edé nēn bán, wēehēlē-se ékóbēn me nímén nted mé metuné, ésebān mpémé mó, ébel ngáne ébōŋnédé we." ⁴³ Nēé átímé ámbíd ámpē, antán nēé ábē bembapēé bēdii békúneé áyāle e'chá bēmbē bó á díd bwāmbwam. ⁴⁴ Yesue antīm ámbíd á mekáne ámpē ngen éche élóntēne élaán, áhōbē melemlē mé e'yale. ⁴⁵ Hē dōo Yesue átímé ámbíd ámpē wēé ábē bembapēé, boŋ álāŋgē bó áá, "Nyélyāgē nyékúne', nyékómme-'e nyé áte-ye? Nyénōne', pónde-áá epedé nēn eche bēéé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé bad bé mbēl. ⁴⁶ Nyépáde áse dékag. Nyénōne', mod awē akíí me ntúré mó ahúe' nēn."

Békóbe Yesue

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jōn 18.3-12)

⁴⁷ Ehób éepedéé Yesue amaa á nsal boŋ Judase ápag. Judase, mbapēé nhóg átínté e bembapēé dyōm-ne-bébe ábe Yesue, ámpē ne amute ádē dénwālē nkwaté ne mbid. Bepriše bēmbáá ne bad bēmbáá bé Israel bóó bēnlōm ábē bad. ⁴⁸ Ntúré awē Yesue amad bó e'chemléd ábe áá, "Kéznéé awē méhēē tál, né mod awē nyéhēdēé móne, nyékób mó." ⁴⁹ Nēé Judase ápédé pēén, atóm-me wēé Yesue, álēléd mó áá, "A-melēed, nsarj níbē ne we." Ahé-'e mó tál. ⁵⁰ Yesue antímtén mó áá, "Amúē, wēebeléé chōm éche éhyédé ábel-e-?"* Hē dōo ábē bad bésídté á'sō, boŋ békōbē' Yesue, bēwéd-te mó acháá. ⁵¹ Hē dōo mod nhóg átínté e bad ábe bēmbē ne Yesue ádólé nkwaté á abám, nēé átómte mó boŋ asél-le ntāŋ awē priše ambáám-báa etúu. ⁵² Dōo Yesue álāŋgēé ane mod áá, "Tíméd nímoŋ nkwaté á abám. Kéznéé awē awanne nkwaté, nkwaté móó bēwūēnnē mó. ⁵³ Weebíí'ē nēn wēé nzé nhēdnē echem Sáŋ nwōŋgen, wēé né ábwāg-ábwāg, álōmē me e'choŋ ne e'choŋ é ángel áwōŋgen me-ye? ⁵⁴ Boŋ nzé mbelē nē, né chán-nō kálag e Dyōb eché ehóbē nēn áá, nēn átāŋgēné abenled élónnē?" ⁵⁵ Héé Yesue álāŋgēé ádē amute áá, "Nchíb móó nídíí awē nyéhyédé akób ne mbid ne nkwaté-ye? Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyōb, rí'yāgē bad, boŋ nyéekóbe me. ⁵⁶ Boŋ nímán mésyā́l mébēnlédé álóned mam nímte bekal

* **26:50** Amúē, wēebeléé chōm éche éhyédé ábel'e? Káa, Amúē, cheé éhyédé ábel hén?

bé'dáodəŋ bétélé á kálag e Dyöb." Hê dso bembapere béšyāā bétédte mó, bon bétómé mehélé.

Bépééné Yesue á kóte

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jön 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Hê dso bad ábe bénkōb Yesue békééné mó á ndáb wée Kaifase awé ambé Prise Ambáambáa. Ahed dso bemeléde bé mbéndé ne bad bémáá bé Israēl bēmpē bēnladēnné áte. ⁵⁸ Ade békēēné Yesue nē, Petro ahidé'áá mó ámbíd mwā etūn káōŋ bēpe nchiiten ne eyáde éche Kaifase. Néē ápédé áhed ansól á eyáde-tē, ádyē áse ne benōn bé Ndáb-e-Dyöb, ábel nēn ányīn ngáne nkáásé níme Yesue mēsōgkē. ⁵⁹ Bōob-pōb, beprise bémáá ne bad bé káansēl béšyāā bēhédé'áá bad ábe bēbíd mbōŋ é metóm á nló wée Yesue ábel nēn bēwúu mó. ⁶⁰ Ké nēŋgáne ekud é bad ēnhyē mbōŋ é metóm abíd áwe nló, bēnkēnkōbēnné mó awusé ké ahōg. Káōŋ ne á asōg, dso mbōŋ ébe ébídé, éhōbē nēn bán, ⁶¹ "Anén mod anhób aá, mōhele mōbōōtēd Ndáb-e-Dyöb aá mólōŋ-é chó ámbíd ámpē áfintē e e'pun é'láán." ⁶² Ade Prise Ambáambáa éwógé nē, dso átyéémé ámin bon ásedte Yesue aáken, "Weewóó'ē dyamdyam áhōb tēŋgene dyam áde áben bad bēhōbē wē á yāl-é?" ⁶³ Bon Yesue enkēnkādēnné mó. Hê dso Prise Ambáambáa álāŋgē mó ámpē aá, "Ne melē á đin á Dyöb áde áde á alongé, láá sé mbále, wē-éé edé Ane-awē-Béwōgté, Mwān a Dyöb-é?" ⁶⁴ Hê dso Yesue ákwentanné mó aá, "Ngáne éhōbē." Yesue ambád-te ámpē aá, "A mbále, nlāŋge nyé nēn mēé bootya enén pōndé, nyēnyīn nēē Mwān-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyöb a Ngum. Nyēnyīn-ne nēē ádyéé á mbag mín, ásuđéé á nkōŋsé." ⁶⁵ Dso Prise Ambáambáa ányábē mbóté álumēd nēn áá mólí, bon álāŋgē bad bé kóte aá, "Asyáá Dyöb! Mbōŋ ehéé ēmpē déhedeé? Nyé bašyāā nyéwógé bōob ngáne ásyáá Dyöb!" ⁶⁶ Dso ásedteé bó aáken, "Chán nyéwémténé?" Hēē békwēnténé bán, "Akwedé nkáá, atāŋgēné-é awé." ⁶⁷ Dso doŋge á bad bēbōótédé mó meléed asobted á'sō, bēbōmé-é mó. Abiníí-é bēbōmé mó mebén, ⁶⁸ bēhōbē-é bán, "A-mod awé ahōbē aá móó móđē Krīstā, láá-é sé mod awé abómé wē."

Petro abáá Yesue áyāl

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jön 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ene pōndé Petro andyēé áse á eyáde é kóte-tē. Hê dso ngōndére e mbālede pōg épédé áwē, bon éhōbē aá, "Wē nēn, edé nhōg awé awōŋné'áá Yesue, ane mod awé abídé á mbwōg e Galilia." ⁷⁰ Bon Petro antāŋ á'sō wée ábē bad béšyāā, ákwentén aá, "Meebii'ē dyam áde éhōbēé." ⁷¹ Ade ámáá ahōb nē, antīm á mmwē mé eyáde é kóte. Ahed dso mbālede a ngōndére ámpē ányīn mó, bon álāŋgē bad ábe bēbédé áhed aá, "Anén mod abédé ne Yesue, mod a dyad á Nazaret." ⁷² Bon Petro antāŋ ámpē, áhōbē nēn aá, "Mmwāg melē nēn mēé meebii'ē me ane mod." ⁷³ Eebemeé áte, bad ábe bēntyēēm áhed bēmpē wée Petro, bon bēhōbē nēn bán, "Etáa ngēn, edé nhōg awé ahidé'áá ane mod. Mbwéd e ehōb echōŋ epanle wē áte, nēn ebídé á mbwōg e Galilia." ⁷⁴ Dso Petro ámwākē melē aá, "Dyöb ákōgsen me nzé nkale metóm! Meebii'ē ane mod!" Ade ámáá ahōb nē hōbén, nchóm-a-kúb antōŋ. ⁷⁵ Dso Petro ákámtné ehōb éche Yesue ánlāā'ē mó aá, "Nchóm-a-kúb adēhōb aá mótoó, wēbāŋ me áyāl ngen éláán." Dso Petro ábídé á ebwōg-te, bon ábōnlē awé. Anchii bwāmbwam.

¹ Née b̄in é'sánǵé sánǵén, beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bésyāā́l bémbootéd Yesue ahage ngáne béwū́'é mó. ² Bēnhanj mó, bébāg-ke mó á mekáá wée Paylede awé k̄an e alonj á Roma émbanéé aá ákamlan bad bé mbwóg e Judeya á pónde eched.

Kwééd eche Judase

(Mb̄el 1.18-19)

³ Ade Judase, ntúré awé Yesue ányiné n̄n aá kóte ebage mbakú n̄n b̄an béwū́ Yesue, ambé ngol ne awusé áde ábélé. N̄ d̄enk̄ǵ, antéd móom mé kábpe méláán n̄me beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bémbeé mó, áke átímtéd bó ámbid. ⁴ Anhób aá, “Mb̄elé mbéb áke mod ntúré awé eébele dyamdyam, awé béwū́-'aá b̄oob ngén.” D̄oó b̄étímtanné mó b̄an, “Cheé syawó abel ne n̄é? N̄é ánōne w̄e.” ⁵ N̄ée Judase áwógé n̄é, ambwémé bó n̄ímé móom mé kábpe méláán áse w̄ée bémbeé á Ndáb-e-Dyób. N̄ée ámáá abwém, ambid áke ápan yál. ⁶ Beprise bémbáá b̄enlād n̄ímé m̄oné áte, b̄éh̄ob̄e n̄n b̄an, “M̄m̄é m̄oné n̄id̄i m̄oné mé eben. Né-óó, mbéndé eébagéé kunze n̄n b̄an délad̄ten n̄ím̄én m̄oné ne m̄oné rí Ndáb-e-Dyób.” ⁷ Ade b̄emáá ahaḡten t̄n̄ǵene n̄ímé m̄oné, b̄éntéd mó, b̄échan̄en etúú éche ebédé etúú é mod nhóg awé atumé'áá mbeé. B̄enchan chó, álime beken. ⁸ N̄é d̄oó ákásá bonj k̄ás̄ǵ ne' chii, b̄échagé éché etúú b̄an, Etúú é Mekii. ⁹ N̄én, d̄emb̄enléd álóned e'yale ábe nkal é'd̄oóǵ̄n Jeremayaa ánh̄ob̄p̄e aá, “B̄éted móom mé kábpe méláán n̄ímé n̄idé nsonǵé n̄i m̄oné n̄ímé donǵe á bad bé Israel b̄enk̄w̄ent̄énné asábe áwe nló, ¹⁰ b̄ébenléd áchan̄en etúú éche ntumé-mbeé. N̄én d̄oó Dyób dénlāá' é me aá, mb̄el.”

Paylede akáádté Yesue

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; J̄on 18.33-38)

¹¹ Enén pónde-óó Yesue antyéém á nkáásé á's̄o w̄ée Paylede awé akámlánnaá mbwóg e juda. Paylede ansedéd mó aá, “W̄ée edé k̄an e bad bé Israel-e?” Yesue antímtén mó aá, “Ngáne éhóbé.” ¹² Bonj áde beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel b̄énh̄ob̄p̄e mó mam áyál, enk̄énh̄ob̄p̄e dyamdyam. ¹³ Né-óó Paylede ansedéd mó aáken, “Weewógéé n̄ím̄én mam mésyāā́l n̄ímé ábén bad b̄éh̄ob̄éé w̄e áyāl-e?” ¹⁴ Bonj ké n̄é, Yesue enk̄énh̄ob̄p̄e ké eyale, n̄é-é d̄enk̄ōm̄ed Paylede yál áte bwám̄bwam.

Mbakú e kwééd eche Yesue

(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; J̄on 18.39-19.16)

¹⁵ B̄oob-póó, mwé téé nzé Ngande e Nnyime-áml̄n emp̄, Paylede ammentén mod a mbwóg nhóg abided á mbwóg. Ane mod abágé'áá mod ké ahéé awé bad bé dyad b̄emp̄w̄ed̄té. ¹⁶ Ene pónde mod a mbwóg nhóg ambé awé b̄échagé'áá b̄an Barabase. Ane mod ambyéén bwám̄bwam áyale e'b̄ébtéd é' mekan ábe ábélé'áá. ¹⁷ Né-óó áde ndun e mod élad̄né áte á ndáb w̄ée Paylede, ansedéd bó aá, “Nzé-módé nyéh̄edéé b̄an mb̄ided, Barabase ké'e Yesue awé b̄échagéé b̄an Kr̄ist̄o?” ¹⁸ Ambel n̄n áyale ambii bwám aá prise ambáa ne baám̄báá b̄ebágé Yesue áwe mekáá áyale k̄onji embé bó áte. ¹⁹ Ade Paylede ádyéé á atii w̄ée akáádté'áá bad, mwaaád anlómé mó n̄s̄al aá, “Weewóó dyamdyam ábel ne mbakú eche ane mod awé eébele dyamdyam, áyale nn̄ǵé mó nló nkuu n̄ímé r̄ítómé n̄n n̄ímé r̄ítágté me bwám̄bwam.” ²⁰ Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel b̄éns̄al áb̄e bad áte n̄n b̄an b̄eláa Paylede abided d̄as̄s̄ Barabase bonj ábe mbakú n̄n béwū́ Yesue. ²¹ Né-óó, áde Paylede ásd̄té áb̄e bad aá, “Áyale ábén bad b̄ébe, ahéé nyéh̄edéé b̄an, mb̄ided?” Bó moosyā́l b̄enk̄w̄ent̄én b̄an, “Barabase!” ²² D̄oó Paylede ásed̄téé bó ámp̄e aá, “Chán-n̄o nyéh̄edéé b̄oob b̄an mb̄el ne Yesue awé b̄échagéé b̄an

Kristəə?" Dóo békwentanné bán, "Béhome mó á awəg!" ²³ Héε Payledε ásédteé bó ámpē aá, "Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?" Bonj bēnnabé abón bán, "Bomé mó á awəg." ²⁴ Ade Payledε ányiné aá móšhēlē se móhəŋlén ábē bad mewémten təŋgene mbakú eche Yesue, ábāŋ nén aá, ábē bad béepene' mpuutéd, dóo átédé mendib bonj áwobpé mekáá áwab e'só, áhōbē-ε aá, "Mekáá mésáá mé ayāle kwééd eche anén mod. Nē ánoŋe nyé bēn." ²⁵ Héε ene ndun e mod ékwentanné bán, "Sékwənténé. Mmē mekií mébē áwəd nló, nchoo ne níməd nchyaátén!" ²⁶ Né-óó, Payledε ambídtéd bó Barabase. Ambé kunze aá, sánze ébom Yesue, bonj béke bēhome-ε mó á awəg.

Sánze éwélé Yesue

(Mak 15.16-20; Jón 19.2-3)

²⁷ Sánze éche Payledε éntéd Yesue, ékēēn mó á eyáde é nkamlene, bēlad-tε baáb abíníi bésyāal áte áhed. ²⁸ Bēnhūd mó mbóté áyāl, bēhé mó mengombe níme n'yəge' níme níwágné mengombe mé kəŋ. ²⁹ Béntéd ngen é mechā, bēlósó mó ekóté eche émbē néε ekóté é kəŋ, bēhé mó chó á nló. Bēnhē mó ntónj á ekáá é mbáá té, bēbwəgkē-ε mó mebóbónj áwəl mó. Béhóbé'áá nén bán, "Edúbé ébē ne wε, a-kāŋ e bad bé Israel!" ³⁰ Dóo bēbóótédé mó meléed asob á yāl, bonj bétédé nímé ntónj, bēbómé mó á nló. ³¹ Ade bémáá mó awəl, bēnhūd mó nímé mengombe á yāl, bétíməd éche mbóté. Néε bémádé nē, bénkeēn mó áke dé ábome mó á awəg.

Bébómmé Yesue á awəg

(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jón 19.17-27)

³² Ade békagké nē, néε échē sánze ébidēnné Yesue á dyad-té, dóo bēbómmé mod awé ambíd á dyad á Sirine awé béchágé'áá bán Simone. Héε békóbé mó, bonj bépēmte mó awəg áde Yesue bán áhídne mó dós ámbíd. ³³ Dóo bépédé hóm áde béchágé'áá bán, Golgota, awé adé nén bán, "Hóm dé Ebónjél é Nló." ³⁴ Áhed, bēmbē Yesue mím nímé bēhédé achəchəə áte. Bonj áde áwógléné mó á nsəl, enkēnkwenténné amwé. ³⁵ Ade bémáá mó abome á awəg bēnsíd mbambu ákab éche mbóté. ³⁶ Néε bémáá mó mbóté akab, bēndyeé áhed ánoŋ mó. ³⁷ Béntél echē nzoŋ e kwééd á abámbé nén bán, "Yesue mó nén, kəŋ e bad bé Israel." Béntéd áde abámbé, bēbómé áwe nló-mín. ³⁸ Bēmbomé bechīb bēbe á awəg nchoo ne Yesue, nhóg á ped e ekáá émbáá, aníníi-ε á ped e ekáá é emwəd. ³⁹ Bad ábe bétómé'áá nzii benben ne áhed bēbómé'áá nló bēbwəmmē-ε mó nzyāj ⁴⁰ bán, "Wenhób wεé móšbóótéd Ndáb-e-Dyób, wεé málōŋ-ε chó ámpē áfinté e e'pun é'láán. Nzé wε-εé edé Mwán a Dyób, sōŋ echoŋ yāl, ésud ásē á awəg hē." ⁴¹ Beprise bēmbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé Israel bómpé bēwélé'áá mó, bēhōbē bán, ⁴² "Achōŋt'é'áá bad, bəəb eéheleé yāl awōŋgen. Nzé ne mbále móde kəŋ e aloŋ á Israel, ásud-tóó á awəg hē bəəb. Hē dóo sédübēē bán móde Ane-awé-Béwógté. ⁴³ Adúbpé á Dyób áde ne mó, aá móde-ε Mwán a Dyób. Ahá! Dyób áwōŋgen-nóó mó bəəb dényín." ⁴⁴ Kóáj ne bechīb ábe bēmbóméé á awəg nchoo ne Yesue bómpé bésyás'áá Yesue.

Yesue awéde

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jón 19.28-30)

⁴⁵ Ade bín é'pédé kəd, ehíntēn énkwe' hóm ásyāal kóáj ne ngəŋ é'láán. ⁴⁶ Dóo Yesue álébpé esaád aá, "Elí, Elí, lámá sábatáni," awé adé nén bán, "A-Dyób ádém, a-Dyób ádém, cheé ekásó bonj étdéte mé?" ⁴⁷ Néε donge á bad ábe bēmbē benben bēwógé nē, bēnhōb bán, "Achēnle Elaijaa aá áhye áwōŋgen mó." ⁴⁸ Abwəg-ábwəg bó mod nhóg annyəgéd, antéd kuchá, ásəm á ntónj, átdédé á ebéntéd é mím té, bonj áhəg mó á nsəl aá ámwē. ⁴⁹ Abíníi-ε bēhōbē nén

bán, “Nyémwε, dényín nzé Elaijaa áhyε mós awõngεn.” ⁵⁰ Hê dóo Yesuε álébpé esaád ámpé bon amyé-’ε nlém. ⁵¹ Ene póndé chèn abad ádé dènkáb Ndáb-e-Dyõb áte, dènsalé áte e’ped é’bε bootya ámín kósñ ne ásε. Ndóob ennõñnéd, meláá mésanlé áte, ⁵² sonj énednad. Ekud é bad bé Dyõb ábe bémnad awé bémpuú, ⁵³ bébid á sonj-tê. Ámbíd e póndé áde Yesuε amáá apuu, bènkké á dyad tê á Jerusalem. Á dyad tê wê, ekud é bad ényín bós. ⁵⁴ Née mod ambáá a sánze ne sánze éche énoné’áá Yesuε bényíné née ndóob énoné’áá, bényín-ne mekan ményáál níme mébénléde, mbwóg ménkõb bós bwámbwam, béhábé-’ε nén bán, “Ne mbále, anén mod abédeε Mwán a Dyõb.” ⁵⁵ Ekud é bebaád éche émbóotéd Yesuε ahíd ámbíd se á Galilia, béwõngán-ne mós, béntyéem etún, bènõné mekan ményáál níme mébénlad. ⁵⁶ Átínté e ábè bebaád, Maria Magdalene, Maria awé abéde nyaá awé Jemse bós Joseb, ne nyaá awé bán ábe Zεbediε bémbé áhed.

Nlíme níme Yesuε

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jõn 19.38-42)

⁵⁷ Née ngukél épédé, nhõn ní mod nhóg níme béchágé’áá bán Josebε mémpe. Ane mod abédeε mod a dyad á Arimatia. Mópé abéde nhóg awé ahidé-’áá Yesuε. ⁵⁸ Anké wéε Paylede aá ábe mós kunze átéd ndim níme Yesuε. Paylede ambé kunze nén aá bébe mós ndim níme Yesuε. ⁵⁹ Josebε antéd ndim níme Yesuε, ákáán mós mbóm e ekósólé, ⁶⁰ alímé mós á sonj eche bépwógé á eláá-tê. Ene sonj ebéde-’ε sonj e ekósólé eché Josebε mwén ánwõngé. Ámbíd e nê, antínéd aláá ámbáá akólén nsál ní sonj, áké-’ε mós. ⁶¹ Maria Magdalene ne Maria awé anchyáá Jemse bós Joseb, bényóg bédyéε á nkæg ní sonj.

Paylede alómé sánze

ánõn sonj eche Yesuε

⁶² Née bín é’sángé, nê démbé á Mbwe-mé-nkõme-áte, beprise bémbáá ne Befarisia bénladén, béke bényín Paylede, ⁶³ bélångé mós nén bán, “A-sánj, sékamtan nén bán ádé nkal a metómε ne ábéde ámín, anhób aá móspuú ámbíd e e’pun é’láán. ⁶⁴ Né-ós tóméd akale nén, wéε bènõne’ eché sonj bwám, kósñ ne e’pun é’láán ábel nén bonj ábε mbapεe béehelé níme ndim achíb se bélångé bad bán apuúde. Né nén débε metóm níme ríchábé ámín tómaa níme ásébpé akal.” ⁶⁵ Dóo Paylede álångéé bós aá, “Nyétéd sánze ánõn sonj bwám, ábel nén dyamdyam débenlad.” ⁶⁶ Hée békí, bonj béhæg e’chem á aláá ádé démbé á nsál ní sonj, ábel nén bébii nzé mod anédté, bétéde-’ε sánze áhed ábel bonj bééchibe’ Yesuε ndim.

28

Yesuε apuúde

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jõn 20.1-10)

¹ Ámbíd e mbwe-mé-nkõme-áte, á epun é’sõ é sòndé, * epog é mbwεmbwε, Maria Magdalene ne Maria awé anchyáá Jemse bós Joseb, bènkké sonj eche Yesuε ánõn. ² Esám-éékõmtánε, ndóob ennõñnéd, ángel e Dyõb ebid ámín épe. Entínéd ádé aláá ádé démbé á nsál ní sonj, édti-’ε dós ámín. ³ E’sõ é’péné’áá ene ángel áte née emwεdmwεd, mbóté-’ε épübé mós féréd. ⁴ Mbwóg ménkõb sánze éche énoné’áá ene sonj. Nê dènkõñ bènõñnéd, békwe ásε, bébé née ndim ní bad. ⁵ Hée ángel élångéé ábε bebaád aá, “Nyéebáá’. Mbíí meε Yesuε awé bémboméé á awóg móo nyéhyédé ánõn. ⁶ Eésaá hén. Apuúde ngáne ánláá’ é nyé aá ébenléd. Nyéhyε nyénon wéε bènnaádté mós. ⁷ Nyékag-kós mehélé

* 28:1 Nédé á Sòndé.

bɔɔb, nyéláa ábē bembapɛɛ bán, apuúdé, amaá-'ε akε á'sō á Galilia, áwed-taá bényínē mó. Nyéechatán dyam áde rílánǵé nyé." ⁸ Né-ɔɔ, bēnhidnéd mehélé áhed, ké nées bēbédé mbwóg, menyinǵe mémbe bó áte. Bēnnyagéd áke déláa bembapɛɛ ábe Yesuε dyam áde ábénlédé. ⁹ Ade ábē bebaád békagké nê, dɔɔ Yesuε átáné bó táléd, bon áhōbē aá, "Nlěnté nyé." Bēmpě awē, békóbēn mó á mekuu ábe mó edúbé. ¹⁰ Héε Yesuε álánǵéé bó aá, "Nyéebáá". Nyéke nyéláa ábēm bembapɛɛ ábe bédé nées ábēm baányan nén bán, békag á Galilia. Áwed dɔɔ bényínē mε."

Sánze éhóbé dyam áde ábénlédé

¹¹ Ngáne ábē bebaád békagké aláa bembapɛɛ ábe Yesuε dyam áde ábénlédé, donǵe á sánze áde ánoné'áá son eche Yesuε dēnkě á dyad-té áke dé aláa beprise bémháá chōm esyāāl eche ébénlédé áde ángel épédé. ¹² Beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bēmbōm átii ngáne bēbenlé. Nées bémháá atii, bēmbě éché sánze nsonǵé ní mōné míme ríchábé ámín. ¹³ Béléá-'ε bó bán bēhōb bán, "Yesuε ábē bembapɛɛ bēnhyε mó ndim achíb nkuu áde nyékúnéé. ¹⁴ Nzé Payledε awógé, né séébéł adúbé nén aá awusé déesaá ádēn. Nê débéł nyéesónlé á ndutul-té." ¹⁵ Né-ɔɔ éche sánze énkōb mímé mōné, bēbéł-lε ngáne bēnlāā'ε bó. Kááj ne' chii, bad bé Israel bédii békale mímé nkalan.

Yesuε apiidé ábē bembapɛɛ

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jon 20.19-23; Mbél 1.6-8)

¹⁶ Bɔɔb-pɔɔ, bembapɛɛ dyōm-ne-nhóg ábe Yesuε bēnkě á ekone-mín á Galilia wée ánlēbēē aá béke. ¹⁷ Anyín áde bényíné mó, bēmbε mó edúbé, kénéε bó donǵe á bad bēnkēnkōǵé adúbe nén bán Yesuε mwēn-εé akōǵté abé. ¹⁸ Héε Yesuε ásidté bó benben, bon álánǵē bó aá, "Kunze esyāāl ebāǵnéde mε, ádyōb ne á nkōǵ rísé. ¹⁹ Nyékag melon mé nkōǵsé mésyāāl, nyébele bad ábēm bembapɛɛ. Nyédusan-ne bó á dín áde Titéε, á dín á Mwān ne á dín dé Edóádǵn eche Esáá. ²⁰ Nyéyǵgte-'ε bó áhíd mekan mésyāāl míme rísogténé nyé. Nyébii nén bán mēbē-'ε ne nyé kááj ne á asóg dé nkōǵsé."

Nkalanj mí bwám míme Yesuε ngáne

Makose átélé Ndbned ní kálag

Nkalanj mí bwám ngáne Makose átélé níhóbe tângene Yesu Krístəə, Mwän a Dyöb. Nlúmté Yesuε ngáne mod awé abele mekan, awón-’ε kunze ábel mímé mekan. Ene kunze enyínnédé áyāl e mekan míme áyágté’áá ne míme ábélé’áá. Yesuε ahóbé aá mós módē Mwän-a-Moonyon awé ampě, ábe adē alongé, ábel bonj bad békud alagsen dé mbéb.

A kálag tē wén, Makose ábidté mekan áwed míme Yesuε ábélé’áá tómaa míme áhóbé’áá ne míme áyágté’áá. Ahóbe ngáne Jone áhángé epe éche Yesuε, ahób tângene edusen éche Yesuε, ahób-pe mekəgsen míme Yesuε ánkudté. Asóged, alúmté áte ngáne bèmboméé Yesuε á awəg ne ngáne ámpuú’ε. Nyaa édé ébe éche enén kálag ésógé, élúmté-’ε nén bán saké Makose atelé chō.

Nkabted ní kálag

Mbooted mé nkalanj mí bwám 1.1-13

Nsón míme Yesuε á Galilia 1.14-9.50

Nsón míme Yesuε áde áhídté a Galilia ápe á Jerusalem 10.1-52

E’pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem né benben ne Jerusalem 11-13

Akáad áde békáádté Yesuε ne kwééd eche áwédé 14-15

Mpuu míme Yesuε 16.1-8

Alúmed áde Sánjwéé alúmté yál ámbíd e mpuu ne mpume mímé 16.9-20

Ehángé éche Jone, Nduzene

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Nkalanj mí bwám míme Yesu Krístəə Mwän a Dyöb mômén. ² Mbóótédé ngáne nkál é’daádəj Yesayaa ántenlé aá,

“Dyöb áhóbé aá,

’Nóné’, nlóme mímém mésénze míme mésébē we á’sō,
ábonʒsen we nzii.’

³ Móbélé’ ehángé á ehyánge nén,

’Nyébonʒsen epe éche Sánjwéé. Nyétii echē nzii.’”

⁴ Né-óó Jone ampě á ehyánge, ádusén bad, ákalé-’ε eyale é Dyöb aá, “Nyétede abel dé mbéb, nyékud edusen ábel bonj Dyöb álagsen nyé mbéb.” ⁵ Bad bébidé’áá á mbwóg e Judeya esyáál ne á dyad á Jerusalem, békag áwé áwóglen mós. Néε bèmpaléé mímāb mbéb áte Jone ádusén bó á edib é Jodan. ⁶ Jone ahágé’áá mbóté éche bébénlé nyonj éche ébidé á yāl e kamél. * Awáá’áá ngóó a ngob e nyam. E’chuu ne bengóméé bóó ádyágé’áá. ⁷ Ahánté’áá aá, “Mod ápe ámbíd echém awé atómé me. Meékwognedéé ké ábwaam ásē áhune mímé nkəod mé metámbé. ⁸ Ndusan nyé ne mendíb, bonj ádusén nyé ne Edáádəj éche Esáá.”

Yesuε akudé edusen ne mekəgsen

(Mat 3.13-4.11; Luk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Mmē mesú Yesuε ámbíd á dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia ápe wée Jone. Jone andusén mós a edib é Jodan. ¹⁰ Ade Yesuε ábidéé á edib-te dōó ányíné néε ngob e dyöb énednadté. Edáádəj é Dyöb émbíd ádyöb, ésud mós á nló mín

* **1:6** Bébénládtáá nyonj é nyam eche béchagéé bán Kamél ábel mbóté. Mbóté échéd éébáge’áá kunze é mbóté.

née élāā. ¹¹ Hée ehób ébídeé ádyōb nēn, “Edii awem mwān a nlém awē rídāá bwāmbwam. Ndé menyīnge ne wε.” ¹² Abwōg-ábwōg éché Edāādān ēnkid Yesue á ehyange. ¹³ Andyéé áwed móom mé e'pun méniiin, Satane ákagé mó. Nyam éché ékaa' ébéde áwed, ángel-le éwōngān mó.

Yesue apwede bembapee bé'sō
(Mat 4.12-22; Luk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ Ambíd e pónde bēnhē Jone á mbwōg. Ade bémáá mó ahé á mbwōg, Yesue ampé á mbwōg e Galilia ákalé nkalaní mī bwām ní Dyōb, áhōbē nēn, ¹⁵ “Pónde epedé, nkamlēn ní Dyōb rídé benben. Nyé mod téé áhānjen áde abé dé mbéb, nyédúbe-’ε nkalaní mī bwām.” ¹⁶ Ade Yesue ábamméé nkin mé edib-é-nzab é Galilia annyín Simōne bó mwānyan Andreyā, née bébwéméé mbínzé. Bébédéé bekób-bé-súu. ¹⁷ Hée Yesue álangeé bó aá, “Nyéhíde mε. Ngáne nyékóbeé súu bōob, meéyāgēd nyé ngáne nyétédte bad nlém á abum áhíd mε.” ¹⁸ Abwōg-ábwōg bēntédé échab mbínzé, béhíde-’ε mó. ¹⁹ Née ákíí mwā etūn, annyín bán ábe Zebēdie, Jemse bó mwānyan Jone á bóle-té née bébwéméé mbínzé. ²⁰ Anyín áde ányiné bó, anchélé bó. Bēntédé echab sāj Zebēdie ne bad bé nsón á bóle-té béhíde Yesue.

Yesue abidte mod edāādān é mbéb áte
(Luk 4.31-37)

²¹ Yesue ne ábe bembapee béniin bēnké á dyad á Kapenahum. Adé mbwe-mé-nkōme-áte nípédé, Yesue anké asól á ndáb e mekáne, ábootéd bad ayáged. ²² Nyaa eche áyágté'áá enkóméd bad yāl áte bwāmbwam áyāle ayágté'áá née mod awē nzé ahōbē né émáá. Eeyágté'áá nēngáne bemeléede bé mbéndé. ²³ Hée mod nhóg awē edāādān é mbéb émbēē áte ápédé taléd, ábōnē aá, ²⁴ “A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syáné déwōjné? Ehyedé sé awúu-yε? Mbíí wε bwām. Edíí mod awē Dyōb álómé, awē asáá.” ²⁵ Hée Yesue ákánneé éché edāādān é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!” ²⁶ Dōo éché edāādān é mbéb éságté ane mod áte ngíne-ngíne, éhé-’ε esaád é ngíne, bonj ébid-te mó áte. ²⁷ Menyáké ménkōb ábē bad bwāmbwam. Bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Nzé-dyámé dén! Ayáged dékōlē dén-e? Anén mod awóó ngíne ákamlēn e'dāādān bé mbéb, é'wōgnē-’ε mó!” ²⁸ Nēn dēmbēl nkalaní míme Yesue ménkanléd mbwōg e Galilia esyāāl.

Yesue achōjté ekud é bad
(Mat 8.14-17; Luk 4.38-41)

²⁹ Née béhídté á ndáb e mekáne hidtén, Yesue nchoo ne Jemse bó Jon bēnké á ndáb eche Simōne bó Andreyā. ³⁰ Simōne mwaád nyaá ambé á anōj dé nkole, ahéb dēnsog mó. Ade Yesue ápédé pēēn, bēnlāā mó tājenge nkole míme ane mmwaád. ³¹ Dōo ákíí wée ane mmwaád ábédé, bonj áchāngē mó á ekáá, awōngén mó ásyā asē. Ahéb dēmmaá mó, ákōb-pe bó nken. ³² Ene ngukél áde enyēn émáá asud, bad bēmpēēn bad bé nkole bésyāāl ne bad bésyāāl ábe e'dāādān bé mbéb bēmbēē áte wée Yesue. ³³ Bad bé dyad bésyāāl bēnkanjén mmwe ndáb míme Simōne. ³⁴ Yesue anchoód bad híin ábe békónlé'áá nkole nyaa ne nyaa, abídéd-te bad e'dāādān bé mbéb híin áte. Eémwage'áá pēn aá ábe e'dāādān bé mbéb é'hōb dyamdyam áyāle bēmbíi mod awē ádíí.

Yesue akalé nkalaní mī bwām á Galilia
(Luk 4.42-44)

³⁵ Epog é mbwēmbwē áde bīn béékēnlēē, Yesue anhidé ásē, áhíde á dyad-té, áke á ahāngé á hōm, ákánne'. ³⁶ Simōne ne bad ábe bóboó bēmbē, bēmbootéd Yesue ahéd. ³⁷ Bédíbté-’áá mó, dōo bēlangeé mó bán, “Moosyāāl ahede we!”

³⁸ Yesue anláá bó aá, “Dékag hõm démpēe. Dékag á myad níme níde benben ábel bon níkal nkalan ní bwám áwed ámpē, áyále níme nkalan móo níkáá bon nípē á nkõnsé.” ³⁹ Né-òò, ankē mbwõg e Galilia esyáál, ákalé nkalan ní bwám á ndáb é mekáne, ábídtē-’é bad e’daádan bé mbéb áte.

Yesue achõhté mod awè melaj mekóbé
(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Mod nhõg awè melaj mekóbé ampē wée Yesue, abwõg mebóbõn, ácháá mó aá áwõngen mó. Anhób aá, “Nzé edáá ehēle ébēl me nsán.” ⁴¹ Ngól enkonnéd Yesue. Dóo ábídtē ekáá, ábánē mó á yál, bon álanḡé mó aá, “Ndáá, sán!” ⁴² Abwõg-ábwõg níme melaj mēmmaá ane mod á yál, áchõḡ-’é. ⁴³ Yesue anláá mó aá ákag, asím-me mó etúu áte aá, ⁴⁴ “Nõné’, weelánḡé modmod dyam áde ábénlédé, bon ké élúmed yál wée prise, ásimen we. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosē ehēlé, álúmed bad wée mósáá.” ⁴⁵ Bon ké nê, áde ane mod abídé, ankē, áke ákalé mó níme nkalan hõm ásyáál. Ankal mó bwámbwam nyaa eche Yesue ehēle’áá dyad ké ahõg asól ámpē á ntálé. Antím ádyéé’ á mehánḡé wée bad béesaá. Ké nê, bad bébídtē’ mebwõg mésyáál béhyag áwē.

2

Yesue achõhté mod awè awédé epeḡ
(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Née nguse é e’pun étómé, Yesue ansú ámbíd á Kapenahum. Bad bēnwõg bán ahúú. ² Ekud é bad énkúmēn áwe ndáb nyaa eché etál éebédéé á ndáb-te, ké á mmwe. Yesue akánl’é’áá bó eyale é Dyõb. ³ Héé dóo bad bēniin bēpééne mod awè awédé epeḡ. ⁴ Bon ngáne ndun e mod émbēé áhed, bēnkēhenlé mó apēen wée Yesue ábédé. Né-òò, bēchhāḡé á ndáb mín, bēnéde nnõḡ ní ndáb á nló mín wée Yesue ántyēēmmē. Ade bémáá nnõḡ anede, bēnsudtēn ane mod ebúm eche ánnáá’ é ámín wée Yesue ámbēē. ⁵ Ade Yesue ányíné adúbe áde ábe bad bēwóó áte anláá ane mod awè awédé epeḡ aá, “A-mwán, nlágsénē we mbéb.” ⁶ Donḡe dé bemeléede bé mbéndé ábe bēndyēé áse áhed bēmbootéed anyoo áte á nlém-tē bán, ⁷ “Chán anén mod áhēlé se áhõbē’ enén ndín e akan? Asyáá Dyõb. Nzéé ahēlése álagsén mbéb ésebán Dyõb démpēn?” ⁸ Abwõg-ábwõg Yesue anchēm bó mewēmtēn. Héé ásedtēé bó aáken, “Cheé ékáá bon nyéwõõ’ enén ndín e mewēmtēn?” ⁹ Ahéé áde dyam ásad, naa áhób wée ‘Nlágseñē we mbéb,’ káa áhób wée, ‘Syáá áse, étéd échõḡ ebúm ébootéd ake?’ ¹⁰ Bon, mēlüméd nyé nén meé Mwán-a-Moonyõḡ awóó kunze á nkõnsé álagsen mbéb.” Dóo álanḡéé ane mod awè awédé epeḡ aá, ¹¹ “Nlanḡe we nén, syáá áse, étéd échõḡ ebúm, ésúe’ á ndáb.” ¹² Hē dēn wée moosyáál ánonéé mó nê, ane mod anhidé áse, atéd eche ebúm ábootéd-te ake. Yál enkóm bó áte bwámbwam, békēnē Dyõb, bēhõbē bán, “Séēnyínēé sé enén ndín e dyam mbéd!”

Yesue achénlé Levi
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Ámbíd e nê, Yesue antím ámbíd ámpē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Ndun e mod empē áwē, ábootéd-te bó ayóged. ¹⁴ Ade átóméé á nzii, annyín nlad-é-tááse nhõg awè bēchágé’áá bán Levi, mwán awè Alpasēe. Levi andyēé áse á ndáb eché ákóbé’áá tááse áte. Héé Yesue álanḡéé mó aá, “Hídé me.” Dóo Levi átyéché ámín bon áhídē-’é mó.

¹⁵ Ámbíd e pónde Yesue ádyagé’áá ndyééd á ndáb wée Levi. Ekud é besaad bé tááse ne bad bé mbéb bēmpēe bēhídé’áá mó. Bõbõ bēndyēé á

tébele ne ábē bembapεε. ¹⁶ Ade donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bēbédé Befarisia bényíné Yesue ádyāg ndyééd ne ábē bad bé mbéb, ne besaad bé tááse, dōo bésēdteé ábē bembapεε bánken, “Cheé ékásá bonj ádyāg ndyééd ne échē ndin é bad?” ¹⁷ Ade Yesue áwógé nē, anláá bō aá, “Bad ábe bēdyéé bwām béétógnεε mod-a-bwel. Bad ábe békονle’ bōo bétógné mod-a-bwel. Meépedεé á nkōjsé áchéle bad ábe békóbnédé á’sō é’ Dyōb, bonj mpedé áyāle bad bé mbéb.”

Nsēdtéd tǎngene adid á yǎl

nzaa á mekáne-tē

(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Póndé póg ebédé, bembapεε ábe jone, Ndušenε ne Befarisia bēndid yǎl nzaa á mekáne-tē. Dōo bad behóg bépédé wée Yesue bonj bésēdte mō bánken, “Cheé ékásá bonj bembapεε ábe jone, Ndušenε ne ábe Befarisia bēdidé yǎl nzaa á mekáne-tē bonj ábōn pen bēdidé?” ¹⁹ Yesue ankwentén bō ne ngan aá, “Chán bad ábe belébpé á ngande e e’wóngé, béhele bēdidé yǎl nzaa á mekáne-tē áde mod awé akude sómbé ádíi adé ne bō? Bēdidéé, béetǎngεε yǎl nzaa adid á mekáne-tē póndé échē mod awé akude sómbé ádíi ne bō. ²⁰ Bonj epun épē éche békobénné bō mod awé akude sómbé. Echē epun dōo bēdidté yǎl nzaa á mekáne-tē. ²¹ Nyébíi nén bán nzé mod anabpe’ mbóté, eetédéé eped é abad ékōlε se anabnéd nchun m mbóté. Ayāle nzé échē eped é abad ébóótédé abób áte ébelé éhahnéd abad dé nchun. Nē ábele’, échē epōn ékale’ áte tómaa ngáne énsēbεε abé. ²² Melemlem nēngáne mod éētēdεε mīm mékōlε se ahé mō á nchun mé ntyág,* se ápen. Ayāle nzé abelé nē, né mīm méhōd káση ntyág rýéd, mīm mémād asyoge ntyág-ke ámpē mbéb. Bonj bétédéé mīm mékōlε, béhé á ntyág mékōlε-te.”

Nsēdtéd tǎngene

Mbwε-mé-nkóme-té

(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Mbwε-mé-nkóme-áte nhóg Yesue atómé’áá á nzag e ngun-tē. Ambé ne ábē bembapεε. Ade békagké nē, dōo ábē bembapεε bébóótédé e’sóg é’ ngun apád. ²⁴ Héε Befarisia bélǎngéé Yesue bán, “Nōné’, cheé ékásá bonj ábōn bembapεε bébele dyam áde mbéndé éebageé kunze ábel á mbwε-mé-nkóme-áte?” ²⁵ Yesue antimtén bō aá, “Nédé nyélaa’ é mbéd á kálag e Dyōb dyam adé kǎn Dabide ámbenlé adé bétóge chóm éche bēdyágkε ne áde nzaa ékóbé mō ne ábē bad-ε? ²⁶ Ansól á Ndáb-e-Dyōb á póndé échē Abyataa ábédé prisε ambáámháa. Andyé e’wεle ábe é’bédé ndε e Dyōb. Bonj eched mbéndé éebageé mod ké nhóg kunze ádyé ábē e’wεle étōmεé Prisε. Mwēn andyé ábē-ε káσηne bad ábe bēnwoón mō donje.” ²⁷ Dōo Yesue ásógtéé aá, “Dyōb dénsēbe moonyon ahag, bonj áfídε epun éche békōmmεε áte. Enkénsébéé epun atii bonj áhagé moonyon aá ákómme áte échē epun. ²⁸ Né-ōó, Mwǎn-a-Moonyon awóo nkamlen kǎσηne ámin e mbwε-mé-nkóme-áte.”

3

Yesue achōnté mod

awé ekád éwédé

(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

* 2:22 Ntyág mímé bēbénlé ngob e nyam mō bēbénládtáá póndé eched.

¹ Hée Yesue átímé ámbíd á ndáb e mekáne. Mod abédé áhed awé ekáá éwédé. ² Bad behóg ábe bébédé áhed béhédé'áá Yesue awusé akóben. Né-óó bénóné'áá Yesue chodchod, ányín nzé ádíid ane mod bwám á mbwε-mé-nkóme-áte. ³ Hée Yesue álangéé ane mod aá, "Hyé étyéem á'só hén!" ⁴ Dóó Yesue áseǵtéé ábê bad aáken, "Nyéláa me ké éde mbéndé ábel mbon á mbwε-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alonǵé á mod, káa áwúu mós?" Bon békénhóbpe dyamdyam. ⁵ Anwóg ndutul á nlém-té bwámbwam áyále ábáb e'lél bé nlém á abum. Hée ánóné bó ne melingá, bon álangé ane mod aá, "Sálé ekáá áte." Asále áde ane mod ásanlé ekáá áte, ekáá éndyéé mó bwám ámpé. ⁶ Hée Befarisia bébídé á ndáb e mekáne, bon béké bétané bad bé epepé éche Heróde, ábwǵ-ábwǵ bóbóó béhǵké Yesue áwúu mós.

Ndun e mod ehidé Yesue á edib é Galilia

⁷ Yesue ne ábê bempapεe bēnhidé békē á edib é Galilia. Ndun e mod enhíd mó áwed. Abê bad bēmbíd á mbwóg e Galilia, á Judeya, ⁸ á Jerusalem, á mbwóg e Idumeya, á mbwóg eché edé échíníi eped é Jodan, ne á myad níme méde benben ne myad mémbáá mé Tíre ne Sidón. Abén bad bépágé'áá wée Yesue áyále bēnwǵ mam níme ábélé'áá. ⁹ Bad bēmbuú áte nyaa eché echabé ámín. Né-óó, Yesue anláá ábê bempapεe aá bébonǵen bóle ábel bon bad béekañán mós. ¹⁰ Ammád ekud é bad ahood, né-óó bad bésyáal bēmpée ábe békónlé'áá bēbuné ape wée ádíí, ásitén mó ábel bon bēdyεε bwám. ¹¹ Póndé téé eché e'dáádǵn bé mbéb áte é' bédé bad áte bényínné mó, é'bélé'áá bad ábe é'díí áte bēhúné áse, é'bōnē-'e bán, "Wε-eé edé Mwǵn á Dyǵb!" ¹² Yesue ansím bó etúu áte aá bélǵngé bad nyaa e mod eche módíí.

Yesue apwédé bempapεe dyóm ne bébe

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Hée Yesue áchǵké á ekone mín, áchēnlé bad ábe áhédé'áá, bon bépǵg áwé. ¹⁴ Dóó apwédé bad dyóm ne bébe ábê ne mó, áchǵgé bó aá bempapεe bé nlómag ábe álómmē-'e ákal eyale é Dyǵb. ¹⁵ Ambǵg-ke bó ngine ábided bad e'dáádǵn bé mbéb áte. ¹⁶ Abê bad dyóm ne bébe bébédéε: Simǵne awe Yesue ánchuú'é mǵn aá Petro; ¹⁷ Jemse bó mwǵnyǵn Jǵne, bán ábe Zebédie, (ábe Yesue ánchuú'é mǵn aá Bwanegεε, awé adé bán, Bán bé ngin.) ¹⁸ Andrea bó Filibe, Batolomyo, Matyo, Tǵmase, Jemse mwǵn awé Alfǵse, Tadiose, Simǵne awé ambé á epepé é kǵn e alon, ¹⁹ ne Judas Iskariǵde awé antǵm Yesue asóm.

Béchégé Yesue bán Belzebule

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23, 12.10)

²⁰ Hée Yesue átímé á dyad. Ekud é bad énkáan ámpé nyaa eché Yesue ne ábê bempapεe békénwǵngé póndé ádyé ndyééd. ²¹ Ade Yesue baányǵn béwǵgé nē, bēnké mó áhed, áted mó áswēn mó á ndáb áyále bad béhóbé'áá nēn bán, "Nló méésáá'é mó áte." ²² Donǵe dé meléledé bé mbéndé ábe bēmbíd á Jerusalem béhóbé'áá bán, "Belzebule adé mó áte. Ene kǵn e e'dáádǵn bé mbéb chǵ ebagé mó ngine ábided bad e'dáádǵn bé mbéb áte." ²³ Hée Yesue áchēnlé bó bon ákanlé bó ngan aáken, "Chán Satane áhele se abided Satane?" ²⁴ Nzé bad bé alon ahóg békábné áte, bon nchemtén méesé, áde alon déeheléé atyéem. ²⁵ Nzé abum á ndáb-pe ákábné áte, bon nchemtén méesé, áde abum á ndáb déeheléé atyéem. ²⁶ Né-óó, nzé nkamlen ní Satan ríkábné áte, bon bēn ne bēn bēwane, nímé nkamlen méebemmé, mékwē, nípe-'e ásoǵ. ²⁷ Né dóó mod éhēlēē se asól á ndáb e ngine-e-mod se ádūm ábē bwēm ésebán

asébpé mó ahan. Amaa-'áa mó ahan, bon atéd ábē bwēm é'syāā. ²⁸ Ne mbále nlanje nyé nén meé Dyöb délagšen bán bé baányon mbéb nisyāā níme bébélé kááñne nzyáñ ké ehéé echē bébidté á nsal. ²⁹ Bon kénzéé awé ahóbé e'bébtéd é' mekan tñgene Edáádan éche Esáá, éekudté alagsen mbéd. Abelé mbéb níme méewóo alagsen." ³⁰ Yesue anhób nén áyāle bad béhóbé'áá bán, "Edáádan é mbéb édé mó áte."

*Yesue nyaá ne baányan
(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)*

³¹ Héé Yesue nyaá ne Yesue baányan bépédé, bétyéém é ebwóg-te, bon bélómē mó achag. ³² Ndun é mod enlanéd Yesue. Bēndyéé ásē. Dóó belánjéé mó bán, "Echōñ nyon ne baányon bédé á ebwóg-te béhéde we." ³³ Héé Yesue ásedtéé bō aaken, "Nzé adé echēm nyan, benzéé-'é bédé bānnd?" ³⁴ Dóó Yesue áñonéé bad ábe belánjéé mó nē, bon áhōbē' áá, "Echēm nyan ne bānnd bōó bēn! ³⁵ Kénzéé awé abele mam níme Dyöb áhédeé adii mwānnd, abé-'é echēm nyan."

4

*Ngan e mbál-e-bū
(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)*

¹ Yesue ambootéd bad ayáged ámpē á nkag mé edib é Galilia. Bad ábe bēnlanéd mó bēntōmtēn abuu áte, nē dēmbēl asól á bōle-tē ádyēē áwēd-te. Abē bōle bēmbē á edib-tē. Ene ndun é mod chō-'é enlyóg á nkin mé edib. ² Abēnládtáá ngan áyáged bō mekan híin. Ankalé bō ngan áá, ³ "Nyéwóglē! Nkwel-é-nzag nhóg ankē mbál asob á nzag-tē. ⁴ Ade ásobéé mó nē, donje dénhūn á nzii-tē, menon mēmpē mémad mó asōmted. ⁵ Donje dénhūn á meláá-tē wēe ndoob énkēmbuú' é áte. Enwāmsen abid ásē ngāne ndoob énkēnchappé ásē. ⁶ Bon née enyen é ngine épédé ényāā abē bwēm é'wé-'é, áyāle nkan ménkēnsónlé bō á ndoob-tē bwām. ⁷ Mbál mēmpēe ménhūn wēe mekōd médíí. Née mekōd mé mékwógé, mékāj akwog áde ábē bwēm, nē ábel bēnkēnchyáá' é. ⁸ Bon donje dé mbál dénhūn á ndoob e bwām. Mmén mbál mémbid ásē bwām, ríkwóg, ríchyáá-'é. Donje dé e'sóg dénwālē móom mé mbum meláán, donje móom ntóób, ábíní-'é, mbwókel." ⁹ Yesue ansógéd enén ngan áá, "Kénzéé awé awóó metúu, áwógé'."

*Nzom echē ekáá bon Yesue ákalé ngan
(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Ade Yesue ályágé mwēmpen, ábē bembapēe dyōm ne bébe ne bad ábe bēmbē ne mó, bēnlāā mó bán átógned bō échē ngan. ¹¹ Héé Yesue álánjéé bō áá, "Dyöb ábágé nyé kunze ábíi kun e nkamlēn nímē, bon ne bad bēmpēe abele áá bēwógé' nímēn mekan mésyāā dásá á ngan-tē. ¹² Abelé nē, ábel bon, ké bényīnē ké nyīnēn, béechemé, ké bēwógé ké wógén béēsōñtan áyāle nzé bēsōñténé né bētimén Dyöb, békūd-te alagsen dé mbéb."

*Yesue atógké ngan e nsob a mbál-e-bū
(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)*

¹³ Dóó Yesue ásedtéé bō aaken, "Nédē nyéesōñtēnéé enén ngan-é? Nzé nyéesōñtēne chō chán-nō nyémwēé échíníí ngan asōñten? ¹⁴ Nsob-a-mbál awéne eyale é Dyöb. ¹⁵ Donje á bad bédé nēngāne mbál níme ríhúné á nziitē. Nzé bēwógé eyale é Dyöb ábwóg-ábwóg Satanē abelé áhye ahúd bō chō á nlém-tē. ¹⁶ Abíníí bédé nēngāne mbál níme ríhúné á meláá-tē. Bēwógé' eyale é Dyöb, ábwóg-ábwóg békōb-pe chō ne menyinge. ¹⁷ Bon échē eyale

éewēnnāādtē bós á nlém-té, bédúbpe-'e chós dásá á esón é pónde. Né-ós, nzé ndutul ne metake bépédé áyāle échē eyale bédol yāl ámbíd ábwōg-ábwōg. ¹⁸ Abiníí-'e bédíí nēe mbál nīme ríhúné á mekòd-te. Bédíí bad ábe bēwōge eyale é Dyōb, ¹⁹ boñ mpúlé mé nkòñsé ne adəñ dé abud á bwēm awón, ne ahəd á bwēm bēmpēe akánj bós nlém áte nyaa echē béehelée e'pum achyáa. ²⁰ Boñ bad ábe bédé nēngāne mbál nīme ríhúné á ndəəb echē eboó yāl, bédíí bad ábe bēwōge' eyale é Dyōb, békòb-pe chós, béchyāā-'e e'sóg ábe é'wánlé mesonjé mé mbum móom meláán, móom ntóob ne mbwókel."

Nzé béchódé etrukánj béekonjéé chós

(Luk 8.16-18)

²¹ Héé Yesue ásedtéé ene ndun e mod aaken, "Mod asónléé etrukánj échē amáá achod á ndáb-te, ábānē chós á ebwōg-sé ké'e á anonj sé-ye? Saá á atii dé etrukánj mín dós ábelé ábānē chós? ²² Chóm ké éhéé éche ékónnéde ébid á enyen. Ké éhéé-'e éche békúténé bédibé chós. ²³ Kénzée awé awóó metúu, áwóge'."

²⁴ "Nyétónj chóm-éé nyéwógeé anonj áte bwám! Melemlem mé nhəgtéd nīme ébenlédé wée wēn móo Dyōb dōmpé débenlédte, ábenléd-te mó tómaa ngāne wēmbenlédte wée wēn. ²⁵ Kénzée awé awóó nsónjen ní kun é nkamlen ní mín, Dyōb débād mó nīmé nsónjen abe. Ane awé mó-'e eewóo, Dyōb dékobén mó kóñne mwámpin awé awóo."

Ngan e mbál-e-bū

²⁶ Yesue ambé áhóbe aá, "Nkamlen ní Dyōb rídii nēngāne mod awé akii mbál-e-bū asob á nzag-té, ²⁷ átím ámbíd á ndáb, nkuu ákūne', mūte ábelé nīme nsón. Ene pónde esyāál, mbál ébídé ásé, ékwógé' ésebán abie' ngāne nē ábenladté. ²⁸ Ndəəb chēn-éé ebele boñ bwēm é'kwogé', é'chyāā-'e e'pum. Nlóm ní byaá móo rīsēbpe abíd, ámbíd e pónde mbwéem kóñne ásóg, e'sóg bōmpé é'bid. ²⁹ Boñ nzé e'sóg é'máá awúu, ábwōg-ábwōg ane mod ábelé atéd páá áke dé apád áyāle pónde echē bēpadéé epedé."

Ngan e mbál nīme ríchīné

(Mat 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)

³⁰ Héé Yesue áhóbeé ámpé aaken, "Cheé déheleé-se déhəgtén nkamlen ní Dyōb-ē? Ngan ehéé débenlédte echē élūméd ngāne nīmé nkamlen rídii-ye? ³¹ Ndií nēngāne mbwé e mbál-e-bū echē mod átédé boñ asob á nzag-té. Mbál-e-bū edé mwámpin bwámbwam nzé bēhəgténé chós ne mbál mémpēe nīme rídé á nkòñsé. ³² Boñ nzé ékwógé, ékale' tómaa e'sum* é'syāál, éwóo-'e ngen éche menon méhyagké mūm alónj áte." ³³ Yesue akánlé'áá bad eyale é Dyōb, ábenlád ekud é ngan émpé nēngāne échēn. Akánlé'áá bós nyaa echē bésónjēnē. ³⁴ Éékanle'áá bós áde éebenlédéé ngan, boñ nzé anlyāg mwēmpen ne ábe bembapēe aláá bós mam mésyāál nīme échē ngan éhóbeé."

Yesue ahóódté ekukud

(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Echē epun dēn ngukél, dós Yesue álāngéé ábē bembapēe aá, "Syāá déchabe ped e edib eníní." ³⁶ Héé ábē bembapēe béchénné ene ndun e mod boñ bésāl é bōle-té wée Yesue ámbēē boñ békēné mó. Myāle mémpēe mémbē áhed. ³⁷ Abwōg-ábwōg dós ekukud é ngine ébóótédé atóm, boñ mendíb mésāl é bōle-té nyaa echē bōle bēmponné asú á mendíb sé. ³⁸ Yesue ambé á bōle-té á ped e mbíd. Annaá ásé ábānē nló á mbónjé mín, ákūne'. Héé bényeméé mó ásé, boñ bélāngé mó bánken, "A meléed, weewóo'ē we pónde

* **4:32** Bān bé mel nēe ndónj.

έε syānē dēdíí á kwééd-te-ye?" ³⁹ Hée Yesue átyéémé ámln bon ákännē éché ekukud áte aá éhóó, aláá-'ε mendib aá mésud. Ekukud énsōg awan, ekíde-'ε éhóótéd áte. ⁴⁰ Hée Yesue ásedtεé bó aáken, "Cheé ékás bon nyéwōgē mbwōg? Nyéewóó'έ adube kásē ne bōob-ε?" ⁴¹ Bon mbwōg ménkōb bó bwāmbwam, bésédte nhōg ne aníní bánken, "Ebál e mod éhéé chén éche kásēne ekukud ne mendib béwōgnεé?"

5

*Yesue achōhté mod awe
awóó e'dáádāh bé mbéb*

(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Yesue ne ábē bembapεε bēmpē á pεd e edib eníní, á mbwōg e Gerasin. ² Ade Yesue ábíde á bōle-té bídén, ambomén mod awē abíde á soóbade. Edáádāh é mbéb émbē ane mod áte. ³ A soóbade dōó ádyéé'áá. Modmod enkēnhēnlé mós abane á mehan ámpē, ké ne bengōbēngōbē. ⁴ Ayāle ngen ne ngen, béháá'áá mós ne e'pwōg ne bengōbēngōbē bon ké nē aselé'áá bengōbēngōbē áhēntéd-te e'pwōg bē áte. Antómtén ngíne awōn nyaa éché modmod éehēle'áá mós abwage. ⁵ Atamnádtáá á soóbade ne á e'kone-té nkūu ne mūte, ábōnē e'saad ákwēl'taad-te yāl ne meláá.

⁶ Ane mod abédé mwā etūn áde anyíné Yesue. Hée anyōgté mehélé, bon ábwōgē mebóbōn áwē e'só-te, ⁷ ábōnē esaad é ngíne, áhōbē aá, "A-Yesu, Mwān á Dyōb á Ngum, cheé sóo déwōnne? Ncháa wε á dīn á Dyōb mεé weekógsán mε." ⁸ Ane mod anhób nē ayāle Yesue anláá edáádāh é mbéb aá, "A-edáádāh é mbéb, bíd ane mod áte!" ⁹ Dōó Yesue ásedtεé mós aáken, "Chán dīn adíí wε?" Ankwentén aá, "Dīn adíí mε bán Amudtεε, ayāle sébuú áte."

¹⁰ Ambé ácháā Yesue aá eénnānē' ábē e'dáádāh bé mbéb ene mbwōg.

¹¹ Bōob-pōó, sánkalaa a esōg é ngūu chó-'ε ébédé benben ne áhed, édyāg medyé á mbám mé ekone. ¹² Hée ábē e'dáádāh bé mbéb é'cháa'έ Yesue bán, "Lóm sé á ngūu-té wē, émwε sésól chó áte." ¹³ Hée Yesue ábágé bós kunze bon é'bidē ane mod áte. Abíd áde e'bidé ane mod áte é'sōlē éché ngūu áte. Éché esōg ébédé dyam e'kálé é' ngūu é'be. Abwōg-ábwōg éché esōg émpādē asé, ényōgté' á aláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-té, éhó-'ε.

¹⁴ Benōn bé ngūu bēntōm mehélé á dyad-té ne á mebwōg nūme médé benben, ákale bad dyam áde ábénlédé. Abé bad bémblid áke dényín. ¹⁵ Ade bépédé wée Yesue bon bényín ane mod awē ndun e e'dáádāh bé mbéb émbēé áte, nēé ádyéé asē, ahédé-'ε bwēm á yāl bwām, adyε-'ε sen, mbwōg ménkōb bós. ¹⁶ Bad ábe bényín adé dyam bēnlāā ábē bad ngáne émbēnlédte ne ane mod awē e'dáádāh bé mbéb bēmbēé áte. Bēnlāā-'ε bós dyam áde ábénlédé ne éché esōg é ngūu. ¹⁷ Hée ábē bad bēbóótédé Yesue achán bán ásyāā áwab mbwōg. ¹⁸ Ade Yesue ásóléé á bōle-té, ane mod awē e'dáádāh bé mbéb bēmbēé áte nē anchán mós aá búmō bεkag. ¹⁹ Bon Yesue enkēnkwenténné. Anláá mós aá, "Súé' áwōn dyad, éke éláá ábon bad ndale e dyam eche Sánwéé ábénlé wε ne ngáne ápédé wε ngól awóg." ²⁰ Hē dōó ane mod áhídté bon ákag á mbwōg e Dekapolis.* Akanlé mod té dyam áde Yesue ábénlé mós. Bad bésyāā ábē bēnwōg, yāl enkóm bé áte bwāmbwam.

*Yesue achōhté mmwáád nhōg,
ápūūd-te Jauruse mwān
(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)*

* 5:20 Dekapolis: adii mbwōg e myad dyóm.

²¹ Yesue antím ámbíd á pæd e edib eníní ne bǎle. Ade ápédé á nkin nímíní, ndun e mod enkaŋnén áhed. ²² Dóo mod nhóg awé akamlan ndáb e mekáne awé béchágé'áá bán Jairuse ápédé áhed. Anyín áde anyiné Yesue, ankwé ásé áwé mekuu. ²³ Ne mechánge mé ngíne áhǎbē aá, "Awem mwän a mmwaád awag. Són, hyé ébân mó ekáá á yǎl, ábel nén ádyee bwám, ábé-'é á alongé." ²⁴ Héé Yesue áhídé mó. Ekud é bad éhídé'áá Yesue nyaa eché bēnkaŋnénné mó.

²⁵ Mmwaád nhóg-ke ambé áhed awé anwón nkole níme mekií mébídé'áá mó á yǎl pónde ésyǎal. Mmē nkole mbédé mó á yǎl á etún é dyóm-a-mwé ne mbē. ²⁶ Atagé híin á mekáá mé bad bé e'bo, abébed-te ngáb esyǎal eché ánwōngē, boŋ ké nē enkēdyé'é bwám, nkole mbádé bádén. ²⁷ Anén mmwaád anwóg mam níme Yesue ábélé'áá, dóo ábídé mó ámbíd áfinté ene ndun e mod boŋ ásitán mó nkobe. ²⁸ Ayǎle anhǎb áwe nlém-té aá nzé mósiténé ké nímē nkobe, né móodyéé bwám. ²⁹ Asiten áde ane mmwaád ásiténé Yesue nkobe, mekií níme mébídé'áá mó á yǎl ménsēlē, awóg-ke á yǎl aá móchoó. ³⁰ Abwōg-ábwōg Yesue ambii aá ngíne ebídé mó á yǎl. Héé dóo ákúnnédé áfinté ene ndun e mod, boŋ ásedtē aáken, "Nzée asiténé me nkobe?" ³¹ Dóo ábē bembapee békwentanné mó bánken, "Néé ényínéé bad békáŋné we á yǎl nén ésedtē' wéé ken nzée asiténé we-ye?" ³² Ké nē, Yesue ambé ánoné' ekidē ányín mod awé asiténé mó. ³³ Héé ane mmwaád ábóótédé anəŋ ne mbwóg áde ányiné chǎm-éé ébénlédé mó. Dóo ápédé wéé Yesue boŋ ákwag mó á mekuu, álangē mó mbále esyǎal. ³⁴ Héé Yesue álangéé mó aá, "A mwän-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádíde we bwám. Kǎg ne nsaj. Ndutul echōŋ chǎ-'é émaa."

³⁵ Ade Yesue áhǎbēé nē, dóo bad behóg ábe bébídé á ndáb wéé Jairuse bélāngéé Jairuse bán, "Awoŋ mwän amaa mó awé. Cheé étognéé Meléede ataged?" ³⁶ Boŋ Yesue enkētédte dyam áde behǎbē néé dyam. Héé álangéé ane mod a nkamlēn aá, "Weewógé mbwóg! Dúbé dúbpén." ³⁷ Yesue enkēmmwéé aá mod ampée áhíd mó étóméé Petro ne Jemse bó mwānyan Jone. ³⁸ Ade bépédé á ndáb wéé Jairuse dóo ányiné mpuutéé, awóg-ke mewé mé ngíne níme bad béchyé'é. ³⁹ Héé ásolé á ndáb-te boŋ ásedtē bó aáken, "Cheé ékǎs boŋ nyébelé' nímén mpuutéé, nyéchyé-'é mewé? Ane mwän eewédeé, akúne kúnén." ⁴⁰ Boŋ bēmbóotédé mó awǎo. Ambídédé bó mod asyǎal á ebwōg-te. Antéd ane mwän sáá bó nyan ne ábē bembapee béláán, bésǎl á toŋ eché ane mwän ámbēé áte. ⁴¹ Héé Yesue áchóngé ane mwän á ekáá, boŋ álangē mó aá, "Talíta kúm," (awé adé bán, "A-mwän a ngǎndéré, nlangē we meé, hidé áse.") ⁴² Ane mwän anhidé áse ábwōg-ábwōg, ábootéd-te akē. (Abédé dyóm á mwē ne mbē.) Yǎl enkóm bó áte híin áde nén ábénlédé. ⁴³ Héé Yesue ásiméé bó etúu áte aá béélangē modmod dyam áde ábénlédé, aláá-'é bó aá bébe ane mwän ndyéed.

6

Bad bé Nazaret béekobéé Yesue (Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Yesue anhidé áde hǎm, asú áwé dyad nchoo ne ábē bembapee. ² Néé mbwe-mé-nkǎme-áte nípédé, ambootédé ayáged á ndáb e mekáne. Bad híin bēmbē áhed. Ade béwógé áde ayáge yǎl enkóm bó áte. Bésédte bánken, "Héé mó ábídne nímén mésyǎal-e? Ndin e debyéé éhéé bebágé mó nén? Chán ámwagké nímén menyáké ábel-e? ³ Kíné saá kápéntaa ádí-ye? Saá mwän

awē Maria nēn-ε? Kínē saá Jemse, Josebe, Judase ne Simōne bóo bédé baányan-ε? Baányan bé bebaád bésyāāl-le ámpé béedyé'é ádyad-tē hén ne syāné-yε?" Né-óó, bēnkóó Yesue. ⁴ Dóo álāngéé bó aá, "Nkal e'dáádān awóo' edúbe hóm ásyāāl étóméé awē dyad, awē túmbé-te ne awē abum á ndáb." ⁵ Eéheléé menyáké ké mehóg abel áhed, étóméé nguse é bad bé nkole ábe ábáné mekáá á yāl, bédyē-ε'ε bwām. ⁶ Yāl enkóm mó áte bwāmbwam ne adúbe áde bad bēnkēnwōngé.

Yesue alómé bembapεε dyóm ne bébe
(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

Dóo Yesue ákíí á myad mésad níme médé bēnben, áyāgtē bad. ⁷ Anchélé ábe bembapεε dyóm ne bébe. Anlád bó áte, alóm bó bébe ne bébe. Ambē-ε bó kunze ábíded bad e'dáádān bé mbéb áte. ⁸ Anlyágtēn bó aá, "Nyéewánlé chómchóm á eke étóméé ntōn. Nyéewánlé ndyédéé kéε ekwe, mod eesóó-ε mōné á mesó mé abad. ⁹ Nyéhē metámbé boj nyéewánlé mbóté ébe." ¹⁰ Ambád aá, "Ndáb ké ehéé echē ekobé nyé nyédyēē áhed káān ne pōndé echē nyéhídtéé áde dyad. ¹¹ Nzé nyēpedé dyad áde bēekobéé nyé, káa bēekwēntēnéé nyé awóglēn, nyétēdē dō, nyékūd-te ebumbú á mekuu, álúmed nēn bán échab ebébtéd énoe bēn." ¹² Né-óó, bēnké bēkalé' eyale é Dyób bán bad hétéde ádab abé dé mbéb. ¹³ Bēmbíded bad e'dáádān bé mbéb híin áte, bēwōgtē bad bé nkole híin ne dyōg dé menzab, bēchōōd bó.

Kwééd echē Jōne, Ndusene
(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ Bóob-póó, Heróde anwóg mam mésyāāl níme Yesue ábélé'áá. Ayāle mam mé bwām níme Yesue ábélé'áá mémbēl ambyēen hóm ásyāāl. Donje á bad bēhóbé'áá bán, "Jōne, Ndusene apuúdé. Néε ákásō boj awón ngine ábel nímén menyáké mésyāāl." ¹⁵ Bēmpēe bēhóbē bán, "Elaijaa móódé." Abíní-ε bán, "Adíi nkal e'dáádān nēngāne nhóg áfíntē e bekal bē'dáádān ábe bēmbé se' bóód." ¹⁶ Ade Heróde áwógé nē anhób aá, "Jōne, Ndusene awē mémbēnlé boj bésēl nló móódé. Atímé ámbíd á alōngé." ¹⁷ Heróde anhób nē áyāle anlóm bad aá békób Jōne, béhanj mó, bēhé-ε mó á mbwag. Ambel nēn áyāle Herodyase, mwaád awē mwānyan, Filibe ánsēbēē awón, anwón mó. ¹⁸ Jōne álāngé'áá Heróde pōndé téé aá, "Weewóó'ε kunze áwógl Herodyase, mwaád awē mwānyan." ¹⁹ Né-óó, Herodyase anhíí Jōne pél á nlém-tē, áhedé-ε aá mówúu mó. Boj Heróde ambēl enkēnhenlé. ²⁰ Heróde ambé mbwóg áte tāngene Jōne áyāle ambíi aá adíi mod a bwām awē asáá. Né-óó akāngé mó bwām, ábel boj dyam dé mbéb déebenlád mó. Adó'áá mó awóglēn kēnéé édíí bán pōndé téé nzé anwóglēn mó, atagé'áá áte á mewēmtēn-tē bwāmbwam. ²¹ Káānne á asóg, Herodyase ankūd nzii echē áhedé'áá. Nēn ábédé epun-ε Heróde ábélé'áá ngande áwēmtēn epun-εé ányhāádtē. A ngande wē, Heróde anlébé ábe bad bēmbáá bé ngómēnaa, bad bēmbáá bé sánze, ne kase é bad é mbwag á Galilia. ²² Echē epun mwán a mwaád awē Herodyase anhyé aság esáke. Nē dénwōgēd Heróde ne ábe beken menyinge. Né-óó, Kān Heróde ansēdéd ane mwán a mwaád aáken, "Cheé édós wēé nibe wε? Mēbē wε kéchéé échē éhedeé." ²³ Nēn dēmbēl ammwé melē, álāngē mó aá, "Mmwág melē méé, mēbēé wε kéchéé éche éhedeé. Ké eped é mbwóg échēm échē ríkamlanné." ²⁴ Né-óó ane mwán ankē nyaá asēdēd aáken, "Cheé méhéénné mó?" Dóo nyaá átímténé mó aá, "Hédén mó nló níme Jōne, Ndusene." ²⁵ Héε ane mwán átímé ámbíd ábwōg-ábwōg wēé kān, boj álāngē mó aá, "Bág me nló níme Jōne, Ndusene á taplēt-te hén bóob." ²⁶ Nēn dénwōgēd kān Heróde ndutul bwāmbwam, boj ngāne ámmadté melē amwé á'sō wēé ábe beken,

enkênhenlé mósó nímé Jone abáan. ²⁷Hée álómé sánze póg aá épeen nló nímé Jone. Ene sánze enké á ndáb e mbwóg, esél Jone nló, ²⁸épeen nímé nló á taplét-te, ábē ane mwān a mmwaád. Ane mwān a mmwaád mós-é ábe nyaá. ²⁹Ade Jone ábe bembapēe béwógé nê, bēmpě, bétéd mós ndim, béke bélime.

Yesu: aditde e'kálé é' bad é'taan
(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Jon 6.1-14)

³⁰Bembapēe bé nloomag ábe Yesu: ánlómmē bēnhūu bétán mós bélaá-é mós mekan mésyāal nímé bēbélé ne nímé béyágté. ³¹Ekud é bad épágé'áá wée Yesu: ne ábē bembapēe bétimé-é ámbid nyaa eché Yesu: ne ábē bembapēe benkēnwóngé etál ádyé ké ndyééd. Dóo Yesu: álángéé ábē bembapēe aá, "Syáá détim á ahāngé á hóm. Bon nyékóme áte mwāmpín." ³²Hé dóo bésólé á bōle-té, bon bétimé' á ahāngé á hóm. ³³Ekud é bad ényin áde békagké, bēnchēm-me bós ábwóg-ábwóg. Ábē bad bēmbid myad ne myad, békēen mekuu, bényāged á'sō ne mekuu, bésébé ape wée Yesu: ne ábē bembapēe békágé'áá. ³⁴Ade Yesu: ábidé á bōle-té bon anyin ene ndun e mod, antómtén bós ngal abé áyāle bēbédé néé ndyōn m mbód nímé méēwōo nnōn. Né-óo ambootéd bós ekud é mekan ayāged. ³⁵Ade bin é'boótédé ahín, ábē bembapēe bēmpě áwē, bēhōbē nēn bán, "Hén adé á etūn-tē, pōndé emaa-é atóm bwāmbwam. ³⁶Láá ábēn bad bétimé' á myad-té nímé méde benben, ábel bēn béchan medyé nímé bēdyēē." ³⁷Bon Yesu: antimtén bós áá, "Nyé bós nyébe bós chōm éche bēdyēē." Hée bésēdteé mós bánken, "Ehede wée séke séchan e'wēle é' mbwókel é káppe ébe,* sébe bós, bēdyē-ye?" ³⁸Hée ásedteé bós aaaken, "E'wēle é'tān nyéwóó? Nyéke nyēnōn." Ade bémáá anōn dóo bēlāngéé mós bán, "E'wēle é'dé é'taan ne sūu ébe." ³⁹Hée Yesu: álāngéé ábē bembapēe aá bēbel bad, békaben áte monje ne monje bēdyēe á nkóákā mīn. ⁴⁰Né-óo ábe bad bēndyēé áse, donje á monje, mbwókel é bad, donje-é móom mé bad métāan. ⁴¹Hé dóo Yesu: átédé ábē e'wēle é'taan ne eché sūu ébe, ánoné ámīn, ásāgnān Dyōb, ákabtáád bós áte, bon ábagé ábē bembapēe aá békabpe ene ndun e mod. Ankabé-é ábē bad káshne eché sūu ébe. ⁴²Moosyāal andyé, akód-te. ⁴³Bembapēe bēnlád e'wēle ne sūu éche ényāg áse, enlōn e'lōn dyóm ne é'be. ⁴⁴Mesonjé mé baachóm ábe bēndyē ene ndyééd mémbē e'kálé é'taan.

Yesu: akil á mendib mīn
(Mat 14.22-33; Jon 6.15-21)

⁴⁵Melemlem mé pōndé Yesu: anláá ábē bembapēe aá bésól á bōle-té, békag á'sō á Betsaida, á múde mé edib-é-nzab nímíní. Ade békagké nē, anláá ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb. ⁴⁶Ade Yesu: amáá bós alyágtēn, anchágé á ekone mīn, ákáne. ⁴⁷Néé ngukél épédé, Yesu: ábē bembapēe bēmbēen bōle áftinté e edib, Yesu:-é abé á nkin mwēnpēn. ⁴⁸Annyin aá ábē bembapēe bétage ákēen bōle áyāle epub é ngine émbid bós á'sō-te. Né-óo, dyam-éé áde epōg-ne-ngwa anké bós atán, ákag á mendib mīn. Ahedé'áá aá mótóm bós ámīn. ⁴⁹Bon anyin áde bényiné akag á mendib mīn, bēnwēmtēn bán nwú mósó ndé. Hée bēbóótédé abón. ⁵⁰Bébóné'áá áyāle áde bényiné mós, mbwóg ménkōb bós moosyāal bwāmbwam. Abwóg-ábwóg Yesu: anláá bós aá, "Nlém méēhūnē nyé, méé ndé. Nyéebáá." ⁵¹Hée ásolé á bōle-té wée bēmbēē, epub-pe énsōg atóm. Yāl enkóm ábe bembapēe áte bwāmbwam. ⁵²Yāl enkóm bós áte áyāle bēnkēnsōntēnné chōm-éé menyáké nímé ámbēnlé ádide e'kálé é' bad é'taan nílūmteé. Bēnkēnhenlé-é achem.

* 6:37 Mbwókel é káppe ébe: ébédé nsábe m mod nhóg áyāle ngōn waam.

*Yesue achōhté bad
bé nkole á Genesarēt
(Mat 14.34-36)*

⁵³ Néε béchápé edib-é-nzab, bēmpě á múde mímíní, á mbwóg e Genesarēt. Ahed-taá bēntáá-é bōle. ⁵⁴ Bébíde-’aá á bōle-tě bídēn bad béchēm-me Yesue. ⁵⁵ Hée bényágté mbwóg áte esyáál bépēmē bad bé nkole á mekále mín, békεεné’ hóm téé áde bēnwógkē bán Yesue adé. ⁵⁶ Hóm téé-’ε áde Yesue ánkεé, á nyad mémbaá ne mėsad, ne wée bad bēlóó á nzag-tě, bad bépééne’áá bad bé nkole wée bad bēbúde aladεn á dyad-tě ákáb nyongé. Néε bēmpéénné bó, béchāā mó bán ámwε bad bé nkole bésitεn ké mesó mé mbóté níme. Né-óó bad bé nkole bésyáál ábe bēnsitēn níme mesó mé mbóté bēndyεé bwám.

7

*Ayáged dé betaa
(Mat 15.1-9)*

¹ Befarisia ne donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bēmbíd á Jerusalem bēnlāñnéd Yesue áwóglεn mós. ² Bēnnyín bán donje dé bēmpapεε ábe Yesue bēdyág medyé ne mekáá mé mbinde, nédē bēewobpe’áá mekáá nyaa echē Befarisia bēhóbεé bán bétāñgéné awobe. ³ Befarisia ne bad bé Israel ábe bēlyágé áse bésyáál bēhíde ayáge áde bēnkudtε wée ábāb betaa. Bēedyágkē ndyéed ésebān bēwóbpé mekáá nyaa echē etāñgéné. ⁴ Póndé echē mod ábídeé á dyan-tě, eedyágkē chómchóm ésebān asébpé yál awobe. Mbéndé édé-ε ámpē híin echē bēhídeé, nēñgáne awobe á bwēm bwám. Bwēm nēñgáne kōb, mbeé, kúmbe é e’kii, ne bwēm néε mebendé. ⁵ Hée Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bēsεdtεé Yesue bánken, “Cheé ékás bonj ábōñ bēmpapεε bēhíde’ ayáge áde ábēd betaa bétédnédé sé? Bēdyág ndyéed áde bēewopé mekáá nyaa echē éhēdnadté.” ⁶ Yesue antimtēn bó áá, “Nkal é’daádəñ Yesayaa antāñgēn áde ánhōbpé ne e’yale ábe Dyōb dénlōmēnné mó tāñgεne nyé bedog-badé, ngáne éténlédé nén, ‘Abēn bad bēbage mε edúbé é nsəl ngēn, bonj nímab nlém méesaá áwēm. ⁷ Edúbé éche bēbageé mε éesaá dyamdyan, ayále bēyágte bad áhíd mbéndé é baānyon byánán édíi mbéndé é Dyōb.’ ⁸ Nyētēdté mbéndé é Dyōb bonj pεn nyéhíde ayáge á baānyon.” ⁹ Hée Yesue ábádeé áá, “Nyēbenlad mwane áte de mbéndé é Dyōb ábel nén nyéhíde ayáge ádēn dēn. ¹⁰ Mosεε ahóbé áá, ‘Béé sóó ne nyon edúbé.’ Ahób-pe ámpē áá, ‘Kéznéé awé ahóbé sáá ké’ε nyaa díyam dé mbéb ayál bétāñgéné bēwúú mó.’ ¹¹ Bonj nyéyágte nén bán nze mod awóó chóm éche antāñgēnné sáá ké’ε nyaa awōñgen bonj ahóbé áá, ‘Echēn chóm édé Kóban,’ (Né adé bán édíi chóm é Dyōb), ¹² né eewóó’ε nzom áwōñgen sáá ké’ε nyaa. ¹³ Né-óó, áde ayáge áde nyébageé bad ábélé nyéetédéé eyale é Dyōb néε dyam. Mam médé-’ε ámpē híin néε nímén níme nyébéléé.”

*Mam níme mébele bonj
mod eesdá’ á’só é Dyōb
(Mat 15.10-20)*

¹⁴ Hée Yesue áchēnléé ene ndun e mod bonj álāñgē bó áá, “Nyéwóglεn, nyésōñtεn-ne mε. ¹⁵ Chómchóm éesaá éche ébide á ébwóg bonj néε ésólé mod áte ébel mó abé mbinde á’só é Dyōb. Bonj chóm echē ébide mod áte chós ébele bonj abé mbinde á’só é Dyōb.”* ¹⁷ Yesue anchené ene ndun e mod, asól á ndáb-te. Dós abē bēmpapεε bépédé bonj bēlāñgē mó bán átāñled bó ene ngan.

* **7:15** Donje á kálag dé’só ábáde nchoo 16: “Kéznéé awé awóó metúú áwóg.”

18 Hée Yesue ákwentanné bó aáken, “Nyémpē nyéesóntánné-yé? Nyéenyínéé nén bán kéchéé éche ésólé mod áte, éche ébídé á mbíd e ebwóg, éebeléé-se mod abé mbinde á’só é Dyób-é? 19 Ngáne ésóléé mod áte, éepagké mó á nlém-té. Ebelé ésud mó dásá á abum-té ébíd-te.” (Yesue anhób nê álúmed nén áá ndyééd ké ehéé ebóó adyé.) 20 Ambád aá, “Chòm éché ébídé mod áte chóó ébele bon eesáá’ á’só é Dyób. 21 Ayāle, á nlém mí mod-té dóo mewēmtēn mé mbéb nēngáne akáb dé mesón, echīb, ne ewūen bebídéé. Mmē mewēmtēn mó mébelte mod mbéb. 22 Akáb dé mesón á ndáb e’wónggé, abé dé metog, ne abel á mam mé mbéb mémpēe nēngáne edogké, ábel mbinde é mekan, akón á bad, akal á bad metóm ayāl, abé á kúmbe ne abel dé e’yóké é’ mekan. 23 Mmēn mam mé mbéb mésyāal mébide mod á nlém-té mébelé-’e mod eesáá’ á’só é Dyób.”

*Adúbe dé nken-a-mmwaád
(Mat 15.21-28)*

24 Dóo Yesue ásyānggé bon ákág á eped é mbwóg eché enchiitēn myad mé Tire ne Sidon. Hée ésólé ndáb póg, eéhe’de’aa-’e aá modmod ábíi aá móde áwēd-te. Ké nê bémbē bebíi. 25 Née mmwaád nhóg awé edáádān é mbéb ebédé awe mwān á mmwaád áte áwógé bán Yesue adé áhed, ampē ákwē-’e mó á mekuu. 26 Ane mmwaád abédéé mmwaád a alon á Grikiá awé béchyáá á ped e mbwóg e Siria eché béchágéé bán Fonisia. Hée ácháa’ é Yesue aá ábíded mwān éché edáádān é mbéb áte. 27 Bon Yesue ankwentēn mó aá, “Sé sébe sédide bēndem. Eesaá bwām átéd ndyéed e bānbān ábwēme mbwé.” 28 Ane mmwaád ankwentēn aá, “Nē dēn á-Sān, bon kóānne mbwé eché edyéé á tébele-sé ebelé edyé púuted é medyé éche bēndem béhúnté.” 29 Dóo Yesue álānggé mó aá, “Ayāle échén ehób éche éhóbé nén, ehēle esūē wē á ndáb. Edáádān é mbéb éche ébédé awon mwān áte étédte mó.” 30 Né-óó, ane mmwaád ansú á ndáb, atán nēngáne mwān ánānggé á anon mín. Eché edáádān é mbéb émmād mó atede.

*Yesue achónté mod awé
eewógne’ aá, eehóbé’ ad-’e dyam bwām*

31 Hée Yesue áhídté á mbwóg e Tire, átimé á Sidon á ped e edib é Galilia, átimnád á ped e mbwóg e Myad Dyóm. 32 Bad behóg bēmpēén mod áwē awé eewógne’ aá, eehóbé’ ad-’e dyam bwām. Abé bad bēnchān Yesue bán ábán ane mod ekáá á yāl. 33 Hée Yesue áhídnédé mó wēe ene ndun e mod edíi bon átlmēn mó á ahāngé á hóm. Ansóléd memii á metúu níme ane mod, ásob meléed bon ásitēn mó echém. 34 Hée Yesue ánóné ámin, áheemod áte, bon áhōbē aá, “Efáta,” nē adé nén bán, “Dibnéd.” 35 Abwōg-ábwōg, ane mod ábootéd-te awógen, echém étyéém mó á nsal, ábootéd-te dyam ahōb bwām. 36 Hée Yesue ásiméé bó etúu áte aá béétúbpé modmod ádén akan dín. Bon pónde tée eché áhóbé á béehóbé’, bó-’e bēnabpé bó ahōb hóbén. 37 Bad bēsyāal ábe bēnwōg, yāl enkóm bó áte nyaa eché echabé ámin bwāmbwam. Béhóbé’ áá bán, “Abelē’ mam mésyāal bwām. Abēle kóānne bad bé ndóg bēwógne’, ábele-’e e’bóbé é’hōbē dyam.”

8

*Yesue adídté e’kálé é’ bad é’niin
(Mat 15.32-39)*

1 Mmē mesú mēn ndun e mod empée empē wēe Yesue. Ngáne bēnkēnwónggé chóm-éé bédyágké, Yesue anchélé abé bembapēe, álāngē bó aá, 2 “Ndé enén ndun e mod ngol ayāle békébē ne me e’pun é’láán, béewóo-’aa

chõm éche bédyákē bõõb. ³ Nzé nsúúténé bõ nzaa bõõb, né bēhūn asē á nzii áyāle bõ donje á bad béchábé abíd.” ⁴ Héé ábē bembapεε bétimtanné mós bānken, “Héé mod áhēle ákud ndyééd á ehyanje-tē hén echē ékwõg ábēn bad adyé-yε?” ⁵ Yesuε ansedéd bõ aāken, “E’wεle é’tān nyéwóó?” Bēnkwentén bān, “E’wεle saámbé.” ⁶ Dõó álānγεέ ene ndun e mod aá bédyεε asē á ndõõb-tē. Héé átédé ábē e’wεle saámbé, ásāgnān Dyõb, ákabtād bõ áte, ábagé ábē bembapεε, bõ-’ε békabpé ene ndun e mod. ⁷ Bēnwõn-’ε baá nguse bé sūu ésad. Yesuε annaméd chõmpē. Amaá-’aá chó anamed, ábagé bembapεε aá békabe bad. ⁸ Bad bēndyē ene ndyééd, békód-tε, káõn élyāg-kε asē. Echē enlyāg asē enlón e’lõn saámbé. ⁹ Mesongé mé bad nīme mēndyē ene ndyééd mēbédé dyam e’kálé e’niin. Yesuε ansúúd ábē bad áwab mendáb. ¹⁰ Asúúté-’aá bõ súútén, asól-le mó á bõle-tē ne ábē bembapεε, békē-’ε á mbwõg e Dalmanuta.

Befarisia bēhede’ e’chemléd
(Mat 12.38-42; 16.1-4)

¹¹ Befarisia bēmpē wēε Yesuε bébootéd mós apenten, bēhedné mós e’chemléd ábē e’huú ádyõb. Bébélé-’aá nē ákæg mó. ¹² Héε Yesuε áhéémédé áte, bon áhõbē aāken, “Cheé ékás bon nyonjel e’chii éhedé e’chemléd? Ne mbále, nlānge nyé nén mēé, nyonjel e’chii éekudté e’chemléd ké’ ehõg.” ¹³ Héε áchénné bõ, bon ásslé á bõle-tē, átimé á pēd e edib eníní.

Esulten é Befarisia
(Mat 16.5-12)

¹⁴ Bõõb-põõ, áde bembapεε ábē Yesuε bésólé á bõle-tē, bēnchatén e’wεle awále áyāl. Ewεle ehõg chēmpen chõõ bēnlyagnédte á bõle-tē. ¹⁵ Héε Yesuε álānγεέ bõ aá, “Nyétéd pónde ne esulten é Befarisia ne éche Herõde.” ¹⁶ Dõó békaleé bēn ne bēn bān, “Ahóbé nē áyāle deewānleé e’wεle áyāl.” ¹⁷ Yesuε ambii chõm éche bēhõbēé, héε ásedteé bõ aāken, “Cheé nyéhõbēé áyāle e’wεle ábē nyéewõó’ε? Káõn ne’ bõõb nyéebii’ε ké’ε nyéesõntenεé-yε? Chān nyélélé nlem á abum nén? ¹⁸ Nyéwóó mīd, nyéenyinnéé-yε? Nyéwóó-’ε metúu nyéewógnéé-yε? Káõn ne bõõb nyéekamtánné-yε? ¹⁹ Ade mēnkabpé e’wεle é’tān ádíde e’kálé é’ bad é’tān, e’lõn é’tān e’wεle ábē bēnlyāg asē ábē nyēnladte bēnlõnnē?” Bēnkwentén mós bān, “Dyõm ne e’bε.” ²⁰ Ambád bõ asēded ámpē aá, “Ade mēnkabpé-’ε ewεle saámbé ádíde e’kálé é’ bad e’niin, e’lõn é’tān e’wεle ábē bēnlyāg asē ábē nyēnladte bēnlõnnē?” Bēnkwentén mós bān, “E’lõn saámbé.” ²¹ Ambád bõ asēded aāken, “Bon ké nē nyéesõntenεé-yε?”

Yesuε achõjté mod awē akwedé ndim

²² Yesuε ne ábē bembapεε bēmpē á Betsaida. Ahed dõó bad behõg bépééné mod awē akwedé ndim áwē, bon béchāá mós bān ábān mós ekáá á yāl. ²³ Yesuε anchás ane mod á ekáá, áhidnéd mós á dyad-tē wē. Ansob mós meléed á mīd, abān mós mekáá á yāl, bon ásedté mós aāken, “Enyīne chõmchõm-ε?” ²⁴ Héε ane mod ánóné ámīn bon áhõbē aá, “Nnyīne bad bon bényinnad nēngāne mel nīme mékag.” ²⁵ Héε Yesuε ábāné mós mekáá á mīd ámpē. Dõó ane mod ákídté anõn, mīd mēndibnéd mós, ábootéd-tε anyīnen bwām. ²⁶ Yesuε ansúúd mós á ndáb, áhõbē aá, “Wētõgné-’ε asól ádyad-tē ámpē.”

Yesuε mó adé Ane-awē-Béwõgté
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Yesuε ne ábē bembapεε békágé-’aá á myad nīme mēdé á mbwõg e Kaisaria Filipi. Bépédé-’aá á nzii wē, dõó ásedteé bõ aāken, “Nzé-módé bad bõ bēhõbēé bān ndé?” ²⁸ Héε bēkwentanné bān, “Donje á bad bēhõbe bān edii Jonε

Ndusenε, bemp̄e bán Elaijaa, ábíńí-'ε bán nkal é'dáád̄an nhóg." ²⁹ Dóo ásedt̄éé bó ámp̄e aaken, "Bonj nyéb̄en-ne nzé-módé nyéh̄ób̄éé bán ndé?" Héε Petro ákw̄entanné mó aá, "Wéé edé Ane-aw̄é-Béwóḡt̄é." ³⁰ Ade Petro amaa'-aá ah̄ob̄ n̄ε, Yesuε ansím bó etúu áte aá béél̄anḡe modmod nyaa e mod ech̄é mód̄íí.

Yesuε ah̄ób̄é t̄anḡene metake n̄ím̄é

ákw̄ut̄é ne kw̄ééd ech̄é áw̄éé

(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Yesuε ambootéd áb̄é bembap̄eε ayáged, ah̄ób̄é aá, "Mw̄an-a-Moonyon at̄anḡéné ákw̄ud metake híín. Bad bémbáá bé dyad, beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béb̄an-'ε mó á ȳl. Béwūū mó, bonj e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuú." ³² Yesuε anh̄ob̄ ádén dyam nyaa ech̄é énk̄enkon̄nédt̄é bó mbále ké p̄óg. Héε Petro átímn̄é Yesuε á nk̄ag, bonj ákaḡé átímed mó áte. ³³ Bonj Yesuε ankuné, an̄on áb̄é bembap̄eε. Dóo ákán̄né Petro áte aá, "Hid̄é me á'so-te, a-Satan! Mmonj mewém̄ten méesaá mewém̄ten mé Dyób, médíí mewém̄ten mé moonyon." ³⁴ Dóo Yesuε ách̄énlé ene ndun e mod ne áb̄é bembap̄eε, bonj ál̄anḡé bó aá, "Kéńz̄éé aw̄é ad̄á me ah̄íd, ásob̄ ȳl mendib, áp̄em-me ad̄é aw̄oḡ ah̄íde me. ³⁵ Aȳale kéńz̄éé aw̄é ah̄ede ad̄é alonḡé asonj áb̄ōd d̄s. Kéńz̄éé-'ε aw̄é ab̄ōd̄é ad̄é alonḡé aȳale ech̄em ne aȳale n̄ím̄én nkalanj m̄i bw̄ám né ákw̄ud alonḡé áde déemaá'. ³⁶ Nsyáánj n̄h̄éé mod ákw̄ut̄é nzé akudé nk̄ōns̄é n̄syāāl bonj ab̄ōd̄é ad̄é alonḡé. ³⁷ Cheé mod áh̄el̄ese ábe ákōde ad̄é alonḡé? ³⁸ Kéńz̄éé aw̄é ákw̄aḡēn me ne áb̄em e'yale á nyon̄ḡel e'chii ech̄é eh̄ídne Dyób̄ n̄lém̄ n̄ím̄e, ab̄é-'ε eb̄ébt̄éd, Mw̄an-a-Moonyon mó ámp̄é ákw̄aḡēn mó á p̄ond̄é ech̄é ápeé ne ángel ech̄é éśáá ne eh̄um̄é éche Śáá."

9

¹ Héε ál̄anḡéé bó aá, "Ne mbále, nl̄anḡe nyé n̄én m̄éé, don̄ge á bad áf̄int̄é ech̄en béenyín̄éne kw̄ééd d̄id áde bényín̄éé n̄éε nkaml̄en n̄i Dyób̄ n̄ipéd̄é ne nḡíne."

Ȳl eh̄ānl̄éne Yesuε

(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Amb̄id e epun nt̄óób̄ Yesuε ankeén Petro, Jemse ne J̄one á mb̄ōod ech̄é echab̄é ám̄ín. Bemp̄en-éé bémb̄é áhed. Aw̄ab̄ e'so-te h̄é dóo áb̄é bembap̄eε bényín̄é n̄éε Yesuε ah̄ānl̄éne. ³ Mb̄ót̄é éche anh̄ēē épené áte, ép̄ub̄e-'ε féréd. Ép̄ub̄é'áá nyaa ech̄é modmod á nk̄ōns̄é éeh̄el̄éé-se ap̄ubed. ⁴ Héε bényín̄é Mos̄eε ne Elaijaa bébíde taléd, bóobe Yesuε békale'. ⁵ Dóo Petro ál̄anḡéé Yesuε aá, "A meléed, éb̄óó nḡáne syāā dédíí h̄én. Dél̄onj e'bem é'láán, éch̄onj, éche Mos̄eε ne éche Elaijaa." ⁶ Petro enk̄emb̄íí'é ch̄ōm̄ éche ah̄ób̄éé aȳale mbw̄óḡ n̄i nḡíne n̄íme mém̄b̄é bóobe baáb á ȳl. ⁷ H̄é dóo mbaḡ ék̄ut̄éné bó bonj eh̄ōb̄-pe ébíde' á mbaḡ-t̄é w̄é n̄én, "Awem Mw̄an a n̄lém̄ n̄én, nyéw̄oḡne mó." ⁸ Abw̄ōḡ-áb̄w̄ōḡ dóo h̄én̄óné ek̄íde bonj béenyín̄e modmod amp̄éε nzése Yesuε. ⁹ Ade b̄esud̄éé á mb̄ōod m̄ín n̄é, Yesuε ansím bó etúu áte, ál̄anḡé bó aá, "Nyéel̄anḡé modmod dyam áde nyényín̄é k̄áonj ne á p̄ond̄é ech̄é Mw̄an-a-Moonyon ápuú'ε." ¹⁰ Né-óó, áb̄é bembap̄eε b̄enk̄oó áde dyam ne b̄en, b̄eséd̄t̄é ȳl ch̄ōm̄-éε mpuu n̄ídíí. ¹¹ Héε b̄eséd̄t̄éé Yesuε bánken, "Cheé ék̄áá bonj bemeléede bé mbéndé béh̄ób̄é n̄én bán Elaijaa at̄anḡéné asébe dé ape bonj Ane-aw̄é-Béwóḡt̄é áp̄é?" ¹² Dóo átímtanné bó aá, "Ne mbále Elaijaa at̄anḡéné asébe dé ape at̄íí-'ε mam mésyāā. Cheé-ō ék̄áá bonj étenl̄éd á k̄alag e Dyób̄ n̄én bán Mw̄an-a-Moonyon ákw̄ud metake híín, bad béb̄an-'ε mó á ȳl? ¹³ Bonj nl̄anḡe nyé n̄én m̄éé Elaijaa amm̄ād ape, bémb̄ēl̄-le mó nḡáne b̄énd̄anḡé. Né dénl̄ōn̄ēd mam n̄íme m̄ént̄enl̄éd aȳal e ech̄é."

*Yesue achōhté mwān
awē edā́dān é mbéb étagtēé
(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Ade bépédé wée abinií bembapēe bébédé, béntān nées ndun e mod élanhédé bó. Bemeléede bé mbéndé bépéntánáá ne bó. ¹⁵ Anyín ade abé bad bényiné Yesue, menyáké ménkōb bō bwāmbwam. Bēnyāgéd awē áleled mós. ¹⁶ Hées Yesue ásedtēé abē bembapēe aáken, “Cheé nyāābō nyépentanné?” ¹⁷ Dóo mod nhóg áfinté e ene ndun e mod ákwentanné aá, “A-meléed, mpééné awēm mwān a mwēnchóm áwōn áyāle edā́dān é mbéb édé mós áte, ébéle eehóbéé-’e dyam. ¹⁸ Nzé ékóbé mós, ébéle éhūnéd mós áse, mehod-te mébídé mós á nsāl. Ene pōndé ádyāg meson á nsāl, anámén-ne. Nlāngé-’e ábōn bembapēe mēé bēbídéd mós chós áte bon béehelēé.” ¹⁹ Dóo Yesue ákwentanné aá, “Wāā, nyé bad bé’ chíi, nyéewóó’é adúbé. Chán mépéé nyé adyen hén-ēē? Chán mépéé nyé awesén-é? Hyenāád me mwān awed.” ²⁰ Dóo bēpíínédé mós ane mwān. Anyín adé éché edā́dān é mbéb ényíné Yesue, énsóg ane mwān, éhūnéd mós áse, áhānlād á ndōb, mehod-te mébídé mós á nsāl. ²¹ Hées Yesue ásedtēé sáá aáken, “Á etūn é pōndé éhéé ákétāgké nén?” Dóo sáá ákwentanné aá, “Bootya se á mwēndemé. ²² Eyógké mós ahūned á muú-te ne á mendí-bte áwúu mós. Bon nzé dyam adé áde éheleé-se ébél, ewóg sé ngāl, ewōngén sé.” ²³ Hées Yesue áfímténé mós aá, “Wéé nzé dyam adé adé nheleé se mbél-’e? Chóm ésyāāl éhele ébenled ne mod awé awóó adúbe.” ²⁴ Abwōg-ábwōg dóo ane mwān sáá ákánté ehób ámín aá, “Ndúbpe, wōngén adúbe adém áde déekwognede.” ²⁵ Ndun e mod enyāgté’áá áladen áte áhed. Ade Yesue ányíné nē, ankáné éché edā́dān é mbéb áte aá, “A-edā́dān é ndóg ne é ebóbé, nkamlan we mēé ébíd mós áte, weesólé-’e mós áte ámpé.” ²⁶ Eché edā́dān élébpé-’aá esaád, éságé ane mwān ne ngíne, ébíd-te. Ane mwān antím nées ndim mós mod kásh donje á bad béhōbē bán, “Awéde.” ²⁷ Bon nées Yesue áchāngé mós á ekáá, áfífidé mós ámín, ane mwān atyéem-me. ²⁸ Yesue ansól á ndáb-te. Hées abē bembapēe bésedtēé mós á kun-tē, bānken, “Cheé énkōn bon sēnkēnhél éché edā́dān é mbéb abided?” ²⁹ Ankwētén bós aá, “Mekáne mwēmpēn mós méhele mébídéd enén ndín e edā́dān.”

*Yesue ahóbé ámpé tāngene eche kwééd
(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)*

³⁰ Yesue ne abē bembapēe béhídté-’aá hē, bēpōn á mbwóg é Galilia. Enkēnmwāá aá modmod abíi wée módíi, ³¹ áyāle ayāgté’áá abē bembapēe aá, “Bébē Mwān-a-Moonyon á mekáá mé baányon. Bō-’aá bēwūu mós. Nzé bémáá-’e mós awúu ápuu ámbíd e epun éláán.” ³² Bon abē bembapēe bēenkēnsōhténné chóm éche ánhōbpe, bēbáá’áá-’e mós aseded.

*Nzéé atómténé mod ambáá abé?
(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)*

³³ Yesue ne abē bembapēe bēmpē á Kapenahum. Ade bépédé, bénsāl á ndáb-te. Dóo Yesue ásedtēé bós aáken, “Cheé nyéswāntánáá á nzii bwéed?” ³⁴ Bon bēnkēnhōbpe dyamdyam áyāle bēn ne bēn bépéntánáá tāngene mod awé atómténé mod ambáá abé áfinté echáb. ³⁵ Hées Yesue ádyéé áse, áchagé abē bembapēe dyóm ne bēbe bon álāngē bós aá, “Kéznéé awé ahede mod a mbáá abé, atāngéné abé ndimtene, abé-’e mbōled a moosyáál.” ³⁶ Hē dóo átédé mwēndem bon áfífidé mós áwab fínté. Dóo abwáádé ane mwān, bon áhōbē aá, ³⁷ “Kéznéé awé akobé enén ndín e mwān á dín adēm, né akobé me. Kéznéé-’e awé akobé me, eékobéé mmēn-pēn. Akobé káshne ane awé alómé me.”

*Kéńzée awě eetǎńgán syáně,
né adé ne syáně
(Luk 9.49-50)*

³⁸ Jone anláá Yesue aá, “A meléed sennyín mod abídte bad e’daádǎń bé mbéb áte á dín ádǎń, sènláá-ε mó bán ásǎg abel nê, áyǎle eesaá mod a echorj éche syáně.” ³⁹ Boń Yesue anláá bó aá, “Nyéelǎńgě mó bán ásǎg abel nê. Mod ké nhóg eesaá awě ámad menyáké abel á dín ádém, boń ámbíd e pǎndé áhǎbē me mam mé mbéb á yǎl. ⁴⁰ Ayǎle, kéńzée awě eetǎńgán syáně né adé ne syáně. ⁴¹ Ne mbále, nlǎńge nyé nén meé, kéńzée awě abagé nyé ké kǎb e mendib ámwé á dín ádém, áyǎle nyédíí bad bé Krísto, atǎńgéné níme nsábe akud.

*Mekǎsɛn níme mēbelte bad mbéb
(Mat 18.6-9; Luk 17.1-2)*

⁴² “Kéńzée awě abělte enén ndín e mwěndem echě edúbpé me mbéb, ébē mboń átaə mó sǎńkalaa aláá á nkǎń, bēhúnéd-te mó á edib é nkwě. ⁴³ Nzé échorj ekáá ébelte we mbéb, esél chǎ, épim. Edé mboń we ákud alonǎgě áde déemaá’ ne epeđ é yǎl tǎmaa we áwǎń mekáá mébe boń bēbwém we á dǔ-á-muú.* ⁴⁵ Nzé échorj ekuu ébelte we mbéb, esél chǎ, épim. Edé we mboń ákud alonǎgě áde déemaá’ ne epeđ é yǎl tǎmaa we áwǎń mekuu mébe, boń bēbwém we á dǔ-á-muú.† ⁴⁷ Nzé ádon díđ abelte we mbéb, ehúd dǎ, épim. Edé mboń we áśl á nkamlen í Dyǎb ne díđ ahóg tǎmaa we áwǎń mǐđ mébe boń bēbwém we á dǔ-á-muú. ⁴⁸ Ahed, ‘e’kuu abé é’dyǎg bad béewǎgkē, muú níméd-te méédímēē.’

⁴⁹ “Muú ményāā mod ké ahée á yǎl ngáne nkwě rýnyǎńgēé á ndyéed-te. ⁵⁰ Nkwě nǐbǎó, boń nzé nǐbǎdé alan, chán bēhele-se bényínēđ mó ámpē? Nyényine’ nēe nkwě, nyédyε-ε ne nsaj ne nhóg ne aníní.”

10

*Ayǎged tǎńgene anan
dé mmwáád á e’wǎńgě
(Mat 19.1-12; Luk 16.18)*

¹ Yesue anhidé áde abwǎg á hǎm, ampǎń á mbwǎg e Judeya, áchǎbē á ped e edib é Jodan eníní. Ndun e mod epagé áá áwē, áyǎgtē-ε bó ngáne ámenténné bó ayǎged. ² Befarisia bémpe áwē ákǎg mó. Běnsedé mó bánken, “Echđ mbéndé chǎchǎ ebagé kunze nén mod ánan mwaád á e’wǎńgě-ye?” ³ Hée Yesue átimtanné bó aáken, “Chán mbéndé eche Moseε ékalé?” ⁴ Běnkwentén bán, “Mbéndé echě Moseε ebagé kunze nén, mod ábe mwaád kǎlag echě elǔmte nén bán, e’wǎńgě é’ máá boń ánan mó.” ⁵ Hée Yesue álǎńgēé bó aá, “E’lel bé nlem á abum ábēn bóó bēmbǎl boń Moseε ábe nyé échén mbéndé. ⁶ Boń se á mbooted, áde Dyǎb áhágé bad, anhǎg mmwáád bó mwēnchóm. ⁷ ‘Né-ǎó, mwēnchóm átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád. ⁸ Búmó bad bēbe bétim mod nhóg.’ Né-ǎó, béesaá ámpé bad bēbe, boń bédíi mod nhóg. ⁹ Né-ǎó, echě Dyǎb áládé, modmod eepáá.’” ¹⁰ Ade bétimé ámbíd á ndáb-te, Yesue ábē bembapεε bēnsedé mó tǎńgene dyam áde áhǎbē. ¹¹ Hée Yesue álǎńgēé bó aá, “Kéńzée awě anané mwaád boń awǎń mmwáád ampée né akábé asón. ¹² Nzé mmwáád-te atěđtē nchóm boń awóó mod ampée, né akábé asón.”

* **9:43** Donje á kǎlag dé’só ábádé nchoo **44:** Ahed, e’kuu abé é’dyǎg bad béewǎgkē, muú níméd-te méédímēē. † **9:45** Donje á kǎlag dé’só ábádé nchoo **46:** Ahed, e’kuu abé é’dyǎg bad béewǎgkē, muú níméd-te méédímēē.

*Yesue anámté bëndem**(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)*

¹³ Bad bépééné' áá bëndem wée Yesue bán ábân bó ekáá á yál ánamed bó. Bonj ábē bembapεε bénkānē ábē bad áte. ¹⁴ Ade Yesue ányíné nē, anlīj, aláá-ε ábē bembapεε áá, “Nyéte bëndem béhyag áwēm. Nyéekáá bó áyāle nēn nyaa e bad née bó chóó éwóó nkamlen rí Dyób. ¹⁵ Ne mbále nlánge nyé nēn meé, kénzée awé eékobe nkamlen rí Dyób nēngáne mwëndem, éésónlé áwēd-te.” ¹⁶ Héε Yesue áládé ábē bán áte, ábanē bó mekáá á nló nhóge-nhóge, ánamté-ε bó.

*Nhōn ní bad ne nkamlen rí Dyób**(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)*

¹⁷ Ade Yesue ábwógké eke ámpé, dóo mod nhóg ányógté áwē, ábwóg mebóbōj áwē e'só-te, bonj ásedte mó áá, “A-meléed a bwām, dyam áhéé ntāngéné ábel, ábel nēn níkud alongé áde déemaá?” ¹⁸ Héε Yesue ásedteé mó ááken, “Cheé ékásá bonj échagé me meléede a bwām? Mod ké nhóg eesáá mod a bwām étóméé Dyób dēmpen. ¹⁹ Ebíi mbéndé éche éhóbe bán, ‘Weewúé’ mod, weekábe asón á ndáb e'wóngé, weechibé', weebidé mbōj e metóm, weedógé bad, béé sóo ne nyon edubé.’ ” ²⁰ Héε ane mod áhóbeé áá, “A meléed, nhíde échén mbéndé ésyāāl bootya se á mwëndemé.” ²¹ Héε Yesue ánonéé mó chóōj ne nlém mé edānge, bonj álāngē mó áá, “Dyam ahóg áhedne wε. Kág, ésóm bwēm é'syāāl ábe éwóó, étéd nímé mōné, ébe betóótókē bé bad. Nzé ebelé nē, wékúd nhōn ádyób. Ene pónde éhye éhíde me.” ²² Ade ane mod áwógé nē ánsudén, asú-ε ne ndutul á nlém-té áyāle ámbé nhōn bwāmbwam.

²³ Héε Yesue ákúnné mīd wée ábē bembapεε bonj álāngē bó áá, “Elél áte bwāmbwam behōn bé bad ásól á nkamlen rí Dyób.” ²⁴ E'yale ábe Yesue bénkōméd ábē bembapεε yál áte. Ámbád ahób ámpé áá, “A-baányanj élélé áte bwāmbwam ásól á nkamlen rí Dyób! ²⁵ Edé mwān e akan sánkalaa a nyam née Kamēl áponj á epon é ndōnde tómaa nhōn ní mod ásól á nkamlen rí Dyób.” ²⁶ Ade bembapεε béwógé nē yál enkóm bó áte bwāmbwam. Héε bēn ne bēn béhóbeé bánken, “Nzée-ō ahele ákud e'soosoj?” ²⁷ Héε Yesue ánonéé bó chóōj, bonj áhóbē áá, “Ne baányonj nēn déeheléé se ábenled, bonj ne Dyób dyamdyam déeleléé áte.” ²⁸ Héε Petro áhóbeé áá, “Nōné', sētédte chōm ésyāāl áhíd wε.” ²⁹ Dóo Yesue áhóbeé áá, “Ne mbále, nlánge nyé nēn meé, kénzée awé atédte eche ndáb, baányan, nyaa, sáá, bán ne eche mbwóg áyāl echém, ne áyāl e nkalanj ní bwām, ³⁰ ákúd tómaa ne nē á alongé dé' chíi. Ákúd ndáb, baányan, bán, ne mbwóg mbwókel é ngen. Ákúd-te kóōnje metake á dīn ádēm. Ákúd-te alongé áde déemaá' á pónde éché ehúé' ³¹ Bonj bad híin ábe bédé á'só bōob bélyag mbíd, híin-ne ábe bényag mbíd bēbē á'sō.”

*Yesue ahóbe ngen éche elónténe**éláán ngáne béwūú'ε mó**(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)*

³² Yesue ne ábē bembapεε békágé'áá á akuu á Jerusalem, mó-'aá antómén bó. Yál enkóm ábē bembapεε áte bwāmbwam, mbwóg-ke níkób bad ábe béhíde'áá bó. Ade békágé nē, dóo Yesue átímné ábē bembapεε á nkag ámpé bonj álāngē bó mam níme mébenléd ne mó. ³³ Héε áhóbeé áá, “Pōn nyébii bán degak á Jerusalem, áwed-taá bébéé Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé beprise bémáá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-ε bébé mbakul bonj atāngéné awé, bébé-ε mó á mekáá mé bad ábe béesé bad bé alonj á Israel. ³⁴ Béwélé mó, bésóbtád mó meléed á yál, béswádtáád mó e'tangú, béwúú-ε mó. Bonj ámbíd e e'pun é'láán ápuú.”

Jemse bó Jɔnɛ béhede' e'tál
(Mat 20.20-28)

³⁵ Ambíd e nê Jemse bó Jɔn, bãn ábe Zεbedie bêmpě wée Yesue. Ade bépédé, bénlāá mó bãn, “A meléed, dyam adé áde séhedeé bãn ébele sé.” ³⁶ Hée Yesue ásedteé bó aáken, “Cheé nyéhedeé bãn mbéle nyé.” ³⁷ Dóo béhóbeé bãn, “Sêhede bãn áde wédyéé é ádɔŋ atii dé nkamlen, émwε sédyεε wε á nkag, nhóg á ekáá émbáá aníníí-’ε á ekáá é emwεd.” ³⁸ Hée Yesue ákwentanné bó aá, “Nyéebíí’ é chóm éche nyésedteé. Nyééhél metuné níme mépěmmé apém-ε? Nyééhél edusen é metuné éche mékudté akud-ε?” ³⁹ Dóo békwentanné mó bãn béhél. Hée Yesue álángéé bó aá, “Nyéépem metuné níme mépěmmé, nyéékúd edusen é metuné éché mékudté, ⁴⁰ bon meewó’ é kunze ápwed mod awé ádyéé me á ekáá é mbáá ké’ ε á ekáá é emwεd. Dyöb dóo débě nímé metii wée bad ábe anábnédé mó.”

⁴¹ Ade abíníí bembapεε dyóm béwógé dyam áde Jemse bó Jɔn bésédté, bénlíin bó bwambwam. ⁴² Hée Yesue áchagéé bó moosyáál benben bon álángéé bó aá, “Nyébíí nén bãn bad ábe bébyééné née benkamlεε bé nkɔŋsé ne bad bémháá bé dyad, bébenlad ngine ákamlεε bad ábe bédé ásé echáb. ⁴³ Bon éetàngenεé abé nê áftinté echên. Kénzéeé awé ahede aá móbê mod ambáá áftinté echên, atángéné abé mbáledε awên. ⁴⁴ Kénzéeé-’ε awé ábē mod a’só áftinté echên, atángéné abé ntāŋ a moosyáál. ⁴⁵ Ayāle ké Mwān-a-Moonyon eépedéé áá bad bébenle mó, bon apedé ábele bad, ábe-’ε adé alonjé ákode bad híin.”

Yesue achóŋtε mod

awé ankwe ndím

(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Yesue ne ábē bembapεε bêmpě á dyad á Jeriko. Ndun e mod ehídé’áá bó. Ade bémadté dyad áte nê, dóo betáné mod nhóg awé béchágé’áá bãn Batimuse. Batimuse abédé-’éé mwān awé Timausε. Ankwe ndím. Andyéé á nkag ní nzii, áchámé bwēm. ⁴⁷ Ade áwógé bãn Yesue a dyad á Nazaret mó atóme’ nê, ambootéd abón, áhóbē aá, “A-Yesu, Mwān a mbyaa níme Dabide, wóg me ngól!” ⁴⁸ Bad híin békánné’áá mó áte, bélángē-’ε mó bãn ádib nsál. Bon mó-’ε ambé ábōnē aá, “A-Mwān a Dabid, wóg me ngól!” ⁴⁹ Hée Yesue átyéémé bon áhóbē aá, “Nyéchéle mó.” Dóo béchénlé, bélángē mó bãn, “Weetāgē áte. Tyéém amín achênle wε.” ⁵⁰ Hée ane mod ábwémé kóte winíí, apádé ásē, ápāg-ke wée Yesue. ⁵¹ Hée Yesue ásedteé mó aáken, “Cheé éhedeé wée mbéle wε?” Ane mod anhób aá, “A-meléed, nhede mezé rúnyínen ámpε.” ⁵² Hée Yesue álángéé mó aá, “Kág, adúbe ádɔŋ ádíde wε bwām.” Abwōg-ábwōg ambootéd anyínen, áhídē-’ε Yesue.

11

Yesue asólé á Jerusalem née kâŋ

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Jɔn 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne ábē bembapεε békwógé apε á Jerusalem, benben ne myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm ábē bembapεε bébe á’sō, ² álángéé bó aá, “Nyékag á dyad áde adé nyé á’sō nê. Nzé nyésólé sólén nyéētán née betángé etum é nchóm a ésel awé mod éédíídē mbéd. Nyéhune mó, nyéhéene’.” ³ Nzé mod asédteé nyé aáken, ‘Cheé ekáá bon nyébelé nén?’ Nyéláa mó bãn, ‘Sángwée atógnéné chó, álóm-me chó ambíd ábwōg-ábwōg.’ ” ⁴ Hée békíí bon betānē’ etum é nchóm a ésel éche betángé á mmwe-ní-nzii bon béhunne’. ⁵ Hée bad ábe béntyéem benben ne áhed bésedteé bó bánken, “Cheé nyébeleé nê, nyéhunne éché ésel-ε?” ⁶ Bembapεε béntimtén bó ngáne Yesue

ánhõbpē aá béhõb. Dõõ ábê bad-te bétedte bó bán békag. ⁷ Bẽmpẽén éché esel wée Yesue, bétal chó échab mbóté ámín boŋ mós-’ε ádiidé’. ⁸ Bad hiin bẽntál échab mbóté á nzii-tê ábe mós edúbé, ábíní-’ε bésẽlẽ’ e’kikag é’ mii, bétalé’ á nzii-tê. ⁹ Bad ábe békágé’áá mós á’sõ ne ábe béhídé’áá mós ámbid béhágé’áá e’saad bán,

“Hosána, Mekenag!

Nnam nĩbê ne ane awẽ apedé á ðin áde Sánjwéé.

¹⁰ Nnam nĩbê ne nkamlẽn nĩme echẽd sánj Dabide, nĩme rĩhúé’.

Hosána, Mekenag ne Dyõb áde áde se ámín!”

¹¹ Yesue apedé-’áá á Jerusalem, asól á Ndáb-e-Dyõb. Ansimén ekide esyãl. Ngáne pónde émmadté atóm, antĩm ámbid á Betani ne ábẽ bembapẽe dyõm ne bébẽ.

Yesue abagé alin á ngal ebómán

(Mat 21.18-19)

¹² Chãn é’bíní áde béhúé’ é á Betani, nzaa enkób Yesue. ¹³ Annyín alin á ngal nchabnde ne byaa ámín. Dõõ ákí áhed ányín nzé móhele se mókud e’pum áwedé-mín. Ade apedé áhed enkẽntánné epum ké ehóg étóméé byaa áyãle enén pónde eebédeé pónde echẽ ngal échyáa’ é e’pum. ¹⁴ Hée álãnggẽé ábê bwel aá, “Wéechyáa’ é epum ámpẽ mbéd.” Ábẽ bembapẽe bẽnwõg áde Yesue áhóbẽ nê.

Yesue anané bekab bé nyongé

á Ndáb-e-Dyõb

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Jõn 2.13-22)

¹⁵ Yesue ne ábẽ bembapẽe bẽmpẽ á Jerusalem. Ade bépédé, ansól á Ndáb-e-Dyõb, ábooté-d-te bad ábẽ békábé’áá dyõn áwẽd-te ananted. Ankuné betébele ábe bad bépẽnlé’áá mone ámín mekuu ámín, ákũnẽ-’ε metii nĩme bad ábe bésómmé’áá mbõngé mekuu ámín. ¹⁶ Enkẽmmwaá-’ε aá modmod átómẽn chõm é nyongé ké ehóg á eyáde é Ndáb-e-Dyõb-te. ¹⁷ Hée áyãgtéé bó, áhõbẽ aá, “Eesaá mbále bán étẽnlédé nèn bán,

‘Echem ndáb échãgnéd bán ndáb e mekáne e melõŋ mèsyãl-ε?’

Boŋ nyétimté chó mbwõg mé bechĩb!” ¹⁸ Bepriε bẽmbáá ne bemeléede bé mbéndé bẽnwõg áde Yesue áhóbẽ nê, bébooté-d-te nzii áhed áwúu mós. Boŋ bẽmbẽ mbwõg áyãle ndun e mod esyãl echẽ embẽ áhed émbẽ menyáké ne mekan nĩme áyãgté’áá. ¹⁹ Ade ngukél épédé Yesue ne ábẽ bembapẽe bẽnhidé á dyad-tê wê.

Ayãged tãngene alin á ngal adé dẽnwẽ

(Mat 21.20-22)

²⁰ Mbwẽmbwẽ, áde bẽtiméé ámbid, bẽnyín adé alin á ngal ngáne áwédé kóãŋne á nkan. ²¹ Hée Petro ákãmténé dyam áde Yesue ámbẽnlé, boŋ álãngẽ mós aá, “A-Sán, nõné’, alin á ngal áde wẽmbéé ebómán áwédé.” ²² Hée Yesue ákwentanné aá, “Nyédúbe Dyõb ne nlém nĩsyãl. ²³ Ne mbále, nlãnge nyé nèn meé, kénzẽé awẽ áläá enén mbõõd aá, ‘Hidé áse, éhũn á edib é nkwe-te’ boŋ adúbé ne nlém nĩsyãl aá dyam áde móhõbẽé dẽbẽnled ésebán apide’, né dẽbẽnled. ²⁴ Né-õõ, nlãnge nyé meé kéchéé éche mod ásédté Dyõb á mekáne-té, boŋ adúbé nèn aá móõkud chó, ákũd-te chó. ²⁵ Pónde ké ehéé echẽ étyéémé wée mókãnné’, nzé ewãnléné mod meliŋgá, élagẽn mós, ábel nèn awõŋ Titéé awé adé ámín mós-’ε ámpẽ alagsen wẽ nĩmoŋ mbéb.”*

* **11:25** Doŋge á kálag dé’só ábádé nchoo 26: “Nzẽ nyéelagsán bad bẽmpẽe mbéb, ké awen Titéé awé adé ámín éelagsẽnné nyé nĩmẽn mbéb.”

*Héé kunze eche Yesu: ébidé?**(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)*

²⁷ Yesu: ne ábè bembapɛ bɛmpɛ á Jerusalem ámpɛ. Ahyómme'áá á Ndáb-e-Dyób-te. Hê dɔɔ beprise bembáá, bemeléde bé mbéndé ne bad bémháá bé dyad bépédé áwɛ. ²⁸ Dɔɔ bésɛdteé mó bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-'e wɛ ene kunze?” ²⁹ Yesu: ankwentén bó aá, “Mɛsɛdéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwɛnténé dɔ, né mɛ-'e mɛláá nyé kunze eché n'wóó ábel nímén mekan. ³⁰ Nzéé ambɛ Jɔne kunze áduɛn bad? Dyób-e ngé baányon?” ³¹ Bɛn ne bɛn bɛmbootéd apentɛn bánken, “Nzé dehóbé nɛn bán Jɔne eché kunze enhúú ne Dyób,' né áɛdéd syánɛ aáken, ‘Cheé-ɔ enkɔj bon nyénkɛndúbé mó?’ ³² Bon nzé dehóbé bán, ‘Eché kunze ehúú ne baányon?’ ” (Béwógé'áá bad mbwóg áyále bad bésyáál bɛndúbé bán Jɔne abédɛɛ nkal é' daádɔj.) ³³ Né-ɔɔ, bɛnkwentén Yesu: bán, “Séebii'ɛ.” Yesu: mó-'e antimtén bó aá, “Né ké mɛ-'e ámpɛ méeláá'ɛ nyé kunze eché n'wóó ábel nímén mekan.”

12*Ngan e bebel-bé-nsón**abe bebébé nɛm á abum**(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)*

¹ Héé Yesu: abóótédé ngan abenled ákalɛn bó. Anhób aá, “Mod nhóg ankwɛl nzag e e'pum é' mɛl ábe bɛbenléé mɛm. Ankág chɔ, ábel bwál wɛɛ bémínɛé ábè e'pum é' mɛl ábel mɛm, alón-'e ebem wɛɛ bédyɛɛ'ɛ áwɛd-te ánan menon. Ambɛ ene nzag wɛɛ bad ábe bóbɔɔ bɛkáb mbote áte, ákɛ á alonj démpɛe. ² Nɛɛ pónde épédé eché bépádɛé e'pum, ane nwóó-nzag anlóm awɛ mbáledɛ wɛɛ ábè bebel-bé-nsón ákobe mó ádɛ asii dé e'pum. ³ Héé ábè bebel-bé-nsón békóbé ane mbáledɛ, bɛwánɛn mó, bésúúd-te mó ámbíd ne mekáá mé ngɛn. ⁴ Dɔɔ ane nwóó-nzag álómé mbáledɛ ampɛe. Bɛnlɔgɛn mó á nló, béwógéd-te mó e'són. ⁵ Nwóó-nzag ambé alóm mbáledɛ ampɛe, ábè bad bɛnwúu ane ámpɛ. Bɛmbɛl melemlem ne ekud émpɛe, bɛbómé donje, bɛwúɛ-'e ábínii. ⁶ Mod awɛ anlyag mó alóm abédɛɛ awe mwán-a-mwɛnchóm awɛ ándɔngé bwámbwam. Káájne á asóg, dɔɔ álómɛé ane mwán ne mewɛmtɛn nɛn aá, ‘Ngáne ádíí awem mwán, bɛbɛ mó edúbé.’ ⁷ Bon áde ábè bebel-bé-nsón bényíné nɛɛ ane mwán áhúɛ'ɛ, dɔɔ bɛn ne bɛn bɛhóbɛé bán, ‘Ndyé-a-mbwóg nɛn, nyéhyag déwúu mó ábel nɛn eche mbwóg ésuuned syánɛ.’ ⁸ Héé békóbé mó, bɛwúɛ' mó, bɛbwém-me mó ndim ámbíd e e'ké.’ ⁹ Héé Yesu: áɛdteé aáken, “Bɔɔb-pɔɔ, cheé nwóó-nzag ábɛnlé ábè bebel-bé-nsón? Apɛ awúu bó, ábɛ-'e ene nzag wɛɛ bebel-bé-nsón bɛmpɛe. ¹⁰ Eyale é Dyób éhóbɛ nɛn aá, ‘Aláá áde belón-bé-ndáb bɛnchɛnɛé, dɔɔ átimé aláá dé etógnɛn abé.

¹¹ Sán gwéé mó abelé nɛn, édɛ-'e syánɛ menyáké á díd-te. Nyéeláá'ɛ nɛ-ye?’ ”

¹² Né-ɔɔ, bad bémháá bé Israel bɛhédé'áá Yesu: akób áyále bɛmbii bán áyále echáb dɔɔ ákálé enɛn ngan. Bon bɛmbɛ mbwóg áyál e ene ndun e mod embé áhed. Né-ɔɔ bɛntédé mó bɛké.

*Nsɛdtéd tɔngɛne asaa á tááɛ**(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)*

¹³ Bɛnlóm Befarisia ne bad bé epepé éche Herɔde áke dé áɛdɛd Yesu: dyam ábel nɛn békóben mó awusé. ¹⁴ Héé bépédé áwɛ bon belángɛ mó nɛn bán, “A meléde, sébii nɛn bán ekale mbále. Weékwo gnádtɛ modmod. Weebáá-'e bad mesó mé mbom. Bon ekonje bad mam mé Dyób ayáged. Mbéndé eche syánɛ ehóbɛ nɛn bán désange' tááɛ wɛɛ Kaisɛɛ, kɔj e Roma-ye?” ¹⁵ Bon Yesu: anchɛm nímáb medogké, héé áɛdteé aá, “Cheé nyékágeé

me. Nyehyiined me moné mé ekii nínón mós.” ¹⁶ Héé bépééné moné mímed bon ásedté aáken, “Edíidíngé éche nzéé chén, dín áde nzéé-’é dén?” Bénkwentén mós bán, “Abe Kaisée.” ¹⁷ Dóo álánngéé bó aá, “Nyébag-koó Kaisée éche édé éche Kaisée, nyébag-ke Dyöb éche édé é Dyöb.” Ade béwógé nê, yál enkóm bó áte.

Nsedté tãngene mpuu

(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Besadusia bẽmpẽ wẽe Yesue. Bẽndũbẽ bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. Dóo behõbẽé bán, ¹⁹ “A-meléed, mbéndé e Mosée ehõbe nèn bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád bon awédé áde bó ane mmwaád béepedéé mwãn awále, mwãnyan a abum ahóg atãngéné ane nkúd awónj ábel bon dín áde mwãnyan déebõõ.’” ²⁰ Bõõb-põó, bad bébéde mod saámbé ábe bémbíd abum ahóg. Mod á’só anwónj mmwaád bon awé áde bó mmwaád ne béepedéé bán awále. ²¹ Mwãnyan awé anhíd mós anwónj ane nkúd a mmwaád. Mõmpẽ awé áde bó ane mmwaád béepedéé bán awále. Melemlem mé dyam mẽmbenléd ne awé alónténé beláán. ²² Kááj bó mod saámbé asyáál bẽnwõnj ane mmwaád béwé-’é, áde béepedéé mwãn awále. Káájne á asóg ane mmwaád mõmpẽ anwé. ²³ Bõõb-põó á pónde e mpuu, mmwaád awé nzéé ane mmwaád áchagnédte áyale bó moosyáál saámbé bẽnwõnj mós?” ²⁴ Héé Yesue átimntané bó aá, “Nyépane’ áyale nyéesõnjtenéé chõm éche eyale é Dyöb ehõbẽé, nyéesõnjtenéé-’é ngáne ngine e Dyöb esógé abé. ²⁵ Pónde échẽ bad bépuu’é ámbíd e kwééd, mewõngé mẽebáá ámpẽ. Bad bébẽ nẽngáne ángel éche édé ámín, béewõnjnéé. ²⁶ Bõõb-põó, tãngene mpuu, kíné nyéeláá’é á kálag e Mosée á eped échẽ ehõbe áyale mwá bwel awé ahyáá’áa-ye? Áhed, étenlédé bán áde Dyöb álánngéé Mosée tãngene Abrahame, Aisige ne Jakõbe ábe bẽmmad awé, Dyöb dénhõb aá, ‘Méé ndé Dyöb áde Abrahame, Aisige ne Jakõbe.’ ²⁷ Nê álumte nèn bán bédé á alongé. Dyöb ádíi Dyöb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyöb á bad ábe béwédé. Nyépane’ bwãmbwam.”

Mbéndé ébe éche etómténé etógnén abé

(Mat 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸ Meléede a mbéndé nhóg awé ambé áhed anwóg chõm éche behõbẽé. Adé ányíné aá Yesue abagé Besadusia nkwenten ní bwám, ansédéd Yesue aá, “A meléed, áfinté e mbéndé esyáál, mbéndé ehéé etómténé etógnén abé?” ²⁹ Yesue ankwentén mós aá, “Mbéndé échẽ etómténé etógnén abé edii mbéndé échẽ ehõbe nèn aá, ‘A-bad bé Israel nyéwóglen: Sãngwéé áded Dyöb, mwẽmpen-éé adé Sãngwéé. ³⁰ Edãnj Sãngwéé ádonj Dyöb ne nímonj nlem nisyáál, ne echonj edáádãnj esyáál, ne nímonj mewẽmten metsyáál, edãnj-’é mós ne echonj ngine esyáál.’ ³¹ Echẽ elonténé ébe échẽ chõmpẽ edé etógnén, edii échẽ ehõbe nèn aá, ‘Edãnj mwãnyonj nẽngáne édáá echonj yál.’ Mbéndé empée eésaá échẽ etómténé etógnén abé nẽngáne échẽ ébe.” ³² Héé ane meléede a mbéndé álánngéé Yesue aá, “A-meléed etãngéné. Ekalé mbále wéé Dyöb ádíi ahóg, Dyöb dẽmpée déesaá-’é etóméé mwẽmpen. ³³ Mod ádãnj-’é mós ne níme nlem nisyáál, ne níme mewẽmten metsyáál, ne eche ngine esyáál, ádãnj-’é mwãnyan ngáne ádáá eche yál, atómténé etógnén abe tómaa ábe Dyöb mende níme behyãnté ne mende mẽmpẽ.” ³⁴ Ade Yesue ányíné aá ane meléede a mbéndé ahõbné debyéé, anláá mós aá, “Nkamlen ní Dyöb méechabnedéé wé yál.” Ámbíd ené modmod enkẽnchũ’é Yesue dyamdyam aseded ámpẽ.

Nsedté tãngene Ane-awë-Béwógté

(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Yesue ayógté’áá á Ndáb-e-Dyöb. Áhed dóo ahõbẽé aáken, “Chán beléede bé mbéndé behẽle behõbẽ bán Ane-awë-Béwógté ábidé á mbyaa

níme kâh Dabidê? ³⁶ Dabidê mwên anhób áde Edáádəŋ éche Esáá émbɛɛ mó áte aá,

‘Sánj Dyöbɛ anláá awèm Sánjgwéé aá,

Dyɛé awèm ekáá émbáá

káəŋ ne á pónɔ́dɛ echɛ mébenlé bonj

ékɔ́gtéd ábɔŋ bad bé ekoyí ámín ne mekuu.’

³⁷ Née Dabidê mwên ásébpé mó achəg aá Sánjgwéé, chán-nō Ane-awé-Béwógté áhɛléé abé awe mwán?”

Elébé tãŋgɛne bemeléede bé mbéndé

(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

Nɔun e mod ewóglánáá Yesue áhed ne menyinje bwámbwam. ³⁸ Ade áyágtɛé bō anhób aá, “Nyétéd pónɔ́dɛ ne bemeléede bé mbéndé, bédəə’ men-gombe níme ríchábé ahyómen áte. Bédəə-ɛ bán bad bélenɛ bō ne edúbé ésyā́l á mebwóg née á dyon-té nê. ³⁹ Bédəə-ɛ metii mé edúbé adyɛɛ á ndáb é mekáne, bédəŋ-ɛ e’tál bé edúbé á hōm á ngande. ⁴⁰ Bédume’ mbwóg é bekúd, bédogné-ɛ bad ntōŋ-ntōŋ mé mekáne. Békúd nkógsɛn níme ríchábé ámín.”

Mende mé nkúd a mmwaád

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Yesue andyɛé benben ne ntyóg níme béhágé’áá mənɛ mé mende áte á Ndáb-e-Dyöb, ánoné’ ngáne bad béhəgkɛ mənɛ áwɛd-te. Ekud é behon bé bad béhágé’áá ekud é mənɛ. ⁴² Dóo ntógétóke a nkúd a mmwaád ápédé, bonj áhəg mənɛ mé ekii níme ndé ké bedáɛɛ bébe. ⁴³ Héɛ Yesue áchágé ábɛ bembapɛɛ benben bonj álanjɛ bō aá, “Ne mbáɛ, nlanje nyé meé, nímén ntógétóke mé mmwaád ríhédɛ mənɛ tómaa ábɛn behon bé bad bésyā́l. ⁴⁴ Mənɛ níme ábɛ bad béhédé, ndii mənɛ níme ríchóbé bō áse, bonj anɛn mmwaád ne atóg áde ádíí, ahédé mənɛ rísyā́l níme áwóó, rísyā́l níme ámbɛɛ atəgnan yál.”

13

Yesue ahóbé ad

bépəŋtéd Ndáb-e-Dyöb

(Mat 24.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Yesue ambid á Ndáb-e-Dyöb. Ade ábídeé nê dóo awé mbapɛɛ nhóg álanjɛé mó aá, “A-meléed nənɛ’, meláá ne nlóŋtéd ní Ndáb-e-Dyöb mén níbóó bwámbwam.” ² Yesue ankwentén mó aá, “Enyíne’ échɛn ngíne é nlóŋtéd-ɛ? Aláá ké ahóg déelyəgkɛ ámín e waáb, bépəŋtéd mó áte mésyā́l.”

E’bétéd é’ mekan dbe bébenléd

(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

³ Yesue ankɛ adyɛɛ á ekone é Menzab mín. Echɛ Ekone ébedé á müde ní Ndáb-e-Dyöb. Ahed dóo Petro, Jemse, Jəne ne Andreyá bépédé bonj bélənjɛ mó wéɛ bóbəó bənpɛn bɛbédé bán, ⁴ “Láá sé pónɔ́dɛ echɛ nímén mam mébenlédtɛ, éláa-ɛ sé e’chemléd ábe bélúmɛd bán pónɔ́dɛ echɛ mébenlédtɛ epedé.” ⁵ Yesue anláá bō aá, “Nyétéd pónɔ́dɛ nyémwāg-ke se modmod ádog nyé. ⁶ Bad híin bépɛ á dín ádɛm béhəbɛ bán, ‘Mɛ-ɛɛ ndé Ane-awé-Béwógté.’ Bédəg-ke bad híin. ⁷ Nzé nyéwógé bán nzum éwante’ ké’ɛ nyéwógé nzunze é nzum, nyéétəgɛ áte. Nén átənjɛnɛn abenled, bonj nê déélumtɛɛ nɛn bán asóg ámáá apɛ. ⁸ Alonj ahóg détyɛɛmɛn ádiníí nzum. Nkamɛn nhóg-ke rítyɛɛmɛn níminíí. Ndəəb eéŋəŋnéd mebwóg ne mebwóg, nzaa-ɛ ébɛ. Nén débɛ nɛnjəgáne mewɛ mé’sō níme mmwaád áwógɛé nzé ahɛde achyáa. ⁹ Nzé nímén mam mébóótédé-ɛ abenled, nyétédɛn yál pónɔ́dɛ áyale békɔb nyé, bébe nyé á mekáá mé bad bé kóte. Béwanén nyé á ndáb é mekáne, nyétyéém-me á nkáásɛ

á'sō é' benkamlene ne kōh é bad á yāl echēm. Nén débenléd ábel nyékale bō nkalanj ní bwām. ¹⁰ Bétāngéné néε bésébpé nkalanj ní bwām akal melonj mé nkōnsé áte mésyāāl, bonj asóg dépē. ¹¹ Nzé békóbé-'ε nyé bonj bépééné nyé á kóte, nyéētāgē áte, áyāle dyam áde nyéhōbpē. Nzé ene pónde epedé, nyéhōb kéchéé eché ébagnéd nyé, áyāle dyam áde nyéhōbpē débíd ne Édāādānj éche Esáá saké ne nyé. ¹² Bad bēbagé baányanj á mekáá mé bad bémpeé áwúu bō. Besáá-bé-bān bēbēl melemlen ne ábab bān. Bān-ne ámpē békunnén besáá bōabe benyaá yāl ábel bēwúu bō. ¹³ Moosyāál ákās nyé áyāl e dīn ádēm. Bonj kénzée awé ákaán nímé metake nlém kááj ne á asóg, ákūd e'soosoj."

Dyam dé ebébtéd

(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ "Nyéenyín néε ekúkú é akan éche épeene e'són á'sō é' Dyōb édíf wée énkéntāngéné abé." (Nyé ábe nyéláa' nímén mekan nyésōnten mō bwām.) "Nzé nyényíné nē, bad ábē bédé á Judeya bétóm mehlé, bēke bésōm á e'kone mín. ¹⁵ Mod awé adé á nnoj ní ndáb mín eētōgné ake á ndáb-te átéd chōmchōm. ¹⁶ Mod awé mō-'ε adé á nzag-tē, eétime ámbíd átéd eche sōte. ¹⁷ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwāntē nímé mesú. ¹⁸ Nyékānne nén bān, nén déébnlād ne nyé á pónde e nkóg áde ahéb ádíí ngine bwāmbwam, ¹⁹ áyāle ndānje eché ēbē ábē e'pun, ēbē ndin eché eébéde mbéd bootya Dyōb áhāge nkōnsé ape epun é'chii. Dyamdyam néε adé déébnléd-tāá ámpē mbéd. ²⁰ Bonj Sāngwée amaá ábē e'pun é' metake asél áte. Nzé énkémbé nē, né modmod échonjé. Bonj á etútú é bad ábe ápwédé, asélé ábē e'pun áte. ²¹ Ene pónde nzé mod alāngé nyé aá, 'Nyénone', Ane-awé-Béwōgté mōnén' káa, 'Nōné' mōníníí, nyéedúbpé'. ²² Bad híin bēbíd, bō mod té ákalé metóm aá mōó mōde Ane-awé-Béwōgté. Bekal bédāādānj bē metóm ámpē bēbíd. Bēbelé menyáké, bēlūmtē-'ε e'chemléd híin. Bēbel nén ábel bonj bédog bad ábe Dyōb ápwédé, nzé nzii edé ádog bō. ²³ Nyétéd pónde. Nlāngé nyé nímén mam mésyāāl á'sō é' pónde.

Epe é Mwān-a-Moonyoj

ne asóg dé nkōnsé

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ "Ábē e'pun-ne, áde pónde e ndānje ne étómmé tómmén

'etondēē ákwē ehintén,

ngon-ne esóg apen,

²⁵ betintine bēbíd ámín bēhūn asé,

ngine-'ε éche édé ámín énájnéd á e'dii.'

²⁶ Ene pónde dōó bényinnē néε Mwān-a-Moonyoj áhúé' é á mbag-tē ne ngum ne ehúmé é ngine. ²⁷ Alōm éche ángel á metōngé mé nkōnsé mésyāāl méniin, álad bad ábe Dyōb ápwédé áte, bootya atōngé dé nkōnsé ahóg ápe ádííní.

Yesuε ad bad bétéd

elānsén ne alín á ngāl

²⁸ "Nyétéd elānsén ne alín á ngāl. Nzé ngen ébóótédé byaá békōālē abided, nyébele nyébíí bān nchōnj rídé benben. ²⁹ Melemlen nzé nyényíné nímén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíí nén bān, Mwān-a-Moonyoj akwogé ape, adé-'ε benben. ³⁰ Ne mbále, nlānge nyé nén bān, enén nyonjel e bad édíí ebé ámín bonj nímén mekan mésyāāl mébenlad. ³¹ Nkōnj ní mín ne nkōnsé bēmaá bonj ábēm e'yale bēbē abé ne abé.

*Modmod eebii'ê epun
éche Mwân-a-Moonyonj ápeé
(Mat 24.36-44)*

³² “Modmod eebii'ê epun pen ké'ê pónde echê nímén mam mébenlédté. Ké ángel éche édé ámín eebii'ê, ké Mwân ámpé eebii'ê. Titée mwempen mó abii' pónde eche nímén mekan mébenlédté. ³³ Nyétéd pónde, nyébonṣen, áyāle nyéebii'ê áde ene pónde épéé. ³⁴ Ebē nēngáne mod awē anlédé eke aké, bonj alyágnéd ábē bembáledé ndáb, ábē nhóg-téé nime nsón, aláá-'e mod awē anone' mmwe mé e'ké áá ábele nsón bwám. ³⁵ Né-óó, nyétéd pónde áyāle nyéebii'ê pónde echê Sāngwéé a ndáb ápeé. Ahēle ápē ngukél, ké'ê melúde, ké'ê epog é mbwembwe, ké'ê mbwembwe. ³⁶ Nzé apedé taléd eetāngeneé nées átáné nées nyékúnéé. ³⁷ Né-óó, saké nyé bēnpen nlanṅgeé ádén dyam bonj nlanṅge moosyāal méé, ‘Nyétéd pónde.’”

14

*Béhagke Yesue
(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Jōn 11.45-53)*

¹ Enlyāg e'pun é'be, Ngande e Nnyíme-ámín ne e Ewele-é-Ngēn ápe áte. Beprise bembáá ne bemeléede bé mbéndé behágé'áá mwane ákób Yesue á mesoom-té, áwúu mó. ² Bonj bénhōb bán, “Deébēlē nē á mbwe í ngande áyāle né bad bépeén epuutéd.”

*Béwōgté Yesue á Betani
(Mat 26.6-13; Jōn 12.1-8)*

³ Yesue ambé á Betani á ndáb wéé Simōne awē ankwē nkole mé meləṅ. Ade ádyágkē ndyééd nē, dōo mmwaád nhóg ápédé ne apom á dyōg dé elod é bwám áde dénēl nkun bwámbwam. Adé dyōg bébénlé dō nād. Hē dōo ákógté nló mé epom bonj ásyōgé Yesue ádē dyōg á nló. ⁴ Bonj donṅe á bad ábe bébédé áhed bēnlīṅ bwámbwam, bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Cheé ékás bonj anén mmwaád ábēbtē' enén ndín e dyōg? ⁵ Béhélé'áá-se bésóm ádén dyōg nkun nime richábé ámín, bétéd nímé moné bébē betóótōkē bé bad.” Né-óó, bénhōbēn ane mmwaád bwámbwam. ⁶ Bonj Yesue anláá bō áá, “Nyéchene mó. Cheé nyétagtéé mó? Abēnlé me kase e dyam eché eboó bwámbwam. ⁷ Betóótōkē bé bad bébē ne nyé pónde ésyāal, pónde ké ehéé eché nyédás-é bō awōṅgen nyéhele nyéwōṅgēn bō, me pen méebáá ne nyé pónde ésyāal. ⁸ Abelé wéé mekáá mépédé mó. Ásyōgé me dyōg á nló ábonṣen nlime nímēm á'sō é' pónde. ⁹ Ne mbále, nlanṅge nyé nén méé, kéhéé áde nkalanj ní bwám mékanlédté nkōṣse áte nisyāal, béhōb dyam áde anén mmwaád ábélé ákamten mó.”

*Judase akwenténé Yesue ásóm
(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)*

¹⁰ Ambid e nē, mbapēe nhóg áfinté e bempapēe dyōm ne bébe awē béhágé'áá bán Judas Iskariōde ankē beprise bembáá atán ábel bonj ásóm Yesue áwāb. ¹¹ Beprise bembáá bēmbē menyīṅge ne dyam áde Judase anlāā'é bō, béhōb-pe bán bébē mó moné. Né-óó, Judase ambootéd nzii ahed ásóm Yesue.

Yesue ne ábē bempapēe bédyéde

Ndyééd e Nnyíme-ámín

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jōn 13.21-30)

¹² Bōob-pōó pónde e ngande e Ewele-é-Ngēn empē. Mbwe mé'sō áde béwūé'áá bán bé ndyōṅ ní mbód ábonṣen ndyééd e Nnyíme-ámín, bempapēe

ábe Yesue béntān Yesue, bésēdté mó bánken, “Héé wédangé wéé sébonşen we ndyééd e Nnyíme-ámín?” ¹³ Dóo Yesue álóméé bembapēe bébe ne nlyágtén nēn aá, “Nyékag á dyad-tē, mod ábomén nyé awé apémé apom dé mendib, nyéhíde mó. ¹⁴ Nzé nyēpedé, nyéláa nwóó-ndáb bán, ‘Meléede ahóbé aaken, Héé toņ e beken édí echē mádyēē ndyééd e Nnyíme-ámín áte ne ábē bembapēe?’ ¹⁵ Alúmed nyé toņ echē ekalé áte echē bémáá abonşen, bénábpé-é áte. Ene toņ edé ámín á ndáb-te. Nyébonşen syáá ndyééd áhed.” ¹⁶ Héé ábē bembapēe béhídté boņ békág á dyad-tē. Béntān mekan méşyāā ngáne Yesue ánlāá’é bó, bēmbonşén-ne ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín. ¹⁷ Néē ngukél épédé Yesue ne ábē bembapēe dyóm ne bébe bēmpē áhed. ¹⁸ Bedyágé’áá ndyééd á tébele. Póndé echē bedyákē ndyééd nē, dóo Yesue áhóbéé aá, “Nlānge nyé nēn meé, nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí, nyé nhóg awé adyág ndyééd ne me.” ¹⁹ Nēn démbēl bembapēe bēnsudén bwámbwam. Bēmbootéd mó aseded nhóg ámbíd e aníní bán, “Ndúbpe méé saké me.” ²⁰ Dóo átímtanné bó aá, “Mod nhóg átínté nyé bad dyóm-ne-bébe, mod awé sūmō sēētódé ewele á díse-té atóde ahóg. ²¹ Mwān-a-Moonyoņ áwē ngáne éténlédé boņ medim ne ane mod awé áşóm mó. Ebágáá bwām ne ane mod nzé bēnkētogeņ mó achyáa.”

Ndyééd echē Sāngwéé

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kor 11.23-25)

²² Ade Yesue ne ábē bembapēe bedyákē ndyééd nē, dóo átédé ewele, ásāgnān Dyób, boņ ákabtáád áte, ábagé ábē bembapēe áhóbē aá, “Nyékob nēn, yāl echēm nēn.” ²³ Ámbíd e nē, antéd mbwendé ní mím, ásāgnān Dyób, ábagé bó. Bó moosyāā-lē bēmwág. ²⁴ Dóo Yesue álāngéé bó aá, “Mmēm mekií mōmēn míme ísyógké á nló ní bad híin. Mmēn mekií médií mekií mé melē mékōōlē. ²⁵ Ne mbále, nlānge nyé nēn meé, méemwáá nímén mím ámpē káāņ ne epun éche mémwēē mó ekóólé á nkamlen ní Dyób.” ²⁶ Bēnkōn nkāngéé mé nsāgneņ. Néē bémáá akón, bēnké á Ekone é Menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro ábāngē mó á yāl

(Mat 26.31-35; Luk 22.31-34; Jon 13.36-38)

²⁷ Yesue anláá ábē bembapēe aá, “Nyé baáşyāā nyéēnyāgéd, nyétédé me. Áyāle éténlédé á kálag e Dyób nēn bán,

‘Mēwū nōn-a-mbód, mbód éşyāāl épāņtéd áte.’”

²⁸ Dóo Yesue áhóbéé aá, “Boņ áde ápuúdté me, mēkē á’sō á Galilia áwed-taá nyétānnē me.” ²⁹ Dóo Petro áhóbéé aá, “Ké moosyāāl annyāgéd átédé wē, me pēn méetedéé wē.” ³⁰ Dóo Yesue álāngéé Petro aá, “Ne mbále, nlānge wē meé, nkou nēn dēn, nchóm-a-kúb adéhób aá mótoō’ ngen ébe wēbāņ me á yāl ngen éláán.” ³¹ Héé Petro ábádtéé mó áte aá, “Ké nkāņ móó bésēlēē me, méebāņgé wē áyāl mbéd.” Bembapēe ábíní bésyāāl bōmpē bēnhōb melemlēm.

Yesue akánné á Getsemani

(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

³² Ámbíd e nē Yesue ne ábē bembapēe bēnké á abwóg á hōm áde béchágé’áá bán Getsemani. Ade bépédé Yesue anláá bó aá, “Nyédyēe hēn, me-é níke níkáne.” ³³ Ankeēn Petro, Jemse ne Joné ákáne. Ndānge ne metake híin bēmpíí mó á nlem-tē. ³⁴ Dóo álāngéé bó aá, “Ndānge echē edé me á nlem, ehēle-se ewúú me. Nyélyāg hēn, nyédyēen me epin.” ³⁵ Ansídé á’sō, abwém yāl áse, boņ ákánnē’ aá nzé nzii edé echē ene póndé e metake éhéléé se ébāmē

mó, ébame. ³⁶ Anhób aá, “A-Tê, Titée, ehale ébel kéchéé. Kobén me nímén metuné. Bon ké nê, bël ngáne ébónnéde wε, saké ngáne ébónnéde me.” ³⁷ Ade áamá akáne, antím ámbid wée ábē bempapεε beláán. Antán née békúnée. Dóo álángeé Petro aá, “A-Simən, ekúne’-ε?” Cheé ékáá bon weehale awesen ádyεεn me epin ké háwa póg? ³⁸ Nyédyεε epin, nyékánne’-ε ábel nén Dyób déemwág-sε mekágsen mépiinéd nyé. Nlém nídáá abel bon ekob é yál édé mbwóg.” ³⁹ Antím ámbid ámpē, áke akáne melemlem ngáne ánsēbēē akáne. ⁴⁰ Ade átimé ámbid ámpē, antán née békúnée áyale e’chó bémbē bó á did bwámwam. Né-óó bénkēmbíí’ é chóm éche belángeé mó. ⁴¹ Ade átimé ámbid ngen éche élónténe éláán dóo álángeé bó aá, “Nyélyagé nyékúne’ nyékómme’-ε nyé áte-ye? Nê ákwógé! Póndé epedé échē bébēé Mwán-a-Moonyon á mekáá mé bad bé mbéb. ⁴² Nyépáde ásē dékag. Nyénone’, mod awé akíí me ntúré mó ahúe’ nén.”

Békóbe Yesue

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴³ Ehób éepedéé Yesue amaa á nsəl bon Judase ápag. Judase abédéε mbapεε nhóg áfinté e bempapεε dyóm-ne-bébe ábe Yesue. Ampē ne ndun e mod. Abē bad bénwálē nkwaté ne mbid. Beprise bémbáá, bemeléede bé mbéndé mé bad bémbáá bé Israel bóo bēnlóm bó. ⁴⁴ Bóob-póó, ntúré awe Yesue ammad bó e’chemléd abe aá, “Kénzée awē méhēē tál, né mod awē nyéhedeé mōne. Nyékób mó, nyéchāā’-ε mó bwám bon nyékeene mó.” ⁴⁵ Judase apedé’-aá pēén, átómē’-ε wée Yesue. Anhób aá, “A-meléed.” Ahé’-ε mó tál. ⁴⁶ Héε ábē bad békóbe Yesue, béwéd-te mó acháā. ⁴⁷ Dóo mod nhóg áfinté e bad ábe bémbē ne Yesue ádolé nkwaté á abám, nēε átómté mó, asél-le ntán awē prise ambaámbáa etúu. ⁴⁸ Héε Yesue ásedtée bó aá, “Nchíb móó nídíi awē nyépééné nkwaté ne mbid ahye dé akób-ε?” ⁴⁹ Epun tée mbédé á Ndáb-e-Dyób ne nyé, ní’yágtē bad, nyéekóbe me. Bon e’yale é’ kálag e Dyób é’tángéné alón.” ⁵⁰ Hē dóo bempapεε bésyāāl bétédte mó, bon bétómé mehélé. ⁵¹ Kódemod póg ebédé áhed, éhídē Yesue ámbid. Anwáá dásō esón é abad chēmpen. Abē bad bēnkāg bán békób mó, ⁵² bon antóm mehélé ne nsób, áchennéd-te bó échē esón é abad.

Békáádté Yesue

(Mat 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Jon 18.13-14, 19-24)

⁵³ Bad ábe bēnkōb Yesue bēnkēén mó wée Prise Ambáámbáa. Beprise bémbáá, bad bémbáá bé Israel ne bemeléede bé mbéndé bēmpē belādēn áhed. ⁵⁴ Ade békeeneé Yesue nē, Petro ahidé’áá mó ámbid mwá etún káon asl á eyáde eche prise ambaámbáa. Andyéé áhed ne benon bé Ndáb-e-Dyób, áwálē muú. ⁵⁵ Bóob-póó, beprise bémbáá ne bad bé káánsel bésyāāl béhéde’áá bad ábe bébid mbón é metóm á nló wée Yesue ábel nén béwúu mó, bon bēnkēnkudté ké nhóg. ⁵⁶ Ekuđ é bad émbid mó mbón é metóm á yál, bon béébédéé nsəl nhóg. ⁵⁷ Héε donge á bad bétyéémé ámin, bon bébidé mó mbón é metóm bán, ⁵⁸ “Sēnwóg nēε áhóbé aá, ‘Mēbootéd enén Ndáb-e-Dyób échē baányon belóó, nlóε empée, áfinté e e’pun é’láán échē béélónnéé mekáá.’ ” ⁵⁹ Bon ké nē, échab mbón é metóm énkēmbáá nsəl nhóg. ⁶⁰ Dóo prise ambaámbáa átyéémé ámin áfinté e bad bé káánsel, bon ásedtē Yesue aáken, “Weewóó’-ε dyamdyam ahób tångene dyam adé ábēn bad béhóbé wε á yál-ε?” ⁶¹ Bon Yesue andyéé mó ngēn, énkēnkóbéé dyamdyam. Dóo ene prise ambaámbáa ésedtēé mó ámpē aá, “Wε-εé edé Ane-awē-Béwógté, Mwán awē Dyób áde bad bébageé edubé-ye?” ⁶² Héε Yesue ákwentanné aá, “Mεé ndé, nyéenyín-ne ngáne Mwán-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyób a Ngum.

Nyēnyin-ne née áhúé' é á mbag-té ámín." ⁶³ Hée prise ambáambáa anyábé mbóté álúmed nén aá mólíí, bonj áhóbé aá, "Mbónj éhéé émpēe déhédeé? ⁶⁴ Nyéwógé née ásyáá' é Dyób. Cheé nyéhóbé á yál eché?" Hée bó moosyáál béhóbéé bán atáŋgéné awé. ⁶⁵ Donje á bad bémbootéd mós meléed asob á yál, békután mós míd, bébómé mós, béléŋgē-' é mós bán, "Láá-' é sé mod awé abómé wé." Dóo mbáaledé bétédé mós, bonj bébootéd-te mós abómted.

Petro abáá Yesue á yál

(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Jon 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Wée Petro ádyéé ásē nē á eyáde-té, dóo mbáledé nhóg a mmwáád awé prise ambáambáa ápédé. ⁶⁷ Annýin Petro awále muí. Dóo ásimné mós bonj álangē mós aá, "Wémpē wembé ne Yesue awé abidé á Nazaret." ⁶⁸ Bonj Petro ambánj éché ehób á yál, aá, "Meebíí' é, meesóŋtán-naa chóm éche éhóbéé." Amaá-aá ahób nē abíd-te á mmwē. Ene pónidé chēn nchóm-a-kúb antónj. * ⁶⁹ Dóo ane mbáledé ányiné mós ámpē bonj ábootéd bad ábe bébéde benben aláa aá, "Anén mod adé nhóg awé mómpē ahidé' áá Yesue." ⁷⁰ Bonj Petro ambánj á yál ámpē. Eebemeé áte ámpē dóo bad ábe bentyēem áhed béléŋgēé Petro bán, "Mbále chós edé. Edé nhóg awé ahidé' áá Yesue, áyāle ebíde á Galilia." ⁷¹ Bonj Petro ambootéd yál ebómán abe ámwāg-ke melé aá, "Meebíí' é anén mod awé nyétúbéé dín nē." ⁷² Melemem mós pónidé nchóm-a-kúb antónj ngen éché élonóténé ébe. Hée Petro ákámtné chóm éche Yesue ánlāá' é mós aá, "Nchóm-a-kúb adéhób aá mótoó' ngen ébe wēbān me á yál ngen éláán." Hée Petro ábánlé awé, ábootéd-te achii.

15

Payledé akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Jon 18.28-38)

¹ Bín é sánge-' aá sángeŋ, beprise bémbáá, bad bémbáá bé Israel, bemeléede bé mbéndé ne bad bé káánsel embáá e bad bé Israel békób mbom. Bēnhānj Yesue, bébāg-ke mós á mekáá wée Payledé. ² Hée Payledé ásedtéé mós aáken, "Wé-éé edé kān e bad bé Israel-é?" Yesue ankwentén mós aá, "Ngáne éhóbé." ³ Beprise bémbáá bémbān mós ekud é mekan á yál. ⁴ Hée Payledé ásedtéé mós ámpē aá, "Weewóó' é dyamdyam áhób-é? Mmón wógé' ekud é mekan éché béhóbéé wé á yál." ⁵ Bonj Yesue enkēnhóbpe dyamdyam. Nē dénkōmēd Payledé yál áte.

Bán Yesue atáŋgéné awé

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Jon 18.39-19.16)

⁶ Bóob-póó, émbē nén bán á Ngande e Nnyíme-ámin, Payledé ammentén mod a mbwóg nhóg abided á mbwóg. Ane mod abagé' áá mod ké ahéé awé bad bēnhédénné mós. ⁷ Ene pónidé mod nhóg ambé á mbwóg awé béchágé' áá bán Barabase. Abéde ne bad ábe bentyēemēn nkamlēn í Roma. ⁸ Dóo ndun e mod épéde wée Payledé, bonj béléŋgē mós bán ábel ngáne ámenténé bós abele. ⁹ Hée ásedtéé bós aáken, "Nyēhede' bán, mbídted nyé kān e bad bé Israel-é?" ¹⁰ Abíí áde ámbíí' é aá kónjí edé beprise bémbáá áte á yál wée Yesue, dóo dénkānj bonj ásedéd bós nē. ¹¹ Bonj beprise bémbáá békóné' áá ábē bad bán beláa Payledé bán ábídted bós dásō Barabase. ¹² Payledé ásedéd bós ámpē aá, "Chán-nō nyéhedeé bán mbel ne mod awé nyéchāgēé bán kān e bad bé Israel?" ¹³ Dóo bélébpeé e'saád bán, "Bomé mós á awóg." ¹⁴ Hée Payledé ásedtéé bós aáken, "Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?" Bonj bēnnabé abón bán, "Bomé mós á

* **14:68** Donje á kálag dé'só déewóó' é Ene pónidé chēn nchóm-a-kúb antónj.

awog.” ¹⁵ Né-ós, ngáne Paylede áhéde’áá aá mókóded ábê bad mewêmten, ambídtéd bô Barabase. Ambê kunze aá, sánze ébom Yesue, bonj béke bebome-’e mó á awog.

Sánze éwélé Yesue

(Mat 27.27-31; Jón 19.2-3)

¹⁶ Sánze éntéd Yesue, békēen mó á eyáde é nkamlene, belad-te baab abíní áte áhed. ¹⁷ Bénwāad mó mengombe níme méyage’ níme méwagné mengombe mé kân, bélón-’e ekóté é mechâ, béhé mó á nló. ¹⁸ Dóo bebóótédé mó awel, belénté mó bán, “A-kân e bad bé Israel, edúbé ébê ne we!” ¹⁹ Bébómé’áá mó ntónj á nló, bésobtád mó meléed á yál, bébwōgkē-’e mó mebóbónj áwel mó. ²⁰ Ade bémáá mó awel, bēnhūd mó níme mengombe á yál, bétimēd mó éche mbóté chēn á yál. Nēé bémáad nē, bēnkēen mó áke dēbome mó á awog.

Bébómé Yesue á awog

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Jón 19.17-27)

²¹ Ade békagké nē, dóo bebómné mod awē ambíd á dyad á Sirine. Dín démbē mó bán Simone. Simone abédéé sáá awē Alesandaa bô Refuse. Simone atómé’áá ásíl á dyad-té. Dóo békóbé mó bonj bényāgté mó bán ápēm awog áde Yesue. ²² Dóo bépédé hóm áde béchágé’áá bán, Golgota, awé adé nén bán, “Hóm dé Ebōngél é Nló.” ²³ Ahd bēmbē Yesue mím níme beládténé ne bwel ábe béchagéé bán mia* bán ámwê, bonj enkēnkwēnténné ámwé. ²⁴ Bēmbomé Yesue á awog. Bēnsíd mbambú ákab éche mbóté. ²⁵ Mbwe mbwe á ngónj abog dóo bebómmé mó á awog. ²⁶ Chóm éche bēntenlé á awog áwe nló mín álúmed nzom echē bebómnédé mó á awog émbē nén bán, “Kân e bad bé Israel.” ²⁷ Bēmbomé-’e bechíb bébe bōmpē á awog, nhóg á ped e ekáá émbáá éche Yesue, aníní-’e á ped e ekáá é emwēd.†

²⁹ Bad ábe bétómé’áá nzii benben ne áhed bebómé’áá nló, bébwēmmē-’e mó nzyān bán, “Ahá! Wenhób wēé mósōbōótéd Ndáb-e-Dyób, wēé mólōn-’e chó ámpē áfinté e e’pun é’láán. ³⁰ Sōn-ō echoj yál bōob, ésud ásē á awog.”

³¹ Melemlem nē dóo beprise bémáá ne bemeléede bé mbéndé bēwélé’áá mó. Bēn ne bēn béhóbé’áá bán, “Achōnté’áá bad, bōob eéheleé éche yál awōngen. ³² Mó awē ahóbé aá mó módé Ane-awē-Béwōgté, aá mó módé-’e kân e bad bé Israel ásud-tóó ásē á awog hē bōob, dényín ábel dédúbe.” Abē bechíb ábe bēmboméé á awog nchoo ne Yesue bōmpē bésyóó’áá mó.

Kwéed éche Yesue

(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Jón 19.28-30)

³³ Ade kád épédé, ehintén énkwē hóm ásyāál, káonj ne á ngónj é’láán. ³⁴ Ade ngónj é’láán épédé, Yesue anlébé esaád aá, “Elí, Elí, lámá sábatáni.” Nén adé nén bán, “A-Dyób ádēm, a-Dyób ádēm, cheé ekáá bonj étédté me?” ³⁵ Nēé donje á bad ábe bēmbē benben bēwógé nē, bēnhōb bán, “Nyéwóge’, achēnle Elaijaa aá áhye áwōngen mó.” ³⁶ Héé mod nhóg ányāgté bonj átédé kuchá, átdté’ á ebéntéd é mím-té, ásómé’ á ntónj bonj áhāg mó á nsal aá ámwé. Anhób aá, “Nyémwe dényín nzé Elaijaa áhye mó asuded á awog.” ³⁷ Héé Yesue álēbpé esaád bonj ámlē-’e nēn.

³⁸ Ene pónde chēn abad áde dēnkāb Ndáb é Dyób áte, dēnsalé áte e’ped é’be bootya ámín káonj ápē-’e ásē. ³⁹ Adē mod ambáá a sánze awē antyéém Yesue á’sō-te ánon mó ányíné ngáne Yesue áwédé,‡ anhób aá, “Ne mbále, anén mod

* **15:23** Mía: mébédéé bwel ábê bad bebēnládtáá ásuded mewē. † **15:27** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 28: Adē nén abénlédé, e’yale ábê é’ténlédé á kálag é Dyób bēnlōn. Eténlédé nén bán, ‘Bētónj mómpē á nchoo mé bebel bé mbéb.’ ‡ **15:39** Awédé: Donje á kálag dé’só áwóó álēbpé esaád, awē-’e.

abédée Mwán a Dyöb.”

⁴⁰ Bebaád behóg bómpe bémbē nchabnede bēnōne’ mekan mésyāāl nīme mébenlad. Afinté e ábē bebaád, Maria Magdalene, Salome ne Maria awě achyáá Jemse asad bó Joseb, bémbē áhed. ⁴¹ Abén bebaád behídé’áá Yesue áde ámbēé á Galilia, bēwōngān-ne mō. Ekud é bebaád empēe éche bóbōō bēmpē á Jerusalem chómpē empē áhed.

Nīme nīme Yesue

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Mod nhóg abédé awě béchógé’áá bán Josebe. Ambíd á dyad á Arimatia. Anén mod abédée mod e edúbé a káánsel embáá e bad bé Israel. Mómpe asiné’áá pónde eché nkamlēn ní Dyöb mépéé. Ngáne émbēē mbwe mé mboñsén (nédē áde mbwe-mé-nkōme-áte rilyágé néē chān), hēé ákáá nlēm, boñ apag wēe Paylede benben ne ngukél, élanḡē mō áá ábe mō ndim nīme Yesue. ⁴⁴ Ade Paylede áwógé bán Yesue amaa awé, yāl enkóm mō áte. Hēé álómé ane mod a mbáá a sánze achag boñ ásedtē mō ké Yesue amaa awé. ⁴⁵ Ade ene sánze élanḡē mō áá Yesue awédé, dōó ákwénténé áá Josebe átéd nīme ndim. ⁴⁶ Josebe anchān mbóm. Antéd Yesue ndim, ákáān mō ene mbóm, alimé-é mō á son-tē eché bēpwógé aláá áte. Ambíd ene, antinéd aláá á mbáá ákōlēn nsəl ní son. ⁴⁷ Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Josee bēnóné’áá wēe béllimméé Yesue.

16

Yesue apuúdé

(Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Jōn 20.1-10)

¹ Ambíd e mbwe-mé-nkōme-áte Maria Magdalene, Maria awě achyáá Jemse ne Salome, bēnchān dyóg dé elod é bwām áke dé awóged ndim nīme Yesue. ² Mbwe mbwe mé epun é’sō é Sōndé áde enyen étúbéé dōó békíí á son. ³ Ade békagké, dōó bésedteé nhóg ne aniníí bánken, “Nzée áhūdē syānē aláá á nsəl ní son?” ⁴ Dōó bésádé díd, boñ bényinē bán bémáá ádē aláá ahúd. Aláá áded dēnkəl bwāmbwam. ⁵ Hēé bésólé á son-tē, boñ bényinē kódemod edyēé á nkag á ped e ekáá émbáá. Anhé megombe nīme mépúbé’. Nén dēnkōbēd bó mbwóg bwāmbwam. ⁶ Hēé ene kódemod élanḡéé bó áá, “Nyéebáá”, mbíí meé nyéhe de’ Yesue, mod a Nazaret awě bēmboméé á awog. Apuúdé, eésaá hén. Nyénōne wēe bēnnaádté mō. ⁷ Nyékgag-kōó bōob nyeláa ábē bembapēe, tanḡe Petro, bán Yesue apuúdé, ‘Akag-ke á’sō á Galilia. Awed-taá nyényinē mō ngáne ánlā’ é nyé.’” ⁸ Hēé bēbóótédé anəḡ ne menyáké nīme bényinē. Bémbíí á son-tē bébootéd-te anyoged. Béélanḡe-’áa modmod dyamdyam áyāle mbwóg ménkōb bó.

Nyaa póg eché

Kálag e Makose ésógé*

16.9-20

Yesue alúmté Maria Magdalene yāl

(Mat 28.9-10; Jōn 20.11-18)

⁹ Ade Yesue amaa apuu, epog é mbwe mbwe é epun é’sō é Sōndé, Maria Magdalene mōo ánsēbēē yāl alúmed. Anén mmwaád mōo Yesue ámbíédte e’dáadəḡ bé mbéb saámbé áte. ¹⁰ Hēé ane mmwaád ákíí boñ élanḡē bad ábe bōobe Yesue bēbágé’áá. Antán néē béchyé’ é kwééd eche Yesue. ¹¹ Boñ

*

16:8 Donge á kálag dé’só déewó’ é nchoo 9-20.

áde bəwógé bán Yesue adé á alongé, bán ane mmwaád anyíné-'ε mós, bənkəndúbéé.

Yesue alúmté abē bad bēbe yəl

(Luk 24.13-35)

¹² Ambíd e pónde Yesue anlúmed yəl wéε abē bad bəmpēe bēbe áde bəbídéé á dyad-té. Boŋ enén ngen anlúmed yəl nyaa émpēe. ¹³ Héε abē bad bétímé ambíd, bēke beláá baáb abínú. Boŋ ké nē, baáb bē bənkəndúbéé.

Yesue alúmté abē bəmpəεε

dyóm ne nhóg yəl

(Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23; Mbɛl 1.6-8)

¹⁴ Ambíd e pónde Yesue anlúmed yəl wéε abē bəmpəεε dyóm-ne-nhóg áde bədyágkə ndyééd. Bənkəndúbéé bad ábe bənhōb bán bənyíné mós áde amáá apuu. Né-ós, ankáné bós áte aá bēewóó'ε adúbe, aá bəlélé-'ε nlém á abum.

¹⁵ Anláá bós aá, "Nyékag nkōŋsé áte rísyāāl, nyékanle bad bəsyāāl nkalan ní bwám. ¹⁶ Kénzée awē adúbpé boŋ bédusén-ne mós ákūd e'choochon, boŋ kénzée awē eedúbpe ákūd nkógsen. ¹⁷ Bad ábe bédúbpé bəwōŋ ngine ábel mam mé menyáké: bəbídte bad e'dəsdəŋ bə mbéb áte á dín adém; bəhōbē-'ε mehōb mékōālē. ¹⁸ Békōbən nyā mekáá, éebenlé bós dyamdyam. Ké bəmmwē-'ε ké e'wε, abē e'wε bēebenlé bós dyamdyam. Bəbān bad bə nkole mekáá á yəl, bad bə nkole bē bədyēε-'ε bwám."

Yesue apūmmé

(Luk 24.50-53; Mbɛl 1.9-11)

¹⁹ Ade Sánjú Yesue amáá bós nímén mekan aláa, dós Dyōb abélé boŋ apūmé amín. Andyéé Dyōb á ekáá émbáá. ²⁰ Héε bəmpəεε bəbídé, boŋ bēke bəkalé Eyale é Dyōb hóm téé. Sángwéé ambé ne bós, abē-'ε bós ngine ábel mekan mé menyáké, álúmed nén aá chōm éche bəhōbēé édé mbále.

Nyaa empée eché kálag e Makose ésógé†

16.9-10

[(9) Héε abē bebaád békí, boŋ bəlāŋgē Petro ne bad ábe bəmbē ne mós mekan mēsýāāl míme bənyāgtēnnē bós, bəsəlē mós esōŋ-esōŋ. (10) Néε nē átómé, Yesue mwēn anlóm bad nkōŋsé áte rísyāāl ákal nkalan ní bwám. Mmē nkalan ní bwám míme rísáá, méehəŋlānné. Mmē nkalan rídú nkalan təŋgəne alongé áde débē á ngíndé ne á ngíndé.]

† 16:20 Donge á kálag dé'só abádé adén asóg á kálag ambíd e nchoo 8.

Nkalanj ní bwám níme Yesue ngáne

Lukasε

átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanj ní bwám níme Yesue ngáne Lukasε átélé nílúmte Yesue ngáne Nsoode awé Dyöb dénhöbpé aá mósólómé bad bé Israel. Lukasε ahóbé aá Edaðáðan é Dyöb chós épwéde Yesue ápeen nkalanj ní bwám wée betóótöké bé bad. Mmén nkalanj mbude ahób tångeene e'boñ bé nlem ábe Yesue álúmteé bad. A mbooted menyiñge ményinnéde áde ehånge ébidé tångeene epe éche Yesue, ményinnéde- te á asóg áde Yesue ápúmmé ádyöb. Mekan níme Lukasε ákóó awéd áte médií: mekáne, Edaðáðan éche Esáá, mekan níme bebaád bébéle áftinté e nsón níme Yesue ne alagsen áde Dyöb álagsanné bad mbéb.

Lukasε abádé mekan áte wén níme méde áyäl e nímén nkalanj ní bwám dèmpen (Nñn e'ped é'be ne ntóób á nkabted).

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-4

Echyaá éche Jone, Nduzene ne éche Yesue 1.5-2.52

Nsón níme Jone, Nduzene 3.1-20

Edusen ne mekagsen níme Yesue 3.21-4.13

Nsón níme Yesue á Galilia 4.14-9.50

Nsón níme Yesue áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 9.51-19.27

E'pun bé asóg ábe Yesue á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 19.28-21.38

Ákáad áde békáádté Yesue ne eche kwéed 22-23

Mpuu níme Sångwéé, alúmed áde ánlúmedté bad yäl ne níme mpume 24.1-53

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, ekud é bad ékétéd pónde átel mekan ásé, níme mébénléde áftinté e' syané. ² Bétélé melemlem ngáne dénwökgé wée bad ábe bényinēn mó did se á mbooted, békalé-'e Eyale é Dyöb. ³ Né-óó, ntóó nímén mekan ahead áte se á mbooted, nnyiné-'e nēn meé ébóó mémpē nited pónde, rítele we mekan ásé ahóg-ahógē. ⁴ Nēn débēl wēēchem mbále tångeene mekan níme emáá abii.

Angel epitde Sakaria

⁵ A pónde eche Herode abédé kån e Judeya, mod nhóg ambé bán Sakaria. Sakaria abédeé prise a nchoo níme Abiyaa. Mwaád ambé ðin bán Elisabete. Mó ámpē abédeé ngon e túmbé eche Arone. ⁶ Alongé áde bó mwaád dēmbē bwám á'só é' Dyöb. Béhidé'áá mbéndé éche Sångwéé ésyāā. ⁷ Boñ bēnkēnwālēé mwān ké nhóg áyāle Elisabete abédé ekōm. Bó bad bébe bēmmād-te achun.

⁸ Bōōb-pōó, áde pónde e nsón e nchoo níme beprise níme Sakaria bó épéde áte, anké nsón níme prise Abel á Ndáb-e-Dyöb epun ehóg. ⁹ Mō-'aá bēmpwēdté āsāl á Ndáb-e-Dyöb ábele Sångwéé, áhyāad e'twé, ngáne nsón níme prise rihēdnádtáá. ¹⁰ Ade áhyāntēé e'twé, ndun e mod embé ámbid e ebwóg, bēkānne'.

¹¹ Hē dōó āngel e Sāngú épíidé mó, etyéém mó á ped e ekáá émbáá benben ne menyān mé e'twé. ¹² Anyin áde Sakaria anyiné āngel, yāl enkōm mó áte, mbwóg ménkōb-pe mó bwāmbwam. ¹³ Dōó āngel élangéé mó aá, "A-Sakaria, weebáá'. Dyöb áwógé we mekáne. Né-óó, awōñ mwaád Elisabete, áchyāā mwān. Echuu ane mwān ðin wēé Jone. ¹⁴ Anēn mwān āwōgēd we menyiñge.

Ndun e mod ámpē ēwōg menyinje é echyáa échē. ¹⁵ Ebē nē áyāle ane mwān ābē ndale a mod á'sō é' Sánjú. Eetāngeneé nēe ámwágkē mīm nīme méwag, káa chōm ké échē ēwúu áte. Edáádān éche Esáá élon mó áte se á ncháátén. ¹⁶ Atiméd bad bé Israel nlem ámbid wēe Sāngwēé awē adé ádab Dyōb. ¹⁷ Abē á'sō bonj Sāngwēé ápag. Awōñ-ε edáádān ne ngine melemlem ngáne nkal é'dáádān Elaijaa a'boód awōñgē. Achēd bad nlem á abum, ábel bad bábē bán bétim ásē. Abēl bad ábe bēwúéné Dyōb nló áte, bēhāñlén, bēwōñ debyéé nēe bad ábe bétyéeme á'sō é' Dyōb. Né-'aá ábonsénné epe éche Sāngwēé." ¹⁸ Sakaria ansédéd ángel áá, "Cheé éluṁte me nén bán ádén akan áde éhóbé débēnléd? Mmēn mmaá achun. Awēm mwaád-te ámpē amaá kōd atóm." ¹⁹ Dóo ángel étimanné mó áá, "Ndíí Gabriēle, mésénze nīme mébenle Dyōb nsón. Dyōb álóme me áwōñ, áláa we nímén nlébtéd ní bwām. ²⁰ Bóob-póó, ngáne wéédūbpēe dyam áde ríhóbé, wēkwē ebóbé kóñ ne pónde échē mam mésyāal nīme nlangé we mélōnnē. Mekan mésyāal mébenléd-te á pónde échē métāngéné abenled."

²¹ Ene pónde esyāal bad bésiné'áá Sakaria ámbid ebwóg, bényāgē' chōm éche ékásō bonj ápē abem á Ndáb-e-Dyōb-te nē. ²² Ade ábidé áwed, eéhele'áá dyamdyam ahób áwāb. Dóo béchéme nén bán, anyíné ndóg á Ndáb-e-Dyōb. Mékáá móo álúmtánnáá bó, ésebán ahele dyam ahób.

²³ Pónde e nsón echē Sakaria emaa-'áá áte, asú á ndáb. ²⁴ Ámbid e pónde mwaád ambé nkog. Ankoó yāl á ndáb-te á etún é ngon étáan. ²⁵ Anhób áá "Kóñ ne á asóg Sāngwēé abēnlé me ádén. Awógé me ngol, ahúde-ε me e'són áyál áfinté e ábēm bad."

Ángel epítē Maria

²⁶⁻²⁷ Adé dyēm áde Elisabete ádíí ngon ntóób, Dyōb dénlōm ángel Gabriēle á dyad á Nazaret, á alonj á Galilia, wēe ngōndere póg bán Maria. Maria enkēmbíí'ē mwēnchóm. Mod ankiú mó awe béchágé'áá bán Josebe. Josebe ámbid á túmbé echē Kōñ Dabide. ²⁸ Ade ángel étáné Maria enhób áá, "A-Maria, nsanj núbē ne we! Edíí mwaád awé akudé mēnde ne Dyōb. Titēe Dyōbe adé ne we." ²⁹ Nén déntagéd Maria á mewēmten-tē bwāmbwam. Akōgláádtáá á nlem-tē ábíi chōm éche ene nyaa e melēnten éhele éluṁte'. ³⁰ Dóo ene ángel élanjēé mó áá, "A-Maria! Weebáá, nsimé ní Dyōb rídé ne we. ³¹ Ebíi wēé, mósbē nkog. Wēchyāā mwān a mwēnchóm. Echuu mó dín wēé Yesue. ³² Ane mwān ābē ndale a mod. Béchǎg mó bán, Mwān a Dyōb á Ngum. Titēe Dyōbe mwēn ābē mó atii dé nkamlēn áde sáá ambáá Dabide. ³³ Mó ákamlēn abum á ndáb áde Jakōbe á ngindé ne á ngindé. Nkamlēn nīme méewōngé asóg." ³⁴ Héē Maria ásdētéé ángel ne aáken, "Chán nīhele nchyaá mwān áde méébíí'ē mwēnchóm?" ³⁵ Ene ángel enkwētén mó áá, "Edáádān éche Esáá épíi we. Ngum e Dyōb ékūdtēn we. Né-óó, mwān awē asáá, awē wēchyāā'ē, áchagnéd bán Mwān a Dyōb. ³⁶ Bíi wēé, Elisabete, mwānyonj a túmbé póg, mómpē adé nkog á e'chun-tē. Mó awē bēnhōbpē bán adé ekom, adé dyēm bóob ngon ntóób. ³⁷ Edé nē áyāle dyamdyam déesaá áde átómé Dyōb áte." ³⁸ Héē Maria áhóbéé áá, "Ndíí mbāledé awe Sāngwēé. Ebē ne me ngáne éhóbé." Dóo ene ángel étédte mó bonj ékag.

Maria akii wēe Elisabete

³⁹ Mmē mesú mēn, Maria anlād yāl ne mehél mésyāal, ákē á dyad á Juda ahóg áde áde á e'kone-tē. ⁴⁰ Ade ápédé áwed, ansól á ndáb echē Sakaria, álēléd Elisabete. ⁴¹ Awóg áde Elisabete áwógé Maria nīme melēnten, mwān anhóbnéd Elisabete á abum-tē. Edáádān éche Esáá émpíi mó. ⁴² Dó-'áá álanjēé

Maria ne esaád é ngíne nén aá, “Nnam níbê ne we átínté bebaád bésyāāl. Nnam níbê ne mwān awe wéchyāā’é. ⁴³ Chán ébénlédé éche mēme níkúdé échén edúbé? Chán nyaá awe Sánḡwéé áhale áhye áwēm-é? ⁴⁴ Awóg áde níwógé nímmōn melentēn, mwān ahóbté me yāl á abum-té ne menyinḡe. ⁴⁵ Dyōb ánamté we áyāle edúbé nén weé, dyam áde Sánḡwéé álánḡe we débénléd.”

Ngāse echē Maria

- ⁴⁶ Hée Maria áhóbeé aá,
 “Nkémte Sánḡwéé ne nlém nímmēm nísyāāl,
⁴⁷ edáádān échēm ámpē éwógne Dyōb menyinḡe. Mó adé awēm mod a e’sóosōn.
⁴⁸ Ayāle achemé me awē ndé awe mwā mbāledē ngēn. Bootya bōob, áke á’sō, nyongel e bad téé éhōb bán, ndé mmwaád awē Dyōb ánamté.
⁴⁹ Dyōb á Ngum abēnlé me ndāle a akan. Mó adé ane awē asáá.
⁵⁰ Ngol eché ébē nyongel ne nyongel e bad téé, ámīn e kénzée awē abage mó edúbé.
⁵¹ Abelé ndāle a akan ne éche ekáá chēn. Apuúdtédé bad ábe bédé kúmbe mewēmten áte.
⁵² Ahúdé benkamlēne áwāb metii mé nkamlēn, boḡ achágté bad ábe bésúdté yāl.
⁵³ Akódté bad ábe bétagne nzaa ne kase é bwēm, boḡ anané bad ábe bébúde awōn aá bésūe’ ne mekáá mé ngēn.
⁵⁴⁻⁵⁵ Akámtené álonéd akag áde ámbéé ábēd betaa, bootya Abrahamē ne níme mbyaa nísyāāl kóān ne á ngíndé. Né-ōō, awōngéné ábē bembāledē, bad bé Israel.”
⁵⁶ Ámbíd e nē, Maria andyēén Elisabete ngōn éláán, boḡ ásūe’ ámbíd.

Echyáa éche Jone Ndusene

- ⁵⁷ Ámbíd e pōndé, e’we é’ mwān bēnkōb Elisabete. Anchyáá mwān a mwenchóm. ⁵⁸ Túmbé eché ne bad ábe bóbōo bédyēé’áá abwóg ahóg, bēnsōntēn nén bán Sánḡwéé ábagé mó sánkalaa a nsimé, bōmpē bēwóg menyinḡe. ⁵⁹ Mbwe mé asón-á-yāl (ámbíd e e’pun waam) áde béhyédé mwān ayag, bēhédé’áá mó dīn áde sáá achuu bán Sakaria. ⁶⁰ Dōo nyaá áhóbeé aá, “Aáy! Dīn débēē mó bán Jone.” ⁶¹ Hée bétimanné mó bán, “Modmod eesáá áwōn túmbé-te awē awóó áde dīn.” ⁶² Né-ōō bēnhāgtén Sakaria á mekáá mīn áhed áte ngáne ádás mwān dīn achuu. ⁶³ Hée áhāgténé ne mekáá aá bēpiined mó abámbé. Antél áhed aá, “Dīn ádíí mó bán Jone.” Anyín áde bad bēnyíné nē, menyáké mékōb bó. ⁶⁴ Abwōg-ábwōg, ehōb énsālē mó á nsāl, ábootéd-te dyam ahób ámpē, ákēmtē-ē Dyōb. ⁶⁵ Nén dēnkōbēd bad bésyāāl ábe bēbédé áhed mbwóg, bēkeēné nkalanḡ hōm ásyāāl á myad mé e’kone á alonḡ á Judeya. ⁶⁶ Mod téé awē anwóg ádén akan, ankoó dō á nlém-tē. Bésédé bánken, “Ebál é mod éhéé anén mwān ábē-yēé?” Bésédte’áá nē áyāle bēmbīí nén bán Dyōb áde ne ane mwān.

Ngāse echē Sakaria

- ⁶⁷ Bōob-pōō, Edáádān éche Esáá émpīí sēe mwān, Sakaria. Hée ábóótédé mam ahóbtéd, ahóbe aá,
⁶⁸ “Mekenag mébê ne Sánḡwéé, Dyōb á bad bé Israel.
 Bēken Dyōb áyāle ahýedé ábē bad anyen ásē, ákódtē-ē bó.
⁶⁹ Akwōgté ngum a mod á abum á ndáb áde awē mbāledē Dabidē, móōchoóó syánē.
⁷⁰ Se’ bōód ansōn bekal bé’dáádān, álóm bó aá bēhōb bán,

71 Mōsōson syānē á mekáá mé bad bé ekōyí ábe syānē, ne bad ábe békósó syānē.

72 Nē dós Dyōb álúmtéé ngol eche ánhīí'é ábēd betaa akag. Né-'áá ákámtné nímē melē,

73 nēdē melē níme ámmwēē ne awēd sáá ambáá Abrahamē.

74 Anhōb áá mōsmadté syānē asonj á mekáá mé bad bé ekōyí ábe syānē, boŋ déhel mós abele ésebán debáá.

75 Deēbenlé mós pónde eched ne nlém níme rísáá ne mbeltéd níme rídé ngáne Dyōb áhēdēé,
á alongé ádēd ásyāāl.

76 Wē-ōó, a-mwān, béchāg wē bán nkal é'dāōdāŋ awē Dyōb á Ngum.
Wē-'áá wēsēbē Sāngwēé á sō, áboŋsen mós nzii echē ábwēé áte.

77 Wēbēl ábē bad bébīí nēn bán, Dyōb áchōŋtē bós áyāle álāgséné bós nímab mbēb.

78 Nēn dēbenléd áyāle ngol e Dyōb ne ábē e'boŋ bé nlém.

Ene ngol chō-'áá ékāŋ e'nyīnen bé ekide ábē é'bídé ámnín é'piinéd syānē e'soosonj.

79 Né-ōó bad ábe bēdē á ehintén-tē, ne á nsal rí sonj, békūd e'nyīnen bé e'kide. Syānē-é deékūd debyēé áde álúmté syānē nzii echē epeene alongé dé nsanj."

80 Jōne ankwōg, eadāōdāŋ é Dyōb ébē-'é mós ngíne. Andyē é ehyāŋge kósāŋ ne á pónde eche ábóódtédé eyale é Dyōb akal á ntálé wēe bad bé Israel.

2

Yesuē achyáádté á Betelhem (Mat 1.18-25)

1 Mmē mesú-ōó Agōstuse, Kaisēe a Roma antóméd mbéndé áá, moosyāál awē adé ásē e nímē nkamlēn, áke átelēn dīn. 2 Nēn démbē tōŋgē e bad e'só. Á pónde eched Kirinuse mós ambē nló mé alonj á Siria. 3 Mod téé ankē awē dyad ábel boŋ bétel mós dīn áse.

4 Né-ōó Josebe mōmpē anhidé á dyad á Nazaret á Galilia, achágé á Betelhem, dyad áde Kāŋ Dabidē á Judeya, áyāle ambíd á mbyaa níme Dabidē. 5 Ankē nē ábel bētōŋ bós Maria, ngōndéere eche ánkīí'é. Maria mós-'é ambē nkog. 6 Á Betelhem wē dós-'áá achád ákóbé Maria. 7 Anchyáá mwān a mwēnchóm awē átuóbē abum. Ankaán mós e'ped bé mebad, ánāād-te mós á ebwōg eche bédídtéé e'lém áte, ngáne etál éebédéé á ndáb e beken.

Angel építé benōn bé mbód

8 Apēd eched, benōn bé mbód bēnóné'áá échāb echonj é' mbód á hōm dé medyé nkuu. 9 Angel e Sāngú empīí bós táléd, ehúmé é Sāngú élāŋnéd bós. Mbwōg ménkōb bós. 10 Héé ángel élāŋgēé bós áá, "Nyēbáá', mpiinédé nyé kase e nkalanj echē éwōgēd bad bésyāāl menyīŋge bwāmbwam. 11 Nyébīi bán, epun é'chii, Nsoode awēn achyáádté á dyad áde Kāŋ Dabidē. Mós adé Ane awē Dyōb Awōgté. Mós adé Sāngwēé. 12 E'chemléd ábe níbageé nyé é'dii bán, nyēētān mwān awe békāŋné e'ped bé mebad ngáne ánāngé á ebwōg eche bédídtéé e'lém áte."

13 Melemlem mé pónde echonj é ángel émbíd eníní ángel á nkāg táléd, ékēné Dyōb bán,

14 "Ehúmé ébē ne Dyōb áde adé se ámnín, nsanj-'é nímē ne baányonj ábe ábágé nsímé á nkōŋsé!"

15 Ambíd e nē, echē ángel énsū ámnín. Héé benōn bé mbód bēlāŋgēé nhóg ne aníní bán, "Syáá dékag á Betelhem, déke dényfín áde akan áde Dyōb á Ngum álúmté syānē áte áá ábēnlédé."

16 Dó-'aá bekíí á mehélé-te, bonj bédibté Maria bó Joseb ne nkáál ní mwän néε rínángé á ebwog éche bédídté e'lém áte. 17 Bémáá-'aá anyín nê, dso bébóótédé nkalanj akal ngáne ángel énlāá'é bó tãngene ane mwän. 18 Bad bésyāāl ábe bënwoğ nê, menyáké ménkōb bó. 19 Maria ankoó nímén mam mésyāāl á nlém-tê, ádolé mó áte. 20 Héε benon bé mbód bétímé ámbíd, békémté Dyōb, békéné-'ε mó áyāle mam mésyāāl níme béwógé, bonj bényínén-ne díđ nêngáne bēnlāā'é bó.

21 Ámbíd e e'pun waam, mbwε níme béyagεé mwän, bēnchuu mó đın bán Yesue. Adé đın dso ángel émmadté mó achəğ bonj nyaá ábē dyēm.

Bépééné Yesue á Ndáb-e-Dyōb

22 Bōob-pōó, mbéndé e Moseε ehedáá bán, ámbíd e echyáa bébe mende áwobe nyé mwän bó sεε mwän. Ade bémádé nê, Maria bó Joseb bēnkéén mwän á Jerusalem álúmed mó á'sō é' Sánjú. 23 Bēnkē nê nchoo ne ngáne éténlédé á mbéndé e Sánjú bán, Mwän a mwēnchóm téé awé bétúbne abum, bébe mó á mekáá mé Dyōb. 24 Bēnkē nê káōne ábe mende ne álónd mbéndé e Sánjú eché ehóbé bán mod ábe bé éllāá bébe káa mbəngé ésad ébe.

25 Á Jerusalem wē, mod ámbé bán Simione. Ane mod anwōj ábē áde atəngéné á'sō é' Dyōb, ákongé-'ε mbéndé é Dyōb. Edáádəj éche Esáá émbē ne mó. Asiné'áá pōndé eché Dyōb dēsəngé aləngé á bad bé Israel. 26 Edáádəj éche Esáá émmád-te mó álúmed nén áá, éewáá ésebán ányiné Ane awé Sánjúwéé Awógté. 27 Edáádəj éche Esáá émbēl Simione anké á Ndáb-e-Dyōb. Dso Maria ne Joseb bépééné awab mwän Yesue áhed, ngáne mbéndé éhéde'áá.

28 Simione ankobén bó mwän, abwáá mó, bonj ákémte Dyōb nén áá,

29 "A-Sánjú, ngáne élónté áđōj akag, téd-tō me, níkag ne nsəj.

30-31 Áyāle míd nímēm rínyiné awōj mod a e'soosoj awe ébōjséné wεé moosyāāl ányín.

32 Ábē e'nyínen bé ekíde ábe bēbēl bad ábe béesé bad bé Israel ábíi wε, ápéén-ne edúbé wεé ábōj bad bé Israel."

33 Josebe ne Maria bēmbē menyáké áwóg mam níme bēhóbé təngene awab mwän. 34 Héε Simione ánámte bó, bonj álāngē Maria áá, "Nōné', anén mwän awé nyényinéé nén, Dyōb dso álómé mó. Ábēl bad behəğ békud ebébtéd, ábíní-'ε békud e'soosoj á aləj á Israel. Ábē nēngáne e'chemléd é' Dyōb, bonj ekud é bad étíí mó ámín, bétəngān mó. 35 Á pōndé eched mod téé níme mbéltéd mēn mébíđéd níme mewēmtēn áwed. Héε ndutul ésongé wε á nlém néε nkwáté."

36-37 Nkal é'dáádəj a mmwáád nhóg abédé, đın démbē mó bán Anaa, mwän awe Panuεle awé ábíde á túmbé e Aseε. Anaa anchūn bwám bwam. Bó nchóm bēndyεé mwé saámbé á e'wōngé, bonj ályāgē mó akúd káōj ne á móom mé mwé waam ne mwé ríniin. Éesyəjge'áá á Ndáb-e-Dyōb. Akánne'áá nkuu ne mūte, ádíde-'ε yāl nzaa á mekáne-té. 38 Ade Maria bó Joseb bépééné Yesue á Ndáb-e-Dyōb pεenén, Anaa ámbé áhed. Héε ábóótédé Dyōb aken, ákanlé-'ε bad nkalanj təngene ane mwän. Ábē bad bēbédéε bad ábe bésiné'áá pōndé eche Dyōb déwōbée dyad á Jerusalem. Anláá bó nyaa e mod eché ane mwän ábēε.

Josebe bó Maria bétimné mwän ámbíd á Nazaret

39 Ade Maria bó Joseb bémádné mam mésyāāl ngáne mbéndé e Sánjú éhéde'áá, bēntím áwāb dyad á Nazaret á aləj á Galilia. 40 Ene pōndé mwän mó-'ε ákwogé', áwūε' áte, debyéé ákwogé mó, nsimé ní Dyōb mó-'ε níhídé mó.

Yesue akil á Ndáb-e-Dyöb

⁴¹ Bɔɔb-pɔɔ, émbē bán, mwē téé Yesue sáá bɔ nyanj békágé'áá á Jerusalem áyāle Ngande e Nnyíme-ámín. ⁴² Ade Yesue ápédé dyóm á mwé ne mbé, bɔbɔ bēnkĕ á ngande ngáne émmēnténné abé. ⁴³ Ngande emaa-'áá boj nyaá bɔ sánj bésūē' á dyad. Yesue anlyāg ámbíd á Jerusalem éseban bébíf. ⁴⁴ Mewēmtēn mémbē bɔ nēn bán, adé á ehoj éche esúé'áá. Boj áde békééé bootya mbwēmbwē kááj ne ngukél, dɔɔ bēbɔótédé mó ahed, bésēdtē mó wēe bad bé túmbé ne bad ábe bɔbɔ bébyééné. ⁴⁵ Anyín áde béenyíneé mó, bēntīm ámbíd á Jerusalem áhed mó áwed.

⁴⁶ Alóntēn e'pun é'láán dɔɔ bétímé mó adibed á Ndáb-e-Dyöb. Andyéé áttinté e beléede, áwōglān bɔ, ásedtē-'é bɔ mam. ⁴⁷ Mod téé awē anwóg mam míme Yesue áhóbé'áá, ambé menyáké áyāle nsóntēn míme ánwōngē ne nyaá eché ákwéntánnáá bɔ. ⁴⁸ Ade nyaá bɔ sánj bényíné mó, yāl enkóm bɔ áte. Dɔɔ nyaá ásedtē mó áá, "A-mwān, chán-nō ébélé sé nēn? Sé sōj sékómé wē ahed, sétagé-'é áte." ⁴⁹ Boj Yesue ankwentēn bɔ áá, "Cheé ékás boj nyéhédé me? Nyénkémbíf' é bán, ntānjéne abé á ndáb eché echem Sánj-ε?" ⁵⁰ Bēnkēnhenlé dyam áde áhóbé asóntēn.

⁵¹ Ámbíd e nē, dɔɔ Yesue áhídé nyaá bɔ sánj, boj bɔbɔ bésūē' á Nazaret. Enkēnwúénné bɔ nló áte. Nyaá-'é ankoó nímēn mekan mésyāāl á nlém-tē. ⁵² Ngáne Yesue ákwógé'áá, debyéé dōmpē ákwógé'áá mó. Nsimé ní Dyöb ne ní baányonj ríhídé mó.

3

Jōne, Ndusene abojsan nzii (Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Jōn 1.19-28)

¹⁻² Á pónde eché nkamlēne Tiberiose, ákēbē Kaisēe á Roma áyāle dyóm á mwē ne rítāan, Dyöb dénlóm Jōne mwān awe Sakaria ne nlébtéd á ehýānge wēe ábédé. Ene pónde-'é dɔɔ Pontus Payledé mó-'é ábédé Nkamlēne á Judeya, Heróde ákamlān alonj á Galilia, mwānyanj Filibe-'é ákamlān alonj á Ituria ne alonj á Trakoniti. Boj Lisania mó-'é ákamlānnáá alonj á Abilēne. Mmē mesú mēn-naá Anasé bɔ Kaifasé bēbédé beprise bēmbáámbáá. ³ Jōne abwágé'áá mebwóg mésyāāl míme mélānjédé edib é Jodan. Akag ákalé eyale é Dyöb nēn áá, "Nyétēde abel dé mbéb, nyékud edusen ábel boj Dyöb álagsan nyé mbéb."

⁴ Nēn dénlōnēd chōm-ēé étēnlédé á kálag eché nkal é'dáɔdānj Yesayaa bán, "Ehānjé ébídé á ehýānge bán, nyébojsen epe éche Sānjgwéé. Nyétii eché nzii.

⁵ Nyélóned nhog té.

Nyésuded mbɔɔd ne ekone té.

Nyétii mebwóg míme méhyómé.

Nyétaled mebwóg míme médé pwāgléd pwāgléd.

⁶ Ábel boj moonyonj asyāāl anyín ngáne Dyöb ásoo' é alonjé á bad."

⁷ Ndun e mod empé wēe Jōne bēhédé bán, ádusen bɔ. Mó-'é ásedté bɔ aaken, "Píí é nyá chén! Nzéé múmó alānjé nyé áá nkáásé ní Dyöb ríhúe' boj aléb-pe nyé áá nyékúme abānjé?" ⁸ Nyéchyáa e'pum ábe é'lúmte bán nyétēdté abel dé mbéb, tómaa áhób áwēn nlém-tē bán, 'nyédé bán ábe Abrahamē, nyéekudté nkógšen ní Dyöb.' Boj rílāa nyé nēn mēé, Dyöb áhele ábenléd nímēn meláá áttímēd mó bán ábe Abrahamē. ⁹ Bɔɔb-pɔɔ, ehón emáá anaa á nkanj ní mel. Né-ɔɔ, bwel ké é'héé ábe bééchyáa' e'pum é' bwām, békwlé bɔ, bēbwēm-me bɔ á muú-te." ¹⁰ Hē dɔɔ, bad bésēdtēé mó bánken, "Chán-nō sébenlé bɔɔb?"

¹¹ Jōne antimtēn bɔ áá, "Mod awē awóó mbóté ébe, ábe póg wēe ane awē eewóo

chõmchõm. Ane awë mós-ε awóó ndyééd, ákabe bad ábe béewóo.” ¹² Belad bé tááse ábe bõmpë bënhyë edusen akud bënseédéd mó bán, “A-meléed, cheé sébenlé?” ¹³ Antimtén bó aá, “Nyéésanté tááse tómaa ngáne bétíídé.” ¹⁴ Nguse é sánze chós-ε énsedéd mó bánken, “Chán-náa sé, sébel chán?” Jõne ankwentén aá, “Nyéékobné bad máné. Nyéebáné-ε bad mekan áyál ngèn, bon nyébé menyinge ne chõm-εε nyékudéé nées nsábe.”

¹⁵ Bõob-põó, bad ábe bébéde áhed, mímab mewémten mêmbootéd acháge ne e'lyág bé nlém, békoglád á nlém-té nzé édé bán Jõne mó adé Ane-awë-Béwógté. ¹⁶ Héε Jõne átimtanné bó moosyáál aá, “Ndusan nyé bõob ne mendib, bon mod ahúé' awë atómé me. Meékwognedéé áhune ké mímé nkõod mé metámbé. Adusén nyé ne Edáádəŋ éche Esáá, ádusén-ne nyé ne muú. ¹⁷ Awánlé éché epeben á ekáá, ábel nén, ápeb míme menyán ámín. Nzé amadé, álád mbum é bwám áte, ákõó chós. Bon álád e'pås, ahyáád bó á ebonde é muú éche éédtímé'.”

¹⁸ Né-õó Jõne alébé'áá bad ne ekud é póle émpëe, ákanlé-ε bó nkalanŋ mí bwám. ¹⁹ Jõne anhób kóáŋne wée nkamlene Herõde aá, abelé mbéb ngáne áwóó Herodyase, mwaád awë mwányanŋ, nchoo ne e'bébtéd bé mekan bémpëe ábe ámbenlé. ²⁰ Abád-te áyale mímé mbéb rísyáál Herõde anhé Jõne á mbwõg.

Bédúséné Yesue

(Mat 3.13-17; Mak 1.9-11)

²¹ Bõob-põó, áde Jõne ámáá ekud é bad adusen, Yesue mó ámpë ampë aá ádusen mó. Ade ámáá mó adusen, ábwõg-ábwõg ankáné. Ade ákánnéé nē dõo ngob e dyõb énédnédé. ²² Hé-'áá Edáádəŋ éche Esáá ébidé ngáne élāā, bon ésudé mó á nló mín. Ehób chõmpë émbíd ádyõb nén, “Edii awem mwán a nlém awë ndós hwámbwam. Ndé menyinge ne we.”

Abum á ndáb áde Yesue

(Mat 1.1-17)

²³ Yesue ambé dyam móom mé mwë méláán bon ábootád míme nsón. Bad bényiné'áá mó nées mwán awë Josebe. Josebe ambé mwán awe Elié. Elié ambé ²⁴ mwán awe Matate. Matate ambé mwán awe Levie. Levie abédé mwán awe Melekye. Melekye ambé mwán awe Janne. Janne ambé mwán awe Josebe. ²⁵ Josebe abédé mwán awe Matatya. Matatya ambé mwán awe Amõse. Amõse abédé mwán awe Nahume. Nahume ambé mwán awe Esilye. Esilye ambé mwán awe Nagaya. ²⁶ Nagaya abédé mwán awe Maate. Maate ambé mwán awe Matatya. Matatya ambé mwán awe Simene. Simene ambé mwán awe Joseke. Joseke ambé mwán awe Jodaa. ²⁷ Jodaa abédé mwán awe Joanane. Joanane ambé mwán awe Resa. Resa ambé mwán awe Serubabele. Serubabele ambé mwán awe Salatyε. Salatyε ambé mwán awe Nerie. ²⁸ Nerie ambé mwán awe Melki. Melki ambé mwán awe Adie. Adie ambé mwán awe Kosame. Kosame ambé mwán awe Elamadame. Elamadame ambé mwán awe Ere. ²⁹ Ere ambé mwán awe Josua. Josua ambé mwán awe Elesaa. Elesaa ambé mwán awe Jorime. Jorime ambé mwán awe Matate. Matate ambé mwán awe Levie. ³⁰ Levie ambé mwán awe Simione. Simione ambé mwán awe Judaa. Judaa ambé mwán awe Josebe. Josebe ambé mwán awe Joname. Joname ambé mwán awe Elyakime. ³¹ Elyakime ambé mwán awe Meleya. Meleya ambé mwán awe Mena. Mena ambé mwán awe Matate. Matate ambé mwán awe Natane. Natane ambé mwán awe Dabide. Dabide ³² mwán awe Jese. Jese mwán awe Obede. Obede ambé mwán awe Boase. Boase ambé mwán awe Salmoné. Salmoné ambé mwán awe Nasoné. Nasoné ³³ ambé mwán awe Aminadabe. Aminadabe ambé mwán awe Ademine. Ademine ambé mwán awe Arenie. Arenie ambé mwán awe Heseřone. Heseřone ambé

mwän awe Pɛresɛ. Pɛresɛ ambé mwän awe Judaa. ³⁴ Judaa ambé mwän awe Jakɔbɛ. Jakɔbɛ ambé mwän awe Aisigɛ. Aisigɛ ambé mwän awe Abrahame. Abrahamɛ ambé mwän awe Tɛra. Tɛra ambé mwän awe Nahɔ. Nahɔ ³⁵ ambé mwän awe Sɛrugɛ. Sɛrugɛ ambé mwän awe Rewɛɛ. Rewɛɛ ambé mwän awe Pelɛgɛ. Pelɛgɛ ambé mwän awe Ebɛɛ. Ebɛɛ ambé mwän awe Sela. Sela ³⁶ ambé mwän awe Kanane. Kanane ambé mwän awe Apasade. Apasade ambé mwän awe Semɛ. Semɛ ambé mwän awe Noa. Noa ambé mwän awe Lamekɛ. ³⁷ Lamekɛ ambé mwän awe Metusela. Metusela ambé mwän awe Hɛnɔkɛ. Hɛnɔkɛ ambé mwän awe Jarɛdɛ. Jarɛdɛ ambé mwän awe Mehalelɛ. Mehalelɛ ambé mwän awe Kenane. Kenane ³⁸ ambé mwän awe Enosɛ. Enosɛ ambé mwän awe Seta. Seta abédé mwän awe Adame. Adame-’ɛ abédé mwän a Dyɔb.

4

Satanɛ akágé Yesue (Mat 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹ Bɔɔb-pɔɔ, áde Yesue abidé á edib é Jodan, anlón ne Edáádəŋ éche Esáá. Entimén mó á ehyánge. ² Andyéé áwed móom mé e’pun méniin, Devəle ákágé mó. Mmé mesú mésyāäl enkəndyáá chómchóm. Ambid e né-ɔɔ nzaa ewagáá mó. ³ Dɔɔ Devəle álángeé mó áá, “Nzé wɛ-ɛé edé Mwän a Dyɔb, kamlén ádén aláá wéé, átim ewele.” ⁴ Yesue antimtén mó áá, “Eténlédé á kálag e Dyɔb nén bán, ‘Saké ndyééd chəmpɛn edide moonyonj á alongé.’”

⁵ Hée Devəle ákééné mó á ekone mín, álúmtɛ mó melonj mé nkɔŋsé mésyāäl áyale mwá esónj é pónidé. ⁶ Dɔɔ álángeé mó áá, “Nɔné’, bébágé mɛ nkamlɛn ámín e ábén bwɛm é’syāäl. Nwóó-’ɛ kunze ábe mod ké ahéé awe ídás abɛ. Mɛbɛ wɛ mó. ⁷ Né-ɔɔ nzé ebagé mɛ edúbé, né wéé ewóó ábén bwɛm é’syāäl.” ⁸ Yesue antimtén mó áá “Eténlédé nén bán, ‘Ebwógkɛ’ Sánjwéé ádonj Dyɔb mebóbónj, ébage-’ɛ mó edúbé. Mwənpɛn-naa étánjéné abele.’”

⁹ Hée Satanɛ ákééné Yesue á Jerusalem. Atyēēmān mó á nzonjɛ e Ndáb-e-Dyɔb mín, bonj álánjɛ mó áá, “Nzé wɛ-ɛé edé mwän a Dyɔb, éheb á bwɛle-mín hén, éhún á ndɔɔb. ¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyɔb nén bán, ‘Dyɔb dékamlén éche ángel ásáb wɛ,’

¹¹ ‘épəm-mɛ wɛ ámín, ábel nén weébɔmɛ ekuu á aláá.’”

¹² Yesue-’ɛ antimtén mó áá, “Kálag e Dyɔb ehóbe nén áá, ‘Weékəgɛ Sánjwéé, ádonj Dyɔb áte.’”

¹³ Devəle amaá-’áá mó akəg áte menzii mésyāäl, bonj áhidte’, áhəg mó mwá etál.

Yesue aboótédé nsón á Galilia (Mat 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ Yesue antim ámbid á Galilia. Edáádəŋ éche Esáá émbɛ ne mó, dɪn dɔ-’ɛ ákanlád mó mbwóg áte ésyāäl. ¹⁵ Ayágtɛ’áá bad áwab ndáb é mekáne, moosyāäl ákəmtɛ mó.

Bad bé Nazaret béekobéé Yesue (Mat 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶ Ade ápédé á Nazaret wéé ákwógé, ansól á ndáb e mekáne á Mbwe-mé-nkóme-áte, ngáne ámmɛnténné abel. Dɔɔ átyéémé ámín, álán epɛd. ¹⁷ Bémbé mó nhíbe ní kálag é metelag níme nkal é’dáádəŋ Yesayaa. Anhuné chɔ áte, ákūnɛ epɛd éche ehóbe nén bán,

¹⁸ “Edáádəŋ éche Sánjwéé edé ne mɛ,

áyāle Dyōb ápwédé me aá, mbel ehāngé é nkalaj ḿ bwām wée betoótōkē bé bad.

Alómné me ehāngé aá, bad ábe bédé á mehanjé, béhide á mehanjé, aá, bad ábe békwédé ndím, bényīnēn

aá, bad ábē békudé metuné á mekáá mé baáb, nhúd b́ á metuné-te
 19 aá mbel-le ehāngé nēn meé póndé epedé echē Dyōb álúmtéé bad ngol.”

20 Amaá-aá alāj, ádíb kálag áte, ábag ch́ ómbíd wée mod awé anone ndáb e mekáne. Anké ádyēé áse, míd mésyāal ménone mó. 21 D́o alānjéé b́ aá, “Echén eped éche nyéwógé, élóné epun é’chii.”

22 Moosyāal ankéméd mó, menyáké mékób b́ áyāle kase e póle echē ebídáá mó á nsāl, bésēdté’ bánken, “Kíné saá mwān awé Josepe mó nēn-é?” 23 Yesue ambád b́ aláa aá, “Mbíi meé, nyéēkalé me ngan bán, ‘A mod a bwel, choód yāl.’ Nyéēlāā-’e me bán, mekan míme nyéwógé bán mbelé á dyad á Kapenahum bán, mbel-láa mó áwēm dyad-té hén.” 24 “Nlāa nyé nēn meé, nkal é’daádaj eewoó’é edubé áwē dyad. 25 Nyébii-óó nēn bán, á póndé eche Elaijaa, mbúú eechódeé áyāle mwē nílāan ne eped. Nē dēmbēl sánkalaa a nzaa ambé alonj áte ásyāal. Bekúd h́in bémbē á mbwóg e Israel hén ene póndé. 26 Boj Dyōb dénkēnlómmé Elaijaa áwāb. Anlóm mó dásō á alonj á Sidon á dyad á Sarefa wée nkúd a mmwāad ampée. 27 A póndé echē nkal é’daádaj Elisha ámpē ndun e mod e melaj embé á Israel. Boj Elisha enkēnsáádté mod a melaj ké nhóg awé ambíd á alonj á Israel. Manane, mod awé ambíd á alonj á Siria móo ánsáádté.”

28 Ade bad ábe bémbē á ndáb e mekáne béwógé-’e nē, ekanj énkōb b́ áte.

29 Héé bépádté áse, béhé mó abum ámín, békéēn mó á asóg á dyad. Ngáne bēnlōngē á ekone ḿn, bēntimén mó á mbám mé ekone ábel bétined mó á ekone sé. 30 Boj ansam b́ áfinté, ákē-’e mó.

Mod awé edáádaj é mbéb émbēé áte (Mak 1.21-28)

31 Yesue ansyógé á dyad á Kapenahum á mbwóg e Galilia, ábootéd ayáged á mbwe-mé-nkóme-áte. 32 Nyaa eche áyágté’áá enkóméd bad yāl áte bwāmbwam áyāle ábē e’yale bémbē ngíne. 33 A ndáb e mekáne wée áyágté’áá, mod ambé awé edáádaj é mbéb ékámlánáa. Héé ábóótédé abón aá, 34 “Bób! A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syānē déwōjné? Ehyedé sé awúu-ye? Mbíi we bwām. Edíi mod awé Dyōb álómé, awé asáa.” 35 D́o Yesue ákánne échē edáádaj é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!” Héé ébómé ane mod áse áfinté bad, boj ébídé mó á yāl, ésebán élógné mó.

36 Menyáké ménkōb moosyāal, bésēdté nhóg ne aníníi bánken, “Nyaa e nhóbtéd ehéé nēn-é? Chán mod ákamlánne é’daádaj bé mbéb ne kúmbe esyāal, é’wōgnē-’e mó?” 37 D́in dénkē mó mbwóg áte esyāal áyāle mekan míme ábelé’áa.

Yesue achōjté ekud é bad (Mat 8.14-17; Mak 1.29-34)

38 Ade Yesue áhídté á ndáb e mekáne, anké á ndáb wée Simōne. Antán nēé Simōne mwaád nyaa ákonléé, ahéb ámbáá dēnsog mó. Bēnchān Yesue bán, ádid mó bwām. 39 D́o Yesue ásidté mó á nkog, awúlén áse, aláa ahéb áded aá, átede mó. Abwōg-ábwōg ahéb dēmmaá mó á yāl, ásyāā áse, ákōb-pe b́ nken.

40 B́oob-póó, áde enyēn ébóótédé asud, bad bésyāal ábe bēnwōn bad bé nkole ábe békónlé’áá nkole nyaa ne nyaa bēmpēén b́ áwē. Ambán nhóg téé ekáá ámín, ádidé b́ bwām. 41 E’daádaj bé mbéb b́ompé é’bídé ekud é bad á yāl, é’bōnē’ bán, “Edíi mwān a Dyōb!” Ankáné b́ áte, eémwage’áa-’e aá béhōb akan, áyāle bémbii bán, adíi Ane awé Dyōb Awógté.

*Yesue akalé nkalanj ní bwám
á ndáb é mekáne é bad bé Israel
(Mak 1.35-39)*

¹ Mbwe mbwe pírib, Yesue ansyáá á dyad-té, ákè á ahángé á hóm. Bad bémbootéd mó ahéd. Ade bédíbté mó, bénkénháá mó etál ákè hóm. ⁴³ Dóó álángeé bó aá, “Ntángéné ákè á myad mémpée, ábel nén rílaa bómpé nkalanj ní bwám tãngene nkamlen ní Dyób. Mmén nkalanj móó ríkás bonj Dyób álómé me.” ⁴⁴ Né-óó akalé’áá nkalanj ní bwám á ndáb é mekáne é mbwóg é Judeya.

5

*Yesue apwédé bembapee
(Mat 4.18-22; Mak 1.16-20)*

¹ Mbwe nhóg Yesue antyéém á nkin mé edib é Genesaret. Bad bënłənjéd mó áwóg eyale é Dyób. ² Héé ányíné bétángé myóle mébe á nkin. Bekób-bé-súu bénkembáá áwéd-te. Bépópé’áá échab mbínzé. ³ Dóó ásólé á bǎle ábe Simone, aláá mó aá, ásyənjed mó á nkin. Adyéé-’aá á bǎle-té, bonj ábootéd bad ayáged.

⁴ Ade ámadé nê, anláá Simone aá, “Kéén bǎle wée ndib edíí, bonj nyébwém mbínzé.” ⁵ Simone antimtén mó aá, “A-Sánj, sékébwém mbínzé nkuu rísyáál, séékóbēē chómchóm! Bonj mǎbǎl ngáne éhóbé.”

⁶ Dóó bébwémé mbínzé. Bénkób ndun e súu kááj mbínzé éhape’. ⁷ Bénłəbē baáb ábe bébédé á bǎle ábíní bán béhye béwənjən bó. Ade baáb bépédé, myóle mésyáál mébe ménłən ne súu kááj mébootéd asú ásē. ⁸ Ade Simone Petro ányíné nê, ankwē Yesue á mekuu, áhóbē aá, “A Sánjú, són! Syáá wée rídíí áyále ndíí mbelé-mbéh.”

⁹ Simone anhób nê áyále émbē bóobe baáb menyáké bwámbwam ányín ndun e súu eche békóbé. ¹⁰ Menyáké ménkób káájne Jemse bó Jón, bán ábe Zebedie, ábe bémbe á echoj é akób á súu. Héé Yesue álángeé Simone aá, “Weebáá’. Bootya chíi nyéētédē bad nłém á abum áhíd me.” ¹¹ Ade bépééné nımb myóle á nkin, béntédé chóm ésyáál áhed, bébootéd-te Yesue ahíd.

*Yesue achójté mod awě meləj mékóbé
(Mat 8.1-4; Mak 1.40-45)*

¹² Mbwe nhóg Yesue abédé dyad ahóg. Mod awě meləj mékóbé yǎl esyáál ampě awě. Anyín áde ányíné Yesue, ankwē mó á mekuu, ácháá mó aá, “A-Sánj, nze edáó ehēle ébēl me nsánj.” ¹³ Dóó Yesue ábídte ekáá, ábānē mó á yǎl bonj álángeé mó aá, “Ndáó, sánj!” Ábwəg-ábwəg nımē meləj mēmmaaáne mod á yǎl. ¹⁴ Yesue anláá mó aá, eelángé modmod, aláá-’e mó aá, “Kág élúmed yǎl wée prise, ásimen we. Ebag-ke mendē ngáne mbéndé e Mosēe éhédeé álúmed bad wée mósaá.”

¹⁵ Ké nēngáne Yesue ánkənjē mó aá eelángé mod, dın dēmbē ákag mó mbwóg áte esyáál áyále nımē mbéltéd. Nē dēmbǎl ndun e mod éladné mó á nkəg, áwóg chóm éche áhóbéé, ne ábel ádid bó bwám. ¹⁶ Bonj nze pónde empé mó, ayógké áá atim á ahángé, ákáne.

*Yesue achójté mod awě awédé epəd
(Mat 9.1-8; Mak 2.1-12)*

¹⁷ Mbwe nhóg ampě Yesue ayógté’áá bad. Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bémbe áhed. Bémblđ dyad ne dyad tée á mbwóg é Galilia ne Judeya, káájne á Jerusalem. Ngum e Dyób empií mó, ádid bad bé nkle bwám. ¹⁸ Dó-’aá bad behóg bépeeneé mod á mekále mın awě awédé epəd. Béhédé’áá nzi eché bésónłéé mó á ndáb-te, ánaad mó á’s-ote wée Yesue. ¹⁹ Bénkənkudte etál áyale ndun e mod enłón áhed. Dóó béchágké á ndáb mın. Dóó bēnédté nnəj,

bésudéd ane mod bóobe mekále á etále-tê á'sō-te wée Yesue. ²⁰ Ade Yesue anyíné adúbe ádê ábe bad béwóó áte anláá ane mod awê awédé eped aá, "Amúē, nlagséné wε mbéb."

²¹ Dóo bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bébóótédé anyoo áte bánken, "Ebál é mod éhéé ésyāā Dyōb nén? Nzéé ahele se álagsén mbéb ésebán Dyōb dēmpen?" ²² Yesue anchem bó mewēmtēn áte. Héé ásedtēé bó aáken, "Cheé ékásá bonj nyéwōō' enén ndín e mewēmtēn? ²³ Ahéé adé dyam ásad, áhób wée, 'Nlagséné wε mbéb,' káa áhób wée, 'Syāā áse, ébooted áke?' ²⁴ Bonj mēlūmēd nyé mēé, Mwān-a-Moonyon awóó kunze álagsén mbéb á nkōhsé." Héé álāngēé ane mod awê awédé eped aá, "Nlānge wε nén mēé, syāā áse, étéd nímōn mekále, ésúé' á ndáb."

²⁵ Abwōg-ábwōg ane mod anhidé áse áfintē e bad, atéd nímē mekále, ásūē-ε mó á ndáb, ákag ákēmtē Dyōb. ²⁶ Menyáké ménkōb moosyāál awé ambé áhed. Héé bébóótédé Dyōb áken ne mbwōg áte bán, "Sényíné akan dé menyáké chíi nén."

*Yesue achénlé Levi
(Mat 9.9-13; Mak 2.13-17)*

²⁷ Ambid e nē Yesue ansyāā áhed. Ade ákagké nē, annyín nsaad-a-tááse nhóg bán Levi. Levi andyéé áse á ndáb eché ákóbáá tááse áte. Héé Yesue álāngēé mó nén aá, "Hídé mε." ²⁸ Dóo Levi átyéémé ámín, áchēnē chōm ésyāāl áhídē-ε mó.

²⁹ Bōob-pōó, Levi anchāg sánkalaa a ngande áwe ndáb á dín áde Yesue. Besaad bé tááse híin ne bad bémpēe bémbē áhed. ³⁰ Héé Befarisia ne ábāb bemeléede bé mbéndé bényonjēé áte wée Yesue ábē bembapεε, bésēdtē bó bánken, "Cheé ékásá bonj nyāābe besaad bé tááse ne bebel bé mbéb bémpēe nyédyāg ndyééd, nyé mwāg-ke mīm hōm ahóg?" ³¹ Yesue antimtén bó ne ngan aá, "Bad ábe bēdyéé bwām béetōgnεε mod-a-bwel. Bad ábe bēkonle' bóo bētōgnéné mod a bwel. ³² Nyébii nén bán, meépedéé áchéle bad ábe bēkōbnédé á'sō é' Dyōb, bonj mpedé áchéle bebel bé mbéb mēé bésóg mbéb abel."

*Nsēdtéd tājgene
adid á yāl nzaa á mekáne-tē
(Mat 9.14-17; Mak 2.18-22)*

³³ Befarisia bémbād ahób bán, "Bembapεε ábe Jōne béménténé yāl nzaa adid á mekáne-tē. Melemlem né-'aá Befarisia ábāb bembapεε bómpē bébeleé. Cheé ékásá bonj ábōj bēdyāg ndyééd, bémwāg-ke mīm?" ³⁴ Yesue ankweintén bó ne ngan aá, "Chán bad ábe bélébpē á ngande e e'wōngé béhele bēdidé yāl nzaa á mekáne-tē áde mod awé akude sómbé ádíi adé ne bó? ³⁵ Bonj epun épē éche bēkōbēnné bó mod awé akude sómbé. Eché epun dóo bēdidté yāl nzaa á mekáne-tē."

³⁶ Yesue anláá bó ngan aá, nzé mod ahóbe aá, mónabpe' mbóté, eeséléé eped é abad áyāle mbóté ekóólé bonj ánabnáád mbóté e nchun. Nzé abelé nē, né asalé mbóté ekóólé. Ké eped ékōólé-ε éetāngánné ne mbóté e nchun. ³⁷ Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōólé se ahé mó á nchun mé ntyág, se ápen. Ayāle nzé abelé nē, né mīm méhōd kōāj ntyág ntyéd, mīm mémád asyōge, ntyág-ke ámpē nībēb. ³⁸ Bētāngéné béhé mīm mékōólé á apom dékōólé. ³⁹ Bad ábe bó-ε bémwāg mīm, béemaá'ε mīm mé nchun amwé se bēhedé mékōólé. Bébele bēhób bán, "Saa mé nchun móo mébóó-yε?"

6

*Nsɛdtéd t̃ngene abel dé nsón
á mbwɛ-mé-nkóme-áte*
(Mat 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Mbwɛ nhóg Yesue ne ábɛ bembapɛɛ bétómé'áá á nzag e ngun-té. Nén démbɛ́ á mbwɛ-mé-nkóme-áte. Abɛ bembapɛɛ bɛmbootéd é'sóg é' ngun apád, bɛpáǵkɛ', bédyág. ² Nguse é Befarisia bényíné-'áá nê, boŋ bɛsɛdté b́ b́nken, "Cheé ékás boŋ nyébelé akan áde mbéndé éebagɛé kunze ábel á mbwɛ-mé-nkóme-áte?" ³ Héɛ Yesue mó-'ɛ áseɛtɛ́ b́ b́ aáken, "Nédé nyéeláá' é á kálag e Dyõb dyam áde k̃n Dabidɛ ámbɛnlé áde nzaa ékóbé mó ne ábɛ bad-ɛ? ⁴ Ansól á Ndáb-e-Dyõb mó ne bad ábe bɛnwoón mó, atéd e'wɛle ábe é'bédé nde e Dyõb, adyé. Boŋ echɛd mbéndé éebagɛé mod ké nhóg kunze adyé ábɛ e'wɛle étóméé prisɛ. Mwɛn andyé, ábɛ-'ɛ kás̃ne bad ábe bɛnwoón mó donǵe." ⁵ Yesue ambádé b́ áte aá, "Mwán-a-Moonyon awóó nkamlen kás̃ne am̃n e mbwɛ-mé-nkóme-áte."

Yesue achõnté mod awé ekáá éwédé
(Mat 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Epun émpɛɛ Yesue ankɛ́ á ndáb e mekáne. Ambootéd bad ayáged. Nén ámpɛ́ démbɛ́ á mbwɛ-mé-nkóme-áte. Mod nhóg-ke ambé áhed awé ekáá émbáá éwédé. ⁷ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bɛnóné'áá mó chodchod, ányin nzé áɛɛd ane mod bwám á mbwɛ-mé-nkóme-áte, ábel nén békóben mó awusé. ⁸ Yesue mó-'ɛ anchɛm b́ mewɛmtɛn áte. Héɛ Yesue álánǵɛ́ é ane mod aá, "Hyé étyéem áf̃nté hén." Ane mod anwógén mó. ⁹ Dóó Yesue áseɛtɛ́ bad aá, "Nyéláa me ké éde mbéndé ábel mboŋ á mbwɛ-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alonǵé á mod, káa áwúu mó?" ¹⁰ Ahóbe nê, anone-'ɛ bad á mesó. Dóó álánǵɛ́ é ane mod aá, "Sálé ekáá áte." Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyéé mó bwám ámpɛ́. ¹¹ Nén dénkóbed Befarisia ne bemeléede bé mbéndé ekan áte, béhǵkɛ́ mó ápid mó mekáá.

*Yesue apwɛdɛ bembapɛɛ bé
nlomag dyóm ne bébe*
(Mat 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Ámbid e pónde Yesue ankɛ́ á ekone m̃n ákáne. Ankáné nkuu ñsyáál kás̃n ne mbwɛmbwɛ. ¹³ Boŋ áde b̃n é'kénlé, anchélé ábɛ bembapɛɛ, ápwɛdɛ dyóm ne bébe áwab t̃nté, áchǵé b́ aá, bembapɛɛ bé nlomag. Abɛ bembapɛɛ bé nlomag b́bédɛ́, ¹⁴ Simone awe ámbagkɛ́ d̃n aá, Petro, b́ mwányan Andreyá, Simõne, Jakõbe, Jõne, Filibe, Batolomyo, ¹⁵ Matyo, Tõmase, Jemse mwán awé Alfase, Simõne mod a k̃n, ¹⁶ Judase, mwán awé Jemse ne Judas Iskaridɛ awé ant̃m Yesue asóm.

Yesue ayógté, achõnté-'ɛ ndun e mod
(Mat 4.23-25)

¹⁷ Dóó b́õbe bembapɛɛ bésyógkɛ́ á ekone sé, bɛpag á hõm áde átánlé. Bɛnt̃n bembapɛɛ bɛmpɛɛ hiin ne ndun e mod áhed. Ene ndun e mod embid á mbwóg e Judeya-té esyáál, á Jerusalem, k̃ne á myad mé Tirɛ ne Sidon á nkin mé edib é nkwé. ¹⁸ Bɛmpɛ́ nê áwóg Yesue echɛ pólɛ, ne ábel nén áɛɛd bad ábe békonle bwám. Adidé'áá bad ábe edáád̃n bé mbéb é'tágté'áá b́mpɛ́ bwám. ¹⁹ Mod téé ahɛdáá aá mó nsid̃tén mó ngáne émbɛ́ b́n, ngine ebidé'áá mó á yál echɛ edidé'áá bad bwám.

Mekan mé nnam ne mé medim
(Mat 5.1-12)

²⁰ Héɛ ábóótédé ábɛ bembapɛɛ akalɛn aá,

“Nnam mbê ne nyé betóótōkē bé bad áyāle nyédé ásé e nkamlen ní Dyōb.

²¹ Nnam mbê ne nyé ábe nyédé nzaa bɔɔb, áyāle Dyōb dékōdēd nyé.

Nnam mbê ne nyé ábe nyélebe bɔɔb áyāle nyéewó.

²² Nnam mbê ne nyé nzé édé bán ngáne nyéhídeé Mwǎn-a-Moonyon, bad békósó nyé, bábáa nyé á yǎl, bésyáá nyé, béchage-’e nyé mǐn mé mbéb.

²³ Nyéwóge bwám, nyébwεεn ámǐn nímé mbwε, áyāle nsábe níme nyékudté ádyōb ríchábé ámǐn. Melemlem nē dǔo besáá bé’ bɔɔb bǔmpé bésyáá’áá bekal bé dǎádǎn.

²⁴ Bɔn édé ngǎl ne nyé ábe nyédé nhɔn, áyāle nyémaá echɛn nde akud.

²⁵ Edé ngǎl ne nyé ábe nyékódé bɔɔb, áyāle pǔndé ɛpɛ eché nyétaké nzaa.

Edé ngǎl ne nyé ábe nyéwɔɔ bɔɔb, áyāle nyéélɛb, nyéchfi-’ε.

²⁶ Edé ngǎl ne nyé nzé moosyáál ákémte nyé. Nē dǔo ábáb besáá békémtaa bekal bé dǎádǎn bé metóm.

Nyédǎn bad ábe békósó nyé

(Mat 5.38-48, 7.12a)

²⁷ “Bɔn nlǎnge nyé ábe nyéwóglan me hén bɔɔb meé, nyédǎn bad ábe béhede nyé kǎkɔɔ, nyébenle-’ε bad ábe békósó nyé mboŋ. ²⁸ Nyénamed bad ábe bésyāŋtad nyé, nyékánnad-te bad ábe bébele nyé nhel mé mekan. ²⁹ Nzé mod abómé we abén á akág, ékunnéd mó adíníí ámpé. Nzé mod akóbné we rímōŋ nkobe, weebáŋné mó ké echoŋ sǎte. ³⁰ Kénzée awé achómé we chǔm, béé mó. Mod ké ahée-’ε awé adumné we bwēm, weéhɛdné mó bǔ ámbíd. ³¹ Kéchée eche édás weé bad bébel áwōŋ, ébel chǔ áwáb.

³² “Nzé nyédǎs bad ábe bédás nyé bɛnɛn, né mekenag méhéé nyékudté ne nē? Kǎŋne bebel bé mbéb bǔmpé bédǎ bad ábe bédás bǔ. ³³ Nzé nyébele mboŋ dásǔ wée bad ábe bébenle nyé mboŋ bɛnɛn, né nsyāŋ ríhée nyékudté ne nē? Kǎŋne bebel bé mbéb bǔmpé bébele nē. ³⁴ Nzé édé nén bán bad ábe nyélyáge nlém bán bǔmpé bǔbál nyé bwēm bɛnɛn bǔo nyébáleeé bwēm, né nsyāŋ ríhée nyékudté ne nē. Ké bebel bé mbéb bǔbále baáb ngáne bebíí bán bǔmpé bǔbál bǔ melemlem. ³⁵ Bɔn nyédǎn bad ábe béhede nyé kǎkɔɔ, nyébenle-’ε bǔ mboŋ. Nyébálee-’ε bad bwēm ésebán nyésine dyamdyam ámbíd e nē. Nē débɛl Dyōb ábe nyé nsábe níme ríchábé á mǐn, nyéchǎgné-te bán, bán bé Dyōb á Ngum. Nyébii-’ε bán, Dyōb áde ngǎl ne bad ábe béésǎgnán Dyōb, ne ábe bébébé nlém. ³⁶ Nyéwōŋ nlém ní ngǎl melemlem ngáne awēn Títée áwóó nlém ní ngǎl.

Nyaa eché bad bébidté mbaku

(Mat 7.1-5)

³⁷ “Nyéekáadté bad, bɔn Dyōb dǔmpé déekáadté nyé. Nyéehóbé bad, bɔn Dyōb dǔmpé dééhóbé nyé. Nyélagsan bad bɔn Dyōb dǔmpé álagsan nyé.

³⁸ Nyébage bad, bɔn Dyōb dǔmpé ábage nyé. Akab áde nyékudté, békín dǔ, bǔpumed-te dǔ ámǐn, kǎŋ ásyagke, bɔn bǔpémtdé nyé. Melemlem mé nhǎgtéd níme ébenlédeé móo Dyōb dǔmpé débɛnlédte.” ³⁹ Yesue ankalé bǔ ngan aakén. “Mod awé akwede ndim ahele alyágéd waáb mod á ndim-ε? Bǔ bad bébe béehúnné ebii-ye? ⁴⁰ Mwǎn-a-ayáge eetóméeé mod awé ayágte mó, bɔn kénzée awé amadá ayáge áte, abelé abé ndágke eche awe meléede.

⁴¹ “Cheé ékás bɔn éwámsán mwǎ púuted anyín á díd á wɛn, ésebán ehele nkɔg níme rídé emōŋ á díd anyín? ⁴² Chán éhele-se eláá mwǎnyon weé, ‘Amúē, mwɛ, ríhúd we mwǎ púuted á díd’, áde wéenyínē nkɔg níme rídé mmōn á díd? A-bedog-bad! Sébé éhúd nkɔg níme rídé mmōn á díd, dǔo wétōŋ’é púuted eché edé mwǎnyon á díd anyín, bɔn ehúd-te chǔ.

A epum dɔɔ bécheméé bwɛl
(Mat 7.16-20, 12.33-35)

⁴³ “Alín á bwɛl á bwám déebeléé-se áchyaá e’pum bé mbéb. Alín á bwɛl dé mbéb-pe déechyaá’ é e’pum é’ bwám. ⁴⁴ A epum é bwɛl dɔɔ bécheméé alín á bwɛl. Ébyééné bwám bán, béepádɛɛ ngun á yál e mbísaŋ káa besabé á yál e mewán. ⁴⁵ Mod a bwám abele bwám áyále é’bíde mós á nlém-té wée bwám ékónnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyále mbídé mós á nlém-té wée mbéb nkónnéde. Edé nê áyále, mam míme ílóné mod á nlém-té, mós-’aá mébide mós á nsɛl.

Belónj bé ndáb bébe
(Mat 7.24-27)

⁴⁶ “Chán nyéchégée mé pónde téé bán, ‘A-Sán, A-Sán,’ boŋ nyéebɛlɛ dyam áde ílángéé nyé? ⁴⁷ Mod téé awé apedé áwem, awé awógé ábém e’yale, boŋ ábelé-’e ngáne ríhóbeé, mēhəgtén nyé nyaa e mod eché ákóó abé. ⁴⁸ Adé nées nlón-a-ndáb, awé anlímé mekon mé ndáb se ásé, ásúm é ene ndáb eláá mín. Edib énlóné, éból mós á ndáb-te ne ngíne, boŋ énkénhɛnlé chós apán, áyále ambíí chós alónj. ⁴⁹ Boŋ kénzée awé awóge ábém e’yale boŋ eébele ngáne é’hóbeé adíí nēngáne mod awé anlónj ndáb ésebán asumme chós. Ade edib ébólé mós á ndáb-te, ene ndáb enkwé melelem mé pónde, epáá-’e nyaa eche ekamé ahəgtɛn.”

7

Yesue achōjté mbəledɛ
awé mod ambáá a sánze
(Mat 8.5-13)

¹ Bad bésyáál bēnwōg mímén mekan míme Yesue áhóbé’áá. Ade ámáá mós ahób, ankɛ á dyad á Kapenahum. ² A dyad-té wé, mod ambáá a sánze é Roma ambé awé akamlan mbwókel e sánze. Awé mbəledɛ nhóg awé ándəngé ákónlé’áá káŋj áhéde awé. ³ Nées ane mod ambáá a sánze áwógé Yesue dúu, anlóm belyáged bé dyad áá béchēnled mós Yesue, áhye áchood awé mbəledɛ. ⁴ Bépédé-’aá wée Yesue, boŋ bécháá mós ne nlém nhóg bán, “Hyé éhébe ane mod. Adíí mod awé atəngéné mímonj nhébe akud. ⁵ Adəó ádɛd alonj á bad, alónjé-’e syáné ndáb e mékáne.”

⁶ Yesue anwoón bó. Boŋ áde ákwógé ape á ndáb wée ane mod ambáá a sánze, dɔɔ mod ambáá a sánze ne álóméé baáb wée Yesue ámpé áá, bɛláa mós bán, “A-Sán, weətagtə wé yál, mmén meékwoɛnedéé ákob wé nken áwém ndáb. ⁷ Nén ábélé menkénhɛnlé ké ape áwonj e’só. Boŋ ké eyale chós wénhəbpé, awém mbəledɛ ádyéé bwám. ⁸ Mmén ndíí mod awé adé ásé e nkamlɛn, mmén-ne nwóó sánze éche níkamlanné. Nlānge póg méé, ‘Kág’, ékág-ke nê dɛn. Nlānge empée méé ‘Hyág’, éhyág-ke nê dɛn. Nzé nlānge awém mbəledɛ méé, ‘Bɛl échén’, ábelé-’e nê dɛn.”

⁹ Ade Yesue áwógé nê, yál enkám mós áte. Héé ákúnné e’só wée echoŋ é bad éche éhídé’áá mós, álāngé bó áá, “Ne mbále, nlānge nyé méé, meényínɛɛ mod á alonj á Israel ké nhóg awé awóó nyaa e adúbe eché anén nken-e-mod áwóó.”

¹⁰ Atim áde bad ábe bēnlōmmé bétímé ámbíd á ndáb, béntan nēngáne ane mbəledɛ ámáá bwám adyee.

Yesue apuúdté nkúd a mmwáád mwān

¹¹ Eebeméé áte* Yesue ankɛ á dyad áde béchégée bán Nain. Abé bembapɛɛ bémbɛ ne mós ne echoŋ é bad. ¹² Ade ápédé benben ne mmwɛ ní dyad, bad

* 7:11 Eebeméé áte: Donje á kálag dé’só éwóó: Nées bín é’sángé.

bémbíðen ndim ní mod níme mémbe mpom ní mwán níme nyaá. Nyaá abéde nkúid a mmwaád. Ndun e mod eché embíid á dyad-tê, embé ne mó. ¹³ Ade Sàngú Yesue ányíné ane mmwaád, ankóbtén mó etyag. Dóo álángeé mó aá, “Lénéd awé!” ¹⁴ Ansíde á sò, ásitén mekále níme bémpèmmè ndim ní mod ámin. Bepém béntyéem. Héé áhóbéé aá, “A-kódemod, nlánge we nén meé, syáó ásè.” ¹⁵ Dóo ane kódemod eché anwé ésyángeé ásè, bon ébootáád dyam ahób. Héé Yesue ábágé mó wée nyaá.

¹⁶ Mbwóg ménkòb moosyáál, békèmté Dyòb bán, “Nkal é’daádəŋ ambáá abíde áwéd títé,” béhòbè-é bán “Dyòb ápííde ábè bad!”

¹⁷ Mmèn nkalan tənŋene Yesue ménwògnèd mbwóg e Judeya áte esyáál ne melon níme medé benben.

*Jone, Ndusene alómé abe bembapee wée Yesue
(Mat 11.2-19)*

¹⁸ Bembapee ábe Jone bómpè bənwoğ nímén mam. Héé bekíí mó aláa. ¹⁹ Dóo átédé bébe, álómé bó wée Yesue, aá béseded mó nén bán, “Wé-éé edé ane awé Dyòb áhóbé aá móólóm-ε, ngé sébè sésine’ mod ampée?”

²⁰ Abè bad bépédé-’aá wée Yesue, bélángeé mó bán, “Jone, Ndusene alómé sé áwòŋ aáken, ‘Wé-éé edé ane awé Dyòb áhóbé aá móólóm-ε, ngé sébè sésine’ mod ampée?’ ”

²¹ Póndé eche bépédé áhed nê, adidé’áá ekud é bad bwám ábe betágnáá nkole nyaa ne nyaa, ábe bènkuđ medim ne bad ábe e’daádəŋ bé mbéb é bédé áte. Ambé bad híin ábe bènkwé ndim bényinne’. ²² Héé átimtanné Jone ábè bembapee aá, “Nyétime’ ámbíid, nyéke nyéláa Jone mekan níme nyényinné díd ne níme nyéwógé. Nyéláa mó bán, bad ábe bènkwé ndim bényinne’, ábe bésyágté’áá békag bwám, ábe melon ménkòbpe bésáá.† Abe bènkwé ndóg béwógne’, ábe bənwe, bépuude’, nkalan ní bwám-me ámpè níkalte’ wée betóótòkè bé bad. ²³ Nnam núbè-ε ne kénzéé awé eéŋəŋlene nlem á abum tənŋene me.”

Yesue alánge bad nyaa e mod eché Jone adii

²⁴ Ade mésénze níme Jone nímaá atim ámbíid, Yesue ambootéd ndun e mod eché embé áhed akale tənŋene Jone. Ansedéd bó aáken “Póndé eché nyémbídté áke dé atán Jone á ehyánge, chee nyéwèmtènnè bán nyéenyín? Apab á chyaá áde epub éságté-ye? ²⁵ Cheé nyénkéé anən? Mod awé ahédé kase é mesan-ε? Nyébii nén bán, bad ábe bəwáa’ kase é mesan, bon betəgné-ε yál, bédyee dáśó á ndáb é kən. ²⁶ Cheé-ə nyénkéé anyín? Nkal é’daádəŋ móo nyénkéé anyín-ε? Nê dèn! Ne mbále, nlánge nyé meé, nyényíné mod awé atómé nkal é’daádəŋ. ²⁷ Jone mó adé ane awé béhóbé’áá áde betélé e’yale ábe Dyòb áhóbé aá,

‘Nóné’, nlóme nímmém mésénze níme mésébè we á’sò, ábonŋen we nzii.’

²⁸ A mbále mod ké nhóg awé abíde á abum dé mmwaád eetóméé Jone. Bon ké nê, mod awé adé ndimten áfíté e bad ábe bédé á nkamlen ní Dyòb, adé etógnén tómaa Jone.”

²⁹ (Bad bésyáál ábe bənwoğ chòm éche Yesue áhóbé, kəŋne besaad bé tááse bènkwentén bán ntii ní Dyòb ní tənŋéné, áyále bènkuđ edusen éche Jone. ³⁰ Bon Befarisia ne bemeléde bé mbéndé bənchím yál kəŋne ntii ní Dyòb áyále bəmbəŋ edusen éche Jone akob.)

† 7:22 Asáad á yál: Nzé melon ménkòb mod bétédé’áá mó née mod awé eesáa. Bébéné’áá mó bán eesíté wée bad bédíí.

³¹ Yesue ambád ahó b aaken, “Chee méhagténné nyongel é bad e'chii? Chán bèn békóó abé? ³² Bédii nêngáne bëndem ábe bédyéé á dyad-tê, boŋ belé bpe nhóg ne aníní bán,

‘Sétóŋgé nyé e'lon, boŋ nyéeságéé.

Sékónné nyé nkáŋgé ní kwééd, boŋ ké nê nyéechyē' é awé.’

³³ Ade Joné, Ndusene ápedé, eéyoke' áá ndyééd adyé, eemwáge' áá-é mím. Nyébootéd ahó b bán, ‘Edáádəŋ é mbéb édé mós áte!’ ³⁴ Mwán-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, á mwāg-ke mím, nyéhó bē bán, ‘Nyénóné mós, adáá ndyééd bwāmbwam. Mmwé mímé ngén, awonje belad bé tááse ne bebel bé mbéb.’ ³⁵ Boŋ káəŋ ne á asóg, mod téé awé abíí dyam abelé ahó b áá, nzii e Dyób etáŋgéné.”

Mmwaád awé belágséné mbéb

³⁶ Farisia nhóg anlébé Yesue áá ahye ádyē ndyééd áwe ndáb. Ade ápedé áwed, andyéé áse, ádyé ndyééd. ³⁷ Mmwaád nhóg mós-é abédé á dyad-tê wé, awé abédé mbélé-mbé b. Awóg áde áwógé bán Yesue ádyāg ndyééd á ndáb e Farisia, ampeén apom á dyōg dé elod é bwām áhed. ³⁸ Anyogén áse benben ne mekuu míme Yesue, ábootéd achii, ásobtē' mós mekuu ne mészod. Ampiné mós mekuu ne éché esid é nló, ámwāá mós mekuu álúmed edúbé, anyónlé-é mós mekuu ne áde dyōg dé elod é bwām.

³⁹ Anyín áde ane Farisia ányíné nê, anhó b áwe nlém-tê áá, “Nzé nkal é'dáádəŋ mós anén mod ánkongé abé, né abágé' áá abíé' nyaa e mmwaád eche anén mmwaád awé akidtan mós ádíí ne abé áde áwóó, né abíí-é nén áá anén mmwaád adíí mbélé-mbé b.” ⁴⁰ Héé Yesue áláŋgéé mós nén áá, “A-Simón ndáá wé mwá póle aláa.” Farisia ne ankwentén áá, “A-meléed, cheé édé? Kág á'sō, éláa me.” ⁴¹ Dóó Yesue áhó bēé áá, “Mod nhóg abédé awé abalé' áá bad ngáb. Ane mod akalé' áá bad bébe melúm. Akalé' áá nhóg móom mé e'kalé métaán, aníní-é e'kalé étáan. ⁴² Bó modmod békénhēnlé atue. Né-óó anlagnsén bó mod téé áde alúm. Bóob-póó, áyāle bó bad bébe, nzé-módé edúbpe wéé átomtēn mós adəŋ?” ⁴³ Simón antimtén mós áá, “Ndúbpe méé, ane awé alúm déntōmtēnnē achab ámín.” Dóó Yesue áhó bēé áá, “Etáŋgéné.”

⁴⁴ Dóó ákunneé wéé ane mmwaád, boŋ áláŋgē Simóné áá, “Enyíne anén mmwaád-é? Ade nísólé áwōŋ ndáb, wenkēmbaá me mendíb wéé níwobned mekuu. Boŋ anén mmwaád asánté me mekuu ne nímé mészod, apíné-é mós ne éché esid. ⁴⁵ Wenkénháá me tál, boŋ taa mensól hén, eesógéé me mekuu anyole. ⁴⁶ Wenkénwógédté me dyōg á nló ákob me nken, boŋ awógté me dyōg dé elod é bwām á mekuu. ⁴⁷ Edəŋge é ngíne éche anén mmwaád álúmté, édé nhagtén ne alagsen áde ákudé áyāle ekud é mekan mé mbéb éche ábélé. Mod-te awé béebudéé mbéb alagsen, eébūdēē edəŋge alúmed.” ⁴⁸ Héé Yesue áláŋgéé mmwaád ne áá, “Ekudé alagsen dé mbéb áyāle mbéb nímōŋ nísyāál.” ⁴⁹ Bad ábe bóbōó bedyágé' áá ndyééd bēnsédéd yál bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche éwóó kəŋne kunze álagsen mbéb?” ⁵⁰ Yesue anláá mmwaád ne áá, “Adúbe áde éwóó áchóŋtē wé, kág ne nsaŋ.”

8

Nguse é bebaád ehíde Yesue

¹ Ambíd e nê Yesue ambootéd ake myad ne myad, mémbaá ne mészod. Akagé' áá, ákalé' nkaləŋ ní bwām mé nkamlən ní Dyób. Akeéné' áá ábē

† 7:44 A mbwóg e bad bé Israel, nzé mod akobé' áá mod nken, antáŋgén mós mendíb abe áwobe mekuu, ahé mós tál, awógéd-te mós dyōg á nló.

bembapεε dyóm-ne-bébe. ² Bebaád ábe e'dáádəŋ bé mbéb bémbεε áte ne ábe békónlé'áá nkole mémpée, boŋ áchōōd bó, bómpε bémbε á echoŋ. Ábē bebaád bébédéε, Maria mmwaád a dyad á Matala awē ánhūdtē e'dáádəŋ bé mbéb saámbe á yál, ³ Joanaa, mmwaád awe Kusa, mod awē abédé nló áyāle bembalede ábe Hεrəde, Susanaa ne ekud é bebaád bεmpée. Ábē bebaád bébénlādttáá ábab bwēm bēn, bétəgnán Yesuε ne ábē bembapεε.

Ngan e mbál-e-bū
(Mat 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Ekud é bad émbíd dyad ne dyad téé áhye dé anyín Yesuε. Ade beládné áte nē bōōb, ankalé bó ngan nén aá, ⁵ “Nkwel-é-nzag nehóm ankē mbál asob á nzag-tē. Ade ásobεé mó nē, donje dénhūn á nzii-tē, bóhóg bé nzii bémad mó akogted ámín, menən mómpε mémad mó asómted. ⁶ Donje dé mbál dénhūn á eláá mín. Mmé ménkōb, boŋ ménhyēlē áde méepedeé akwog, ngáne édífí bán ndəob e eláá mín eékoŋgéé mendíb. ⁷ Donje ámpε dénhūn wéε mekōd médíí. Néε bōōbō békwoǵé, mekōd ménkáŋ ábē bwēm. ⁸ Mbál mémpée méntān ndəob e bwām. Ménkwōǵ, ríchyáá-'ε bwámbwam. Donje dé e'sóg dénwāle mbwōkel é mbum.” Ade Yesuε ámadé nē, ambád áte aá, “Kéznéé awē awóó metúu áwóǵe’.”

Chōm éche ékós boŋ Yesuε ákalé' ngan
(Mat 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Ámbíd e pónde, Yesuε ábē bembapεε bēnlāā mó bán, átógned bó ene ngan. ¹⁰ Héε aláŋǵéé bó nén aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlen ní Dyōb. Boŋ bad ábe bélyágé áse, béwōǵ chó néε ngan ábel nén, bényíne', boŋ béecheméé, béwóǵe', boŋ béésōŋtānnē.

Yesuε atóǵké ngan e nwén-é-mbál
(Mat 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ “Bōōb-pōō, rítógned nyé ene ngan. Mbál rídii Eyale é Dyōb. ¹² Mbál míme ménhūn á nzii-tē rílúmte bad ábe béwóǵe eyale é Dyōb, boŋ ámbíd e pónde Devəle áhye ahúd bó chó á nlém-tē, ábel nén béédúbpε Dyōb se békūd e'soosōŋ. ¹³ Mbál míme ríhúné á meláá-tē rílúmte bad ábe, nzé béwóǵé Eyale é Dyōb, békobe chó ne menyinge, boŋ éché eyale éewēnnádtē bó á nlém-tē. Bédúbpε Dyōb á esón é pónde boŋ á pónde e mekəǵsen bédol yál ámbíd. ¹⁴ Mbál míme ríhúné á mekōd-te, rílúmte bad ábe béwóǵe Eyale é Dyōb, boŋ káōŋ ne á asóg, mpúlé mé nkōŋsé, abud á bwēm awōŋ, ne menyinge mé nkōŋsé ríkán bó nlém áte. Nē ákəə', béeheléé kəse é e'pum achyáa. ¹⁵ Mbál míme mó-'ε méntān kəse e ndəob, rílúmte bad ábe béwóǵe Eyale é Dyōb ne nlém nisyāal, békōō-'ε chó á nlém-tē. Nē ábele' béwεsan kəōŋ béchyáá e'pum.

Nzé béchodé etrukán, béekoŋgéé chó
(Mat 4.21-25)

¹⁶ “Modmod eémāā'ε etrukán achod se ákōō chó á ebwəǵ-sé, káa atíbed chó á anōŋ sé. Abelé ákēlē chó dāsō ámín, ábel boŋ kéznéé awē asóle á ndáb, anyíne ekíde. ¹⁷ Dyam téé áde áde á e'koŋned-te débíd á nhéné. Kéchée-'ε éche énsōóm á e'koŋned ébyēen, ébíd-te á enyēn. ¹⁸ Né-óó, nyétéd pónde ngáne nyéwóglanné. Kéznéé awē awóó nsōŋten ní kun é nkamlen ní mín, Dyōb débād mó míme nsōŋten abε. Ane awē mó-'ε eewóó, ábōd ké éche áwémtnéne aá mówōō.”

Túmbé eche Yesuε
(Mat 12.46-50; Mak 3.31-35)

19 Βῶοβ-ποῶ, áde Yesue nyaá ne baányan̄ béhyédé mó anyín, bénkênhenlé mó ape benben, áyāle etál eēbēdēé ngáne ndun e mod ênləñnédte mó. 20 Dóo bad bəlāngēé mó bán, “Pón nyóó bōobe baányon̄ bétyéémé á ebwóg, béhede-’e we anyín.” 21 Héé Yesue átimtanné bó nén aá, “Bad ábe bēwóge eyale é Dyōb, bébelé-’e ngáne échē eyale éhōbēé, bōó bédé awem nyaá ne ábēm baányan̄.”

Yesue ahóódté ekukud

(Mat 8.23-27; Mak 4.35-41)

22 Mbwe nhóg Yesue ansól á bōle-té ne ábē bembapēe, aláá bó aá, “Syáā déchabe pēd e edib eníní.” Dóo bēbwógké eke. 23 A eke-té wē, e’chó bénkōb Yesue. Hē dóo ekukud étáné bó áfinté e edib. Mendíb ménsāl bó á bōle-té kóñ, mam mébēén bó ebébtéd. 24 Héé békíí Yesue anyem ásē bon̄ bəlāngē mó bán, “A-Sán, a-Sán, pón syánē dewág-ōō!” Dóo ányémmé ásē, ákännē ekukud échēd áte, éhōó-’e. Edib échē éhódé’áá áte chōmpē énsōg ahod. 25 Dóo ásekteé bó aaken, “Nédé nyēedúbpéé mē-ye?” Nén dēnkōbē bó mbwóg, yāl-le enkóm bó áte bwāmbwam bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Ebál é mod éhéé chén, échē ékamlan kóñne ekukud ne mendíb, kóñ bēwōgnē-’e mó?”

Yesue achōñté mod a Gerasin

awē e’daádəñ bé mbéb bēmbēē áte

(Mat 8.28-34; Mak 5.1-20)

26 Yesue ne ábē bembapēe bēnchabé edib, bootya á Galilia, bēpē á múde mímíní, á mbwóg e Gerasin.* 27 Ade ábíde á nkin amboméñ mod a dyad nhóg awē e’daádəñ bé mbéb bēmbēē áte. Ebédé etún é pónde áde ane mod éeháge’áá mbóté. Eēdye’áá ké á ndáb-te, nzése á soóbade. 28 Anyín áde ányiné Yesue, ankwē mó á mekuu ne esaád á nsəl, ábōñē aá, “A-Yesu, Mwán a Dyōb á Ngum, cheé sóo déwóñné? Sōn, weekōgsán me.” 29 Nē démbē áde Yesue ámáá e’daádəñ bé mbéb akamlen aá, e’bíd mó áte. Ngen ne ngen, nzé e’daádəñ bé mbéb bēnsāl mó áte, ké á mehanjé dóo ámbēē, apádtádtáá bengōbēngōbē ábe bēhédé mó á mekuu ne mekáá, bon̄ edáádəñ é mbéb ékeené mó á ehyánje. 30 Yesue ansēdéd mó aáken, “Chán dín adíí we?” Ankwentén aá, “Amutee.” Anhób nēngáne e’daádəñ bé mbéb híin bēnsōnlé mó áte. 31 E’daádəñ bé mbéb ábed e’cháá’áá Yesue bán, eehúnté bó á echóg échē éewóo asóg,† 32 Esog é nguu ebédé áhed édyāg medyé á mbám mé ekone. Dóo ábē e’daádəñ e’cháá’é Yesue bán átede bésól ké á esog é nguu-té. Dóo Yesue ábágé bó kunze. 33 Abíd áde e’daádəñ bé mbéb bē e’bídé ane mod áte, bēnsāl échē nguu áte. Dóo nguu éwúbpé ásē, ényagté’ á e’láá bé nkin mé edib, éhún á edib-té, éhōó-’e. 34 Ade benon̄ bé nguu bényiné nē, bēntōm mehéle, békag bēkanlé bad nkalaj á dyad-té ne á mebwóg míme médé benben. 35 Awóg áde bad bēwóge-’aá nē, bēbwóge-’e ásē áke dényín dyam áde ábēnlédé. Bépédé-’aá wēe Yesue ámbēē, bényín ane mod awē ánhúdté e’daádəñ bé mbéb áte ngáne ádyéé mó á akéb, ahédé mbóté á yāl, ádyēē-’e bwám. Dóo mbwóg ríkóbé bó. 36 Bad ábe bēnyínēñ díd bēnkálé bó ngáne Yesue áchōñté ane mod. 37 Héé bad bé mbwóg e Gerasin bəlāngé Yesue bán ásyəə áwāb ndəob, áyāle mbwóg ní ngine ménkōb bó. Dóo ásólé mó á bōle-té, bon̄ ásūē. 38 Mod awē bēnhúdté e’daádəñ bé mbéb áte ancháj mó aá búmō békag, bon̄ Yesue antiméd mó ámbíd aá, 39 “Timé’ áwōñ dyad, éke ékanle bad ndəle a dyam échē Dyōb ábēnlé we.” Ane mod ansú á dyad, ákag, ákanle mod téé dyam áde Yesue ábēnlé mó.

* 8:26 Gerasin: Donje á kálag dé’só awóó Gadara, émpēe-’e éwóó Gegesa. † 8:31 Ebíí: Mewēmtēn mémbē bad bán e’daádəñ bé mbéb bēbē á mbwóg á ndib e ebíí kóñ né echab pónde e nkōgsen epedé.

Yesue apuúdté ng'ondére p'óg ách'òd-te mmwaád ampée (Mat 1.18-25)

⁴⁰ Ade Yesue áhúú, ndun e mod enhyé mó aságnen ne menyinge ngáne émbéé bán bésiné'áá mó. ⁴¹ Héé mod nhóg awé béchágé'áá bán Jairuse ápédé áwé. Jairuse abédé nhóg átúnté benkamlene á ndáb e mekáne. Ankwe Yesue á mekuu, ácháá mó aá, áhye áwe ndáb. Aá ⁴² nímé mpòm ní mwán a mmwaád nhede awé.

Ade Yesue ákagké áwed, bad bēnləhned mó. ⁴³ Mmwaád nhóg ambé áhed awé akónlé'áá nkole níme mekiú mébidé'áá mó á yál pónde ésyáál. Mmé nkole mbédé mó á yál á etún é dyóm-a-mwé ne nibe ésebán modmod ahele mó bwám adid. ⁴⁴ Héé ábidé Yesue ámbíd, bonj ásitén Yesue mesó mé nkobe níme ánwā'á. Abwōg-ábwōg mekiú ménsōg mó abíd á yál. ⁴⁵ Dóo Yesue ásedté aaken, “Nzé-módé asidténe me?” Modmod enkēnkwenténné. Dóo Petro áhóbéé aá, “A-Sán, ngómé ndun e mod eləhnedé wé, kóšə békəhéné-’e wé.” ⁴⁶ Bonj ké nē Yesue anhób aá, “Mod akidténe me, áyāle nwógé ngáne ngine ebídé me á yál.” ⁴⁷ Ade ane mmwaád ányíné nē bəob aá mósheleé yál akoo, ambíd Yesue á'sō. Anə'áá ne mbwōg. Ankwe mó á mekuu. Héé áhóbéé á'sō wé bad bésyāal chóm éche ékəšə bonj ásitén mó, ne ngáne módyéé bwám melemlem mé pónde. ⁴⁸ Dóo Yesue áhóbéé aá, “A-mwán-a-mmwaád, adúbe ádōh ádíde wé bwám. Kəg ne nsəj.”

⁴⁹ A pónde eche Yesue áhóbéé nē, dóo mod awé bélómé wéé Jairuse ápédé bonj áhóbé nən aá, “Weétəgné wé Meléede ataged. Awonj mwán amaa mó awé.” ⁵⁰ Yesue awógé-'aá nē, bonj álāngē Jairuse aá, “Weewógé mbwōg! Dúbe dúhpén, né mwán ádyéé wé bwám.” ⁵¹ Ade Yesue ápédé wéé Jairuse áwe ndáb, enkēnháá etál aá, mod ampée áhíd mó á ndáb-te éetóméé Petro, Jonə ne Jemse, nchoo ne ane mwán sáá b'ó nyaj. ⁵² Bad béchyé'áá, bélebé-'e. Yesue anláá b'ó nən aá, “Nyééchyéé”. Ane mwán eewédeé, akúne kúnén.” ⁵³ Bad bēmbootéd mó awəə, ngáne bēmbíí'é bán amaa awé. ⁵⁴ Héé Yesue áchəngé mó ekáá, bonj áchəgé mó aá, “A-mwán, páde áse.” ⁵⁵ Dóo edəəsdəh étímé mó á yál, apádé-'e áse ábwōg-ábwōg. Yesue anláá b'ó aá, bébe mó ndyééd, ádyé. ⁵⁶ Yál enkóm nyaá b'ó sánj áte bwāmbwam, bonj Yesue anláá b'ó aá, béekanlé modmod dyam áde ábēnlédé.

9

Yesue alómé bembapée dyóm-ne-bébe (Mat 10.5-15; Mak 6.7-13)

¹ Yesue anchélé ábē bembapée dyóm ne bébe abwōg ahóg. Ambag b'ó ngine ne kunze áhúd bad e'dəəsdəh bé mbéb áte, ne ámad nkole nyaá ne nyaá. ² Anlóm b'ó aá, béke békale nkalanj mé nkamlen ní Dyōb, béchənte-'e bad. ³ Dóo álāngéé b'ó nən aá, “Nyéewánlé chómchóm á eke, ké ntón, ké ekwe, ké ndyééd kaa ngáb, modmod eewánlé-'e mbóté ébe. ⁴ Ndáb ké ehéé eché nyésólé áte, nyédye áwéd-te kóšə ne mbwe níme nyesyəngéé. ⁵ Dyad ké áhéé-'e áde béekobéé nyé nken, nyétédé d'ó, nyékūd-te ebumbú á mekuu álúmed nən bán échab ebébtéd éne bən.” ⁶ Héé bembapée bébwōgké áse, békəg dyad ne dyad téé, békále nkalanj ní bwám, bédídé-'e bad bwám hóm ne hóm téé.

Herəde age áte (Mat 14.1-12; Mak 6.14-29)

‡ 8:43 Dəngə á kálag dé'só ébádé bán: Ammád chóm ésyáál éche ánwōngé abébed wéé bad bé mé.

7 Bɔɔb-ɔɔɔ Herɔde awɛ akamlánnáá alonɔ á Galilia anwóg mam mésyáál níme mémbernléd. Mewɛmtɛn métágé'áá mó áte áyále bad behóg behóbé'áá bán, Jɔne apuúdé, 8 ábíníí bán, Elaijaa atimé ámbíd á nkòŋsé, bémpɛe-ɛ bán, nkal é'dáádəŋ nhóg a'ɔɔd mó atimé ámbíd á alonɔgé. 9 Herɔde anhób áá, "Mémberl básəl Jɔne nló. Nzéé ampée níwógéé bán abele nímén mekan?" Nê démbél ádāŋ áá mónyín ane Yesue.

Yesue adíté ndun e mod

(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Jɔn 6.1-14)

10 Ade bembapɛɛ bé nlomag béhúú ámbíd, bɛnlāá Yesue mam níme bébélé. Héé átédé bó bon átimné bó á ahóngé á hóm á dyad á Betsaida. 11 Ade amute á bad áwógé nê, dénhíd mó áwed, kóəŋ bétán mó. Ankob bó bwám, ákanlé bó pále e nkamlɛn ní Dyób, áchonté-ɛ bad ábe behédé'áá bwám adyɛɛ. 12 Ade ngukél épédé dɔɔ bembapɛɛ beláŋge Yesue bán, "Chené ábén bad, bétíme' á myad-té níme méde benben, ábel behéd ndyéed ne hóm áde bénaá'ɛ. Ndyéed eesáá hén, e'noŋ-ɛ béesaá wɛɛ dédíí nén." 13 Héé Yesue áláŋgɛé bembapɛɛ áá, "Nyé bó nyébe bó chóm éche bédyɛɛ." Dɔɔ behóbéé bán, "Séwóó e'wɛle é'táan ne súu ébe. Ene ndyéed eéhɛɛ bad bésyáál akwog." 14 Mesonɔgé mé bad ábe bébédé áhed mémber e'kálé é'táan. Bon Yesue anláá ábɛ bembapɛɛ áá, "Nyélad bad áte, nyékab bó bon akab téé ábɛ móom mé bad métáan." 15 Bɛnkáb bad áte ngáne ánhòpɛ. 16 Héé Yesue átédé ábɛ e'wɛle é'táan ne éché súu ébe, ákabé áte, áságnān Dyób bon ábagé bembapɛɛ áá békabpe bad. 17 Bad bésyáál béndyɛ, békód-tɛ kóəŋ ene ndyéed élyāg ásɛ, eche beláde áte e'lónj dyom ne é'be.

Nzé-módé Yesue mwɛn ákóó abé?

(Mat 16.13-28; Mak 8.27-9.1)

18 Mbwe nhóg Yesue anchíb yál áke dé akáne. Bembapɛɛ bɛnɛn bóɔ bémbɛ áhed. Ansedéd bó aaken, "Nzé-módé bad bó behóbéé bán ndé?" 19 Bɛntimtén mó bán, "Donɔge á bad behóbé bán, edíi Jɔne Ndusene. Donɔge áhòbɛ bán, Elaijaa, bémpɛe bán, nkal é'dáádəŋ a'ɔɔd atimé ámbíd á alonɔgé." 20 Dɔɔ Yesue áhóbéé áá, "Bon nyébɛn-ne, nzé-módé nyéhóbéé bán ndé?" Dɔɔ Petro áhóbéé áá, "Edíi Ane Awé Dyób Awógté."

21 Héé ásiméé bó etúu áte, áláŋgɛ-ɛ bó áá béepanlé áte. 22 Ambád áá, "Mwān-a-Moonyon atónɔnéé ákūd metake híin, bad bémbáá bóɔbe beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béban-ɛ mó á yál. Bɛwúú mó, bon e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuú." 23 Anláá moosyáál áhed áá, "Kénzéé awé adáá me ahíd ásob yál mendíb, ápɛm ádɛ awóg mbwe téé, bon áhíde me. 24 Ayále kénzéé awé ahede ádɛ alonɔgé ason, áhòd dó. Kénzéé-ɛ awé abódé ádɛ alonɔgé áyál echém, ákūd alonɔgé áde déemaá'. 25 Nsyááŋ ríhéé mod ákudtɛ nzé akudé nkòŋsé nisyáál bon ábóó, ké'ɛ abódé éché edáádəŋ. 26 Kénzéé awé ákwágɛn me ne ábɛm e'yale, Mwān-a-Moonyon mómpɛ ákwágɛn mó á pónde échɛ ápɛé ne ehúmɛ éché, nédɛ ehúmɛ é Sáj ne ángɛl éche esáá. 27 Bon á mbále, baahóg bédé nló ámín bóɔb, béenyínénné kwééd díid, áde béesɛbɛɛ nkamlɛn ní Dyób anyín."

Yál ehāŋléné Yesue

(Mat 17.1-8; Mak 9.2-8)

28 Née émadé ké e'pun waam, áde Yesue ámáá ahób nê, ankeén Petro bó Jɔn ne Jemse á ekone mín ákáne. 29 Ade ákannéé nê, e'só bɛnhāŋlɛn mó á nló, nkobe níme mó-ɛ nípúbé féréd, nímwáá-ɛ áte. 30-31 Abwāg-ábwāg bad bébe, Mosɛ ne Elaijaa, bémbídɛn ehúmɛ é ngum, bébootéd mó akalɛn. Békálé'áá

ngáne alōnēdtē ntii ní Dyōb t̄ngene kwééd eche áwēē á Jerusalem. ³² E'chó bénlōn Petro ne baáb á díđ. Ade békábnédé bényín ehúmé éché ne bad bébé áhed. ³³ Ade ábē bad bébé bétēdtēé Yesue, dōo Petro álāngēé mó aá, "A-Sán, ébóó ngáne syáá dēdíí hén. Délōh e'bem é'láán, échōh, éche Mosēē ne éche Elaijaa." Anhób nē ešebán abíí chōm éche áhóbēé. ³⁴ Eépedēé ké amad á nsəl, boh mbag ebíd, ékúdtén bó. Nén dēnkōbéd bō mbwóg. ³⁵ Héé béwógé ehób ébide á mbag-tē nēn, "Mwān awēm mó nēn. Mōo n̄p̄wédé. Nyéwógne mó." ³⁶ Emáá-'aá ahób nē dōo bényíné Yesue mwēnp̄en. Bēnkōó adén akan ešebán bēkanle modmod dō.

*Yesue achōhté kōdemod
eché edāōdāh é mbéb embēē áte
(Mat 17.14-18; Mak 9.14-27)*

³⁷ Ade b̄n é'sánge, Yesue bōōbe bembap̄ee bēnsūd á ekone-sé. Ndun e mod eh̄e mó abomen. ³⁸ Héé mod nhóg á echōh é bad-tē wē álēbp̄eé mó aá, "Amelēed, sōn, ncháá' wē meé, éñon awem mwān á díđ. Adíí me mp̄om ní mwān. ³⁹ Edāōdāh é mbéb étagte mó. Nzé échóngé-'e mó, abelé abón esaád, ahún ásē, ánuádé kááh mehōd mébíđé mó á nsəl. Elédte mó achene, né emáá mó ȳl áched áte. ⁴⁰ Mēp̄eēn mó wēe ábōh bembap̄ee, ncháñ bō meé, bēbíde mó edāōdāh é mbéb chē áte, boh béehelēé." ⁴¹ Dōo Yesue átímtanné aá, "Wáá, nyé bad bé' chii, mbeléd n̄m̄en méētyéemēé, nyéewōo-'áa adúbe. Chán máp̄eé nyé ad̄yēen boh nyédúbé me? Hyēné awōh mwān hén." ⁴² Ade ane mwān áhúé' é nē, edāōdāh é mbéb éched emp̄ií ane mwān, ébom mó ásē, ánuádé. Dōo Yesue akánné éché edāōdāh é mbéb áte, ádíđ ane mwān bwām, ábāg-ke mó wēe sáá. ⁴³ Menyáké ménkōb moosyāal, ányín ndāle á akan awē Dyōb ábélé.

*Yesue akánlé eche kwééd ngan amp̄ē
(Mat 17.22-23; Mak 9.30-32)*

Ade bad bélyógé bényágēé nē, áyāle chōm éche ébēnlédé, Yesue anláá bembap̄ee nén aá, ⁴⁴ "Nyésōnḡten dyam áde r̄hēdeé nyé aláa bwām. Bébē Mwān-a-Moonyōh á mekáá mé baányōh." ⁴⁵ Boh ábē bembap̄ee bēenkēnsōhtēnné chōm éche ánhōbp̄ē. Embē nēe ngan eché elélé bō atóge, bēbáá'áá-'e mó asēded.

*Nzé atómténé mod
ambáá abé á'sō é' Dyōb?
(Mat 18.1-5; Mak 9.33-37)*

⁴⁶ Bembap̄ee bēmbootéd aswan̄ten t̄ngene mod awē atómténé mod ambáá abé áwab t̄ntē. ⁴⁷ Yesue anchēm bō mewēmten áte. Antéd mwāmp̄in ní mwēndem, áp̄ēn mó áwe akéb. ⁴⁸ Dōo álāngēé bō nén aá, "Kézzéé awē akobé anén mwān á d̄n̄n adēm, né akobé me. Kézzéé-'e awē akobé me, né akobé ane awē alómé me. Né-ōó, ane awē adé mwāmp̄in áwen t̄ntē, né mó atómé mod ambáá abé."

*Mod awē adé awōh
(Mak 9.38-40)*

⁴⁹ Jōne anhób aá, "A-Sán, sēnyín mod abíđte bad e'dāōdāh bé mbéb áte á d̄n̄n adōh, sénláá-'e mó bán ásóg abel nē, áyāle eésáa ne syánē." ⁵⁰ Dōo Yesue álāngēé bō aá, "Nyéelāngé mó bán ásóg abel nē. Kézzéé awē eetāngán syánē né adé ne syánē."

Bébáá Yesue nken akob

⁵¹ Bōōb-pōó, pōndé eche Yesue ántāngēēnnē akē ádyōb embootéd ap̄e. Né-ōó, ammād atíí aá, mótāngēnē akē á Jerusalem. ⁵² Hé-'aá alómé mēsénze á'sō.

Mênkě á mwá dyad a Samaria nhóg, ábele mós mbonşén. ⁵³ Bonj áde ápedé áwed bad bé dyad békénkobpé mós nken áyāle á Jerusalem dós ákágé'áá.*
⁵⁴ Ade bembapεε, Jemse bós Jon bényíné nê, dós bésédte Yesue bánken, "A-Sán, edáó wεé séchéle muú ádyób, níhye níhyáad bós-ye?"†[†] ⁵⁵ Bonj Yesue ankuné áwáb, ákanné bós áte.‡ ⁵⁶ Héε bóbbó békíí á dyad démpée.

Bad ábe bēmon Yesue ahíd

(Mat 8.19-22)

⁵⁷ Ade békagké nê, mod nhóg anláá Yesue áá, "Mēhíd wε kēhéé áde ékagké."
⁵⁸ Dós Yesue átimanné mós áá, "E'ubwóg é'wóó ábab e'lóm wée bésólé, menon-ne ámpē méwóó nímab mūm, bonj Mwán-a-Moonyon eewóó'é hóm áde ábannéé nló." ⁵⁹ Yesue anláá mod ampée áá, "Hyág, éhíde mε." Bonj ane mod antimtén mós áá, "A-Sán, mwě, nísébe níke nílime echem sánj." ⁶⁰ Yesue anláá mós áá, "Mwě ndim nílime nímab ndim ní bad. Bonj wε, éhedne bán, éke ékanle bad nkalanj mé nkamlen ní Dyób." ⁶¹ Mod ampée anláá Yesue áá, "A Sánjú, mēhíd wε, bonj mwě, nísébe níke nílyógten echem ndáb." ⁶² Bonj Yesue anláá mós áá, "Kénzée awě aboótédé hóm alíi, bonj ánóné' ámbíd, eékwogndéé ábel nsón ásé e nkamlen ní Dyób."

10

Yesue alomé bembapεε móom saámbé ne bébe

¹ Ámbíd e nê, Sángwéé ampwéd bembapεε bémpée móom saámbé ne bébe.*
 Anlóm bós á'só bébe bébe dyad téé ne hóm téé áde ámbíí'é áá mósǫpé. ² Anláá bós áá, "Nzag echyáá bwámbwam, bwēm é'hednad apád, bonj bepád béebuu'é áte. Né-óó, nyékanne nén bán, nwóó-nzag álóm bepád. ³ Nyékag-kóó, bonj nyébíi bán nlóme nyé nēé nídyon ní mbód áfínté e ngá. ⁴ Nyéewánlé ekwε é ngáb á yál, ké ekwε empée, káa metámbé. Nyéébwág-ke mod áledé á nzii. ⁵ Ndáb ké ehéé eche nyésónlé, nyéled bós nén bán, 'Nsanj mǫbē ne nyé.' ⁶ Nzé mod a nsanj adé áhed, né nímēn nsanj mǫbē ne mós. Nzé eésē, né mǫtimén nyé bēn. ⁷ Ndáb ké ehéé eche nyésólé, nyédyēē áhed. Nyéēpenlád ndáb áte. Nyékob-pe kéchéé éche bébageé nyé ádyé káa ámwé, áyāle mod a nsón atánjéné nēé ákudéé míme nsábe. ⁸ Dyad ké ahéé áde nyépédé áte, bonj békob nyé nken, nyédyé kéchéé éche bébágé nyé. ⁹ Nyédide bad bé nkolé bwám, nyéláa-ε bós nén bán, 'Nkamlen ní Dyób nípédé nyé benben.' ¹⁰ Bonj dyad ké ahéé áde béekobéé nyé nken, nyéke á ntém nzii, nyéhǫb nén bán, ¹¹ 'Ké éhén ebumbú éche émbē sé á mekuu, sékudté nyé chó, bonj ké nē nyébíi bán nkamlen ní Dyób níde benben.' ¹² Nlánje nyé mēé, á epun é nkáásé, nkógşen míme dyad á Sodom dényínnē mǫbē mwámpín tómaa míme bad ábe bédé áde dyad áte békudté.

Edé ngól ne bad ábe béekunne mbíd

(Mat 11.20-24)

¹³ "A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndale é mekan éche Dyób ábélé áwēn myad, émbenléd nē á dyad á Tiré ne dyad á Sidón, né bēnwāā melebe se etún,

* **9:53** Alonj á Samaria démbē áfínté melonj mé Galilia ne Judeya. Bonj bad bé Israel békénkobpé bad bé Samaria nēε baányan. Né-óó bad bé Samaria béekwentannaá bad bé Israel ábe bébidé'áá á Galilia nken akob nzé békágé'áá ngande achog á Jerusalem. † **9:54** Donje á kálag é'só ébáde bán: nēngáne Elaijaa ámbenlé. ‡ **9:55** Donje á kálag dé'só ébáde bán: anhób-pe áá, "Nyébbíí'ε edáódanj éche ékamlan nyé. Mwán-a-Moonyonj eépédeé áwúu bad, ápedé dásó ásonj bós." * **10:1** Móom saámbé ne bébe: Donje á kálag dé'só áwóó: móom saámbé.

bémwagtéd-te mbúbú áyāl álúmed nén bán, béhájéné ádad abé dé mbéb. ¹⁴ Bonj mbwe mé nkáásé, nkáá níme bad bé Tiré ne bé Sidón mébē mwámpín tómaa nímen. ¹⁵ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyéwēmtan bán, nyémaá apē ádyōb, bonj bésudéd nyé káj se ásē á dū-á-muú.”

¹⁶ Héé álánǵéé bembapēe nén aá, “Kéznzéé awé awógné nyé, né awógné me, bonj kéznzéé awé abáá nyé á yál, né abáá kájne me. Kéznzéé-é awé abáá me á yál, né abáá kájne ane awé alómé me á yál.”

Bembapēe Móom saámbé ne bébe béhuú ámbíd

¹⁷ Ade bembapēe móom saámbé ne bébe ábe Yesue ánlōmmē béhuú ámbíd, bēnlāá mō ne menyínǵe mésyāāl bán, “A-Sáj, kájne e'dáádǵe bé mbéb bēnsudéd yál áwēd e'só, atúb áde sétúbé we dín.” ¹⁸ Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyíné Satané ahúné ádyōb nēǵǵáne emwēdmwēd. ¹⁹ Mbagé nyé kunze ádyaa nyá bóbē bengaabobé bé mpwēn ámín, ne átóm ngíne esyāál eche Satané áte, Satané ne ane awé akóó syánē. Dyamdyam débenlé nyé. ²⁰ Bonj ké nē ámpē, menyínǵe níme nyéwóǵéé méēbǵ nén bán, áyāle e'dáádǵe éwógné nyé, bonj pen nyéwóǵ menyínǵe dásó nén bán, mǵn méténléde nyé ádyōb.”

Yesue awóǵe menyínǵe (Mat 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Abwǵg-ábwǵg Edáádǵe eche Esáá† énwǵǵéd mō menyínǵe bwámbwam, ahób aá, “A-Tē, Sǵǵwéé a nkoj í sé ne ní mǵn, nsǵǵnen mbē ne we áyāle elúmté mpín nǵ bēndem mam níme ébǵǵné bad bé debyéé ne bad bé nsǵǵten. Ée, a-Tē, nē dēn dóo édáá wéé, ébenled. ²² Nlāa nyé meé, Echem Sáj ebagé mekan mésyāāl áwēm mekáá. Mod ké nhǵg eékoǵtéé mwán abíi ésebé Dyōb Titéé. Mod ké nhǵg-ke ámpē eebíi'é ngáne Titéé ákóǵté abé ésebé mwán, ne kéznzéé awé mwán ádáá aá mólúmed mō.”

²³ Héé ákúnné wéé bembapēe, bonj álánǵé bó á kun-té nén aá, “Nsimé ne bad ábe bényíne' mekan níme nyényíneé nén! ²⁴ A mbále nlánǵe nyé nén meé, bekal-bé-e'dáádǵe híin ne káj é bad híin bēnwanén ányín mekan níme nyényíne ne áwóǵ mekan níme nyéwóǵe bonj bēnkényínné, bēnkénwóǵ-kaá.”

Ngan e mod a Samaria awé aboó nlem

²⁵ Bóob-póó meléede a mbéndé anhyé Yesue akǵg áte aá, “A-meléed, cheé mébenlé bonj níkúđ alongǵe áde déemaá?” ²⁶ Yesue antímtén mō aá, “Chán éténléde á kálag e mbéndé. Cheé éláá áwēd-te?” ²⁷ Meléede a mbéndé ankwentén aá, “'Etǵǵné bán édǵe Sǵǵwéé ádǵe Dyōb ne nlem ísyāāl, ne edáádǵe ésyāāl, ne ngíne esyāál, ne mewēmtēn mésyāāl.' 'Edǵe-é mwányonj nēǵǵáne echoj yál.' ” ²⁸ Yesue anlāá mō aá, “Ebíi akwēnten. Nzé ebelé áned, né wékdúđ alongǵe áde déemaá” ²⁹ Ngáne ane mod áhéde'áá aá mósuud yál nǵom, ansédéd aáken, “Nzé béchǵǵéé wēn nē?” ³⁰ Atímtēn mō, Yesue ankál ngan aá, “Mod a Israel nhǵg akagé'áá eke, ámbíd á Jerusalem, átimé á Jeriko. Áde ápéde á etún-té, bechíb bēnkōb mō, békōbēn mō chóm ésyāál eche ánwálé. Bēmbómtéd mō káǵn áhéde awé. Dóo béchénné mō á nkǵg nǵ nzi. ³¹ Príse pǵg chómpe esyǵǵké'áá melemlē mé nzi. Dóo átáné ane mod. Ambamé nkǵg

† 10:21 Donǵe á kálag dé'só áwóó Edáádǵe eche Esáá; émpēe bán, éché edáádǵe.

ní nzii níminíí. ³² Mod a túmbé e Levi awé abelé'áá nsón á Ndáb-e-Dyöb* awé mómpē ampě áhed, boŋ anyín mó, ambamé melemlēm. ³³ Boŋ mod a Samaria nhóg awe atómé'áá ene nzii, ampě áhed. (Bad bé Samaria bóbē bad bé Israēl béechemtannaá.) Ade ányíne mó, anwóg mó ngól, ³⁴ ákē áhed, ahé mó mel á sii-té, ákanj chók, boŋ ápēmē mó á ésel mín. Apēné-'áá mó á dyad-té, boŋ ásonlē mó á ndáb e beken, áboŋgē mó. ³⁵ Nēē bīn é'sángé ahúd e'kálé é'taan, ábag nwóó ndáb áá, 'Téd nēn, étagnan anén mod, kéchéé émpēe éche wébēbēdtē, mētímtéd wē ámbíd á ehúu.' " ³⁶ Hēē Yesue ásedtēe ane meléede a mbéndé aáken, "Atínté e ábē bad beláán ábe béntān ane mod awé bechīb bēnlōgēnnē, ahéé anlúméd áá módē waáb?" ³⁷ Meléede a mbéndé ankwentēn áá, "Ane awé anwóg mó ngól." Hēē Yesue álanjgēé mó áá, "Kág-kō, wēmpē ébele' melemlēm."

Mataa bō Maria békobé Yesue nken

³⁸ Yesue ne ábē bembapēē bēmpě mwā dyad nhóg. Mmwaád nhóg awe béchágé'áá bán Mataa ankōb bō nken. ³⁹ Ane mmwaád mwānyan abédé dīn bán Maria. Maria anhyē Yesue adyēē á nkōg, áwóg mekan míme áyágté'áá. ⁴⁰ Boŋ Mataa anhágen áte ne nsón ní ndáb-te. Dōó áhýdē Yesue aláa áá, "A-Sángú, weenyínēē nēn wēé, awem mwānyan atēdnēē mmēmpēn nsón nísyāāl-ē? Láá mó wēé, áhye áwōŋgen me." ⁴¹ Boŋ Yesue antímtén mó áá "A-Mata, nlém nítagē wē áte áyāle ekud é mekan. ⁴² Boŋ dyam ádé ahóg áde ákóó etōgnān abé. Maria apwédé dō, ádé-'ē bwām. Mēéhēlēē-'áá se níbel se békōbēn mó dō."

11

Áyáged dé mekáne (Mat 6.9-13, 7.7-11)

¹ Mbwe nhóg Yesue ambé hōm, ákánne'. Ade ámáá akáne awé mbapēē nhóg anláá mó áá, "A-Sán, yágéd sé ngáne békánneé ngáne Jonē án'yágēdtē ábē bembapēē." ² Yesue anláá bō áá, "Nzé nyēhede akáne, nyēhōb bán, 'A-Tē, edúbé ébē ne ádonj dīn. Mmoŋ nkamlēn níhyē nítdētál.

³ Bāg sé echēd ndyééd e epun é bīn * mbwe tēé.

⁴ Lagsén sé nímed mbéb, áyāle sémpē sēlāgsan mod tēé awé apánné sé, weémwāg se sēhūn á mekágsen-tē.' "

⁵ Dōó áhóbēé áá, "Nzé ewóó wēn, boŋ ekii áwē melúde wēé, 'Amúē, bál me e'wele é'láán hē, ⁶ sōn, nkúde nken awé achabé abíd, awem nsón-a-echoŋ apedé áwēm. Meewóo-'áá chōm-ēē níchágtanné mó.' ⁷ Boŋ ane wēn mó-'ē atímténé wē á ndáb-te áá, 'Weétagtē me. Mmaá me ekob adib, syáabe ábēm bán sēmaá anaá ásē. Mēéhēnlē apáde ásē ábe wē chōmchōm.' ⁸ Nlāá nyé á mbále meé, saké ké echoŋ éche nyédíí, chōó épād mó ásē. Boŋ abádnēn áde wébádnēnnē wēn, dōó dékāj boŋ apáde ásē, ábē wē kéchéé éche éhēdē. ⁹ Nlānge nyé nēn meé, hēdén Dyöb, ábē wē. Hēd, Dyöb débēl enyín, kūm ekob, Dyöb dédíbnéd wē. ¹⁰ Ayāle kénzēé awé ahēdné Dyöb, ákūd, awé ahēdē-'ē, ányín. Kénzēé-'ē awé akumé ekob, Dyöb dédíbnéd mó. ¹¹ Nyé besáá bé bán, nyé ahéé mwān áhēdēnné súu, boŋ mó-'ē átimé ébagé mó nyé? ¹² Káa nzé ahēdné wē akii á kúb, boŋ wē-'ē étimé ébagé mó ngabobe a mpwēn? ¹³ Nzé

* **10:32** Mod a túmbé e Levi: Dyöb démpwēd enén túmbé ábel nsón á Ndáb-e-Dyöb. Bēwōŋgánnáá príse ánabe Ndáb-e-Dyöb áte ne áboŋsen ntii ní mēde. * **11:3** Ndyééd e epun é bīn; káa ndyééd e epun éche ehúe'.

e'bébtéd é' bad née nyé nyébage áben bán kàse é bwēm, tógtén-naá echen Sán awé adé ámín? Chán-nō éebaá bad Edáádəŋ éche Esáá ábe béhédné mó ch́ó."

Yesue eesáá nlatén ne kàŋ e e'dáádəŋ bé mbéb

(Mat 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Epun ehóg, Yesue abídté'áá mod edáádəŋ é mbéb áte éche ênkwid ane mod ebóbé. Áde émáá mó abíd áte, ane mod ambootéd dyam ahób. Nén, dénkóbéd ndun e mod eché ebédé áhed menyáké bwâmbwam. ¹⁵ Boŋ nguse é bad énhób bán "Belzebule, kàŋ e e'dáádəŋ bé mbéb móo abage mó ngine ábíded bad e'dáádəŋ bé mbéb áte." ¹⁶ Bémpēe ábe béhéde'áá mó akag áte bénhób bán, álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyób. ¹⁷ Ḿó-é ambií nímāb mewēmten, né-óó, anláá bó aá, "Alon ké ahéé áde ákábne áte, boŋ nchemten méesé, débēb. Abum á ndáb áde nchemtén-ne méesé, d́ompē dépāntéd áte. ¹⁸ Nzé édé bán, nkamlen níme Satané ríkábne áte, chán-nō méhenlé atyéem? Nhóbe nē áyāle nyéhšbē bán, mbídté' bad e'dáádəŋ bé mbéb áte ne ngine eché Belzebule. ¹⁹ Nzé ngine eche Belzebule ch́óo níbenladtē ábíded bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, né ngine eche nzéé-óó áben bad ábe bébídté e'dáádəŋ bé mbéb bébenladtē? Bēn bóo békwid nyé nkáá. ²⁰ Boŋ ngáne edíí nén bán ngine e Dyób ch́óo níbenladtē ábíded bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, nē álúmtē nén bán nkamlen ní Dyób nípédé áfnté echēn. ²¹ Nzé ngine e mod ebōŋséné yāl, enone adē dyad, echē ch́óm ké ehóg éekagké hóm. ²² Boŋ nzé mod awé atómé mó ngine, abulé mó áte, abwōgké-é mó, abelé ákóbēn bwēm ábe áwanneé nzum, ákabtéd-te bwēm ábe ákóbne mó. ²³ Né-óó, kénzéé awé eesé ne me, né atəŋgan me. Ane awé eewōŋgán me əlad, apáa páán.

Nzé edáádəŋ é mbéb étimé mod á yāl ámpē

(Mat 12.43-45)

²⁴ "Nzé edáádəŋ é mbéb ébíde mod áte, ébelé ébwāgē á ehyaŋge áhed abwóg áde ákōmméé áte. Nzé éekude, ébelé éhób aá, 'Ḿtīm ámbíd á ndáb eche mémbídtē áte.' ²⁵ Ape áde épagké-é, ébelé étán née ndáb éesáá áte, bánáppé-é ch́ó áte. ²⁶ Héé ékagké bōob, éké épēn e'dáádəŋ bé mbéb bēmpēe saámbé ábe é'dé ebébtéd tómaa mwēn, boŋ é'hye é'sól ane mod áte, é'bwóg-ke e'dii áhed. Akēn eched, ane mod abāg ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēé abé."

Menyŋge mé mbále

²⁷ Bōob-póó áde Yesue áhóbé nē, mmwaád nhóg áfnté e bad, ankanéd ehób ámín aá, "Nnam mbē ne abum áde áchyáá wē, ne abii áde ámwānté wē." ²⁸ Yesue anhób aá, "Nnam mébē dásō né bad ábe b́wóge' Eyale é Dyób, bébelé-é ngáne éhóbéé."

Bad bé' chii bééhtédē e'chemléd did

(Mat 12.38-42)

²⁹ Amute á bad dēmbootéd akəl. Héé Yesue áhóbéé nén aá, "Nyongel e'chii edii nyongel e e'bébtéd é' bad. Béhéde e'chemléd bé menyáké anyín, boŋ béekudtē, nzése e'chemléd bé menyáké ábē Jonaa. ³⁰ Nyaa eche Jonaa ámbēé née e'chemléd wēé bad bé Ninive, ch́óo Mwān-a-Moonyon ábēé wēé enén nyongel e bad. ³¹ A Mbwe mé Nkáásé, mmwaád awé akamlánáá alon á Seba, ányemé á soŋ-tē, nchoo ne nyongel e bad bé e'chii. Abíd mbóŋ eché ékwid bó nkáá. Békwe nkáá áyāle ámbíd se nchabnede wēé nkōŋsé rísógé, áhye déwóglēn mam mé debyéé níme Solomoné áyágté'áá. Boŋ chii nén mod adé hén awé atómé Solomoné. ³² A Mbwe mé Nkáásé bad bé Ninive bényemé á soŋ-tē nchoo ne enén nyongel e bad. Bébid mbóŋ eché ékwid enén nyongel e bad nkáá, áyāle bad bé Ninive bēntédé nímbab mbéb áde Jonaa ánkáléé bó Eyale é Dyób. Boŋ chii nén mod adé hén awé atómé Jonaa.

E'nyin'en bé ekide é' yál e mod

(Mat 5.15, 6.22-23)

³³“Modmod eemaa' é etrukán achod se ákōō chó káa akúdtén chó † á ebwōg-sé. Boŋ abelé ákélé chó dású ámín, ábel boŋ kénzéé awé asóle á ndáb, ányinne ekide. ³⁴Díd dōó adé ngáne etrukán é yál e mod. Nzé díd ákénlé wé áte, echoŋ yál esyāal chómpē ebélé ekélé. Boŋ nzé déékēnle, yál chómpē ebélé elón wé ne ehintén. ³⁵Né-óó, nyétóo, ábel chóm éche ényínte nyé ekide, éetimé abé chóm éche étimte' nyé á ehintén-té. ³⁶Nzé édé bán echoŋ yál esyāal elóné ne e'nyin'en bé ekide, ésebán ehintén édé abwōg ké ahóg, né yál émwaá áte, melemlem ngáne etrukán épenteé ekide.”

Yesue aselé Befarisia ne bemeléede bé mbéndé

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

³⁷A pónde eche Yesue áhóbéé nê, Farisia nhóg, anchélé mó aá, áhye búmō bédyé ndyééd áwe ndáb. ³⁸Né-óó anké, asól á ndáb-te, búmō bédyéé á tébele. Ane Farisia ambé menyáké ányín bán Yesue eéwopéé mekáá ngáne ehédnádtaá, boŋ ábootéd ndyééd adyé. ³⁹Dōó Sāngwéé aláŋgée mó aá, “Nōné”, nyé Befarisia, nyéwobpe mbwendé ne ðise ámbíd e ebwōg, boŋ adum á bwēm ne ebébtéd bōó bélóné áwēn nlém-té. ⁴⁰E'dimdim é' bad ngēn! Mod awé ahágé ámbíd e ebwōg, saá mó ahágé kóáŋne áte-ye? ⁴¹Boŋ nyétéd bwēm ábe é'dé áwēd-te, nyébage' betoótoké bé bad. Né chóm esyāal áyāl echēn esāŋ.

⁴²“Medim ne nyé, Befarisia! Nyétéde ké meseb ne nduu ne byaá ábíníí é'syāal bémpēe, nyébage Dyōb donge nhóg áfinté e monge dyóm. Boŋ nyééhēdēé e'boŋ bé nlém ne edāŋge é Dyōb alúmed. Nyéntāŋgéné nímén mésyāal abel, ésebán nyéchébte' nímíníí.

⁴³“Medim ne nyé Befarisia! Nyédəə metii mémbaá adyee á ndáb é mekáne, nyédəə-é melenten mé edúbé akud á dyon-té. ⁴⁴Medim ne nyé! Nyédii nées soŋ éche éssómé, éche bad betóméé ámín, ésebán bebíí.”

⁴⁵Dōó meléede á mbéndé nhóg aláŋgée mó aá, “A-meléed, nzé ehóbe nê néde né esyāá' sémpē.” ⁴⁶Yesue ankwentén mó aá, “Medim ne nyémpē bemeléede bé mbéndé! Nyépemtađ bad nted níme ríléle apém, boŋ nyébēn nyéebanéé ké ekáá ápemed bó mó. ⁴⁷Medim ne nyé! Ayāle nēn, bekal bé'đááđāŋ ábe besóó bēnwū'é, nyélóngé bó soŋ. ⁴⁸Né-óó nyébide' mbōŋ, nyélúmte-é bán, besóó bēmbel bwām ngáne bēnwū'é bekal bé'đááđāŋ. Nyé-'aá nyélóngé bó soŋ. ⁴⁹Ayāle nē, Dyōb ne áde debyéé anhób nēn aá, 'Mélómé bó ábēm bekal bé'đááđāŋ ne bembapee bé nlómag, bēnwū behóg, bēhāgkē-'é ábíníí. ⁵⁰Né-óó, enén nyonŋel e bad chóó ékūd nkógsen áyāle bekal bé'đááđāŋ bésyāal ábe nímāb mekíí mésyógkē se á mbootéd mé nkōŋsé, ⁵¹mbootéd ne mekíí níme Abelé átimé' wé Sakaria, awé bēnwū'é áfinté e menyán mé mendē ne hōm áde ásaá. A mbále, enén nyonŋel e bad ékūd nkógsen áyāle nímé mekan mésyāal.

⁵²“Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé! Nyékáá e'kii bé ekob é debyéé. Nyébēn nyéesaá asól, nyékáá-é bad bēmpēe ábe béhede asól.”

⁵³Ade Yesue ásyāŋgée áhed áke, bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēmbootéd mó áhób bwāmbwam, bésēdté-é ekud e mekan. ⁵⁴Bébélé'áá nímén mésyāal áhíined mó melám ábel békóben mó awuse.

12

Elébé tāŋgene bad bé elāŋgé

(Mat 10.26-27)

† 11:33 Donge á kálag dé'só éewóó'é káa akúdtén chó.

¹ Ambíd e pónde ndun e mod enladén áte, káŋŋ etál éebédeé. Dóo Yesue ábóótédé b́o akalɛn, mbooted ne bembapɛɛ álǎngɛ́ b́o nɛn aá, “Nyétɛd pónde ne elangé éche Befarisia, édé nɛngáne esultɛn. ² Dyamdyam déesaá á e'koñnéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde áśśómé boñ b́an déebyéénné. ³ Dyam ké áhée-'ɛ áde nyéhóbé á ehintɛn-tɛ, déwǒgnɛ́ á e'nyɛnɛn bé ekíde. Dyam áde nyékálé-'aá á kun-tɛ ámbíd e ekob, dékanléd á nhéné.

Ane awè bétǎngéné abán
(Mat 10.28-31)

⁴ “Amúɛ́, á mbále, nyéewógé mbwóg ne moonoyɔ́ awè ahele awúu ekob é yál ésebán ahele dyam démpɛɛ abel. Awáb eetőmɛɛ́ nɛ́. ⁵ Nláa nyé mɛɛ́, mod awe nyétǎngéné abán, adíí ane awè nɛ́e ámáá we pemɛ e alongé akoben, awóŋ-'ɛ ngíne eché ábwémɛ́ we á dū-á-muú. Ne mbále ane móo nyétǎngéné abán. ⁶ Eesaá mbále nɛn b́an, kábpe ébe ngɛn, ch́oo béchannɛ́ ndun étáan-nɛ? Boñ ké nɛ́ Dyób déechatánné ké póg. ⁷ Dyób ábíí káŋŋne mesongé mé e'sid ábe é'dé nyé á nló. Né-óó, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnɛ́n tómaa ndun, ké émbuú ké áte.

Akob Yesue káa ábán mó á yál
(Mat 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ “A mbále, kénzéé awè ábíid me mbón á'só é' baányoyɔ́, Mwǎn-a-Moonoyɔ́ mómpɛ́ ábíid mó mbón á'só é' ángel é Dyób. ⁹ Boñ mod awè abáá me áyál á'só é' baányoyɔ́, me-'ɛ mɛ́bǎŋ mó áyál á'só é' ángel é Dyób. ¹⁰ Kénzéé-'ɛ awè ahóbé eyale é mbéb tǎngene Mwǎn-a-Moonoyɔ́, ákúđ alagsɛn, boñ kénzéé awè ahóbé e'bébtéd é' mekan tǎngene Edáádǎŋ éche Esáá éekudtɛ alagsɛn. ¹¹ Nzé édé b́an bésáánné nyé wɛ́e belyágɛ́n bé dyad ne benkamlɛnɛ, nyéétágɛ́ áte, ngáne nyékáá-'é káa dyam áde nyéhǒbpe, ¹² áyále nzé pónde epedé, Edáádǎŋ éche Esáá éyǎgɛ́d nyé ch́om éche nyétǎngéné ahób.”

Ngan e eyókel é nhon mí mod

¹³ Atínté e ene ndun e mod, nhóg anláá Yesue aá, “A-meléed, láá mwǎnned wɛ́e ákabe súmǒ mbwóg áte.” ¹⁴ Boñ Yesue antimtɛ́n mó nɛn aá, “Nzé-módé abáánné me nɛ́e mod awè akáadte' bad, ákabe nyé mbwóg áte?” ¹⁵ Dóo álǎngɛ́é b́o moosyáál aá, “Nyétóo, nyéebanné nɛ́m áyále awóŋ á bwɛ́m, áyále saké nhon móo níide moonoyɔ́ á alongé.”

¹⁶ Ankalé-'ɛ b́o ngan aá, “Nhon mí mod nhóg mémbɛ́. Anwóŋ nzag. Ade ene nzag échyáá, embídéd medyé nkute ne nkute. ¹⁷ Nhon mí mod mé ménhǒb áwe nɛ́m tɛ́ aá, ‘Chán mébenlé b́ooɔ́ áde etál éelyǎgɛ́é wɛ́e níkongɛ́é medyé?’ ¹⁸ Dóo ádólé áte ch́osóŋ boñ áhǒbɛ́ aá, ‘Nɛ́n dóo mébenlé. Mɛ́pǎŋ échem ndáb é e'koñnéd, nlón émpɛɛ́ éche ékálé áte, boñ nkúm medyé áwéd-te, ne nhon mímɛ́m nísyáál. ¹⁹ A pónde eched-taá méláá-'é échém edáádǎŋ mɛ́é, nládté yál nhon míme médyéé́ mwé ne mwé. B́ooɔ́-póó mɛ́ched yál, rídyág, mímwág, ríchogé-'ɛ alongé. ²⁰ Boñ Dyób dénláá mó nɛn, aá ‘Edimdim é ch́om ch́én. Nkuu nɛ́n dɛ́n mɛ́kobɛ́n we pemɛ e alongé. Abɛ́ bwɛ́m é'syáál ábe émáá-'aá alad áte, nzé-módé wélyǎgnɛ́dte b́o?’ ²¹ Nɛ́ dóo dííí ne ké nzé-módé awé akúmmé yál nhon, boñ eesɛ́ nhon á'só é' Dyób.”

Weétágɛ́ áte á alongé
(Mat 6.25-34)

²² Dóo Yesue álǎngɛ́é abɛ́ bembapɛɛ́ nɛn aá, “Né-óó nyéétágɛ́ áte á alongé se nyéhǒbɛ́ nɛn b́an cheé nyédyɛ́ɛ́, ké'ɛ cheé nyéwáá-'ɛ á yál. ²³ Alongé átómé ndyééd, échen yál-le ámpɛ́ edé etógnɛ́n tómaa mbóté. ²⁴ Nyénɔ́ne', nkónékɔ́n.

Méewēnēē bwēm, méēpādēē, méēwóo-’áa hōm áde békongéé medyé. Kénē, Dyōb adídte mó! Nyéebíi’-é bán nyédé etógnén bwámbwam tómaa menon-ε? ²⁵ Nzé-módé áwēn tntē áhēle átāg áte káón, abad ké epun ehóg áwē alongé áyāle átāgέé áte? ²⁶ Néε nyé modmod nyéeheléé mpín mé akan néε nímé ábel, cheé ékásá bonj nyétagé áte áyāle mam níme mélyágé ásé?

²⁷ “Nyénone’ mbonja ngáne ékwogéé. Eebeléé ntū, éebangéé mesanj. Nlānge nyé nén mεé, ké kēnj Solomonε ne nímē nhon nīsyāāl eewáa’áá mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e’bonj. ²⁸ Nzé Dyōb áhēleεε áwāādtē e’sum ábē é’bāg chíi bonj chán béhé bō á dü, né éetómmé nyé awáad né-yε? Chán adúbe ádíi nyé mwāmpín nén?”

²⁹ “Nyéēbanné nlém bán, cheé nyédyēē káa cheé nyémwēē. Nē déetagté nyé. ³⁰ Echē nyaa é bwēm chíó bad bé nkōnsé béchyεε’ε akud. Awēn Titée mwēn abíi aá nyétógnéné ábén bwēm. ³¹ Né-óó, nyésébe nyéhéd mam mé nkamlēn ní Dyōb, dóó Dyōb débéé nyé ábíníi bwēm.

Nhon níme ndé adyōb (Mat 6.19-21)

³² “A-bānbān, nyéewógé mbwōg. Echēn Sānj awóó mewēmtēn níme mészáá ábe nyé ngíne e nkamlēn. ³³ Nyéšóm áben bwēm, nyébag betóótókē bé bad mané. Nyéhéd ekwε é ngáb éche éehelé amaa ásé. Nyéhē nhon nímēn á e’kōnjéd ábe é’dé adyōb, wéε dyamdyam déebenlé mó, wéε bechílb béehēnlé mó achílb, síi-’ε éehēnlé mó adyé. ³⁴ Nyébíi bán wéε nhon mbágbkē mod, áhed dóó nlém-mε mbágbkē mó.

Mod-téé dbē mbonjén

³⁵ “Nyépūd abad, nyéchod-tε etrukán, ³⁶ nēngáne bad ábe bésine’ echab sánj awé akíi á ngande e e’wóngéé ábel bonj nzé ahúú hún, bonj akumé ekob, bēnednéd mó ábwōg-ábwōg. ³⁷ E’bonj é’ yāl áte ne bembáledε ábe echab sánj épéé, bonj atán ngáne bédyéé epin, bésineé mó. A mbále ábonjén, ádíi bō ásé, atómtéd-tε bō ndyééd. ³⁸ Ké melúde dóó ámpéé, káa epōg é mbwēmbwε, bonj atán bō melemlē, e’bonj é’ yāl áte bélyāg é’tán bō. ³⁹ Nyébíi-’ε bán, nzé nwóó-ndáb abyéé’áá pónidé eche nchílb ápéé, né ádyéé epin, ésebán atεdte aá, bésal mó ndáb. ⁴⁰ Nyémpē nyétāngéné mbonjén abé, áyāle Mwān-a-Moonyonj ápé á pónidé eche nyéewēmtēnεé bán ápé.”

Mbáledε awé abele nímē nsón ne nlém nhóg ne awé eébēlé’ (Mat 24.45-51)

⁴¹ Petro ansédéd aáken, “A-Sānj, sé bēn pēn-εé ékanléé enén ngan-ε, káa bad bésyāāl?” ⁴² Sāngwéé ankwentén aá, “Né-óó, nyé mod té ábē néε mbáledε awé awóó debyéé, awé abele-’ε mam níme eche sánj álāngé mó aá ábel. Mó adé mbáledε awé eche sánj ábánné aá ákamlēn bembáledε ábíníi, ányín-ne nén áá békúdé ádáb akab á ndyééd pónidé eché etāngéné. ⁴³ Nnam mébē ne ane mbáledε awé eche sánj áhūū’ε, bonj atán nēngáne ábeléé mam níme ánylāgtēnné mó. ⁴⁴ Ne mbále, nlānge nyé nén mεé, ane mbáledε eche sánj ábané bwēm é’syāāl ábe áwóó áwe mekáá aá ákamlan.

⁴⁵ “Bonj nzé ane mbáledε adé mbáledε a mbéb, bonj ahóbé áwe nlém-tē aá, ‘Ehēm áte bonj echem sánj áhūū á eke-tē.’ Né-óó abótóuté ábíníi bembáledε bé bebáád ne bé baachóm ábe bédé ásé eché awanēn, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mím mékóbe mó, ⁴⁶ ane mbáledε eche sánj áhūū epun éche éewēmtēnεé ne á

* 12:25 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíi.

póndé eché énkêmbíí' é aá áhūu. Né bēbwēm mós á ebwóg,[†] békósgén-ne mós ne nhel melemlen ne bad ábe bēwúú nló áte. ⁴⁷ Ane mbáledé awé abíí ntíí mé nsón níme sáá-a-ndáb, bonj eébonjse, káa eehíde nímé ntíí ámbíd, ákud mbéte e ngíne. ⁴⁸ Bonj ane awé énkêmbíí ntíí, bonj ábelé epande, békúdé mós kúdtén. Mod ké ahéé awé bēbudé abe, né-'aá bēbudté mós ahēden. Ane-'e awe bétómténé abud dé abe, né-'aá bétómēnnē mós abud dé ahēden.

Yesue aá mápééné nkabén
(Mat 10.34-36)

⁴⁹ “Muú móó nhyédé akwéd á nkójsé. Mendān-'e meé, né mēmmad akóben. ⁵⁰ Bonj ntāngéné nsébé íkud edusen é metuné, mēmād-te chós akud bonj nlém saképiitéd me. ⁵¹ Nyēwēmtan bán, nsanj móó nhyédé apēen á nkójsé-ye? Aáy, mápé nsanj, nkabén móó nápééné. ⁵² Bootya bōob áke á's, ndáb eché ewóó bad bétáan ékabén áte, béléáán bétāngén bēbe, bēbe-'e bétāngén béléáán.

⁵³ Κοκοο έβε.

Sáá átāngēn mwān a mwēnchóm, mwān a mwēnchóm átāngēn sáá. Nyaá átāngēn mwān a mmwaád, mwān a mmwaád átāngēn nyaá. Nyāñkálé átāngēn mwān a mmwaád, mod mwān a mmwaád átāngēn nyāñkálé.”

E'chemléd é' bín
(Mat 16.2-3, 5.25-26)

⁵⁴ Yesue anláa amute aá, “Nzé nyēnyíné mbag ébide á mbəj, nyébelé nyéhób bán, ‘Mbúú échə bōob’, ébenléd-te áned. ⁵⁵ Nyēnyíne-'áa epub éhúé' á pəd e mbəj, nyéhōbē' bán, ‘Nyēn ébēnéd mod bōob,’ ébē-'e áned. ⁵⁶ A-bad bé elangé. Néé nyépédé abíí ngáne béléá' é bín nén, cheé ékásá bonj nyééhēlē mam níme mébenlad nyé á's-ō-te chíi nén achem?

⁵⁷ “Cheé ékásá bonj nyébēn nyééhēlē adol áte nén bán, kəse e akan nén eché ehēdnad abel? ⁵⁸ Nzé mod ahóbé aá, mókēene wē á kóte, hēd nzii káəj nyúmō bétim ásé á nzii. Esehé nē, nzé ahédé wē á kóte, kóte chō-'e ébēé wē á mekáá mé plúse, plúse chō-'e éhē wē á mbwóg. ⁵⁹ A mbále, nlānge wē meé, weéhēlē-se ebíd á ndáb e mbwóg-té wē káəj né etwedé ádōj alúm ásyāāl.”

13

Nyétede abel dé mbéb, nyétimen Dyób

¹ Ade Yesue ádíí áhóbeé nē, dóo nguse é bad éche émbē áhed élangeé mós ngáne Payledé ánwūú' é bad bé Galilia áde bēbágé' áá Dyób mendé mé e'lém. ² Yesue antimtén bós aá, “Nédē mewēmtēn mēdé nyé bán, ábē bad bé Galilia ábe bēnkūd éché eben, bétómé ábíníí bésyāāl ebébtéd abé áyāle bēnwēē ene ndín e kwéed-é? ³ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte nímēn mbéb se nyétīmēn Dyób, né nyé moosyāāl nyéēwé, nyéhós-'e. ⁴ Chán-náa ábíníí dyóm á mod ne waam ábe ntōj-ntōj ní ndáb ménkūmtédte ámín á dyad é Silóm, bonj bēwé? Nédē mewēmtēn mēdé nyé bán, bēntómtēn ebébtéd abé tómaa bad bésyāāl ábe bēnlōj á Jerusalem-é? ⁵ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte nímēn mbéb se nyétīmēn Dyób, né nyé moosyāāl nyéēwē, nyéhós-'e.”

Ngan e bwel ábe béechyaa

⁶ Héé Yesue ákálé ngan aá, “Mod anwój alín á bwel á nzag-té. Anké epum é bwel ahed áwedé-mín ngen ne ngen, bonj enkēnnyínné ké ehóg. ⁷ Héé álāngeé

[†] 12:46 Bēbwēm mós á ebwóg káa bésél mós áte e'sónj é'be.

nnon-a-nzag aá, 'Edé boob mwɛ níláán áde nɔpagké á bwel-sé hén mwɛ téé, bon meenyínéé epum ké ehóg. Kwel bó. Chán é'hele é'madé ahón á ndoob-té ngên?' ⁸Héé nnon-a-nzag átímtanné mó aá 'A-sán, tedé bó ké mwɛ nhóg ámpē. Mě́nabé bó ásē, nhíi-'é bó nkúmbág. ⁹Nzé é'chyaá e'pum mwɛ níme nhúé', né edé bwám. Nzé-'é béechyaá, né békweíl bó.' "

*Yesue adidé mmwaád nhóg
bwám á Mbwe-mé-nkóme-áte*

¹⁰ Mbwe-mé-nkóme-áte nhóg, Yesue ayágté'áá bad á ndáb e mekáne póg. ¹¹ Mmwaád ambé áhed awé edáádəŋ é mbéb émbɛɛ áte á etún é dyóm á mwɛ ne waam. Embɛl mbíd enwúmén mó nyaa eché éhelaá yál asále áte bwám. ¹² Ade Yesue ányíné mó, anchélé mó, aláá mó aá, "A-nyan, nkole níme ékonléé nímáá." ¹³ Ade ábané mó mekáá á nló, ane mmwaád ansalé yál áte ábwóg-ábwóg, ábootéd-te Dyöb akɛn.

¹⁴ Héé mod awé abedé nló á ndáb e mekáne, alíí áyale adid áde Yesue adidé ane mmwaád bwám á mbwe-mé-nkóme-áte. Alánɔgɛ bad aá, "E'pun é'dé ntóób ábe mod átəŋɔgéné nsón abɛl. Nzé nyédə́s bwám adyɛɛ nyépɛ ábɛ e'pun, saké á mbwe-mé-nkóme-áte." ¹⁵ Héé Səŋgwéé ákwentanné aá, "Nyédoge bad. Nyé ahéé eéhunne nyag káa éseɛl á ebem-té se ákɛɛn chó á edib á mbwe-mé-nkóme-áte?" ¹⁶ Anén mmwaád adfi mwán awe Abrahamɛ. Satanɛ anhan mó ne nkole á etún é dyóm á mwɛ ne waam. Nyéláa me ké mbéb móó nídé, áhúd mó á mehanɔgɛ á mbwe-mé-nkóme-áte?" ¹⁷ Chóm éche ánhə́bpɛ énwə́gɛd bad ábe bétəŋgánnáá mó e'són. Moosyáál anwóg menyinɔge áyale mam mé ményáké níme Yesue ámbɛnlé.

*Ngan ébe é nkamlen ní Dyöb:
Ngan e mbál níme ríchine
(Mat 13.31-32; Mak 4.30-32)*

¹⁸ Yesue anhó́b aá, "Chán nkamlen ní Dyöb níkóó abé? Cheé níhele níhə́gtén mó-yéé? ¹⁹ Ndií nɛŋgáne mbwé e mbál-e-bú eché mod átédé bon ásob á nzag-té. Ade ékwógé, étim bwel bɛn, menən méhyɛ mélɔŋ á ngen-té."

*Ngan e esulten
(Mat 13.33)*

²⁰ Yesue ansədéd aáken, "Cheé níhele níhə́gtén nkamlen ní Dyöb-é? ²¹ Ndií nɛŋgáne esulten éche mmwaád ámuúnédé asii á pán é mbumé ní ngun éláán káŋɛ esule."

*Asól á ekob éche échiné áte
(Mat 7.13-14, 21-23)*

²² Yesue andii ambé á eke-té éche ákágé'áá á Jerusalem. Dyad téé áde átómé'áá, ámbáá ne ásad, ayágté'áá bad. ²³ Mod nhóg ansədéd mó aáken, "A-Səŋgú, mesonɔgɛ mé bad níme Dyöb dɛsonɔgɛ alongé, mébuú áte káa méebuú'é?" Yesue anláá bad áhed aá, ²⁴ "Nyéwanɛn káŋɛ nyésəl á ekob éche échiné áte, áyale, á mbále, ekud á bad éwanén asól, bon béehɛnlé. ²⁵ Pónde épɛ eché nwóó-ndáb áhidéé ásé, bon ápɛn ekob. Ene pónde dso nyébootédíté atyéem á ebwóg, bon nyékumé' ekob nyéhə́bɛ bán, 'A-Sán, dibnéd sé ekob.' Mó-'é átímtén nyé aá, 'Meebíi' é wéé nyébídé.' ²⁶ Nyé-'é nyéhə́bɛ bán, 'Syáné dendyé ndyééd, demmwé-'é mím hóm ahóg, eyágté'áá-'é áwəd myad.' ²⁷ Atímtén nyé aá, 'Syáné deewónɔgɛ dyamdyam. Nyésyá me á did-te. E'bébtéd é' bad ngén!' ²⁸ Ade nyényinné Abrahamɛ, Aisige ne Jakə́bɛ bóobɛ bekal bé'də́sə́dɛŋ bédé á nkamlen ní Dyöb-te, bon nyé pɛn nyéchág á ebwóg, achii dé awé ne adyé dé meson á nsəl, dso dɛtéd etál pónde eched.

²⁹ Bad bébid á akuu ne á mbəŋ, á mekonekone ne á mehúléhúlé, bétéd medii á ngande e nkamlen rí Dyöb. ³⁰ A pónde eched, bad ábe bənlýəg mbid bəo bétim á'sə, bé'sə-'e bélyəg mbid."

Yesue alebe áyale bad bé Jerusalem
(Mat 23.37-39)

³¹ Melemlem mé pónde nguse é Befarisia émpə wée Yesue, béləŋgə mó bán, "Syəá hén, ékag hóm démpée, áyale kəŋ Herode ahede we awúu." ³² Yesue ankwentén bó aá, "Nyéke nyéláa éché esəb bán, 'Chii ne chán məhūd bad e'dəədəŋ bé mbéb áte, ríchōōd-te bad, boŋ sūú ébe məmád níməm nsón.' ³³ Boŋ ké chán ébēē, ntəŋgéné abé á nzii chii, chán, ne sú ébe, áyale éeboo'é bán, nkal é'dəədəŋ áwé hóm démpée ésebán á Jerusalem. ³⁴ Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e'dəədəŋ nyéwúənnē-'e bad meláá ábe Dyöb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēŋgáne nyaá-kúb ákutanné bán, boŋ nyéehédéé étál! ³⁵ Nyénəne', Dyöb détedé echən ndáb. A mbále, nləŋge nyé nén mēé, nyéenyínənné me díd ámpə káŋŋ ne á pónde eche nyéəhəbpə bán, 'Nnam ne ane awé apedé á dín á Səŋgú.' "

14

Yesue achōŋtə mod awé melóg mékóbé

¹ Mbwe nhóg Yesue ankə ndyééd adyé wée ndəle a Farisia póg. Nén démbə a mbwε-mé-nkóme-áte. Ade apédé áwed, bənəné'áá mó chodchod. ² Mod má-'e ambə áhed awé melóg mémbidte á yəl. ³ Héε Yesue áseɗteé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia aáken, "Edé kunze ádid mod bwám á mbwε-mé-nkóme-áte, ngé éesaá?" ⁴ Boŋ bənkənhəbpə dyamdyam. Dóo ákóbé ane mod awe melóg mébidé á yəl á ekaá, ádidé mó bwám, asúúd-te mó á ndáb. ⁵ Ambid e nē dōo áseɗteé bó aáken. "Nyé ahéé adé awé mwān káa nyag éhūnnē echóg, boŋ eékag chə abided ábwəg-ábwəg, ké émbə bán á mbwε-mé-nkóme-áte?" ⁶ Boŋ bənkənwōŋgə dyamdyam áhób.

Ake dé e'ken ne akob dé nken

⁷ Ade Yesue anyíné bad ábe bənləbēē adyé ndyééd bésyāā ábe bépédé bəbóótédé medii mémbáá apwəd, ankalé bó enén ngan aá, ⁸ "Nzé mod alébpə we ngande, weépəg-se éhədé e'dii é'mbáá, áyale éhele ébé né bélébpə mod ampée awé adelé áte tómaa we. ⁹ Nzé ene nyaa e mod epedé-'e, mod awé alébpə nyé moosyāā áláa we aá, 'Béé anén mod atii.' A pónde eched dōo étiméé atii asad atéd ne akwáké. ¹⁰ Boŋ nzé epedé ene ndín e hóm, etédéé e'dii ábe é'dé á ahəŋgə, ábəl nén nzé nwóo-ngande anyíné we, móo áláa we aá, 'Amúé, ké édyεε á atii ámbáá hínií.' A pónde eched dōo ékudéé edúbé áttinté e bad ábe nyáábəo nyétédé tébele. ¹¹ Né-óo, nyébii bán, kénzée awé achágté yəl, Dyöb dəsudéd mó. Kénzée-'e awé asúdté yəl Dyöb dəchəgəd mó."

¹² Hé-'aá áləŋgəé mod awé anləbé mó nén aá, "Nzé ehóbé weé, móchagə' ngande, weehóbé weé móləbpe abon bən, káa abon baányan, káa echoŋ túmbé, káa bewōŋ bé ngáb ábe nyáábəo nyébyééné. Nzé ehidé nē, né bómpə bələbē we. Nē ábele átim ehéen ne metuuten. ¹³ Boŋ nzé echagə ngande, elébé dásə betoótókə bé bad, ne bad ábe bəhúiné epəd, bóəbe bad ábe bəkwédé ndím. ¹⁴ Nzé ebélé nē, né wəkúd nsimé áyale béehenlé we asábe ámbid. Dyöb dəsábé we áde bad bé bwám bəpuú'é."

Ngan e səŋkalaa a ngande
(Mat 22.1-10)

¹⁵ Ade mod nhóg awé bóəbe Yesue bəntəd tébele áwógé nē, dōo áləŋgəé Yesue aá, "Nsimé ne bad ábe bədyə ndyééd á ngande e nkamlen rí Dyöb!" ¹⁶ Dōo

Yesue álǎngéé bó aá, “Mod nhóg anchǎg sǎnkalaa a ngande, ábūd-te bad alébe. ¹⁷ Ade pónde e ngande épédé, anlóm awe mbaledé wée beken ábe ánlēbēē aá, ‘Nyéhyag, mbońsén nı́syāál nı́máá abé.’ ¹⁸ Bon bó moosyáál, bēmbbootéd mechǎngé ábe nhógē-nhógē. Nhóg anhób aá, ‘Nchané etúú, ntǎngéné chó ake dé anyın. Ncháa we, méehenlé ahye.’ ¹⁹ Ampée anhób aá, ‘Bóob nén dēn, dǎo ncháné nlád nı́ nyag nı́taan éche élı́e’ nzag. Chóo nkagké ahǎgten nén. Són, méehenlé ape!’ ²⁰ Ampée-’e anhób aá, ‘Nkudé sómbé ekǎólé-ekǎólé. Né-óó, méehenlé ape!’ ²¹ Ane mbaledé antım ámbı́d, áke aláá eche sǎn mam méı́syāál. Dǎo ekan ékóbé eche sǎn áte, bon álómé ane mbaledé. Anhób aá, ‘Kǎg mehélé, ékag á ntém nı́ nzı́ı, kǎǎne á mēte mé nzı́ı mé dyad-té, éhúen betóótókē bé bad, ne ábe béhúné epeđ, ne ábe békwedé ndım, ne ábe béehelé ake.’ ²² Eebeméé áte ane mbaledé anhúú ámbı́d, aláá sáá-a-ndáb aá, ‘A-sǎn, mbelé ngáne wénhǎbpē, bon ké nē, etál élyágé édé.’ ²³ Dǎo Sáá-a-ndáb áhóbéé aá, ‘Kǎg á nzı́ı émbáá ne nzı́ı é mehın, échéle kénzée wée áhyag ábel bon ndáb élon. ²⁴ A mbále, mod ké nhóg awé ménsēbēē alébe, éewókgé chǎm ké ehóg á nsál á ngande-té hén!’”

Abé mbapee

(Mat 10.37-38)

²⁵ Mbwe nhóg ndun e mod éhı́dé’áá Yesue ámbı́d. Héé áboótédé bó aláa nén aá, ²⁶ “Nzé mod ahóbé aá, móhı́de me, ésebán achǎdténé nyaá, sáá, mwaád, bán, baányan, kǎǎne ádē alongé dēn, ene ndın e mod eékwognedéé ábe awēm mbapee. ²⁷ Kénzéeé awé eepeme ádē awǎg, bon áhı́dné me, eékwognedéé ábē awēm mbapee.

²⁸ “Nzé-módé ábē awé áwǎn me wēmēnten álon sǎnkalaa a ndáb, bon eesébpē adyee áse, áhǎgten nkun nı́me ene ndáb étēdté mó, ábı́ı ké móshēl chó amad, káa móshenlé? ²⁹ Nzé amaá-’e ndáb asume, bon eéhele chó amad, moosyáál awé anyı́né abelé ábootéd mó awel, béhóbē ³⁰ bán, ‘Mod nhóg ansáá ndáb, bon eéheleé chó amad.’

³¹ “Nzé kǎn pǎg ewémtené waáb kǎn bel akum, abelé asébé yǎl ahǎg á ekáá ké mesonǎgé mé sǎnze nı́me áwóó dyam dyóm dé ekálé, béhēl ábe waáb awé awóó sǎnze dyam móom mé ekálé mébe. ³² Nzé anyı́né aá móókwognedéé, abelé álóm belyáged bé dyad á’só wée waáb, waáb adēpe mó benben, ábel nén békǎm nsan. ³³ Melemlem nē dǎo édı́ı né ké nzéeé awé eehúde chǎm ásyāál nlém. Ene ndın e mod eékwognedéé awēm mbapee ábē.

Nkwē nı́me nı́bódé e’nyın

(Mat 5.13; Mak 9.50)

³⁴ “Nyébı́ı bán nkwē nı́de chǎm é bwám. Bon nzé nı́bódé alan, chán béhele-se bényı́néd mó ámpē? ³⁵ Méesaá dyam dé abelen ámpē. Apım dǎo bépıméé mó. Bad ábe bėwóó metúú, bésǎnten bwám.”

15

Ngan e nı́dyon nı́ mbód nı́me mémbǎo

(Mat 18.12-14)

¹ Mbwe nhóg belad bé tááse ne bebel bé mbéb bėmpēe, bėmpē wée Yesue. ² Dǎo Befarısia ne bemeléede bé mbéndé bényonǎgēé áte bán, “Nédē anén mod awonne bebel bé mbéb, bóbǎo bėdyag-ke ndyééd hǎm ahóg.” ³ Héé Yesue ákánéd bó ngan nén aá,

⁴ “Nzé-módé adé awé áwǎn mbwókel é nı́dyon nı́ mbód, bon nhóg nı́bǎo, bon eétdé nı́mı́nı́ı móom mé nı́dyon nı́ mbód abog ne abog á etún-tē, áke

dé ahed nímé nhóg míme mbóó káón né adíbté mós? ⁵ Adibed áde ádíbté-áa mós, áhāg mós á aból ne menyinge mésyāāl. ⁶ Bonj néé ápedé á dyad-té álad besón bé echoj ne baányaj áte, aláá bós áá, ‘Syānē déwóg menyinge áyāle ndíbté nímēm ndýoj ní mbód míme mémbóó?’ ” ⁷ Yesue ambád ámpé áá, “melemlem-áa nílāngēé nyé meé, menyinge métóm abé nē ádyób ámín e mbelé-mbéb nhóg awé atédé abel dé mbéb bonj átmēn Dyób tómaa ámín e móom mé bad abog ne abog ábe bésáá, ábe béehēdnád ahējlen.

Ngan e kábpe echē embóó

⁸ “Káa, mmwáád ahéé adé awé áwōj kábpe dyóm, bonj néé póg ébóó, eéchōdē’ ekag, bonj áhedé ndáb áte, atōj ahed káón né adíbté chós? ⁹ Adibed áde ádíbté-áa chós, alade baáb ne baányaj áte, aláá bós áá, ‘Nyéwógen me menyinge áyāle ndíbté ene kábpe echē embóó me.’ ¹⁰ Melemlem-áa nílāngēé nyé nēn meé, menyinge métóm abé nē ádyób ámín e mbelé-mbéb nhóg awé atédé abel dé mbéb bonj átmēn Dyób.”

Ngan e mwān awé ambóó

¹¹ Yesue ambád ahób áá, “Mod nhóg ambé, anchyáá bán bé baachóm bébe. ¹² Dóó epun ehóg, mwān asad álāngē sáá nēn áá, ‘A-sāj, beé me ádēm akab á mbwóg áde ntōngéné akud.’ Héé sáá átédé chóm ésyāāl éche ánwōngē, bonj ákabpé bós áte. ¹³ Nguse é e’pun étómé-áá, bonj mwān asad áladé míme nted nisyāāl, ákág á alōj dēmpē áde áchábnédé. Awed-taá ápedé bonj ábootéd alōngé á mbaambaa achog, ábēbtē ngáb esyāāl echē ánwōngē. ¹⁴ Ade chóm ésyāāl émáá mós áyāl né bōob, sājkalaa a nzaa anhún á alōj-tē wē. Atóg dós-é ábóótédé mós asól áyāl ngíne-ngíne. ¹⁵ Héé ákíí kunze e mod póg atán á dyad-tē wē, áchóm mwā nsón. Ane mod mós-é alóm mós áá, áke ádítdad mós esog é nguu. ¹⁶ Anwōj á mewēmten áá, mósłontē abum ké ne medyé mé nguu, bonj modmod enkēmbaa mós chómchóm éche áhelese adyé. ¹⁷ Dóó ádyéé chóón, bonj ákwānlád, áhōbē áá, ‘Nōné’ ngáne bembalede bélóné echem sāj á ndáb-te, bonj ké nē bédýág medyé méchōbe áse, bonj me-é níwág nzaa hén! ¹⁸ Mēsýáó, níke ntán echem sāj, nláá mós meé, A-sāj, mbelé mbéb á’só é’ Dyób ne á’só é’bōj. ¹⁹ Mmēn meékwognedéé áchagned néé awōj mwān ámpé. Téd me ké nēngáne awōj mbalede nhóg.’

²⁰ “Hé dós ápádté áse, bonj ásuē’ á dyad wéé sáá. Bonj áde ákwógé ape á ndáb nē, sáá annyín mós mwā etún. Ankóbtén sáá ngól. Sáá annyogéd, alúm mwān ámín, ahé mós tál. ²¹ Dóó mwān álāngē mós nēn áá, ‘A-sāj, mbelé mbéb á’só é’ Dyób ne á’só é’bōj. Meékwognedéé áchagned néé mwān awōj ámpé.’ ²² Héé sáá mós-é áchénlé ábē bembalede, álāngē bō nēn áá, ‘Nyéhiinad me nsob míme nítómténé adaj nē, á mehélé-te. Nyéwáad mós mós á yál. Nyéhē-é mós ebōj á ekáá, nyéhē-é mós metámbe á ékuu. ²³ Nyétéd nchóm-é-nyag awé dékálté nē, nyékwel mós, ábel nēn, syānē moosýāāl dédyē débēl-le apaté. ²⁴ Nyébíí bán, awem mwān nēn ammád awé, bonj atimé ámbíd á alōngé. Ambóó, bonj abídé áwed.’ Hé-áá bēbóótédé ngande achog.

²⁵ “Mmēn mésyāāl mēmbēnléd áde mwānyaj ambáá adíí á nzag-tē. Ade áhúú, dós áwógéé bad békōne, béságe-é bwēm á ndáb-te. ²⁶ Dóó áchénlé mbalede nhóg, bonj ásadte mós dyam áde ábenlaad. ²⁷ Dóó mbalede ne álúmtéé mós áte nēn áá, ‘Pón mwānyoj ahúú ámbíd-óó. Sóó akwēnlé mós nchóm-é-nyag ne, áyāle anyínēn áde anyínné mós díd ámpé, ésebán dyamdyam ábélé mós.’

²⁸⁻²⁹ “Awóg áde áwógé nē, anlīj, eékwentene asól á ndáb-te. Héé sáá ábídé á ebwóg, bonj áhye acháj mós. Dóó mós-é átimanné sáá nēn áá, ‘Nōné’, meé nkéndýēn wē hén mwē ne mwē áde mbēnléé wē ntū mé nsón, ésebán nwúene wē nló áte. Bonj ké echēd é mbód weébāgēē me wéé, mbél apaté ne ábēm bēd.

30 Bonj ngáne awonj mwän a nlém ápedé ámbíd, mó awé amaá echonj ngáb esyáál abébed ne bekwalée, ewúúdé mó nyag eché etómténé akal.' 31 Héé sáá álángeé mó nén, 'A-mwän, wε-εé edé ne me hén pónde ésyāā. Kéchéé éche níwóó-'ε édií échônj. 32 Embē bwám syánē áchog ngande, áwóg menyinje. Nén, mwányonj ammad awé, bonj atimé ámbíd á alonje. Ambóó, bonj abidé áwed.' "

16

Ngan e mbalede awé abedé mwane

1 Yesue anláá ábē bembapεε ámpē aá, "Nhon mí mod nhóg mémbē. Bad bényhe mó aláa bán awé mbalede ambáá abébte mó ngáb. 2 Héé nímé nhon mí mod nílóme mbalede awed achog, bonj ásedtē mó aá, 'Ebál é póle éhéé níwógéé áyāl echônj nén? Lúmed me áte ngáne mesonje mé bwém míme mémbanéé áyé echônj médíí, áyāle éché etál é nsón émaáné we áte.' 3 Dóó mbalede ádólé áte chóónj bonj áhōbē aá, 'Chán-nō mébenlé bōob áde echem sāj áhedéé me ahúd á nsón? Ngíne eesaá me eché níkwenléε nzag. Nzé ntimé-'ε á nchómbé, né nē dépiinéd me akwágkē á ngine. 4 Ahā, nkudé debyéé áde méhagkē, ábel bonj ké á nsón dóó bēnhūdtē me, bad bēlyāg békōb me nken áwab mendáb.'

5 "Héé áchénlé mod téé awé anwalé sáá alúm, áchogé bó nhógé-nhógé. Ade mod e'só ápedé, ansedéd mó aáken, 'Mesonje métānj echem sāj ékáleé wε?'

6 Ane mod aá, 'Mbwókel é e'kwém é' mól waam.' Ane mbalede anláá mó aá, 'Nóné', echonj kálag e melúm chó nén. Dyéé ásé, étel á mehélé-te wéé, mbwókel é e'kwém é'niin.' 7 Ansedéd mod awé alónténé bébe aá, 'Alúm áde we mesonje métānj?' Ane anhōb aá, 'Mbwókel é nkute ní ngun élaán.' Ane mbalede anláá mó aá, 'Kōb echonj kálag, étel wéé, mbwókel é nkute ébe.' 8 Ade nímé nhon mí mod níwógé nē, ménkēméd éché ekúkú é mbalede aá, 'Abénléde debyéé á bwám.' " Yesue ambád áte nén aá, "Nē dóó bad ábe behíde mekan mé nkōnsé bedíí. Bédé mehél áhagen échāb nyaa é bad debyéé, tómaa bad ábe behíde e'nyíne bé ekíde é' Dyōb." 9 Yesue ambád aá, "Nláa-ε nyé meé, nyébenled nhon mé nkōnsé, ákōb e'chonj, áyāle á pónde eche mémaa' é áte, békob nyé nken wéε bad bédyεε' é á ngíndé ne á ngíndé. 10 Ké nzé-módé awé awánlé mpín mé akan bwám, né áwalé ámbáá bwám. Kénzεε-'ε awé eéhele mpín mé akan awále, né éehenlé ké ámbáá awále. 11 Nzé édé-'ε bán, weewánléé ngáb e nkōnsé ngáne étāngéné awále, nzé-módé ábē we nhon mí mbále. 12 Néε weewánléé nhon míme méesē nímoñj bwám, nzé-módé ábāg we nhon nímoñj mwēn?

13 "Modmod eéhēlēε-se abé mbalede a bewónj bébe. Alúméd nhóg edānje tómaa aníní, ké'ε átmēn nhóg, abānje aníní áyāl. Weéhēlēε-se ebé mbalede a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēε-se ebé mbalede a Dyōb se ebé-'ε mbalede a moné."

Nguse é ngan éche Yesue

(Mat 11.12-13, 5.31-32; Mak 10.11-12)

14 Befarisia bēnwōg nímén mesyāā, bonj ngáne bēmbēē bedānj bé ngáb, bēnswēdē mó swédtn. 15 Yesue anláá bó aá, "Nyédíí bad ábe bélúmtē bán bésáá á'sō é' bad, bonj Dyōb ábíí nyé níém áte. Kéchéé éche baányonj békēmtéé, édíí abúú ngēn á'sō é' Dyōb." 16 Yesue ambád bó aláa aá, "Mam míme méntenléd á kálag é mbéndé é Dyōb, bekal bé'daádānj bōmpē bēnhōb mó kóānj ne á pónde eche jōne. Taase nē, nkalānj mí bwám mé nkamlen ní Dyōb níkanlad, mod téé-'ε abune nímé nkamlen abé áte.

17 "Ké nēngáne nkonj níse ne mí mín behéle bémaa, atōte ké ahóg á mbéndé e Dyōb déekwaá.

18 “Kénzée awé anané mwaád, boŋ awóŋ mmwaád ampée, né akábé asón. Ké nzé-móde-’é awé awóó mmwaád awé bénané á ndáb e’wóngé, né akábé asón.

Ngan e nhon ni mod ne Lazarose

19 “Nhon ni mod nhóg membē, kase é mebad chío áwáá’áá á yál. Mwenze ne mwenze mwo ádyágáá mbwe tée. 20 Ntógétóke ni mod nhóg mó-’é rínángé’áá áwé mmwe mé e’ké bán Lazarose. E’kwese bēnlōn mó á yál. 21 Mewēmtan membē mó áá, bēbe mó píuted é medyé éche éhúné’áá á tébele a nhon ni mod. Mbwe chío épágé’áá áhed, boŋ ényāngé mó e’kwese áte.

22 “Ade ntógétóke ni mod mé ríwédé, ángel éntēd mó, ékēēn mó á akéb áde Abrahamē. Mmē nhon ni mod mómpē ménwē, bēlíme-’é mó. 23 A mbwóg e kwééd wē, nhon ni mod mbédé á metuné-te. Héé anyéné nló ámīn boŋ anyīn Abrahamē se wíní, ne Lazarose áwe akéb. 24 Dóó álēbpēé nēn áá, ‘A-Tē Abraham, sōn, wóg me ngól, élóm Lazarose átode dúu dé e’mii á mendīb-te, áhye áhóded me echém, áyāle meewógéé bu á dù-á-muú hén.’ 25 Abrahamē anláá mó áá, ‘A-mwān, ewēmtan á pónde eche wēmbēē á nkōŋsé ngáne wēnkúdté bwēm é’ bwām, boŋ Lazarose mó-’é ákūd bwēm bē mbēb-é? Bōōb-póó awóge mímē menyīnge hén, wēmpē edé á metuné-te. 26 Néé éhúdé nē áte, wēé sédíí ne wēé edíí, sánkalaa a mbāŋ akábé syānē áte, ábel nēn mod eéhlē asyā wén se ápe wē. Modmod eéhlē-’áá ásyā wē, se ápē áwēd.’ 27 Nhon ni mod ménhōb áá, ‘Ncháa-óó, a-Tē meé, élóm Lazarose á ndáb eché echem sán. 28 Nlyágé bānndé bétān. Ake álēb bó ábel nēn, bōmpē béepāg á hōm dé metuné hén.’ 29 Abrahamē anhób áá, ‘Béwóó metelag nīme Mosēe ne nīme bekal bédáōdāŋ. Béwóŋen chōm-éé bétélé áse.’ 30 Nhon ni mod ménhōb áá, ‘Aáy, a-Tē Abraham. Nzé mod akii bó atán awé abídé á mbwóg é kwééd, né bétéde ábel dé mbéb bētīmēn Dyōb.’ 31 Héé Abrahamē áhōbēé áá, ‘Nzé béekwēntene Mosēe ne bekal bédáōdāŋ awóŋen, né béewóŋénné ké mod awé apuúde á mbwóg e kwééd boŋ aláá bó.’”

17

Abeled mod mbéb

(Mat 18.6-7, 21-22; Mak 9.42)

1 Yesue anláá ábē bembapee áá, “Nyébii bán mekáŋsen nīme mébelte bad mbéb métāŋgéné nyé apii. Boŋ édé ngól ne kénzée awé ápēén mó! 2 Embē mboŋ né bēntāó ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkāŋ, bēbwēm mó á edīb-te, tómaa mó ábeled ábēn bēndem mbéb. 3 Nyétēden yál pónde.

“Nzé mwānyōŋ abelé wē dyan dé mbéb, échu mó aláá wēé nē déeboó’ē. Nzé achemé-’é áde awuse boŋ ahñŋléné, élagсэн mó. 4 Nzé apānné wē ngen saámbe áyāle epun é bīn, boŋ apedé-’é áwōŋ ngen saámbe áchóm alagsen áá, ‘Nhñŋléné’, etāŋgéné mó alagsen.”

Adúbe déechinés

5 Bembapee bé nlómag bēnlāá Sāŋgwéé bán, “Wéd sé adúbe áte.” 6 Sāŋgwéé anhób áá, “Nzé nyēnwōŋ adúbe áde áde mwāmpīn nēngáne mbál-e-bū, né nyéekamlén ádén alín dé e’sáá bán, ‘A-bwel, wubé áse, éke ésumen á edīb é nkwē-te’, é’wóŋen-ne nyé.

Abel dé nsón

7 “Détéd bán, nyé mod nhóg nyéwóó mbaledé awé akii nzag alii, káa akii ānōn rídyōŋ ni mbód. Nzé ahúú á nsón, chán wēlāá’é mó? Wēlāá mó wēé, ‘Hyé édyēe áse hén, édyē ndyééd,’ 8 káa wēé, ‘Belé me ndyééd étōmted me, étyéem-me á nkāŋ, káŋŋ mīmad adyé, boŋ ámbíd é pónde, wē-’é édyág?’ 9 Nyéláa

me ké wēsāgnēn ane mbālede áyāle ábélé níme nsón? ¹⁰ Né-óó nyémpē, nzé nyēmaá chóm ésyāā́ éche bétíínédé nyé abel, nyéhòb bán, ‘Sédíi bembālede ngēn, nímed nsón-naá sébélé sé ngāne.’ ”

Yesue asájté bad bé meləj dyóm

¹¹ Ade Yesue ákagké á Jerusalem, atómé’áá á nchii ní nzii mé alonj á Samaria ne alonj á Galilia. ¹² Asól áde ásólé mwá dyad nhóg, antán bad dyóm ábe meləj mekóbé. Béntyēem nchabnede, ¹³ belēbpbé mó ne esaád bán, “A-Yesu, a-Sán, sòn, wóg sé ngól!” ¹⁴ Ade ányíne bó, anláá bó aá, “Nyékag wēe beprise, nyélúmed bó yāl.” Ade békagké nē, yāl é nsánj bó.* ¹⁵ Bó mod nhóg, annyín nēn aá módyēé bwám. Héé átímé ámbíd, ákené Dyób ne ehób éche échágké. ¹⁶ Ankwe Yesue á mekuu, ásāgnān mó. Anén mod abédéé mod a Samaria. ¹⁷ Yesue ansedéd mó aaken, “Eesaá mbále bán nsájté nyé bad dyóm-ε? Héé ábíníi mekóbé?” ¹⁸ Nédé mod ké nhóg ampée eétíméé ámbíd áhye dé abe Dyób mekenag, éetóméé anén mod a nken-ε?† ¹⁹ Héé álāngéé mó aá, “Tyéém ámín, ékag. Adòj adúbe ádíde wε bwám.”

Epe é nkamlen ní Dyób (Mat 24.23-28, 37-41)

²⁰ Befarisia bēnsédéd Yesue bánken, “Póndé ehéé nkamlen ní Dyób mépéé?” Yesue anláá bó aá, “Nkamlen ní Dyób méesaá dyam áde mod ányínnéé díd, ²¹ káa dyam áde mod áhòbpbé aá, ‘Nóné,’ mómén,’ káa ‘mómíníi.’ Aáy, nkamlen ní Dyób nímaá abé áttínd echēn.” ²² Héé álāngéé bembapee nēn aá, “E’pun é’ bín é’ húe á’sò ábe nyédəngé bán né nyēnyín ké mbwe nhóg níme Mwān-a-Moonyonj álúmēdtē nyé yāl, bonj nyéenyínné. ²³ Bélāá nyé á póndé eched bán, ‘Mónén,’ káa ‘Móníníi,’ bonj nyéehántán bó. ²⁴ Ayāle, ngāne emwēdmwed étóméé, bonj épénté ngob e Dyób ped póg ne eníníi, nē dóo epun éche Mwān-a-Moonyonj ápéé ébēé. ²⁵ Bonj édēbē nē, atāngéné metuné híin akud. Kəjne enén nyonjgel e bad eébanj mó ayāl. ²⁶ Ngāne émbēé á póndé eche Noa, nē dóo ébēé á póndé echē Mwān-a-Moonyonj. ²⁷ Bad bédýágé’áá medýé, bémwāg mím, baachóm bēwóó’áá bebaád, bebaád-te békāg á mewóngé kəəj ne mbwe níme Noa ásólé á bōle é’mbaá-te bonj mbúú echó, mesén melólne, méhóóđ ábē bad bésýāā́. ²⁸ Melemlem nē dóo émbēé á póndé eche Lotε. Bad bédýágé’áá medýé, bémwāg mím, bekābē dyon, bēwēnē bwēm, belóó’-ε mendáb. ²⁹ Bonj mbwe níme Lotε ásyāngéé á dyad á Sodom, níme mbwe dēn muu ne meláá níme méhyāntan, mémbíd ádyób nēe mbúú, níwúú ábē bad bésýāā́. ³⁰ Melemlem nē dóo ébēé níme mbwe níme Mwān-a-Moonyonj ányínnēdtē.”

³¹ “Eché epun, mod awé adé á nnonj ní ndáb mín áde nhon rídíi mó á ndábtē, eétoḡné asud áse áhye dé atéd mó. Melemlem-’aá mod awé adé á nzagtē, eétoḡné atim ámbíd á ndáb. ³² Nyéwēmten dyam áde dēmbenléd ne Lotε mwaád. ³³ Kénzéé awé awóó mewēmten ásonj áde alonjé, ábōđ dó. Kénzéé-ε awé abódé áde alonjé, né asoó dó. ³⁴ A mbále, bad bébe bēnaá anonj ahóg nkúu, bétéd nhóg, bétēde aníníi. ³⁵ Bebaád bébe békogé medýé, bétéd nhóg, bétēde aníníi.”‡ ³⁷ Dóo bembapee bésēdtēé mó bán “A-Sán, héé nē débenlédte?” Yesue antímtén bó aá, “Wēe ndim níbāgké, áhed dóo benhəgnóné bēladnéé.”

* **17:14** Asáad á yāl: Nzé meləj ménkób mod bétédé’áá mó nēe mod awé eesáa. Bébéné’áá mó bán, eesité wēe bad bédíi. Pise chòó énwōj kunze ásimen mod meləj bonj ébided mbakú nēn bán asáa, bonj abootéd ape wēe bad bédíi. † **17:18** Bad bé Israel béntéd bad bé Samaria nēe benzínéé. Bóbó békagé’áá ké mwāmpln áyāle nyaa e mekan mé mbwóg ne mekan mé alonj. Ké nyaa e abele á Dyób ne hóm dé mekáne bēmbē bó nħəjén. ‡ **17:35** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 36: Bad bébe bēbe á nzag-tē. Bétéd nhóg, bétēde aníníi.

18

Ngan e ngwεε e mod b́ nkúd é mmwaád

¹ Yesue ankalé ábē bembapεε ngan álúmed b́ áte nén aá, bétǎngéné békǎnné póndé téé ésebán b́húnte nlém á abum. ² Anhób aá, “Mod abéde dyad ahóg, awé akáadte’ bad. Ane mod eebáa’ aá Dyób, eébage’ aá-’ε modmod edúbé. ³ Nkúd é mmwaád-te abéde melelem mé dyad, eémaa’ aá’ wéε ane mod. Póndé téé álǎngé mó aá, ‘Sé mod séwóhne mehób. Káád sé ésuud me nzom.’ ⁴ A mbooted ane mod enkénháá mó dúu. Bon ámbid é pónde anláá yǎl aá, ‘Ké nēngáne méebagéé Dyób edúbé, méebāā-’ aá modmod. ⁵ ngáne édíí bán anén nkúd a mmwaád ahédé me nló, mēkǎā níme nkáá ábel ísud mó nzom. Esebé nē, né kǎñ ne á asóg éemwaá aá írkún ne epe éche ápagké nén pónde ésyāā.’” ⁶ Héε Sǎngwéé áhóbéé aá, “Nyéwóge chǎm-éε ekúkú é mod awé akáadte’ bad awé eebii Dyób éhóbé-ye? ⁷ Nédé Dyób déekunné ábē bad ábē ápwéde-ye? Béchyeene’ mó nwóhgen nkuu ne múte, nédé ákǎlén b́o metúu pónde té-ye? ⁸ Nláa nyé meé ákun b́o mehélé mehélé. Bon nyédúbpé bán Mwǎn-a-Moonyon átan adúbe á nkóhse-te á pónde éché ápeé-ye?”

Ngan e bad bébe ábe bēnké akáne

⁹ Yesue ankǎl ngan empée tǎngene bad ábe bényiné’ aá yǎl née bad ábe bésáá, bényíné-’ε bad bempée nkóhtéd. ¹⁰ Anláá b́o aá, “Bad bébe bēnké á Ndáb-e-Dyób akáne. Nhóg abéde Farisia, aníni’-’ε abé nlad-é-tááε.

¹¹ “Ane Farisia antyéém á ámín, akáanne’, áhóbé á nlém-té* aá ‘A-Dyób, nságnéné we. Ayále nén, meésaa nēngáne bad bempée, ábe bédume bwém é’ bad, ábe bēbébé nlém ábum, ábe békábe mesón á ndáb e e’wóngé. Nságnéné we áyále meésaa nēngáne anén nlad-é-tááε hén. ¹² Nde nén, ndide’ yǎl nzaa á mekáne-té ngen ébe sǎndé téé. Chǎm téé éche írkudéε-’ε nkabe ch́o áte monge dyóm, níbagé we akab nhóg.’

¹³ “Nlad-é-tááε pen antyéem nchabnede, eéhele ké mǎd anyen ádyób. Ambán ekáá á nlém, akáanne aá, ‘A Dyób, wóg me ngǎl. Ndií mbélé-mbél.’” ¹⁴ Héε Yesue ábádé aá, “Nláa nyé nén meé, anén mod awé nídímténé nyé aláa, ansú áwe ndáb née mod awé asáá á’ s’ó é’ Dyób. Ayále mod ké ahéé awé achógté yǎl, bésudéd mó. Bon ane awé asúdté eche yǎl, béchǎgéd mó.”

*Yesue ne bǎnbǎn**(Mat 19.13-15; Mak 10.13-16)*

¹⁵ Bǎb-pǎb bad bépééné’ aá bēndem wéε Yesue nén bán ábán b́o ekáá á yǎl ánamed b́o. Ade bembapεε bényiné nē, bēnkǎnē ábē bad áte. ¹⁶ Bon Yesue anchélé ábē bán, áhóbé aá “Nyéte de bǎnbǎn béhyag áwēm. Nyéekás b́o áyále nén, nyaa e bad née b́o ch́o éwóo nkamlén ní Dyób. ¹⁷ Ne mbále, nlǎnge nyé nén meé, kénzéé awé eékohe nkamlén ní Dyób nēngáne mwéndem, éésónlé áwéd-te.”

*Mod a nkamlén**(Mat 19.16-30; Mak 10.17-31)*

¹⁸ Nkamléne nhóg ansédéd Yesue aá, “A-meléed a bwám, cheé mébenlé ábel nén írkud alongé áde déemaá?” ¹⁹ Dóo Yesue ásedtéé mó aáken, “Cheé ekás bon échǎgé me meléede a bwám? Mod ké nhóg eésaa mod a bwám étóméé Dyób dēmpen. ²⁰ Ebíí mbéndé éche éhóbé bán, weekábé asón á ndáb e e’wóngé, weewúé mod, weechíbé’, weebidé mbón e metóm, beé sóo ne nyon edúbé.” ²¹ Ane mod a nkamlén antimtén aá, “A meléed, nhidé échén mbéndé

* 18:11 Antyéém ámín, akáanne, áhóbé á nlém-té: donje á kǎlag áwóo atyéém á nkǎg, ákǎnnád yǎl.

ésyāal bootya se á mwëndemé.” ²² Yesue awógé-’aá nê, bonj álāngē mó aá, “Dyam ahóg éhedne we. Sóm bwēm é’syāal ábe éwóó, étèd nímé mōné, ékabe betóótókē bé bad. Nzé ebélé nê, wēkūd nhon ádyōb. Ene pōndé éhye éhíde me.” ²³ Awóg áde ane mod a nkamlen áwógé nê, anwóg ndutul bwāmbwam, áyāle ambé nhon bwāmbwam. ²⁴ Yesue anyíné-’aá ngáne ásúdné bonj áhōbē aá, “Elé áte bwāmbwam behon bé bad áśól á nkamlen ní Dyōb. ²⁵ Edé mwān e akan sánkalaa a nyam nēe kamēl áponj á epon é ndānde, tómaa nhon ní mod áśól á nkamlen ní Dyōb. ²⁶ Bad ábe bēnwōg chōm echē Yesue ánhōbpē, bēnhōb bán nzé nēe édíí, né nzéé-’ō ahele ákud e’soosoj?” ²⁷ Dōo Yesue áhōbéé aá, “Dyam áde baányonj bényínéé bán álélé áte, déelenledéé Dyōb áte.” ²⁸ Héé Petro áhōbé aá, “Nōné’, sētédte ábed bwēm é’syāal áhíd we.” ²⁹ Dōo Yesue álāngéé bō aá, “A mbále, nlāngē nyé mēé, kenzéé awé átdté eche ndáb káa mwaád, káa baányonj, káa sáá ne nyonj káa bán, áyāle nkamlen ní Dyōb, ³⁰ ákūd nsyāj ámbíd mbád ne mbád enén pōndé. Akud-te alonjé áde déemaá’ á pōndé échē ehúe’.”

*Yesue akanlé eche
kwééd ne mpuu
ngan ámpē*

(Mat 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Héé Yesue átímné ábē bembapēe dyōm ne bébe kun bonj, álāngē bó aá, “Pón nyébii bán deka g á Jerusalem. Mam mésyāal-le nime bekal bé’daádanj bétélé áse tāngene Mwān-a-Moonyonj mēbenléd áned. ³² Eténlédé nēn bán bébē mó á mekáá mé bad ábe béese bad bé Israel. Bó-’e béwelé mó, bésyāá mó, bésobé-’e mó meléde á yál. Bébōmtéd mó, bēwúú-’e mó. ³³ Bonj ámbíd e e’pun é’lāán ápuú.”

³⁴ Bonj bembapēe bó-’e bēnkēnsōjténné dyamdyam áyāle nímén mam mésyāal. Enén ngan entóm bó debyéé áte. Bēnkēchemmé chōm éche Yesue áhōbé’áá.

*Yesue achōjte mod a ndim
(Mat 20.20-34; Mak 10.46-52)*

³⁵ Bōob-pōó áde Yesue ákwógé ape á dyad á Jeriko, mod a ndim nhóg andyéé á nkag ní nzii, áchōmē bwēm. ³⁶ Awógé-’aá ndun e mod etóme, bonj ásedté bad dyam áde ádé. ³⁷ Dōo hélāngē mó bán, “Yesue, mod a Nazaret mó atóme nê.”

³⁸ Héé ábóné aá, “A-Yesu, Mwān a mbyaa nime Dabide, wóg me ngól!” ³⁹ Bad ábe bēmbē á’sō bēnkānē mó áte, bēlāā mó bán ádib nsál. Bonj mó-’e ambé ábōné aá, “A-Mwān a Dabid, wóg me ngól!” ⁴⁰ Dōo Yesue átyéémé, bonj áhōbē aá béhyēene ane mod. Ane mod apedé-’aá mó benben, Yesue ásedté mó aá, ⁴¹ “Cheé éhedéé wēé, níbele wē?” Mó-’e anhōb aá, “A-Sán, bēl ninyinen ámpē.”

⁴² Dōo Yesue-’e álāngē mó aá, “Nyínén-nō! Adúbe ádōnj ádíde we bwám.”

⁴³ Abwōg-ábwōg ambootéd anyínen, áhídé-’e mó, ábagé Dyōb mekenag. Ade ene ndun e mod ényíné nê, bōmpē bēhbootéd Dyōb akémed.

19

*Yesue atáné nlad a
tááse bán Sakio*

¹ Yesue ampōnj á dyad á Jeriko, bonj atómé’áá tómén. ² Mod nhóg-ke abédé áwed bán Sakio, abédé-éé nlad-é-tááse ambáá, abé-’e nhon ní mod. ³ Ahédé’áá aá mōnyín ane mod awe béchagéé Yesue, bonj nzii enkēmbagnédte mó, ngáne amute démbēē áhed, mó-’e ambé esónj. ⁴ Héé ányógté á’sō bonj áchāgkē bwel é’ sikamō ábel bonj anyín Yesue. Yesue ahúé’áá ene ped. ⁵ Apedé-’aá áhed,

boŋ aá mósad díd ámin, ányínē Sakiosē. Dóo álāngēé mó aá, “A-Sakios, súd ásē á mehélé-te. Ntāngéné nken abé áwōŋ ndáb chii.” ⁶ Hē dóo Sakiosē ásúdé ásē ésebán abéŋte póndé, boŋ ákobé Yesue nken ne menyinge mēsýāā. ⁷ Bad bésýāā abe bényin nē, bényóngé’áá áte bán, “Akií nken abe á ndáb wée mod awe adé mbélé-mbéb.”

⁸ Sakiosē antyéem ámin, álāngē Sāngwée aá, “Nóné, a-Sán, mētēd nhōn nímēm, níkab mó áte e’ped é’be, mbé eped ehóg wée betóótókē bé bad. Nzé édé-’e bán nkōbné mod kéchéé á edoké-te, mētímtéd mó chō ámbíd ngen éniin.”

⁹ Boŋ Yesue mó-’e anláá mó nén aá “A epun é bin é’ chii, e’soosōŋ é’bāgnédé ne enén ndáb. Anén mod mómpē adíí mwān a Abraham. ¹⁰ Mwān-a-Moonyōŋ apedé ábel boŋ áhed bad ábe bébóó, áchood-te bó.”

*Ngan eche bényōgnēdtē bembāledē ngáb
(Mat 25.14-30)*

¹¹ Bad bēwóglānnáá chōm-éé Yesue áhóbé’áá. Yesue ammād ape benben ne dyad á Jerusalem. Né-óó bēwēmtān bán nkamlēn ní Dyōb mépē ábwōg-ábwōg. ¹² Hē-’aá áhóbéé aá, “Kunze e mod póg eladé’áá yā áke eke á alōŋ áde áchābnédé ábel nén bēwōged mó kāŋ, boŋ ásūe’.” ¹³ Ade ákagké, anchélé ábe bembāledē dyōm, ábagé nhóg téé ekálé é káŋpe dyōm aá, ‘Nyétéd nén, nyékábe nyōngé kóāŋ ne á póndé echē méhūū’é.’ ¹⁴ Boŋ áde alōŋ á bad dénkēdāngé mó. Bēnlōm mēsēnze áhíd mó álāa ngōmenaa bán, ‘Séēkobéé bán anén mod ábē echēd kāŋ.’

¹⁵ “Ké nē bēmbel mó kāŋ, átm-me ámbíd áwē dyad. Ade áhúú, ábwōg-ábwōg anlóm ábē bembāledē ábe ámbagké ngáb achāg ábel boŋ ábíí nsýāŋ níme békúdé á nyōngé-te. ¹⁶ A’só ampē áhób aá, ‘A-Sán, échoŋ ekálé dyōm échyáá nsýāŋ níme níde ngen dyōm.’ ¹⁷ Ane mod anláá mó aá, ‘Nē ábóó, edíí mbāledē a bwām! Ngāne éhélé mekan mēsad alyōged ngāne éhēdnadtē, mbage wē ngīne ákamlēn myad dyōm.’ ¹⁸ Mbāledē awē alónténé bébe mómpē ampē áhób aá, ‘A-Sán, échoŋ ekálé dyōm échyáá nsýāŋ níme níde ngen é’tāan.’ ¹⁹ Ane mod anláá ane ampē aá, ‘Wēkamlēn myad métaan.’

²⁰ “Dóo mbāledē ampēe ápedé boŋ áhóbé aá, ‘A-Sán, áboŋ e’kálé dyōm wē bēn. Menkaŋ bó á wāngese-tē, níkoo. ²¹ Mbáá’áá me ngé, ngāne mbíí bwām meé, échoŋ chōm éhūnēē á ndāb. Weébēlēē boŋ edýāg, ehúde-’e wēé wēewēnéé.’ ²² Hēe ane mod átmíttanné ane mbāledē aá, ‘Mmōŋ nsāl mēn mós méwūū wē. Ebébtéd é mbāledē nēe wē. Nēe emōŋ émáá abíí wēé, échēm chōm éhūnēē á ndāb, ebíí-’e wēé, meébēlēē boŋ nídyāg. Nēe ébíí wēé nhúde-’e wēé méewēnēē, ²³ cheé-ō énkāŋ boŋ weehéde echem ngáb á ndáb echē bad bēkōngéé ngáb, ábel boŋ nzé níhúú níkob chō ne nsýāŋ ámin?’

²⁴ “Hēe álāngēé bad ábe bēntýēem á nkāg áhed aá, ‘Nyékoben mó ábē e’kálé dyōm, nyébag bó wēe mod awē awóó mbwókel e ekálé.’ ²⁵ Abē bad bó-’e bēnlāá mó bán, ‘A-Sán, ane mod amaá mbwókel e ekálé awōŋ!’ ²⁶ Hēe ane mod átmíttanné bó aá ‘Nlāa nyé meé, kénzéé awē awóó, Dyōb débād mó abe. Boŋ ane awē mó-’e eewóó, Dyōb dékobēn mó kóāŋne mwāmpīn awē awóó. ²⁷ Boŋ bad ábe békóó me, ábe béehēde’áá bán mbē echab kāŋ, nyéhyēene bó hén. Bēwúú bó áwem e’só hén.’”

*Yesue asólé á Jerusalem nēe kāŋ
(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Jōn 12.12-19)*

²⁸ Yesue amaá-’aá enén póle akal, abwógé ásē ampē, áke á Jerusalem. ²⁹ Ade ákwógé ape á myad mé Betpēge ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm bembāpēe bébe aá, ³⁰ “Nyéke á dyad áde áde á mūde níminíí. Nzé nyépedé á nló ní dyad nyéenyín ngāne bētāngé mwān a ésel awē mod éedíídeē mbéd. Nyéhune mó,

nyéhyeene hén. ³¹ Nzé mod asëdté nyé aaken, cheé ékáá boŋ nyéhunné chós, nyéláa mó nén bán, ‘Sáŋgwéé* atógnéné chós.’ ”

³² Bad ábe ánlömmē békíí-’aá, bétān-ne chós melelem ngáne ánlāā’-é bós. ³³ Ade béhunné ésel, bewón bēnsedéd bós bánken, “Cheé ékáá boŋ nyéhunné eché ésel?” ³⁴ Bós-’-é bēnhōb bán, “Sáŋgwéé atógnéné chós.” ³⁵ Hée bēpééné chós wée Yesue. Bētāl échab mbóté áwedé-mín, boŋ bēchāgtē Yesue áwedé-mín. ³⁶ Ade ábótótéde áke, bad bétānlé-’aá mó échab mbóté á nzii-té.

³⁷ Ade ábótótéde Ekone é Menzab asyoge ásol á Jerusalem, ndun e bembapεε embootéd abwεen ámín ne menyiŋge, békéné Dyōb ne esaád áyāle ndāle é mekan ésyāāl éche bényíné, ³⁸ Béhōbē bán, “Nnam ne kāŋ eché epag á dīn áde Sáŋgwéé!

Nsaŋ nībē ádyōb,

Ehúmé ébē-’-é ne Dyōb áde áde se ámín!”

³⁹ Nguse é Befarisia éche énsōblēn amute á bad áte bēnlāā Yesue bán, “A-meléed, láá ábōŋ bembapεε bēlám!” ⁴⁰ Mós-’-é antimtén bós áá, “Ne mbále, nzé ábén bad bédíbe nsal, né meláá múmós mébootéd abón.”

Yesue alebe dyad á Jerusalem

⁴¹ Ade Yesue ápédé á nkag ní dyad á Jerusalem, annyín dyad á’-sō. Dósó mēsod mébótótéde mó abíd á mīd, áchyeé’ Jerusalem ⁴² áá, “Embōŋ bán nyébii mekan níme mépεene nsaŋ. Boŋ bōob, nyééhēlēē mó anyín. ⁴³ E’pun é’ bīn é’ hūe nyé á’-sō á pōndé eché bad ábe békós nyé bēlanédté nyé nkumbág nēe e’kē, bēbentén-ne nyé pēd ésyāāl, ⁴⁴ boŋ bēmad nyé, nyáábe áben bán moosyāāl. Aláá ké ahóg déelyagké ásé áyāle nyénkēnchemmé pōndé eché Dyōb ápédé áson ádén alongé.”

Yesue apedé á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-17; Mak 11.15-19; Jōn 2.13-22)

⁴⁵ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyōb, ábótótéde bad ábe bésómé-’aá bwēm áwēd-te ananted, ⁴⁶ álāŋgē bós áá, “Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán Dyōb áhóbé áá ‘Echem ndáb ébē ndáb e mekáne.’ Boŋ nyétimté chós mbwōg mé bechílb.”

⁴⁷ Bootya nē, Yesue ayágté-’aá bad á Ndáb-e-Dyōb. Beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bōobē belyáged bé dyad, bós-’-é bēhedé nzii eche bēwúé-’-é mó. ⁴⁸ Nzii-’-é eebédeé bós ábēl dyam ádíi dyam, áyāle moosyāāl andāŋ e’yale ábe Yesue awóg ne kán esyāāl.

20

Nsēdtéd tāŋgεne kunze eche Yesue

(Mat 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Mbwεe nhóg Yesue ambé á Ndáb-e-Dyōb áyágtē bad, ákanlé-’-é bós nkalan ní bwám. Hée beprise bēmbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé dyad, bépédé áwē, ² boŋ bēsēdté mó bánken, “Láá sé, kunze eché éwóó ábēl nímén mekan? Nzé-módé abagé-’-e we enén kunze?” ³ Dósó Yesue átimtanné bós áá, “Mémpē meésedéd nyé dyam ahóg; nyéláa me ⁴ wée kunze eché Jōne ádúsánnáá bad émbídtē, wée Dyōb, káa wée moonyon?” ⁵ Bēn ne bēn bēmbootéd atāŋten bán, “Nzé dehóbé bán, ‘Jōne eché kunze enhúú ne Dyōb,’ né ásedéd syánē aaken, ‘Cheé-’-é enkāŋ boŋ nyénkēndúbé mó?’” ⁶ Boŋ nzé dehóbé bán, ‘Eché kunze ehúú ne baányon,’ né ábén bad bēsýāāl bēlūm syánē meláá, áyāle béndúbē bán, Jōne abédéεe nkal é’-dāódaŋ.” ⁷ Hē dósó bétímténé mó

* 19:31 Sáŋgwéé káa nwōŋ.

bán, “Séebii’ē wée ene kunze émbídtē.” ⁸ Dóo Yesue álanḡeé b́o aá, “Né ké me-’e ámpē méeláá’ē nyé kunze echē ńwóó ábel nímén mekan.”

Ngan e bebel bé nzag ntéd
(Mat 21.33-46; Mak 12.1-12)

⁹ Hée Yesue ákanléé bad ngan nén aá, “Mod nhóg ambé, ankwēl nzag e e’pum é mel ábe bébenléé mím. Ambé ene nzag wée bad ábe b́ob́o békáb mbote áte, ákē eke á aлон дэмпее, ábēm-me áwed. ¹⁰ Póndé epedé-’aá eche bepádeé e’pum, boḡ álómē mbáledē wée bebel-bé-nsón, ákobe ḿo ádē asii dé e’pum. Hée ábē bebel-bé-nsón b́ewánnē ane mbáledē, b́esuúud-te ḿo ámbíd ne mekáá mé ngēn. ¹¹ Anlóm mbáledē ampée, boḡ b́embósm ane ḿompē, b́ewógēd ḿo e’són bwámbwam, b́esuúud-te ḿompē ámbíd ne mekáá mé ngēn. ¹² Ambé alóm awé alónténé beláán. Awed b́enlágēn, b́ewérm-me ḿo ámbíd e e’ké. ¹³ Hée nwóó-nzag ádolé áte ch́óón, boḡ áhóbē aá, ‘Chán-nō mébenlé b́oob? Mēlóm awem mwán awé ńdás bwámbwam. Kapóg bébe ḿo edúbé.’ ¹⁴ Boḡ áde bebel-bé-nsón b́enyiné ḿo, b́ennónén á mesó, b́éhób bán, ‘Ndyé-a-mbwóg mwēn nén. Déwúu ḿo, ábel eche mbwóg ésuuned syáné?’ ¹⁵ Dóo b́ebídné ḿo á nzag-tē, boḡ b́ewūē-’e ḿo.” Hée Yesue ásedtē aáken, “B́oob-póó, cheé nwóó-nzag ábenlé b́o? ¹⁶ Apē awúu b́o, ábē-’e ene nzag wée bebel-bé-nsón b́empēe.” Awóg áde bad b́ewógé nē, b́énhób bán, “Ene nd́in e dyam eébenlád mbéb!”

¹⁷ Yesue annan b́o á mesó, ásedtē b́o aáken, “Chán nyésónténé eyale é Dyób éche éténléde bán, ‘Aláá ádē belón-bé-ndáb b́enchenéé d́óo átimé aláá dé etógnén abé.’

¹⁸ Mod ké ahée awé álúm ádē aláá ámín ábógtēd áte. Boḡ mod awé déhúntēdtē ámín, ányogtéd áte átm mbúbú.” ¹⁹ Bemeléede bé mbéndé ne beprise b́embáá b́énhéd nzii eche b́ekóbéé Yesue ábwóg-ábwóg, ngáne b́enchemmé bán áyále echáb d́óo ákálé enén ngan. Boḡ b́embāḡ bad ábe b́ebédé áhed.

Nsedtéd t́angene asaa á táds
(Mat 22.15-22; Mak 12.13-17)

²⁰ Né-’óó, bemeléede bé mbéndé ne beprise b́embáá b́éhédé’áá kase e etál, ákób ḿo. B́empwéd bad, b́esábé b́o, b́elóm b́o áhíd ḿo. Abē bad b́entāngēn ábāntēn nén bán, b́éhíde ḿo ne nlem nhóg, ábel boḡ b́ekób ḿo awusé á nsəl, boḡ ene póndé b́ebé ḿo á mekáá mé ngómena a Roma awé adé á nkamlen. ²¹ Hée bad ábe b́enlómme nē b́elāḡeé Yesue bán, “A-meléed, sébii bán ehóbe’, eyágte-’e mam níme métāḡgné. Weékwoḡnádte modmod. Eyágte-’e bad mekan mé Dyób á nyaa echē etāḡgné bwám. ²² Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désāḡge’ tááse wée Kaisēe, kāḡ e Roma-yē?” ²³ Boḡ Yesue anchem b́o akwáb. Hée álanḡeé b́o aá, “Nyélúmed me ḿoné mé ekii. Edíidḡḡe éche nzéé ch́én, d́in áde nzéé-’e d́én?” B́entimtén ḿo bán, “D́in ne e’só ábe Kaisēe.” ²⁵ Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyébag-kóó Kaisēe éche édé éche Kaisēe, nyébag-ke Dyób éche édé é Dyób.” ²⁶ B́oob-póó, nzii ké póg enkémbáá eche b́ekóbēnnē ḿo póle e awusé á nsəl. Né-’óó, b́éndíb mímáb nsəl ngáne dyam d́enkémbongé b́o áhób. Nyaa eche Yesue ántimténné b́o enkóméd b́o yál áte.

Nsedtéd t́angene mpuu
(Mat 22.23-33; Mak 12.18-27)

²⁷ Dḡḡe á Besadusia b́empē wée Yesue. Besadusia b́endúbē bán mpuu méesaá ámbíd e kwéed. ²⁸ Dóo b́éhóbeé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosee ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwáád, boḡ awédé áde b́o ane mmwáád béepedéé mwán awále, mwányāḡ a abum áhóg atāḡgné ane nkúd awóḡ,

ábel boŋ dín áde mwānyar déēbāš' 29 Βαῦβ-παῶ, bad bébéde mod saámbe ábe bémbid abum ahóg. Mod a'só anwón mmwaád boŋ awé áde bó mmwaád ne bépedeé bán awále. 30 Mod awé anlóntén bébe anwón ane mmwaád. Mómpe awé ésebán achyaá mwān. 31 Ambid é pónde awé anlóntén beláán mómpe anwón mó, káŋ bó mod saámbe bébom mó awón, nhóg ámbid a aníní. Boŋ bó mod ké nhóg bénkénchyáá mwān ne ane mmwaád, káŋ bó moosyaál béwé'-ε. 32 Κόσηne á asóg ane mmwaád mómpe anwé. 33 Βαῦβ-παῶ á pónde e mpuu, mmwaád awé nzéé ane mmwaád áchagnédté áyāle bó moosyaál saámbe bēnwōŋ mó?" 34 Δὸς Yesue átimanné bó aá "A pónde eche dédíí áte nén chii, bebaád ne baachóm béwōŋne'. 35 Boŋ bad ábe békwógnéde ábe á mpuu á kwéed boŋ bēsón-ε á alongé dékōšle béewōŋnēē. 36 Bébeē néε ángel, béewág-kaá ámpē. Apuu áde bépuuíé, bán bé Dyōb bōo bébeē. 37 Μοσεε mwēn ámpē alúmté áte aá, bad bépuude'. Wéε Μοσεε átlélé á Kálag e Dyōb aá, mwā bwel akóbé muú, achagé Sāŋgwéé áhed aá, Dyōb áde Abrahame, Dyōb áde Aisige ne Dyōb áde Jakōbe. 38 Dyōb ádíí Dyōb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyōb á bad ábe béwéde. Nē dēn álúmté bán ne Dyōb, bó moosyaál bédé á alongé." 39 Donje dé bemeléede bé mbéndé bēnhōb bán, "A-meléed, chōm éche éhóbé étāŋgéné." 40 Né-ōó modmod enkēnchu'ε mó dyamdyam aseded ámpē.

Nsedtéđ tāŋgene Ane-awé-Béwógté

(Mat 22.41-46; Mak 12.35-37)

41 Héε Yesue ásedtēé bó aáken, "Cheé ékás boŋ bad béhōbē bán Ane-awé-Béwógté abidé á mbyaa níme kāŋ Dabide?" 42 Ngómē Dabide mwēn ahóbé á Kálag e Ngase aá, "Sāŋ Dyōbe anláá awēm Sāŋgwéé aá, 'Dyēé áwēm ekáá émbáá, 43 káŋ ne á pónde eché mébenlé boŋ ékōgtéd ábōŋ bad bé ekōyí ámín ne mekuu.'

44 Néε Dabide mwēn ásebpé mó achag aá Sāŋgwéé, chán-nō Ane-awé-Béwógté áheleé abé awe mwān?"

*Yesue abage elébé aá,
bétēden bemeléede bé mbéndé pónde*
(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

45 Bad béšyāal béwógé'áá chōm éche Yesue áhōbéé. Héε álāŋgéé bembapee, aá, 46 "Nyétēden bemeléede bé mbéndé pónde. Bédēā mengombe ahyōmen áte, bédēā-ε bán bad bélente bó á dyōn-té ne edubé. Bédēā metii mé edubé adyé á ndáb e mekáne ne á hōm á ngande. 47 Boŋ bōo bédume' mbwóg é bekúd, bédogé-ε bad ne ntōŋ-ntōŋ mé mekáne. Éché nyaa é bad ékūd nkógšen níme níchábé ámín."

21

Mende níme nkúd a mmwaád
(Mak 12.41-44)

1 Ade Yesue ásadé díđ, anyín néε behōn bé bad béhāgkē mōné á ntyág mé mende. 2 Anyín-ne ntógétōke a nkúd a mmwaád nhóg ahāg bedálee bébe. 3 Héε áhōbéé aá, "A mbále, nlāŋge nyé meé, nímén ntógétōke mé mmwaád nhédé mende á ntyág-te tómaa bó moosyaál. 4 Mōné níme ábē bad béhéde, ndíí mōné níme níchábé bó áse, boŋ anén mmwaád ne atóg áde ádíí ahéde mōné nísyāal níme áwóó, nísyāal níme ámbēē atōgnan yāl."

E'chemléđ bé asóg dé nkōŋsé
(Mat 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Bembapεε behóg békálé'áá ngáne Ndáb-e-Dyób ébóó, ngáne bélónné chókase é meláá, bon bēnābē-'ε chók áte ne mende nime bad bésángé. Héε Yesue áhóbeé aá, ⁶ “Abén bwēm ábe nyenyinéé nén, pónde épē eché aláá ké ahóg déelyákgé ámín e waáb. Bépāntēd mók áte mēsýāāl.”

⁷ Bēnsédéd mók bán, “A-meléed, súútāj nén débēnlédte? E'chemléd é'héé bélūméd bán nén áhede abēnled?” ⁸ Yesue antimtén bó aá, “Nyétéd pónde nén mod eépuutád nyé. Ekud é bad épē, á dīn ádēm, bédogé nyé, mod téé aá mók módē Ane-awē-Béwógte, bēhōbē bán e'pun bé asóg é'pédé áte. Bon nyéehídé bó. ⁹ Nzé nyéwógé-'ε bán bel é'wanté', káa bán ekíde épángé áte, modmod eebáá'. Mmén mekan mēsýāāl métánjéné abēnled, bon saké mók mēlūméd bán, asóg amáá ape.” ¹⁰ Héε álangéé bó aá, “Alon ahóg détyēmēn adíní nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēmēn mímíní. ¹¹ Ndóob eēnājnéd asē ngíne-ngíne. Nzaa ne nkole bēbē hóm ásyāā. Mekan nime mēbānte bad mēbē. E'chemléd é'mbáámbaa bōmpē bēbíd ádyób. ¹² Mmén mēsýāāl médēbēnléd, bēhē nyé abum ámín, bētagté nyé. Békēēn nyé á ndáb é mekáne, békáád nyé áwed, bēhé-'ε nyé á mbwóg. Nyébī-'ε bán, bēpēēn nyé á'sō é' kāj é bad ne benkamlēne áyāl e dīn ádēm. ¹³ Nē débē nyé etál pónde echēd, aláa bó mekan mēsýāāl nime nyésónténé á yāl echēm. ¹⁴ Né-óó, nyémad á nlém tē ngen póg bán nyéētāngēné atag áte ngáne nyékāā'é. ¹⁵ Mmén mēbē nyé dyam áde nyéhōbpē ne debyéé áde nyéhōbēnnē dók, nyaa eché abēn bad bé ekóyí bēehēnlé nyé atyēmēn. Bēehēl-laá ahób bán dyam áde nyéhōbē déētāngēné. ¹⁶ Kājne besók ne benyók, bókbe abēn baányaj ne bēn, bēn bēpalé nyé áte, bēwúú-'ε nyé nguse é bad. ¹⁷ Bad bēsýāāl békókó nyé áyāle dīn ádēm. ¹⁸ Ké nē, dyamdyam déebēnlé nyé, ké mbum e esid póg eebókó'ε nyé á nló. ¹⁹ Nyékañ nlém ábel nyékuđ e'soósōñ.”

*Yesue ahóbé ngáne
dyad á Jerusalem dépāā'é*

(Mat 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰ Yesue anláá bembapεε aá, “A pónde eche nyenyínnē sánze élánjédé dyad á Jerusalem, dók nyébīl' é bán ekíde éhede apānted áte. ²¹ Nzé nyenyíné nē, bad abē bédé á Judeya bétóm mehélé bēke bésóom á e'kone mīn. Ane awé adé á dyad-tē wē, ából. Awé mók-'ε adé ámbíd e ebwóg eētógne mók asól á dyad á Jerusalem. ²² Ayāle nén, nímé mesú nime ríhóbēé nē, médíi e'pun bé nkógsen. Pónde echēd dók mekan nime méténlédé asē mēlōnnē. ²³ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bēmwāntē nímé mesú. Ayāle nén, metake híin mēbē á nkójsé-te, enén nyonjgel e bad ékūd-te metuné bwāmbwam. ²⁴ Adén alon á bad déwē á bel-tē. Békōb nguse é bad nēé betāñ, békēēn bó á melonj mémpēe. Bad ábe bēesē bad bé Israel békógtéd dyad á Jerusalem áte, kóájñ ne pónde eché Dyób átúínédé bó émaá áte.

Epe é Mwān-a-Moonyon

(Mat 24.29-31; Mak 13.24-27)

²⁵ “Etondēe bókbe ngon ne betintine bélūméd e'chemléd. Edíb é nkwe édum áte, étog nēé ahóbpe dé edib. Nén dékōbēd bad bé melonj mé nkójsé mbwóg kóájñ bēébyē' nēé bēbēléé. ²⁶ Bad bēpímén ne mbwóg rí ngíne áyāle ebébtéd éche éhúe á nkójsé, ngíne-'ε éche édé ámín énájnéd á e'díi. ²⁷ Ene pónde dók bényínnē nēé Mwān-a-Moonyon áhúe' é á mbag-tē ne gum ne ehúmé é ngíne. ²⁸ A pónde eche nyenyínnē nēé nímén mekan mēbóótédé abēnled, nyétyēm ámín, nyésád díđ, áyāle nén pónde é e'soósōñ emaa nyé ape áte.”

Mēl méyágte syáné debyéé

(Mat 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹ Hée Yesue alângeé bó ene ngan, aá, “Nyénɔn alín á ngəl bwám, káa bwel ké é’hée bémpée. ³⁰ Abíd áde byaa é’bootadté bó abíd, nyébɛn nyébele nyébíí bán nchoŋ nímáá abé benben. ³¹ Melemlem nzé nyényíné nímén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíi nén bán, nkamlɛn rí Dyób ríkwógé aɛ. ³² Ne mbále, nlánge nyé nén meé, enén nyongel e bad éemaá’é kóáŋne nímén mekan mésyāāl mémáá abenled. ³³ Nkoŋ rí mín ne nkòŋ rísé bémaá bon abém e’yale bébé abé ne abé.

Nyétéd pónde

³⁴ “Nyétóo nén nyéetómté echen pónde esyāāl ádyé ndyééd ne ámwé mím bwámbwam. Nyéébūdē-’ε atag áte áyāle mekan mé alongé. Nzé nyébele nē, né échē epun étān nyé táléd néé melám. ³⁵ Epun échēd épíí moonyoŋ asyāāl awé adé á nkòŋsé. ³⁶ Nyétéd pónde, pónde esyāāl. Nyékáanne bán nyéwòŋ ngíne átóm nímén mekan níme mébenléd áte, ábel nén nyéhél atyéem á’só wéε Mwán-a-Moonyoŋ.”

³⁷ Mmē mesú mésyāāl Yesue ayágté’áá bad á Ndáb-e-Dyób. Nzé ngukél empē, áke ánāá á ekone é Menzab. ³⁸ Nzé bín bénsāá sángeŋ, ekud é bad éhyágáá mó atán á Ndáb-e-Dyób áwòglɛn mó.

22

Békíi kun áwíu Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Jɔn 11.45-53)

¹ Bɔɔb-pɔɔ, Ngande e Ewele-é-Ngɛn emmad abé benben. Enén ngande ebédε dín bán Nnyime-ámín. ² Bepriε bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béhédé’áá nzii eché béwúé’ε Yesue á mesɔɔm-té. Bébaá’áá pɛn bán bad bésoŋtɛn.

Judase akwɛnténé ásom Yesue

(Mat 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Satane ansól mbapεε awe Yesue nhóg áte, awé béchagéé bán Judase. Dín démpée démbē mó bán Iskariode. Ambé nhóg áfinté bembapεε dyóm ne bébe. ⁴ Hée ásyáŋgé bon, áke atán bepriε bémbáá bɔɔbe bekamlɛn bé Ndáb-e-Dyób, ábel ntíi ásom Yesue áwáb. ⁵ Nén dénwògéd bó menyinge bwámbwam. Bóbɔɔ bémpē á nchemtɛn. Bénlāá mó bán bésábē mó mɔné. ⁶ Mó-’ε ankwɛntén. Dóo ábóótédé nzii ahéd ásom Yesue áwáb ésebán bad bébíi.

Yesue aboŋsan Ngande e Nnyime-ámín

(Mat 26.17-25; Mak 14.12-21; Jɔn 13.21-30)

⁷ Bɔɔb-pɔɔ, epun é ngande e Ewele-é-Ngɛn áde béwúé’ε rídyoŋ rí mbód mé Nnyime-ámín empē áte. ⁸ Dóo Yesue álómeé Petro bó Jɔn aá, “Nyéke nyéboŋsen syánē ndyééd e Ngande e Nnyime-ámín.” ⁹ Bɛnsédéd mó bánken, “Hée wédəŋgé wéé séke séboŋsen ádyé chɔ?” ¹⁰ Dóo ákwɛntanné aá, “Nyénɔne’. Nzé nyépédé á dyad-té, mod ábomén nyé awé apémé apom dé mendíb. Nyéhíd mó á ndáb ké ehée eche ásoñlē. ¹¹ Nyélāa nwóó-ndáb bán, ‘Awéd meléede aáken, hée toŋ e beken edíi eché módyēē ndyééd e Nnyime-ámín áte ne ábē bembapεε?’ ¹² Bélüméd nyé toŋ eché ekalé áte eche benábpé áte. Ene toŋ edé ámín á ndáb-te. Nyébele syánē mboŋsén rí ndyééd áhed.” ¹³ Dóo békíi, bétánne mekan melemlem ngáne ánlēbēé bó, bémboŋsén-ne ndyééd e Ngande e Nnyime-ámín.

Ndyééd e Sánjú

(Mat 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kɔr 11.23-25)

14 Ade pónde e ndyééd épédé áte, Yesue andyεé á tébele ne bembapεε bé nlómag. 15 Héε álángeé bó aá, “Mendāη bwāmbwam μεé ndyε enén ndyééd e Nnyíme-ámín ne nyé boη ríkudé metuné. 16 A mbále nlánge nyé μεé méedyáá chó ámpε káση ne á pónde eché Dyōb délōnēdté chó mbon á pónde eché nímē nkamlēn mēpεé áte.”

17 Dóo átédé mbwendé, boη ábagé Dyōb mekenag, álánge-ε bó aá, “Nyékob nén, nyémwé, nyétōmted nhóg ne aníní. 18 A mbále, nlánge nyé μεé bootya bōob áke á’sō, méemwáá nímēn mím ámpε káση né nkamlēn ní Dyōb nípédé áte.”

19 Antéd káηne ewεle, ábe Dyōb mekenag, ákabtéđ chó áte, ábε-ε bó chó aá, “Echem yāl nén, ebāgnédé áyāl echēn. Nyébele nén ákamten μεε.” 20 Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melelem ne mbwendé mí mím. Anhób aá, “Mmēn mbwendé ndíi melē mékōōlē nímē nsógténē ne mekií nímēm, nímē mésyogé áyāl echēn.* 21 Boη nyénōne’, mod awé akíi με ntúrē, adyág ndyééd ne με hén.” 22 Mwān-a-Moonyoη áwε ngáne étēnlédé, boη medim ne ane mod awé ášōm mós. 23 Héε bembapεε bēn ne bēn bébóótédé nhóg ne aníní ásédē, ábíi bó mod awé ábēl enén ndín e dyam.

Bembapεε béswanjan tâηgene mod awe adé ambáá

24 Bembapεε bēn ne bēn bēmbootéd asele, béhedé ábíi bó mod awé adé mod ambáá áwab tñtē. 25 Dóo Yesue álángeé bó aá, “Kāη é meloη éluimte nganlen ámín e bad ábe békamlanné. Benkamlēne béchage yāl bán, ‘Eboη-nléme.’ 26 Boη éetāηgenεé abé nē áttñtē echēn. Emboη bán ane awé adé mod ambáá áttñtē echēn, átim née ane awé atómténē mpín abé. Ane awé mós-ε alyágte’, átim née mbáledε. 27 Nzé bad bédé bébe, nhóg adyεé á tébele, aníní-ε abenle mós, ahéé atóme waáb e’del áte? Saá ane awé adyεé á tébele-yε? Boη με, ndé áwen tñtē née ane awé abenle nyé. 28 Nyéε nyédé bad ábe béwéséné με á pónde eche ríkudé metuné. 29 Ngáne Titéε ábágé me kunze ákamlēn, né-áá mémpε mébéε nyé. 30 Nén débēl nyédyé ndyééd, nyémwé-ε mím hōm ahóg ne με áwem nkamlēn-tē. Nyé mod té ádyεé-ε á atii dé nkamlēn, nyékaádté metúmbé mé Israel dyóm ne mébe.

Yesue ahóbé á’sō e’ pónde ad, Petro ábāη mós áyāl

(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Jōn 13.36-38)

31 “A-Simōn, Nōné! Satane akudé kunze ákag nyé moosyáál, ákab-pε nyé áte. Abane bé bwám ne bé mbéη nēngáne mod apebe kón eche bésálté. 32 Boη nkánnédé we μεé adúbe áde éwóó déesudé’. A pónde eché wétiménné με ámpε, éwéd baányoη áte.” 33 Petro anhób aá, “A-Sánj, ké á mbwog dóo bétimnéé we káa á kwééd, mbōηséné we ahíd.” 34 Dóo Yesue álángeé mós aá, “Nlāa we, a-Petro, nchóm-a-kúb adēhób aá mótōo’ nkūu nén, wēbāη με áyāl ngen éláán.”

Pónde e metake ekwogé apε

35 Dóo Yesue áseđtéé ábε bembapεε aá, “A pónde eche ménlōmmē nyé ésebān nyéewánlé ekwe é ngáb, káa ekwe, káa metámbé, nzé-chómé nyéntōgkε?” Bembapεε bēnkwen-tén bán, “Chómchóm.” 36 Dóo Yesue álángeé bó aá, “Bōob-pōó, mod awé awóó ekwe é ngáb kéε ekwe, áwále áyāl. Ane awé mós-ε eewóó nkwaté, ášōm nímē nkobe, áchan nkwaté. 37 Nlánge nyé μεé

* **22:20** Donje á kálag dé’só éewóó’ e’yale ábe Yesue ámbld e Echem yāl nén; á nchoo 19 ne nchoo 20 rísyáál.

kálag e Dyöb ehóbe áá, 'Bébánné mó nchoo nhóg ne bechílb.' Né-'áá ébenlédte áyāl echém. Etáŋgéné ébenléd áned." ³⁸ Bembapεε bénlāā mó bán, "A-Sánj, nǎné, séwánlé nkwaté míbe hén." Mó-'ε antimtén bó áá, "Désob nê bǎǎb."†

Yesuε akil akáne á ekone é Menzab

(Mat 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹ Hê dǎǎ ábidé á ebwóg, áhídé á dyad-té, ákē á ekone é Menzab ngáne ámmen-ténne ábel. Bembapεε bó-'ε bénhíd mó ámbíd. ⁴⁰ Ade bepédé áwed anlāá bó áá, "Nyékánnε' bán mekágsen méepiidé nyé."

⁴¹ Ansyǎǎ bó á nkǎg, asidé mwǎ nchabnede, akóg mebóbóŋ, ákännē nén áá, ⁴² "A-Tē, nzé ébóŋnéde wε, ékóbēn mε nímén metuné. Boŋ ké nē, saké ngáne ébóŋnéde mε, boŋ bēl ngáne ébóŋnéde wε." ⁴³ Ade Yesuε ákánnεé nē, ángel embíd ádyǎǎ, éhyε ewéd mó áte. ⁴⁴ Anwéd mekáne áte ngáne ámbēē á ndutul-té. Ebábé éche ébidé mó á yǎl émbē ngáne metóté mé mekií, étēn' á ndǎǎb taáb, taáb.‡ ⁴⁵ Ade ámáá akáne, antyéém ámín, ákε wēε bembapεε bébéde. Antán nēε békúnεé áyāle ndutul e ngíne. ⁴⁶ Dǎǎ ásedtεé bó ááken, "Cheé nyékúnεé? Nyépáde áse, nyékánnε nén mekágsen méepiidé nyé."

Békóbe Yesuε

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Jǎn 18.3-11)

⁴⁷ Yesuε eépedéé ké amad á nsǎl dǎǎ amute á bad ápédé. Mod awé antómén bó abédéε Judase, mbapεε nhóg áftinté e bembapεε dyóm ne bébe ábe Yesuε. Apedé-'áá Yesuε á nkǎg ahé mó tǎl. ⁴⁸ Boŋ Yesuε ansedéd mó áá, "A-Judas, nédé ahé áde éhédé Mwǎn-a-Moonyoŋ tǎl ádíi ášóm mó-yε?" ⁴⁹ Ade bembapεε ábe bǎǎǎbε Yesuε bébéde áhed bényíné dyam áde áhede abenled, bénsedéd mó bánken, "A-Sánjú, séhele séwán ne níméd nkwaté-yε?" ⁵⁰ Héε mbapεε nhóg átomté nkwaté, áselé ntǎŋ awé prise ambáá etúú ékáá émbáá. ⁵¹ Boŋ Yesuε anlāá bó áá, "Nyésob nē bǎǎb!" Ansídtén mó ene pǎd e etúú, ádid mó bwám. ⁵² Héε álǎŋgeé beprise bémbáá bǎǎǎbε benkamlenε bé mésénze mé Ndáb-e-Dyöb ne belyǎged bé dyad, bad ábe bēnhyε mó akób áá, "Nchílb mó nyéhyédé akób, boŋ nyéwálé nkwaté ne mbid-ε?" ⁵³ Mbwe téé syánē debágáá á Ndáb-e-Dyöb, nyéŋkēmbánné mε ké ekáá á yǎl. Boŋ echen pónde epedé bǎǎb. Ehíntén chíǎ édé á nkamlen bǎǎb."

Petro abáá Yesuε á yǎl

(Mat 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 66-72; Jǎn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Héε békóbe Yesuε, boŋ békεεné mó, bétmēn mó á ndáb wéε Prise Ambáámbáá. Petro mó-'ε ahídé'áá bó ámbíd mwǎ etún. ⁵⁵ Bénkonéd muú áftinté e dyad, bad beládnē áhed. Petro mómpε anhyé adyεε áhed. ⁵⁶ Mbǎdele a mmwáád nhóg annyín nēε Petro ádyéé á nkǎg í dú. Dǎǎ áóné mó chíóŋ, boŋ áhǎǎbε' áá, "Anén mod mómpē ambé ne Yesuε." ⁵⁷ Boŋ Petro antǎŋ áá, "A-mwǎn-a-mmwáád, meebíi' é mε mó."

⁵⁸ Eebeméé áte, mod ampée anchem mó. Anhǎǎb áá, "Wémpē edé nhóg áwǎb echn." Boŋ Petro anhǎǎb áá, "Amúé, weéhyǎg mε ngáne áyāl."

⁵⁹ Ámbíd e háwa póg mod ampée ambádnē áá, "Ntǎŋten ké nhóg méesaá. Anén mod abédé ne Yesuε, áyāle ádíi mod a Galíliá." ⁶⁰ Boŋ Petro anhǎǎb áá, "A-mod-e-ngé, meebíi' é chíóm éche mmǎŋ ékoo' é ahǎǎb."

Ábwǎg-ábwǎg áde áhǎǎb nē, nchóm a kúb antóŋ. ⁶¹ Héε Sánjwéé ákúnné boŋ míd mébomé bó Petro. Dǎǎ Petro áwém-téné e'yale ábe Sánjwéé ánlāá' é mó áá, "Nchóm-a-kúb adēhǎǎb áá mó'too' chíi nén, wēbǎŋ mε á yǎl ngen éláán." ⁶² Héε ábidé á ebwóg, abálé-'ε awé. Anchíi bwámbwam.

† 22:38 Désob nē bǎǎb; káa Nē ákwógé. ‡ 22:44 Donje á kálag dé'só déewóó' é nchoo 43 ne nchoo 44.

Bébómtédé Yesue, béwélé-'e mó
(Mat 26.67-68; Mak 14.65)

⁶³ Bóob-póó, bad ábe bènóné'áá Yesue bêmbootéd mó awel, bébómtád mó,
⁶⁴ békanj mó mǐd, bésédǐtē mó bán, "Láá sé, nzé-módé abómé wε?" ⁶⁵ Bésyáá'áá mó nzyáŋ nyaa ne nyaa.

Bépééné Yesue wée belyáged bé dyad
(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Jón 18.19-24)

⁶⁶ Née bǐn é'sángé, bad bémbáá bé Israeł, beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bénkóob mbom, bépéēn Yesue áwab káánsel. ⁶⁷ Héε bésédǐtē mó bán, "Láá sé nzé wε-εé edé Ane-awě-Béwógté?" Dóó Yesue áhóbéé áá, "Ké menláá nyé, nyéedúbéé mε. ⁶⁸ Ké menséded-te nyé akan, nyéekwenténné mε. ⁶⁹ Boŋ bootya bóob, Mwán-a-Moonyonj ádyéé á ekáá émbáá é Dyóob á Ngum." ⁷⁰ Bó moosyáál bénsedéd bánken, "Nédé wε-εé edé Mwán a Dyóob-ε?" Ankwentén áá, "Nyé bèn-εé nyéhóbé bán née édíí." ⁷¹ Dóó béhóbéé bán, "Nzóm ehéé empée déhédeé? Syánē bèn dewógé áwē nsəl."

23

Payledé akáádté Yesue
(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Jón 18.28-38)

¹ Héε belyáged bé dyad bésyáál bétyéémé ámǐn, boŋ békéené mó wée Payledé. ² Awed-taá bébóótédé mó mekan abán áyál bán, "Sékóbé anén mod ngáne apuutadé sé alonj áte. Ahóbé nén áá, séesaŋnáđ Kaisεε tááse, áhóbē-'ε nén áá, mó mwén móó módé Ane-awě-Béwógté, nédé ahóbe' áá móde kǎŋ." ³ Dóó Payledé ásedǐtē Yesue ááken, "Wε-εé edé kǎŋ e bad bé Israeł-le?" Yesue ankwentén mó áá, "Ngáne éhóbé." ⁴ Boŋ Payledé álanǵē beprise bémbáá ne amute á bad nén áá, "Meenyíneé atote ké ahóg áde anén mod ákwééné." ⁵ Boŋ bémbé békag á'só, béhóbe bán, "Anén mod akóne bad ne mam míme áyágtεε á mbwóg e Judeya esyáál. Ambootéd á Galilia, apedé-'ε hén bóob."

Heróde akáádté Yesue

⁶ Née Payledé áwógé nē, ansedéd ké Yesue adǐ mod a Galilia. ⁷ Bénlūmē mó áte bán, nē dēn dóó édíí. Ngáne alonj á Galilia abédé áse e nkamlēn míme Heróde, Payledé anlóm Yesue áwē. Heróde mwēn ámpē ambé á Jerusalem ene pónde. ⁸ Ayóǵké mewēmten awónj ányín Yesue áyále awógé'áá mó dúu. Ahédé'áá áá mónyín menyáké míme ábéléé. Né-óó anwóg menyíŋge áde bépééné Yesue áwē. ⁹ Ansedéd Yesue ekud é mekan, boŋ Yesue enkéntimténné mó dyamdyam. ¹⁰ Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bentyéem ámǐn, bébántád Yesue mekan áyál. ¹¹ Héε Heróde, bóobe éche sánze bébóótédé mó awóó, béwélé-'ε mó. Dóó béwáádtē mó káse é bwēm, boŋ álómē mó ámbǐd wée Payledé. ¹² Nén dēnkǎŋ Heróde bó Payledé bēntǐm áse éché epun; edé ape nē, búmō bēnséhe ekóyí awonj.

Bébidé mbakú bán béwúu Yesue
(Mat 27.15-26; Mak 15.6-15; Jón 18.39-19.16)

¹³ Hē dóó Payledé áládé beprise bémbáá áte nchoo ne belyáged, ne bad bémpée, ¹⁴ boŋ álanǵē bó áá, "Nyénsébé anén mod apεen áwēm. Nyé bán apuutad bad nló áte. Bóob-póó nhédé áte áyál éché wée nyébēn nyédíí, boŋ meekóbnéé mó dyam dé mbéé ké ahóg áde nyéhóbé bán abelé. ¹⁵ Ké Heróde ámpē eekóbnéé mó awusé ké ahóg, né-'áá ákásá boŋ álómē mó ámbǐd. Bóob-póó dyam dé mbéé ké ahóg déesaá áde ábélé áde álúmte bán atǎŋéné kwééd.

16 Né-óó mēhōb békúdé mós, rítēdē mós, ákag.”* 18 Dóó amute ásyāā́l ábónéé bán, “Téd anén mod, éwúu mós! Bídtéd sé Barabase.” 19 (Barabase abédéé mod awě bēnhēē á mbwōg áyāle bel ábe ámbootédté á dyad-té ne awúu áde áwúé’áá bad.) 20 Ngáne Payledé ánwōngē mewēmten átēde Yesue, ambé aláá bós nē ámpē. 21 Bonj bēmbē bēbōnē’ bán, “Bomé mós á awōg! Bomé mós á awōg!” 22 Anláá bōmpē ngen éche élónténé éláán aá, “Áyāle chán? Ébēbtéd éhéé ábélé? Meekóbneé mós awusé ké ahóg áde átánggéné kwééd. Né-óó, mēkūdē mós, rítēdē-ε mós, ákag.” 23 Ké nē bēmbē bēbōnē’ bán ábome mós á awōg. Kóōj ne á asóg, échab ehōb énkobnéd. 24 Payledé ambidéd mbakúú aá, móšbēl nēngáne bēhōbē. 25 Antédé mod awě bēnhōbpē, awě ambé á mbwōg áyāle bel ne awúu áde áwúé’áá bad, bonj ábagé bós Yesue aá, bétiméd mós ngáne bédáá.

Bébómmé Yesue á awōg

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Jōn 19.17-27)

26 Ade sánze ékeeneé Yesue á hōm dé mpanag, émbomén Simōne, mod a dyad á Sirine. Anén mod ambid á mwā dyad awě adé á ahōngé. Héé békóbé mós, bépémtéd mós awōg áde Yesue bán áhídne mós dós ámbid.

27 Atínté e ndun e mod eché enanáá Yesue ámbid, bebaád bēmbē áwed, béchyé’áá, bélebe-ε mós. 28 Dóó Yesue ánóné ámbid, álángē bós nén aá, “A-bán bé bebaád bé Jerusalem, nyéechyēē’ me, nyéchyē’ échen yāl ne áben bán.

29 Nhóbe nē áyāle nén e’pun é’ bín é’húe, áde bad bēhōbpē bán, ‘Nnam ne ábē ábe bédé ekam, ne ábē ábe béechyāá’, ne ábē ábe béémwāntē mbéd!’

30 A pónéd echéd dóó bad bēlángēē mbōod bán,

‘kúmtéd sé ámín,’

káa e’kone bán,

‘kútén sé.’

31 Nzé bēbele’ nímén mésyāā́l bōob, áde bwel é’lyágé é’díí mendíb áte, chán-áa bēbenlé áde bwel békínnē-yē?”

32 Bōob-póó bēnkēén e’bēbtéd é’ bad é’be, ápan bós nchoo ne Yesue. 33 Ade bépédé hōm áde béchōgēé bán Ebōngél é Nló, bēmbomé Yesue á awōg, ne ábē e’bēbtéd é’ bad é’be. Bēmbomé nhóg á ekáá é emwēd, aníní-ε é ekáá émbáá. 34 Héé Yesue ákánneé nén aá, “A-Sánj, lagsén bós áyāle béebíí’ é chōm éche bébeleé.”† Sánze énsíd mbambú, ákab mbóté éche Yesue. 35 Ndun e mod entyéém á nkog, bēnōné’ chōm éche ébenlad. Bonj benkamlēne bé Israel bēwéláá mós, bēhōbē bán, “Achōnté’áá bad bēmpēe, áchood-tós eche yāl, nzé ne mbále mós adé Ane awě Dyōb Ápwédé, bonj Áwōgdé-te.”

36 Sánze chōmpē éwéláá mós. Empiínéd mós ebéntéd é mím, 37 élángē mós bán, “Nzé wēe edé kân e bad bé Israel, éšōj echonj yāl!”

38 Bēntél áwe nló ámín nén bán, “Kân e bad bé Israel chós nén.”

39 Atínté e ábē e’bēbtéd é’ bad é’be ábe bēmboméé bōobē Yesue á awōg, nhóg ansyōj mós aá, “Saá wē edé Ane awě Dyōb Áwōgté-yē? Šōj-š échonj yāl, éšonj-ε sémpé!”

40 Bonj aníní mod ankáné waáb áte aáken, “Weebáá’ é Dyōb-ε? Sóo bad bēbe dekadé melemlen mé nkōgsen níme mómpē ákúdé. 41 Bonj pēn, nkōgsen níme dékúde, rítángéné ne níme sóo mbéb. Bonj anén mod ébēléé dyam dé mbéb ké ahóg.” 42 Héé ane mod ábádéé ahōb aá, “A-Yesu, sōn, weéchatán me á pónéd eche wésōnlē á nkamlēn.” 43 Dóó Yesue álángēé mós aá, “A mbále, nlāngē wē meé, chíi nén dēn wēbē ne me á Paradis.”

* 23:16 Donje á kálag dé’ só ábádé nchoo 17: Bōob-póó, mwé téé, nzé Ngande e Nnyíme-ámín embé, Payledé antángén bad bé dyad mod a mbwōg nhóg achenned. † 23:34 Donje á kálag dé’ só déewóó’ é: Héé Yesue ákánneé nén aá, “A-sánj, lagsén bós áyāle béebíí’ é chōm éche bébeleé.”

*Yesue awédé**(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Jɔn 19.28-30)*

⁴⁴⁻⁴⁵ Bɔɔb-pɔɔ bɪn bɛmbɛ dyam kɔd. Etondɛɛ andim, ehintɛn ɛkwɛ-’ɛ ekide áte ɛsyɔɔl káɔn ne á ngɔn ɛláán. Abad áde ɛnkɔb Ndáb-e-Dyɔb áte ɛnɛsalé áte e’pɛd ɛ’bɛ. ⁴⁶ Hê dóo Yesue álébpe esaaɔ aá, “A-Tê, áwɔn mekáá dóo nlyágé ɛchem ɛɔáɔdɔn!” Amaá-’aá ahób nê, ámɪ-’ɛ nlem, awɛ-’ɛ. ⁴⁷ Ade mod ambáá a sánze ányíné nê, ankéméd Dyɔb nɛn aá, “A mbále, anɛn mod abédé-’ɛ mod a bwám.” ⁴⁸ Nɛɛ ndun e mod echɛ enhyɛ anɔn, ɛnyíné mekan mé ményáké nme mébɛnlédé, mod tɛɛ ambán ekáá á nlem, ásuɛ’ á ndáb. ⁴⁹ Yesue ábe besɔn bɛsyɔɔl ne bebaád ábe bɛmbootéd mó anan ámbíd se á Galilia, bɛntyɛem etɪn, bɛnɔné nímɛn mekan mésyɔɔl.

*Bélimmé Yesue**(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Jɔn 19.38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Bɔɔb-pɔɔ mod ambé awɛ abédé ɔɪn bán Josebe. Anɛn mod ámbíd á dyad á bad bé Israel áde bɛchɔgɛɛ bán Arimatia. Abédé mod a edúbé. Abédɛɛ mod a bwám, asán-’ɛ. Kɛnɛɛ ábédé mod a káánsɛl ɛnkɛnkwentɛnné mbakú echɛ ábíní belyáged bé dyad bɛmbídɛtɛ áwúu Yesue. Abédé mod nhóg awɛ anlyág nlem nɛn aá epun ɛpɛ ɛche Dyɔb ɛkɔbpe nkamlen. ⁵² Ankɛ Payledɛ achán aá, ábe mó ndim nme Yesue. ⁵³ Nɛɛ ákúde kunze, anhúd mó á awɔg, ákáán mó kɔse e mbóm, áke alimé mó á son echɛ bɛpwógé á ɛláá-tê, ɛche bɛɛsɛbpeɛ mod alime áte. ⁵⁴ Nɛn ɛɛmbɛ á Mbwe mé mboɪsɛn, áde mbwe-mé-nkɔme-áte nɛhédé’áá abooted. ⁵⁵ Bebaád ábe bɛmbootéd Yesue anan ámbíd se á Galilia, bɛnhíd Josebe, bɛnyín son, bɛnyín-ne ngáne bɛnánté mó ndim á son-tê. ⁵⁶ Dóo bétúmé ámbíd á dyad-tê, bɛboɪsán mɔg ne mekún nme bɛnabnadtɛ ndim. A mbwe-mé-nkɔme-áte bɛnkɔmɛ áte ngáne mbéndé e bad bé Israel ɛtíde.

24*Yesue apuúde**(Mat 28.1-10; Mak 16.1-8; Jɔn 20.1-10)*

¹ A epun ɛ’sɔ, nédé á Sɔndé mbwɛmbwɛ pírib, ábɛ bebaád bɛnkɛ á son. Bɛnwálɛ mekún mé ndim nme bɛmboɪsɛnné. ² Bɛntán nɛɛ aláá áde bɛnkɔlɛnné nsɔl ní son ásyɔngé á e’dii. ³ Bɛnsɔl á son-tê, boɪ bɛnkɛntánné ndim nme Yesue áwɛd-te. ⁴ Nɛn ɛɛmbootéd bó ataged á mewɛmtɛn. Dóo bad bébe bɛbíde taléd, bɛtyéém bó á nkɔg ne mesan nme mékine’ áte. ⁵ Ne mbwóg bwámbwam bɛnsɔn mid áse. Hɛɛ ábɛ bad bébe bɛlángɛé bó bán, “Cheɛ ɛkás boɪ nyéhɛde mod awɛ adé á alongé áfɪntɛ e bad ábe bɛwédé? ⁶ Eésaá hɛn, apuúde. Nyékamtɛn ngáne ánláá’ɛ nyé, áde ábédé á Galilia, ⁷ aá bɛtɔngɛné Mwán-a-Moonyon ábe á mekáá mé bebɛl bé mbɛb, bɛbómé mó á awɔg. Boɪ ápuú á e’pun ábe ɛ’lɔntɛnɛ ɛ’láán.” ⁸ Hê dóo ábɛ bebaád bɛkámɛtɛné ábɛ e’yale. ⁹ Ade béhuú á son, bɛnkálɛ bɛmbapɛɛ dyóm ne nhóg ne ábíní bɛmpɛ mam mésyɔɔl nme bɛnyíné. ¹⁰ Bebaád ábe bɛnkálɛ bɛmbapɛɛ bé nlómag nímɛn nkalan, bɛbédɛɛ Maria Magdalɛnɛ, Joanaa, ne Maria, nyaá awe Jemse, nchoo ne bebaád bɛmpɛɛ. ¹¹ Boɪ bɛmbapɛɛ bé nlómag bɛnwɛmtɛn bán ene pɔle ɛdɪ ngwɛl. Bɛnkɛndúbɛɛ chɔ. ¹² Hê dóo Petro ápádtɛ áse, boɪ ányɔgté á son. Ade ápédé áwɛd anwúlɛn áse, ánɔn son áte. Anyín dásɔ mbóm chɛmpɛn. Dóo ásuú á ndáb. Mewɛmtɛn mekɔgládtáá mó áte tɔngɛne dyam áde ábɛnlédé.*

* 24:12 Donje á kálag dé’só ɛéwóo’ɛ nchoo 12.

*Yesue apítidê bad bébe á nzii e Emos
(Mak 16.12-13)*

¹³ Bóob-póó, échê epun dên, bembapεε ábe Yesue bébe békágé'áá á dyad áde béchagεé bán Emos. Abíd á Jerusalem ápe á Emos ábedé etún dyam máyl saámbe. ¹⁴ Abê bembapεε békágé'áá békále nímén mekan mesýāāl míme mékébenléd. ¹⁵ Ade békékanlé káān, dáo Yesue mwên áhyédé bó atán, bon áwoné bó. ¹⁶ Bon pen mīd mēnkēnnédnédte bó, áchem mó. ¹⁷ Héε Yesue ásedteé bó aaken, "Póle ehéé nyépagké akal á eke-tē nēn?"

Hê dáo bétýéémé ne ngól esýāā. ¹⁸ Dáo bó mod nhóg awe béchagεé bán Klopase, átímtanné mó aaken, "Emōn pen-εé edé nken á mod á Jerusalem, áde wéebii mekan míme níkébenléd nímén mesú-yε?" ¹⁹ Dáo Yesue ásedteé bó aaken, "Mekan méhéé mē?" Bon bélāngē mó bán, "Mekan míme mébenlédé tāngene Yesue, mod á Nazaret. Ambé nkal é'dáādān awē ahóbé'áá, ábelé-'ε ndāle é mekan á'sō é' Dyōb ne á'sō é' baānyon. ²⁰ Abed beprise bémbáá ne belyáged bé dyad bémbε mó á mekáá mé nkamlne, ábided mbakú bán béwúu mó. Dáo bébómme mó á awōg. ²¹ Bon sēnyág nlém bán, mó adé ane awē áwōbé bad bé Israel. Néε éhúde nē áte, chíi dáo álōntān e'pun é'lāān taa nē ábenlede. ²² Amín e nē ámpē, nguse é bebaád áfínté echêd bépéénédé sé menyáké mé póle. Bēnké á son epōg é mbwεmbwε, ²³ bon béētānεé ndim míme Yesue. Bēnhūū ámbíd, béhōbē bán, ángel épídé bó á ndōg-te, élangē bó nēn bán, Yesue adé á alongé. ²⁴ Nguse é bad áfínté echêd énké á son, bétán chó melemlem nēngāne bebaád bénhōbpē, bon béēnyínεé mwēn."

²⁵ Dáo Yesue álangéé bó aá, "E'yókél é' bad bóó nyédí. Nyéewámsánné mam mesýāāl míme bekal bé'dáādān béhóbé adúbe! ²⁶ Ngómé éhédnádtáá bán, Ane-awē-Béwōgté ákud nímén metake mesýāāl, bon ákud éche ehúmé." ²⁷ Yesue antógnéd bó mam mesýāāl tāngene eche yāl, ngāne meténlédé á Kálag é Dyōb-te, mbooted ne kálag éche Mosεε ne kálag éche bekal bé'dáādān bésyāāl.

²⁸ Ade bépédé benben ne dyad áde békágé'áá, Yesue anlúmed byánán eke élyágé edé mó á'sō. ²⁹ Bon bēnkān mó bán, "Hyé édyεε áwēd ngāne bīn é'máá ahín, pónde-'ε emaa átóm." Dáo áhídé bó ádyεε áwāb. ³⁰ Ade bóóbōó bédýéé áse á tébele ádyé ndyééd, antéd ewele, ánamēd chó, ásal chó áte, bon ábagé bó. ³¹ Hê dáo mīd metánlédé bó, bon béchemé mó. Dáo ányóó bó á díd-te. ³² Bēnlāā nhóg ne aníní bán, "Ngómé nlém níhókkáá syáné á abum áde ákanlé'áá syáné á nzii, bon átanléd syáné Kálag é Dyōb?"

³³ Abwōg-ábwōg dáo bésyāngé áse, bon bétīm-me ámbíd á Jerusalem. Dáo bétáné bembapεε dyóm ne nhóg ngāne beládné áte hōm ahóg bóóbe bembapεε bémpēe. ³⁴ Héε bembapεε ábe bétáné á ndáb-te bélāngé bó bán, "Sāngwéé apuúdé ne mbáá, apíidé-'ε Simōne!"

³⁵ Dáo bó bad bébe bómpē béhóbé dyam áde ábenlédé bó á nzii, béhōbe-'ε ngāne béchéme mó áde ásaléé ewele áte.

*Yesue apítidê abē bembapεε
(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Jōn 20.19-23; Mbél 1.6-8)*

³⁶ Á pónde eche békaleé nē, dáo Yesue mwên ábídé bó áfínté, bon álenté bó áá, "Nsan nībē ne nyé!"†

³⁷ Mbwōg ménkōb bó bwāmbwam, béwēmtān bán, bényíné nwú. ³⁸ Dáo álāngéé bó aá, "Cheé nyétagεé áte? Cheé nyényágéé á nlém-tē. ³⁹ Nyénōn me

† 24:36 Donge á kálag dé'só déewóó'é: álenté bó aá, "Nsan nībē ne nyé!"

mekáá nyénɔn-ne me mekuu, boŋ nyébii bán mmën-éé ndé. Nyékiten me yǎl, nyényín nzé nwú níwóó nson ne e'hid ngáne nyényíneé nwóó nén.”

⁴⁰ Ade áamá ahób nê, anlúméd bó níme mekáá ne mekuu. † ⁴¹ Ade bélyágé bényágéé nê ne menyinje mésyāā, békɔglad-táa á nlém-tê, dɔ́o áseɗtée bó aáken, “Nyéwóó chòm éche bédyágkê hén-ε?” ⁴² Dɔ́o bébágé mó esón é súu echě bétúmé. ⁴³ Boŋ ákobé', ádyāg-ke chó áwab e'só-te.

⁴⁴ Héε álāngéé bó aá, “Mmën mam móo rílánjé'áá nyé áde nílyágé ndé ne nyé meé, dyam tée átāngéné alón ngáne éténlédé áyāl echēm á kálag é mbéndé éche Mosεε ne á kálag é bekal bé'dáádaj, ne á Kálag e Ngāse-tê.”

⁴⁵ Dɔ́o ánédte bó debyéé áte, ábel nén bésōhten Kálag e Dyōb, ⁴⁶ boŋ álāngē-ε bó aá, “Bétélé á Kálag e Dyōb nén bán, Ane-awě-Béwógté átāngéné metake akud, awé, boŋ e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuu. ⁴⁷ Bétélé bán, bad békalé melon mé bad mésyāā nén bán, bad bétede ábel dé mbéb á dín á Yesu, ábel boŋ Dyōb álagsen bó mbéb. Bébootéd bad nímé nkalan akale á Jerusalem. ⁴⁸ Nyé-'aá, nyéde bad ábe bényínné nímén mekan díd. ⁴⁹ Mmën mēlōmē nyé chòm éche Títée ánhōbpé aá móōlōmē nyé. Boŋ nyélyāg nyédyεε á dyad-té káāŋ né nyékudé ene ngíne echě ebíde ámín.”

Yesue apūmmé

(Mak 16.19-20; Mbel 1.9-11)

⁵⁰ Dɔ́o Yesue ásyāŋnéde bó á dyad-tê, ápeené bó benben ne dyad á Betani. Héε ányéné mekáá ámín, boŋ ánámte bó. ⁵¹ Ade ánamtée bó nê, dɔ́o áchēnné bó, boŋ ápummé ádyōb. § ⁵² Abē bembapεε bémbwōgē mó mebóbōŋ. Bēntīm ámbíd á Jerusalem ne menyinje mésyāā. ⁵³ Békāg-ke á Ndáb-e-Dyōb pónde ésyāā, ákémed Dyōb.

† 24:40 Donje á kálag dé'só déewóó'ε nchoo 40. § 24:51 Donje á kálag dé'só déewóó'ε boŋ ápummé ádyōb.

Nkalan ní bwám míme Yesue ngáne

Jone
átélé

Ndibned ní kálag

Nkalan ní bwám ngáne Jone átélé nílúmte aá Yesue adii Eyale é Dyöb éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Eché Eyale éntím moonyon édyēē-é átínté e bad. Mmén nkalan, Jone atélé mó ábel bad ábe béléa mó bédúbe nén bán Yesue, Mwán a Dyöb mó adé Nsoode awé Dyöb dénhöbpé aá móslóm. Anlúméd-te aá nzé bad bédúbpé mó béküd e'soóson.

A kálag té wén á mbooted, Jone alúmte ngáne baahóg béndübēē Yesue békwenten-ne áhíd mó, alúmtē-é ngáne bémpee-é bétángánáá mó, béekwentene'-é mó adúbe. E'ped 13-17 é'hábe tángene abé áde Yesue ne ábē bembapeē bémbeē pónké esyáál káán ne epun éche békóbé mó ne mam míme ánlāá é bó ene pónké esyáál. Jone ahóbé ámpé aá nzé mod adúbpé Krístäá áküd alonjé áde déemaá'.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-18

Jone, Ndusene ne bembapeē bé'sō ábe Yesue 1.19-51

Nsón míme Yesue 2.1-12.50

E'pun bé asóg ábe Yesue á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 13.1-19.42

Mpuu míme Sängwēē ne alúmed áde alúmtáá bad yál 20.1-31

Nsótgen: Yesue alúmté yál ámpé á Galilia 21.1-25

Eyale éntím moonyon

¹ A mbooted, byánán Dyöb déhäg nkörsé Eyale émmad abé. Eyale émbē ne Dyöb. Eché Eyale ébédeé Dyöb. ² Kááñse á mbooted Eyale émbē höm ahóg ne Dyöb. ³ Dyöb dēmbenléd éché Eyale áhag bwēm é'syáál. Chöm ké ehóg éesaá éche Dyöb dénhäggé ésebé ne Eyale. ⁴ Alonjé ásyáál dénhüü ne Eyale, áde alonjé dō'-aá ápínédé baányon e'nyínen bé ekíde. ⁵ Abē e'nyínen bé ekíde é'pene' á ehíntén-tē, ehíntén ééhēlēē bó abóded.*

⁶ Mod nhóg ampē awé Dyöb dénlömmē. Dín démbē mó bán Jone. ⁷ Jone ampē áláa bad tángene abé e'nyínen bé ekíde, ábel nén bad bésyáál béwóg, bédúbe'-é. ⁸ Saké mwēn abédé abé e'nyínen bé ekíde. Ampē ábíd mbón tángene abé e'nyínen bé ekíde. ⁹ Eyale chōó ébéde e'nyínen bé ekíde é' mbále ábe é'nyínte' moonyon asyáál ekíde. Mó-'aá apagé'áá á nkörsé-te. ¹⁰ Abédé á nkörsé-te, bon kénēē Dyöb dénhäggé nkörsé ne mó, nkörsé ménkénchemmé mó. ¹¹ Ampē áwē dyad bon ábē bad bénkénkobpé mó. ¹² Ké nē, ambē donje á bad kunze ábē bán bé Dyöb. Abé bad bēbédeē bad ábe bēnkob mó ne adúbe áde béndübēē mó. ¹³ Béesaá bán bé Dyöb nyaa eché moonyon áchyaá' é mwán. Bénkēmbáá bán bé Dyöb byánán moonyon mó achyaá bó. Dyöb dēn dōó áde awáb Tité.

¹⁴ Eyale éntím moonyon, édyēē átínté echéd. Anlón ne nsimé, anlúméd-te syánē ngáne mbále e Dyöb ékóó abé. Dennyin éché ehúmé, ehúmé éche sáá ábágé mó nēé míme mpom ní mwán. ¹⁵ Jone anhób mam áyál eché, anhóád má, "Ané mod móó nlángé'áá nyé meé, 'Mod ahúé' ámbid echēm awé atómé mé, áyále bédēchyaá mé, né adé ámín.' " ¹⁶ Alón áde álóné ne nsimé ábélé syáá

* 1:5 Ehíntén-ne ééhēlēē bó abóded káa ehíntén énkénchemmé bó.

moosyáal dekadé nnam ámbíd e nnam. ¹⁷ Wée Mosεε dóo Dyóð dēmpoódté mbéndé. Boη nsimé ne mbáale béhuú ne Yesu Krístaa. ¹⁸ Modmod eényínēē Dyóð mbéd, éetóméé nímé mpom ní mwán awé adé Dyóð abé-ε mó á akéb. Mwēmpen mó akidényín mó. Mó abelé boη Titē Dyóðe abyéen.

Jone, Nduzene ahóbe ad

móosad Ane-awé-Béwógté

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Baámháá bé Israel bé dyad á Jerusalem bénlóm beprisε ne bad bémpē bé túmbé e Levi wée Jone, bán béke bésedé mó bánken nzé-móde ádíí. ²⁰ Enkēmbangé ahób, boη ampanléd bó áte aá, “Saké me ndé Ane-awé-Béwógté.” ²¹ Héε bésedtéé mó bánken, “Nzé-5 édíí? Wε-εé edé Elaijaa?” Ankwentén aá, “Aáy, meésaa mó.” Bēnsedéd mó ámpē bánken, “Wε-εé edé nkal é’dáádəη awe bésiné-ε-γε?” Antimtén bó aá, “Aáy.” ²² Káəηne á asog dóo bésedtéé mó bánken, “Nzé-5 édíí? Láá sé ábel sétim ámbíd áláa bad ábe belómé sé. Nzé-móde wεwe ehóbe wée móde?” ²³ Héε Jone átimtanné bó ne e’yale ábe nkal é’dáádəη Yesayaa ánhóbpē aá, “Méε ndé ehób éche mod awé ahəηte’ á ehyáηge aá, ‘Nyétii nzii eche Sáηgwéé.’”

²⁴ Bəob-póo Befarisia bóo bénlóm ábē bad ábe bémpē wée Jone. ²⁵ Bēnsedéd mó ámpē bánken, “Nzé weésé Ane-awé-Béwógté, weésé-ε Elaijaa káa Nkal é’dáádəη awe bésinéé, cheé-5 édušané bad?” ²⁶ Héε Jone átimtanné bó aá, “Ndušan ne mendíb, boη mod adé áftinté echēn awé nyéebíí’ é. ²⁷ Mó adé ane awé ápē ámbíd echém. Meékwognedéé áhune ké nímé nkəod mé metámbé.”

²⁸ Mmēn mésyāal mēmbēnléd á dyad á Betani á múde mé edíb é Jodan nímíní wée Jone ádúsánnáa bad.

Yesue, Mwán-a-Ndyəη ní mbód a Dyóð

²⁹ Néε bīn é’sáηgé, Jone anyín néε Yesue áhúé’ é níníí. Héε áhóbeé aá, “Nyénəne’, Mwán-a-Ndyəη ní mbód a Dyóð mōne. Mó ahúde’ mbéβ ní bad bé nkəəsé. ³⁰ Anén mod móo nlanjé’áa nyé áde ménhóbpē meé ‘Mod ápē ámbíd echém awé atómé me, áyāle bédēchyáa me, né adé ámín.’ ³¹ Ké mmēn menkēmbíí’ é mó, boη mempē nídusan bad ne mendíb ábel bad bé Israel bébii mó.” ³² Héε Jone ábídeé mbóη nēn aá, “Menyín nēηgāne Edáádəη é Dyóð ébíde ádyóð néε élāā, ésud mó á nló mín, ébé-ε ne mó. ³³ Ké nē, menkēnsóηtēnné meé mó ne. Boη Dyóð áde dénlóm me aá nídusan bad ne mendíb dēmmād me aláa aá, ‘Mod awé wényinné néε edáádəη é Dyóð é súde á nló mín, boη étyéém áhed, mósdusén bad ne Edáádəη éche Esáá.’ ³⁴ Nnyíné nímén mekan mésyāal, mbíde-ε mbóη nēn meé mó adé Mwán a Dyóð.”

Bembapεε bé’sō abe Yesue

³⁵ Néε bīn é’sáηgé ámpē, Jone ambé áhed ne ábē bembapεε bébe. ³⁶ Annyín néε Yesue átóméé. Adé ányíné mó, anhób aá, “Nyénəne’, Mwán-a-Ndyəη ní mbód a Dyóð mō ne.” ³⁷ Adé ábē bembapεε bébe béwóge nē, bēmbootéd Yesue ahíd. ³⁸ Ade Yesue ánohé ámbíd boη anyín nēηgāne behídeé mó ansedéd bó aáken, “Cheé nyéhedeé?” Bēntimtén mó bán, “Rabai” (awé adé bán meléede) “Héé édyé’ é?” ³⁹ Anláa bó aá, “Nyéhyag, nyényín wée nídyéé’ é.” Né-óó, bēnkē anyín wée ádyéé’ é. Ade bēpédé áhed ébédé dyam ngəη éniin é ngukél. Bēndyéé-ε áhed káəη bīn é’híntén bó. ⁴⁰ Áftinté e ábē bembapεε bébe ábe bēnwōy dyam áde Jone ánhóbpē boη behíd-te Yesue, nhóg abédé dīn bán Andreyā. Andreyā abédéé Simōn Petro mwānyāη. ⁴¹ Né-óó dyam dé’só, ankē mwānyāη Simōne áhed. Anyíné-’aá mó boη álanjē mó aá, “Sényíné Ane-awé-Béwógté” (néde Krístaa). ⁴² Dóo Andreyā ápééné Simōne wée Yesue.

Yesue anóné-'áá Simōne chōón, bonj áhōbē áá, “Edii Simōne, mwān awē Jonc. Béchagé we boob bán Sepase.” (Adén dīn ádii melemlen née Petro, nē áde ndim e aláá.)

Yesue achénlé Filibe bō Nataniél

⁴³ Née bīn é'sánǵé, Yesue ammad áá mókag á mbwóg e Galilia. Dóo ákí Filibe atán bonj álǵngē mó áá, “Hídé me.” ⁴⁴ Filibe abédée mod a dyad á Betsaida, melemlen mé dyad ádē Andreyá bō Petro bémbidtē. ⁴⁵ Filibe anyín Nataniél. Héé álǵngé mó nén áá, “Sēnyiné ane mod awē Mosee ántenlé mam áyāl eché áwe mbéndé-te. Móo káǵne bekal-bé-e' dǵóǵon bēntenlé mam á yāl. Adii Yesue mod a dyad á Nazaret, mwān awē Josebe.” ⁴⁶ Héé Nataniél ásedtē mó ááken, “Dyam á bwám áhéé áhele ábíd á Nazaret?” Dóo Filibe álǵngé mó áá, “Hyé ényín.” ⁴⁷ Ade Yesue ányiné Nataniél ahúe', dóo áhōbēé áyāl eché áá, “Nyéǵne, mwān a Israel nén sóm-sóm, awē mbéltéd ntyéémé!” ⁴⁸ Héé Nataniél ásedtē mó ááken, “Chán émwédé me abii?” Héé Yesue ákwentanné áá, “Filibe adéhób áá móchǵe we, nnyiné we á alín á ngǵ sé.” ⁴⁹ Héé Nataniél áhōbēé áá, “A meléed, edii Mwān a Dyób. We-éé edé kǵn e bad bé Israel.” ⁵⁰ Yesue antimtén mó áá, “Edúbpé áyāle rǵlǵngé we méé nnyiné we á alín á ngǵ sé. Weényín mam nímé métómé nén.” ⁵¹ Héé ábádeé áá, “Ne mbále, nǵlǵnyé nén méé, nyéényín née dyób ánédnéé nyényín-ne née ángel é Dyób échǵgkéé ésudé-'e Mwān-a-Moonyonj ámín.”

2

E'wóngé á dyad á Kana

¹ Ambid e e'pun é'be, e'wóngé bémbe á dyad á Kana á mbwóg e Galilia. Yesue nyaá ambé áhed. ² Bénlēbē Yesue ne ábē bembapere bómpé á e'wóngé wē. ³ Mīm mēmáá áte. Hē dóo Yesue nyaá ápedé áwē bonj álǵngē mó áá, “Mīm mémáá bō.” ⁴ Héé Yesue álǵngé mó áá, “A-nyān, weetǵngeneé me dyam áde ntǵngéné abel aláa. Echem pǵndé eépédéé.” ⁵ Héé nyaá ákí bembalede bé ngande bē aláa áá, “Nyébel kéchéé éche álǵngé nyé áá nyébel.” ⁶ Boob-pǵó, mbéé é meláá ébédé benben ne áhed. Echē ndín é mbeé chǵó bad bé Israel bēbnlǵdtáá áhé mendib áte á nwobe ní yāl á pǵndé e mekáne echáb. Ké héé etedé'áá dyam mbwǵkel e líta e mendib. ⁷ Héé Yesue álǵngéé bembalede bé ngande bē áá, “Nyélǵned mbeé chē ne mendib.” Né-ǵó, bēnlǵnéd échē mbeé hǵod ne mendib. ⁸ Dóo álǵngéé bō áá, “Nyékǵbe-ǵó mendib boob, nyékeen wée mod awē alyǵgte' mekan mé nchǵged.” Né-ǵó, bēmbēl áned. ⁹ Ade ane mod áwǵgléné nímé mendib níme mémáá mīm atim, enkembii'é wée mébidé, (bonj bembalede ábe bēnkē nímé mendib akǵbe bēmbii). Dóo áchǵgé mod awē akude sómbé, ¹⁰ bonj álǵngē mó áá, “Mod téé abelé asébe achǵgtén bad mīm nímé mébóó. Bad bémaa-'áá mó amwé bwámbwam, bonj ábagé bō nímé mééboo. Bonj we, etimé ekǵngé níme mébóó káǵne ne boob.” ¹¹ Mmén menyáké nímé Yesue ábélé á Kana á mbwóg e Galilia móo mébédé ábē e'chemléd é'só. Héé dǵ-'áá álúmté échē ehúmé, ábē bembapere bēnsúm-me nímab nǵm áwē.

¹² Née nén ámáá atóm, Yesue ansyǵgé á dyad á Kapenahum nchoo ne nyaá, baányān ne ábē bembapere. Bēndyēé-'é áwed nguse é e'pun.

Yesue anané bekáb bé nyongé á Ndáb-e-Dyób (Mat 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³ Adé pǵndé e Ngande e Nnyíme-ámlín ékwógé bad bé Israel ape, Yesue anké á dyad á Jerusalem. ¹⁴ Adé ápedé áwed, anké á Ndáb-e-Dyób. Antán

née bad békábéé dyon. Bésómé'-áá nyag, mbód ne mbəŋgé, bepele-bé-móné-é bépénlé móné. ¹⁵ Hée átédé nkood, ámané etanjú ánanné bó nchoo ne échab mbód ne nyag á Ndáb-e-Dyöb wê. Ampántéd moné nímě bad bépénlé'áá áte, ákūnē-é betébele ábe bépénlé'áá nímě móné ámín mekuu ámín. ¹⁶ Anláá bad ábe bésómé'áá mbəŋgé áá, "Nyébíden beləə bən á ebwóg. Nyéetímte ndáb echě echem Sáj ndáb e dyon." ¹⁷ Adě ábē bembapεε bényiné nē, dōó békámténé eped é kálag e Dyöb éche éhóbe nén bán "A-Sáj, kán echě níwóó áyale ehoŋ ndáb éwū me."

¹⁸ Hée benkamlene bé bad bé Israel bétimé ámbíd, bésēdté mó bánken, "E'chemléd é'hée éhele eluméd sé ábel sébíi bán ewóó kunze ábel enén ndín e dyam?" ¹⁹ Yesuε antimtén bó áá, "Nyépāŋ enén Ndáb-e-Dyöb, mēlōŋ chó ámpē áyale e'pun é'láán." ²⁰ Dōó ábē bad bēhóbēé bánken, "Enén ndáb echě bétédé móom mé mwě méniin ne mwě ntóób chóó éhóbēé wēé móōlōŋ áyale e'pun é'láán-ε?" ²¹ Boŋ ndáb echě Yesuε áhóbé'áá ebédēε dásō eche yál. ²² Né-óó ámbíd eche Yesuε áwédé boŋ Dyöb ápūūd mó, dōó ábē bembapεε békámténé dyam adě ánlaá' é bó. Béndúbē mam nímě méténlédé á kálag e Dyöb, bédúbé-ε e'yale ábe Yesuε ánhōbpē.

Yesuε abii mod asyáól nlém dte

²³ A pónde e Ngande e Nnyime-ámín, áde Yesuε ámbēē á dyad á Jerusalem, bad hiin béndúbē mó ngáne bényinnē menyáké nímě ábeleé. ²⁴ Boŋ ké nē, Yesuε enkénsummé nlém áwāb, áyale ambii moosyáól áte. ²⁵ Modmod enkéntāŋgēnné mó dyam aláá tāŋεene mod ampée áyale mwēn ammad moonyoŋ asyáól nlém abii áte.

3

Yesuε bó Nikodemuse

¹ Mod nhóg abédé bán Nikodemuse. Abédēε nhóg awě alyágté'áá bad bé Israel abé-ε epepé é bad bé Farisia. ² Mbwe nhóg ampē wēε Yesuε nkuu, álāŋgē mó áá, "A-meléed, séchemé nén bán, edii meléede awé Dyöb álómé. Áyale nzé Dyöb déesě ne mod, eéhēlēε-se ábelé mekan mé menyáké nímě ébeleé." ³ Yesuε ankwentén mó áá, "Ne mbále, modmod eéhēlēε-se asól á nkamlen ní Dyöb ésebán achyáádté ámpē." ⁴ Nikodemuse-ε ansedéd mó aáken, "Chán mod awě amaá akwog áhele se achyáád ekóólé-ekóólé? Eesaá mbále nén bán eéhēlēε-se asól á abum adě nyaá ngen echě élónténé ébe ábel béchyáá mó ámpē-ye?" ⁵ Dōó Yesuε átimtanné mó áá, "Ne mbále, nlāŋge wε meé, nzé béechyáá mod ne mendíb ne Edáádəŋ eéhēlēε-se asól á nkamlen ní Dyöb. ⁶ Ane awě achyáádté ne moonyoŋ a ekob, adii moonyoŋ. Awě mó-ε achyáádté ne Edáádəŋ é Dyöb adii Edáádəŋ. ⁷ Weebág menyáké ngáne ríhóbé meé 'Mod atāŋgéné achyáád ekóólé.' ⁸ Nzé epub éhóbé bán chó étóme', ped echě édáá ake chóó ékagké. Ewóge' ntəgag nime ébeleé boŋ weebí'ε wēε ébídeé ké'ε wēε ékagké. Melemlem nē dōó edii ne mod ké ahée awě achyáádté ne Edáádəŋ é Dyöb." ⁹ Hée Nikodemuse ásedtēε mó aáken, "Chán nén áhelese ábenled?" ¹⁰ Yesuε ankwentén mó áá, "Née edii meléede ambáá a bad bé Israel weéhēlé' nímén mekan asōŋten-ne? ¹¹ Ne mbále, nlāŋge wε meé, dyam áde sébíi dōó séhóbēé. Sébíde-ε mbóŋ ne dyam adě sényiné. Boŋ nyé modmod nyéekwenteé chōm éche séhóbēé adúbe. ¹² Née nlāŋgēé nyé mekan nime médé mekan mé nkōŋsé, nyéedúbpe, chán-nō nyémwēé adúbe nzé nlāŋgē nyé mekan nímě médé mekan me nkoŋ ní mín? ¹³ Modmod eékí' é á nkoŋ ní mín étóméé Mwān-a-Moonyoŋ awě abídé áwed boŋ ápe á nkōŋsé." ¹⁴ Ngáne

Mosee ámboméé nyä á akon* bonj atíí dó ámín á ehyánge, melemlem nê dóo bétíí'é Mwán-a-Moonyon, ¹⁵ Nén débēnléd ábel bonj kénzée awē adúbpé mó ákud alongé áde déemaá'.

¹⁶ Dyöb átómténé bad bé nkõjsé adəŋ. Né-óó anlóm nímē mpəm mí Mwán ábel kénzée awē adúbpé mó eewág bonj ákud alongé áde déemaá'. ¹⁷ Dyöb dénkēnlómmé awe Mwán á nkõjsé ákáad bad. Alongé á bad dóo ánlómmé mó ásonj. ¹⁸ Kénzée awē adúbpé mó eekwaá nkáásé, bonj kénzée awē eedúbpé mó, amaá nkáásé akwe áyāle eedúbpéé mpəm mí Mwán ní Dyöb. ¹⁹ Nén dóo mbakú e Dyöb édíí: E'nyínen bé ekíde é'pédé á nkõjsé, bonj baányonj bédás ehíntén tómaa e'nyínen bé ekíde áyāle nímāb mbeltéd níde mbéb. ²⁰ Kénzée awē ábel mbéb, akóó ábē e'nyínen bé ekíde, éepaa-áá á e'nyínen bé ekíde-té ábāŋ nén nímē mbeltéd mé mbéb méébíde áwed. ²¹ Bonj kénzée awē ábel mam mé mbále, ábíde' á e'nyínen bé ekíde ábel nén bad bényín bán kéchéé échē ábeléé awóge Dyöb.

Mbõj echē Jone tãŋene Yesue

²² Ámbíd e nê, Yesue ne ábē bembapēe bēnkē á mbwóg e Judeya. Bóbōo bēndyēé áwed nguse é e'pun, ádusan-ne bad. ²³ Jone mómpē adusanáá bad á dyad á Anən benben ne á dyad á Salim áyāle mendib mémbe áhed bwámbwam. Bad békágé'áá awē, ádusan-ne bó. ²⁴ Nén ábédé byánán béhē Jone á mbwóg. ²⁵ Bóob-póó, donje dé bembapēe ábe Jone bépéntánnáá ne mod a Israel tãŋene nwobe ní yāl. ²⁶ Dóo bépédé wēe Jone bonj bēlāŋgē mó bán, "A-meléed, ekamtan mod awē nyúmō nyēbédé á ped e edib é Jodan eníníí? Mod awē éhóbé'áá mam á yāl echē. Nóné'! Móó adusan bad níníí! Bad híin békagke awē." ²⁷ Jone ankwentén aá, "Modmod eéhēlē-se ákud chõm, ésebán Dyöb ábágé mó chõ. ²⁸ Nyébēn nyédé me mbõj nén bán menhób méé saké me ndé Ane-awē-Béwógté. Dyöb dénlóm me á'sõ ábonŋen bad áyāle epe éche Ane-awē-Béwógté. ²⁹ Mod awē akude sómbé móó awóó sómbé. Bonj nsón-a-echoŋ a mod awē akude sómbé, awē atyéeme mó á nkag áwóglān mó, ábāg menyĩŋge nzé awóge mó ehób. Né-óó, nén dóo ákás bonj nlón ne menyĩŋge. ³⁰ Edúbé echē étãŋenē nēe échágkéé, échēm-me ésuđe'."

Ane awē abíde ádyöb atómé moosyáál

³¹ Ane awē abíde ádyöb atómé moosyáál. Ane awē mó-'e achyáádté á nkõjsé adíi mod a nkõjsé, áhõbē-'e mam mé nkõjsé, bonj ane awē abíde ádyöb adé ámín e moosyáál. ³² Chõm éche ányíné ne éche áwógé chõo áhóbéé bonj ké nê, modmod eedúbpéé mó. ³³ Bonj kénzée awē akobé chõm échē áhóbé, né akwenténé ne nlém n̄syāāl aá Dyöb áde mbále. ³⁴ Póle e Dyöb chõo mod awē Dyöb álómé áhóbéé áyāle Dyöb déenonéé ámbíd nzé abage' mod échē Edáóadəŋ. ³⁵ Titéé adáó awe Mwán, abagé-'e mekan mésyāāl áwē mekáá. ³⁶ Kénzée awē asumé nlém wēe ane Mwán, akudé alongé áde déemaá'. Bonj kénzée awē eébēlē' ngáne áhóbé éekudté alongé áde déemaá', ábē akud nkõgsen ní Dyöb.

4

Yesue ne mmwaád a Samaria

¹ Yesue ámbíí aá Befarisia béwógé nén bán mókude ekud é bembapēe tómaa ne Jone, módusan-ne bó. ² (Kénéé Yesue mwēn éedusannaá bad, ábē

* **3:14** Nyä eche Mosee ámboméé ebédée nyä echē ámbenlé. Nê dóo Dyöb démbenlé áhood bad ábe nyä énlédte á ehyánge. Nzé bad bēnnõn ene nyä, bédyēe bwám. Nòm 21.9.

bembapεε bɔɔ bédúsánnáá bad). ³ Awóg áde Befarisia bénwɔgkē nê dëmbël Yesue anhidé á mbwóg e Judeya átim ámbíd á mbwóg e Galilia. ⁴ Byánán ápe á Galilia antánǵén nêé ápóó a mbwóg e Samaria. ⁵ A mbwóg e Samaria wê ampě á dyad áde béchəgēé bán Sika. Adén dyad dëmbē benben ne ndɔɔb eché Jakɔbe ámbéé mwán Josebe se e' bɔɔd. ⁶ Ayāle ene ndɔɔb echóg éche bélimé éche bébwéélé áá mendíb áte émbē áhed. Échén echóg é mendíb ébédéé éche Jakɔbe. Ngáne eke énkōmēdtē Yesue andyēé á nkəg mé échē echóg é mendíb. Nén ábédé dyam-éé ádē kəð.

⁷ Hée mmwaád a Samaria nhóg áhyédé mendíb abwel. Yesue anláá mó áá, “Hé me mwā mendíb mé amwé.” ⁸ Enén pónde Yesue ábē bembapεε bēnkē á dyad-té áchan ndyééd. ⁹ Hée ane mmwaád átimanné mó áá “Ébē mod a Israel, me-ε mbé mmwaád a Samaria, échōmē nímé mendíb-ε?” (áyāle bad bé Israel ne bad bé Samaria béechemtannaá.) ¹⁰ Hée Yesue ákwentanné mó áá, “Nzé wembíi mendε mé Dyɔb, ebíi-ε mod awé áhedne wε mendíb, né ehēdné me mendíb. Né mbagé-ε wε mendíb nímé mébage alongé.” ¹¹ Ane mmwaád ankwentén mó áá, “A-Sán, ké chóm éche bébwenléé mendíb weewóó'ε, echóg é mendíb-pe échábé ásé, hée wétēdtē nímé mendíb nímé mébage alongé. ¹² Echəd sáá ambáá Jakɔbe mōnlyágnéd sé échén echóg é mendíb. Mwén, ábē bán ne ábē e'lém é'syāāl, hén-εé bémwágé'áá mendíb. Nédé ehóbe bɔɔb wéé mótómē Jakɔbe-yε.” ¹³ Yesue ankwentén áá, “Kénzéé awé amwédé nímén mendíb, píd éhē ekób mó. ¹⁴ Boŋ kénzéé awé ámwē mendíb nímé mébéé mó píd éekóbpé mó mbéd. Mendíb nímé mébéé mó, mébē mó áte nēe n'yéle nímé méélēnē”. Mmē mendíb mébē mó alongé áde déemaá’.” ¹⁵ Hée ane mmwaád álánǵéé mó áá, “A-Sán, bεé me nímé mendíb ábel nén píd eekóbé mémpē, meépāg-ke hén ábwel mendíb ámpē.”

¹⁶ Dɔɔ Yesue álánǵéé mó áá, “Kəg, éke échəg awonj nchóm, boŋ étim ámbíd hén.” ¹⁷ Ane mmwaád antimtén Yesue áá, “Mewóó'ε nchóm.” ¹⁸ Dɔɔ Yesue áhóbéé áá, “Ekalé mbále wéé mɔɔwóó'ε nchóm. Ayāle ekéwōŋ bechóm betáan, ké ane mod-te awé nyúmō nyédé bɔɔb eésáá awonj nchóm. Dyam áde éhóbe ádē mbále.” ¹⁹ Awóg áde ane mmwaád áwógé nê dɔɔ álánǵéé Yesue áá, “A-Sán, nnyíne nén meé edii nkal é'dəədəŋ. ²⁰ A mbɔɔd-mín hén dɔɔ ábēd besáá bébágé'áá Dyɔb edúbé, boŋ nyé bad bé Israel nyéhóbe bán á Jerusalem dɔɔ betánǵéné Dyɔb edúbé abe.” ²¹ Hée Yesue álánǵéé mó áá, “A-mmwaád nén, sóntén chóm éche nílánǵéé wε. Pónde ehúe' eché nyéebaá Titée edúbé á mbɔɔd-mín hén ké'ε á Jerusalem. ²² Nyé bad bé Samaria nyébage chóm éche nyéebíi'ε edúbé. Boŋ sé bad bé Israel sébage mó edúbé ngáne sébíi mó ayāle nén e'soosoj é'húú dásɔ ne bad bé Israel. ²³ Boŋ pónde ehúe', emaa-ε ne ape, eché bad ábe bébage Titée edúbé ne nlém nhóg bébéé mó échē edúbé á Edəədəŋ ne á mbále-té. Eché ndín é bad chɔɔ Titée áhedéé áá bébage mó edúbé. ²⁴ Dyɔb ádii Edəədəŋ, bad-te ábe bébage mó edúbé betánǵéné mó chɔ abe á Edəədəŋ ne á mbále-té.” ²⁵ Hée ane mmwaád álánǵéé Yesue áá, “Mbíi meé Ane-awé-Béwógté ápē. Pónde eché ápéé, átanléd sé mekan mésyāāl áte.” ²⁶ Hée Yesue álánǵéé mó áá, “Me awé sóo dekale' me-εé ndé mó.”

²⁷ Ene pónde chén dɔɔ ábē bembapεε bépédé. Yāl enkóm bó áte ányín nēé ákanléé mmwaád. Boŋ bó modmod eésēdteé mó ááken, “Cheé éhədéé?” Ké-ε “Cheé nyé ane mmwaád nyékaléé?” ²⁸ Ane mmwaád antedé apom dé mendíb, átim ámbíd á dyad-té, áke aláá bad áá, ²⁹ “Nyéhyag, nyényín mod awé álánǵé me mam mésyāāl nímé níkēmbenlé. Nyé bán, saké Ane-awé-Béwógté awé bésineé nén-ε?” ³⁰ Dɔɔ ábē bad béhídté á dyad-té áke dé atán Yesue.

³¹ Ene pónéd, bembapεε ábe Yesue bécháá'áá mó bán, "A-meléed dyé ndyééd." ³² Bon Yesue ankwentén bó aá, "Nwóó ndyééd e adyé éché nyéebíí'ε." ³³ Héε ábē bembapεε bése dtéé nhóg ne aníní bánken, "mod múmó apiínédé mó ndyééd-ε?" ³⁴ Dóo Yesue álángeé bó aá, "Echem ndyééd edii ábel nsón míme mod awē alomé me, áhóbé aá mbel, ámad-te mó. ³⁵ Ngómē nyéyógkē ahób bán ámbíd e ngan éniin, né pónéd e mbote epedé? Nyéñone', nlánge nyé nén mée nyékéled díd áte, nyényín ngáne mbote é máá mbon'sén abé, ápád á nzag-té. ³⁶ Ké bób mod awē apáde adé míme nsábe akud, alade mbote é alongé áde déemaá', ábel nén mod awē awéne bó mod awē apáde bó moosyaál bébē menyinge. ³⁷ Né-óó ngan éché békaleé nén bán, 'mod nhóg awénéé, aníní-'ε ahúd edé mbále.' ³⁸ Me-éé nlómé nyé mbote áke dé apád éché nyéewénéε. Bad bémpeé bébélé nsón, nyé-'ε nyétombwan bó nsón."

Bad bé Samaria hiin bédúbé

³⁹ Bad bé Samaria hiin ábe bémbíđ adé dyad béndübē Yesue áyāle mam míme ane mmwaád ánlāá'ε bó. Ane mmwaád anláá bó aá, "Álánge me mekan mésyāāl míme níkémbenlé." ⁴⁰ Né-óó, áde bad bé Samaria bépédé áwē, bénchān mó bán ádyεε áwāb dyad. Né-óó, andyεé áwed e'pun é'be. ⁴¹ Bad hiin bémpeé béndübē mó áyāle áde áyáge. ⁴² Bénlāá ane mmwaád bán, "Saké dyam áde élánge sé dempen dóo ákásá bon sédúbé Yesue, bon sébēn séwógné etúu, sébíí-'ε bán mwēn-éé akóñté Nsoode a nkóñsé abé."

Yesue achóñté mwān

a mod ambáá a ngómenaa

⁴³ Ámbíd e e'pun é'be Yesue anhidé á mbwóg e Samaria, áke á mbwóg e Galilia. ⁴⁴ Yesue mwēn anhób aá, nkal é'daádān eewóó'ε edúbé áwē dyad. ⁴⁵ Ade ápédé á mbwóg e Galilia, bad bēnkob mó. Bēnkob mó áyāle bémbe á Ngande e Nnyime ámín á Jerusalem, bényín-ne mam mésyāāl míme ámbenlé. ⁴⁶ Héε Yesue átimé ámbíd á Kana, wée ántimédté mendíb mím. Ahed-te dóo mod ambáá a ngómenaa ábédé awē mwān ákónlé'áá á dyad á Kapenana. ⁴⁷ Ade ane mod áwógé bán Yesue ábíde á mbwóg e Judeya apedé á mbwóg e Galilia, ampé áwē, achān mó aá áchood mwān, awē ámbé benben ne kwééd. ⁴⁸ Yesue anláá mó aá, "Nyé modmod nyéedúbpeé kóñ né nyényíné e'chemléd ne menyáké." ⁴⁹ Ane mod ambáá a ngómenaa anláá mó aá, "A-Sān, hyág, dékag kwééd edé ehób bán chó ekóbe awem mwān." ⁵⁰ Yesue antimtén mó aá, "Kág, awonj mwān ábē á alongé." Ane mod andúbé e'yale ábe Yesue, ákē-'ε. ⁵¹ Ade ane mod ádíí adé á nzii e esú dóo ábē bembaledε bébómné mó, bon bélánge mó bán, "awonj mwān ábē á alongé." ⁵² Dóo ásédté bó pónéd éché ane mwān ámbootédté bwām abé. Bénlāá mó bán, "Ahéb déntédé mó chān á ngóñ póg." ⁵³ Dóo ane mod ákámtnéé aá níme melemlen mé pónéd móo Yesue ánlāá'ε mó aá, "Awonj mwān ábē á alongé." Né-óó, bóbbe eche ndáb béndübē Yesue.

⁵⁴ Ábén e'chemléd bóo bémbe e'chemléd ábe é'lónténé é'be ábe Yesue ámbenlé áde ábíde á mbwóg e Judeya bon ápē á mbwóg e Galilia.

5

Yesue achóñté eped é mod

¹ Ámbíd e mímén mésyāāl, Yesue anké á Jerusalem á ngande e bad bé Israel. ² A Jerusalem wē, benben ne Nsál mé E'ké mé Ndyonj ní mbód, etonj ébédé áhed. Echén etonj béchágé'áá chó á ehób é bad bé Israel bán Betzata. Enwōñ mebépé métaán. ³ A mebépé-te wē, bad bé nkole bēnkūmēn áhed, ábe békwdé ndím,

ábe bédé e'ped é' bad ne ábe béwédé eped.* ⁵ Mod nhóg abédé áhed awé akékolé á etùn é móom mé mwě méláán ne mwě waam. ⁶ Ade Yesue ápedé áhed annyín ngáne ane mod ánángé ásé, abíí-é aá nkole núbémé mós á yál. Dóo ásédte mós aáken, "Edáá bwám adyee-ye?" ⁷ Ane mod antímtén mós aá, "A-sán, meewóo' é mod awe áššléd me á eton-té nzé mendíb mépuútedé áte. Nléde ahób méé rísól, né mod ampée amaá asól." ⁸ Dóo Yesue álángéé mós aá, "Syás ásé, étéd échon ebúm, ékag." ⁹ Abwōg-ábwōg ane mod andyě bwám, ányōg échē ebúm áte, ábootéd-te áke.

Epun éche nén dēmbenlédte ébédéé á mbwē-mé-nkóme-áte. ¹⁰ Né-óó, anyín áde bad bémbáá bé Israel bényíné ane mod awé Yesue ándidte bwám, bēnsédéd mós bánken, "Chii áde mbwē-mé-nkóme-áte, nzé dehídé-é mbéndé échēd, weetāngēnéé ebúm apém se ébwāgne'." ¹¹ Boj ankwentén aá, "Mod awé adidé me bwám anláá me aá, 'Téd échon ebúm, ékag?' " ¹² Héé bēsedtéé mós bán, "Nzé adé ane mod awé álángé we aá, étéd échon ebúm ékag?" ¹³ Boj ane mod mwēn enkēnkongé Yesue abii, ngáne Yesue ámmadté asól á amute-té áde dēmbē áhed. ¹⁴ Ambíd enē Yesue annyín ane mod á Ndáb-e-Dyōb. Ade ányíné mós, anláá mós aá, "Nōné', emaa bwám adyee. Weébēlē mbéb ámpē ésebé nē, né wētōm atag ngáne étágé'áá nē." ¹⁵ Hē dóo ane mod áhídté, boj áke álángē bad bémbáá bé Israel aá Yesue móo adidé mós bwám. ¹⁶ Né-óó, bad bémbáá bé Israel bēmbootéd Yesue mekuu ahíd áyāle achōjté mod á mbwē-mé-nkóme-áte. ¹⁷ Yesue antímtén bós aá, "Echem Sāy ayōgké nsón abel, me-é ámpē ntāngéné nsón abel." ¹⁸ Enén póle échē Yesue ánhōbpē, embēl yál ennabé bad bé Israel atod áte áwúu mós, áyāle saké mbéndé e mbwē-mé-nkóme-áte, chēmpēn ábóó boj achágé Dyōb aá Sáá, nédē alúmtē' aá bós Dyōb bétás.

Ngine e Mwán a Dyōb ehúú ne Dyōb

¹⁹ Né-óó, Yesue antímtén ábē bad bémbáá bé Israel aá, "A mbále, nlānge nyé nén meé, Mwán a Dyōb eébēlēē dyam ké ahóg ne mós mwēn. Mekan nūme ányínéé Sáá ábele' móo mōmpē ábeleé. Kéchēé éche Sáá ábeleé chíó mōmpē ábeleé. ²⁰ Ngáne edíí nén bán Sáá adáá Mwán, alúmtē mós chíóm téé éche ábeleé. Alúmtéd-te mós ndale é mekan éche étómé nímén, ábel ékómed nyé yál áte. ²¹ Ngáne Sáá ápuudté bad boj ábagé-é bós alongé, melemlem nē dóo Mwán mōmpē ábageé alongé wēe kénzéé awé adáá alongé abe. ²² Melemlem-aá Sáá éekáadtēē modmod. Abagé Mwán ngine esyáól ákáad bad. ²³ Ábelé nē ábel boj bébage Mwán edúbé melemlem ngáne bébageé Sáá. Kénzéé awé eébage Mwán edúbé, né eébageé ké Sáá awé alómé Mwán edúbé. ²⁴ Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kénzéé awé awógé ábēm e'yale boj adúbé mod awé alómé me, akudé alongé áde déemaá', béekáád-taá mós. Amaá atóm á kwééd, asólé á alongé. ²⁵ Ne mbále, nlānge nyé meé, pónké ehúé', emaa-é ape, échē bad ábe béwédé béwōgkē ehób e Mwán a Dyōb, bad ábe béwōg-ke chíó bēbē á alongé. ²⁶ Ngáne alongé áhúú ne Sáá, melemlem nē dóo ábelé aá alongé áhúú ne Mwán ámpē. ²⁷ Abagé-é Mwán ngine ákáad bad áyāle Mwán adii ane awé béchagéé bán Mwán-a-Moonyon. ²⁸ Nén déekāmté nyé yál áte; pónké ehúé' échē bad bésyāál ábe béwédé béwōgkē échē ehób, ²⁹ bēbíd-te á son-té: Bad ábe bēbélé mboj, bēpuú ábē á alongé, ábe bós-é bēbélé mbéb bēpuú békud nkógsen.

Mbōj dyāl wēe Yesue

* **5:3** Donge á kálag ábádé nchoo 3b-4: Abē bad bé nkole bēmbē áhed ásin bán mendíb mépuuted áte. 4 Ebédé nén bán, pónké-té ángel eche Sāngwéé ehyaáá asud á eton-té wē épuuted chíó áte. Nzé émbenléd-te nē, mod a nkole ké ahéé awé ansébé asól áwéd-te nkole nímáá'áá mós.

30 “Dyamdyam déesaa áde ríhale mb̄el ne mm̄en. Ngáne echem Sáj alángé me aá ríkáad nê dóo ríkáadteé, né-óó mbakú ech̄em etyéémé. Etyéémé áȳale meekáadtéé ngáne mm̄en rídáá, boŋ nkáadte’ ngáne mod awé alómé me áhedeé.

31 “Nzé mbíde echem ȳal mbón né ene mbón ech̄e mbídeé eékobnedé. 32 Boŋ mod ampée adé awé abíde me mbón, mbíí-’e nén meé, mbón ech̄e abídeé me ekóbnédé. 33 Nyènlóm bad wée Jone, mó-aá abíde mbón t̄ngene mbále. 34 Eesaa nén bán, moonyon at̄ngéné me mbón abíd. Boŋ nlángé nyé t̄ngene mbón ech̄e Jone, ábel nyédúbe me, nyékud e’sóoson. 35 Jone abédeé nées etrukánj eche échodne’, épente-’e ekíde. Nyembé menyinge áhíd ábê e’nyinen bé ekíde áȳale esón é pónde. 36 Boŋ nwóo mbón ech̄e etómé ké mbón ech̄e Jone ámbídte. Nsón míme echem Sáj ábágé me aá mb̄el nímad, mm̄en mbíde mbón nén bán echem Sáj móo alómé me. 37 Echem Sáj awé alómé me mw̄en ámpé abíde me mbón. Nyéewógéé mó ehób, nyéenyíné-’aá mó mbéd. 38 Nyéedúbpéé ane awé alómé, né-óó nyéemwagké bán éch̄e eyale édyee nyé á nlém-té. 39 Nyékídte’ Eyale é Dyób ahed áte áȳale nyéw̄mtan bán nyéékud alongé áde déemaá’ áw̄ed-te. Ech̄en Eyale ch̄en-éé éhóbe áȳal ech̄em. 40 Ké nê, nyéeh̄ed̄ē ap̄e áw̄em ábel boŋ nyékud alongé áde déemaá’.

41 “Saké edúbe é baányon ríhedeé. 42 Boŋ mbíí nyaa é bad éche nyédíí, mbíí-’e meé nyéewōnneé Dyób ed̄nḡe á nlém-té. 43 Mpedé á d̄in áde echem Sáj, nyéekobéé me, boŋ nzé mod ampée apedé á d̄in áde d̄en, nyéekob mó. 44 Nzé nyékene’ nhóg ne aníníí, nyéwōgē bw̄am, boŋ nyéeh̄el̄ē ngáne Dyób d̄en dékenné nyé. Chán-nō nyédúbeé me? 45 Ké nées nyéekobéé me, nyéew̄mtan bán, me-éé m̄lāā echem Sáj meé nyéekobéé me. Mosee awé nyélyágé nlém áw̄e mw̄en-neé akōjté ane abé awé áh̄ōb aá, nyébelé mbéb. 46 Nzé nyenkōŋ Mosee adúbe né nyédúbpé me, áȳale nén, áȳal ech̄em dóo ántenlé mam míme átélé. 47 Boŋ nées nyéedúbpéé mekan míme átélé, chán nyédúbeé áb̄em e’yale?”

6

Yesue adítde ndun e mod (Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)

1 Ambíd e m̄m̄én m̄esyāal, Yesue ne áb̄e bembap̄ee b̄enchabé edib é Galilia eche béch̄agēé bán edib é Tiberia. 2 Ndun e mod ehídé’áá mó áȳale bényíné’áá menyáké míme ábélé’áá ngáne áchóójté’áá bad bé nkole. 3 Héé Yesue ne áb̄e bembap̄ee békíí á ekone-mín boŋ bedȳēé as̄e. 4 Pónde é Ngande e Nnyíme-ámín e bad bé Israel embé benben. 5 Asad áde Yesue ásádé d̄id annyín ngáne ndun e mod éhúé’ é mó benben. Dóo ásedt̄eé Filibe aáken, “Héé déchanné ndyééd ech̄e débeé áb̄en bad ádyé?” 6 Ansedéd mó nê ákag mó áȳale mw̄en ammad abíí ch̄óm éche ábenlé. 7 Filibe ankwent̄n aá, “Eted tómaa ne mbwók̄el é kábp̄e ébe áchan ndyééd éche ékwognéd áb̄en bad b̄esyāal adyé ábel boŋ mod t̄éé ádyé mw̄at̄íí.” 8 Dóo Yesue awé mbap̄ee ampée, Andreya, Simōn Petro mw̄anyan áh̄ōbēé aá, 9 “Mwá kódemod adé hén awé awánlé e’w̄ele é’táan ábe b̄eb̄enlé ngun é báli, awánlé-’e súu ébe, boŋ chán enén ndyééd éh̄el̄é-’se ékwōg enén ndun e mod?” 10 Dóo Yesue alángéé ábe bembap̄ee aá, “Nyélaa áb̄e bad, bedȳee as̄e.” Nk̄áák̄ā ambud abé á p̄ed e áde abwóg á h̄óm. Né-óó, áb̄e bad b̄esyāal b̄endȳéé as̄e. A amute-té w̄e, baachóm b̄eb̄edé dyam e’kálé é’táan. 11 Héé Yesue átédé áb̄e e’w̄ele, áságn̄an Dyób, boŋ áb̄e bembap̄ee b̄ekapp̄e bad. Amb̄l meleml̄em ne éch̄e súu. Mod-téé andyé ngáne áh̄édé’áá. 12 Ade b̄o moosyāal b̄emáá akód, Yesue anl̄áá áb̄e

bembapεε aá, “Nyélad ndyééd eché elyǝǝg ásé. Ndyééd ké pǝǝg eebébé’.” ¹³ Né-
 ǝǝ, áde bémáá adyé bēnlād ndyééd eché enlyǝǝg ásé, enlǝn e’lǝǝ dyǝm ne é’bē.
¹⁴ Anyin áde ábē bad bényiné nímén menyáké níme Yesuε ábélé bēnhǝb bán
 “Ne mbále, nkal e’daǝdǝǝ awē bēnhǝbpē bán ápē á nkǝǝsé mó nén.” ¹⁵ Yesuε
 ambíi aá béhede mó akǝb ányáged mó ábē kǝǝ. Né-ǝǝ, antím ambíi á ekone-
 mín.

*Yesuε akii á mendib mín
 (Mat 14.22-33; Mak 6.45-52)*

¹⁶ Ngukél, bembapεε ábe Yesuε bēnkē á edib. ¹⁷ Bēnsól á bǝle-tē, béchabpé
 edib, bétimnád á Kapenahum. Ehíntén émmád ape áde Yesuε éépédéé wēε
 bédíi. ¹⁸ Enén pǝndé epub é ngine étómé’áá, épuatád-te mendib áte. ¹⁹ Bǝǝb-
 pǝǝ bembapεε bēmmád ake ké máyl meláán ké’ε ménini, dǝǝ bényiné Yesuε
 akag á mendib mín, átimnád bēnbēn ne ábab bǝle. Mbwǝǝg ní ngine ménkǝb
 bǝ. ²⁰ Bǝǝǝ anláá bǝ aá, “Mε-εé ndé, nyéebáá’.” ²¹ Héε bétédé mó á bǝle-tē ne
 menyinǝge, ábwǝǝg-ábwǝǝg bépēēn-ne bǝle á nkin wēε békágé’áá.

Yesuε mó adé ewele éche ébage’ alongé

²² Néε bǝn é’sánǝǝ, ndun e mod eché enlyǝǝg á múde mé edib nímíníi wēε
 Yesuε ne ábē bembapεε bémǝbídtē, bēnchem bán, ngukél eché entóm, bǝle
 e’hǝǝg bēnpēn bǝǝ bémǝb áhed. Bémǝbíi-’ε bán Yesuε enkēnsónlé áwēd-te
 ne ábē bembapεε. Bémǝbíi bán ábē bembapεε bēnpēn bǝǝ bēnkē. ²³ Myǝle
 mémpēε níme mémǝbíi á dyad á Tiberia mémpē á nkin mé edib bēnbēn ne
 hǝm áde ene ndun e mod éndyēē e’wele ámbíi eché Sánǝǝwéé ámáá Dyǝb
 asánǝn. ²⁴ Ade ene ndun e mod ényiné nén bán, Yesuε ne ábē bembapεε
 béesaá áhed, bēnsól á myǝle-tē wē, békē á Kapenahum, áke dé áhed Yesuε.

²⁵ Ade ábē bad bépédé á pēd e edib eníníi, bényin Yesuε. Bēnsédé mó
 bán, “A-meléed, pǝndé ehéé épédé hén?” ²⁶ Yesuε ankwentén bǝ aá, “Ne
 mbále, nlǝǝǝge nyé nén mēé, saké menyáké nímé mbélé níkáǝ bǝǝ nyéhede
 mε. Nyéhede mε áyǝle e’wele ábe nyédyédé bǝǝ nyékód-te. ²⁷ Nyéewág ntú
 áyǝle ndyééd eché ebǝǝde’, bǝǝ nyéwág ntú áyǝle ndyééd eché ebág abé ne
 abé á alongé áde déemaá’, chǝ-áá ebage alongé áde déemaá’. Ene ndyééd
 chǝǝ Mwǝn-a-Moonyǝǝ ábéé. Móǝ Dyǝb Titéé áhédé e’chem aá ábel nē.” ²⁸ Dǝǝ
 ábē bad bēnsédéé Yesuε bánken, “Cheé sétánǝǝné abel, ábel bǝǝ sébel mekan
 níme Dyǝb áhedeé aá, sébel?” ²⁹ Yesuε ankwentén aá, “Dyam áde Dyǝb áhedeé
 aá nyébel ádíi ádube mε awē álómé.” ³⁰ Bēntimtén Yesuε bán, “Menyáké
 méhéé wēbēnlé níme sényinné bǝǝ sédúbé wε. Cheé mmǝǝn wéǝǝǝǝge abel?”
³¹ Abēd betaa bēndyē mána á ehyanǝge ngáne éténlédé á kálag e Dyǝb nén
 bán, ‘Ambag bǝ e’wele ábe é’bíi ádyǝb aá bédyē.’ ³² Yesuε anhǝb aá, “Ne
 mbále, nlǝǝǝge nyé nén mēé, saké Mǝsεε móǝmbǝ nyé ewele éche ehúú ádyǝb,
 bǝǝ echem Sǝǝ móǝmbǝ nyé ewele éche ehúú ádyǝb. ³³ Ayǝle mε-εé ndé éché
 ewele éche Dyǝb ábágé, éché ehúú ádyǝb, eché ábageé baányǝǝ bé nkǝǝsé
 alongé áde déemaá’.”

³⁴ Dǝǝ belǝǝǝǝǝ Yesuε bán, “A-Sǝǝ, bagé sé échén ewele pǝndé ésyǝǝl.”
³⁵ Yesuε anláá bǝ aá, “Mε-εé ndé ewele éche ébage alongé áde déemaá’. Kénzēé
 awē apedé áwēm, nzaa éékǝbpé mó ámpē. Kénzēé awē adúbpé mε, píi
 éékǝbpé mó ámpē. ³⁶ Nlǝǝǝǝge nyé nén mēé nyényiné mε bǝǝ nyéedúbpēé
 mε. ³⁷ Bad bésyǝǝl ábe echem Sǝǝ ábágé mε, bépē áwēm. Kénzēé awē apedé
 áwēm, méebánǝǝ mó akob. ³⁸ Ayǝle meebídeé ádyǝb ábel ngáne ébǝǝnéde
 mε. Mpedé ábel ngáne ébǝǝnéde echem Sǝǝ awē álómé mε. ³⁹ Bǝǝ nén ádíi
 mewémten níme ane awē álómé mε, aá ántintē bad bésyǝǝl ábe ábágé mε,
 meebódé ké nhǝǝ, bǝǝ aá nípuud bǝ moosyǝǝl á epun é asǝǝ. ⁴⁰ Echem Sǝǝ

ahede aá moosyáál awé anyíné mwān, adúbé-'e mós, ákud alongé áde déemaá'. Měpuúd-te bós á epun é asóg."

41 Abé bad bé Israel bémbootéd anyoo áte tãngene Yesue, ahób áde áhóbé aá, "Meé ndé ewele éche ébidé ádyöb." 42 Hê dós behóbéé bánken, "Saá Yesue, mwān awé Josebe nén-ε? Ngómé debíí saá ne nyan? Chán-nō áhelese áhóbé aá móbidé ádyöb?" 43 Yesue anláá bós aá, "Nyésóg anyoo áte. 44 Modmod éehēlē-se ápe áwēm, ésebán Titée awé alomé me apēéné mós áwēm. Měpuúd-te mós á epun é asóg. 45 Eténlédé ngáne bekal bé'dáádaj behóbé nén bán 'Dyöb déyāgéd bós moosyáál.' Kénzée awé awóge', áyāgkē-'e wée Titée, apag áwēm. 46 Eesaá nén bán, mod ké nhóg akényin Titée. Ane awé abidé wée Dyöb mwēmpen mós akényin Titée. 47 Ne mbále, nlänge nyé nén meé, kénzée awé adúbpé me ákud alongé áde déemaá'. 48 Me-εé ndé ewele éche ébage alongé. 49 Abēn betaa bényē mána á ehyänge, boj ké nē, bēnwē. 50 Boj ewele éche ébidé ádyöb édé nyaa eché kénzée awé adyédé chós éewáá. 51 Me-εé ndé ewele éche ébage alongé éche ébidé ádyöb. Kénzée awé adyédé éché ewele, ábē á alongé á ngindé ne á ngindé. Echén ewele éche mébéé nyé édií echem yāl eché mébé ábel boj nkóde alongé dé nkōhsé."

52 Ade ábē bad béwógé nē, bēnlīn, bēn ne bēn bébootéd-te mpentēn rí ngine, bésedté bánken, "Chán anén mod áhele atéd eche yāl, ábe syānē aá dédyāg?" 53 Yesue anláá bós aá, "Ne mbále, nlänge nyé nén meé, nzé nyéedyéde yāl e Mwān-a-Moonyon nyēmwe-'e mímē mekií, nyéekudté alongé áde déemaá'. 54 Kénzée awé adyédé echem yāl, amwé-'e nímēm mekií, ákud alongé áde déemaá', mēpuúd-te mós á epun é asóg. 55 Ayāle echem yāl chō ekōhté ndyéédé abé, nímēm mekií-'e mékoj mmíítéd abé. 56 Kénzée awé adyédé echem yāl, amwé-'e nímēm mekií, alyāgé adé ne me, me-'e nlyāgé ndé ne mós. 57 Titée awé akāā boj bad bēbé á alongé, mós alómé me, mós akāā-'e boj mbé á alongé. Melemlen nēe kénzée awé adyédé echem yāl, mébēnlé abé á alongé. 58 Né-óó, me-εé ndé ewele eche ébidé ádyöb. Meesaá nēngáne ewele éche ábēn betaa bényē, boj ké nē béwé. Boj kénzée awé ádyē echem yāl ábē á alongé á ngindé ne ngindé."

59 Yesue anhób mímēn mésyāál áde áyāgté'áá á ndáb e mekáne e bad bé Israel á Kapenahum.

E'yale ábe Yesue é'peene' alongé áde déemaá'

60 Ade bad hiin ábe behídé'áá Yesue béwógé mímēn mekan bēnhōb bán, "Adén ayāge álélé ahíd. Nzée áhele ákob ene ndin e dyam?" 61 Yesue ambíí aá, bényonge áte áyāl eché, né-óó anláá bós aá, "Nē áwag nyé á yāl-ε? 62 Chán-nō nyéhōbpē áde nyényinnē Mwān-a-Moonyon apumme' ámbíd ámín wée ámbídté! 63 Edáádaj é Dyöb chós ébage' alongé. Ekob é yāl éesaá dyamdyam. E'yale ábe rílangé nyé é'dií edáádaj ne alongé. 64 Boj ké nē, nyé donje á bad nyéedúbpé." (Bootya á pónde éche Yesue ábóótédé ayāged, ambíí bad ábe béedúbé, abíí-'e mod awé ášóm mós.) 65 Ámbád ahób aá, "Nén dós ákās boj nláá nyé meé modmod éehēlē-se ápe áwēm kááj né echem Sáj ábelé boj ápe áwēm."

66 Bootya ene pónde nē dēnkān bad ábe behídé'áá Yesue bésóg mós ahíd, bétīm-me ámbíd. 67 Hée Yesue ásedtéé ábē bambapeε dyóm ne bébe aá, "Nyémpē nyéhede atim ámbíd-ε?" 68 Simōn Petro ankwentén mós aá, "A-Sāj, wée nzée sékéé? We-εé ewóó e'yale ábe é'kāā' boj mod ákud alongé áde déemaá'. 69 Sédúbpé sébíí-'e bán, we-εé edé Ane-awé-Asáá awé abidé wée Dyöb." 70 Hée Yesue ákwentanné bós aá, "Eesaá mbále bán mpwedé nyé bad

dyôm ne bébe-ye? Boŋ ké nê, nyé mod nhóg adii mod a Satan.” ⁷¹ Judase, mwän a Simôn Iskariode móo Yesue áhóbé'áá. Kénéé ámbéé mbapée nhóg áfinté e bembapée dyôm ne bébe, mó anké Yesue ntúré.

7

Yesue ne baányan

¹ Ambíd e nímén mésyāāl, Yesue akagé'áá mebwóg ne mebwóg á mbwóg e Galilia. Enkëndəngé ake á mbwóg e Judeya áyāle bad bé Israel béhéde'áá mó awúu. ² Bəəb-pəə, Ngande e E'bem * e bad bé Israel embé benben. ³ Héé Yesue baányan belāngéé mó bán, “Etāngéné adén abwóg á hóm ahide, éke á mbwóg e Judeya ábel bad ábe béhíde we bényín menyáké níme ébeléé. ⁴ Mod eébéléé nsón á e'koŋné-te, nzé ahede áá móbyēen. Ngáne ébeléé nímén mekan mésyāāl ébel nkōŋsé nīsyāāl nībii we.” ⁵ (Ké Yesue baányan bēnkēndúbéé mó.) ⁶ Héé Yesue álāngéé bó áá, “Echem pōndé eépédéé. Boŋ ne nyé, echen pōndé edé pōndé ésyāāl. ⁷ Nkōŋsé méehéléé-se ríkō nyé. Boŋ ríkō mé áyāle mpanlad bó nīmāb mewusé áte. ⁸ Nyébo nyékağ á ngande. Méekaá áwed áyāle echem pōndé eépédéé.” ⁹ Yesue amaá-'áá ahób nê, abé abé á Galilia.

Yesue akii Ngande e E'bem á Jerusalem

¹⁰ Ambíd e pōndé áde Yesue baányan bémáá ake á Ngande e E'bem, mómpé anké áwed. Boŋ enkēnlúmédte yāl. Anké nyaa eché bad bēnkēmbíí'é ndín e mod eché ádíí. ¹¹ Benkamlēne bé Israel béhéde'áá mó á ngande-té, bésədté bánken, “Héé mómó ádíí?” ¹² Afinté e ndun e mod eché embé á ngande-té wē, donge á bad béhóbé'áá bán, “Adii mod a bwām,” ábíní-'é bán, “Aáy, adoge bad dogén.” ¹³ Boŋ bó modmod bēnkēmbídédte yāl áwed áyāle bébáá'áá bad bémáá bé Israel.

¹⁴ Ade ngande ékwógé ape áfinté, Yesue anké asól á Ndáb-e-Dyób, ábootéd ayáged. ¹⁵ Yāl enkóm benkamlēne áte bwāmbwām tāngene áde ayáge. Né-ə, bēnsədéd bánken, “Chán anén mod ámwéde nímén mam mésyāāl abii áde ékíí'é á esukéle é mbéndé?” ¹⁶ Héé Yesue ékwentanné bó áá, “Ayáged áde n'ýágtéé déesaá ádēm. Adii áde mod awé alómé me. ¹⁷ Kénzéé awé awémtné abel ngáne Dyób áhedeé, ábíl ké ádēm ayáge ahúú ne Dyób ké'é ahúú ne mmén. ¹⁸ Kénzéé awé ahóbne eché kunze, abele nê áhede eche yāl edúbé. Boŋ mod awé ahədté' mod awé alómé mó edúbé, asáá nlém á abum, éesaá mod a metóm. ¹⁹ Eesaá mbále nén bán, Moséé abagé nyé mbéndé-ye? Ké nê, nyé modmod eehídéé mbéndé éched. Cheé ékáá boŋ nyéhede me awúu?” ²⁰ Dóo ene ndun e mod ékwentanné mó bán, “Edəəđəŋ é mbéb éde we áte. Benzébadé béhede we awúu?” ²¹ Yesue ankwentén bó áá, “Nsón nhóg níme níbélé, ríkómté nyé moosyāál yāl áte. ²² Moséé ambé nyé mbéndé áá, nyéyage áben bán (kénéé édíí bán, saké Moséé móəmbootéd). Ábēn betaa bóo bəmbootéd). Né-ə, nyéyage bad á Mbwe-mé-nkóme-áte. ²³ Nzé béyáge mod á mbwe-mé-nkóme-áte, ábel bééboō' mbéndé e Moséé, cheé ékáá boŋ nyélinné me áyāle nídídé mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte. ²⁴ Nyéekáádté dyam áde níbélé ngáne nyényíné, nyékaad ngáne éhədnadté.”

Bán Yesue móde Ane awé bésiné-ye?

* **7:2** Ngande e E'bem: ebédeé ngande eché bad bé Israel bēbélé'áá ákamten pōndé eché ábab betaa bédyéé'áá á e'bem-té áde bēbédé á chyáŋge, áde béhidte á Egipto.

²⁵ Hée dōo donge á bad bé Jerusalem béhóbeé bánken, “Saá mod awē béhedeé awúu mó nén-ε? ²⁶ Nyénóné’, akanle bad á tál e ékwéé, bad bémbáá béesaá-’aá mó dyamdyam aláa. Kapóg bébii bán ne mbále, módé Ane-awē-Béwógté-yōō! ²⁷ Bon eehelée-se ébé nē, áyāle debii bán pónidé eché Ane-awē-Béwógté ápeé, modmod eebii’ é wée abidé. Debii wée anén mod abidé.” ²⁸ Yesue ambé áyágté á Ndáb-e-Dyōb. Ade áyágtéé dōo áchágté ehób amín aá, “Éε, nyébií me bwám, nyébií-ε wée mbidé. Meépedeé hén ne mmén. Ane awē alómé me adé mbále. Nyéebii’ é mó, ²⁹ bon me pen mbii mó áyāle awē dōo mbidé, mó-’aá alómé me.” ³⁰ Ade áhóbé nē, béhéde’ aá mó akób, bon modmod enkembánné mó ké ekáá á yāl, áyāle eche pónidé enkempaá. ³¹ Ké nē bad hiin átínté ene ndun e mod béndübē mó. Béhóbé’ aá bánken, “Ade Ane-awē-Béwógté ápeé, ábēl e’chemléd bé menyáké, míme rítómé míme anén mod ábélé-yε?”

Befarisia bélómé bad akób Yesue

³² Befarisia bénwōg née bad bényongéé áte, béhóbeé nímén mekan tǎngene Yesue. Né-óó bóóbe beprise bémbáá bénlōm bembáledé akób mó. ³³ Hée Yesue áhóbéé aá, “Ndii ndé ne nyé, bon mwámpin mí pónidé mēsū ámbid wée ane awē alómé me. ³⁴ Ámbid ené, nyééhéd me, bon nyéenyinné, wée mébēē-’ε nyéehenlé ape áhed.” ³⁵ Nē démbēl benkamlene bésedté nhóg ne anínií bánken, “Hée anén mod múmó áhedéé ake, wée syané déehenlé mó anyín? Ahede ake á alon á Grikia wée ábēd bad bédii á ebwóg áyáged bad bé Grikia-yε? ³⁶ Ahóbe’ aá dééhéd mó bon déenyinné mó. Aá déehenlé-’ε ape wée móbēē. Cheé nē álúmtéé?”

E’dib bé mendib mé alongé áde déemaá’

³⁷ Epun é asóg é ngande éche éntōmtēn etógnén abé áyāle ene ngande émpě. Yesue antyéém amín, dōo áchágté ehób amín, áhóbé aá, “kénzεé awé píđ ekóbé áhyag áwēm áhye ámwé mendib. ³⁸ Kénzεé awé adúbpé me, Kálag e Dyōb ehóbe aá, ‘e’dib bé mendib mé alongé bébidé mó áte é’sobpe.’” ³⁹ Edáádǎη éche Esáá chōo Yesue áhóbé’ aá. Chōo bad ábe béndübē mó béntǎngēnné akud. Ene pónidé né Edáádǎη éche Esáá éépēdēē wée ábē bad áyāle ene pónidé ne Dyōb déélúmtēē ehúmé éche Yesue.

Bad bekábné áte á atón áde Yesue

⁴⁰ Donge á bad átínté ene ndun e mod ábe bénwōg née Yesue áhóbéé nímén mekan bénhōb bán, “Ne mbále, anén mod adii nkal é’ dǎádǎη awé ápě.” ⁴¹ Bad bémpée béhóbé’ aá bán, “Módé Ane-awē-Béwógté awé ápě.” Ké nē, bémpée béhóbé’ aá bán, “Ane-awē-Béwógté eéhēlēē-se abid á Galilia. ⁴² Eténlédé á Kálag e Dyōb nén bán, Ane-awē-Béwógté ábid á túmbé e Dabid á dyad á Betelhem wée Dabide ámbidte.” ⁴³ Né-óó, bad bēnkabén áte á atón áde Yesue. ⁴⁴ Donge á bad béhéde’ aá mó akób bon modmod enkembánné mó ké ekáá á yāl.

Baámbáá bé Israel béekwenteneé Yesue adúbe

⁴⁵ Kǎáηne ásóg bembáledé bé Ndáb-e-Dyōb bēntīm wée beprise bémbáá ne Befarisia. Hée beprise bémbáá ne Befarisia bésedtéé bó bánken, “Cheé ekáá bon nyéepεene mó hén?” ⁴⁶ Hée ábē bembáledé béhóbéé bán, “Modmod eéhóbéé ndin é mam éche anén mod áhóbéé.” ⁴⁷ Dōo Befarisia bésedtéé bó bánken, “Nédé ane mod adogé kǎáηne nyémpε-yε? ⁴⁸ Nyékényin née mod ambáá ké’ε Farisia nhóg adúbpé mó? Ké nhóg eedúbpéé mó. ⁴⁹ Enén ndun e mod eebii’ é mbéndé e Mose. Né-óó ebómán édé ne bó.” ⁵⁰ Farisia nhóg awé béchágé’ aá bán Nikodemuse awé ansébé Yesue ake dé anyín, anláá bó aá, ⁵¹ “Eche syané mbéndé eébagéé kunze nén dékógsen mod áde déekáadteé

mó, áwóglɛn dɛam áde ábélé.”⁵² Ade áhóbé nê, bɛntimtɛn mó bánken, “Wɛ ámpɛ ebídé á Galilia-yɛ? Hɛd áte á Kálag e Dyób, wɛnyɛn nɛn wɛ nkal é dáádɛn eebídé á Galilia.”

Mmwaád awɛ akábé asón

⁵³ Ambíd enê moosyóal ansú áwe ndáb.

8

¹ Yesue pen ankɛ á Ekone é Menzab. ² Née bɛn é'sángé mbwɛmbwɛ, antɛm ámbíd á Ndáb-e-Dyób. Ndun e mod empɛ awɛ. Andyéé ásɛ ábootéd bó ayáged. ³ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bɛmpɛɛn mmwaád nhóg awɛ, awɛ békóbé née ákábéé asón á ndáb e e'wóngé. Bɛntɛɛ ane mmwaád átɛnté echáb. ⁴ Bonj bɛlángɛ Yesue bán, “A-meléed, békóbé anɛn mmwaád née ákábéé asón á ndáb e e'wóngé. ⁵ A mbéndé eche syánɛ, Mosɛɛ anhób aá, enɛn ndɛn e mmwaád bɛlúm chó meláá kóáɛn áwɛ, chán-nɔ wɛ-ɛ éhóbé?” ⁶ Bɛnsédéd mó nê áhɛi mó melám, ábɛl nɛn békóben mó awusé. Bonj Yesue anwúlɛn ásɛ, ábootéd bwɛm atel á ndɔɔb-tɛ ne ábɛ e'mii. ⁷ Ade bɛbádnɛné mó asɛded, antɛi yál ámɛn, aláá bó aá, “Nyé ké ahéé awɛ eebélé mbɛb ábɛ mod a'só álúm mó meláá.” ⁸ Anwúlɛn mó ásɛ ámpɛ átelé' ábɛ bwɛm á ndɔɔb-tɛ. ⁹ Ade ábɛ bad bɛwógé nê bɛmbootéd ahidɛ nhógɛ-nhógɛ. Bad bɛmbáá bóó bɛnsɛbɛ ákɛ, bonj bɛsád bɛhídɛ'. Kóáɛn ne á asóg Yesue mwɛmpɛn anlyág, ane mmwaád-tɛ abɛ atyéém áhed. ¹⁰ Ade Yesue átɛíde yál ámɛn, dɔó ásedtɛé ane mmwaád aá, “A-mmwaád nɛn, héé bad ábɛ bɛpéénɛ wɛ hɛn bédíí? Modmod eélyáɛɛ hɛn awɛ ahóbé aá bɛwúu wɛ-yɛ?” ¹¹ Ane mmwaád ankwɛntɛn aá, “A Sánj modmod.” Héé Yesue áláɛgɛé mó aá, “Né mɛmpɛ méehóbpɛ mɛɛ bɛwúu wɛ. Kág wɛ, bonj weébɛlé mbɛb ámpɛ.”*

Yesue mádé e'nyɛnɛn bé ekide bé nkóɛsé

¹² Yesue anláá ábɛ bad ámpɛ aá, “Mɛɛ ndé e'nyɛnɛn bé ekide é' bad bé nkóɛsé. Kɛnzéé awɛ ahidɛ mɛ, éekaa á ehɛntɛn-tɛ, bonj ákúɛ e'nyɛnɛn bé ekide ábɛ é'bage' alongé.” ¹³ Dɔó Befarisia bɛláɛgɛé mó bán, “Ebide echoɛn yál mbón, né-ɔó mbónj echoɛn éekobnedéé.” ¹⁴ Yesue ankwɛntɛn aá, “Kéɛɛ mmɛn míbídéé echem yál mbón, echem mbónj edé mbáɛ, áyáɛ mbíí wɛɛ míbídé, mbíí-ɛ wɛɛ ríkagkɛ, bonj nyé, nyéebíí'ɛ wɛɛ mbídé, nyéebíí-'áa wɛɛ ríkagkɛ. ¹⁵ Nyékáadte bad á nyaa e moonyonj. Meekáádtɛé modmod. ¹⁶ Ké menkáád-tɛ ké káádtɛn, echɛm mbakú edé mbáɛ, áyáɛ meekáádtɛé ne mmɛn, bonj nkáadte, ne ane awɛ alómé mɛ. ¹⁷ Née bɛhúde ké nê áte, á mbéndé echɛn, étɛnlédé nɛn bán nzɛ bad bɛbɛ bɛbídé dɛam mbón, bonj bɛhóbɛ melemɛm mó dɛam, né ene mbónj edé mbón e mbáɛ. ¹⁸ Nyéebíí-ɔó nɛn bán nwóó mbónj ébɛ, mmɛn ne mod awɛ alómé mɛ, awɛ adé echem Sánj.” ¹⁹ Héé dɔó Befarisia bɛsedtɛé mó bán, “Héé sóó ádíí?” Ankwɛntɛn bó aá, “Nyéebíí'ɛ mɛ, nyéebíí-'áa ké echem Sánj. Nzé nyémbíí mɛ, né nyéebíí kóáɛnɛ echem Sánj.”

²⁰ Yesue anhób ábɛn e'yale áde áyágtɛé á Ndáb-e-Dyób-tɛ, bɛnbɛn ne wɛɛ békóɛgɛé mɔnɛ. Bonj modmod enkɛnkóbpɛ mó, áyáɛ eche pónéd echɛ békóbéé mó enkɛmpaa.

²¹ Yesue anláá ábɛ bad ámpɛ aá, “Mɛkɛ, nzé mmaá-'ɛ ákɛ, nyééhɛd mɛ, bonj nyéenyɛnné, né-ɔó nyéɛwɛ áwɛn mbɛb-tɛ. Wɛɛ mébɛɛ, nyéehɛnlé apɛ áhed.”

²² Héé bad bɛmbáá bé Israel bɛsedtɛé bán, “Ahóbɛ' aá, wɛɛ mókéé aá syánɛ déehɛnlé apɛ áhed, múmó ahɛde yál awúu-yɛ?” ²³ Anláá bó aá, “Nyédíí bad ábɛ bɛbídé ásɛ wɛn, bonj mɛ pen, mbídé ámɛn. Nyébidé á nkóɛsé wɛn, mɛ

* 8:11 Ekud e kálag é'só éewóó'ɛ échɛn epɛd (7.53-8.11).

πεν, meebídeé á nkòṅsé wén.” ²⁴ Nê dóo ákóá boṅ rílanḡe nyé meé, “Nyéewē áwen mbéb-te. Nzé nyéedúbpe bán, ‘Ndií Mod Awé Ndií,’ né nyéewē-ε áwen mbéb-te.” ²⁵ Héε bésedtée mó bánken, “Nzé-módé edíí?” Dóo ákwentanné bó aá, “Nyaa e mod eché rílanḡe nyé se á mbooted meé ndé chóo rídíí. ²⁶ Nwóo mam híin ahób tḡḡene nyé, ne ákáad nyé. Boṅ mod awé alómé me adíi mod a mbále, mekan nímé rílanḡe-áa nyé hén á nkòṅsé medíi mekan nímé ríwógé áwē.” ²⁷ Ade Yesue áhóbé nê, bénkênsoṅténne bán Sáa awé adé ámín móo áhóbéé. ²⁸ Héε Yesue álanḡeé bó aá, “Póndé eché nyémadté Mwán-a-Moonyon abane ámín, dóo nyébíí é bán, ‘Nde mod awé ríhóbé meé ndé.’ Nyébíí-ε bán, meébēlēē dyamdyam ne kunze echém, boṅ dyam áde ríhóbéé adíi dyam áde echem Sán áyógté me. ²⁹ Ane awé alómé me, adé-ε ne me, eétedtée mmēmpen, áyāle mbéle’ mekan nímé mébòṅnéde mó.” ³⁰ Bad híin ábe bēnwōg nēé Yesue áhóbéé nímén mekan, bēndúbē mó.

Nzée adé sáa awé bad bé Israel?

³¹ Héε Yesue álanḡeé bad bé Israel ábe bēndúbē mó aá, “Nzé nyédii nyéhide’ ádēm ayáge, né nyékòṅté ábēm bembapeε abé. ³² Né nyéēbíí mbále, né ene mbále éhūd-te nyé á mehaṅ-tē.” ³³ Bēnkwentén bán, “Sédii nchyaátén níme Abrahamε. Séébedéé-áa ntāṅ a mod mbéd. Chán-nō éhele éhóbé wēé séebáá á mehaṅ-tē?” ³⁴ Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlanḡe nyé meé, kénzée awé abele mbéb adíi ntāṅ a mbéd. ³⁵ Ntāṅ eebágké á túmbé-te abé ne abé, boṅ mwán a túmbé, adíi mwán a túmbé póndé ésyāāl. ³⁶ Né-áó, nzé Mwán ahúde nyé á mehaṅ-tē, né dyamdyam déetédte nyé ntāṅ ámpē. ³⁷ Mbíi meé nyédii nchyaátén níme Abrahamε, boṅ ké nê, nyéhede me awúu, áyāle nyééhēdēē ádēm ayáge ahíd. ³⁸ Nlanḡe nyé mekan níme echem Sán álúmté me. Nyé-ε nyébele mekan níme echen sán álanḡe nyé.”

³⁹ Bēnkwentén mó bán, “Abrahamε adíi eched sán.” Yesue anláá bó aá, “Nzé nyēnkōṅ bán ábe Abrahamε abé, né nyébele’ mekan níme Abrahamε ábélé’áá. ⁴⁰ Mekan mésyāāl níme ríkembēnlé rídii áláa nyé mbále eché ríwógé wēé Dyób. Kénê, nyéhede me awúu. Abrahamε eébele’áa, enén ndín e dyam. ⁴¹ Nyébele mekan níme echen sán ábeléé.” Bēnkwentén mó bán, “Dyób dēmpen-εé séwóo nēé eched Sán, béēchyáa-áa sé á asón.” ⁴² Dóo Yesue álanḡeé bó aá, “Nzé Dyób dēnkōṅ echen Sán abé, né nyédáá me, áyāle nóbíde wēé Dyób ndé-ε hén bóob. Meépédéé ne mmén, boṅ mó alómé me. ⁴³ Nzom eché ekáá boṅ nyééhēdē’ me ehób awóg, edíi nyééhēdēē ábēm e’yale awóg. ⁴⁴ Nyédii bán ábe echen sán, Satane, níme mewēmtēn mó-áa nyédáá ahíd. Se á mbooted, adíi ane awé awúe’ bad, eékwógnédéé mbále mbéd, áyāle mbále eesaa mó áte. Nzé akale metóm, né abele níme nsón áyāle adíi nkal a metóm, abé-ε sáa a metóm. ⁴⁵ Nyéedúbpeé me, áyāle nkanle nyé mbále. ⁴⁶ Nyé ahéé ehēle alúmed aá, mbélé mbéb? Nzé nkanle nyé mbále, cheé-ε ékóá boṅ nyéedúbpe me? ⁴⁷ Kénzée awé ahúu ne Dyób, awóge eyale é Dyób. Nzom eché ekáá boṅ nyéewóglán edíi, nyéesaa bán bé Dyób.”

Bad bé Israel béekobéé ayáge áde Yesue

⁴⁸ Héε ábē bad bé Israel bétimtanné Yesue bánken, “Eesaa mbále bán, sēnkāl mbále áde séhóbé bán, edíi mod a Samaria, edáádāṅ é mbéb edé-ε we áte-ye?” ⁴⁹ Ankwentén bó aá, “Edáádāṅ é mbéb eesaa me áte. Mbage echem Sán edúbé, boṅ nyépen nyéébāḡēē me edúbé. ⁵⁰ Mmén meéhēdteé yāl edúbé, boṅ mod adé awé ahēde’ áa ríkuđ edúbé, mó-áa, abage mbakú eché etḡḡéné. ⁵¹ Ne mbále, nlanḡe nyé meé, kénzée awé abele’ chóm-εε r’yágtéé, éewáá mbéd.” ⁵² Dóo ábē bad bēlanḡeé mó bán, “Bóob dóo sébíi bán, edáádāṅ

é mbéb édé wε áte. Abrahamε anwé, bekal bé'dáəđəŋ bómpē bénwē. Bon bəəb éhōbē wεé mod awē adúbpē wε, éewáá mbéd. ⁵³ Echəd sáŋ Abrahamε anwé. Ewémnténé wεé mótomé mós-yε? Bekal-bé-e'dáəđəŋ bómpē bénwē. Nzé-módé wεwε éwémntané wεé módé?" ⁵⁴ Héε Yesue ákwentanné bó aá, "Nzé nhəde echem yál edúbé, né éché edúbé éesaa dyaundyam. Echem Sán awé nyéhóbéé bán mós adé nyé sáá, mós abage mε edúbé. ⁵⁵ Nyéebīí' é mós mbéd, bon mbíí mós. Nzé nhóbé mεé meebīí' é mós, né ndé nkal a metóm néé nyé. Bon mbíí mós, mbəle-ε mam níme áhóbéé. ⁵⁶ Echən sáŋ Abrahamε ambé menyinge aá, móđnyín epun éche mépéé, annyín-ne chós, abé-'ε menyinge bwámbwam." ⁵⁷ Dós bésedteé mós bán, "Ade wéepédēē móom mé mwé métáan, wéé mónyíné Abrahamε-yε?" ⁵⁸ Yesue ankwentén bó aá, "Ne mbále, nlanje nyé nén nyé, byánán béchyaá Abrahamε, 'Ndé.' " ⁵⁹ Ade abé bad béwógé nē, dós bébóótédé meláá ahəd, álúm mós. Bon Yesue ansəóm, abíd-te á Ndáb-e-Dyób.

9

Yesue achōjté mod awé béchyaáne ndím

¹ Ade Yesue átóméé, dós anyiné mod awé béchyaáne ndím. ² Dós abé bembapεε bésedteé mós bán, "A-meléed, mbéb níme nzéé ríkás bon béchyaá anén mod ne ndím? Mbéb nímé mwēn-ε, káa níme sáá bó nyan?" ³ Yesue ankwentén bó aá, "Saké níme mbéb ríkás, saá-kaá níme sáá bó nyan. Bon nén ábénlédé ábel ngine e Dyób ébíd awéd awé yál. ⁴ Ngáne bīn é'dií ényínneé ámín, detəŋgéné débél nsón níme ane awé álómé mε. Ehíntén ékwógé ape áde mod éehenlé nsón abel. ⁵ Bəəb áde nídíí á nkōŋŋé, mε-εé ndé e'nyinen bé ekide bé nkōŋŋé." ⁶ Ade Yesue ámáá ahób nē, ansob aléed á ndəəb, atób dós bon áwōgté ane mod a ndím á mīd, ⁷ álāŋgē mós aá, "Kág, éwobe e'só á etonj é Silom" (ádé dīn áde nén bán, "Bélómé"). Né-ə, ane mod ankē, áwōbē-ε mīd. Antīm ámbíd, anyínne'.

⁸ Héε bad ábe bémbīí mod ne bad ábe bényináá ngáne áchóméé bwēm, bésedteé bán, "Saá anén mod ayōgké adyεε ásē, áchōmē bwēm-ε?" ⁹ Donje dénhōb bán, "Módé," ábíníí-'ε bán, "Aáy! Awágne mós wágnén." Bon ane mod mwēn anhób aá, "Mmēn-εé ndé." ¹⁰ Dós bésedteé mós bán, "Chán-nō émwédé abooted dé anyínen?" ¹¹ Ankwentén bó aá, "Mod awé béchəgεé bán, Yesue, antób eləəb, awógéd mε chós á mīd, aláá-'ε mε aá ríke á etonj é Silom, ríke ríwobe mīd. Né-ə, menkē. Awobe áde ríwōbpé mīd, mbootéd-te anyínen." ¹² Bēnsedéd mós bán, "Héé ane mod adíí?" Ankwentén bó aá, "Meebīí' é."

Befarisia béhéde áte ngáne

Yesue áchōjté mod a ndím

¹³ Bēnkēén ane mod awé ankŋé ndím wéε Befarisia. ¹⁴ Epun éche Yesue antōbpé eləəb ánēdē-ε ane mod mīd áte, ébédéε Mbwe-mé-nkóme-áte. ¹⁵ Befarisia bēnsedéd ane mod awé ankŋé ndím ámpē bánken, "Chán émwédé abootéd dé anyínen." Héε álāŋgεé bó aá, "Antób eləəb awógéd mε á mīd. Ade ríwōbpé e'só, mbootéd-te anyínen." ¹⁶ Hē dós donje á Befarisia béhóbéé nén bán, "Anén mod awé abelé ádén dyaam, eéhēlēε-se abé mod awé Dyób álómé, áyāle eékonjéé mbéndé e Mbwe-mé-nkóme-áte." Bon ábíníí-'ε béhóbé'áá bánken, "Chán mod a mbéb áhelese ábelé' échén ndín e menyáké?" Nén dēmpēén nkabén átínté echáb. ¹⁷ Né-ə, Befarisia bēnsedéd ane mod ámpē bánken, "Ngáne éhóbé wéé móbelé bon ényínne', cheé éwóó ahób á yál eché?" Héé ane mod ákwentanné bó aá, "Adií nkal é'dáəđəŋ."

¹⁸ Ké nē, bad bé Israel bēnkéndúbéé bán, ane mod ansébé ndím akwε. Nē dēmbēl bēnchēlé sáá bó nyan. ¹⁹ Bēnsedéd bó bánken, "Nyéé nyéchyáá

anén mod awě nyéhóbé bán, béchyáá ne ndím-e? Chán-nō ébénlédé bonj ányinnē bōōb?” ²⁰ Dóó sáá bō nyanj békwentanné bán, “Sébíí bán awed mwān mādé, sébíí-’é bán bénchyaā mō ne ndím. ²¹ Bonj séeko’ó’é abíí ngáne aamwédé anyínen, séebíi-’áa mod awě abelé bonj ányinne’. Nyésedte mō, éésaa mwéndem, mwēn áhób.” ²² Béhōb nē áyale bebáá’áa bad bé Israel. Bad bé Israel béhōb bán, kénzéé awě adúbpé aá Yesue mōdé Ane-awé-Béwógte, bėnan mō á ndáb e mekáne. ²³ Nē dóó dēnkōj bonj sáá bō nyanj béhōb bán, “Nyésedte mō, éésaa mwéndem, mwēn áhób.”

²⁴ Héé abé bad bé Israel béchēnléé ane mod awě Yesue ándidte bwām ngen échē élonťéne ébe, bonj belāngē mō bán, “Kāl echonj mbále á đín á Dyōb. Sébíí bán anén mod awě achōńťé wē adíi mod a mbéb.” ²⁵ Dóó ane mod átimtanné bō aá, “Meebíi-’é me ké adé mod a mbéb ké’ē éésaa. Dyam ahóg áde níbíí, áde nén, menkwē ndím bonj bōōb nnyínne’.” ²⁶ Héé bésedteé mō bánken, “Cheé ámbenlé bonj ébootéd anyínen?” ²⁷ Ankwentén bō aá, “Mmaá nyé aláa bonj kénē, nyéedúbpéé me. Cheé nyéhedeé bán níláa nyé ámpé? Nyémpē nyéhede’ ábē bembapēē abé-ye?” ²⁸ Héé bésyáá’é mō, béhōbē bán, “Wē-éé edé mbapēē awě ane mod. Sėdíi bembapēē ábe Moseē. ²⁹ Sėbíí bán, Dyōb dēnhōb wēē Moseē, bonj séebíi-’é wēē anén mod pen ábidé.” ³⁰ Ane mod ankwentén aá, “Nén áde nkōmten í yāl áte. Nyéebíi-’é wēē ábidé, bonj kénē abelé nnyínne’.” ³¹ Debíí bán, Dyōb déekwentánné mekáne mé bad bé mbéb, bonj akwentan mekáne níme bad ábe bėbage mō edúbé, bėbelé-’é mam níme áhedeé. ³² Taase nkōńsé níbootad mod eéwōgēē mbéd, bán mod abelé mod awě béchyááne ndím anyínne’. ³³ Nzé anén mod awě achōńťé me enkėmbé mod a Dyōb, nē eéhele-’áa-se ábel enén ndín e dyam.” ³⁴ Dóó abé bad békwentanné mō bán, “Béchyáá wē á mbéb-te, ékwōg-ke á mbéb-te, bonj bōōb éhede sé ayóged-é?” Héé dóó bėbíidte mō á ndáb e mekáne.

Nđim e edáđđđ

³⁵ Ade Yesue áwógé bán bėbíidte ane mod awě ánchoódté á ndáb e mekáne, anhed mō. Ade anyiné mō, ansedéd mō aaken, “Edúbpé Mwān-a-Moonyon-é?” ³⁶ Ane mod antimtén mō aá, “A-Sánj nzéé adé Mwān-a-Moonyon, láa mé ábel nén ndúbe mō?” ³⁷ Yesue anláa mō aá, “Emaa mō anyín, nyúmō-’áa nyékale’ nén.” ³⁸ Héé ane mod áhóbeé aá, “A-sánj, ndúbpé!” Abwóg-ke mehóbóńj ábe mō edúbé. ³⁹ Yesue anhób aá, “Mpedé á nkōńsé wén, ákáad bad ábel nén bad ábe bėkwédé ndím bėnyínen, ábe bō-’é bėnyínne’, bėkwe ndím.”

⁴⁰ Ade donje á Befarisia ábe bōōbe Yesue bėmbē áhed bėwógé nē, bėnsedéd mō bánken, “Sėdúbpé bán, weehóbéé wēé sémpē sėkwedé ndím?” ⁴¹ Yesue anláa bō aá, “Nzé nyēnkwe ndím, né mbéb meésaa nyé á yāl. Bonj bōōb áde nyéhóbeé bán nyėnyínne’, mbéb níđíi níde nyé á yāl.”

10

Ngan e Nnōn a ndyōń ní mbód ne éche mbód

¹ Yesue anhób aá, “Ne mbále, nlanje nyé meé, kénzéé awě eépoa á mmwe mé abem á mbód, bonj átim achágé ped empée, adíi nchib, abé-’é mod e ewúen. ² Mod awě apoo’ á mmwe mé abem mōdé Nnōn a ndyōń ní mbód. ³ Mod awě anone abem adibnad mō ekob. Achəge mbód téé ne đín, ábidnē-’é chō. ⁴ Abidnē-’áa chō, atómén chō, chō-’é éhíde mō, áyale ébíí éche ehób. ⁵ Bonj éché mbód éehídeé nken mbéd. Ebelé’ ébāā’ mō á yāl báán, áyale éecheméé éche ehób.” ⁶ Yesue ankalé bō enén ngan bonj bėnkėnsóńťénné.

Yesue ad mōō mōdē

Nn̄an a n̄dyōh n̄ mbōd a bwām

⁷ Nē-ōō, Yesue ambád ámpē aá, “Ne mbále, nl̄nge nyé n̄n me-éé, m̄éé ndé mmwe mé ekob w̄éé mbōd époo’é. ⁸ Byánán m̄p̄ē, bad bésyāal ábe bésébp̄é ap̄e bébédéé bechib̄ ne bad bé ew̄ien, boŋ mbōd éek̄enwógenné b̄ó. ⁹ Me-éé ndé ekob. Kénz̄éé aw̄é apoo’ aw̄em, ákud e’soos̄on. As̄al, abid̄-te ésebán mod atagte m̄ó. Akud-te kéchéé éche áhedeé. ¹⁰ Nchib̄ apag dás̄ō áchib̄, áwúu ne ábēbed. Mpedé ábel boŋ békud alongé áde álóné mbon. ¹¹ Me-éé ndé nn̄an-a-mbōd a bwām. Nn̄an-a-mbōd a bwām adé mboŋs̄én áwé á nló n̄me éche mbōd. ¹² Mod aw̄é bétédé á ns̄ón tédén, ánn̄on mbōd, áde mw̄en éesaá nn̄an-a-mbōd, áde éesaá-’aá nw̄óó-mbōd, ányin̄é nyin̄én n̄éé nḡā eh̄úé’é, ách̄enē mbōd, atóm mehéle. Ene p̄ondé d̄óo nḡā ésogeé mbōd, échin̄í-’é ep̄ant̄éd áte. ¹³ Ane mod atóme mehéle áyāle adii mod aw̄é bétédé á ns̄ón tédén, eew̄ōh̄néé éch̄ē mbōd p̄ondé. ¹⁴ M̄éé ndé nn̄an-a-mbōd a bwām. Mbíí éch̄em mbōd, éch̄em mbōd-te ébii me. ¹⁵ Melemlem n̄ē d̄óo Tit̄éé ábii me, me-’é mbii m̄é. Mb̄ōŋs̄éné-’é áwé á nló n̄me éch̄em mbōd. ¹⁶ Nw̄óó-’é mbōd émp̄eé éche ées̄é á abem-t̄ē w̄én, nt̄ānḡéné ch̄ōmp̄ē ap̄eŋ, ch̄ōmp̄ē éw̄og éch̄em eh̄ób, n̄é-ōō, abem déb̄é ah̄óg, nn̄an-a-mbōd-te nh̄óg. ¹⁷ Tit̄éé ad̄āó me, áyāle mb̄ōŋs̄éné áwé ábel níkud ád̄em alongé ámbid̄ ámp̄ē. ¹⁸ Modmod éekobn̄éé me ád̄em alongé, boŋ mbage d̄ó ne mm̄én. Nw̄óó nḡine ábe ád̄em alongé, nw̄óó-’é nḡine átéd d̄ó ámp̄ē. N̄én d̄óo Tit̄éé álānḡé me aá mb̄el.”

¹⁹ Ab̄én e’yale ábe Yesue b̄emp̄eēn nkab̄én áf̄int̄é e bad bé Israel ámp̄ē. ²⁰ B̄ó bad hiin̄ béh̄óbé’áá n̄én bán, “Ed̄āóđ̄əŋ é mb̄éb édé m̄ó áte, apedé m̄ín. Chán nyéh̄ele nyéw̄ogl̄án m̄ó?” ²¹ Boŋ b̄emp̄eé béh̄óbé’áá bán, “Mod aw̄é ed̄āóđ̄əŋ é mb̄éb édíí áte eeh̄óbéé éch̄én nd̄ín e mekan. Ed̄āóđ̄əŋ é mb̄éb éh̄ele éb̄el mod aw̄é akwedé nd̄ím anyin̄en-’é?”

Bad bé Israel bébáá Yesue á yāl

²² Ngande e Nnamed ní Ndáb-e-Dyōb ékóbt̄é’áá á Jerusalem. N̄én abédé á p̄ondé éche ah̄éb ábákḡé bw̄ambwam. ²³ Yesue ahyómm̄é’áá á abepé á Ndáb-e-Dyōb áde béchágé’áá bán Abepé áde Solomon. ²⁴ Bad bé Israel b̄enl̄əŋn̄éd m̄ó, b̄és̄ed̄t̄é m̄ó bán, “P̄ondé eh̄éé w̄ewe w̄és̄ōgk̄é sé abane á edib̄elónéé-te? Nzé w̄e-éé edé Ane-aw̄é-Béw̄ógt̄é, ep̄anléd sé áte.” ²⁵ Yesue ank̄w̄ent̄én aá, “Mmaá nyé aláa, boŋ nyéed̄úb̄p̄éé. Ns̄ón n̄ime n̄ib̄el̄éé á d̄ín áde aw̄em Tit̄éé, m̄én mb̄ide me mb̄ón. ²⁶ Boŋ nyéed̄úb̄p̄éé áyāle nyéesaá éch̄em mbōd. ²⁷ Ech̄em mbōd éw̄oge éch̄em eh̄ób. Mbíí ch̄ó, ch̄ó-’aá eh̄ide me. ²⁸ Mbage b̄ó alongé áde déemaá’, béewaá-’aá mb̄éd. Modmod eeh̄ēlēē-se ásoŋ b̄ó áw̄em mekáá. ²⁹ Ch̄óm ech̄é aw̄em Tit̄éé ábágé me étómé ch̄óm esyāal, * modmod eeh̄ēlēē-se ásoŋ b̄ó á mekáá n̄ime Tit̄éé. ³⁰ Sé Tit̄é s̄éd̄ii mod nh̄óg.”

³¹ Bad bé Israel b̄ént̄éd meláá ámp̄ē álum Yesue. ³² Boŋ anl̄áá b̄ó aá, “Nl̄úmt̄é nyé ekud é ns̄ón ní bwām éche ébidé ne ech̄em S̄āŋ. Nyéh̄ede me meláá álum, áwúu me. Mm̄é ns̄ón níh̄éé nyéh̄edeé me meláá álum̄en.” ³³ D̄óo b̄ék̄w̄ent̄ann̄é bán, “S̄éeh̄ēd̄ēē w̄e meláá álum áyāle ns̄ón ní bwām n̄ime éb̄el̄é. Boŋ s̄élúme w̄e meláá áyāle esyáá Dyōb.” ³⁴ Yesue anl̄áá b̄ó aá, “Nḡóm̄é ét̄enl̄édé áw̄en Kálag e Mb̄éndé n̄en bán, Dyōb áh̄óbé aá, ‘Nyéd̄ii myōb.’ ³⁵ Debíí n̄én bán, eyale é Dyōb éekwagk̄é. Dyōb d̄ēnch̄əŋ bad ábe ánl̄óm̄ēnn̄é éch̄ē eyale aá b̄éd̄ii myōb. ³⁶ Me-éé Dyōb ánám̄t̄é boŋ álóm-me á nk̄ōŋs̄é, ch̄án-n̄ō nyéh̄ele nyéh̄óbé bán, nsyáá Dyōb áyāle ní túm̄é ah̄ób meé

* **10:29** Ch̄óm ech̄é aw̄em Tit̄éé ábágé me étómé ch̄óm esyāal: donje á kálag dé’só áwóó Tit̄éé aw̄é abagé me b̄ó, atómé ch̄óm esyāal.

ndii Mwān a Dyōb? ³⁷ Nzé meébélē nsón níme Titée, nyéedúbpé me. ³⁸ Boŋ nzé édé nén bán mbele mó, nyédubé nímé nsón ké nyéedúbpé mmèn, ábel nén nyébii nyésōŋten-ne ngen póg ne ésyāāl nén bán, Titée adé me áte, me-’ mbé mó áte ngen póg ne ngen ésyāāl.”

³⁹ Mmén mam níme ánhōbpé mémbēl bēnwānén mó akób ámpé, boŋ ambíd b́ó á mekáá.

⁴⁰ Ambíd enē, Yesue antīm ambíd á pēd e edíb é Jodan eníní, á abwóg á hōm wée Jonc, Ndušene ádúsannáá bad, ádyēē áhed. ⁴¹ Ndun e mod epagé’áá áwē. Abé bad béhóbé’áá bán, “Jonc, Ndušene eébele’áá menyáké boŋ kéchéé éche áhóbé tǎŋgene anén mod édé mbále.” ⁴² Né-óó, ndun e mod eché embé áhed, endúbé Yesue.

11

Kwééd eche Lazarose

¹ Mod nhóg ambé awé béchágé’áá bán Lazarose, akōnlé’áá. Lazarose ne baányan bé bebaád, Maria ne Mataa bédyéé’áá á dyad á Betani. ² Anén Maria awé mwányan Lazarose akōnlé’áá, mó anwógéd Yesue dyóg dé elod é bwám á mekuu, boŋ apinnéd éché esid. ³ Né-óó, Maria b́ó Mataa b́ó bēnlōm nsāl wée Yesue bán, “A-Sǎŋ, awoŋ nsón a nlém akonle’.” ⁴ Ade Yesue áwógé nímén nlébtéd anhōb áá, “Mmén nkole méesógké ne kwééd. Nén ábēnlédé ábe Dyōb ehúmé, ábel boŋ Mwān a Dyōb ákud edúbé.” ⁵ Yesue andōŋ Mataa, Maria ne Lazarose. ⁶ Ké nē, áde áwógé bán, Lazarose akonle andii ambé wée ámbēē e’pun é’be. ⁷ Héé álǎŋgéé ábē bembapēē áá, “Détim ambíd á Judeya.” ⁸ Dóó ábe bembapēē bēlǎŋgéé mó bán “A-meléed, kíné saá áwed dóó bad béhédé’áá we meláá awúen súútǎŋ’?” ⁹ Yesue ankwentén b́ó áá, “Eesaá mbále bán mǔte níwóó dyóm á háwa ne ébe-ye? Bad ábe békag mǔte bée kwagké áyāle bédé ne ane awé adé e’nyinen bé ekíde bé nkōŋsé.” ¹⁰ Boŋ nzé békag nkuu, dóó békagké áyāle e’nyinen bé ekíde béesaá.” ¹¹ Ade Yesue ámáá ahób nén ambád ámpé áá, “Áwed nsón Lazarose akúne, boŋ nkag mó anyem ásé.” ¹² Ábē bembapēē bēnlāá mó bán, “A-Sǎŋ, nzé akúne né ádyéé bwám.” ¹³ Yesue ahóbé’áá nén áyāle ambíí áá, Lazarose awédé, boŋ ábē bembapēē bēnwēmtēn bán, ahóbe áá, akúne kúnén. ¹⁴ Né-óó, Yesue ampanléd b́ó áte áá, “Lazarose awédé, ¹⁵ boŋ á yāl echēn, ndé menyīŋge nén meé meebédéé áhed ábel boŋ nyédúbe. Syánē dékag-kóó áwed b́óob.” ¹⁶ Hē dóó Tōmase (awé bēnchuu’é bán, Nhéd) álǎŋgéé baáb bembapēē áá, “Syánē ámpé dékag áwed ábel boŋ nzé kwééd chó edé déwē ne Meléede.”

Yesue mó adé mpuu ne alonjé

¹⁷ B́óob-póó, áde Yesue ápédé á Betani, antán nēe bémáá Lazarose alíme. Ene pónde né nímé ndim níkébē á soŋ-té e’pun é’niin. ¹⁸ Bootya á Betani ápe á Jerusalem ábédé dyam máyl mébe. ¹⁹ Ekud é bad bé Israel ényhē wée Mataa b́ó Maria áwenned b́ó áyāle kwééd eche awab mwányan, ²⁰ Ade Mataa áwógé bán, Yesue ahúe’, anké mó abomen á nzii, boŋ Maria anlyǎg á ndáb. ²¹ Dóó Mataa álǎŋgéé Yesue áá, “A-Sǎŋ, nzé wembé hén né mwānnd eewédeé. ²² Boŋ ké nē, mbíí meé ké b́óob kéchéé éche ésédté Dyōb, Dyōb débé wē.” ²³ Yesue anláá mó áá, “Mwányoŋ ábē á alonjé ámpé.” ²⁴ Mataa antimtén mó áá, “Mbíí meé ápuú á pónde e mpuu mbwe mé asóg.” ²⁵ Dóó Yesue álǎŋgéé mó áá, “Me-éé ndé mpuu né alonjé. Nzé mod adúbpé me, ké anwé, ábē abé á alonjé. ²⁶ Kénzéé awé adé á alonjé boŋ adúbé-’e me, éewáá mbéd. Edúbpé né-ye?” ²⁷ Héé Mataa ákwentanné áá, “Ée, A-Sǎŋ, ndúbpé meé wē-éé edé Ane-awé Bēwógté, Mwān a Dyōb awé Dyōb ahóbé áá, ápē á nkōŋsé.”

Yesue achii

²⁸ Ade Mataa áhóbé nê, antím ámbíd, ákē áchag mwányan Maria kun, aláá mó aá, “Meléede adé hén, asedte-’e we.” ²⁹ Ade Maria áwógé nê, anhidé ásē mehélé, áke atán Yesue. ³⁰ Bóob-póó, Yesue enkempaá asól á dyad-tē, andii ambé wée Mataa ántännē mó. ³¹ Ade bad bé Israel ábe bébéde á ndáb-te ne Maria áwenned mó, bényíné nēe ábidé á ndáb-te ne mehélé, anyagte á son, bēnwēmten bán, akag achii. Né-óó, bēnhíd mó.

³² Ade Maria ápedé wée Yesue ámbēē bonj anyín mó, ankwē mó á mekuu, ahób aá, “A-Sán, nzé wembé hén, né mwánned eewédeé.” ³³ Anyín áde Yesue ányíné nēe Maria áchyeé’é, anyín-ne nēe bad ábe bēnhíd mó béchyeé’é, ngol enkonned mó, átāg-ke áte á nlém-tē bwámbwam. ³⁴ Ansedéd aaken, “Hée nyélimmé mó?” Bēnkewētēn bán, “A-Sán, hyé ényín.” ³⁵ Yesue anchii. ³⁶ Hée bad bé Israel bēhóbéé bán, “Nédē ankōj mó adəj-óó!” ³⁷ Bonj bó donje á bad bēnhób bán, “Ngómē ambēl mod awē ankwē ndím ányínne. Eéhele’áá-se ábel Lazarose eewág-e?”

Yesue apuúdté Lazarose

³⁸ Ngol enkonned Yesue á nlém ámpē. Né-óó, ankē á son. Ene son ebédēe son echē bēpwógé aláá áte, bonj békútén chós nsəl ne aláá. ³⁹ Hée Yesue álānggé ábē bad aá, “Nyéhúd adé aláá.” Dóo Mataa, mod awē awédé mwányan áhóbéé aá, “A-Sán, ndim mémád abooted dé achum bóob áyāle nkídembē á son-tē bóob e’pun é’niin.” ⁴⁰ Dóo Yesue álānggé mó aá “Meelānggé we meé nzé edúbpé né wēnyín Ngum e Dyób-e?” ⁴¹ Né-óó, ábē bad bēnhúd adé aláá á nsəl ní son. Dóo Yesue ánoné ámín bonj áhóbé aá, “A-Tē, nságnéné we áyāle éwógé me mekáne. ⁴² Mbíí meé eyókké me mekáne awóg, bonj nhóbe nén ábel bonj ábén bad ábe bédé hén bédúbe bán, we-éé elómé me.” ⁴³ Ade ámáá ahób nê dóo áchágté ehób ámín bonj áchēnlē Lazarose aá, “A-Lazaros, bíd áwed!” ⁴⁴ Ane mod awē ammád awē ábid-te áwed. Mbám éche bēnkaánné mó mekuu ne mekáá ne tumbé echē bēnkaánné mó e’só, émbē ébē mó á yál. Yesue anláá bó aá, “Nyéhune mó ábē bwēm á yál, ákag.”

Béhagke Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Bad bé Israel ábe bēnkē Maria á mewenned bényín mekan níme Yesue ámbenlé, bēndübē-’e Yesue. ⁴⁶ Bonj bó donje á bad bēnkē Befarisia atán, beláá bó mam níme Yesue ábélē. ⁴⁷ Hée beprise bēmbáá ne Befarisia béchénlé mbom ní káansel. Bēnhób bán, “Cheé dēbenlé bóob? Detāngéné dyam ábel áyāle anén mod ábele menyáké bwámbwam!” ⁴⁸ Nzé detédté bán, ákeene nímén mekan á’só né moosyáál ádübē mó. Nzé moosyáál adúbpé-’e mó, né bad bé Roma bēpē, békōbēn-ne syāné echəd Ndáb-e-Dyób, békōbēn-ne syāné ádēd alonj.” ⁴⁹ Dóo mod nhóg átínté echáb awē béchágé’áá bán Kaifase, awē ábedé prise ambáámbáa nímē mwē, áhóbéé aá, “Nyéebii’ é dyamdyam. ⁵⁰ Nyéenyínéé nén bán ébób bán, mod nhóg áwē á nló ní moosyáál tómaa alonj ásyāál ábóó?” ⁵¹ Kénéé áhóbé’áá nê, saké nímē mewēmten mēn móó áhóbné’áá nê. Ngáne ábedé prise ambáámbáa nímē mwē, áhóbé’áá dyam áde dēbenléd, á’só é’ pónde, aá Yesue áwē á nló ní bad bé Israel. ⁵² Saá-kaá á nló ní bad bé Israel bēnpen, bonj kəjne álad bad bé Dyób bésyāál ábe bémáá ahented áte hóm ahóg, ábel bēbē mod nhóg.

⁵³ Bootya échē epun bad bēmbáá bé Israel bēmbootéd Yesue ahage, áwúu mó. ⁵⁴ Nén dēmbēl Yesue eebíde’áá á nhéné ámpē átínté e bad bé Israel. Bóobe ábē bembapee bēnhidé békē á dyad áde béchagéé bán Efrem, bédyēē-’e

áwed. Adê dyad ábédé benben ne ehyánge. ⁵⁵ Póndé e ngande e Nnyíme-ámín embé benben. Né-óó, bad híin bémbíd myad ne myad, békē á akuu á Jerusalem áwobe échab yál ngáne mbéndé e Mosee éhéde'áá, ábonsen ngande e Nnyíme-ámín. ⁵⁶ Abé bad bé Israel bémbē béhéde Yesue. Ade beládné á Ndáb-e-Dyób bésédte'áá, nhóg ne aníní bánen, “Chán nyéwémtné, nyédúbpé bán, áhye ngande-yé?” ⁵⁷ Beprise bémbáá ne Befarisia béntómēd ehánge bán, kénzéé awé anyíné Yesue áhye áláa bó, ábel bon békōb mó.

12

Béwógté Yesue á Betani (Mat 26.6-13; Mak 14.3-9)

¹ Ade ngande e Nnyíme-ámín élyágé e'pun ntóób, Yesue ankē á Betani wée Lazarose awé ámpuúdté ádyéé'áá. ² Bémbele Yesue ndyééd áhed. Mataa mó antómēd ene ndyééd. Lazarose ambé nhóg áfnté e bad ábe bóóbe Yesue bébéde á tébele ádyé ndyééd. ³ Héé Maria átédé epom é dyōg dé elod á bwám áde álélé nkun bwámbwam. Adê dyōg bébénlé dó nád.* Anwógéd Yesue á mekuu, apíné'-e mó mekuu ne éché esid é nló. Elod é bwám énlōg ndáb áte esyáál. ⁴ Dóo Judas Iskariode, mbapee nhóg awé émbēé bán mó ášōm Yesue áhóbéé áá, ⁵ “Cheé bénkēnsómme áden dyōg, bétéd nímén mōné békē bébé betóótōkē bé bad? Béhélé'áá-se bésóm áde dyōg dyam-éé áde nsábe ní mwé nhóg.” ⁶ Judase anhób nē, saké áyāle abédé betóótōkē bé bad ngól, bon áyāle abédéé nchíb. Ngáne abédé mod awé awánládtáá bóbōo ekwe é mōné, ayōgké'áá mōné átéd ámbíd. ⁷ Bon Yesue anhób áá, “Tédé mó, ákoo áde ályágé áse ábel bon ábenled dó mbwe míme bélmēé me. ⁸ Betóótōkē bé bad bédé ne nyé póndé téé bon me pen méebáá ne nyé póndé ésyáál.”

Béhágke Lazarose

⁹ Ene póndé-óó, bad bé Israel híin bēnwōg bán, Yesue adé á Betani. Né-óó, bēnkē áwed. Saké Yesue mwēmpen mó ankēn bon békē áwed, bon bēnkē Lazarose anyín awé Yesue ámpuúdté. ¹⁰ Né-óó, Beprise bémbáá béhágké'áá kááhne Lazarose áwúu mó, ¹¹ áyāle bad bé Israel bétédte'áá bó, bédúbpē Yesue. Béndúbe Yesue áyāle dyam áde dēmbenléd ne Lazarose.

Yesue asólé á Jerusalem née kân (Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Néé bin é'sángé, ndun e mod eché enhyē á Ngande e Nnyíme-ámín bēnwōg bán Yesue apag á Jerusalem. ¹³ Hé dóo bésélé e'kikag é míí bon békág mó abomen á nzii. Béhágé'áá e'saad bán, “Hosána! Nnam mbê ne ane awé apedé á dín áde Sàngwéé. Nnam mbê ne kân e bad bé Israel!”

¹⁴ Yesue ankūd etum é ésel, ádíí'-e chó. Nén dēmbenléd ngáne éténlédé á kálag e Dyób nén bán,

¹⁵ “A-bad bé Zayon, nyéebáá',
nyénōne' echen kân ehúé',
ediídé'-e etum é ésel.”

¹⁶ Á póndé eché nímén mekan mébénlédé, bembapee ábe Yesue bénkēnsónténné. Bon áde Yesue ámpuú' é ne ehúmé é Dyób, dóo bēnchemmé bán mam míme mébénlédé tângene Yesue móo mēntenléd, á yál eché.

¹⁷ Ndun e mod eché embé ne Yesue áde áchénlé Lazarose á son-té bon ápuudté mó, embé ékalé' nímé nkalan. ¹⁸ Né-óó ndun e mod enkē Yesue abomen áyāle ábén e'chemléd bé menyáké ábe ámbenlé. ¹⁹ Héé Befarisia

* 12:3 Nád: Nád edii mbonja eché ewóó elod é bwám eche bébenléé mōg mé elod é bwám.

bélângeé nhóg ne aníní bán, “Nyénone! Kóhne bōob deéhéléé dyamdyam abel. Nkōhsé n̄syā̄l r̄hide mó.”

Bad bé Grikia béhede Yesue

²⁰ Donje á bad bé Grikia bémbē átintē e bad ábe bēnkē ngande e Nnyime-ámín á Jerusalem, áke dé abe Dyōb edúbé. ²¹ Bēmpē wēe Filibe. Filibe awē ambíd á dyad á Betsaida á mbwóg e Galilia. Bēnlāa mó bán, “A-Sán, sēdāo Yesue anyín.” ²² Filibe ankē Andreyá aláa. Dōo bō bad bébe békíí Yesue aláa. ²³ Yesue ankwentén bō aá, “Pōndé epedé echē ehúmé e Mwān-a-Moonyonj énnyn̄ēdtē. ²⁴ Ne mbále, nlānge nyé nén mēé, mbum e ngun póg edii mbum e ngun póg, kóh̄n né bēwéné chō á ndōob-tē boj ewé. Ewāg-káa, boj echyáá mbum é ngun émpēe éche ébúú áte. ²⁵ Mod awē adāo adē alongé, ábōd dō. Mod awē mó-’e akōo adē alongé, á nkōhsé-te wēn, ákōo dō á alongé áde déemaá’. ²⁶ Kénzēé awē abenle me, atāngéné awēm mbālede abé. Ké héé-’e wēe r̄díí, awēm mbālede atāngéné abé áhed. Echem Sánj ábē-’e kénzēé awē abenle me edúbé.

Yesue ahóbé t̄ngene eche kwééd

²⁷ “Bōob-pōo, nlēm n̄tage me áte. Cheé-ō méhōbpē? Nhōb mēé, ‘A-Tē, weémwāg-se metake n̄me méhúe’ métán me-ye?’ Aáy, méehōbpē nē, áyāle enén pōndé e metake chō ekāo boj n̄pag wēn. ²⁸ A-Tē, lúméd echōj ngum.” Héé ehób ébideé á Dyōb nén bán, “Nlúmté echēm ngum, mēlūmēd-te chō ámpē.” ²⁹ Ene ndun e mod echē embé áhed enwóg échē ehób. Bēnhōb bán dyōb dōo ákúme áte. Bad bēmpēe bēnhōb bán, ángel chō ehóbé awē. ³⁰ Yesue anlāa bō aá, “Áyāle echēn dōo echēn ehób ébidé, saké áyāl echēm. ³¹ Pōndé epedé echē Dyōb dékāādtē n̄m̄n nkōhsé. Nkamlen n̄me nkamlene á nkōhsé mékwē bōob. ³² Boj áde bēmadtē me anyen ámín, mēdōl bad bēsyā̄l áwēm.” ³³ (Yesue anhób nē álúmed ndin e kwééd echē áwēē.) ³⁴ Ndun e mod echē embé áhed enkwentén mó bán, “Sēwógé á mbéndé-te bán Ane-awē-Béwōgté ábē á ngindé ne á ngindé. Chán-nō ehóbéé wēé ‘Bétāngéné bēnyēn Mwān-a-Moonyonj ámín.’ Nzéé adé anén ‘Mwān-a-Moonyonj?’ ” ³⁵ Dōo Yesue álāngēé bō aá, “E’nyin̄en bé ekide bēbē ne nyé á esōj e pōndé ngēn. Nyékag bōob áde e’nyin̄en bé ekide é’díí é’díí, ábel boj ehintén éékōbē nyé. Mod awē akag á ehintén-tē eebýéé’-e wēe ákagké. ³⁶ Nyédúbe e’nyin̄en bé ekide bōob áde é’díí ne nyé, ábel nén nyébē bán bé e’nyin̄en bé ekide.”

Bad bé Israel béedii béedúbpē Yesue

Áde Yesue amáá n̄m̄n mekan mésyā̄l ahób, antedé bō, áke ásōm wēe béenyinné mó. ³⁷ Kénéé ene ndun e mod énnyn̄inné ábén e’chemléd bé menyáké é’syā̄l ábe Yesue ámbenlé, bēnkēndúbéé mó. ³⁸ Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe nkal é’dāođonj Yesayaa ánhōbpē aá, “A-Sán, nzéé adúbpē eyale éche sékálé, nzé-módé akidēnyin̄ ngum echōj áchēm-me chō?” ³⁹ Né-ōj, bēeh̄le’-aá-se bédúbe. Yesayaa ahóbé hōm démpēe aá, ⁴⁰ “Dyōb ákwidé bō ndim, ábē-’e bō nlēm mé aláa, ábel nén n̄mab m̄id méēnyinnē’, bēésōjtánne. Nzé bēbélé-’e nē, né bétimén me, né mēchoód-te bō.”

⁴¹ Yesayaa anhób nén áyāle annyin̄ ehúmé éche Yesue, anhób-pe áyāl echē. ⁴² Ké nē, bad híin bēndúbē Yesue, kóh̄ne donje á bad bémbáá. Boj ngáne bēbáá’-áa Befarisia, bēnkēnlúmedtē yāl, ábán nén bán bēébídtē bō á ndáb é mekáne. ⁴³ Bēbélé’-áa nē áyāle bēndōj mekenag mé baányonj tómaa mé Dyōb.

E'yale ábe Yesue békaad bad

⁴⁴ Héé Yesue áchágté ehób ámín áhóbē aá, “Kénczéé awé adúbpé me, eedúbpéé mmēmpen, adúbpé kááŋne ane awé alómé me. ⁴⁵ Kénczéé-é awé anyiné me, anyiné ane awé alómé me. ⁴⁶ Mpedé á nkõjsé néé e'nyinen bé ekide, ábel bon kénczéé awé adúbpé me, eélyagē á ehintén-tē. ⁴⁷ Kénczéé awé awógé ábēm e'yale, bon eékonje bó, saké me nkáadte mós. Meekáádtéé mó áyale meépedéé ákaad nkõjsé bon mpedé áson bad bé nkõjsé. ⁴⁸ Kénczéé awé abáá me á yál bon eékobe-é ábēm e'yale, awóó mod awé ákáad mós. Ábēm e'yale bēn bóó békaad mós á mbwe mé asóg. ⁴⁹ Ebē nē, áyale meehóbéé nímén mésyāál ne echēm kunze. Bon Titéé awé alómé me, álánje me chóm éche nítánjéné ahób. ⁵⁰ Mbíí meé kéchéé éché álánje me aá ríhób épeene alonje áde déemaá'. Né-óó, kéchéé éche ríhóbéé, nhóbe' chó ngáne Titéé álánje me.”

13*Yesue awóbpé ábē bempape mekuu*

¹ Epun é ngande e Nnyime-ámín ènylǎg néé chǎn. Yesue ambíí aá eche pónde emaa ape eché mótánjéné nkõjsé áte de, áke wée eche Sánj. Andán bad bé nkõjsé ábe béndúbē bó, alúméd-tē échē edǎnje kááŋne á asóg.

² Yesue ne ábē bempapeé bédýágé'áá ndyééd ngukél, Satane-é ammád Judas Iskarióde mwán awé Simone mewēmten mé mbéb ásóled áte ásóm Yesue. ³ Yesue ambíí aá eche Sánj abagé mekan mésyāál áwe mekáá. Ambíí-é aá móhuú wée Dyób mótíme-é ámbíd wée Dyób. ⁴ Áde bédýágke ndyééd nē, Yesue anhidé ásē, ahúd nkob á yál, atád tábele á nkog. ⁵ Héé áhéde mendíb á kúmbe-té, bon ábootéd ábē bempape mekuu awobe, ápínnád tábele awé ánwāá' é á nkog. ⁶ Áde ápedé wée Simón Petro dóó Simone ásedtéé mó aá, “A-Sánj, ehede me mekuu awobe-ye?” ⁷ Yesue ankwentén mó aá, “Weéhēlēē-se esójtén dyam áde nǐbeleé bóob, bon ámbíd e nímén mésyāál dóó wésójtēnnē.”

⁸ Héé Petro áhóbéé aá, “Aáy, weéwóbpéé me mekuu mbéd.” Yesue antímtén mó aá, “Nzé meéwobpe we mekuu né wéewóngé dyamdyam abelen ne me.”

⁹ Simón Petro anláá mó aá, “A-Sánj, né saké mekuu mēmpen-éé wéwobéé me. Wéwobé me kááŋne mekáá ne nló!” ¹⁰ Yesue ankwentén aá, “Mod awé amaá mendíb awog, yál esyāál emaa mó asánj, eetánjenéé mendíb awóg ámpē, étóméé áwobe mekuu.* Nyémaá asánj, bon saké nyé moosyāál nyésáá.” ¹¹ Yesue ammád abíí mod awé ásóm mós. Néé dēnkǎŋ bon ahób aá saké moosyāál asáá.

¹² Áde amáá bó mekuu awobe, anhé nímē nkob á yál, áfím ámbíd áwē e'dii. Héé ásedtéé bó aáken, “Nyésójténé dyam áde nǐbénlé nyé-ye? ¹³ Nyéchage me Meléede, nyéchage-é me Sǎngwéé. Nyétánjéné, áyale nē dēn dóó rídíí. ¹⁴ Né-óó, nzé me awé ndé nyé Sǎngwéé mbé-é nyé Meléede nwóbpé nyé mekuu, né nyémpē nyétánjéné nhóg ne aníní mekuu awobe. ¹⁵ Nlúmté nyé elǎnsén éche nyétánjéné ahíd ábel nēn nyémpē nyébel ngáne nǐbénlé nyé. ¹⁶ Ne mbále nlanje nyé nēn meé, mbáledé eetóméé eche sánj, mod awé bélómé-é eetóméé mod awé alómé mós. ¹⁷ Bóob áde nyébíí nímén mam, nnam mébē ne nyé nzé nyébele mós.

¹⁸ “Meehóbéé nyé moosyāál. Mbíí bad ábe nǐpwédé. Bon e'yale ábe é'ténléde á Kálag e Dyób é'tánjéné alón. Etenléde nēn bán, 'Mod awé súmó sédyág ndyééd akúnnéné me yál. ¹⁹ Nlanje nyé nēn bóob, áde éébēnlédēé ábel nēn nzé ébénléde, nyédúbe nēn bán, 'Ndíí mós Awé Ndíí. ²⁰ Ne mbále, nlanje

* **13:10** Donje á kálag dé'só déewóó'é éetóméé áwobe mekuu.

nyé nén meé, kénzéé awé akobé mod awé rílómé, akobé me. Kénzéé-'e awé akobé me né akobé ane awé alómé me."

Yesue ahóbé d'só é' pónde ad bésom mós
(Mat 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

²¹ Ade Yesue amáá nímén mekan ahób ndutul enlóg mós á nlém-tê, ápanléd-tê ábē bembapēe áte aá, "Ne mbále, nlanje nyé nén meé, nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekóyí." ²² Héé ábē bembapēe bēnónné á mesó, áyale bēnkēmbíí'é mod awé áhóbéé. ²³ Mbapēe nhóg, awé Yesue ándəŋgé, andyè mós á akéb. ²⁴ Dóo Simón Petro ápebtanné ane mbapēe míd, áhóbē aá, "Sedéd mós mod awé áhóbéé." ²⁵ Dóo ane mbapēe ásidtē Yesue á yál-tē, ásedtē mós aáken, "A-Sán, nzéé éhóbéé?" ²⁶ Yesue ankwentén mós aá, "Mod awé métódéé ewele á díse-té bon mbe mós, mós adé ane mod." Héé átédé ewele, átódté á díse-té, ábagé Judase, mwán awé Simón Iskarióde. ²⁷ Akob áde Judase ákóbé échē ewele, Satane ansíl mós áte. Dóo Yesue álanjéé mós aá, "Dyam áde éhedéé ábel bēl dós á mehélé-te." ²⁸ Bon mod ké nhóg awé bóbóo bedyágé'áa ndyééd enkēnsóŋtēnné chóm-éé ékáá bon Yesue aláá Judase nē. ²⁹ Ngáne édífí bán Judase mós akóŋgé'áa ekwe é mone, donje á bembapēe bēnwēmtēn bán Yesue alánje mós aá áke áchan bwēm ábē bēnlédtté á ngande, ké'ε chóm échē bēbéé betóótókē bé bad. ³⁰ Ade Judase ákóbé ewele éche Yesue ábagé mós kobén, ambíd ebwóg. Ehintén enkwé.

Yesue abagé mbéndé e ekóólé

³¹ Ade Judase amáá abíd dóo Yesue áhóbéé aá, "Bóob-póo ehúmé e Mwán-a-Moonyon ényinnédé. Ehúmé é Dyóob-pe ámpē ényinnéd mbwiined ne mwán. ³² Nzé Dyóob ákúde ehúmé ambíd e Mwán, né Dyóob dēn ámpē débēl ehúmé é Mwán ényinned. Abēl-le nē ábwóg-ábwóg. ³³ A-baányan, echem pónde ábē ne nyé, edé esón. Nyééhéd me, bon ngáne ménláá' é bad bé Israel, melemlen nē dóo rílanjéé nyé bóob, meé, 'Wéé ríkagké, nyéehenlé ape áhed.' ³⁴ Mbage nyé mbéndé ekóólé bóob, nén nyédəŋ nhóg ne aníní. Ngáne rídás nyé, nyémpē nyédəŋ nhóg ne aníní. ³⁵ Nzé nyédəá nhóg ne aníní, né mod téé ábífí aá nyédíi ábēm bembapēe."

Yesue ahóbé ngáne Petro abəŋgē mós á yál
(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)

³⁶ Simón Petro ansédéd Yesue aáken, "A-Sán, héé éhedéé aké?" Yesue antimtén mós aá, "Weéhēlē-se ehíd me bóob wéé ríkagké, bon ambíd e pónde wēhíd me." ³⁷ Petro ansédéd mós aá, "A-Sán, cheé ékáá bon meéhēlē se nhíd we bóob? Mbəŋséné áwé á nló nímōŋ." ³⁸ Héé Yesue ákwentanné mós aá, "Ekoó abəŋsen dé awé á nló nímēm-ε? Ne mbále, nlanje we meé, nchóm-a-kúb adéhób aá mótóo', wēbāŋ me á yál ngen éláán."

14

Yesue mós adé Nzii e mbále
eché epene alongé

¹ Dóo Yesue ábádeé ábē bembapēe aláa aá, "Nyéetagté nlém á abum. Nyésúm nlém wéé Dyóob, nyésúm-me káŋŋe awēm. ² Tonj ébúú áte á ndáb échē echem Sán. Nkag-ke áwed ábəŋsen nyé hóm. Nzé enkēmbé nē, né menkēnláá' é nyé meé nkag nyé hóm abəŋsen. ³ Nzé nkií-ε nyé hóm abəŋsen, mēŋm ambíd, rhye ntéd nyé ábē ne me, ábel nyémpē nyébē hóm áde rídí. ⁴ Nyébífí nzii eché etime' wéé ríkagké." ⁵ Héé Təmasé álanjéé mós aá, "A-Sán, sébii' é wéé ékagké. Chán-nō sébweé nzii abíi eché etime áwed?" ⁶ Yesue

ankwɛntɛn mɔ aá, “Mée ndé nzii eché ekag wée echem Sán, mbále ehúe’ ne me, me-’aá mbage alongé. Modmod eéheléé-se ápe wée echem Sán, ésebán abwedé áwém.” ⁷ Hée Yesue álángeé ábē bembapɛɛ aá, “Bɔɔb áde nyébíí me, nyéɛbíí kááŋne echem Sán.* Bootya bɔɔb nyényiné mɔ, nyébíí-’ɛ mɔ.”

⁸ Filibe anláá mɔ aá, “A-Sán, lúméd-te sé Titée. Chóm ésyāal éche séhédeé éetóméé nê.” ⁹ Yesue ankwɛntɛn aá, “A-Filib, nkémbē ne nyé á etún é pónde, chán-nō éhéleé-se ehób wée móbíí’ɛ me? Kénzéé awé anyiné me né anyiné Titée. Chán-nō éhéleé-se ehób wée ‘Lúméd sé Titée?’” ¹⁰ Weedúbpɛé wée echem Sán adíí me áte, me-’ɛ mbé mɔ áte-ye?” Hée Yesue álángeé ábē bembapɛɛ aá, “Mam níme rílángeé nyé méebídeé áwém dɛn. Bon echem Sán awé adé me áte mɔ abele rímé nsón. ¹¹ Nyédúbe me ngáne ríhób kéé echem Sán adíí me áte, me-’ɛ mbé mɔ áte. Nzé nyéedúpe nê, nyédúbé ké áyāle mam mé menyáké níme ríbeléé. ¹² Ne mbále, nlánge nyé nén meé, kénzéé awé adúbpé me, ábēl mam rímé ríbeléé. Abēl-le kááŋne mekan níme métómé rímén áyāle nkag wée Titée. ¹³ Mēbēl-le kéchéé éche nyésédte á dín adém ábel nén ngum eché Titée ényínned ámbíd e Mwän. ¹⁴ Nzé nyésédte me kéchéé á dín adém, mēbel chó.”

Yesue ad mósłom Edáádəŋ éche Esáá

¹⁵ Yesue ambád ahób aá, “Nzé nyédáá me, né nyééhíd échem mbéndé. ¹⁶ Mēlāá Titée, ábē-’ɛ nyé Nwóŋgene ampée, awé ábē ne nyé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁷ Ane Nwóŋgene mɔ adé Edáádəŋ éché ébídte’ mbále áwed tǎŋgene Dyób. Bad bé nkóŋsé béehéleé-se békob mɔ, áyāle béényínē mɔ, béébíí-’aá mɔ. Bon nyébíí mɔ áyāle adé ne nyé, ábē-’ɛ nyé áte.† ¹⁸ Nzé nkií, méetédéé nyé menyuu. Mētīm ámbíd áwēn. ¹⁹ Mwāmpín mɔ pónde, nkóŋsé méenyínné me ámpé. Bon nyépen nyéenyín me. Ngáne mébēé á alongé, nyémpé nyéébē. ²⁰ Nzé éché epun épédé, nyéébíí bán ndé echem Sán áte, nyé-’ɛ nyébé me áte, melemlen ngáne me-’ɛ rídíí nyé áte. ²¹ Kénzéé awé akobé échem mbéndé, áhídé-’ɛ chó, mɔ adé mod awé adáá me. Kénzéé awé adáá-’ɛ me, echem Sán mɔ-’ɛ ádəŋ mɔ. Mémpē mēdəŋ mɔ nlúméd-te mɔ yāl.” ²² Dóɔ Judase (sáké Judas Iskarióde) áhóbéé aá, “Bon A-Sán, chán wélumédte sé yāl bon weelúmté nkóŋsé pen?” ²³ Yesue ankwɛntɛn aá, “Nzé mod adáá me, áhíd ábēm e’yale. Echem Sán ádəŋ mɔ, sé echem Sán-’ɛ séēpē áwē, sédyēē-’ɛ ne mɔ. ²⁴ Nzé mod eédáa me, eehídéé adém ayáge. Adén ayáge áde nyéwógé déesaa adém. Adíí áde Titée awé álómé me.

²⁵ “Nlángé nyé rímén mésyāal áde rídíí ndé ne nyé. ²⁶ Nwóŋgene, Edáádəŋ éche Esáá awé Titée álómmé á dín adém, áyagéd nyé mekan mésyāal ábēl-le nyékamtán mekan mésyāal níme rílángeé nyé. ²⁷ Nsan mɔo rílyágnédé nyé. Mmém nsan mɔo ríbageé nyé. Meébāgēē nyé mɔ ngáne nkóŋsé ríbageé. Nyéetagte nlem á abum, nyéewógé mbwóg. ²⁸ Nyénwóg nēé ríhóbé meé ‘Mēteéde nyé bon mētīm ámbíd áwēn.’ Nzé nyéndəŋ me né nyéewóg menyinje bán nkag wée Titée áyāle Titée atómé me. ²⁹ Nlángé nyé nén bɔɔb áde ébēnledēē, ábel nén nzé ébēnledé, nyédúbe. ³⁰ Syānē déebudté pónde awón ákal ámpé, áyāle nkamlɛnɛ a nkóŋsé ahúe’. Eewóó’ɛ ngine ké póg amín echém. ³¹ Bon kénē mēchennéd mɔ yāl ríbel ngáne echem Sán áhóbé aá ríbel, ábel bon nkóŋsé ríbíí nén bán, ndáá echem Sán. Né-’aá ákáá bon ríbelé kéchéé éche áhóbé aá ríbel.

“Nyéhyag syānē déhide hén.

* **14:7** Bɔɔb áde nyébíí me, nyéébíí kááŋne echem Sán; donje á kálag dé’só áwóó nzé nyénkóŋ me abíí, né nyéébíí kááŋne echem Sán. † **14:17** Abē-’ɛ nyé áte; donje á kálag dé’só áwóó adé-’ɛ nyé áte.

15

Yesue mô akoo alin de epum a bwel abe

¹ “Me-ee nde alin de epum e bwel, alin de epum e bwel den den. Echem Sany-e abe mbelé-nzag. ² Ahúde’ ngen ké ehéé eché edé me á yál, eché eechyáá’ e’pum, ápagké-é ké ehéé eché echyáá’ e’pum, ábel bonj ebonj yál ebude-é achyáa. ³ Ayáge áde ní’yágté nyé ábélé nyémaa asán. ⁴ Nyélyag nyébê ne me, mémpê mēlyág mbé ne nyé. Ngen chēn eehēlēē-se echyáá e’pum áde éesaá á alin á bwel. Melemlem nēe nyémpê nyéehēlēē-se nyéchyáá e’pum ésebán nyédé ne me.

⁵ “Me-ee nde alin de epum e bwel, nyé-é nyébê ngen. Nzé mod adíí adé ne me bonj me-é ndé ne mó áchyáá e’pum bwámbwam. Nyéehēlēē-se nyébēl dyamdyam ésebé ne me. ⁶ Nzé mod eesē ne me, béhūd mó nēe ngen. Ene ngen ebélé ekintéd. Béladéé échē ndín é ngen áte, bébwém chó á muú-te, éhyán-é. ⁷ Nzé nyédii nyédé ne me, bonj ádēm ayáge-é adíí adé nyé áte, kéchéé éche nyésédte, nyéēkūd. ⁸ Edúbé éche echem Sany ényínnad nzé nyébudé e’pum achyáa, nē-áa débēl nyébé ábēm bembapēe. ⁹ Ngáne echem Sany ádáá me, melemlem nēe mémpê rídáá nyé. Né-óó nyédíí nyébē ne me ábel bonj mbē rídān nyé. ¹⁰ Nzé nyéhídé échēm mbéndé, né mēbē rídān nyé. Melemlem nē dōo ríhídēé mbéndé échē echem Sany, adíí adáá-é me. ¹¹ Nlānge nyé nímēn mēsýāāl ábel nēn nyémpē nyéwóg nyaa e menyíngē eché ríwogēé, nímēn menyíngē mélōn-ne mbon. ¹² Echem mbéndé edíí nēn, nyédān nhóg ne aníní melemlem nēngáne rídáá nyé. ¹³ Nzé mod awédé á nló ní baab, né alúmté edāngē éche étómténé achab amín. ¹⁴ Nzé nyébele’ mekan níme rílangé nyé meé nyébel né nyédíí ábēm besón. ¹⁵ Meéchāgēē nyé bembáledē ámpē, áyāle bembáledē béēbyēē’ mam níme echab sany ábeleé. Bonj ríchāgēé nyé meé ábēm besón áyāle nlāngé nyé mam mēsýāāl níme echem Sany álāngé me. ¹⁶ Nyéēpwedé me, bonj me-ee mpwedé nyé, nlóm-me nyé ábel mekan níme méchyáa e’pum é’ bwám. Nyaa é mekan éché ébē abé ne abé. Nzé nyébelé-é nē, echem Sany ábē nyé kéchéé éche nyésédte á dín adēm. ¹⁷ Mmēn mam mēsýāāl níme rílangēé nyé-óó, médíí nēn meé, nyédān nhóg ne aníní.”

Bad bé nkōjsé békóó nyé

¹⁸ Yesue ambád ábē bembapēe aláa áa, “Nzé nkōjsé ríkóó nyé, nyébii nēn bán meé bésébpé akoo. ¹⁹ Nzé nyémbé nēngáne bad bé nkōjsé, né nkōjsé métdé nyé nēngáne ábē bad. Bonj mpwedé nyé áfínté e bad bé nkōjsé. Nyéesaá bad bé nkōjsé. Né-áa ákásá bonj nkōjsé ríkóó nyé. ²⁰ Nyéwēmtēn ehób éche ménlāā’ é nyé meé ‘Mbáledē eetómēé eche sany.’ Nzé bēmbané me á metake-tē né bēbané nyémpē á metake-tē. Nzé bēnhíd adēm ayáge né bēhídte ádēn ámpē. ²¹ Bébel nyé nímēn mekan mēsýāāl á yál á dín adēm, áyāle béébíí’ é ane awé alómé me. ²² Nzé menkēmpē bonj nláá bō nímēn mam, né nímab mbéb méenyínnedé. Bonj bōab, béewóó’ é nzom ké póg áyāle nímab mbéb. ²³ Kénzēé awé akóó me, akóó kásāngē echem Sany. ²⁴ Nzé menkēmbēl ndín é mam áfínté echáb éche mod ampée ébēlēē mbéd, né nímab mbéb méenyínnedé. Bonj bōab bényíné mekan mēsýāāl níme mbéle, ké nē bédíí békóó me, békóó-é echem Sany. ²⁵ Nēn adé álóndé e’yale ábe éténlédé á mbéndé echáb bán, ‘Nzom ké póg enkēmbáá eche békóóné me.’ ²⁶ Nwōngene ábíd wēé Titée. Adíí Edáádān éche ébele’ bonj bad bésójtén mbáale. Adé mēbēē ne Titée mēlómē nyé mó, mó-’áá álāā nyé mam tāngene me. ²⁷ Nyémpē nyéehōb mam tāngene me áyāle nyédé ne me se á mbooted.

16

1 “Nlånge nyé nímén mesýāāl ābel boŋ nyéetinné mbíd. 2 Bébidéd nyé á ndáb é mekáne. A mbále pónéd ehúe’ eche kénzée awé āwūū nyé āwēmtēnné aá móbēnle Dyōb. 3 Bébēl nímén mam áyāle béebii’ é echem Sāŋ béebii’-aá me. 4 Nlånge nyé nímén mam mesýāāl ābel boŋ nzé pónéd epedé eché nímén mekan mébenladté, nyéekamten bán menláá’ nyé.

Nsón níme Edāádāŋ ēbenlé

“Menkēnláá’ é nyé nímén mekan á mbooted, áyāle membé ne nyé. 5 Boŋ bōōb, nkag wée mod awé alómé me. Ké nē, nyé modmod nyéesēdté me bánken ‘Héé ékagké?’ 6 Aláa ádé nílånge nyé nímén mekan ábélé ndutul elógé nyé á nlém-tē. 7 Ne mbále, nlånge nyé nén meé, édé mboŋ nén bán níke. Áyāle nzé meékii, né Nwōŋgene éepaá āwēn. Boŋ nzé nkii, mēlōmé nyé mō. 8 Ade ápéé, álūméd bad bé nkōŋsé nén aá nímab nsōŋten níme bēwánlé tŋgene ābel dé mbéb ne ābel mekan níme mesáá méetŋgené. Béēsōŋtené-’ é nyaa eché Dyōb ákáadté. 9 Mmab nsōŋten méetŋgené tŋgene mbéb, áyāle béedúbpéé me. 10 Méetŋgené tŋgene ābel dé mekan níme mesáá, áyāle nkag wée Titée, nyéenyín-naá me ámpē. 11 Méetŋgené tŋgene nyaa eché Dyōb ákáadté, áyāle amaa nkamlēne a nkōŋsé akáad.

12 “Ndií nwóó ekud é mekan áláa nyé boŋ nímé mekan métom nyé áte. 13 Boŋ áde Edāádāŋ é mbále épéé, ābēl nyébii mbále esyāāl. Eehóbénné eché kunze chēn. Dyam áde bēlāā’ é mō dōo áhōbpē, ālāā-’ é nyé mam níme mébenléd pónéd eché ehúe’ á’sō. 14 Achāgēd échēm edúbé amín áyāle kéchéé éche áwógé āwēm chōo mō-’ é ālāā’ é nyé. 15 Kéchéé éche echem Sāŋ áwóó edii échēm. Nē dōo ákás boŋ nīhōbē meé Edāádāŋ étéd kéchéé éche nīhóbē, éláá nyé.”

Ndutul ēttm menyinje

16 Héé Yesue ābādéé aá, “Mwāmpin ní pónédé nyéenyinné me ámpē, mwāmpin ní pónédé-’ é āmbid enē nyéenyín me.” 17 Dōo donje dé bembapēe bésēdté nhóg ne anínii bánken, “Cheé áwémténé ahób, áláa syānē aá, ‘Mwāmpin ní pónédé nyéenyinné me ámpē, mwāmpin ní pónédé-’ é āmbid e nē nyéenyín me?’ Ahób-pe ámpē aá, ‘Áyāle nkag wée Titée.’ ” 18 Bēmbē bésēdté bánken, “Cheé áwémténé ahób, ahób aá, ‘Mwāmpin ní pónédé?’ Séēsōŋtené dyam áde áhóbéé.”

19 Yesue ammād abii aá, béhe de mō dyam asēded. Né-ōó, anláá bó aá, “Dyam áde nīhóbē meé, ‘Mwāmpin ní pónédé nyéenyinné me ámpē, mwāmpin ní pónédé-’ é āmbid e nē, nyéenyín me,’ dōo nyésēdté nhóg ne anínii-ye?’ 20 Ne mbále, nlånge nyé meé, nyéēchií, nyélēb-pe, boŋ nkōŋsé méwōg menyinje. Nyéēsudén, boŋ nímé nsuden méttm menyinje. 21 Mmwaád awé ahede achyáá ābelé āsuden áyāle eche pónédé e metake epedé. Boŋ nzé amaa achyáá ābelé áwóg menyinje, áyāle moonyoŋ achyáádté á nkōŋsé. 22 Nē dōo edii ne nyé. Nyēsúdné bōōb, boŋ mēnyín nyémpē. Ene pónédé nimen nlém mēlōn ne menyinje, modmod éehēnlé-’ aá nyé nímé menyinje akoben. 23 Ade échē epun épéé, nyéesēdté me dyamdyam. Ne mbále, nlånge nyé nén meé Titée ābē nyé kéchéé eché nyésēdté á dīn ádēm.* 24 Kōōŋne bōōb nyéēhēdnē mō chōmchōm á dīn ádēm. Nyéhēden mō, nyéēkūd ābel nén nīmēn menyinje mēlōg mbon.”

Yesue atómé nkōŋsé áte

* 16:23 Titée ābē nyé kéchéé échē nyésēdté á dīn ádēm: donje á kálag áwóó Nzé nyésēdté Titée kéchéé, ābē nyé chō á dīn ádēm.

²⁵ Yesue ambád ábē bembapεε aláa aá, “Mbēnlédé ngan aláa nyé ekud é mekan. Póndé ehúé’ échē méebenlédé ngan. Méléā-ε nyé mekan tǎngene Titée, nyaa échē nyésǒntēnne. ²⁶ Eché epun, nyéēhedén mó kéchéé á dǐn adēm. Méetǒgén-naá mó aláa meé áwǒnggen nyé, ²⁷ áyāle Titée mwēn adáá nyé. Adáá nyé áyāle nyédáá me, nyédúbpé-ε bán mbíde áwē. ²⁸ Membíd wée Titée, nǐpē á nkǒjsé-te, bǒǒb-pe ntédte nkǒjsé, ntime ámbíd wée Titée.”

²⁹ Héε ábē bembapεε béhóbéé bán, “Ehóbē bǒǒb ngáne sésǒntēnne, weebenládte ngan. ³⁰ Sébíí bǒǒb bán ebíí mekan mésyāāl, éehednád-taá bán modmod áseded wε dyamdyam. Nén ábélé sédúbpé bán ebíde wée Dyǒb.”

³¹ Dǒǒ Yesue ákwentanné bó aá, “Nyédúbpé bǒǒb-ε? ³² Nyénǒne! Póndé ehúé’, emaa-ε ape, áde nyépǎntédte áte. Mod téé atóm mehéle wée ábíde, nyétedé mmēmpen. Boǐ ké nē, meesaá mmēmpen, Titée adé ne me. ³³ Nlǎnge nyé nímén mekan ábel nén nyébē nsan abé áde nyédíí ne me. Nyéékúǒ metake á nkǒjsé-te boǐ nyéwéd nlém á abum. Ntómé nkǒjsé áte.”

17

Yesue akánnédé eche yǎl

¹ Ade Yesue amáá nímén mekan mésyāāl ahób, dǒǒ ánóné amín boǐ áhǒbē aá, “A-Tē, póndé emaa ape. Lúmed bad ehúmé échē awonǐ Mwǎn, ábel nén awonǐ Mwǎn mómpē álumed ehúmé échǒǐ. ² Ebágé mó kunze ákamlen moosyáál, ábel nén ábe bad bésyāāl ábe ebágé mó alongé áde déemaa’. ³ Alongé áde déemaa’ adíí nén bebíí wε, mmǒn awé edé Dyǒb á mbále, ne ábíí Yesu Kǐstǎá, awé elómé. ⁴ Mbídté échǒǐ ehúmé áwed á nkǒjsé amad áde nímádé nsón níme ebágé me. ⁵ Bǒǒb-pǒǒ a-Sǎǐ, bídéd échēm ehúmé áwed, wée mmǒǐ edíí. Melemlem mé edúbé níme ménwǒngē ne wε, nkǒjsé rídé ahób bán níbootad.

Yesue akánnédé ábē bembapεε

⁶ “Mbélé bad bé nkǒjsé ábe ebágé me bebíí wε. Bébédeé ábǒǐ, wembē me bó, bebéle-ε ngáne ehóbé wée bebél. ⁷ Bébíí bǒǒb bán kéchéé éche ebágé me, ebíde áwǒǐ. ⁸ Nlǎngé bó mam mésyāāl níme élangé me wée ríláa bó, bédúbpé-ε nímé mam. Bébíí ne mbále bán áwǒǐ dǒǒ mbíde, bédúbpé-ε bán wε-ε elómé me. ⁹ Nkǎnnad bó. Meekánnádté bad bé nkǒjsé. Boǐ nkǎnnad bad ábe ebágé me, áyāle bédíí ábǒǐ. ¹⁰ Bad bésyāāl ábe bédé ábēm bédíí ábǒǐ, ábǒǐ-ε bésyāāl bédíí ábēm, bebídté-ε échēm ehúmé áwed. ¹¹ Bǒǒb-pǒǒ, mwǎmpín nǐ póndé méebáá á nkǒjsé-te ámpē. Boǐ bédíí bédé á nkǒjsé-te. Nhyag áwǒǐ. Titée awé Asáá, kǎǎ bó á ngíne e dǐn ádǒǐ, dǐn áde ebágé mé. Ngíne échē ebágé me ábel nén bebē mod nhǒg, melemlem ngáne sǒǒ-ε ámpē dédíí mod nhǒg. ¹² Ade mbédé ne bó, menkǎǎ bó á ngíne e dǐn ádǒǐ, dǐn áde wēmbéε me. ^{*} Nkǎngé bó, bó mod ké nhǒg-ke eebǒǒ’ é étǒmēé mod awé émmádté abé bán ábǒǐ ábel boǐ ébenled ngáne éténlédé á kǎlag e Dyǒb. ¹³ Bǒǒb-pǒǒ, nhyag áwǒǐ. Nhóbē-ε nímén mekan ngáne ndíí rídé á nkǒjsé ábel boǐ nímáb menyǐngē melǒn mbon, melemlem ngáne nímēm-me melóné mbon. ¹⁴ Nlǎngé bó mam mésyāāl níme élangé me wée ríláa bó. Bǒǒb-pǒǒ bad bé nkǒjsé békǒǒ bó áyāle béesaá bad bé nkǒjsé ámpē, melemlem ngáne me ámpē méesaá mod a nkǒjsé. ¹⁵ Meehóbéé meé éhúǒ bó á nkǒjsé-te, boǐ nhóbē’ meé ékǎǎ’ bó ábel boǐ Mod e Ebébtéd eébél’ bó mbéb. ¹⁶ Béesaá bad bé nkǒjsé melemlem nǐngáne méesaá mod a nkǒjsé. ¹⁷ Bǎnléd echǒǐ mbále ábel boǐ

* **17:12** Menkǎǎ bó á ngíne e dǐn áde wēmbéε me: donje a kǎlag awóó á ngíne e dǐn ádǒǐ ménkǎǎ bad ábē ebágé me.

béhel we abele. Echôn eyale édé mbále. ¹⁸ Nlómé bó á nkõjsé-te melemlem nêngáne wêmpê wénlõmmē me á nkõjsé-te. ¹⁹ A etútú échab membě echem yál ábele we ábel boŋ bõmpê bébe échab yál ábel boŋ békoŋ we abele.

Yesu: akánnédé bad ábē béedúbé mó bésyāāl

²⁰ “Meekánnádté ábēm bembapēē bēnpēn boŋ nkánnad kááŋne bad ábe bédúbpē me áyāle mam níme bēwógé áwāb. ²¹ Nkáñne’ meé bó moosyāāl bēbē mod nhóg. A-Tē, bó moosyāāl bēbē mod nhóg ne sóo, melemlem nêngáne edíi ne me, me-’ē mbé ne we. Bēbē mod nhóg ábel nēn nkõjsé rídúbe bán we-éé elómé me. ²² Ehúmé eche ébágé me, me-’ē mbagé bó. Mbagé bó ábel boŋ bēbē mod nhóg melemlem nêngáne sóo dédíi mod nhóg. ²³ Ndé mod nhóg ne bó, we-’ē edé mod nhóg ne me. Nēn débēl békõŋ mod nhóg abé. Békõŋ mod nhóg abé ábel boŋ nkõjsé núbii bán we-éé elómé me, bēbíi-’ē bán edáá bó melemlem nêngáne édáá me. ²⁴ A-Tē, ebagé me bó, bēbē wée rídíi, ábel boŋ bényín echēm ehúmé. Wembě me ehúmé áyāle wendāŋ me se á mbooted mé nkõjsé. ²⁵ A-Tē, we-éé ebele mam nímē mésáá. Nkõjsé méebíi’ē we, boŋ mbíi we, ábēn-ne ámpē bēbíi bán we-éé elómé me. ²⁶ Mbélé bēbíi we, mēbēl-le ámpē ábel nēn edāŋge échē édáá me ébē bó áte, me-’ē ámpē núbē ne bó.”

18

Békóbé Yesu:

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Ade Yesu amáá akáne, bóobē ábē bembapēē bēnhidé, béchabē mwā edib a Kidrōn amín. Nzag embé áhed, bénsāl áwēd-te. ² Judase, ntúré awē Yesu ambíi adé abwóg á hōm, áyāle Yesu ne abē bembapēē bēmmentēn aladen áhed. ³ Né-óó, Judase antómén echon é sánze ne bembaledé bé Ndáb-e-Dyōb ábe beprise bémháá ne Befarisia bēnlõmmē, békē wēē Yesu abédé. Abé bad bēnchód e’kag, bēwálé e’trúkāŋ ne bwēm é’ nzum. ⁴ Yesu ammād mam mésyāāl níme mébenléd ne mó abíi, ké nē, ambídéd yāl áwed, ásedēd bó aaken, “Nzé nyéhedeé?” ⁵ Bēnkwentēn mó bán, “séhede Yesu, mod a dyad á Nazaret.” Yesu ankwentēn bó aá, “Me-éé ndé mó.” Judase ntúré awē Yesu ambé áhed ne ábē bad. ⁶ Ade Yesu áhóbé aá, “Me-éé ndé mó,” bēntimén mbíd, békwe áse. ⁷ Hē dōo Yesu ásedtēé bó ámpē aaken, “Nzé nyéhedeé?” Bēnkwentēn bán, “Yesu a dyad á Nazaret.” ⁸ Hēē Yesu ákwentanné bó aá, “Nlángé nyé meé, me-éé ndé mó. Né-óó, nzé nyéhede me, nyétédé ábēn bad ábe bédé ne me, békag.” ⁹ Nēn dēmbenléd áloned e’yale ábe ánhõbpē aá, “A-Sán, átínté e bad ábe wēmbéé me, meebódeé ké nhóg.” ¹⁰ Simōn Petro anwálé nkwaté. Hēē ádolé mímē nkwaté boŋ átõmtē’, áselē etúu é ekáá é mbáá é mbaledé awē prise ambáámbáa. Ane mbaledé abédé dīn bán, Malkuse. ¹¹ Yesu anláá Petro aá, “Timéd nkwaté á abám. Nédē, meetēŋgenéé metuné níme echem Sán átínnédé me akud-ε?”

Békééné Yesu wēē Anase

¹² Hēē échē echon é sánze ne awāb mod ambáá nchoo ne bembaledé bé bad bé Israel békóbé Yesu béhanj mó. ¹³ Bénsēbē mó akēen wēē Anase. Anase abédéé sán-kálé awē Kaifase awē abédé prise ambáámbáa nímē mwē. ¹⁴ Kaifase ne, mó ambě bad bémháá bé Israel elébé aá ébóó bán mod nhóg áwé á nló ní bad bésyāāl.

Petro abáá Yesu: á yāl

(Mat 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Simōn Petro ne mbapɛɛ ampɛɛ bɛhídɛ́'áá Yesue. Prise ambáámbáa ambíí ane mbapɛɛ, né-óó ane mbapɛɛ ansól eyáde éche prise ambáámbáa wée bɛnsǎlɛnnɛ Yesue. ¹⁶ Petro pen anlyǎǎ á mmwɛ mé e'ké. Dóo ane mbapɛɛ awé prise ambáámbáa ambíí'é átímé ambíí á mmwɛ, akálɛn ngɔndɛɛ eché enɔné'áá mmwɛ bon ásíltɛ Petro á eyáde-tɛ. ¹⁷ Ene ngɔndɛɛ ansɛdɛd Petro aaken "Kíné wémpɛ weésáá mbapɛɛ nhóg awé ane mod-ɛ?" Petro ankwɛntɛn mó aá, "Aáy, meésáá." ¹⁸ Bɔɔb-pɔɔ, ahéb démbɛ. Né-óó, bembɔledɛ ábe prise ambáámbáa ne bembɔledɛ bé Ndáb-e-Dyɔb bɛnkonéd muú bɛtyéém áhed bɛwále'. Petro mómpɛ ambé áhed, atyéém áwálɛ muú.

Prise ambáámbáa akáadte Yesue

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Prise ambáámbáa esédte'áá Yesue tǎngene ábɛ bembapɛɛ ne ádɛ ayáge. ²⁰ Yesue ankwɛntɛn mó aá, "Mam mɛsyǎǎl níme rílangé'áá bad nhóbé'áá mó á nhéné. Ayáged ádɛm ásyǎǎl'-ɛ, ábédé á Ndáb é mekáne ne á Ndáb-e-Dyɔb wée bad bé Israel bɛsyǎǎl bɛladnɛɛ. Meéhóbé'-ɛ dyamdyam á kun-tɛ. ²¹ Cheé-ǎ esɛdteɛ me ámpɛ. Sɛdéd bad ábe bɛnwɔg mam níme rílangé bɔ. Bɛbíí mam níme nhóbé." ²² Ade Yesue áhóbé nɛ, mbɔledɛ nhóg ambám mó abɛn ahób áá, "Chán éhele éhɔbɛ' nɛ wée prise ambáámbáa?" ²³ Yesue antimtɛn mó aá, "Nzé nhóbé dyam áde déetǎngene, ehɔb dɔ moosyǎǎl áwɔg. Bon nzé édɛ bán nhóbé dyam áde átǎngɛné, cheé ékásɔ bon ébɔmɛ me?" ²⁴ Dóo Anasɛ áhóbé aá, békɛɛn Yesue wée Kaifasɛ, prise ambáámbáa. Yesue ambé abé á mehan.

Petro abáá Yesue á yǎl ámpɛ

(Mat 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)

²⁵ Bɔɔb-pɔɔ, Simōn Petro ambé atyéém áhed áwálɛ muú. Héɛ bad ábe bɛmbɛ áhed bɛsɛdteɛ mó bán, "Kíné wémpɛ weésáá mbapɛɛ nhóg awé ane mod-ɛ?" Petro antán aá, "Aáy, meésáá." ²⁶ Mbɔledɛ awé prise ambáámbáa nhóg, mwǎnyan mó Petro ánsɛnlɛ etúu, anchágéd ehɔb ámín, aláá Petro aá, "Kíné meenyínɛé nyúmɔ á nzag-tɛ-yɛ?" ²⁷ Petro antán ámpɛ. Abwɔg-ábwɔg, nchóm á kúb antón.

Payledɛ akáádtɛ Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)

²⁸ Bad bé Israel bɛnhídnɛd Yesue á ndáb wée Kaifasɛ békɛɛn mó á eyáde e nkamlɛɛ ambáá. Nɛn ábédé epɔg é mbwɛmbwɛ. Bɛn bɛnkɛnsónlɛ á ndáb-te ábǎn nɛn bɛenyínnád mbinde á'só é' Dyɔb * ábɛl bɛdyé Nɛnde e Nnyíme-ámln. ²⁹ Né-óó, Payledɛ nkamlɛɛ ambáá á bad bé Roma, ambíí e ébwɔg áke atán bɔ, ásɛdtɛ bɔ aaken, "Awusé áhéé nyéhóbé bán anɛn mod abɛlé?" ³⁰ Bɛnkwɛntɛn mó bán, "Nzé anɛn mod enkɛmbé ebébtéd é mod, né séɛbageɛ mó áwɔn mekáá." ³¹ Payledɛ anláá bɔ aá, "Nyé bɛn nyétéd mó, nyébenled mbéndé echɛn nyékáad mó." Héɛ bad bé Israel bɛlǎngɛɛ mó bán, "Séewɔó'ɛ kunze áwúu mod." ³² Nɛn démbɛnléd álóned e'yale ábe Yesue ánhɔbpɛ álumed nyaa e kwééd eche áwɛɛ. ³³ Payledɛ ansól á ndáb-te ámpɛ, áchǎg Yesue, ásɛdéd mó aá, "Wɛ-ɛɛ édɛ kǎn e bad bé Israel-lɛ?" ³⁴ Yesue ankwɛntɛn aá, "Mmɔn-ɛɛ ehɔbe nɛ ngé bad bɛmpɛe bɔɔ bɛlǎngɛ wɛ mam á yǎl echém?" ³⁵ Payledɛ ankwɛntɛn aá, "Ndé mod á Israel-lɛ? Abón bad ne beprise bɛmbáá bɔɔ bɛbágé wɛ áwɛm mekáá. Cheé ébɛlé?" ³⁶ Yesue ankwɛntɛn aá, "Mmɛm nkamlɛn meésáá á nkɔnɛsɛ wɛn. Nzé nímɛm nkamlɛn mémbɛ á nkɔnɛsɛ wɛn, né ábɛm bembɔledɛ bɛwǎn, ábɛl nɛn bad bɛebágé mɛ á mekáá mé bad bé

* **18:28** Bad bé Israel bɛndúbɛ nɛn bán nzé mod ásslé á ndáb e mod awé eɛsé mod á Israel, né awógtɛ yǎl mbinde. Ne bɔ, enɛn ndɛn e mod ebágáá mbinde á'só é' Dyɔb epun saámbɛ. Enɛn pónɛ esyǎǎl éhele'áá-sɛ adyé Nɛnde e Nnyíme-ámln.

Israel. Bonj nímēm nkamlen méesaá mé nkõhsé.” ³⁷ Dóo Paylede ásedtée mó aá, “Nédē edé kãh-ε?” Yesue ankwentén aá, “Wε-εé ehóbé wεé ndé kãh. Nzom eché ekáá bonj béchyáá me, nípē á nkõhsé wén, edíi ábíd mbón e mbále. Mod ké ahéé awé adé mod a mbále awóglan me.” ³⁸ Paylede ansedéd mó aá, “Cheé edé mbále?”

Bán Yesue atãngéné awé

(Mat 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Ade Paylede amáá mó aseded nén, ambíd á ebwóg ámpē ake atán bad bé Israel, anláá bó aá, “Meekóbneé anén mod awusé ké ahóg áde méhãbpē meé béwúu mó. ³⁹ Bonj nyéwóó elem nén bán, ntãngéné nyé mod a mbwóg nhóg abídted á pónde e Ngande e Nnyíme-ámín. Nyédãá bán mbídted nyé kãh e bad bé Israel-le?” ⁴⁰ Bẽnkwentén mó ne e’saad bán, “Aáy! Sééhēdēē mó. Bídtéd sé Barabase.” (Barabase abédé-ε nchíb amháá.)

19

¹ Dóo Paylede ahóbé aá béke bébõm Yesue. ² Sãnze éntēd ngen é mechã bélõj ekóté éche émbē néé ekóté é kãh, béhē mó chõ á nló, béhé-ε mó mengombe míme méyãge’ á yãl, nímē méwãgné mengombe mé kãh. ³ Bésídté’áá mó benben, béhãbē bán, “A kãh e bad bé Israel, edúbé ébē ne wε.” Bébómé’áá mó kóõjne mebén. ⁴ Paylede ambíd á ebwóg ámpē, aláá ábē bad aá, “Nyénõne’, mbídtãad nyé mó á ebwóg, ábel nén nyébíi bán, meekóbneé mó awusé ké ahóg.” ⁵ Né-õó, Yesue ambíd á ebwóg ne ekóté e mechã á nló, megombe míme méyãge’ mó-ε mebē mó á yãl. Héé Paylede álãngεé bó aá, “Nyénõne’ awedé mod-e nén!” ⁶ Ade beprise bémbáá ne bembãledε bé Ndáb-e-Dyõb bényíné mó, bẽmbootéd abõn bán, “Bomé mó á awóg! Bomé mó á awóg!” Paylede anláá bó aá, “Nyé bẽn nyétéd mó, nyébome mó á awóg, áyãle meekóbneé mó awusé ké ahóg.” ⁷ Ábē bad bẽntímtén Paylede bán, “Séwóó mbéndé eché ehóbē nén bán atãngéné awé áyãle ahóbé aá módii Mwãn a Dyõb.”

⁸ Ade Paylede áwógé nén, mbwóg mẽnabé mó akób. ⁹ Antím ámbíd á eyáde-té ámpē, ásedéd Yesue aá, “Héé ébídé?” Bonj Yesue enkẽnkãdénne mó. ¹⁰ Né-õó, Paylede anláá mó aá, “Weéhēdēē me akwenten-ε? Weebíi-ε nén wεé nwóó kunze áhób meé béchene wε, nwõj-ε kunze áhób meé bébome wε á awóg-ε?” ¹¹ Yesue ankwentén mó aá, “Weewóó’ε kunze ké póg ámín echẽm ésebán Dyõb ábágé wε ene kunze. Né-õó, mod awé abagé me áwõj mekáá abelé mbéb míme rítómténé achab ámín.” ¹² Ade Paylede áwógé nẽ anhéd nzii átde Yesue, bonj ábē bad bénhē e’saad bán, “Nzé etédte anén mod ne weesaá nsón awé Kaisεε. Kéznéé awé ahóbé aá, módé kãh né atãngan Kaisεε.”

¹³ Ade Paylede áwógé nén, ambíden Yesue á ebwóg, ádyēē atii dé nkamlen. Adé hõm wεé ándyεé’ε béchógé’áá dõ bán, Eyáde éche bẽnábnédé Meláá. A ehób é Hibru béchãge bán, Gabata. ¹⁴ Bõõb-põõ, nén ábédé á epun é mbonjén é Ngande e Nnyíme-ámín, dyam kãd. Paylede anláá ábē bad bé Israel aá, “Echen kãh chõ nén!” ¹⁵ Ábē bad bénhē e’saad bán, “Wúú mó! Wúú mó! Bomé mó á awóg!” Héé Paylede ásedtée bó aá, “Mbome echen kãh á awóg-ε?” Beprise bémbáá bẽnkwentén mó bán, “Séewóó’ε kãh empée étõmεé Kaisεε.” ¹⁶ Dóo Paylede ábágé Yesue áwab mekáá ábome mó á awóg.

Bébõmmé Yesue á awóg

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43)

Né-õó, bẽnhidné Yesue. ¹⁷ Yesue mwẽn ámpém áde awóg bootya á dyad-té ákẽn dõ hõm áde béchãgeé bán, “Hõm dé Ebõjgél é Nlõ,” áde béchãgeé á ehób é Hibru bán Golgota. ¹⁸ Áhed-tãá bẽmboméé mó á awóg. Bẽmbomé bad bébē bẽmpēe á awóg áhed, nhóg pẽd póg, aníní-ε pẽd eníní, Yesue abé áfnté.

19 Paylede antël á abámbé aá, “Yesue, mod a dyad á Nazaret, kâh e bad bé Israel,” abádé á awog á nló-mín wée Yesue. 20 Wée bemboméé Yesue á awog démbē benben ne Jerusalem. Né-óó, bad hiin bénlāh chōm éche bēntenlé. Chōm éche antenlé, antel chō á ehób é Hibru, átél é ehób é Latin, ne é ehób é Grikia. 21 Bepriše bēmbáá bēnlāá Paylede bán, “Wéétlé wéé ‘Kāh e bad bé Israel,’ tēl wéé, ‘Anén mod ahóbé aá, me-éé ndé kâh e bad bé Israel.’” 22 Paylede anlāá bó aá, “Chōm éche rítélé mmaá atel.”

23 Ade sánze émáá Yesue abome á awog, bēntéd éche mbóté, békabtéđ chō áte monje ménin, bó mod té atéd akab ahóg. Bēntéd káñne mbóté eche behágke áte. Ene mbóté bēnkēmbaá’ é chō hōmhōm. Embé bootya ámín ápe ásē enkēnwōngé mbom. 24 Héé belāngéé nhóg ne aniní bán, “Syánē deesālē chō. Désid mbambú ányín mod awé átéd chō.” Nén démbenléd álóned e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyōb nén bán, “Bēn ne bēn bēnkāb échēm mbóté. Bēnsid-te mbambú ákab nímēm nsob.”

Né-óó, nē dōó éché sánze émbenléd. 25 Yesue nyaá, nyaá mwānyan, Maria awé abédé Klopase mwaád ne Maria Magdalene béntyēem benben ne á awog áde Yesue. 26 Ade Yesue ányiné nyaá ne mbapee awé ádás bétyéémé áhed, anlāá nyaá aá, “A-nyan, mwán we ne.” 27 Héé álāngéé ane mbapee mómpē aá, “Nyoó ne.” Bootya ene pondé ane mbapee antéd Yesue nyaá, áfimen mó áwē ndáb.

Yesue awédé

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49)

28 Ambid e nē, Yesue annyín aá mekan mēsýāal mémáá. Alóned-te ngáne éténlédé á Kálag e Dyōb anhób aá“Píd ekóbé me.” 29 Kúmbe embé áhed, ebéntéd é mīm énlōg áwēd-te. Né-óó bēntódé kuchá á ebéntéd é mīm-té wē, bēsōm á ntōñ rí ngen e hísob, behē mó á nsəl. 30 Ade Yesue ámwédé ebéntéd é mīm chē, anhób aá, “Emáá.” Héé ámógé nló, awé-’e.

Bésóó Yesue akonj á aheb

31 Bōōb-pōó, éché epun ebédé Mbwe mé mbonjén mé mbwe-mé-nkóme-áte. Bad bé Israel-le béehede’aá bán ndim núbé núbē á awog á mbwe-mé-nkóme-áte, tanje ngáne éché epun é nkóme áte étómtēnnē edúbe abé. Né-óó bēntān Paylede bán, ábe bó kunze ábóg bad ábe bēbómme á awog mekuu ne áhúd bó á awog. 32 Né-óó, éché sánze énké ébóg mekuu níme bad ábe bēmboméé bóōbe Yesue á awog. Bēnsēbē níme nhóg abóg, bēbóg-ke níme aniní. 33 Bonj áde bepédé wéé Yesue bēntān nēé amáá awé. Né-óó, bēnkētōgēnnē mó mekuu abóg. 34 Ké nē, sánze póg ensonj mó akonj á aheb. Abwōg-ábwōg mekiú ne mendib bēmbid. 35 Mod awé annyín nēé nímēm mekan mébénlédé, abidé mbón, eche mbón edé-’e mbále. Abíí nén aá, mókale’ mbále, ahóbē-’e nímén mam ábel nén nyémpē nyédúbe. 36 Mmén mam mébénlédé álóned e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyōb nén bán, “Béebógké ehid éché ké ehóg.” 37 Eténlédé á kálag e Dyōb ámpē nén bán, “Bēnōn ane awé bēsóó akonj.”

Bélimmé Yesue

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)

38 Ambid enē, Josebe awé ambid á dyad á Arimatia, anlāá Paylede aá, ábe mó kunze átéd ndim níme Yesue. Josebe abédéē mbapee awé Yesue, bonj énkēmbidédte yāl áwēd áyāle abáá’áá bad bé Israel. Paylede ambē mó kunze átéd ndim níme Yesue. Né-óó, anké Yesue ndim atéd. 39 Nikodemuse awé ansébé Yesue aké dé anyín nkuu, bó Joseb bēnké. Bédēkē anwálé mekulé níme bēnabnadté ndim nímé bēbénlédé Mía ne Alōs.* Adé dyōg abédé dyam móom

* 19:39 Alōs: Abédéē mekulé níme bēbénlédé Mía ne Alōs. Adé dyōg abédé dyam móom

mé kilo meláán ne kilo étáan. ⁴⁰ Béntéd ndim míme Yesue, békāān mó mbóm ne míme mekulé. Nén dōo elem é bad bé Israel ábonşsen ndim émbēē. ⁴¹ Bōōb-pōō, nzag embé wée bēnwūū'ē Yesue. Soŋ e ekōólé ebédé á nzag-tē wē, echē bēnkēmpaá ndim ké nhóg abane áte. ⁴² Né-ōō, ngāne échē epun ebédé mbwe mé mboşşén mé mbwe-mé-nkōme áte, ene soŋ-ε ebé benben, bēmbaná Yesue ndim áwēd-te.

20

Yesue apuudé

(Mat 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ A Sōndé, epōg é mbwēmbwē, áde ehíntén émbēē éhé, Maria Magdalene anké á soŋ wée bēnlimēē Yesue. Ade apédé áhed, antán née behúde aláá áde bēnkōlēnnē nsāl rí soŋ. ² Héé átómé mehélé, boŋ áke atán Simōn Petro ne mbapee ampée awē búmō bebédé. Ane mbapee abédée mbapee awē Yesue ándāngé. Dōo Maria álanğee bó aá, “Behúde Sāngwée ndim á soŋ-tē, seebii-’áa wée bebánné mó.” ³ Dōo Petro bó ane mbapee behúdté boŋ békāg á soŋ. ⁴ Bó moosyāól bényágté’áa, boŋ mbapee aníníí anyágté’áa tómaa Petro. Né-ōō, ansébé ape á soŋ. ⁵ Anwúlén ásē ásad díd á soŋ-tē, anyín mbóm éche bēnkaánné Yesue, boŋ enkēnsónlé á soŋ-tē. ⁶ Simōne ahúé’áa mó ámbíd, apedé-’áa pēén asól-le á soŋ-tē. Antán mbóm éche bēnkaánné Yesue áhed. ⁷ Antán-ne abad áde bēnkaánné Yesue nló. Adé abad déebédée hōm hóg ne mbóm, déndān áte ped póg. ⁸ Héé aníníí mbapee awē ansébé ape á soŋ mómpē ásólé áwēd-te. Anyín abé bwēm, adubé-’e. ⁹ Ké nē, bēnkēnsōŋtēnné chōm éche éténlédé á Kálag e Dyōb nén bán Yesue atāŋgené apuu. ¹⁰ Ámbíd é nē, abé bembapee bēntim ámbíd á ndáb.

Yesue alúmté Maria Magdalene yāl

(Mat 28.9-10; Mak 16.9-11)

¹¹ Bōōb-pōō Maria anlyōg á nsāl rí soŋ, áchyeé’. Ade áchyeé’ é nē dōo áwúnlé ásē, boŋ ásadé díd á soŋ-tē. ¹² Ásad áde ásadé díd, annyín ángel ébe. Echē ángel énhē e’púpe é’ mbóté, édyēē wée bēnaádté ndim míme Yesue. Nhóg andyee á ped e nló, aníníí-’e á ped e mekuu. ¹³ Echē ángel énsedéd Maria bán, “A-mmwaád, cheé échyeé’?” Anláá bó aá, “Nchye’ áyāle bétéde ndim míme awem Sāngwée, meebii-’áa wée bebánné mó.” ¹⁴ Ade ámáá ahób nē, ankunnéd, anyín née mod átyéémé áhed. Ane mod abédée Yesue boŋ enkēmbíí’ é aá Yesue mó adé. ¹⁵ Yesue asedéd mó aá, “A-mmwaád, cheé échyeé’? Nzéé éhédeé?” Maria anwémtén aá mod awē abele nsón á nzag-tē wē mó adé. Né-ōō, anláá mó aá, “A-sāŋ, nzé we-éé etédé mó ndim, eláá me wée ébánné, ábel boŋ ríke rítéd mó.” ¹⁶ Héé Yesue áchāgeé mó aá, “A-Maria!” Dōo Maria ákúnné yāl áwē boŋ áhóbé á ehób é Hibru aá, “Rabóni!” (awē adé nén bán, “Meléede”). ¹⁷ Yesue anláá mó aá, “Weesítan me, áyāle meétímée ámbíd wée Titée. Boŋ kág wée ábēm bembapee, ábēm baányāŋ, élaa bó wée, ntime’ ámbíd wée echem Sāŋ, awē adé kōŋne echen Sāŋ. Mó adé Dyōb ádēm, abé-’e ádēn.” ¹⁸ Né-ōō, Maria Magdalene anké, aláá bembapee aá, mōnyínē Sāngwée. Anláá-’e bó mam mésyāól míme álanğé mó.

Yesue alúmté ábe bembapee yāl

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Echē epun é Sōndé chēn, ngukél, bembapee ábe Yesue bēnladén áte á ndáb-te bépen-ne ekob áyāle bebáá’áa bad bé Israel. Yesue ampē, atyéém áfínté echáb, aláá bó aá, “Nsaŋ mbê ne nyé.” ²⁰ Ade ámáá ahób nē, anlúmedé bó nímē mekáá, alúmed-te bó aheb. Bembapee bebédé menyiŋge bwāmbwam

ânyín Sǎngwéé. ²¹ Dóo Yesue álanǵeé bó ámpē áá, “Nsanj mbê ne nyé. Ngáne Titée álómé me, melemlem nê dóo mémpē rílóméé nyé.” ²² Ade áamá ahób nê, anhébé bó peme, aláá-ε bó áá, “Nyékob Edǎǎdǎn éche Esáá. ²³ Kénzée awé nyélágséné mbéb, né níme mbéb nkúde alagsen. Kénzée-ε awé nyéelágséné nímē mbéb, né méekudeé alagsen.”

Yesue alúmté Tǎmase yǎl

²⁴ Tǎmase mbapεε nhóg áfínté e bembapεε dyòm ne bébe ábe Yesue, awé béchágé'áá bán Nhéd, enkémháá ne baáb áde Yesue ápéde. ²⁵ Né-ǎǎ, áde ahúú baáb bēnlāá mǎ bán, “Sényíné Sǎngwéé.” Boj anláá bó áá, “Esebán rínyiné meban níme bēmbomée mǎ tǎne á mekáá boj rǎsǎm-me e'mii á meban-tê áwed, rǎbíd-te ekáá awé aheb, méedúbéé mbéd.”

²⁶ Ambíd e e'pun waam, bembapεε bēnládén áte á ndáb-te ámpē. Tǎmase mǎmpē ambé áhed. Bēmpēn e'kob, boj Yesue ampē, atyéém áfínté echáb. Anláá bó áá, “Nsanj mbê ne nyé.” ²⁷ Héε álanǵeé Tǎmase áá, “Sǎm e'mii á meban hén. Nǎné me mekáá, éhyene-ε ekáá, ébid me chǎ á aheb. Sóg mod abé awé eedúbpé', dúbé!” ²⁸ Tǎmase ankweéntén mǎ áá, “A-Sáá awém, a-Dyǎb ádém.” ²⁹ Yesue anláá mǎ áá, “Sáá áyále ényíne me dóo édúbpé-ye? Nnam ne bad ábe béenyine boj kéné, bédúbe.”

Nzǎm eché ekǎǎ boj bétéle' enén kǎlag

³⁰ Yesue ambēl ekud é menyáké émpée éche ábe bembapεε bémbēε áse éche béetelée á kǎlag-tē wén. ³¹ Boj nímén mésyǎǎl méténlédé ábel nén nyédúbe* bán, Yesue mǎ adé Ane-awé-Béwǎgté, Mwǎn a Dyǎb. Nzé nyédúbpé-ε mǎ, né nyékúde alongé áde déemaá' á dín áde.

21

Yesue alúmté ábē bembapεε yǎl ámpē

¹ Ambíd e nímén mésyǎǎl, anlúmed ábē bembapεε yǎl ámpē á nkin mé edib é Tiberia. Nyaa eché ánlúmedtē bó yǎl ebédée nén, ² epun ehóg Simǎn Petro, Tǎmase (awé béchágé'áá Nhéd), Nataniεε (awé ambíd á dyad á Kana á mbwǎg e Galilia), bán ábe Zebedie, ne bembapεε ábe Yesue bēmpée bébe, bēnládén hǎm ahóg. ³ Héε Simǎn Petro álanǵeé bó áá, “Nkag súu akób.” Béntimtén mǎ bán, “Sémpē sééhíd we.” Né-ǎǎ, bēnhidé béké básól á bǎle-tē. Boj nímé nkuu rǎsyǎǎl bēnkēnkóbpé chǎmchǎm.

⁴ Ade bín é'boótédé akéle, Yesue antyéém á nkin mé edib. Boj ábē bembapεε bēnkēmbí'ε bán mǎ adé. ⁵ Dóo Yesue ásedtée bó áá, “A-béd, nyéekóbēε chǎmchǎm-ε?” Bēnkweéntén mǎ bán, “Aáy, séékóbēε.” ⁶ Anláá bó áá, “Nyébwēm mbínzé á ped e ekáá é mbáá é bǎle, nyéékób.” Né-ǎǎ, bēmbwēm mbínzé ene ped. Bēnkēnhēléd ene mbínzé adol áyale súu émbē áwed-te bwámbwam. ⁷ Dóo mbapεε awé Yesue ándǎngé áhóbée áá, “Sǎngwéé mǎ adé!” Awóg áde Simǎn Petro áwógé bán, Sǎngwéé mǎ adé, anhé megombe á yǎl (áyale anhūd bwēm á yǎl). Dóo áhébé á edib-te. ⁸ Boj ábiníí bembapεε bēmpē á nkin á bǎle-tē, bédolé mbínzé. Ene mbínzé énlón ne súu. Wéε bēmbídēnnē bǎle ápe á nkin dēnkēnchápé, ábédé dyam mbwǎkel e méta pǎg. ⁹ Ade bépédé á nkin béntǎn muú mé mekáǎled. Súu ebédé áwed ámín ne ewele. ¹⁰ Yesue anláá bó áá, “Nyéhyεene' donje á súu áde nyékóbé bǎǎb.” ¹¹ Né-ǎǎ, Simǎn Petro ansól á bǎle-tē, ádol ene mbínzé á nkin. Súu émbáá énlón ene mbínzé áte. Ebédé mbwǎkel móom mé tán ne éláán. Kénée eché súu émbuú'ε áte, ene mbínzé enkēnsalé. ¹² Yesue anláá bó áá, “Nyéhyε nyédyé

* 20:31 Nyédúbe; donje á Kǎlag dé e'só awóó nyébē nyédúbe.

ndyééd.” Abê bembapɛɛ bɔ modmod enkɛnchu' é mɔ asɛded aáken, “Nzé-módé édíí?” Bémbí bán, Sánḡwéé mɔ adé. ¹³ Dɔɔ Yesue átédé ewele bon ábagé bɔ. Ambɛl melemem ne súu. ¹⁴ Nén ábédé ngen eché élónténé éláán, eché Yesue álúmté ábê bembapɛɛ yál á póndé eché ámáá apuu.

Yesue asɛdté Petro ké adáá mɔ

¹⁵ Ade bémáá ndyééd adyé, Yesue asɛdéd Simɔn Petro aá, “A-Simɔn, mwán a Jon, edáá mɛ tómaa ábén bembapɛɛ-yɛ?” Simɔnɛ ankwɛntén aá, “Ɛɛ, a-Sán, ebíí wɛé ndáá wɛ.” Yesue anláá mɔ aá, “Tɔgɛn ábɛm bán bé ndyɔɔ nɔ mbód.” ¹⁶ Yesue ansɛdéd mɔ ngen éche élónténé ébɛ aá, “A-Simɔn, mwán a Jon, edáá mɛ-yɛ?” Petro antimtén mɔ aá, “Ɛɛ, a-Sán, ebíí wɛé ndáá wɛ.” Yesue anláá mɔ aá, “Tɔgɛn nímɛm ndyɔɔ nɔ mbód.” ¹⁷ Yesue asɛdéd mɔ ngen eché élónténé éláán aá, “A-Simɔn, Mwán é Jon edáá mɛ-yɛ?” Yál enhóɔ Petro áte áde Yesue asɛdté mɔ ngen eché élónténé éláán aáken, “Edáá mɛ-yɛ?” Né-ɔɔ, anláá Yesue aá, “A-Sán, ebíí mam mésyáál. Ebíí wɛé ndáá wɛ.” Yesue anláá mɔ aá “Tɔgɛn nímɛm ndyɔɔ nɔ mbód. ¹⁸ Ne mbále, nlanḡe wɛ nɛn mɛé, áde ébédé etum, mmɔn epúdé'áá abad, ékág-kɛ kéhéé wéé édáá. Bon áde wɛchunné wɛsád mekáá, mod ampée awáád wɛ abad, akɛɛn-nɛ wɛ wéé wéedáá' é akɛ.” ¹⁹ (Yesue anhób nê álúmed nyaa e kwééd eché Petro áwɛɛ, álúmed ehúmé é Dyóɔb.) Ambíd e nê dɔɔ Yesue álánḡéé mɔ aá, “Hídé mɛ.”

Yesue ne mbapɛɛ awé adáá

²⁰ Dɔɔ Petro ánóné ámbíd bon ányinɛ' nées mbapɛɛ ampée áhídeé bɔ. Ane mbapɛɛ abédéé mbapɛɛ awé Yesue ándanḡé. Mɔɔ andyɛé Yesue á akéb á póndé éche bédyágé'áá ndyééd ngukél, bon ásɛdéd Yesue aá ken, nzé-módé ásom mɔ. ²¹ Anyín áde Petro ányíné-'aá mɔ, anhób aá, “A-Sán, chán-náa anén mod?” ²² Yesue ankwɛntén mɔ aá, “Nzé nhede mɛé ábê á alongé kááɔne póndé eché mépɛé, chán nê ánóné wɛ? Hídé mɛ.” ²³ Né-ɔɔ, énkánléd ántinté e bad ábe béhíde'áá Yesue hóm ásyáál nɛn bán ane mbapɛɛ éewáá, kénɛé Yesue énkénhóbpe aá, éewáá. Anhób dásɔ aá, “Nzé nhede mɛé ábê á alongé kááɔne póndé eché mépɛé, chán nê ánóné wɛ?” ²⁴ Ane mbapɛɛ mɔ abíde mbón áyál e nímɛn mekan, mɔ-'aá atelé mɔ asɛ. Debíí-ɛ bán, kékéé eché áhóbé édé mbále.

Asóg á kálag eché Jone

²⁵ Ekud é mam émpée édé éche Yesue ábélé. Nzé bénhób bán bétele' mésyáál asɛ, ahóg ámbíd e ádíníí, nwɛmtan mɛé né nkɔɔnsé méekwoḡké eché kálag ahé áte.

Kálag e Mbɛltéd níme bembapɛɛ bé nlomag Ndibned ní kálag

Mod awe atelé kálag e Lukasɛ mó atelé-’ɛ kálag e Mbɛltéd. Mekan níme enén kálag mékoo’í alúmed áte médií aláa bad ngáne Edə́ədə́ɛ́ ɛ́che Esáá énwɔ́ngɛ́nnɛ́ bad ábe béhídé’áá Yesue ákal nkalanj ní bwám tɔ́ngɛne Yesue á Jerusalem, á mbwóg é Judeya ne Samaria ne á mesóg mé nkòńsɛ́. Elúmtɛ ngáne adúbe á bad bé Krísto ábédé álóned chòm ɛ́che bad bé Israel béndübɛ́ɛ́. Enén kálag elúmtɛ ngáne adúbe á bad bé Krísto ábóótédé á Jerusalem ámbíd e mpume níme Krístə́ə ne ngáne ákíí mebwóg mémpɛe. Atón áde ádɛ́ etógnén áde enén kálag elúmtɛ́ ɛ́ ámpɛ́ ádíi nsón níme Edə́ədə́ɛ́ ɛ́che Esáá ébeleé. Empɛ́ ne ngíne ámín e bad ábe bédúbpé á mbwɛ ní Pentekos.

Nkabtéd ní kálag

Abonşen bad ábe békale nkalanj ní bwám 1.1-26

a. Póle e asóg eche Yesue ne ábe Bembapɛɛ 1.1-14

b. Mod awé atédé Judasɛ échɛ etál nɛ́ngáne mbapɛɛ 1.15-26

Nkalanj níme Yesue níkálté á Jerusalem 2.1-8.3

Nkalanj níme Yesue níkálté á Judeya ne á Samaria 8.4-12.25

Nsón níme Paale 13.1-28.31

a. Eke é’só áke dé abel nsón 13.1-14.28

b. Mbom níme bembapɛɛ bé nlomag ne belyáged bé mwembé á Jerusalem 15.1-35

c. Meke níme melónténé mébe áke dé abel nsón 15.36-18.22

d. Meke níme melónténé meláán áke dé abel nsón 18.23-21.6

e. Paale adé á mbwóg á Jerusalem, á Kaisaria ne á Roma 21.17-28.31

Titée Dyóbɛ ad mósólom Edə́ədə́ɛ́ ɛ́che Esáá

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, á kálag eché nísébpé atel, mentél mekan ásé níme Yesue ámbenlé ne níme áyágté’áá bad. Ambɛ́l nímén mekan bootya á pónde eché ámbóotédte níme nsón, ² kááɛne, á pónde eche Dyób dɛ́mbenlé bonj ápúmɛ. Byánán ápumɛ, ámbenléd ngíne e Edə́ədə́ɛ́ ɛ́che Esáá, aláa bad ábe ámpwɛdté nɛ́ngáne ábe bembapɛɛ bé nlomag mekan níme betáńgéné abel. ³ Bootya áde Yesue áwédé, ápe móom mé e’pun méniin, anlúmed ábe bembapɛɛ bé nlomag yál ngen ne ngen, álúmed nén aá ne mbále módé á alongé. Bényinnáá mó díd ákanlé-’ɛ bó tɔ́ngɛne nkamlen ní Dyób. ⁴ Pónde póg áde bóɔ́bɔ́ bédyákgkɛ ndyééd, ansím bó etúu áte aláa bó aá, “Nyééhídtɛ á dyad á Jerusalem. Nyésine’ nde eché Titée awém alángé nyé aá móhɔ́bɛ́ aá móɔ́bɛ́ nyé. Ene nde chɔ́o mɛ́nláá’ɛ́ nyé. ⁵ Jɔ́ne adúśánnáá bad ne mendíb, bonj ámbíd e nguse e e’pun bóɔ́b, bédusén nyé ne Edə́ədə́ɛ́ ɛ́che Esáá.”

Yesue apúmmé

(Mak 16.19-20; Luk 24.50-53)

⁶ Pónde póg bembapɛɛ bé nlomag bóɔ́be Yesue bɛ́nladén hóm ahóg. Héɛ bésɛdté mó bánken, “A-Sáj, láa sé. Mmén mesú dɔ́o wébenlé bonj bad bé Israel bə́wónj ngíne ámpɛ́ ákamlen echab yál-ɛ?” ⁷ Héɛ Yesue átimtanné bó aá, “Titée mó abenlad eche ngíne átií pónde ne mekağ níme kéchéé ébenlédté. Nyéewóó’ɛ́ kunze ábíi pónde eche nímén mekan mébenlédté. ⁸ Bonj áde Edə́ədə́ɛ́ ɛ́che Esáá épií’ɛ́ nyé nyéékúd ngíne, hé-’áá nyékanléé bad mekan

míme nyényíné tângene me á dyad á Jerusalem, á mbwóg é Judeya, ne e Samaria esyāāl káŋ nyépē á metóngé mé nkōŋsé mesyāāl.” ⁹ Yesue amaá-’áá bō aláa nē, dōo Dyōb ábélé boŋ ápūmē ámín. Ade bédii bēnōnéé mó nē, mbaŋ énkūtēn mó, bēnkēnyín-naá mó ámpē. ¹⁰ Bembapēē bēmbē bētānē mīd áte bēnōné’ ngāne Yesue ákagké ámín, dōo bad bēbē ábe bēhédé mbóté éche épūbe’ bēbídé taléd, bétyéém bō á nkag. ¹¹ Héé ábē bad bēbē bésēdtéé bō bánken “A-bad bé Galilia, cheé nyétyéémé hén, nyénōnéé ámín? Anén Yesue awē Dyōb ábélé boŋ áhídé áfinté echēn, ápūmē ámín, áfīm ámbíd melemlem ngāne nyényíné akag ámín.”

Matiasē atédé etál éche Judasē

¹² Héé bembapēē bé nlomag bēhídté á Ekone é Menzab, bétīm ámbíd á Jerusalem. Eché eke ebédé dyam eped é Máyl ehóg. ¹³ Ade bésólé á dyad-tē, bēnkē bésól á toŋ eche bēdyéé’áá áte. Ene toŋ ebédé á esón é ndáb éche édé ámín. Abē bembapēē bé nlomag bēbédéē Petro, Jōne, Jemse ne Andreyā, Filibe ne Tōmase, Batolomyo ne Matyo, Jemse, mwān awe Alfōse ne Simōne awē anwōŋ kán e alon, ne Judasē mwān awē Jemse. ¹⁴ Abén bembapēē bēyógké’áá aladen áte hōm ahóg ákáne nchoo ne bebaád, Maria, Yesue nyaa, ne Yesue baányan.

¹⁵ Mmē mesú mēn, bad ábe bēndūbē Yesue bēnladén áte. Bēbédé dyam mbwókel ne móom mé bad mébē. Héé Petro átyéémé ámín áfinté echáb boŋ áhōbē áá, ¹⁶ “A-baányan, mekan míme méténlédé á kálag e Dyōb métāŋgéné alón. Edāádəŋ éche Esáá énhōb á’sō é pōndé á nsəl míme Dabide tângene Judasē awē antómén bad ábe bēnkē Yesue akób. ¹⁷ Judasē abédé nhóg áfinté e syānē. Yesue ampwēd mó ábel nímén nsón melemlem nēngāne ámpwēdté syānē. ¹⁸ (Mōné míme ánkudté áyāle ebēbtéd éche ámbēnlé, anchanén mó etúú. A etúú-te wē dēn-naá ánsongé dúu, awé-’e, abum ákán mó, mmii mbídtē mó áwed. ¹⁹ Bad bēsýāāl á Jerusalem bēnwōg ádán akan, né-ōó bēnchōg áde hōm áwab ehōb-te bán Akeldama, nédē, ‘Ndōob e mekií.’) ” ²⁰ Petro ambád ahób áá, “Nén ábēnlédé ngāne éténlédé a kálag e ngāse é Dyōb nén bán, ‘Ade hōm áfīm e’bwōgən modmod eelóó’ áhed.’

Éténlédé-’e nén bán,

‘Mod ampée átéd eche etál é nsón.’

²¹ “Né-ōó, éhedne’ nén bán dépwēd mod nhóg. Ane mod atāŋgéné abé mod awē abágáá ne syānē pōndé esyāál eche echēd Sāŋ Yesue ne syānē dékágé’áá mebwóg ne mebwóg, ²² bootyaa á pōndé echē Jōne ádúsánnáá bad ápe á pōndé echē Dyōb dēmbēnlé boŋ Yesue ápūmē. Mōmpē atāŋgéné abé mod awē ambé mbōŋ áde Yesue ámpuú’é.”

²³ Héé dōo bēpwédé bad bēbē, Josebe awē bēpwāŋtánnáá bán Basabase (bēchógé’áá mōmpē bán Justuse) bō Matiasē. ²⁴ Dōo békānneé bán, “A-Sāŋ ebíí mod asyāál nlem áte. Lúméd sé mod awē épwédé áfinté e ábén bad bēbē, ²⁵ átéd etál néé mod a nlomag, éche Judasē átédte boŋ mwēn áfímé’ éche eped éche ébōŋnéde mó.” ²⁶ Né-ōó, bēnsíd mbambú álúmed bō mod awē bēpwēdté. Dōo mbambú élúmté bō ápwēd Matiasē. Né-ōó, bēmbād Matiasē á mesongé mé bembapēē bé nlomag ábíníí dyóm ne nhóg.

2

1 Ade ngande e Pentekos épédé, bad ábe bédúbpé Krístæ bésyāāl bēnladén áte hōm ahóg. * 2 Abwāg-ābwāg esaád émbíd amín. Ebédé néε ekukud é ngine éche étóme'. Echē esaád énlōn ene ndáb esyāāl áte echē ábē bad ábe bédúbpé bēmbēε áte. 3 Hē dōo bényíné bwēm nēngáne muú nímé nwāgné néε e'chēm ntýéémé mod-téé á nló-mín. 4 Edáádaj éche Esáá émpií bō moosyāāl, mod-téé ábootéd mehób mé bad bēmpēe ahób nímé béesebpéé ayáge. Edáádaj chōo élyágté'áá bō áhób kéchéé éche bēhóbé'áá.

5 Enén póndé bad bé Israel ábe békánáá Dyōb bēbédé á Jerusalem. Abén bad bēmbíd mebwóg ne mebwóg á nkōnsé. 6 Awóg áde bēwógé échén esaád, ndun e mod enladén áte wée ábē bad ábe bédúbpé bēbédé. Yāl enkóm bō áte bwāmbwam áyāle ngáne bad ábe bédúbpé bēhóbé'áá ábíníí bad bō mod-téé ácheme' échē ehób. 7 Ne nkōmtēn ní yāl áte, bēnsedéd bán, “Kíné saá á mbwóg e Galilia ábén bad bésyāāl bēbídé-yε? 8 Chán-nō ébénlédé boj syāā mod-té awógé' ngáne bēhóbéé éche ehób. 9 Atínté e syānē, baahóg bēbídé á melonj mé Patia, Média ne Elam; melonj mé Mesopotemia, Judeya ne Kapadosia; melonj mé Ponto ne mé Esia, 10 melonj mé Frigia ne Pamfilia, alonj á Egipto ne mebwóg mé alonj á Libia, bēnben ne Sirine syānē bad behóg debídé á dyad á Roma. 11 Atínté e ábén bad bésyāāl donje achyáádté ne bad bé Israel, ábíníí-ε bad ábe béesē bad bé Israel ábe bēhíde' adúbe á bad bé Israel. Syānē bad behóg debídé á alonj á Krēt ne á alonj dé Arebia boj kénē, syānē mod téé awóge ngáne bēhóbéé áwe ehób-te ndāle é mekan éche Dyōb ábélé.” 12 Yāl enkóm bō áte bényāg-ke bwāmbwam, bésēdté nhóg ne aníníí bánken, “Chán nén ádíí-yε?” 13 Kénē, donje á bad bēwélé'áá bad ábe bédúbpé, bēhóbē bán bémáá mím amwé.

Póle eche Petro

14 Héε Petro átyéémé amín átínté e ábíníí bembapēε bé nlomag dyóm ne nhóg, áchāgté ehób, álāngē ndun e mod echē embé áhed aá, “A-baányaj ngé Israel ne nyé baasyāāl ábe nyédyεε á Jerusalem, nyélām metúu rílāa nyé ngáne nén ádíí. 15 Abén bad bēemwédéé mím ngáne nyéwēmtanné. Bín é'díi bōob ngāj abog é mbwēmbwε ngēn. 16 Boj nén ábénlédé ntíined e'yale ábe nkal é edáádaj Joel ánhōbpé aá,

17 Dyōb áhóbé nén aá,

‘A e'pun bé asóg,

mēlōm échēm Edáádaj éche Esáá épíi moosyāāl.

Abén bán bé bebaád ne bé baachóm bēhóbē mam níme mébēnléd á'sō é póndé.

Echén kódebad ényīnē ndóg éche éhúú ne mε,

ábēn bechun bé bad-te bēnanjé nló.

18 Nē dēn-εé mébēnlé.

Mēlōm échēm Edáádaj nímé mesú, épíi ké ábēm bembāledε, bebaád ne baachóm,

boj bēhóbē mam níme ríhúú ne mε, níme mébēnléd á'sō é' póndé.

19 Mēlūméd menyáké ádyōb

nlúmed-te e'chemléd á nkōnsé.

Mekíí mésyógé, muú ríchodēn, mwēntud-te mbíde'.

20 Etondεε ákwε ehíntēn,

ngōn-ne éyāg néε mekíí.

Mmén mekan mébēnléd epun embáá é ehúmé é Sānjú édēhób bán épag.

* 2:1 Nzé móom mé e'pun métáan méntōm ámbíd e ngande e Nnyíme-ámín dōo enén ngande ébágáá. Echē epun chōo bad bé Israel bēdyágé'áá ngande e mpád ní bwēm.

21 Ene póndé kénzéé awé akwenténé aá Yesue adé mó Sánjgwéé äküd e'soosoj.'

22 Petro ambád ámpē aá, "A-bad bé Israel, nyélám metúu nyéwóglēn chōm eche rihééé ahób. Dyōb dēmbēl Yesue mod a Nazaret ábēl ndale é mekan mé menyáké ne e'chemléd álúmed nyé nén aá mó mwēn-neé mólómē mó. Nyébēn nyébíí nē bwám áyāle nén átínté echēn dōō nē dēmbēnlédté. 23 Dyōb dēmmad abíí, ámād-te atíí nén aá nyéwúu Yesue abe áde nyēmbē mó á mekáá mé bad bé ekoyí, bonj bēbōmē-'e mó á awōg. 24 Bonj kénē, Dyōb dēmpuúd mó, ahúd mó á metuné mó kwééd, áyāle kwééd eéhele'aá-se éhanj mó. 25 Dabide anhób tñgēne mó aá,

'Nnyíné'aá Sánjgwéé áwēm á'sō-te póndé ésyāāl.

Adé mé á ekáá émbáá, né-óó, meētāgēē áte.

26 Nē ábélé nlóné ne menyinje

nkale-'e póle ne menyinje mésyāāl.

Echem yāl-le ámpē éwālē e'lyóg bé nlém abé áde nídíí á alongé.

27 Ayāle wéemwaá-se edáádāñ echēm émāānēd á mbwóg e kwééd, wéemwaá-'e wē ndim níme awōñ mbāledē níbōó á soñ-tē.

28 Elúmté me menzii níme nípēene' alongé, abé áde wébēē-'e me á akéb mēbē menyinje.' "

29 Petro ambád ámpē aá, "A-baányan, nlanje nyé ne aláa dēn nén meé Dabide awesyānē sáá ambáá, anwé. Bénlímē mó, echē soñ edé-'e hén káāñne chii. 30 Dabide abédēē nkal é'dáádāñ, ambíí-'e chōm eche Dyōb dénhōbpē aá móōbē mó. Dyōb dēmmwē melé nén aá móōtéd mwān á mbyaa níme Dabide móbēl mó kññ melemlem nñgāne Dabide ámbēē kññ. 31 Dabide ammād anyín á'sō é' póndé, dyam áde Dyōb débenlé, né-óó, anhób mam tñgēne mpuu níme Ane-awē-Béwógté. Anhób aá,

'Dyōb dénkēmwaá aá ámaaned á mbwóg e kwééd,

ndim ménkēmbōó-aá mó á soñ-tē.'

32 Ane Yesue mó-'aá Dyōb ápuúdté, sé moosyāál sédē-'e mbōñ bán apuúdé.

33 Dyōb ábágé mó atíí dé edúbé áwe ekáá émbáá. Abagé-'e mó Edáádāñ eche Esáá eche ánhōbpē aá móōbē mó. Yesue mó-'e ábágé sé echē Edáádāñ, chō-'aá ékás bonj nyényínē', nyéwōgē-'e kéchéé echē ébenlad chii. 34 Debíí nén bán Dabide enkēmpuméé, bonj kénē anhób aá,

'Sánj Dyōbē anláá awem Sánjgwéé aá,

Dyēé áwēm ekáá émbáá,

35 káāñne á póndé echē mébenlé bonj ékōgtéd ábōñ bad bé ekoyí ámín ne mekuu.' "

36 Petro ambád ahób aá, "Né-óó, nyé bad bé Israel bésyāāl nyékoñ abíí nén bán anén Yesue awé nyébómmé á awōg mwēn-naá Dyōb dēmbēnlé ábē Sánjgwéé mó-'aá adé Ane-awē-Béwógté."

37 Awóg áde ábē bad béwógé póle eche Petro, entagéd bó á mewēmtēn-tē bwāmbwam. Héé bésēdtēé Petro ne abiníí bembapēé bé nlomag bánken, "A-baányan, cheé-ō sētánjéne ábel?"

38 Petro antimén bó aá, "Nyémod-téé nyétimēn Dyōb, nyéte de alongé dé mbéb bonj nyékud edusen á dín áde Yesu Krístā, ábel nén Dyōb álagšen nyé mbéb Dyōb débē-'e nyé echē nde, Edáádāñ eche Esáá. 39 Nyébíí nén bán chōm eche Dyōb áhóbé aá móōbē nyé édíí áyāl echēn ne áben bán ébē-'e ké áyāl e bad ábe bédē nchabnede. Edé ne moosyāál awé Sánjgwéé áded Dyōb, áchénlé ábē ne mó."

40 Petro anléb bó, aláá-'e bó mekan mémpēe hiin. Ansím bó etúu áte ahób aá, "Mod-téé ásoñ ádē alongé, ésebé nē, né Dyōb dékōgsēn nyé melemlem

ngáne ákǝgsɛnnē enén nyongɛl e ebébtɛd.” 41 Bad híin béndübē dyam áde Petro ánhǝbpē bédusén-ne bǝ. Mmē mbwɛ mesongé mé bad níme mémɛbád ámín e bad ábe béndübē, mébéde dyam e'kálé é'láán. 42 Bɛmbanē nlém áyáge mekan níme bembapɛɛ bé nlomag béyágté'áá bǝ, bébé-'ɛ nlatén ne bad ábe bédübpé Krístǝ. Bǝbǝ békánnē', bédyág-ke ndyééd hǝm ahóg.

Nlatén mí bad ábe bédübpé

43 Bembapɛɛ bé nlomag bébéle'áá menyáké, bélümté-'ɛ e'chemléd híin. Kénzée awé annyín antágé nsál áte. 44 Bad bésyáál ábe béndübē Yesue bémbē békɛɛne' nlatén á'sǝ. Chǝm-té-'ɛ éche mod ánwǝngē ébéde é moosyáál. 45 Bésómáá-'áá bwém, békáb ne mod-té ngáne ántǝgnēnnē. 46 Béyǝgk'é'áá aladɛn hǝm ahóg epun-té á Ndáb-e-Dyǝb ákáne. Bédyágé'áá ndyééd hǝm ahóg áwáb mendáɛ ne nlém nhǝg ne nyinyige mésyáál. 47 Békéné'áá Dyǝb, bad bésyáál béwǝón-ne bǝ nlém mí bwám. Epun-té-'ɛ Dyǝb ábádáá bad ábe békúdé e'soósǝn ámín e mesongé mé bad ábe bédübpé.

3

Petro áchǝnté mod awé awédé epɛd

1 Mbwɛ nhǝg Petro bǝ Jǝn békágé'áá á Ndáb-e-Dyǝb. Nén ábéde á ngǝn éláán é müte, pǝndé eché bad béyǝgk'é'áá akɛ á mekáne. 2 Mod nhǝg mó-'ɛ ambé á mmwɛ mé eyáde é Ndáb-e-Dyǝb. Béchágé'áá níme mmwɛ bán, Mmwɛ níme Mbóó. Ane mod anwé epɛd se áde béchyáá mǝ. Epun-té bépémé'áá mó, bébánē mó á mmwɛ hē, áchǝmē mǝné wɛɛ bad ábe békágé'áá á Ndáb-e-Dyǝb. 3 Anyín áde ányíne Petro bǝ Jǝn bésǝle' á Ndáb-e-Dyǝb-te, anchóm bǝ ndɛ. 4 Dǝó bǝnǝnɛé mó chǝón, bǝn Petro áhǝbē áá, “Nǝné' sé!” 5 Héɛ ane mod ánéne bǝ ne mewémten nén áá móóküɛ chǝm áwáb. 6 Dǝó Petro áhǝbɛé áá, “Meewóó'é mǝné ké nhǝg bǝn chǝm éche níwóó chǝó mébéé wɛ. A ðín áde Yesu Krístǝ a Nazaret, hidé ásé, ékag!” 7 Dǝó Petro áchǝngé ane mod ekáá émbáá, bǝn áwǝngǝn mó átyéem ámín. Abwǝg-ábwǝg mekuu ne mekǝge níme ane mod ménwédned. 8 Anhǝb, atyéém ámín, ábootéd-te akɛ. Ansól á Ndáb-e-Dyǝb ne Petro bǝ Jǝn, ákag, áhebé' ámín, ábagé-'ɛ Dyǝb mekenag. 9 Bad bésyáál ábe bébéde awéd bényín néɛ ákagké ákémte-'ɛ Dyǝb. 10 Bǝnchem mó bán mó abéde mod awé adyéé'áá á Mmwɛ níme Mbóó ní Ndáb-e-Dyǝb áchǝmē bwém. Yǝl enkóm bǝ áte, bébé-'ɛ menyáké ne dyam áde ábénléde ne mó.

Pǝle eche Petro áhǝbɛ á Ndáb-e-Dyǝb

11 Yǝl enkóm bad bésyáál áte ábe bémbɛ á Ndáb-e-Dyǝb. Né-ǝó bǝnyvagéd béke bétán Petro bǝ Jǝn á abebpé á Ndáb-e-Dyǝb áde béchágé'áá bán Abebpé áde Solomonɛ. Ene pǝndé ane mod awé Petro bǝ Jǝn bǝnchǝóódté, ambé áhídé bǝ. 12 Ade Petro ányíne ábɛ bad, anláá bǝ áá, “A-bǝnné bé Israel, cheé ékǝá bǝn nén ákǝmté' nyé yǝl áte? Chán-nǝ nyénǝnɛé sé nɛ? Nyéwémtan nén bán échɛd ngine chɛn, ké'ɛ asǝn áde sésáá á'sǝ é' Dyǝb dǝó ákǝá bǝn sébɛl anén mod ábootéd akɛ-ye? 13 Dyǝb áde Abrahame, Aisige ne Jakǝbe bébɛnleé, néde Dyǝb áde ábǝd betaa, álúmté ehúme éche awe mbǝled Yesue. Nyémbe mó á mekáá mé benkamlɛnɛ, nyébǝn-'ɛ mó áyál á'sǝ wɛɛ Payledɛ. Ké áde Payledɛ ánwémtennē mó atede, nyémbé nyébǝn mó áyál. 14 Abéde mod awé asáá, abé-'ɛ ane awé abele mekan níme métǝngɛné, bǝn nyémbǝn mó áyál. Nyéntím nyécháá' Payledɛ bán áchenned nyé mod awé awúé' bad. 15 Né-ǝó nyénkǝn béwúú mod awé apiinad bad alongé á mbále, bǝn Dyǝb dǝmpuúdté mó. Sébɛn sényínné níme mekan ðíd. 16 Anén mod awé nyényíneé nén, awé nyébíí-'ɛ bwám, ngine eché ðín áde Yesue áwóó ne adúbe áde áwóó ne adúbe áde

áwánlé áyàlè ádè òfin, dọ́o ábágé anén mod awé anwé eped ngíne, ádí-d-ṭe mó bwám. Nyé bèn nyényíné-’ε.

¹⁷ “Bọ́b-pọ́, a-baányan mbíi nén mée, kéchéé éche nyáábe áben belyáged nyembenlé Yesue, nyembéi chọ́ áyàlè nyènkembíí’ é chọ́m éche nyébeléé. ¹⁸ Kénée ébénlédé-’áá nê, Dyòb dèn dọ́o álonté ábè e’yale se’ bọ́d áde anláá’ é bekal bé’daádàṅ bésyáál áá béhòb bán Ane-awé-Béwógté àkùd metake. ¹⁹ Né-ọ́, nyétede áden abé dé mbéb, nyétimen Dyòb ábel boṅ ábóded nyé mbéb. ²⁰ Nzé nyébelé nê, né pónde épè echè Sàngwéé áhóódté nyé nlem. Ene pónde-’áá àlóméé nyé Ane-awé-Béwógté, nédè Yesue, awé ápwédté nyé. ²¹ Yesue atáṅgéné asébe dé adyee ádyòb kááṅ pónde épe echè Dyòb déhàṅlénne mekan mésyáál boṅ métim ekáólé. Nén dọ́o Dyòb dèmbenlé se’ bọ́d áá bekal bé’daádàṅ ábe bésáá beláa bad. ²² Mosée mwèn anhób áá, ‘Sàngwéé awé adé áden Dyòb ápwéde nyé nkal é’daádàṅ áfinté e ábèn bad melemlem née me. Nyébel chọ́m ésyáál éche áláṅgé nyé áá nyébel. ²³ Kénzée awé eewógne ane nkal é’daádàṅ, Dyòb déhùd mó áfinté e bad bé Dyòb abódéd-ṭe mó.’ ²⁴ Bekal bé’daádàṅ ábíníí ámpè bootya Samwéle ne ábe bèmpè ámbid echè, bó moosyáál bènwalé nlébtéd, béhób-pe mekan nime mébénléd nímén mesú. ²⁵ Dyam áde Dyòb dénhòbpe mbwiined ne bekal bé’daádàṅ ábédée áyál echèn, nyèmpè nyéwóó-’ε akab áyàlè melè nime Dyòb démmwéé ne ábèn betaa. Dyòb dénláá Abrahamé áá, ‘Mènaméd moonoyon asyáál á nkòṅsè mbwiined ne nímòṅ nchyaátén.’ ²⁶ Né-ọ́, Dyòb démpwéd awé mbaledé. Ade ápwéde mó, áwèn dọ́o ánsèbèé mó alóm ánamed nyé ábel áde ábenlé boṅ nyétédè nímèn mbeltéd mé mbéb.”

4

Kóte ekáádté Petro bó Jṅ

¹ Petro bó Jṅ bédii békánlé’áá bad mekan, dọ́o nguse é beprise ne mod ambáá a plúse a Ndáb-e-Dyòb, ne nguse e Besadusia bépédé wée bémbéé. ² Bènlíṅ áyàlè ábè bembapere bé nlomag bébe béyágté’áá bad bán Yesue apuúde, éche élúnte nén bán bad ábe bewardé bébè á alongé ámpè. ³ Bènkòb Petro bó Jṅe béhé bó á mbwag. Ngáne bín bèmmadté ahín, bémbé áhed kááṅ ne mbwembwé. ⁴ Kénée bènkòbpe Petro bó Jṅe, ndun e mod eche enwóg mam nime békánlé’áá bó, endúbe. Mesongé mé bad ábe bédúbpé mènchàgè mepè dyam e’kálé é’ bad é’taan.

⁵ Née bín é’sáṅgé, benkamlene bé Israel, bad bémháá bé dyad ne bemeléde bé mbéndé bènladén áte á Jerusalem. ⁶ Anase awé abedé prise ambáámbáa ambé áhed, ne Kaifase, Jṅe, Alesandaa ne bad bèmpèe ábe bédé á túmbé echè Prise Ambáámbáa. ⁷ Bèntíí Petro bó Jṅe áwab e’sò-te, boṅ bésédté bó bánken “Chán nyémwéde anén mod awé anwé eped bwám adid? Ngíne ne òfin áde nzéé nyébénlédé?” ⁸ Héé Edáádàṅ éche Esáá epíídé Petro, élón-ne mó áte. Dọ́o áhóbéé áá, “A-benklamlene ne bad bémháá bé dyad, ⁹ nyèchagè sé nén chíi ákád sé áyàlè mboṅ nime sébénlé anén mod awé anwé eped ne ngáne ámwéde bwám adyee. ¹⁰ Nyé bad bé Israel nyébíi-ọ́ nén bán anén mod awé atyéémé nyé á’sò-te adyee bwám á ngíne e òfin áde Yesu Krístà, mod a Nazarét. Nyèmbomé mó á awag boṅ Dyòb dèmpuúdí mó. ¹¹ Mó adé ane awé éténlédé á kálag e Dyòb áyál echè nén bán, ‘Aláá áde belón bé ndáb bènchenéé dọ́o áfímé aláá dé etógnén.’

¹² “E’sooson béesaá ne mod ampée éetóméé Yesue, áyàlè òfin dèmpèe déesaá á nkòṅsè-te wén áde Dyòb ábágé moonoyon áde atáṅgéné syánè ason.”

¹³ Bɔɔb-pɔɔ, yǎl enkóm bad bé kóte áte ányín nén bán Petro bó Jɔne béhóbé ésebán mbwóg ké nhóg rídé bó áte. Bénsɔntɛn-ne nén bán bédii bad bé ngên ábe béeyágké kálag embáá. Dɔɔ béchéme nén bán bóɔ bébáge'áá pónde ésyāal ne Yesue. ¹⁴ Bon ngáne bényinné née mod awé Petro bó Jɔne béchoódté átyéémé áhed ne bó, dyam dénkembongé bó ahób. ¹⁵ Né-ɔɔ, bɛnlāá bó bán bébíd á ndáb e kóte. Bébidé-'áá bó, bèn ne bèn bébootéd akal, ¹⁶ bésɛdté bánken, "Chán débenlé ábén bad? Moosyāal á Jerusalem abii áá bóɔ bébélé enén ndale e menyáké. Deéhɛɛ-se dehób bán béebelé. ¹⁷ Bon detáŋgéné ábén bad etúu asím áte nén bán bésóg bad akale táŋgene Yesue, ábel bon mímén nkalan méekanlád se nkag á'só." ¹⁸ Dɔɔ béchénlé bó ámbíd ámpé bon bésímé bó etúu áte bán béehédé awóg ámpé mbéd née béhóbé ké'ε béyágté á dín áde Yesue. ¹⁹ Bon Petro bó Jɔn béntimtén bó bán, "Nyé bèn nyéhób chóm-éé étáŋgéné á'só é' Dyób. Awógen nyé káa áwógen Dyób? ²⁰ Ayāle sé pen sééhɛɛ-se sédtb nsál bán séekanlé mam míme sé bèn sényinné díd séwógén-ne etúu." ²¹ Bad bé kóte bényáŋg bésím bó etúu áte ngíne ngíne. Ámbíd ené bènchené bó, áyāle békényinné nzii eché béhele békógsén bó áyāle bad bésyāal békémté'áá Dyób táŋgene dyam áde ábénléd. ²² Mod awé menyáké mēmbenlédté áyāl bon ádyéé bwám antóm móom mé mwé méniin.

*Bad ábe bédúbpé békánné bán
Dyób ábe bó e'wéd bé nlém*

²³ Ade bad bé kóte bétédte Petro bó Jɔne, bɛnké echon é bad bé Krísto atán, béláá bó mam míme beprise bémbáá ne bad bémbáá bé kóte bélangé bó. ²⁴ Ade ábé bad bé Krísto béwóge nē, bɛnlád nsál ákáne. Bɛnlāá Dyób bán, "Titée, wε awé eháge nkɔn ní mín ne rí sé, edib é nkwe ne bwém é syāal ábe é'dé bó áte, ²⁵ wenlóm Edáádəŋ éche Esáá wéε eched sán ambáá Dabidε, awón mbáledε wéε ébel áhób ábén e'yale nén áá, 'Cheé ékáá bon bad ábe béesé bad bé Israel béliε' bwámbwam? Cheé ékáá-'ε bon bad bébelé e'háké ngên?

²⁶ Kāŋ é nkòŋsé élade yǎl, bɛnkamlɛ-ε ámpé békóbe mbom átáŋgen Sán Dyóbε ne Ane-awé-Awógté.'

²⁷ Ebénléde nē dɛn. Hɛradε bó Pontus Payledε bɛnkɔb mbom á dyad-té hén ne bad ábe béesé bad bé Israel ne belyáged bé bad bé Israel. Bɛmbɛl nē áhage Yesue awón mbáledε awé Asáá awé Ewógté. ²⁸ Bɛnkɔb mbom ábel mam míme mmón wɛmmádté atii ne echon ngíne á'só é' pónde mébenléd. ²⁹ A-Sán, bɔɔb-pɔɔ, mmón énon akím áde békíméε, ébe sé ábón bembáledε nlém ákal échón eyale ésebán séwóge mbwóg. ³⁰ Lúméd echon ngíne édidε bad bwám. Ebel-lε séhel e'chemléd ne menyáké ábel á dín áde Yesue, awón mbáledε awé asáá." ³¹ Bémáá-'áá akáne, hóm áde bɛnládné áte ánəŋned. Bó moosyāal bɛnlón ne Edáádəŋ éche Esáá bébootéd-tε eyale é Dyób akal ésebán mbwóg rídé bó áte.

Bad ábe bédúbpé bébεle mekan néε mod nhóg

³² Bad bésyāal ábe bédúbpé bɛnwón nlém nhóg ne mewɛmtɛn mehóg. Modmod eehóbe'áá áá móo mówóó échén ké'ε échínii bon bwém é'syāal bémbé bó ntéd. ³³ Bembapεε bé nlomag bɛmbε békálé' ne ngíne esyāal nén bán bédé mbón nén bán Dyób ápúúdté Sánjú Yesue. Dyób-pe démbád bó nsímé ábe ámín e nsímé. ³⁴ Modmod eetóge'áá chóm áftinté echáb. Pónde ne pónde té bad ábé bɛnwón e'túu ké'ε ndáb bésómé'áá chó, bɛpɛn míme mɔné, ³⁵ bébε bembapεε bé nlomag, bó-'ε bétédé'áá békáb ne mod-téé ngáne ántɔgnɛnné. ³⁶ Nē dɔɔ Josebε, mod a túmbé e Levi awé béchyáá á alon á

Sayprus ámbenlé. Bembapεε bé nlómag béchágé'áá mó bán Banabase, (néde mod awé awéde bad nlém á abum.) ³⁷ Ansóm etúú, atéd nímé mone, ábe wée bembapεε bé nlómag.

5

Ananias ne Safiraa

¹ Mod nhóg abéde bán Ananiasε, mwaád-te bán Safiraa. Bómpε bénsóm donge á bwém ádáb. ² Boη ankoó donge á mone ámbíd, mwaád-te ámpε ámbíi. Ananiasε ampεén mone níme ménlyǵ ásε wée bembapεε bé nlómag. ³ Héε Petro álanǵεé mó nén aá, “A-Ananias, cheé ékáá boη ehé Satane etál wée ásol wε á nlém-té. Bóob-póó, abelé wε ekánlé Edaádəη éche Esáá metóm akoo áde ékónǵé eped é mone níme ésómné bwém. ⁴ Edéhób wé mósóme' etúú ébédeε echon, áde émáá'-ε chó asóm ámpε, mone nímed níbédeε nímdon. Cheé ékáá boη etíi áwón nlém-té wée móbel enén ndín e akan? Saké moononj ékánlé metóm boη Dyób dóo ékánlé metóm!” ⁵ Awóg áde Ananiasε áwógé nén, anhún ásε, awé'-ε. Mbwóg ní ngine ménkób bad bésyā́l ábe bénwóg ádén dyam. ⁶ Kódebad émpε áhed, bétéd mó ndim, békanj mó béke bélime.

⁷ Dyam háwa élaán ámbíd ené, Ananiasε mwaád ampε, enkémbíí'ε pen dyam áde ábénléde. ⁸ Petro ansedéd mó aá, “Láá me, mone nisyā́l mán níme nyékúde áyál é etúú éche nyé awonj nchóm nyénsómme-ye?” Safiraa ankwentén mó aá, “Éε, nisyā́l mē.” ⁹ Dóo Petro álanǵεé mó aá, “Cheé ékáá boη nyékágé' Edaádəη éche Sǵngwée? Nóné', bad ábe bélimmé awonj nchóm bóó bédé á mmwε nínií, bétéd-te wémpε ndim hē bóob.” ¹⁰ Abwóg-ábwóg ane mmwaád anhún ásε á'só-te wée Petro, awé'-ε. Eché kódebad énsál á ndábe bényín bán amaá awé. Dóo bébidné mó ndim á ebwóg béke bélime á nkæg ní soη wée nchóm. ¹¹ Mbwóg ní ngine ménkób mwembé nisyā́l ne bad bésyā́l ábe bénwóg ádén dyam.

Bad bé nlómag bébéle menyáké híin

¹² Bembapεε bé nlómag bébéle'áá e'chemléd ne menyáké híin áfínté e bad. Bad ábe bédúbpé'-ε béyógké'áá abom née mod nhóg á Abepé á Solomone á Ndáb-e-Dyób. ¹³ Kénεε bad béchágé'áá bó dín á bwám, bédíi bébaá'áá bó alaten. ¹⁴ Boη kéné, ekud é bebaád ne baachóm ábe bédúbpé Sǵngú Yesue, básilé'áá áwáb nlatén, mesongé mé bad ábe bédúbpé níchágke'. ¹⁵ Mekan níme bembapεε bó nlómag bébéle'áá ménkǵn bad bépémē bad bé nkole bébanné' bó á nkæg ní nzii á menonj ne á e'búm mín. Bébéle'áá nē ne mewemten nén bán, nzé Petro atóme' ké tómén éché edaádəη éhún bó á yál bédyēε bwám. ¹⁶ Ekud é bad émbíd káǵne á myad níme méde benben ne dyad á Jerusalem. Bénwālē ábáb bad bé nkole áyál ne bad ábe e'daádəη bé mbéh é'tágté'áá. Bembapεε bé nlómag béndid moosyā́l bwám.

Béhéde bembapεε bé nlómag á mbwóg

¹⁷ Ene pónde'-áá prisε ambáámáa ne éché echonj é bad néde, bad bé epepé é Besadusia bémbē kónjí bwámbwam ne bembapεε bé nlómag. ¹⁸ Bénkób bembapεε bé nlómag, béhé bó á ndáb e mbwóg níme níde á dyad té. ¹⁹ Boη nímdé nkuu, ángel é Sǵngú enhyé ekob é mbwóg adibe ebíde-d-te bó. Enláá bó aá, ²⁰ “Nyékag á ndáb e Dyób, nyélanǵe' bad mam mésyā́l tǵngene ádén alongé dékōǵé.” ²¹ Bembapεε bé nlómag bénwógēn ene ángel. Bín é'sǵngé'-áá, béke básól á Ndáb-e-Dyób, bébootéd bad ayáged.

Ene pónde'-áá prisε ambáámáa ne éché echonj é bad, bénchéle mbom ní mbwóg níme ménlād belyáged bé Israel bésyā́l. A mbom hē dóo bélóme

nlébtéd á mbwɔg nén bán bépeɛn bembapeɛ bé nlómag áwáb. ²² Bonj áde sánze épédé á ndáb e mbwɔg, bénkəntánné bembapeɛ bé nlómag áwəd-te. Né-ɔ́ bəntɪm ámbíd, békə bəláá ábē bad á mbom bán, ²³ “Səpedé á ndáb e mbwɔg, sətáné ngáne bəpéné ch́ ɔ́m ásyáál. Bad ábē bənəne’ mbwɔg-kə b́ ɔ́ moosyáál bédé wɛɛ mod-té ánənɛé mmwɛ mé e’ké. Bonj ádē sédíbpé ekob, séetánéé mod ké nhóg áwəd-te.” ²⁴ Ade mod ambáá a plúse é ndáb e Dyöb ne beprise bəmbáá bəwógé nē, bényāg, bánken “Chán nén ádíí?” ²⁵ Hē d́o mod nhóg ápédé áhed bonj álanǵé b́ ɔ́ aá, “Nyébíi nén bán bad ábē nyénhɛɛ á mbwɔg, bédé á Ndáb-e-Dyöb bəyágtə’ bad.” ²⁶ D́o mod ambáá a plúse é Ndáb-e-Dyöb ábíde ne ábē bad, bonj békə békóbē’ bembapeɛ bé nlómag, bəpəɛnɛ’ b́. Bonj pən bénkənkóbənné b́ ewanǵe áyále bəbáá’ áá bán bad ábē bəmbə áhed bəlūm b́ meláá.

²⁷ Bənsālən b́ á ndáb-te, bətíi b́ á’ s’ ɔ́ e’ mbwɔg. Hē d́o prise ambáámbáa ábóótédé b́ akáad, álanǵé b́ nén aá, ²⁸ “Sənsím nyé etúu áte nén bán nyéekəɛnɛ’ ayáge áde anén mod á’ s’ ɔ́ ámpə. B́ ɔ́ b́ ɔ́, Nyénəne’ ch́ ɔ́m-éé nyébélé. Nyébélé moosyáál á Jerusalem awógé ádén ayáge. Nyéhede-’ e kwééd eché abán áwəd nló.” ²⁹ Hɛɛ Petro ne ábínií bembapeɛ bé nlómag bétimtanné b́ bán “Dyöb d́o sətánǵéné awóǵɛn, saké baányon. ³⁰ Ade nyémáá Yesue abome á awɔg, nyéwúú-’ e ḿ, Dyöb áde ábəd betaa, dɛmpuúid ḿ. ³¹ Dyöb dənchágəd ḿ, ábānə-’ e ḿ á ekáá é mbáá nɛɛ Nlyáged ne Nsoode. Ambəl nē ábəl bonj álumed bad bé Israel nzii eche bəchenéé ádab abé dé mbéb bonj Dyöb álagsén b́. ³² Sébən sényínne nímén mekan díd. Edáádəj éche Esáá ch́ ɔ́mpə ébíde’ mbónj. Ch́-’ aá édé nde eché Dyöb ábageé bad ábē bəwógne ḿ.”

Elébé eche Gamalielɛ

³³ Ade mbwɔg eche endyɛé áse éwógé nē, bənliŋ bwāmbwam ḱ ɔ́n bəhedé-’ e bán bəwúu bembapeɛ bé nlómag. ³⁴ Bonj mod a mbwɔg nhóg ántínté echáb, awé bəchágé’ áá bán Gamalielɛ antyéém ámín. Anén mod abédéɛ Farisia, abé-’ e meléede a mbéndé awé bad bəsyáál bəbágé’ áá edúbé bwāmbwam. Anhób aá bésébe bəbíden ábē bembapeɛ bé nlómag á ebwɔg. ³⁵ D́o álanǵé bad bé mbwɔg aá, “A-baányan b́ Israel, nyétéd pónde ne ch́ ɔ́m-éé nyéhedeé ábén bad abəl. ³⁶ Eéchābɛɛ áte áde mod awé bəchágé’ áá bán Tiodase ábídáá dúu, ákumé’ ekáá á tál aá módé mod. Bad ábē bənhíd ḿ ámbíd bəbédé dyam mbwókel éniin. Bonj ḱ ɔ́n ne á asóg bənwúu ḿ, ábē bad-te bəpántéd áte, eché epepé ch́-’ e éb́o. ³⁷ Ámbíd e pónde, mod awe bəchágé’ áá bán Judase mod a Galilia ḿ ɔ́mpə ámbíd á pónde e tónǵé. Ambəl ndun e mod enhíd ḿ ɔ́mpə bonj ḱ ɔ́nne á asóg bənwúu ḿ, ábē bad-te bəpántéd áte. ³⁸ B́ ɔ́ b́ ɔ́, áyále ádén dyam, nlanǵe nyé nén mɛé nyétede ábén bad békag, nyéebélé b́ dyam. Ayále nzé édé nén bán nímén ntii ké’ e ádén dyam áhúu ne moonyon, né dən dékwě. ³⁹ Bonj nzé édé bán áhúu ne Dyöb, né nyéehənlé b́ dyam abəl, né ḱ ɔ́nne á asóg nyéenyín bán Dyöb d́o nyétánǵanné.”

Bad bé mbwɔg bənkób elébé éche Gamalielɛ ⁴⁰ Hɛɛ bəchénlé bembapeɛ bé nlómag bán bésál á ndáb. Bənküdē b́, bésím-mɛ b́ etúu áte bán bəhedéé awóg ámpə nɛɛ bétúbéé díŋ áde Yesue. D́o bétédte b́ bán békag. ⁴¹ Bembapeɛ bé nlómag bənyəsá á’ s’ ɔ́ e’ mbwɔg. Bəmbə menyenǵe ányín nén Dyöb ányíné aá békwógnédé ákud akwáel á díŋ áde Yesue. ⁴² Epun ne epun-té békágé’ áá á ndáb e Dyöb ne á ndáb é bad, bəyágtə bad, békale-’ e nkalan níme Yesue, Ane-awé-Bəwógté.

6

¹ Bɔɔb-pɔɔ, ngáne mesonǵé mé bad ábe bédúbpé méchágké'áá acháge ne acháge, nswan̄ten mém̄bíd áf̄inté e bad bé Israel ábe béhóbé'áá ehób é Grikia ne ábe béhóbé'áá ehób é dyad. Bad ábe béhóbé'áá ehób é Grikia béhóbé'áá bán ábāb bekúd béekudéé akab á mɔnɛ áde békábpáá bekúd epun-téé. ² Héé bembapɛɛ bé nlómag dyóm ne bébé béladéé bad ábe bédúbpé bésyāāl áte bonj bélāngē bó bán, “Eeboo' é nén bán sétede akal dé eyale é Dyób ábel bonj sehíde nkabtéd ní mɔnɛ ámbíd. ³ Né-ɔɔ, a-baányan nyépwed bad saámbé áf̄inté echēn, ábe béwóó edúbé, ábe Edáádān éche Esáá élyāgtéé, beb̄ii-é akan, ábel nén sébane nímén ntúí áwab mekáá. ⁴ Ene pónde séēbē echēd yāl esyāāl ákáne ne ákal nkalaj ní bwám.” ⁵ Moosyāāl anwóg menyinge ne dyam áde bembapɛɛ bé nlómag bēnhōbpē. Né-ɔɔ, bēmpwēd Stefanuse. Abédéé mod awé andúbé bwámbwam. Edáádān éche Esáá-é élyāgté mó. Bēmpwēd káāne Filibɛ, Prokorosɛ, Nikanɔɔ, Timonɛ, Pamenase ne Níkolausɛ. Níkolausɛ abédéé mod awé ámbíd á dyad á Antyɔg, eebédeé mod á Israel bonj antimén adúbe á bad bé Israel. ⁶ Bēmpɛén ábén bad á'só wée bembapɛɛ bé nlómag. Bembapɛɛ bé nlómag bēnkānned bó bebán-ne bó mekáá á nló. ⁷ Né-ɔɔ, eyale e Dyób émbē ékanlād mbwóg áte esyāāl ékág á'só. Mesonǵé mé bad ábe bēndúbé á Jerusalem méchágké'áá acháge ne acháge. Ekud é beprise chópmpē émbootéd nkalaj ní bwám ahíd.

Békóbé Stefanuse

⁸ Bɔɔb-pɔɔ Stefanuse abédé-éé mod awé áde alongé álúmté'áá nsimé ní Dyób bwámbwam. Awónj ngine ábel ndale é mekan é menyáké áf̄inté e bad. ⁹ Bonj baahóg bēmbootéd mɔ apentɛn. Abé bad bēbédéé bad ábe bēmbíd á echonj é bad éche émm̄entén áke á ndáb e mekáne eche bēchágé'áá bán ndáb e mekáne e betān ábe bēnkēmbé betān ámpē. Abé bad bēbédé bad bé Israel ábe bēmbíd á myad mé Sirinɛ ne Alɛsandria. Bóɔbe bad bé Israel bēmpéé ábe bēmbíd á mbwóg e Silisia ne e Esia, bēmbootéd aswan̄ten ne Stefanuse. ¹⁰ Bonj Edáádān éche Esáá émbé mó nyaa e debyéé eche nzé anhób dyam, béhele'áá dó apele. ¹¹ Né-ɔɔ bēns̄l baahóg áte bán bēhōb nén bán “Séwógé née Stefanuse ásyāá' é Mosɛɛ, ásyāā-é Dyób.” ¹² Né-'áá bēmbenlé bonj békón bad bé dyad, békón bad bēmbáá bé dyad ne bemeléede bé mbéndé. Héé békóbé Stefanuse bonj békɛɛné mó á'só é' bad bé mbwóg. ¹³ Hé-'áá bépééné bad ábíd mó mbónj é metóm. Abé bad bēnhōb nén bán, “Anén mod áhōbe' mekan mé mbéb pónde ésyāāl tāngene Ndáb-e-Dyób eché esáá ne tāngene mbéndé eche Dyób ábágé syáne. ¹⁴ Séwógé née áhōbéé áá ane Yesue, mod a Nazaret, āpān Ndáb-e-Dyób áhānjén-ne e'lem ábe Mosɛɛ ályāgnédé syáne.” ¹⁵ Bad bésyāāl ábē bēbédé á ndáb e mbom bēns̄m m̄id wée Stefanuse. Bénȳn̄n̄n̄ néé e'só é'pɛnɛé mó néé e'só é' ángel.

7

Stefanuse abēnlédé myanjó ní bad bé Israel ákáá

¹ Prise ambáábáá anse déd Stefanuse aáken, “Mm̄én mekan bésyāāl nímé ábén bad bēhóbé wɛ áyāl, mēdé mbále-yɛ?” ² Dóɔ Stefanuse áboótédé bad bé káansel póle akale. Anhób áá, “A-baányan ne besáá ábēm, nyélām metúu. Dyób dé ehúmé dēmp̄ii echēd sāj Abrahamɛ áde ábédé á mbwóg e Mesopotemia, adéhób áá mókag adyɛɛ á dyad á Haran. ³ Dyób dénlāá mó áá 'Tédé echonj túmbé, étdé-'é ádōn alonj ékág á ndɔɔb eche mēlūméd̄tɛ wɛ.' ⁴ Né-ɔɔ, Abrahamɛ antédé ndɔɔb e Kaldeya áhyɛ ádyɛ á dyad á Haran. Ámbíd e kwééd eche Abrahamɛ sáá, Dyób dēmbēl Abrahamɛ áke ádyɛ á ndɔɔb eche

nyédíí áhed nén bɔɔb. ⁵ Ene pónde Dyɔb dénkɛmbaá Abrahamε ké abên á ndɔɔb eche ándáásenné mó. Bon pen Dyɔb dɛnhób nén áá ene ndɔɔb ɛsuuned bɔ níme mbyaa. Pónde eche Dyɔb dénláá-'é Abrahamε nê, eenkɛnwáléé mwán ké nhóg. ⁶ Dyɔb dénláá mó nén áá, 'Mmòñ mbyaa mébɛ beken á alon á bad bémpɛ. Awed-taa bébɛɛ betán, békúd-tɛ metuné etún é pónde eche édé dyam mbwókél é mwɛ éniin. ⁷ Bon mɛkɔgsɛn ádɛ alon á bad áde bébenléé néɛ betán. Ambid enê, nímòñ mbyaa mébid á alon-tê wé, bétim áyál e ádén abwóg á hòm, békänné á ðin ádém áhed.' ⁸ Héε Dyɔb ábélé bon Abrahamε ápɛ á nchemtɛn ne mó tângene ngáne béyagɛɛ bad, nɛngáne e'chemléd bé melé níme Dyɔb ámwédé ne ábɛ bad. Né-ɔɔ, Abrahamε an'yág awe mwán Aisigε ámbid e e'pun saámbé áde béchyáá mó. Aisigε mó-'ε an'yág awe mwán Jakɔbε, Jakɔbε mó-'ε áyág ábe bán dyóm ne bébe ábe bédé ábéd betaa.

⁹ "Ábɛ betaa bɛnwòon mwányan nhóg, Josebε kónji á nlém-tê. Né-ɔɔ, bénsòm mó nɛngáne ntán. Bad ábe bénsømmé mó áwáb, bɛnkɛén mó á alon á Egipto. Bon Dyɔb démbɛ mó ámbid, ¹⁰ ábɛl-le átóm metake mésyáál áte. Dyɔb démbɛl Farao kân e Egipto anwógén Josebε menyinge ábɛ-'ε Josebε debyéé, áde ápédé áwe á'sò. Nén démbɛl Farao ambɛ Josebε atii á ngómenaa ámín e alon ne ámín e ábɛ bwɛm é'syáál. ¹¹ Ambid enê, nzaa e ngine empɛ á alon á Egipto ne á alon á Kanahan. Ene nzaa empɛén metake mé ngine, ábɛd betaa bɛnkɛnwón-'áá ndyééd eche bédyágkɛ. ¹² Né-ɔɔ, áde Jakɔbε áwógé bán ndyééd édé á Egipto, anlóm ábe bán áwed. Nédé ábɛd betaa. Nê dɔɔ ábédé bó ngen e'sò áke áwed. ¹³ Ade bán ábe Jakɔbε békíí á Egipto ngen éche élonóténé ébɛ, Josebε ampalé yál áte wéε baányan. Hê dɔɔ Farao ásonóténé tângene túmbé echɛ Josebε. ¹⁴ Né-ɔɔ, Josebε anlyágtɛn baányan áá beláa sáá Jakɔbε, áhyag ne eche túmbé esyáál á Egipto. Bó moosyáál bébédé móóm mé mod saámbé ne betáan. ¹⁵ Dɔɔ Jakɔbε bó moosyáál békíí á Egipto. Awed-taa mó ne ábe bán, betaa ábe syáné bɛndyéé'é kóón béwɛ-'ε. ¹⁶ Ambid e nê, bɛntéd bó ndim bésuén ámbid á dyad á Shekem, belímé mó áwed á ndɔɔb echɛ Abrahamε áchanénné mɔné wéε bán bé túmbé e Hamɔ.

¹⁷ "Ade pónde ékwógé apɛ echɛ Dyɔb délonédte dyam áde ánláá-'é Abrahamε áá móbɛl, mesongé níme ábéd bad ábe bébédé á Egipto mémmád acháge bwámbwam. ¹⁸ Káónne á asóg, kân empɛe echɛ enkémbíí myangó níme Josebε, empɛ á nkamlɛn. ¹⁹ Anwón akwáb tângene ábɛd betaa átagtɛ-'ε bó. Ankân bétédé ábab bán á ebwóg, ábɛl bon béwɛ. ²⁰ Mmê mesú dɔɔ béchyáá Moseε. Ábédéé mwán awé ambòñ bwámbwam. Bɛntógén mó á ndáb wéε sáá á etún é ngon éláán. ²¹ Ambid enê dɔɔ bétédte mó á ebwóg-te. Héε mwán á mmwaád awé Farao ádíbté mó, átédé mó ngáne awé mwán, átagné-'ε mó kóón ákwógé'. ²² Bén'yágéd Moseε debyéé á bad bé Egipto ásyáál kóón ábɛ ndale e mod á nhóbtéd ne á mbeltéd.

²³ "Ade Moseε ápédé móóm mé mwɛ méniin, mewɛmtɛn mɛmpíí mó áke dényín baányan bé Israel. ²⁴ Antán ngáne mod á Egipto átagtɛé mwányan nhóg. Dɔɔ ákíí áhed átimtɛn. Anwóngén mó áwúɛ-'ε ane mod á Egipto. ²⁵ Moseε anwémítɛn áá ábɛ bad béchem nén bán Dyɔb áhedé mó ábenled áhúd bó á mekáá mé bad bé Egipto, bon bɛnkɛnnyínné nê. ²⁶ Epun éche ébádténé, antán ábɛ bad bé Israel bébe bɛn ne bɛn béwane'. Anhêd nzii eche áyáléé bó ákóm nsan. Dɔɔ álangéé bó áá, 'Eesaá mbále bán baányan bó nyédíí-ye? Chán-nò nyé mod-té áhedéé waáb alógen?' ²⁷ Bon ane mod awé áhedé'áá waáb alógen nê, antínéd Moseε á nkág ásdété mó áaken, 'Nzé-módé abagé kunze áá ékamlan ne ákáad sé? ²⁸ Ehede mémpɛ awúu ngáne éwúú mod á Egipto chán-e?' ²⁹ Awóg áde Moseε áwógé nê, ansòb ákɛ á mbwóg e bad bé Midian. Awed-taa ádyéé kóón bon áchyáá ábe bán bé baachóm bébe.

30 “Ambíd e móom mé mwě méniin dǒo ángel épífidé Mosée á ehyánge. Empií mó a muú-te, nímé ménkǒbēn mwā bwel. Nén ábédé benben ne mbǒod e Sinai. 31 Ade Mosée ányíné ádén akan, menyáké ménkǒb mó. Ansíde benben aá mótǒn anǒn bwām, dǒo áwógé ehób éche Sángewéé nén aá, 32 ‘Mée ndé Dyǒb áde ábǒn betaa, Dyǒb áde Abrahamé, Aisige ne Jakǒbe bébénlé’áá.’ Ne mbwǒg ní ngine Mosée enkēnchu’ é anǒn áhed. 33 Héé Sángewéé álángeé mó aá ‘Húd metámbe á mekuu áyāle abwǒg á hǒm áde étyéémé nén ádíi hǒm áde ásaá. 34 Nnyíné ngáne ábém bad ábe bédé á alon á Egipto békudeé metake bwám bwam. Nwógé ngáne bēwennadté dǒo nhyédé bǒ awǒnngen. Bǒob-pǒo hyāg, mǐlǒm wē á Egipto.’ 35 Anén Mosée móo bad bé Israel bémbāngē á yāl bon bésédte mó bánken, ‘Nzé-módé abagé wē kunze ákamlen ne ákáad sé?’ Mǒ-’aá Dyǒb dénlǒmmé ákamlen ne áson ábe bad. Nén dēmbenléd áde ángel émpii’ é mó áde bwel bēnkǒbpē muú. 36 Mosée awed móo ambídén bad bé Israel á Egipto. Ambēl ne e’chemléd áwed ne á Eyake é edib é nkwě. Ambēle menyáké ne e’chemléd áde bébédé á ehyánge á etún é móom mé mwě méniin. 37 Anén Mosée móo anláá bad bé Israel aá, ‘Dyǒb délǒmē nyé nkal é dǒǒdǒn awě ábid áfinté echēn melemlem nēngáne álómé me.’ 38 Melemlem mé Mosée móobédé nlatén ne ábēd bad á ehyánge. Ábédé áwed ne ábēd betaa áde ángel eche Dyǒb dénlǒmēnnē nlébtéd á Mbǒod e Sinai énhǒbpē áwāb. Mmén nlébtéd nímé Mosée ánkudté wēé ángel móo syáné dǒdíi déhídeé.

39 “Ábēd betaa bēnkēnwógénné Mosée, bon bémbān mó á yāl, bétimé bēwēmtān átim ambíd á Egipto. 40 Ade Mosée ályágé adé á mbǒod e Sinai dǒo bad bé Israel bēlāngēé mwānyan Arǒne bán, ‘Bélé sé bwēm ábe bébe nēngáne myǒb ábe bēlyāgēd sé áyāle séebii’ é dyam áde ábénlédé ne Mosée awě ambídéd sé á Egipto.’ 41 Héé bébélé chǒm éche éwāgné mwān a nyag bon bébootéd e’lém awúu ábe chǒ mende. Bēmbel kǒǒngne ngande, áwóg menyínge ne chǒm éche bébénlé nímab mekáá. 42 Dǒo Dyǒb ákúnnédé bǒ mbíd bon áchenné’ bǒ ákǒnned ngumé éche édé ámín. Ebénlédé ngáne éténlédé á kálag e bekal bé dǒǒdǒn nén bán,

‘A-bad bé Israel, áde nyémbēé á ehyánge á etún é móom mé mwě méniin saké meé nyékwēnlé’áá káa nyétúmmé’áá e’lém ábe mende. 43 Téndé eché dyǒb áde béchāgēé bán Molek móo nyémpēmme.

Eidiingē-’ é eche tintine a dyǒb áde béchāgēé bán Refan chǒs nyéhyómnaá. Mmén myǒb móo nyébénlé mekáá bon nyébwǒgkē mebǒbǒn. Né-ǒǒ, mǐbēn nyé, nlóm nyé hǒm áde áchábndé tómaa alon á Babilǒn.’ ”

44 Stefanuse ambé abád ámpē aá, “Ade ábēd betaa bébédé á ehyánge bēnwǒn Ehem é Dyǒb échē éluimte nén bán Dyǒb áde ne bǒ. Bénlon chǒ nyaa eché Dyǒb dénlāā’ é Mosée aá álǒn chǒ. Nsáaned nímé Dyǒb délúmmēdté Mosée móo ánhídté. 45 Ambíd e pǒndé ábēd betaa bēnkǒb ene tēnde á mekáá nímé ábab besáá. Bēnwālē chǒ áyāl áde bǒǒbe Josua békǒbné melon ndǒob eché Dyǒb dēnnané bǒ bad áte. Ene tēnde embé ebé áhed kǒǒngne á pǒndé eché Dabide. 46 Nsimé ní Dyǒb níhídé’áá Dabide. Né-ǒǒ, anchán Dyǒb aá ábe móo kunze mólǒo Dyǒb áde Jakǒbe ábénlé’áá ndáb. 47 Bon Solomone, Dabide mwān, móo antím Dyǒb ene ndáb alóo. 48 Bon kéné Dyǒb á Ngum éedyēé’ é á ndáb eché baányon bēlǒngné mekáá. Edé nén ngáne nkal é dǒǒdǒn nhǒg ahǒbē aá Dyǒb áhǒbē aá,

49 ‘Nkon nímín móo ndé adēm atii dé nkamlen, nkǒngsē-’ é nǐb wēé nǐbanné mekuu. Nyaa e ndáb ehéé nyéhele-se nyélóo me? Ké’ é héé mékǒmmēé áte?’

50 Mmén meémaa’ é ábēn bwēm abel-’é?’ ”

⁵¹ Stefanuse ambád ahób aá, “Nyédii bad ábe béwúú nló áte. Nyèlélé nlem á abum. Nyèkólé metúú áyál é eyale é Dyòb. Nyédii melelem nɛngáne ábɛn betaa, nyètɛngan Edáádɛɛn éche Esáá. ⁵² Nkal é’ d’áádɛɛn ké nhóg alyágé áse awè enkénkúd metake á mekáá nime ábɛn betaa-yɛ? Bénwúú mésɛnzɛ mé Dyòb méseyáál nime se’ boód mɛmbɛl eháɛngé áyál é epe éche Ane awè abele mekan nime métɛngéné. Nyé-’ é boób nyésómé mós, nyéwúú-’ é mós. ⁵³ Nyé bɛnnaa nyèkudé mbéndé éche Dyòb álómé mbwiined ne éche ángɛl boɛ kéné nyèehídeé chós.”

Bélumé Stefanuse meláá

⁵⁴ Ade bad bé mbwóg béwógé mekan nime Stefanuse áhóbé, bɛnlɛɛn bwámbwam káɛn yál ésogé bó áte. ⁵⁵ Stefanuse-’ é Edáádɛɛn éche Esáá énlɔn mós áte. Néɛ ánséne ámln ánylné’ ehúmé é Dyòb, ánylné’ Yesuɛ ngáne átyéémé Dyòb á ekáá émbáá. ⁵⁶ Dós áhóbéé aá, “Nyénɔne’, nnyíne’ néɛ dyòb ánédnéde, Mwán-a-Moonyon átyéémé Dyòb é ekáá émbáá.” ⁵⁷ Héɛ bad bé mbwóg béhédé esaád é ngine békútɛn-ne metúú ne mekáá boɛ bó moosyáál bébɔnlád mós. ⁵⁸ Béndol mós béseyɛngéd mós á dyad-té, bébootéd mós meláá álúm. Bad ábe béntyéém mbóɛn ákógsɛn Stefanuse bénhúd mímáb nkob áyál béke bébané á’sɔ-te wéɛ kódemod póg bán Soolɛ ánsɔne bó. * ⁵⁹ Ade béluméé Stefanuse meláá nê, ankané aá, “A-Sáɛngú Yesu, mmɔɛn kób échém edáádɛɛn.” ⁶⁰ Dós ábwógé meboóɛn boɛ ákánté ehób ámln aá, “A-Sáɛn, lagsɛn bó mímén mbéb nime bébéleé.” Amaá-aá ahób nê, awé-’ é.

8

¹ Soolɛ abédé áse ákwɛntɛn-ne aá béwúú Stefanuse.

Metuné mébéle Ebese épáɛntéd áte

Eché epun chɛn mwembé mé Jerusalɛm mɛmbbootéd metake mé ngine akud á mekáá mé bad bé Israel. Bad ábe bédúbpé béseyáál bémpáɛntéd áte á mbwóg e Judeya né e Samaria ésyáál. Boɛ bembapɛɛ bé nlómag bɛnpɛn-éɛ bɛnlyág. ² Nguse é bad ábe bɛmbané mímab nlem ísyáál ábele Dyòb bɛnlímé Stefanuse. Béchyeɛ’, bélebɛ-’ é mós. ³ Boɛ Soolɛ mós-’ é ahedáá mwembé abóded. Ahúé’ áá enɛn ndáb átimé eníníí, ábídté bó á ebwóg, bebaád ne baachóm, ahág-ke bó á mbwóg.

Filibɛ akalé nkalan ní bwám á Samaria

⁴ Bad ábe bédúbpé bémpáɛntéd áte, békag békalé nkalan ní bwám. ⁵ Filibɛ mós anké á dyad ambáá á mbwóg e Samaria ákanlé bad tɛngene Ane-awè-Béwógté. ⁶ Ade ndun é mod éwógé mam nime Filibɛ áhóbéé bényln-ne é’chemléd bé menyáké ábe ábélé, bɛntɔɛn metúú atále áte áwóg dyam áde áhóbéé. ⁷ Filibɛ ambɛl é’ d’áádɛɛn bé mbéb é’ syáɛngé’ áá ekud é bad áte ne e’ saád é’ ngine, ekud é bad-te ábe yál énwéɛ epeɛ ne ábe béseyágté’ áá bɛndyéɛ bwám. ⁸ Nén dɛmbɛl bad béseyáál á dyad-té wé béwóg menyinje bwámbwam.

⁹ Boób-pós, mod nhóg abédé áde dyad áte bán Simɔne, akumé’ áá ngan eche ekómté’ áá bad bé Samaria yál áte bwámbwam. Akumé’ áá ekáá á tál aá modmod eépedéé mós. ¹⁰ Bad béseyáál á dyad, ndale é bad ne bekwékwé bé bad bɛmbané nlem áwé, béhɔbɛ-’ é bán, “Anɛn mod adii ngumɛ e Dyòb éché béchágéé bán, Ngum embáá.” ¹¹ Bɛmbané nlem áwé áyále á etún é pónde ankɔɛn bad yál akómed áte ne éché ngan éché ákumé’ áá. ¹² Boɛ áde bédúbpé nkalan nime Filibɛ ánkaléé bó tɛngene nkalan ní bwám mé nkamlɛn ní Dyòb

* ^{7:58} Átinté é bad bé Israel émbɛ nɛn bán ábe bébíde mbóɛn bán mod abelé awusé bós bébágé’ áá bad bé’ sɔ álúm mós meláá.

ne tãŋgene Yesu Krĩstã, bẽnkũd edusen, bebaád ne baachóm. ¹³ Simõne mwẽn ampẽ andúbé, ákũd-te edusen. Ambootéd Filibe ahĩd kehéé áde ákágé'áá. Yãl enkóm mó áte áde ányíné mbeltéd mmé menyáké nĩme Filibe ábelé'áá.

¹⁴ Bembapẽẽ bé nlomag bẽnwõg á Jerusalem bán bad bé Samaria békóbé eyale é Dyõb, hẽe belómé Petro bõ Jõne áwed. ¹⁵ Ade bẽpédé áwed bẽnkãnnẽd bad ábe bẽdũbpé nẽn bán bẽkud Edãádãŋ éche Esáá. ¹⁶ Bẽnkãnnẽd bõ áyãle bẽnkẽmpaá Edãádãŋ éche Esáá akud. Bẽndusen bõ dãsõ á dĩn áde Sãŋgũ Yesue. ¹⁷ Dõõ Petro bõ Jõne bẽbáné bõ mekáá á nló bõ-'e bẽkudé' Edãádãŋ éche Esáá. ¹⁸ Ade Simõne ányíné áá nzé bembapẽẽ bé nlomag bẽbáné mod ekáá á nló akude' Edãádãŋ éche Esáá, ambídéd mõné ábe Petro bõ Jõn, ¹⁹ áhõbẽ áá, "Nyébag mémpe enẽn ngĩne ábel bon kenzéé awẽ nĩbáné ekáá á nló akud Edãádãŋ éche Esáá." ²⁰ Petro antimtén mó áá, "Nzé ewémténé wẽé móhelese móchãnẽn nde e Dyõb mõné, nyáábe nĩmõŋ mõné nyékag á dũ-á-muú. ²¹ Weewóó'é akab ké ahõg áyãl e nĩmẽd nsõn áyãle nĩmõŋ nlém méeboó'é áte á'sõ é' Dyõb. ²² Kunnéd-te mbĩd étimẽn Dyõb, áyãle nĩmẽn mewẽmten mé mbéb nĩme éwóó áte, ékáne' wẽé Sãŋgwéé álagsen wẽ áyãle awẽmten áde ewémténé enẽn ndĩn e akan. ²³ Mmaá anyĩn nẽn mezé, kãn emaa wẽ akób áte, mbéb-pe rĩhédé wẽ á mehanjé-te." ²⁴ Hẽe Simõne álanjgẽé Petro bõ Jõn áá, "Sõn, nyékãnned me wẽe Sãŋgwéé, ábel bon nĩmẽn mėsýããl nĩme nyéhóbé ké ahõg déebenlãd ne me."

²⁵ Ade Petro bõ Jõn bẽmáá mam mėsýããl ahõb tãŋgene Yesue, bẽmãd-te nkalanj nĩme Sãŋgwéé akal, bẽntĩm ambĩd á Jerusalem. A nzii á esu békálé'áá nkalanj ní bwãm nĩme Yesue á myad mó mbwõg e Samaria hiĩn.

Filibe bõ mod e alonj dé Etoopia

²⁶ Mmĩnĩ mbwẽ ángel e Sãŋgũ enlãá Filibe áá, "Ladé yãl, ékag á ped e mbõŋ wẽe nzii echẽ ebide á Jerusalem áke á Gaza étóméé" Bẽebẽnlãdté enẽn nzii ampẽ. ²⁷ Filibe abõŋsẽné-'áá ákág-ke. Hẽe ábomnné son e mod á nzii ngãne ásué'é áwẽ alon. Anẽn mod abédéẽ ndãle e mod awẽ akamlãnnáá, ánoné-'é ngãb eche Kandese, mmwaád awe akamlãnnáá alonj dé Etoopia. Ane mod anké á Jerusalem. ²⁸ A ehũu ambĩd échẽ, andyẽé á ebambam. Ngãne ákágé'áá, aláá'áá kãlag echẽ nkal é'dãádãŋ Yesayaa. ²⁹ Hẽe Edãádãŋ éche Esáá élanjgẽé Filibe áá, "Kãg á ebambam hẽ, ébẽ chõ bẽnben." ³⁰ Filibe annyãgéd áhed, dõõ áwógé ngãne ane mod aláá'é kãlag e nkal é'dãádãŋ Yesayaa. Dõõ ásedtẽé mó aaken "Esõŋtan chõm éche éláá'é-yẽ?" ³¹ Ane mod antimẽn mó áá "Chãn mémwẽé asõŋten áde mod éetãnledéé me áte?" Né-õõ, anchélé Filibe áá áchãge á ebambam, bõmõ bedyẽẽ áhed. ³² Eped éche ane mod ákóó'áá aláŋ ébédéẽ nẽn,

"Abédéẽ nẽŋgãne rĩdyõŋ ní mbód nĩme békagké awũu, ambé-'e ngãne mwãn á rĩdyõŋ ní mbód awẽ bẽseleé nyõŋ bon eéchyẽẽ', enkẽnhõbpé dyamdyam.

³³ "Bẽnsudéd mó edúbé, békõbẽn-ne mó kunze. Nzé-módé átũb nĩme nchýáátẽn dĩn áde edĩi bán bẽnhũd mó ámĩn á nkõŋsé."

³⁴ Ane mod ansedéd Filibe aaken, "Nzé-módé ane nkal é'dãádãŋ áhóbéé, eche yãl chẽne ké'e mod ampé?" ³⁵ Hẽe Filibe álanjgẽé mó nkalanj ní bwãm nĩme Yesue, átãnlãd mó mekan áte, mbooted ne échẽn eped. ³⁶ Ade békagké nẽ, bẽmpẽ hõm áde mendĩb médĩi. Hẽe ane mod áhóbéé áá, "Mendĩb móõ

mén. Weédūsānnē me ngen póg-ε?"* 38 Ane mod anhób aá bétii ebambam. Dóo bó Filibe bésúdé ásé bésól á mendíb-te bon Filibe ádusán mós. 39 Bébídé-'aá á mendíb-te bídén, Edáádəŋ é Sáŋgú ékēēn-ne Filibe. Ane mod eenyíne'aá mós ámpē bon ambé ákǎg, alón-ne ne menyínge. 40 Filibe annyín yǎl á dyad á Azotus ábooted-te ake dyad ne dyad té, ákalé' nkalanj ní bwám, kǎŋ ápe á dyad á Kaisaria.

9

Sɔɔle atimé Yesue adúbe (Mbɛl 22.6-16; 26.12-18)

1 Bɔɔb-pɔɔ Sɔɔle ambé ákímé' áwúu bembapεε ábe Sáŋgwéé. Ankē wée prise ambáámbáa, 2 aláá mós aá átel kálag éché ábeé belyáged bé ndáb é mekáne é Damaskɔs, ábel nén áwŋn kunze eché nzé anyíné bad ké béhéé ábe béhíde' nzii e Yesue áwed, áhanj bós, ken bebaád-'ε ké'ε baachóm, akób bós, ákēēn bós á Jerusalem. 3 Dóo Sɔɔle áhídté bon ákag. A nzii e Damaskɔs wé, áde ádíí benben ne dyad, emwɛdmwɛd émbíd ádyób, épen mós yǎl esyáál. 4 Anhún á ndɔɔb. Dóo áwógé ehób éláŋgē mós aá, "A-Sɔɔl, á-Sɔɔl, cheé ékáá bon étagté me?" 5 Sɔɔle ansédé aáken, "A-Sán, nzé-módé ne?" Dóo éché ehób étimanné mós aá, "Me-éé ndé Yesue awé étagtéé. 6 Bɔɔb-pɔɔ, hidé ásé, ékag á dyad-té, áhed dóo béláá-é we chóm éche étáŋgéné abel." 7 Bad ábe bɔɔbe Sɔɔle bɛnwŋn bɛntyéem, dyam déebo bós ahób. Bɛnwŋn ehób bon bɛnkényinné mod awé ahóbe'. 8 Sɔɔle anhidé ásé, ánédé míd áte, bon eenyíne'aá ekíde. Né-ɔɔ, bɛnchǎá mós é ekáá, békēēn mós á dyad-té á Damaskɔs. 9 Andyéé e'pun é'láan áde eenyíneé ekíde. Ene pónde esyáál-le eemwééé, eedyéde-'áa chómchóm.

10 A Damaskɔs mod abédé awé andúbé Yesue, béchégé'áá mós bán, Ananiase. Annyín ndóg. A ndóg-te wé, Sáŋgú Yesue anchǎg mós aá, "A-Ananias." Ananiase ankwɛntén aá "Me nén, a-Sán." 11 Dóo Sáŋgwéé áláŋgéé mós aá, "Bonjén, éke á nkonj ní nzii míme béchégéé bán Ntyéémé. Wǎpé á ndáb wée Judase. Nzé epedé áhed, ésedéd mod awé abídé á dyad á Tasus, béchége mós bán Sɔɔle. Adé áhed bɔɔb akáŋne', 12 anyíné-'ε ndóg. A ndóg-te wé, anyíné mod awé béchégéé bán Ananiase, abáné mós mekáá á nló ábel bon anyínen ámpē." 13 Ananiase antimtén mós aá "A-Sán, nkénwŋg ane mod dúu bwámbwam ne nhel ní mekan míme ákébenlé ábŋn bad áyál á Jerusalem. 14 Apedé-'ε á Damaskɔs hén ne ngíne eché beprise bémbáá bebágé mós ákób bad bésyáál ábe békáŋne' á dín ádŋn." 15 Bon Sáŋgwéé anláá Ananiase aá, "Kǎg, áyále nén mpwɛdé anén mod ábele me. Mós ábǎl bad ábe béesé bad bé Israel, échab kǎŋ é bad, ne bad bé Israel búbíí me. 16 Mmɛn mélúméd-te mós metake míme ákudté áyál échém." 17 Né-ɔɔ, Ananiase ankē, asól á ndáb éché Sɔɔle ámbɛé áte, abán mós mekáá á nló, áláŋgē mós aá, "A-mwánned Sɔɔl, Sáŋgwéé mós alómé me, nédé, Yesue mwɛn awé ampíi we á pónde eche éhyagké wén. Alómé me áwŋn ábel nén ényínen ámpé élon-ne ne Edáádəŋ éche Esáá." 18 Abwŋg-ábwŋg bwɛm bémbíd Sɔɔle á míd ábe bédé nɛŋgáne e'kíd é' sús, ábooted-te anyínen. Héé ápádté ásé bon bédusán-ne mós. 19 Andyé ndyééd, amaá-'aá ndyééd adyé bon yǎl étimé mós áte.

Sɔɔle akalé eyale é Dyób á Damaskɔs

Sɔɔle andyéé á Damaskɔs nguse é e'pun ne bad ábe béndúbé Yesue. 20 Ankē á ndáb é mekáne ésebán abébe pónde ákanle bad táŋgene Yesue, aá mós

* 8:36 Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 37: Filibe anláá mós aá, "Nhele ndúsɛn we, nzése edúbpé Yesue ne nlém nhóg." Ane mod ankwɛntén aá, "Ndúbé nén meé Yesu Krístǎo adii Mwán á Dyób."

adé Mwān a Dyōb. ²¹ Yāl enkóm mod téé áte awē anwóg mó póle á nsəl. Bésdte bánken, “Saá anén mod mó awúe’áá bad ábe bétúbé’áá dín áde Yesue á Jerusalem-e? Eesaá mbále nén nzom eché ápééné hén edii ákób bó átimen-ne bó ámbíd wée beprise bémbáá-ye?” ²² Boj Səale ambé ákalé’ nímé nkalan ákág á’ sō ngine ngine. Metate nímé ámbéé álúmed nén bán Yesue mó adé Anewé-Béwógté, méntāngēn nyaa eché bad bé Israel ábe bébédé á Damaskos békēnwōngé dyamdyam ahób.

²³ Ámbíd e e’pun híin bad bé Israel bēnladén áte áhage Səale ngáne béwūú-’é mó. ²⁴ Boj Səale anwóg ntii nímé bébélé. Bénóné’áá mmwe mé e’ké ní dyad nkuu ne müte ábel béwūú mó. ²⁵ Boj nkuu nhóg Səale ábe bembapēē béntéd mó, béhé mó á elōn-té, bébídéd mó á epōn é eséd bé e’ké ábe bēnlāhned dyad, boj bésūdéd mó ámbíd e ebwóg.

Səale atimé ámbíd á Jerusalem

²⁶ Səale anké á Jerusalem. Ade ápédé áwed, anwanén aá móbē ne bad ábe bédúbpé Yesue boj ábē bad bébáá’áá mó áyāle bēnkēndúbéé bán mómpē adúbpé Yesue. ²⁷ Héé Banabase áchāngē mó á ekáá boj ákēné mó wée bembapēē bé nlómag. Anchemtéd bó áte ngáne Səale ányiné Sāngwéé á ndóg-te á nzii ne chōm eche Sāngwéé álāngé mó. Anláá-’é bó ngáne Səale álāngé’áá bad mam tāngene Yesue á Damaskos ésebán abáa’ dyamdyam. ²⁸ Né-ōó, Səale ambé ne bó, ákag mebwóg mésyāal á Jerusalem ákalé’ nkalan ní bwām á dín áde Sāngwéé ésebán abáa’ dyamdyam. ²⁹ Akánlé’áá kóōne bad bé Israel ábe béhóbé’áá ehób é Grikia áswarjtan-ne ne bó. Dóó bébóótédé nzii ahed áwúú mó. ³⁰ Ade bad ábe bédúbpé Yesue bésōjténé bán béhede Səale awúú, bēntéd mó bésyōgnéd mó á dyad á Kaisaria boj bēlómé mó á dyad á Tasus.

³¹ Né-ōó, ene pónde esyāal bad ábe bēndúbē Yesue á mbwóg e Judeya esyāal, á Galilia ne á Samaria bēmbē ne nsaj, béwōj-’e mbwóg ní Dyōb áte nē ábēl béwúú áte, Edáōdaj eche Esáá éwōngān-ne bó.

Petro akil a myad mé Lida ne Jopa

³² Petro akagé’áá mbwóg áte esyāal. Ebédé pónde póg eche ákíi bad bé Dyōb ábe bébédé á dyad á Lida alēled. ³³ Ade ápédé áwed, antán mod awē béchāgēé bán Aniese. Esōj é mekuu énwē mó, átimēn ndáb mwē waam. ³⁴ Petro anláá mó aá, “A-Aniese, Yesu Krīstəá ádíd wē bwām hén bōob. Pádé áse enabe ádōj anōn.” Abwōg-ábwōg Aniese ampádé áse. ³⁵ Ade bad bésyāal ábe bédyēé’áá á Lida ne Sharōn bényiné néē ane mod ádyéé bwām, bēmbóótéd Sāngú Yesue adúbe.

³⁶ Mwaad nhóg abédé á dyad á Jopa awē béchágé’áá bán Tabitaa, andúbē Yesue. (Dín á Tabitaa á ehób é Grikia ádii bán Dókase néde e’sél.) A alongé áde ásyāal mboj mó ne móó ábéláá áwōngān-ne betóótōkē bé bad. ³⁷ Mmē mesú-ōó, ankwē nkole awé-’e. Bēnwobé mó ndim bétéd mó bébāné á toj e ndáb eché ebédé ámín. ³⁸ Bōob-pōó dyad á Jopa dénkēnchabndté dyad á Lida áyāl. Né-ōó, áde bad ábe bédúbpé Yesue béwógé bán Petro adé á Lida, bēnlóm bad bébe áwē, ne mechāngé nén bán, “Sōn hyāg á mehélé-te.” ³⁹ Né-ōó Petro ambojnsēn, bōōbōó békē-’e. Ade ápédé áwed, bēchāgnéd mó á toj e ndáb eche ebédé ámín. Bekúd bé bebaád bēnlāhned mó, béchycē’, bēlūmtē-’e mó mbóté ne nkobe nímé Dókase ámbāhndté bó áde ábédé á alongé. ⁴⁰ Petro ámbídéd bó moosyāal á ebwóg, ákóg mehbōbōj ábootéd-te akáne. Dóó ákúnné yāl á ndim boj áhóbé aá, “A-Tabita, páde áse!” Tabitaa andibé mīd áte. Anyín áde ányiné Petro, ampádé áse. ⁴¹ Petro ansád ekáá, áwōngēn ányen mó áse. Dóó áchēnlé bad ábe bēndúbē Yesue, ne bekúd bé bebaád ábe bēmbē áhed, boj álūmtē bó Tabitaa áde ádii á alongé. ⁴² Mmén nkalan mēnkanléd á dyad

á Jopa áte ásyā́al a etún é pónǵé, ekud é bad edúbé-'e Sǵngú Yesue. ⁴³ Petro andyéé á Jopa nguse é e'pun. Andyéé á ndáb e mod awě abelé'áá nsón mé e'kob é' nyam, awě béchágé'áá bán Simōne.

10

Petro akii wée mod awě eesē mod a Israel

¹ Mod a Roma nhóg abedé á dyam a Kaisaria bán Kōneliōse. Akāmlánnáá echoŋ é mbwókel e sánze échě béchágé'áá bán, "Echoŋ é mbwókel e sánze é Italia." ² Kōneliōse abedé mod awě ahidé'áá mekan mé Dyōb ámbid. Mwēn ne eche ndáb esyā́al bébēnlé'áá Dyōb. Ansálé ekáá áte, áwōŋān betóótókē bé bad bé Israel, akānnē-'e pónǵé esyā́al. ³ Ebédé dyam ngān eláán mūte nhóg, anyín ndóg. A ndóg-te wē ankōŋ ángel e Dyōb anyín. Enchæg mó áá, "A-Kōneliōs." ⁴ Annōn ángel ne chóōŋ, ne mbwóg, boŋ ásedtē nēn áá, "A-Sǵŋ, cheé edé?" Angel enkwentēn mó áá "Dyōb áwógé nīmōŋ mekáne, anyíné-'e ábōŋ e'boŋ bé nlem. Adé-'e mboŋsēn ákwentēn wē mekáne. ⁵ Bōob-pōó, lóm bad á Jopa, békē béchéle mod nhóg awě đin áđii mō bán Simōn awě béchágéé bán Petro. ⁶ Adé nken á ndáb e mod nhóg awě akinte' e'kob é' nyam awe béchágéé bán, Simōne. Simōne ne adyēē' á nkæg mé edib é nkwě." ⁷ Dōó ángel eched éhídté, boŋ Kōneliōse áchēnlē ábē bembáledé bé ndáb bébē, ne sánze póg eché chǵmpē ehíde'áá mekan mé Dyōb ámbid, ebé-'e sánze eché enōné'áá Kōneliōse. ⁸ Alǵngé-'áá bō dyam áđé ábēnlédé, alóm-me bō á Jopa.

⁹ Ade békagké, nēe bīn é sǵngé, áde békwógé ape á Jopa, Petro anchágé á ndáb mīn ákáne. Nē abedé dyam kǵd. ¹⁰ Nzaa enkób mō, áđāŋ-'e ndyééd adyé. Ade béboŋsanné ndyééd, anyín ndóg. ¹¹ Anyín ngáne ngob e dyōb énédnédé. Chōm émbid nēngáne sǵŋkalaa a abad, ébē nēe béchǵngé dō mekéb méniin, bésudtē dō áse. ¹² A abad-tē wē, ndīn é nyam esyā́al émbē áwēd-te; éche ékēene' mekuu méniin, éche édole abum áse ne menōn mé ahin. ¹³ Hēe áwógé ehób elǵŋge mō nēn "A-Petro, syáó áse, éwúu échēn nyam, édyág." ¹⁴ Boŋ Petro anhób áá, "A-Sǵŋ, meéhēlē se mbēl ene ndīn e dyam. Meédyédéé chōmchōm mbéd éche mbéndé ehóbé áá béedyág, ké'e éche éesáa á'sō é' Dyōb." * ¹⁵ Echē ehób émbād mō aláa nēn áá, "Weetédé chōm ké ehóg éche Dyōb áhóbé áá esáá, wēé éesáa'é." ¹⁶ Nēn dēmbēnléd ngen eláán. Dōó bétimné áde abad ámbid ádyōb. ¹⁷ Petro adolé'áá áte ábii chōm éche ene ndóg élumtē. Ene pónǵé dōó bad ábe Kōneliōse ánlómme bédíbté wēe ndáb eche Simōne edíí. Béntyēem á mmwē mé e'ké. ¹⁸ Hēe bélébpeé ehób bánken, "Nken adé áte wē awě béchágéé Simōn Petro-yē?" ¹⁹ Ade Petro áđii áđólé áte ásoŋtēn chōm éche ndóg élumtēé dōó Edáádāŋ éche Esáá elǵŋgeé mō áá, "Wóglén! Bad beláán bepédé, béhede wē. ²⁰ Né-óó lǵd yǵl, ésud á ndáb mīn, weebáá bō ahíd áyāle meé nlóme bō." ²¹ Né-óó, Petro ansūd áse, áke atán ábē bad, álǵngē bō áá, "Meé ndé ane mod awě nyéhedeé. Cheé epídé nyé hēn?" ²² Béntimtēn mō bán, "Mod ambáá a sánze, Kōneliōse mōó alómé sé. Adii mod a bwām awě abēnle Dyōb. Bad bé Israel bésyā́al-le bébage mō edúbé éche échábé ámīn. Angel e Dyōb elǵngé mō nēn áá álēbe wē áwē ndáb, ábel nēn áwógé dyam áđé éŋlégéné mō aláa." ²³ Petro awógé-'áá nē, asóléd bō á ndáb, ábē-'e bō e'noŋ,† Boŋ Petro ansóléd ábē bad á ndáb kēnéé bébébedé bad bé Israel. Nēe bīn é sǵngé, Petro anlǵd yǵl, ahíd ábē bad. Nguse é bad ábe bédúbpé Yesue á Jopa bǵmpē bēnwoón bō. ²⁴ Epun ehóg ámbid e nē, Petro bēmpé á Kaisaria. Kōneliōse mwēn, áde abum á ndáb, ne ábē besón bé echoŋ

* **10:14** Bad bé Israel bēnwōŋ mbéndé éche énkémbē bō kunze ádyé donje á bwēm. † **10:23** Bad bé Israel béesílte'áá mod awě eesē mod a Israel áwab ndáb.

ábe ánlēbēē, bésíné'áá Petro bó. ²⁵ Ade Petro áhēdeé ásól á ndáb, Kōneliōse ankē mó atán, ákwē mó á mekuu, ábwāām-me áse ábe mó edúbé. ²⁶ Boñ Petro annyen mó áse ahób aá, "Tyéém amín. Mémpe ndii moonyon ngên." ²⁷ Petro ambé ákanlé Kōneliōse áde bésoléé á ndáb-te. Antán bēē ndun é mod éládné á ndáb-te. ²⁸ Héē álángeé bó nén aá, "Nyé bēn nyēbíí bwām nén bán edé mod a Israel mbéndé áwoon mod awē eesé mod a Israel ké'ē ásól áwe ndáb. Boñ Dyób álúmté me nén aá meéchāgē modmod meé adé mod awē eesáa ké'ē nēē mod awē adé mbinde á'sō é' Dyób. ²⁹ Né-óó, áde élómé me achāg mempádé áse ábwāg-ábwāg, menkēnhóbpe meé méehyaa. Bōob-pōó, nsefte wē, cheé ékás boñ élómé me achāg?" ³⁰ Héē Kōneliōse ákwēntanné mó aá, "Sú éláán chii, nēē bōob, nkánné'áá áwēm ndáb-te á ngāñ éláán é' mūte. Dōo mod awē awáá mesañ nímē mémwaa' áte átyéémé me á'sō-te taléd. ³¹ Boñ áhōbē aá, 'A-Kōneliōs, Dyób áwógé wē mekáne, ányíné-ē ábōñ e'boñ bé nlém. ³² Lóm mod á Jopa, áke áchéle Simōne awē béchāgeé bán Petro. Adé nken á ndáb wēē mod nhāg awē akínte' e'kob é' nyam awē béchāgeé bán Simōne. Simōne ne adyēē' á nkag mé edib é nkwē.' ³³ Né-óó menlóm wē atéd ábwāg-ábwāg. Ebelé-ē bwām ngáne épédé. Bōob-pōó sé moosyāál sēdé hén, Dyób áde-ē ne syānē. Sēsine' áwógé dyam ké ahéé áde Sāñ Dyóbē álánge wē aá éláa sé."

Petro ákanlé Kōneliōse nkalaj mí bwām

³⁴ Dōo Petro áhédé pále á nsal aá, "Bōob dōo mbíí meé Dyób átédé moosyāál nyaa póg. ³⁵ Akobe kenzéé awē abage mó edúbé awē abele-ē mekan níme métāngéné, ké alon áhéé ane mod ábidté. ³⁶ Nyēbíí nkalaj níme Dyób dénlómēē bad bé Israel. Mmē nkalaj mbédéē tāngene ákal nkalaj mí bwām mé nsañ níme mripédé mbwiined ne Yesu Krístā. Mó adé Sāngwéé á moosyāál. ³⁷ Nyēbíí-ē dyam áde dēmbēnléd mbwóg e Judeya áte esyāál mbooted ne á Galilia. Nén dēmbē áde Jōne amáá bad aláa tāngene edusen. ³⁸ Nyēbíí nén bán Dyób dénwōgēd Yesue, mod a Nazaret, ábe mó Edáádāñ éche Esáá ábē-ē mó ngine. Yesue akagé'áá hōm téé ábelé mboñ. Ngáne Dyób dēmbēē-áa ne mó, adidé'áá bad bésyāál ábe bēmbē áse e ngine e Satan bwām. ³⁹ Sé bēn sēnyinné mekan mēsyāál níme ámbēnlé á alon á bad bé Israel ne á Jerusalem díd. Bēnwūū mó, abome áde bēmbomeé mó á awōg. ⁴⁰ Boñ Dyób dēmpuúđ mó ámbíd e e'pun é'láán, ábel-ē bad bényín mó. ⁴¹ Saké bad bésyāál bēnyín-ne mó. Bad ábe Dyób dēmmadté apwēd, bōó bényín mó. Nédé sé ábe sēndyē ndyēéd sēmwé-ē mmítéd ne mó. ⁴² Anlyágtén sé áa sékanle bad nkalaj mí bwām, séblde-ē mbōñ nén bán móó móđé Ane awē Dyób ápwéde, ákaad bad ábe bédé á alonje ne ábe bēwéde. ⁴³ Bekal bé'dáádāñ bésyāál bēnhōb tāngene mó bán, mod ké ahéé awē adúbpé mó, Dyób délagsén mó mbéb. Nén débēnléd á ngine e áde díñ."

⁴⁴ Ade Petro ádíi áhóbēé nē, Edáádāñ éche Esáá énsūd áse, épíí moosyāál awē áwóglánnáa nímē nkalaj. ⁴⁵ Bad bé Israel ábe bēndúbē Yesue, ábe bōóbe Petro bēmbíd á Jopa bēmbē menyáké bwāmbwam ányín nén bán Dyób ábágé echē nde e Edáádāñ éche Esáá kōāñne wēē bad ábe bēesē bad bé Israel. ⁴⁶ Bēnwōg ngáne bēhóbēē mehōb mémpeē, bēbagé-ē Dyób ehúmé. Dōo Petro áhóbēé aá, ⁴⁷ "Ábén bad békúde Edáádāñ éche Esáá melemlen ngáne sēmpē sēnkudté. Né-óó, nzé-móde ahele-se ahób áa bēedusan bó ne mendíb?" ⁴⁸ Hé-áa áhóbé aá bēdusen bó á díñ á Yesu Krístā. Dōo ábe bad belánje mó bán adyēē ne bó nguse é e'pun.

11

Petro áhóbé tāngene chōm éche ábelé

1 Bembapεε bé nlomag ne bad bémpēe ábe bédúbpē Yesue á mbwóg e Judeya-té esyáál, bénwóg bán bad ábe béeseš bad bé Israel bómpē békóbé eyale é Dyób. 2 Ade Petro átímé ámbíd á Jerusalem, bad ábe béhóbé'áá bán bétánjéné bad ábe béeseš bad bé Israel ayag, bémbootéd mó ahób bán, 3 "Cheé ekáás bon ekág wée bad ábe béeseš bad bé Israel, bad ábe béeyageé bon nyáábō nyédyāg-ke káōhne ndyééd hóm ahóg?" 4 Hé-'aá Petro áhédé nkalan á nsəl, aláá bó mekan mésyāāl ngáne mēmbenlédte se á mbooted. 5 "Mbédé á mekáne á dyad á Jopa bon rinyíné ndóg. Chóm émbíd á ádyób nēngáne sánkalaa a abad, ébé nēe béchāngé dó mekéb méniin, bésudté dó ásē. Bēnsudé dó áwēm e'só-te. 6 Ade rínóné áwéd-te menyin nyam éche édé á abad-té, nyam é mehín, nyam éche édole abum, ne menon mé ahin. 7 Héε ríwógé ehób élanje me nén aá, 'A-Petro, syáá ásē, éwúε' échéen nyam, édyāg.' 8 Bon me-'ε menhób meé, 'A-Sán meéhēlēε-se níbel ene ndin e dyam. Chómchóm éche mbéndé ehóbé aá béedyāg ké'ε éche éesáa á'só é' Dyób éēsōlēε me á nsəl mbéd.' 9 Ehób émbíd ádyób ámpē nén 'Weetéde' chóm ké chóg éche Dyób áhóbé aá éesáa, wée éesáa'ε.' 10 Nén dēmbenléd ngen élaán. Dóo bétimné chóm ésyāāl ádyób. 11 Ene pónde chēm dóo bad beláán ábe bebídé á dyad á Kaisaria ábe belómé áwēm, bépédé á ndáb eché rídyéé'áá áte. 12 Edáádān éche Esáá énlāā me aá syáábō sékag, aá meebáá bó ahíd. Abē bad ntóob ábe bédúbpē Krístāā ábe bebídé á Jopa bómpē bēnhíd me á Kaisaria. Syáábō moosyāál sēnkē sēsól á ndáb wée Kōneliōse. 13 Kōneliōse anlāá sé ngáne anyiné ángel etyéémé áwe ndáb bon ene ángel eláá mó aá, 'Lóm mod á Jopa áke áchag mod awē mīn mésyāāl médíí bán Simōn Petro. 14 Nzé apedé állā nyé pále eche ébél bon Dyób ásoñ ádōn alongé, ásoñ-ε ádōn abum á ndáb.' 15 Ámbíd enē, mbootédé-'aá dyam ahób, Edáádān éche Esáá épiidé bó melemlem nēngáne émpíí'ε sé á mbooted. 16 Dóo ríkámnténe dyam áde Sāngwéé ánhōbpē. Anhób aá, 'Jone adūsánnáa bad ne mendib bon bédusén nyé ne Edáádān éche Esáá.' 17 Eynyinnad nén bán Dyób ábágé ábēn bad ábe béeseš bad bé Israel melemlem me nde níme ámbéε syánē áde dédúbpē Sāngú Yesu Krístāā. Nzéε-ō ndíí ákōñ ntií rí Dyób?" 18 Ade béwógé nē, bēnsōg Petro mekan ahób áyāl, bēbootéd Dyób aken. Béhóbé'áá bán, "Dyób ábágé káōhne bad ábe béeseš bad bé Israel etál átede nímbab mbéb átimen Dyób, ákud-te alongé áde déemaá'."

Mwembé mbóótédé á dyad á Antyōg

19 Bōab-pōó, áde béwúú Stefanuse, bad ábe bémpāntēd áte áyāle metake níme békúdáá, bó donje á bad bēnkē káōhne á Fonisia, donje ákē á Saiprus, ábiní-'ε békē á Antyōg. Békágé'áá, bēkanlé dásō bad bé Israel bēnpēn nkalan ní bwām. 20 Bon bad bémpēe ábe bēndúbē Yesue ábe bēmbíd á myad mé Saiprus ne Sirine, bēnkē á Antyōg, bēkanlé káōhne bad bé Grikia, bēlāngē-ε bó nkalan ní bwām tāngene Sāngú Yesue. 21 Ngine e Sāngú embé ne bó. Ndun e mod endúbe, étimēn-ne Sāngwéé. 22 Mmē myangó mémpēé á metúu mé bad bé mwembé ní Jerusalem. Né-ōó, bēnlōm Banabase á dyad á Antyōg áke dényín bó áwed. 23 Ade ápedé áwed bon anyín ngáne Dyób ánámte bad, anwóg menyinje, ambē-ε bó elébé aá bēhíde' Sāngwéé ne nlém nhóg. 24 Banabase abédéε mod á bwām, Edáádān éche Esáá émbē ne mó, adúbe dénwūu-ε mó áte bwāmbwam, ekud é bad-te éndúbē. 25 Dóo Banabase ákíí á dyad á Tasus áhéd Sōole. 26 Ade ányíné mó, ámpēén mó á Antyōg. Né-ōó á etún é mwé nhóg, bó bad bēbe bēbómé'áá ne bad bé mwembé. Bēn'yāgēd-te ndun e mod. Á Antyōg wē dóo bésébpē bad ábe bédúbpē Yesue dīn achuu bán Bad bé Krísto.

²⁷ Mmē mesú dēn, donje á bekal bé'dáodəŋ bēnhidé á Jerusalem béke á Antyog. ²⁸ Bó mod nhóg awē béchágé'áá bán Agabuse antyéem ámín. A ngine e Edáodəŋ échē Esáá, anhób áá, "Nzaa e ngine ekwógé ape, ébē-é nkòŋsé-te nisyāal." Nén dēmbenléd-te á pónde eche Kladios ábédé á nkamlēn. ²⁹ Bembape bēntfi nēn bán bō mod tēé bēlómē nwōŋgen wēe bad ábe bédúbpé Yesue á mbwóg e Judeya ngáne bō mod tēé áhenlé akud. ³⁰ Nē dēn-naá bēmbenlé. Bēnlād mōné, bēlómēn Banabase bō Sool ábe wēe belyáged bé mwembé.

12

Herode adli apuinad bad ábe bédúbpé metake

¹ Benben ne ene pónde chēn, kōŋ Herode ambootéd donje á bad bé mwembé ahé á meséb. ² Ambēl bēnkōb Jemse, Jone mwānyan, bēwúén mō nkwaté. ³ Ade ányiné nēn áá nē áwógté bad bé Israel menyinge, anké á'sō, ábel békōb Petro. Nén dēmbenléd á pónde e Ngande e Ewale é Ngēn. ⁴ Ade bémáá Petro akób, anlóm mō á mbwóg. Bēmbané e'choŋ é' sánze é niin ánon mō. Echoŋ tēé énwōŋ sánze éniin. Herode anwōŋ mewēmtēn ákáad mō á'sō é' mbwóg nzé Ngande e Nnyime ámín etómé. ⁵ Né-óó bēmbane Petro á mbwóg. Boŋ bad békánne'áá Dyōb ngine ngine áyāl échē.

Angel ebídté Petro á mbwóg

⁶ Herode ahadé'áá Petro apēen á'sō é' bad mbwēmbwē. Mmē nkūu mēn nime Herode ánwōŋgē mewēmtēn apēen Petro á'sō é' bad chān ábíníí, Petro akúné'áá áfinté e sánze ébe. Bēnhē mō bengōbēngōbē pēd ébe, sánze émpēe ébe énoné mmwe ní ndáb e mbwóg. ⁷ Dóo ángel e Sánjú ebíde taléd, ndáb e mbwóg épené áte. Angel ne enságéd Petro á ekagél, ényem mō áse, élanjē mō áá, "Pádé áse á mehélé-te." Abwōg-ábwōg bengōbēngōbē bēnhunnéd mō á mekáá. ⁸ Dóo ángel élanjéé mō áá, "Wéd ngáá atád, étád-te nkóod mé metámbé." Petro ambēl áned. Dóo ángel élanjéé mō áá, "Hé mbóté á yāl, éhíde me." ⁹ Petro anhíd chō, bēbíd á ndáb e mbwóg. Boŋ kēnē enkēmbíí'é ké dyam áde ángel ébeleé dēn ákoo abenled. Anwēmtēn áá mōnyine' ndóg. ¹⁰ Bēntōm echoŋ e sánze é'só ámín, bētōm-me éche élónténé é'be kóŋŋ ne á asóg bēmpé á mmwe mé e'ké bé e'kii nímé mbíde'áá á dyad-té. Nsál mé e'ké mēndibnéd ne mō mwēn. Héé bēbídé boŋ bēhídé nzii. Ade békagké nē dēn dóo ángel ne étádté Petro ábwōg-ábwōg. ¹¹ Héé debyéé ápédé Petro boŋ áhōbē áá, "Bóob dóo mbíí meé dyam dēn dóo ákoo' abenled. Sánjwéé álómé eche ángel, asó-é me á mekáá nime Herode, abelé-'e mbíde mekan mésyāal áte nime bad bé Israel bēnwēmtēnnē me abel." ¹² Achemé'áá dyam áde ábenlad ne mō, dóo ákíí á ndáb wēe Maria, awē achyáá Jōn Makōse. Ndun e mod enladén áhed békánne'. ¹³ Ade Petro ápédé ankūm ekob éche édé á ebwōg-te boŋ mbolede a mmwáad nhóg bán Rodaa, áhye ánoné mod awē akume ekob. ¹⁴ Anchem Petro ehōb. Dó-áa ne menyinge mésyāal áchádtēné ekob adibe, atóm mehélé ámbíd á ndáb-te boŋ áke aláá bad áá, "Petro atyéémé á ebwōg-te." ¹⁵ Bēnlāā mō bán, "Epag mīn!" Boŋ ambé álanjē bō áá chōm éche mōhōbēé édé mbále. Dóo bēhōbēé bán, "Né eche ángel chō édé." ¹⁶ Ade nímén mésyāal mébenladté Petro ambé ákumé' ekob. Kóŋŋe á asóg bēndibé ekob. Bēnyíné-áá mō, yāl ekóm bō áte bwāmbwam. ¹⁷ Ampebtēn bō ekáá áá bēlám ehōb, boŋ álumté bō áte ngáne Sánjwéé ábídé mō á mbwóg. Anláá bō áá, "Nyeláa Jemse ne bad ábíníí ábe bōmpé bédúbpé Yesue nímén mekan." Dóo átédté bō boŋ ákag hōm démpēe.

18 Ade bìn é'sánjé, sánze éche énoné'áá Petro êmpuutéd á mewêmtên bwámbwam áyāle bénkêmbíí' é chòm éche ébénlédé Petro. 19 Heróde anlóm bad áá béhed mó boŋ bénkênhenlê mó anyín. Héé ákáádté échê sánze boŋ ábagé mbakú áá béwúu bó. Ade nímén mýsyāal métómé Heróde ansyāá á Judeya áke ádyé' é Kaisaria á esónj é pónde.

Heróde awéde

20 Ene pónde Heróde anwóón bad bé myad mé Tiré ne Sidón melingá níme méchábé ámín. Né-óó, bad bémbíd nímê myad mébe áke dényín mó. Mod awé bénsēbēē áke détan ábel bóobē kân bétim ásē abédēē Blastuse. Blastuse abédēē mbaledé á ndáb e kân. Bêmbel nê áyāle á alon wēē Heróde dōó nímab medyé mébidé'áá. 21 Epun éche Heróde ántfí' é épédé-'áá áte, awáá megombe mé kân, ádyēē atii dé nkamlên boŋ ábootéd bó mam aláa. 22 Ade ámáá ahób, ábê bad bêmbootéd abón bán, "Dyób dên dōó áhóbe' saké moonyon." 23 Abwōg-ábwōg ángel é Sánjú embēl Heróde ankwē nkole áyāle enkêmbaá Dyób edubé. E'ken bé abum béndyē mó áte, awé-'é.

24 Eyale é Dyób chō-'é émbē ékanláád ékag á'sō.

25 Banabase bó Sōal bēmmād nímab nsón béhidē-'é á Jerusalem. Ade béhidté, bēnwālē Jon Makōse áyāl.

13

Edáádāŋ éche Esáá épwéde, bélómé-'é Banabase bó Paale

1 A mwembé mé Antyag, donje dé bekal bé'dáádāŋ ne bemeléede bébéde áwed. Abé bad bébédeē Banabase, Simione (awe béchágé'áá bán Ehíndeē), Lusiose (awe ámbid á Sirine), Manahene (awe bó Ngómēnaa Heróde békwogé hóm ahóg) ne Sōole. 2 A pónde échē bébenlēē Sánjwéé bédidé-'é yāl nzaa á mekáne-tê, dōó Edáádāŋ éche Esáá élanjéé bó nén áá, "Nyébanned me Banabase bó Sōal ábel boŋ bébele me nsón níme nípwéde bó meé bébel." 3 Abé bekal bé'dáádāŋ ne bemeléede bénkānē, bédid-te yāl nzaa á mekáne-tê, bēbán Banabase bó Sōal mekáá á nló boŋ bélómé bó bán békag.

Banabase bó Paal bétáne nkum-é-ngan, Elimase

4 Né-óó, Edáádāŋ éche Esáá énlóm Banabase bó Paale. Dōó békí á dyad á Selusia. Ahed-taá bésyánjé boŋ békāg á mbwōg e Saiprus eche mendib mélāŋnéde. 5 Ade bépédé á dyad á Salamis, békálé'áá eyale é Dyób á ndáb é mekáne. Bēnwālē Jon Makōse áyāl áwōŋgen bó. 6 Bēnké áde alon áte áde mendib mélāŋnéde kóŋ bēpē á dyad á Pafos. Ade bépédé áhed, bēntān mod a nyan nhóg awé béchágé'áá bán Báá Yesu. Abédēē mod a Israel awé anchag yāl áá módíi nkal é'dáádāŋ a Dyób. 7 Báá Yesue abédēē nsón a echon awé Segyus Paoluse. Segyus Paoluse mó abédé nkamlēne a ene mbwōg échē mendib mēnlāŋnédté. Abédēē mod awé anwōŋ debyēé bwámbwam. Ane ngómēnaa anchélé Banabase bó Sōal áyāle ahedé'áá eyale é Dyób awóg. 8 Boŋ anén mod awé dín démbēé á ehób é Grikia bán Elimase enkēnháá bó etál. Ahedé'áá áá nkamlēne a mbwōg eedúbpé nkalāŋ ní bwám. 9 Dōó Sōole awé béchágé'áá ámpē bán Paale, ngáne ánlōnnē ne Edáádāŋ éche Esáá, ánoné ane mod a nyan á mid-te, 10 boŋ áhōbē áá, "A-mwān a Satan! Ekóó dyan me áte ahéé áde áde bwám. Mwane mé mbébmōwēn ne mwēn-éé ríloné we áte. Pónde ésyāal ebelé éhedé wēē móhāŋlên mbále eche Sánjwéé mótiméd chō metóm. 11 Sánjú Dyóbe ákōgsēn we bóob nén dēn. Wēkwē ndím, wēenyínēnné-'é á esónj é pónde." Abwōg-ábwōg Elimase anwóg nēŋgáne mbag ékwéde mó á

mɛd-te, ábootéd-te ahyóm áhɛd mod awe áchā́ mós á ekáá. ¹² Ade ngómenaa ányíné dyam áde ábɛnlédé, andúbé Yesue. Yál enkóm mós áte bwámbwam áyāl e ayáge áde Paale bós Banabase býýgté'áá tãngene Sãngú Yesue.

*Paale bós Banabase býpédé
á dyad á Antyog*

¹³ Paale bóobɛ baáb bénsāl a Stíma a Pafos béke kóŋ bɛpɛ á dyad á Pega á mbwóg e Pamfilia. Bon Jɔn Makose anlyóg bós áwed asú mós ámbíd á Jerusalem. ¹⁴ Bɛnsyáó á Pega bɛpɛ á dyad á Antyog á alonj á Pisidia. A mbwe-mé-nkóme-áte, bɛnkɛ á ndáb e mekáne bédyɛɛ áse. ¹⁵ Bɛnwóg néɛ béláá epɛd á kálag e mbéndé eche Mosɛɛ ne á kálag e metelag mé bekal bé'dáádɔn. Ade bémáá alãnj dós belyáged bé ndáb e mekáne bélɛbɛɛ Paale bós Banabase nɛn bán, "A-baányan, nzé nyéwóó póle echɛ éewéd bad nlém á abum, nyéhób chós." ¹⁶ Dós Paale átyéémé ámɛn, apebtán bós ekáá áá bélám ehób, bonj abootéd dyam ahób.

Anhób áá, "A-baányan bé Israel ne bad bɛmpɛe ábe nyédé hɛn bóob ábe nyébenle Dyób, nyéwóglɛn me. ¹⁷ Dyób á bad bé Israel dɛmpwɛd ábɛd betaa ábɛl-le ábɛ bad bɛbūú áte á pónde eche bɛbédé néɛ beken á alonj á Egipto. Ámbíd enɛ, ambenléd eche ngíne echɛ echabé ámɛn ábíded bós a Egipto. ¹⁸ A etún é móom mé mwɛ méniin, anwɛsɛn bós á ehýánge. ¹⁹ Dyób dɛmbɛd melonj saámbé á ndoob e Kanahan, ábɛ-'e echáb ndoob wɛɛ ábɛ bad. ²⁰ Mmɛn mésyáál mɛmbɛnléd á etún é dyam mbwókel e mwɛ éniin ne móom mé mwɛ metáan. Ámbíd enɛn, Dyób dɛmbɛ bós bad ábe békáadté kóŋne á pónde echɛ nkal é'dáádɔn Samwɛle. ²¹ Ade béhéde kãn, Dyób dɛmbɛ bós Soolɛ, mwãn awe Kishe. Ámbíd á túmbɛ e Benjamin, ábédɛ kãn á etún e móom mé mwɛ méniin. ²² Dós Dyób áhúdɛ Soolɛ á atii. Áhúdɛ-'áá mós, áttímɛd Dabidɛ. Anhób tãngene Dabidɛ áá, 'Nkudé nyaa e mod eche rídáá, Dabidɛ, mwãn awe Jese. Adii mod awɛ ábɛl mam mésyáál níme níhɛdɛɛ meé ábɛl.' ²³ Yesue mós-é awɛ ábíde á nchyaátɛn níme Dabidɛ mós Dyób dɛmbɛnlé Nsoode á bad bé Israel, ngáne ánhɔbpɛ áá mósɛl. ²⁴ Byánán Yesue ábootéd níme nsón, Jone álánjé'áá bad bé Israel áá békunned mbíd, bétɛde nímbab mbéb, békud-te edusen. ²⁵ Ade Jone ákwógé níme nsón amad, ansɛdéd bad áaken, 'Nzé-módé nyéwémtɛné bán ndé. Saké me ndé ane awɛ nyésinɛ. Nyénɔnɛ, Áhúɛ' ámbíd echɛm, mmɛn meekwognɛɛ áhune mós metámbé á mekuu.' "

²⁶ Paale ámbád ahób áá, "A-baányan bé mbyaa níme Abrahamɛ ne bad ábe bébenle Dyób hɛn bóob, syánɛ-éɛ bélómme nímbɛn nkalanj mé e'sóosonj. ²⁷ Bad ábe bédyɛɛ'áá á Jerusalem ne ábab belyáged bɛnkɛmbíí'ɛ bán Yesue mós adé Nsoode. Bɛnkɛnsónjɛn-naa metelag mé bekal bé'dáádɔn níme béláá'áá á mbwe-mé-nkóme-áte tɛé. Kɛnɛ bɛmbɛl mekan níme bekal bé edáádɔn bɛnhɔbpɛ mɛnlɔn, ahób áde bɛnhɔbpɛ bán bɛwúu Yesue. ²⁸ Kɛnɛɛ bɛnkɛnkudtɛ nzom echɛ bétómɛdtɛ mbakú nɛn bán atãngɛné awé, bɛnláá Payledɛ bán ábɛl bɛwúu Yesue. ²⁹ Ade bémáá mekan mésyáál ábɛl ngáne metɛnlédé á kálag e Dyób tãngene mós, bénsudéd mós á awog, bɛbanɛ mós á sonj-tɛ. ³⁰ Bonj Dyób dɛmpuúd mós. Ámbíd e nɛ, ³¹ anlúmɛd yál ngen ne ngen wɛɛ bad ábe bóobɔ bɛnwóŋ bootya á Galilia ápe á Jerusalem. Bóob ábɛ bad bóó bɛkanle' bad bé Israel dyam áde býnyínnɛ. ³² Bóob-pós nímbɛn nkalanj ní bwám mós sɛpínédé nyé. Mmɛ nkalanj rídii nɛn bán dyam áde Dyób dɛnhɔbpɛ áá mósɛl ábɛd betaa alónté dós ne syánɛ. ³³ Alónté dyam áde ánhɔbpɛ ne syánɛ awɛ dedé nchyaátɛn nímbab, apuud áde ápuúdtɛ Yesue. Né-'áá etɛnlédé á kálag e Ngase e Dyób echɛ elóntɛné ébe bán, 'Edii awem mwãn, chii ndii Sóó.'

34 Dyõb dẽmpuúð mós ẽsebán atime ámbíd á ndoob se áboo. Dyõb dénhõb tãngene nẽ aá, 'Mẽbẽ wẽ nnam ní ngãngú, níme méehidte ásẽ, níme ménhõbpẽ meé mẽbẽ kãñ Dabidẽ.'

35 Né-'aá áhõbẽ pẽd empée wẽe étẽnlédé bán, 'Wéekwẽnténné wẽe awõñ mbaledẽ awẽ abenle wẽ ne nlém nhóg áboo á soñ-tẽ.'

36 Debíí nén bán áde kãñ Dabidẽ ábédé á alongé, abẽnlé-'aá Dyõb ngáne Dyõb áhédé-'aá. Ámbíd e nẽ, anwé, béliímé mós wẽe bẽnlímẽe ábẽ betaa, ábõõ-'ẽ. 37 Boñ ane awẽ Dyõb dẽmpuúdté, enkẽmbõõ-'ẽ. 38 Bõob-põõ, a-baányãñ, nyètãngéné abíí bwám nén bán, Yesue mós akáó boñ békãnlé nyé bán Dyõb álagsan bad mbéb. 39 Nyébíí-'ẽ nén bán kénzẽé awẽ adúbpẽ mós akõbnédé á'sõ é' Dyõb nées mod awẽ atãngéné. Mbéndé e Mosẽ eéhelé-'aá-sẽ ébèl ákõbnédé. 40 Né-õõ, nyètédé pónédé ábèl boñ dyam dé ebébtédé áde bekal bẽ'dásdãñ bẽnhõbpẽ dẽebenláad ne nyé. Bẽnhõb bán,

41 'Nõné', nyé bad ábe nyẽwẽle Dyõb! Yãl ẽkõm nyé áte, nyéewẽ-'ẽ, áyãle nén, dyam áde mẽbenlé nímén mesú, ádíí dyam áde nyéedúbéé ké mod anlúméd nyé áte.' "

42 Pónédé eché Paalẽ bós Banabase bẽbídéé á ndáb e mekáne, bad bẽnlãã bós bán bẽpẽ ámpẽ á mbwẽ-mé-nkõme-áte níme níhúe' áhye déláa bós níímé mekan ámpẽ. 43 Ade bad bẽmáá ahidẽ á mekáne, bad bẽ Israel híin ne bad híin bẽmpẽe ábe bẽnwõñ adúbe á bad bẽ Israel bẽnhíd Paalẽ bós Banabase. Paalẽ bós Banabase bẽnkãlẽn ábè bad, bẽwéd-te bós nlém á abum bán bẽbẽ békude nímén nsímé níme Dyõb ábágé bós.

44 A mbwẽ-mé-nkõme-áte níme mémbãdtẽn, bẽnben ne baásyãl ábe bẽbédé á dyad-tẽ wê, bẽmmaá ámbíd, áhye déwóg eyale éche Sãngwéé. 45 Ade bad bẽ Israel bẽnyíné ene ndun e mod, kónjí embé bós áte bwãmbwam. Dyam téé áde Paalẽ áhõbẽ-'aá, bẽhõbẽ-'aá bán ádíí metóm, bẽhõbẽ-'ẽ mós mekan mé mbéb á yãl. 46 Paalẽ bós Banabase bẽmbẽ bẽhõbẽ bõob ẽsebán bẽbáa' dyamdyam. Bẽhõbẽ-'aá nén bán, "Nyé bad bẽ Israel nyéẽ séntãngẽnné eyale é Dyõb asébe dé akale. Boñ ngáne nyébáá chós áyãl, nyéetédé-'aá yãl nées bad ábe bẽkwógnédé ákud alongé áde déemaá', né-õõ, séẽtédé nyé, séké wẽe bad ábe béesẽ bad bẽ Israel. 47 Dyam áde Dyõb áhõbẽ aá débèl ádíí, nén, 'Mbãnné wẽ nées e'nyínen bẽ ekídé é' bad ábe béesẽ bad bẽ Israel ábèl boñ bad bẽ nkõñsẽ bẽsyãl békud e'soõson áwoñ mbíd.' "

48 Ade bad ábe bẽbédé bad bẽ Israel bẽwógé nẽ, bẽmbẽ menyĩngẽ, bẽkené-'ẽ nkalañ níme Sãngwéé. Bad ábe bẽpwédnédé nén bán bẽkúd alongé áde déemaá' bẽndúbẽ Sãngú Yesue. 49 Moosyãl awẽ ambé ene pẽd e mbwóg anwóg nkalañ níme Sãngwéé. 50 Boñ bad bẽ Israel bẽnkõn baámbáá bẽ dyad ne bebaád bẽmbáá ábe bẽbẽnlé-'aá Dyõb. Béchódé-'aá Paalẽ bós Banabase yãl áte, bẽnãñ-ne bós áwab mbwóg. 51 Ade bẽhedéé akẽ, bẽnkúd ebumbú á mekuu álúmed ábè bad nén bán nkõgsen ne bós. Ade bẽmáá ábèl nẽ bẽnké á dyad á Ekõniõm. 52 Bad ábe bẽndúbẽ Yesue á dyad á Antyõg bẽnlõn ne menyĩngẽ bẽlõn-ne ne Edáádãñ éche Esáá.

14

Nkalañ ní bwám nĩpédé á dyad dé Ekõniõm

1 Ade Paalẽ bós Banabase bẽpédé á Ekõniõm, bẽnké á ndáb e mekáne. Bẽnkál nkalañ níme Yesue áwed, nyaa eché bad híin bẽ Israel ne ábe bẽbédé bad bẽ Israel bẽndúbẽ Yesue. 2 Boñ bad bẽ Israel ábe bẽnkẽnkobé adúbe, bẽnkõn bad ábe béesẽ bad bẽ Israel, bẽhé bós mewẽmtẽn mé mbéb áte tãngene bad ábe

béndübē Yesue. ³ Paale bó Banabase bēmbēm áhed, békálé nkalanj tângene dyam á bwám áde Dyöb ábénlé bad ésebán bebáa' dyamdyam. Sǎngú Yesue ambēl bēnlūméd e'chemléd, bēbēl-le menyáké híin, álúmed nén bán mam nímē ábē bembapēē békálé'áá tângene nímē nsimé medé mbále. ⁴ Nkabén membē áfínté e bad bé dyad. Donge á bad bēntimén bad bé Israel ábiníí'-e bétimēn bembapēē bé nlómag. ⁵ Dóo bad ábe béesé bad bé Israel ne bad bé Israel nchoo ne ábāb benkamlēne bétífidé bán bétagéd Paale bó Banabase bán bēlūm-me bó meláá. ⁶ Ade Paale bésóŋténé nē, bēnsöb béké á mbwóg e Likonia bésól á myad mé Listra ne Debe ne abwóg áde ábédé benben. ⁷ Békálé'áá nkalanj ní bwám nímē mebwóg mésyāā.

Mam níme mebēnlédé ne Paale bó Banabase

⁸ Mod abédé á dyad á Listra, mekuu ménwē mós. Nē dóo bēnchyāā'é mós, eékíi'áa mbéd. ⁹ Ade Paale ákaleé nkalanj ní bwám, ambé áhed áwöglān. Paale annyín aá awóó adúbe aá móhele módyēē bwám, dóo Paale ánóné mó chóón, ¹⁰ boŋ áchāgtē ehób ámín aá "Syāó ásē, étyéem ámín." Ane mod ahebé'-aá ámín, ábootéd-te akē. ¹¹ Ade ndun e mod eché ebédé áhed ényíné dyam áde Paale ábélé, bēnhē e'saád á ehób é Likonia bán, "Myöb mēsúdé ásē métímé baányon, áhye dé awöŋgen sé." ¹² Bēnchāg Banabase bán mós adé dyöb áde bēchāgēé bán Zeuse bēchāg-ke Paale bán mós adé dyöb áde bēchāgēé bán Hemesē áyāle mós ahóbpé'áá búmā. ¹³ Abón áde bēbēnlé'áá dyöb áde bēchāgēé bán Zeuse áte ábédé ámbíd e dyad. Né-óó, prise awē Zeuse ampēén nyag ne mbonja á mmwē mé e'ké é' dyad. Ambel nē, áyāle bósöbe ene ndun e mod bēhédé'áá Paale bó Banabase mendē abe. ¹⁴ Ade Banabase bó Paale bēwógé dyam áde ábē bad bēhédé abel, bēnsalted mbóté á yāl, bēnyāgéd bésól áfínté e ene ndun e mod bēbōnē bēhābē bán, ¹⁵ "Cheé ékáá boŋ nyébelé nén? Sēmpē sēdii baányon melemlem ngáne nyéē nyédíí. Sēpedé hén, ákale nyé nkalanj ní bwám níme Yesue, ábel boŋ nyéchene ábén bwēm ábe béesé dyam dé abelen, nyéhíde Dyöb dé alongé áde áhágé nkonj ní mín, ní sé ne edib e nkwē ne bwēm é'syāā ábe é'dé áwéd-te. ¹⁶ Bósód Dyöb déntédé bad bēsyāā ábel kéchéé eche bédós. ¹⁷ Boŋ kéné, álúnte e'chemléd nén aá módē, ábel áde ábēléé mekan mé bwám. Alómme nyé mbúú eché ebídé ádyöb, ábagé'-e nyé mbote á pónké eche etāngéné. Abage nyé medyé, áwögtē'-e nyé menyinje." ¹⁸ Ké nēŋgáne Paale bó Banabase bēnhōbpē nímén mekan mésyāā, éebédéé bó mwān e akan ákánj bad ábe mendē níme bēhédé'áá abe.

¹⁹ Donge á bad bé Israel bēmbíd á dyad á Antyög á mbwóg e Pisidia, bēbíd-te á dyad á Ekōnióm bēpē á Listra. Béntéd ene ndun e mod nlém á abum, bósöbō bēlūm Paale meláá, bédol mós ásē, bēbided mós á dyad-tē ne mewēmtēn nén bán awédé. ²⁰ Boŋ adé bad ábe bédúbpe bēpédé boŋ bēlāŋnéd mós, anhidé ásē áfím ámbíd á dyad-tē. Néé bīn é'sāngé, dóo bó Banabase békíi á dyad á Debe.

Paale bó Banabase bétíme ámbíd á Antyög

²¹ Paale bó Banabase bēnkāl nkalanj ní bwám á dyad á Debe, bēmbēl bad híin bétim bēbé bembapēē ábe Yesue. Ámbíd enē, bēntim ámbíd á myad mé Listra, Ekōnióm ne Antyög á mbwóg e Pisidia. ²² Höm ké áhéé áde bēmpéé, bēyāgté'áá bad ábe bédúbpe Yesue bēwéde'-e bó nlém á abum, ábel bētyéem á adúbe-tē. Bēyāgté'áá bó bán "Detāngéné metake akud boŋ deésól á nkamlēn ní Dyöb." ²³ Mwembé ké rihéé níme bēmpéé, bēpwédáá bad ábe bēlyāgte' níme mwembé. Nzé bēnkānē, bēdíd-te yāl nzāa á mekáne-tē, bēbē bēlyāged á mekáá níme Sāŋgwéé awē bēsúmé nlém á yāl.

²⁴ Ade bémádé mbwóg e Pisidia áte, bēmpē á mbwóg e Pamfilia. ²⁵ Bēnkāl eyale é Dyōb á dyad á Pēga, boŋ bésyōgké á dyad á Atalia. ²⁶ Ahed-taá bésyāngé boŋ bēchabpé edib, betimé ámbíd á Antyōg, wēē bēnkānnēdtē bō bán nsimé n̄ Dyōb n̄lyáged bō áyāle nsón n̄ime bémádé bōob. ²⁷ Ade bēpédé á Antyōg, bēnlád bad bé mwembé áte, bēláá bō mekan mésyāal n̄ime Dyōb ábélé mbwiined ne bō. Bēnlāā-’ε bō ngáne Dyōb ánēdté nzii echē bad ábe béēsē bad bé Israel bédúbpéé Yesuε. ²⁸ Bēnkoód-te mwá adyεε áwed ne bad ábe bédúbpé Yesuε.

15

Mbom níkóbté á Jerusalem ámád ehób á mwembé-te

¹ Bad behóg bēmbíd á mbwóg e Judeya bēpē á Antyōg. Bēmbootéd bad ayáged n̄n bán, “Nzé bēeyage mod ngáne mbéndé e Mose éhēdeé, né éekudté e’soósonj.” ² N̄n dēmbēl Paale bō Banabase béswan̄tánáá nḡine nḡine kás̄ŋ bōb̄b̄o bētíi bán Paale bō Banabase ne nḡuse é bad émpē béke á Jerusalem, béke bényín bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé t̄nḡene adé atón. ³ Bad bé mwembé bēnlyāgēd bō á nzii. Bēmbwē á mbwóg é Foniaia ne Samaria bēlāngé bad ngáne bad ábe béēsē bad bé Israel bédúbpé Dyōb. Mmēn nkalan̄ mēnwōgēd bad ábe bédúbpé Yesuε menyin̄ge. ⁴ Ade Paale bō Banabase bēpédé á Jerusalem, mwembé n̄ime médé áwed, bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé bēnkob bō nken. Paale bō Banabase bēnlāā bō mekan n̄ime Dyōb ábélé mbwiined ne bō. ⁵ Boŋ don̄ge á bad ábe bédúbpé Yesuε ábe bēmbē epepé éche Befarisia bēntyēēm ám̄n, bēhób bán, “Bētānḡéné bad ábe béēsē bad bé Israel ábe bédúbpé Yesuε ayag, bēláá-’ε bō bán bētānḡéné mbéndé éche Moseε ahíd.”

⁶ Dōo bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé békóbé mbom án̄on adé akan áte. ⁷ Ade bēlébé aswan̄ten dōo Petro átyéémé ám̄n boŋ áhōbē aá, “A-baányan, édé etún é pōndé bōob áde Dyōb ápwédé me áttinté echēn, ákale bad ábe béēsē bad bé Israel nkalan̄ n̄i bwām ábēl n̄n bēwōg mó bédúbe-’ε. ⁸ Dyōb áde ábíi-’ε moosyāal n̄lém áte, álúmté aá móbagé bad ábe béēsē bad bé Israel kunze ádúbe, ábe áde ábágé bō Edaád̄an̄ éche Esáá melemlen ngáne ábágé syánē ámpē. ⁹ Dyōb dēnkéntédté bō aá bédé nh̄n̄l̄n̄ ne syánē ké mwāmp̄n̄. Anlāgs̄n̄ bō mbéb áyāle adúbe áde bēnwālē. ¹⁰ Bōob-pōó, cheé ékáá boŋ nyéhédé’ Dyōb akag, ápēmed bad ábe bédúbpé Yesuε n̄ted n̄ime ábēd betaa bēnkēnh̄nlé apēm n̄ime ké syánē déehelēé apēm? ¹¹ Eeboo’é nē! Dedúbpé dekudé-’ε e’soósonj mbwiined ne nsimé n̄ime Sāngú Yesuε, melemlen ngáne bōmpé békúde.”

¹² Moosyāal anlám ehób bēwōglān Banabase bō Paal. Banabase bō Paal bēkánlē’ aá bō e’chemléd ne menyáké n̄ime Dyōb ábélé mbwiined ne bō áttinté e bad ábe béēsē bad bé Israel. ¹³ Ade bémádné, dōo Jemse áhōbēé aá, “A-baányan, nyéwōglen me! ¹⁴ Simōne alúmté syánē áte h̄n̄ bōob ngáne Dyōb ábootédé ábē e’boŋ bé nlóm alúmed wēē bad ábe béēsē bad bé Israel, átéd áde átédé bad áttinté echáb ábē ábē bad. ¹⁵ N̄n̄n̄ dēn̄ ábélé e’yale ábē nkal é’daád̄an̄ é’lóné. Eténlédé n̄n̄ bán,

¹⁶ ‘Me Sāngwéé nhóbé meé, nzé n̄n̄ amáá atóm, mēpē ámpē, mēlōŋ ndáb echē Dabide ámpē echē empáa.

Mēlōŋ chōm ésyāal éche empāntēd áte n̄f̄m̄dēl-te chō ngáne énsēbēē abé.

¹⁷ N̄ē dēbēl bad bé nkōŋsē bésyāal bēpē áwēm, n̄pwédé bad ábe béēsē bad bé Israel ábē ábēm bad. Me Sāngwéé meé nhóbé.

¹⁸ Mēē mbelē boŋ n̄m̄n̄n̄ mekan mébyéén se’ bōod.’ ”

19 Dóo Jemse ákagké á'sō aá, “Ne me, nímēm mewēmten médé nén meé deétagté bad ábe béesé bad bé Israel ábe bétímné Dyöb. ²⁰ Chöm éche déttáŋgéné abel édíi átele bō kálag nén bán béedyág medyé nímé bébágé nyöb mémpēe née mende, áyāle nímé medyé méésáa'ē, béékābē mesón, béedyág nyam eché béēsēlēē nkāŋ, béedyāg-ke mekií. ²¹ Debíi nén bán se' bōód beláá'á mbéndé éche Mosee á ndáb é mekáne á mbwē-mé-nkóme-áte. Békale-'e ábē e'yale dyad ne dyad tée.”

Béténlé bad ábe béesé bad bé Israel kálag

²² Dóo bembapēē bé nlómag ne belyágéd bé mwembé, ne bad bé mwembé bésyāal bényíne nén bán ébóó bán bēpwéd bad áttínté echáb, bélóm bō á Antyog nchoo ne Paale bō Banabase. Bēmpwéd Judase awē béchágé'áá bán Basabase bō Sailas, bō bad bébe ábe belyágté'áá áttínté echáb. ²³ Kálag eche bēnlómēnnē bō á Antyog, ebédé nén, “Sé bembapēē bé nlómag, ne belyágéd bé mwembé, áben baányan, sélómme nyé melēnten. Nyé ábe nyédé bānned ábe nyéēsé bad bé Israel. Nyé ábe nyédyē á dyad á Antyog ne á mbwóg é Siria ne Silisia. ²⁴ Sēsóŋténé nén bán bad behóg ábe bébíde áwēd, bēmpē áwēn, bēpuutád nyé nló áte ne mam nímé behóbé'áá. Boŋ nyébíi nén bán sēnkēmbagké bō kunze ábel nē. ²⁵ Né-óó, sédyéé ásē moosyāal sētíídé nén bán ébóó sépwéd donge á bad álóm bō áwēn. Bēwoón Paale bō Banabase ábe sédásó bwámbwam. ²⁶ Bō bad bébe bébágé yāl ábele echéd Sāŋ Yesu Krístā ēseban bébáa' kwééd. ²⁷ Né-óó, sélómme nyé Judase bō Sailas, belāá nyé melemlem mé mekan nímé séténlé nyé. ²⁸ Edásódan éche Esáá élyágté sé áttíi nén séetagté nyé ne mekan mémpēe étóméé nímén mekan nímé médé etognén. ²⁹ Nyéedyág medyé nímé bébágé nyöb mémpēe née mende, nyéedyág mekií, nyéedyág nyam ké póg eché béēsēlēē nkāŋ, nyéékābē-'e mesón. Nzé nyéébēlé nímén mekan né ébōŋ. Dényínne' ámpē.”

³⁰ Ade bémáá ene kálag atel, bēnlyágéd ábē bad á nzii, békē-'e á Antyog. Ade bēpédé áwēd, bēnlád bad ábe bédúbpé Yesue bésyāal áte boŋ bébe bō kálag. ³¹ Ade ábē bad beláá ene kálag, bēmbē menyíŋge bwámbwam áyāle nkalan mé e'wéd bé nlém nímé mbédé áwēd-te. ³² Judase bō Sailas bébédéé bekal bé'dásódan, bēnkálén-ne bō áyāle e etún é pónde, bēnhósdéd bō mewēmten bēwéd-te bō nlém á abum. ³³ Ade bélébé mwá adyēē áwēd, bad ábe bédúbpé Yesue bēnlyágéd bō ne nsan boŋ bētím ámbíd wéé bad ábe bēnlóm bō.* ³⁵ Paale bō Banabase bēndyēé á Antyog mwá etún é pónde. Bēyágté, békálé-'e eyale éche Sāŋgwéé nlatén ne ekud é bad émpēe.

Paale bō Banabase békábné áte

³⁶ Eebeméé áte ámbíd enē, dóo Paale álanŋgēé Banabase aá, “Détim ámbíd, déke dénon ábéd baányan bé Krísto dyad-té áde dékálé nkalan nímé Sāŋgwéé, boŋ déhed-te áte ngáne mekan mékéēnéé bō.” ³⁷ Banabase anwón mewēmten áwále Jón Makose áyāl, ³⁸ boŋ Paale annyín aá éttāŋgēnéé, áyāle Jón Makose ansébé bō achene á nzii áde bēépídeē nsón á asóg. Antédé bō á dyad á Pamfilia áttím ámbíd. ³⁹ Mpentēn ní ngíne mémpē áttínté echáb kóŋ békābēn áte. Banabase antéd Makose béchábē edib békē á aloŋ a Saiprus. ⁴⁰ Paale ámpē ampwéd Sailase. Baányan bé Krísto bēnkānnéd bō bán nsímé nímé Sāŋgwéé nlyágté bō. ⁴¹ Paale ambwēēn Sailase á mbwóg e Siria ne Silisia békag bēwédé mwembé áte.

* **15:33** Donge á kálag dé'sō ábádé nchoo 34: 'Boŋ Sailase pen antíi áá móolyóg áhed.'

16

Timotie awōḡñé Paale bō Sailas

¹ Paale bēnkē á myad mé Debe ne Listra. Mod nhóg abédé áwed awē béchágé'áá bán Timotie. Nyaá abédéé mmwaád a Israel, mómpē andúbé Yesue, bon sáá abédéé mod a Grikia. ² Bad ábe bédúbpé Krístəá á myad mé Listra ne Ekoniom bésyāāl bēnhōb mam mé bwām tōngene Timotie. ³ Ngáne Paale áhédé'áá Timotie awále áyāl, an'yag mó. Ambel nē áyale bad bé Israel ábe bēbédé nime mebwóg bēmbīl bán Timotie sáá adii mod a Grikia. ⁴ Paale bō Timoti békágé'áá myad ne myad bēlāngē bad ábe bédúbpé Krístəá mekan nime bembapēé bé nlomag ne belyáged bé mwembé bé Jerusalem bētífidé, bēlāngē'ē bō bán bēhíde nímé mekan. ⁵ Né-óó, mwembé nisyāāl mēmbootéd awúu áte á adúbe-tē mesongé mé bad-te méchōgkē epun-téé.

Paale anytne ndóg

⁶ Paale hōōbe baāb bēmbwē á mbwóg e Frigia ne Galesia áyale Edəádəñ éche Esáá énkēnkwenténné aá bēkal nkalan ní bwām á mbwóg e Esia. ⁷ Ade bēpédé á nchii ní mbwóg e Misia bēnwanén asól á mbwóg e Bitinia, bon Edəádəñ éche Yesue énkēmmwaá aá bēsól. ⁸ Né-óó, bēntōm á Misia, bésyōgē kóāñ bēpē á dyad á Troas. ⁹ Mmē nkuu Paale annyín ndóg. A ndóg-te wē, mod a mbwóg e Masēdonia antyéem áchāá mó aá, "Hyág, á Masēdonia, éhye éwōngēn sé." ¹⁰ Paale amaá-'áá ndóg anyín, dōó séládé yāl áke á Masēdonia áyale séndōl áte nén bán Dyōb áchénlé sé ákal nkalan ní bwām áwāb.

*Mmwaád nhóg awē béchágéé**bán Lidia adúbpé*

¹¹ Sēnsól á Stíma á Troas, sékē á Samotras ésebán sétyéeme á nzii. Néé bīn é'sāngé sétimé' á Niopoli. ¹² Sēbídé-'áá áhed, séke a Filipi. Filipi adii dyad ámbáá á mbwóg e Masēdonia. Abédé kóāñne dyad áde mbéndé é Roma chēmpēn chōó bēbēnládtáá. Sēdyéé áhed nguse é e'pun. ¹³ A Mbwe-mēnkóme-áte, sēnsyāá á dyad-tē sékē á nkin mé edib. Sēnwémtén bán séētān abwóg á hōm áhed wēé bad bé Israel békānnéé. Sēndyéé áhed ne bebaád ábe séntānnē néé bēlādné áhed, syāābōó sékale'. ¹⁴ Átínté e ábē bebaád mmwaád nhóg abédé áhed awē béchágé'áá bán Lidia awē ambíd á dyad á Tiatira. Akábé'áá nyongé, ásōmē' mebad nime méyōge' nime mélélé nkun. Ane mmwaád abēnlé'áá Dyōb. Sāngwéé ankéléd-te mó nlém á abum áwóglēn chōm éche Paale áhóbeé. ¹⁵ Bēndusén mwēn ne eche ndáb esyāál. Ambíd enē, anlébé sé áwe ndáb. Anhōb aá, "Nzé édé bán nyétédé me nēngáne mod awē akoó Yesue adúbe, nyéhye nyédyēé áwēm ndáb." Ambádnén sé kóāñ sékē-ē.

Béhédé Paale bō Sailas á mbwóg

¹⁶ Epun ehóg-kōó, sēnkē á abwóg dé mekáne, dōó ngōndéré e ntāñ póg étáné sé. Edəádəñ é mbéb émbē mó áte, ébélé'áá álāngē bad mam nime mébēnléd á'só é pōndé. Ene ngāñ échē ákumé'áá embēl bad ábe bēnchan mó ntāñ békudé ndun e mōné. ¹⁷ Héé ábóótédé syāābe Paale ahíd, ábōné aá, "Abén bad bēdii bembōledé ábe Dyōb á Ngum. Bēhyédé nyé aláa ngáne nyémwéé e'soósōñ akud." ¹⁸ Ene ngōndéré elébé abel nē, epun ne epun-té. Kóāñne á asóg Paale anlīñ, dōó ákúnnédé bon álāngē' échē edəádəñ éche émbē ene ngōndéré aá, "Á dīn á Yesu Krístəá, nkamlan me nén méé, bíd enén ngōndéré áte!" Abwōg-ábwōg échē edəádəñ émbíd mó áte. ¹⁹ Ade bad ábe bēnchan ene ngōndéré ntāñ, bēnyíné bán nzii e ngáb ekónlédé bō, bēntōl Paale bō Sailas bēdolé bō, békēēn bō wēé benkamlēne ábe bēbédé átínté e dyad. ²⁰ Bēmpēén bō wēé benkamlēne bé Roma, bēlāngē bō bán, "Abén bad bēdii bad bé Israel,

boŋ bépédé áwēd hén, bépééné mponǵé. ²¹ Bényǵte bad e'lem bé mbéb ábe mbéndé éche syánē eehēdeé. Syánē bēn dedii bad bé Roma, né-ǵǵ, deéhēlē- se dékob nē, deéhēlē-ε-se dehid nē.” ²² Amute dǵmpé dénsāl áte ábónléd Paale bǵ Sailas. Dǵǵ benkamlene bé Roma básáltédé bǵ mbóté bēhúd-ε bǵ chǵ á yǵl. Dǵǵ bélómé bad bán béswǵg, bésáwǵg bǵ e'tanǵú. ²³ Bémáá-'áá bǵ bwám boŋ bēhǵg bǵ á mbwǵg, béléá-'ε nnǵné mbwǵg bán eehúde bǵ dǵd á yǵl. ²⁴ Bélǵngé-'áá nnǵné mbwǵg nē, ahé bǵ á toŋ e ndáb e meláá eché edé áte. Anhé bǵ e'pwǵg á mekuu.

²⁵ Dyam melúde mé nkuu, Paale bǵ Sailas békánné-'áá békǵnné-'ε Dyǵb ngǵse. Bad bé mbwǵg ábínii bésyǵál bēwǵglánnáá bǵ. ²⁶ Abwǵg-ábwǵg dǵǵ ndǵǵb énáǵnéde áse ngǵne-ngǵne. Ndáb e mbwǵg énáǵnéde se á mekon. Melemlem mé pǵndé e'kob é'syǵál bēndibnéde, bengǵbengǵbē ábe bēmbē bad bésyǵál áyǵl bēnhunnéd. ²⁷ Ade nnǵné mbwǵg ápádté áse boŋ anyín ngǵne e'kob é'syǵál é'nédnéde, anwémten áá bad bé mbwǵg bésyǵál bémáá asob. Héε átéde páá áá mǵsoo' yǵl. ²⁸ Dǵǵ Paale áchǵgté ehǵb ámǵn boŋ álébpē áá, “Weewúé yǵl! Sé moosyǵál séde hén!” ²⁹ Héε nnǵné mbwǵg áhǵbē áá bēpiined mó etrúkanǵ, asǵl á ndáb-te, ákwē Paale bǵ Sailas á mekuu ánáǵ ne mbwǵg rǵ ngǵne. ³⁰ Dǵǵ ábǵdné bǵ á ebwǵg boŋ áseǵté bǵ aáken, “A besán, cheé rǵtǵngéné abel ákud e'sǵǵǵ?” ³¹ Bēnlāá mó bán “Dúbé Sǵngú Yesue, boŋ ékud e'sǵǵǵ, ádǵǵ abum á ndáb dǵmpé dékúde.” ³² Bēnkale mó ne moosyǵál awé ambé mó á ndáb nkalanǵ rǵ bwám rǵme Sǵngwéé. ³³ Ene pǵndé chēn, rǵmē nkuu, ane nnǵné mbwǵg antéd bǵ, áwǵbē bǵ sǵi áte. Hé dēn bēndusén mó ne eche ndáb esyǵál. ³⁴ Dǵǵ ásnlé Paale bǵ Banabase á ndáb-te boŋ ábagé bǵ ndyééd. Mwēn ne áde abum á ndáb bēmbē menyǵge áyǵle adúbe.

³⁵ Néε bǵn é'sǵngé, benkamlene bēnlǵm plǵse ne nlébtéd nēn bán, “Nyéche ne ábē bad békag.” ³⁶ Héε nnǵné mbwǵg álǵngéé Paale áá, “Benkamlene bēlómé nlébtéd nēn bán bēchene nyé Sailas. Né-ǵǵ, nyébid nyétag ne nsan.” ³⁷ Dǵǵ Paale álǵngéé échē plǵse nēn áá, “Béswádtédé sé e'tanǵu á nhéné áde séebeleé dyamdyam, áde sédǵi-'áá bad bé alǵǵ á Roma, bēhé-'ε sé á mbwǵg. Boŋ bǵǵb bēhéde sé abided á mesǵǵm-tē-yε? Eehélé- se ébé nē. Abé benkamlene bé Roma bēn bétǵngéné aǵe bēhye bēbǵdéd sé.” ³⁸ Plǵse énkē benkamlene bé Roma aláá ngǵne Paale áhǵbē. Ade ábē benkamlene bēwǵgé bán Paale bǵ Sailas bēdǵi bad bé Roma, mbwǵg menkǵb bǵ. ³⁹ Né-ǵǵ, bēnkē Paale bǵ Sailas achǵn, bēbǵdéd bǵ á mbwǵg béléá-'ε bǵ bán éboŋ bán bésyǵǵ áwǵb dyad. ⁴⁰ Paale bǵ Sailas bēmbǵd á ndáb e mbwǵg, békē á ndáb wéε Lidia. Ade bépédé áhed, bēntǵn bad ábe bédúbpē Krǵstǵǵ. Paale bǵ Sailas bēnlāá ábē bad e'yale ábe é'wéde bǵ nlém á abum. Bémáá-'áá bǵ aláá boŋ bésyǵngé.

17

Paale bǵ Sailas békǵi á Tesalonika

¹ Paale bǵ Sailas bēmpǵǵ á myad mé Amfipolis ne Apolonia, bēpē á dyad á Tesalonika. Ndáb e mekáne e bad bé Israel embé áhed. ² Paale ammentén ake á ndáb e mekáne, né-ǵǵ ankē áwed. Andyéé áwed sǵndé éláán. A Mbwe mé Nkǵme áte téé, akánlé-'áá bad nkalanǵ ngǵne mbǵdē á kǵlag e Dyǵb. ³ Atǵgnádtǵ áǵ mǵm mǵme ákánlé-'áá bǵ, álǵmte-'ε bǵ áte nēn áá Ane-awé-Béwǵgté atǵngéné néε ákúde metake ápǵú-'ε ámbǵd e kwééd. Alǵngé-'áá bǵ áá “Anén Yesue awé rǵlǵngéé nyé nēn, mó áde Ane-awé-Béwǵgté.” ⁴ Donǵe á bad bēndúbe bán chǵm éche Paale áhǵbēé edé mbále, né-ǵǵ, bēntimén Paale bǵ Sailas. Bad bé Grikia híin ábe bēndúbe Dyǵb ne ndále é bebaád bé dyad

híin bǒmpɛ bɛntimén Paale bó Sailas. ⁵ Boŋ donge á bad bé Israel bésífidé'áá Paale bó Sailas. Né-óó, bɛnlád donge á bad bé mpongé áte, ábe bɛbédé á dyad-té. Bɛmbuú áte bɛpɛɛn-ne etogké é ngíne. Bɛmpɛɛn epuutéd dyad áte ásyāāl, bɛból á ndáb wɛɛ Jasene ábel boŋ békób Paale bó Sailas bɛbídén bó á tál é ékwéɛ. ⁶ Boŋ áde bɛnóné Paale bó Sailas boŋ bɛnyíne bó, bɛndól Jasene ne bad bɛmpɛe ábe bɛdúbpɛ Yesue, bɛpɛɛn bó á'só é benkamlene bé dyad. Bɛbóné'áá bán, “Ábén bad bɛpɛɛné epuutéd hóm ásyāāl. Bǒb-pǒó, bɛpédé kǎáŋne áwe syāné dyad. ⁷ Jasene ákǒǒ-ɛ bó áwe ndáb. Bɛbóo' mbéndé eche Kaisɛɛ. Béhóbe nɛn bán kǎŋ empɛe edé eché bɛchǎgɛɛ bán Yesue.” ⁸ Mmɛn mekan níme bɛnhǒbpɛ mbɛmbǎl ene ndun e mod ne benkamlene bé dyad bɛpuuted. ⁹ Benkamlene bé dyad bɛmbǎl Jasene ne bad ábe bɛdúbpɛ ábe bɛnkǒbpɛ, bǒsbǒó bɛsábé mǎné ábel bɛtɛde bó, boŋ bɛtɛdté bó.

Paale bǒbɛ baáb békúdɛ metake á Beria

¹⁰ Bín é'híné-'áá hínén, bad ábe bɛdúbpɛ Yesue bɛlóm Paale bó Sailas á Beria. Ade bɛpédé áwed bɛnkɛ á ndáb e mekáne. ¹¹ Bad bé Beria bɛnwōŋ nłém áwǒglen eyale é Dyǒb tǒmaa bad bé Tesalonika. Epun-té, bɛláá'áá kálag é Dyǒb ásonŋten ányín ké mekan níme Paale bó Sailas bɛhǒb'áá mɛdé mbále. ¹² Ekud é bad éndúbɛ. Ndále é bebaád bé Grikia híin ne baachóm bé Grikia híin bǒmpɛ bɛndúbɛ. ¹³ Boŋ áde bad bé Israel bé Tesalonika bɛwǒgɛ bán Paale akalé eyale é Dyǒb kǎáŋne á Beria, bɛmpɛ áwed, bɛbǒǒtɛd ekud é bad asól áte ápɛɛn epuuted. ¹⁴ Abwǒg-ábwǒg dǒó bad ábe bɛdúbpɛ Yesue bɛlómé Paale á nkin mé edíb é nkwɛ, boŋ Sailas bó Timoti pɛn bɛnlyǒg á Beria. ¹⁵ Bad ábe bɛnkɛ Paale alyǒged, bɛnkɛɛn mǒ kǎáŋ bɛpɛɛn mǒ á dyad á Atens boŋ bɛtimé ámbíd á Beria. Ade bɛtimé ámbíd, Paale anlyǒgtɛn bó áá bɛláa Sailase bó Timoti nɛn bán bɛhyɛ bɛtán mǒ á Atens ésebán bɛbɛbte pǒndɛ.

Paale akanlé bad bé Atens

¹⁶ Paale andyɛ á Atens ásiné' Sailase bó Timoti. Ngáne ásiné'áá bó, nłém mbɛmbɛ mǒ á abum bwámbwam áyále annyín nɛn áá myǒb mɛmpɛe níme bɛbageɛ edúbɛ mɛlóné dyad áte ásyāāl. ¹⁷ Né-óó ankɛ á ndáb é mekáne ákanlé bad bé Israel ne bad ábe bɛesɛ bad bé Israel ábe bɛbage Dyǒb edúbɛ. Akagé'áá kǎáŋne áttínté e dyad epun tɛé ákanlé kɛnzɛɛ awɛ ampɛ áhed. ¹⁸ Bǒbɛ bad ábe bɛbédé á e'pɛpɛ ábe bɛchǎgɛ'áá bán Epikurian ne Stoík bǒmpɛ bɛpɛntánnáá. Donge ásdɛtɛ'áá bán, “Cheɛ anɛn mod awɛ abíde dúu múmǒ áhǒbɛɛ áde éebíi'ɛ dyamdyam?” Bɛmpɛe bɛhǒbɛ'áá bán “Edé kabyánán ahóbe tǎŋgene myǒb mɛmpɛe.” Béhǒbɛ'áá nɛ, áyále álanǵɛ'áá bó tǎŋgene Yesue ne mpuu. ¹⁹ Dǒó bɛtédɛ Paale bɛkɛɛn mǒ á káánsɛl e mbwǒg eche bɛchǎgɛ'áá bán Ariopagus.* Bɛnhǒb bán “Sɛdǎá ádén ayǒge dékǎǎlé áde élanǵɛɛ bad ásonŋten. ²⁰ Donge á mam áde éhǒbɛɛ áde sé nken á etúu, sɛɛdǎŋ-ɛ mǒ ásonŋten.” ²¹ Bad bé Atens bɛsyāāl ne beken ábe bɛbédé áwed, bɛbɛbtɛ'áá echab pǒndɛ esyāāl ákal ne áwǒglen nkalan tǎŋgene dyam dékǎǎlé-tɛ.

²² Dǒó Paale átyéémé ámín á'só é káánsɛl é Ariopagus boŋ áhǒbɛ nɛn áá, “Ábad bé Atens nnyíne' nɛn mɛɛ, nyɛbage myǒb edúbɛ bwámbwam. ²³ Nhóbe nɛn áyále áde nítómɛɛ nyé á dyad-té, nnónɛ mɛbón níme nyɛbageɛ myǒb edúbɛ. Nnyíne abwǒg áhǒg áde nyétélɛ áhed nɛn bán, ‘Hóm áde dyǒb áde déebyɛne.’ Adé dyǒb áde nyɛbageɛ edúbɛ kɛnéɛ nyéebíi'ɛ dǒ, dǒó rílanǵɛɛ nyé bǒb. ²⁴ Dyǒb áde áhǎgɛ nkǒŋsé ne chǒm ésyāāl éche edé áwɛd-te, mǒ adé Sǎŋgwéɛ á nkoŋ ní mún ne rísɛ. Eédyɛɛ'ɛ á ndáb é myǒb éche baányoŋ bɛlǒŋné mekáá, ²⁵ ééhɛdɛ-'áá chǒmchǒm éche déhele débe mǒ abele áde débɛnlɛ mǒ. Ngáne édíi nɛn bán mwɛn-ɛɛ abage alongé, ábagé pɛmɛ ne

* 17:19 Ariopagus: Ábɛdɛ káánsɛl e mbwǒg á dyad á Atens.

kéchéé éche déhédéé. ²⁶ Mod nhóg mós ánsēbēē ahəg boŋ metúmbé mé nkòŋsé mēsýāāl mébíd mbwiined ne ane mod nhóg. Abélé bédýē-é nkòŋsé áte rísyāāl. Adéhób áá mshəge bó ammad pónde atii ne mebwóg wée bédýē-é. ²⁷ Ambel nén, ábel boŋ béhéd mó, nzé béhédé-é mó béhele-se bényín mó awóg áde bəwógé mó áyāl. Kéné, Dyób déechabnedéé syánē modmod áyāl. ²⁸ Edé nēŋgáne mod nhóg áhóbé áá,

‘Abé áde dédíí ne mó, dedé á alongé, dekaŋ,
dedé-é chòm éche dédíí.’

Edé-é ámpē ngáne bekał bé ngan béhóbé bán,
‘Syáné ámpē dedíí ábe bán.’

²⁹ Ngáne dédíí-áá bán bé Dyób, deetāŋge néé dékamtanné nén bán Dyób ádíí nēŋgáne chòm éche bébénlé gól, silva ké-é aláá áde baányoŋ bébénléde ádad debyéé boŋ belóón mekáá. ³⁰ A pónde eche bad bēnkēmbíí-é Dyób, Dyób dénkéntédté mbéb mímab nēŋgáne dyam. Boŋ boob alāŋge moosýāāl hóm-té áá bétéde mímāb mbɛltéd mé mbéb. ³¹ Amaá-é epun é bín atii, éche ákáādté mod-téé nkòŋsé áte rísyāāl nyaa eché etāŋgéné. Apwedé mod awé ákáāđ mímé nkáá. Alúmté-é moosýāāl áá ane mod akwōgnéde, apuud áde apúúdté mó á kwééd.”

³² Ade ábē bad bəwógé Paale ahóbé tāŋge ne mpuu, donge á bad bəwéláá mó boŋ bó donge á bad bénhób bán, “Séhede bán ékale sé mímé nkalaŋ ámpē.”

³³ Ambíd e nē, Paale anhidé áfínté echáb. ³⁴ Kóŋ ne á asóg, nguse é bad éntimē Paale bédúbe-é Yesue. Áfínté e ábē bad, mod abéde áhed awé béchágé-áá bán Diónesíose. Abédéé mod a káánsel e Ariopagus. Mmwaád ámpē abéde áhed awé béchágé-áá bán Damarise ne bad bēmpēe.

18

Paale akil á dyad á Kōrinto

¹ Ambíd enē, Paale anhidé á dyad á Atens áké á dyad á Kōrinto. ² Ade ápedé áwed antán mod a Israel nhóg awé béchágé-áá bán Akwilaa. Bēchýāā mó á Pontus. Mímé mesú mēn dō bó mwaád, Prísilía bēmbídté á Italia. Bēmbíd á Italia áyāle Kaisēe a Roma, Kladiose antóméd ehāŋgé áá bad bé Israel bésýāāl bésýāā á dyad á Roma. Paale ankē Akwilaa bó mwaád anyín. ³ Andyéén bó bōbōwé bébele nsón. Bōmpē, belóó-áá tēnde ákud mōné mímé bētōgnanné yāl melemlem nēŋgáne mōmpē ábélé-áá. ⁴ Mbwe mé Nkómé áte téé, Paale akagé-áá á ndáb e mekáne, ákanlé bad bé Israel ne bad bé Grikia ábel bédúbe mam mímé áhóbéé.

⁵ Ade Sailase bó Timoti bēbíde á Masedonia boŋ bétán Paale, ambē eche yāl esýāāl ákal nkalaŋ mívám. Alúmté-áá bad bé Israel áte áá Yesue mó adé Ane-awé-Bəwógté. ⁶ Boŋ bēpéntánnáá mó, bēhōbē-é mó mekan mé mbéb áyāl. Nē démbēl Paale ankūd ebumbú á yāl álúmed bó nén áá nkógsen rí Dyób rísine-é bó, aláá-é bó áá, “Nzé nyébōs, né nyébēn-éé nyébelé. Meesáá me áte. Bootya boob, nkaŋ nkalaŋ mívám akal wée bad ábe béesē bad bé Israel.” ⁷ Né-óó Paale antéde bó áke ádyé-é wée mod nhóg awé béchágé-áá bán Titus Justuse. Tituse abágé-áá Dyób edúbé, ndáb embé-é mó bēnben ne ndáb e mekáne e bad bé Israel. ⁸ Krispuse awé alyágté-áá ndáb e mekáne mōmpē andúbé Sāŋgwéé nchoo ne áde abum á ndáb ásyāāl. Bad híin-ne ábe bēmbē á dyad á Kōrinto, bēnwóg mímé nkalaŋ, bédúbe, békūd-te edusen.

⁹ Ebédé nkou nhóg Paale annyín ndóg. A ndóg-te wē, Sāŋgwéé anláá mó áá “Weebáá”, kanlé bó ékaŋ á só, weétimné mbíd. ¹⁰ Bí nén wéé ndé ne we, modmod éhēlēē we dyamdyam ábel, áyāle ábēm bad híin bédé á dyad-té hén.” ¹¹ Né-óó, Paale andyéé áwed mwé nhóg ne eped, áyāgté bad eyale é Dyób.

¹² Ade Kaisere ábélé Galio nkamlene ambáá á mbwóg e Akaya, bad bé Israel ábe bémbē áwed bēnladén, békób Paale, békēēn mós á kóte. ¹³ Bēnhōb nēn bán “Anén mod atéde bad nlem á abum aá bēbenle Dyōb, nyaa echē eetāngene ngáne mbéndé éhōbēé.” ¹⁴ Ade Paale áhóbé aá mōhōb dyam, dōo nkamlene Galio álāngēé bad bé Israel aá, “Nzé ádén akan dēmbē néē awusé kéē dyam dé ebébtéd áde mod ábélé, né nwóo nzom áwóglē nyé bad bé Israel. ¹⁵ Boj ngáne édii bán ádii dyam dé mpentēn tāngene e’yale, mīn ne échēn mbéndé, nyébēn nyémad dō. Meekáádtéé échē ndīn é mehób.” ¹⁶ Nēn dēmbēl Galio anan bó á ndáb e kóte. ¹⁷ Héē bó moosyāal bétólé mod awē alyágté’áá ndáb e mekáne awē béchógé’áá bán Sōstene, boj bēbōmé mós á’sō é’ kóte. Boj nēn dēnkēmbēnlé Galio dyamdyam.

Paale atimé ámbíd á Dyōb

¹⁸ Paale ankoód mwá adyee á Korinto ne bad ábe bédúbpé Kristāa. Dōo átédte bó, boj asól á stīma, áchabpé edīb é nkwe’ákāg á mbwóg e Siria. Adēkē, ankē ne Prisilia bó Akwilaa. Adēhidé á dyad á Senkria, ankāān nló áyāle melē nīme ámmwēē. * ¹⁹ Bēmpé á Efesus. Ade bēpédé áwed, Paale antedé Prisilia bó Akwilaa, áké á ndáb e mekáne bōōbe bad bé Israel békale’. ²⁰ Abé bad bēnlāā mós bán bōōbōo békood mwá adyee ámpē, boj enkēnkwentēnné. ²¹ Boj adé áhídté, anlāá bó aá “Nzé ntii ní Dyōb mōō ndé, né mēttim ámbíd áwēn.” Né-ōō, ansól á stīma áhíde-’é á Efesus. ²² Ade ápédé á dyad á Kaisaria, ankē á Jerusalem, áké álēléd bad bé mwembé, boj ákāg á Antyog. ²³ Ade ákēlēbpē mwá adyee áwed, anhidé, áké á mbwóg e Galesia ne Frigia ábagé bad ábe bédúbpé Yesue bésyāal elébé áwéd bó nlem á abum.

Apolose akalé eyale á Dyōb á myad mé Efesus ne Korinto

²⁴ Ámbíd enē, mod a Israel nhóg awé béchógé’áá bán Apolose awé bēnchyāā’é á dyad dé Alesandria ampé á Efesus. Anén mod abyéé’áá dyam ahób bwāmbwam, ansōntēn-ne kálag e Dyōb bwām. ²⁵ An’yógé mekan mé nzii e Sāngú. Akalé’áá, áyágtē-’e bad mekan nīme Yesue nyaa eche etāngéné ne kán esyāal. Boj pen edusen éche Jone chēmpen chōo ámbīl’ē. ²⁶ Ambootéd pōle akal á ndáb e mekáne ésebān abāa’ dyamdyam. Ade Prisilia bó Akwilaa bēwógé mekan nīme áhóbēé, bēntéd mós, békēēn mós wēē bēdyéé’áá. Hé-’áá bēlúmté mós mekan mé nzii e Dyōb áte nyaa echē etāngéné. ²⁷ Apolose antíi aá mókag á alonj á Akaya. Né-ōō, bad ábe bēndūbē á Efesus bēnwōngēn mós. Bēntélé bad ábe bédúbpé Yesue á Akaya nēn bán nzé apedé, békob mós nken. Ade ápédé áwed, anwōngēn bad bwāmbwam ábe bēndūbē Yesue áyāle nsimé ní Dyōb nīme békúdé. ²⁸ Ne mpentēn ngīne, antóm bad bé Israel áte áttinté e bad. Abēnlád metón nīme mébidé á kálag e Dyōb álúmed nēn bán Yesue mós adé Ane-awē-Béwógté.

19

Paale akii á Efesus

¹ Apolose ambé abé á Korinto, dōo Paale ápóo ene ped e mbwóg áte boj ápag á Efesus. Antán nguse é bad áwed ábe bédúbpé Yesue. ² Dōo ásedte bó aá “Ade nyéndūbēē nyēnkūd Edāádān eche Esáá-ye?” Bēntimtēn mós bán, “Aáy, sééwōgēē ké wógēn bán chōm édé eche béchagéé bán Edāádān eche Esáá.” ³ Paale ansedéd bó aaken, “Nyaa e edusen ehéé-’ō nyēnkúdté?” Bēnkwentēn bán, “Nyaa e edusen echē Jone áhóbé’áá.” ⁴ Paale anlāá bó aá, “Nyaa edusen

* **18:18** Bad bé Israel bēnwōj elem nēn bán, nzé mod amwédé melē boj alógté nīmē melē atāngéné néē ákāngē nló.

echê Jone áhóbé'áá ebédée áyāle bad ábe bétédte abel dé mbéb, Jone álāngē'-e bad bé Israel aá bédúbe ane awē āpē āmbíd echē, nédē Yesue." ⁵ Ade ábē bad bēwógé chōm éche Paale áhóbé, bēndusén bó á dīn áde Sāngú Yesue. ⁶ Paale ambán bó mekáá á nló, Edáádān éche Esáá epīl'-e bó. Dóó bēbóótédé mehób mémpēe ahób nīme bad bēesōntānne, bēkalé'-e nkalan rí Dyōb. ⁷ Abē bad bédédé dīam dyōm ne béese.

⁸ Paale andyē áwed dīam ngān éláán. Póndé-té akagé'áá á ndáb e mekáne, ákanlé bó ésebán abáa' dīamdyam. Bóóbōó bēpéntánáá, áwané'-e áte ábel bédúbe nēn bán chōm éche áhóbéé tāngene nkamlēn rí Dyōb édé mbále. ⁹ Bonj bó donje á bad bēnwū nló áte, bēekobpe adúbe, bēhōbē'-e mekan mé mbéb tāngene Nzii e Sāngú á'sō é bad bēsýāāl. Né-ōó, Paale antedé bó, ákēēn bad ábe bédúbpé. Epun-té* bóóbōó bēpéntánáá á ndáb e ayáge echē meléede Tiranuse. ¹⁰ Paale ambel nēn á etún é mwē nībe. Nē dēmbēl bad bé Israel ne bad ábe bēesē bad bé Israel ábe bēdyéé'áá á mbwóg e Esia bēnwōg eyale é Dyōb.

Bān ábe Skeva bēwánné abided bad e'dáádān bé mbéb áte

¹¹ Dyōb dēmbēl Paale ábelé mam mé menyáké nīme bad bēnkēmmenténné anyīn. ¹² Bad bétédé'áá ké betumbē ké'e bewāngese ábe Paale ábēnlédé, bēkēēn wēe bad bé nkole, bēbēnlád bó ámad bó nkole, bēbīdte'-e bó e'dáádān bé mbéb áte. ¹³ Donje á bad bé Israel ábe bōmpē bēkágé'áá mebwóg ne mebwóg bēbīdté bad e'dáádān bé mbéb áte, bōmpē bēnwānēn ábenled dīn áde Sāngú Yesue ábel nīmēn nsōn. Bēlāngé'áá e'dáádān bé mbéb bán, "Nkamlan nyé á dīn áde Yesue awē Paale ákanlé bad, nēn mēe nyébíd ane mod áte." ¹⁴ Prise ambáámháa á bad bé Israel nhóg abédé awē bēchágé'áá bán Skeva. Anchyáá bán bé baachóm saámbe. Abē bán bós bēbélé'áá nē. ¹⁵ Bonj póndé póg, edáádān é mbéb énlāá bó nēn aá "Mbīi Yesue, mbīi'-e Paale, benzéé nyé'-e nyédíí?" ¹⁶ Hée ane mod awē edáádān é mbéb ébédé áte, ábónlédé bó ne ngīne esýāāl, atóm-me bó áte. Bédēhób bán bétóme mehélé ne amaá bó álōgen, ámād-te bó mbóté anyabted. ¹⁷ Bad bé Israel ne bad ábe bēesē bad bé Israel ábe bēdyéé'áá á Efesus bēnwōg ádēn dīam. Ade bēwógé dó, mbwóg ménkōb bó bwāmbwam. Dīn áde Sāngú Yesue dó'-e dēnkūd edúbé éche échábé ámīn. ¹⁸ Bad híin ábe bēndūbē, bēmpē á nhéné, bēpanlé yāl áte, bēhōbē' mekan mé mbéb nīme bēkēbenlé. ¹⁹ Bad híin ábe bēkúmé'áá ngān bēntéd échab kálag éche bēbēnládtáá ákum ngān, bēpēēn chó, bēhááád chó á nhéné. Kálag esýāāl éche bēhnyāádtē éhéláá-se ébe nkun dīam móóm mé mlīōn métáan. ²⁰ Mmēn mekan mēsýāāl nīme mébēnládtáá ménkān bad híin bēndūbē eyale éche Sāngwéé, nīmē nkalan rīkanlád-te ngīne ngīne.

Mpongé nīpédé á dyad dé Efesus

²¹ Ade nīmēn mekan mémáá ábenled, Paale ammād áwē nlém-té aá mōpōrj á mbwóg é Masedonia ne á Akaya bonj ákag á Jerusalem. Dóó áhóbéé aá, "Nzé mbídé á Jerusalem ntāngéné aké á Roma." ²² Né-ōó, anlóm bad bēbe ábe bēwóngánnáá mó, Timotie bó Erastus á Masedonia, mwēn-ne ályāg á mbwóg e Esia, ádyēe ámpē mwá esōn é póndé.

²³ Enén póndé chēn dōó mpuuted rí ngīne mbédé á Efesus tāngene Nzii e Sāngú echē bad bēhídé'áá. ²⁴ Mod nhóg abédé bán Demetruse. Alúé'áá bwēm bé e'kii. Abelé'áá bwēm ábe bēnwāgēn bwēm é' ndáb e dyōb áde bēchágé'áá

* **19:9** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo bootya dyóm á ngān ne póg e' mbwembwe ápe ngān éniin é' ngukél.

bán Atemise. Mmén nsón nípiínádtáá ábe bad bé nsón nsyáŋ níme ríhábé ámín. ²⁵ Anläd ábē bad bé nsón áte ne bad ábe bómpe bébélé'áá ene ndín e nsón, álāngē bō áá, “Amúē, nyébíí nēn bán níme syānē nhōn rísyāāl ríhúú ne nímén nsón níme débēléé nēn. ²⁶ Βοῶβ-ρῶβ, nyébēn nyēnyíne', nyēwóge- 'e chōm éche anēn Paale ábēléé. Ahóbe nēn áá myōb níme bébénlé mekáá méesaá myōb ne abé dēn. Abelé-'e bad híin ábe bédé á Efesus ne á mbwóg esyāāl e Asia, bédúbpé bán mam níme áhóbeé médé mbáale. ²⁷ Né-ῶῶ mbáá' nēn méé, nyongé eche syānē ēbēb dín. Saá-kaá nē dēmpēn, mbáá' méé káōŋne ndáb e ndále e dyōb, Atemise chómpe éebáá dyam dé abelen ámpē. Bad béenyinné mó ámpē nēe dyam, áde édíí-'áá bán adii dyōb áde bad bé Esia bésyāāl ne bad bé nkōŋsé bésyāāl bébenléé.”

²⁸ Ade ene ndun e mod éwógé nē bēnlinj bwāmbwam, bébootéd-te abón bán, “Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyāāl.” ²⁹ Mmē mpuuted mēnkonnéd dyad áte ásyāāl. Ene ndun e mod entōl Gayōse bō Aristakuse ábe bémbíá a Masēdonia ábe bōobe Paale bēnwōŋ. Béntōmēn bō mehélé, békēen bō á ndáb e mbom e bad bé dyad. ³⁰ Paale mwēn amboŋsén ábíđ ene ndun e mod á'sō, boŋ bad ábe bédúbpé Yesue bēnkēnkwenténné. ³¹ Nguse é bad ábe bēhóbpáá mbwóg ábe bōobe Paale bēwóó'áá, bómpe bēnlōmē mó nlébtéd, ne mechāngé nēn bán eékāgē' áá mókag bad atyéem á'sō wēe beládné.

³² Ene pónde, epuuted émpē á mbom-tē. Donje á bad bēbōnē' áyāle dyam ahóg, ábíní-'e bēbōnē áyāle ádíníí, áyāle bō bad híin bēnkēmbíí'é ké atón áde áládé bō áhed. ³³ Ngáne édíí nēn bán Alesandaa móo bad bé Israel bēntōmédte á'sō, bad behóg belāngé'áá mó bán mó atāŋgéné bad mekan alúmed áte. Héē Alesandaa alúmté ekáá áá bad belám ehób. Ahédé'áá bad alúmed áte nēn áá saké bōobe ábē bad békáás boŋ mpuuted níbé. ³⁴ Boŋ áde bad béchéme nēn bán Alesandaa adii mod a Israel, bō moosyāāl bēmbootéd abón bán, “Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyāāl.” Bēmbōn nēn áyāle háwa ébe. ³⁵ Káōŋ ne á asóg, mod a mbwóg nhóg mó ambéd bad áte. Anhób áá, “Abaányan bé Efesus, moosyāāl abii áá dyad dé Efesus dōo ánoŋe ndáb e mekáne eche Atemise, eche syānē ndale e dyōb. Moosyāāl abii-'e áá ádén dyad dō anóne káōŋne aláá á ngāŋgú áde ábíde ámín. ³⁶ Ngáne nyé moosyāāl nyébíí-'áá nēn bán modmod eéhēlēē-se ahé nímén mekan nswaŋ, éeboó'é bán nyépēen mpongé ké nhóg. ³⁷ Ké nēŋgáne nyépééné abén bad hén, bēéchibéé chómchóm á ndáb é myōb, bēéhóbe-'e ádéd dyōb mekan mé mbé b áyāl. ³⁸ Né-ῶῶ, nzé Demetruse ne ábē bad bé nsón bēwōŋné mod mehób, bēbíi nēn bán e'pun é' kóte é'dé, bad bé mbwóg-ke bédé ábe békáadte. Béhele-se bésómén ane mod áhed. ³⁹ Nzé-'e chōm émpēe édé éche nyékoó'é ahed né mbom m bad bé dyad, móo mēyālē, ngáne mbéndé ékaléé. ⁴⁰ Nhóbe nēn áyāle dyam áde ábēnlédé chíi, ngōmena a Roma áhōb áá syānē depééné mpongé. Nzōm ké póg eesaá eché débēléé nímén mpuuted rísyāāl. Nzōm e bwām ké póg-ke eesaá eché dehele débē bō áyāle nímén mpuuted.” ⁴¹ Ade ámáá ahób nē anláá bad áá mod téé asúe' áwe ndáb.

20

Paale akít a Masēdonia ne a Grikia

¹ Ade mpuuted nímaá boŋ ekide émad ahóo áte, Paale anläd bad ábe bédúbpé Yesue áte, ályāgtān bō ne e'yale ábe é'wéde bō nlém á abum. Ade ámáá bō alyágtēn dōo áhídtē, boŋ ákäg á Masēdonia. ² Akagé'áá échē mbwóg, álāngē bad nkalaŋ híin níme ríwéde bō nlém á abum. Dōo ápédé á Akaya. ³ Andyé-'e áhed á etūn e ngōn éláán. Abōŋsánnáá áke á aloŋ á Siria, dōo

ásónjténé aá bad bé Israel béhægke mós áwúu mós. Héé átíídé aá mósótm ámbíd móbwē á Masedonia. ⁴ Bad híin bēnwoón mós. Bébédé Sopataa, mwān awe Piiruse awé ambíd á Bēria, Aristakuse bós Sekundus ábe bēmbíd á dyad á Tesalonika. Gayōse awé ambíd á dyad á Debe, Timotie, ne Tikikuse bós Trofimuse ábe bēmbíd á mbwóg e Esia. ⁵ Abén bad bēnkē á'sō, bésiné' sé á dyad á Troas. ⁶ Ade Ngande e Ewele é Ngēn étómé, sēnsól bōle á dyad á Filipi, boŋ ámbíd e e'pun étāan sētán bós a Troas.

Paale adímténé ake á Troas

⁷ A Satedé ngukél,* sēnladén áte hōm ahóg ádyé ndyééd álúmed edaŋge é Sāngú. Paale akānlé'áá bós póle. Akaláá akal ne akal, káōŋne melúde mé nkúu, ngáne edíí nēn bán antōŋgēn ake nēe bīn é'sāngé. ⁸ Bēnchōd e'trúkáŋ híin á toŋ ámīn wēe sēnladēnné. ⁹ Kódemod póg ébédé eché béchágé'áá bán Yutikuse andyéé á wīnde, e'chós é'kééné'áá mós mwātiíd tííd ngáne e'chó bēmbē mós á díd. Achabed áde Paale ánachabédte póle áte, dēnkāŋ ansól á e'chó-te bwāmbwam. Dós apódté á toŋ ámīn á ndágke eláán, ahún á ndōb. Békíi-'áá mós atéd, bētānē amaá awé. ¹⁰ Paale ansūd á ndáb mīn wē, akúdén mós ámīn boŋ áseb mós. Dós álāŋgēé bad aá "Nyéētāgē áte, eewédeé, adíí adé á alongé." ¹¹ Dós Paale átímé ámbíd á ndáb mīn, ásāl ewele áte boŋ bōbē bad ábe bédúbpé Krístā bēdyāg. Bōsbō bēnkoód adyé, bēkalé' póle káōŋ bīn é'sāa, boŋ ákag. ¹² Bényāgēd ene kódemod á ndáb áde mwēn adíí alongé. Abē bad bēmbē menyīŋge bwāmbwam.

Paale bēsyāngé á Troas, békii á Miletus

¹³ Sēmbé á'sō sēsól á stīma-tē, sēpōŋ á edīb é nkwě, sēkē á dyad á Asōs. Awed dós sētāŋgēnné Paale apēm. Anhōb aá sēbē á'sō áyāle nzii e dyad-tē chós ánkēénné. ¹⁴ Ade átáné sé á dyad á Asōs, sēmpēm mós á stīma-tē boŋ syāābō sēkág á dyad á Mitilene. ¹⁵ Sēhídté-'áá hē boŋ nēe bīn é'sāngé sékag káōŋ sēpág á nkin ní dyad á Kīos. Bīn bán bēsāā ámpē é'sāŋnéd sé á nkin ní dyad á Samos, epun éche émbātēn sēpág á nkin ní dyad á Miletus. ¹⁶ Paale antíi nēn aá sētōm dyad dé Efesus ámīn ábel boŋ sēebébté pōndé á mbwóg e Esia. Ahédé'áá aá mós wāmsen ape á Jerusalem epun é Pentekos édēhōb bán chós épag áte.

Paale alyāgténé belyāged bé mwembé bé Efesus

¹⁷ Ade sēpédé á dyad á Miletus, Paale anlóm nsāl wēe belyāged bé mwembé bé Efesus, aá bētān mós á Miletus. ¹⁸ Bépédé-'áá boŋ álāŋgē bós nēn aá "Nyébēn nyébīi ngáne mbédé ne nyé bootya epun é'sō áde rísúmé mekuu á mbwóg e Esia. ¹⁹ Mbēnlé'áá Sāngwéé ne asuded á yāl ásyāāl, ríkudé ndutul ne mekagsen áyāle ahōge áde bad bé Israel béhāgkē'áá me. ²⁰ Nyébēn nyébīi bán áde ríkánlé'áá nyé nkalaní ní bwām, ní'yāgtē-'e nyé á nhéné, ne áwēn mendáb, menkēnkoŋnédte nyé dyamdyam áde déntāŋgēn nyé awōŋgen. ²¹ Melemlem nēŋgáne ménsímmé bad bé Israel etúu áte nē dós-'áá ménsímmé bad ábe béesé bad bé Israel méé bétēde ádáb ábel dé mbéb, bētīmen Dyōb, bédúbé-'e awed Sāngwéé, Yesue. ²² Bōob-pōs, Edāōdāŋ éche Esáá élúmete me áte aá ntāŋgéné ake á Jerusalem, meebīi-'áá chōm éche ébēnléd ne me áwed. ²³ Mbíi pen nēn méé dyad-té áde ríkagkē Edāōdāŋ éche Esáá émáá me etúu asīm áte nēn aá mbwog ne ndutul bōs bésine me. ²⁴ Boŋ meetédeé ádēm alongé nēe dyam, nhede méé nípid nímmē nsōn á asóg, nímad-te nsōn níme Sāngú Yesue ábágé me áte. Mmēm nsōn rídii ákal nkalaní ní bwām tāŋgene nsímé níme Dyōb álúmtéá baányon.

* **20:7** Dōŋge á kálag áhédé nēn bán: á epun é'só é sōndé.

25 “Mbédé átínté echên, ríkanlé nyé nkalanj tângene nkamlen ní Dyöb. Bɔɔb-
 pɔɔ mbíí nén meé nyé modmod nyéenyinné me ámpē. 26 Né-ɔɔ, nkoo’ nyé
 aláa chíi nén meé, nzé nyé mod ké ahéé abódé ádē alonggé, nyébíi nén bán
 meésaa me áte, 27 áyāle nén dyamdyam déesaa áde ríbbáa nyé aláa tângene
 mekan mésyāal níme Dyöb átíídé aá mɔɔbɛl. 28 Nyétédɛn yāl pónédé, nyénɔne-
 ’e abem á bad áde Edáádɛn eche Esáá ébánné ásɛ echên, bwám. Nyébɛ
 néɛ benɔn bé mbód áñɔn bad bé Dyöb. Abelé rímê mwembé rídé rímê,
 mbwiined ne kwééd echê Mwän awédé á awɔg. 29 Mbíí nén meé, nzé mmaá
 akɛ, bad bépɛ átínté echên melelem nêngáne esɔb ésóléé á abem á mbód.
 Béehidé-’aa áde béébébtɛé nyé mwembé. 30 Pónédé épɛ áde bad bébídté átínté
 echên dɛn, bɛnabpé metóm, ábel bad ábe bédúbpé Yesue béhíde bɔ. 31 Né-
 ɔɔ, nyétéd pónédé nyékamtan-ne nén bán ní’yágté-’aa nyé moosyāal nkuu ne
 müte á etún é mwɛ rílaán á metake-té. 32 Bɔɔb-pɔɔ, nlyáge nyé á mekáá mé
 Dyöb meé mwɛn áñɔne nyé. Nkalanj níme rílanggé nyé tângene nsímé ní Dyöb
 méwɔngɛn nyé. Nwóó ngíne áwéd nyé áte, mɛbɛ-’ɛ nyé nsímé níme Dyöb
 ákónnéde ábɛ bad. 33 Menkénwóngé nlém áte áted mod sílva, ké’ɛ gól ké’ɛ
 mbóté. 34 Nyébɛn nyébíí bán rímém mekáá mɛn mɔɔ ríbbɛnlé nsón bonj ríkud
 ngáb eche syáábe ábɛm bad ábe sɛbɛlé-’aa nsón séchánné-’aa kéchéé eche
 séntɔgnɛnné. 35 Nlúmté nyé á menzii mésyāal nén meé nyéwéd yāl áte ábel
 nsón ngáne ríbbɛlé-’aa, ábel bonj nyéwɔngan bad bé nkole, nyékamtan-ne e’yale
 ábe Sánjú Yesu ánhɔbpɛ aá, ‘Edé nnam mod ábe tómaa ákob.’ ”

36 Paale amaá-’aa áhɔb nê, bɔɔbe ábɛ bad bébwóg mebóbonj békáne. 37 Bɔ
 baasyāal béchyé-’aa áde bɔɔbɔ béhéneé tál bésómne-’ɛ ályágtɛn mɔ. 38 Chóm
 eche émbud bɔ ndutul awógéd ébédéé áhɔb áde Paale ánhɔbpɛ aá béenyinné
 mɔ ámpɛ mbéd. Dɔɔ békíí mɔ ályáged á stíma.

21

Paale akii á Jerusalem

1 Sɛnlyágtɛn bɔ sékɛ-’ɛ. Sɛnsál á stíma. Sɛnchabé edib ésebán sétyéeme
 hómhóm kááj sépɛ á dyad á Kos. Néɛ bɛn é’sánjé, sémpɛ á dyad á Rodɛs.
 Sésyāngé-’aa hê, sékag á dyad á Patara. 2 Áwed dɔɔ sétáné stíma echê ekag á
 Fonia. Sébólé-’aa bonj sébwákgk’ ekɛ. 3 Sémpɛ á abwóg á hóm áde sényínáá
 alonj á Saiprus áde ádé á mendíb-te. Sɛmbamé dɔ sésyákgk’ á mbənj sétímé
 á mbwóg e Siria. Sɛnsúd á dyad á Tíre áyāle áhed dɔɔ stíma éntāngɛnné
 nted asuded. 4 Sɛntán donje á bad áwed ábe bédúbpé Yesue, sémbɛ-’ɛ ne bɔ
 áyāle e’pun saambé. Edáádɛn eche Esáá ényāgéd bɔ bɛláá Paale bán eékāg á
 Jerusalem. 5 Bonj áde echɛd pónédé émáá áte séntédé bɔ sékɛ. Abɛ bad bésyāal,
 ne ábab bebaád bɔɔbe bán bɛnhye sé ályáged kááj syáábɔ sɛbíid á dyad-
 tɛ, sépɛ á nkin mé edíb. Syáábɔ moosyāal sémbwóg mebóbonj, sékánne’.
 6 Sɛmaá-’aa akáne dɔɔ syáábɔ sélyágtɛné, séslé á stíma bonj bɔ-’ɛ bétímé
 ámbíd á ndáb.

7 Sɛnhidé á dyad á Tíre, sékɛné échɛd eke á’sɔ, sépɛ á dyad á Tolɛma.
 Ade sépédé áwed, sɛnlɛléd bad ábe bédúbpé Yesue, sédyɛɛ-’ɛ ne bɔ epun
 ehóg. 8 Néɛ bɛn é’sánjé sɛnhidé á Tolɛma sékɛ á dyad á Kaisaria. Ade sépédé
 áwed sɛnké á ndáb echê nkal-é nkalanj ní bwám nhóg awé béchágé-’aa bán
 Filibɛ, sédyɛɛ áhed. Filibɛ abédé nhóg átínté e bad saambé ábe bɛmpwédte
 néɛ benwóngɛne á mwembé ní Jerusalem. 9 Anchyáá bán bé bebaád bɛniin
 ábe bɛnkɛmbíí mwɛnchóm. Béhóbé-’aa mam níme ríhuú ne Dyöb. 10 Ade
 sédíí áwed, dɔɔ nkal é edáádɛn nhóg awé béchágé-’aa bán Akabusɛ ábíde á
 mbwóg e Judeya bonj ápɛ. 11 Apédé-’aa wɛɛ sémbɛɛ bonj átedé ngáá awé Paale,

átādñē nímē mekuu ne mekáá boŋ áhōbē aá, “Edáodəŋ éche Esáá éhōbē aá, nén dōo bad bé Israel bétādtē mod awe awóó anén ngóá á Jerusalem, bēbē-’ē mō á mekáá mé bad ábe béesē bad bé Israel.” ¹² Ade séwógé nén, syáabe bad bēmpēe sēnchāŋ Paale bán eekāg á Jerusalem. ¹³ Dōo Paale áhōbēé aá, “Cheé nyébalé nē, nyéebii’ē bán nzé nyéchyē’ nyéhūnte me nlém á abum-ε? Saké átād me á Jerusalem dēmpen-εε nūbōŋséné, mbōŋséné ké awé, abele áde nūbenléé Sāŋgú Yesue.” ¹⁴ Sēnkēnhenlé mō nlém ahəŋŋen á abum, né-óó sēnchené sēhōb bán, “Ebenled ngáne Dyōb átíidé.”

¹⁵ Sēndyεé á Kaisaria nguse é e’pun, dōo séládé yāl boŋ sékäg á Jerusalem. ¹⁶ Donje á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bēbídé á Kaisaria bómpē bēnwoón sé. Bēnkeén sé á ndáb e mod nhóg wεε séntəŋgēnnē adyεε. Béchágé’áá ane mod bán Naasine. Ambíd á dyad á Saiprus, abédé-’ε nhóg awé anlyōg Krístəə adúbe.

Paale akii Jemse anyin

¹⁷ Ade sépédé á Jerusalem, bad bé Krísto ábe bédé áwed bēnkob sé nken ne menyŋge. ¹⁸ Nεε bīn é’sánge syáabe Paale sēnke Jemse anyin. Belyáged bé mwembé bēbédé áhed. ¹⁹ Paale anléd bō. Ade ámáá bō aleled, anhídé bō chōm ésyāal éche Dyōb ábélé átínté e bad ábe béesē bad bé Israel mbwiined ne nsón nime mō Paale ábélé. ²⁰ Ade bémáá chōm éche Paale áhōbē awóg, bēnken Dyōb. Dōo bélángeé Paale bán, “Mmōŋ enyíne’ nεε mekan medíi á Jerusalem hén. E’kálé ne e’kálé é’ bad bé Israel bédúbpé Dyōb bōob. Béhíde-’ε mbéndé e Moseε ne kán esyāal. ²¹ Belánge-’ε bō nén bán eyágte bad bé Israel bésyāal ábe bédé meloŋ mémpēe nén wē bééhíde mbéndé e Moseε. Bán elánge bō wεε béeyagé ábab bán, wεε bééhíde-’ε elem éche syáné. ²² Bétángeénε-’ε awóg hán epedé. Chán-nō débenlé bōob? ²³ Né-óó, éhíd ngáne séláá’ε wε. Bad bédé hén bēniin ábe bémwédé melé mé Dyōb. ²⁴ Wēhíd bō nyáábōo nyéke á nwobe, ésábned-te bō kéchéé éche bēhédné bō. Ene pónde dōo béhele békāən nló. Nén débēl moosyāal ábīl aá dyam ké áhéé áde bēhōbē wε á yāl déesaa mbále. Bēbīl-’ε bán mmōŋ ámpē ebele mekan ngáne mbéndé eche Moseε éhedé. ²⁵ Boŋ pen sélómmé bad ábe béesē bad bé Israel ábe bédúbpé Krístəə kálag nén bán bēdyág ndyéed eché bēbágé myōb mémpēe nεε mende, bēmwāg mekií, bēedyág nyam eche béesinnεé nkəŋ, bēekābē-’ε mesón.” ²⁶ Né-óó, nεε bīn é’sánge Paale antéd ábē bad, bōobōo békē á nwobe. Dōo ásólé á Ndáb-e-Dyōb, ahōb e’pun é’təŋ nwobe méttēdtē bō. Ambíd ené-’ε dōo bēbéé mende á nló nime bō mod-té.

Békóbe Paale

²⁷ Ade e’pun saámbe bé nwobe é’kwógé ape á asóg, dōo nguse é bad bé Israel ábe bēmbíd á mbwóg e Esia bényíné Paale á Ndáb-e-Dyōb. Héε bépééné mpuutéđ boŋ bésilē bad áte, békōbē Paale. ²⁸ Bēmbootéd abón bán, “A-bad bé Israel nyéhyag sé hén-ee! Anén mod mō akag hōm-té áyágtē bad aá bad bé Israel, mbéndé éche Moseε, bōobe Ndáb-e-Dyōb, béesaa chōmchōm. Ké bōob dēn apeéné donje á bad ábe béesē bad bé Israel á Ndáb-e-Dyōb-te, nē ábélé-’ε enén ndáb e Dyōb eesáá’ε ámpē.” ²⁹ (Chōm éche énkəŋ boŋ bēhōbē nē éđii áyāle bēnyín Trofímuse, mod a dyad dé Efesus bō Paal bēwóó á dyad-té. Né-óó, bēnwēmtēn nén bán Paale asónlé mō á Ndáb-e-Dyōb.)

³⁰ Dyad ásyāal dēmpuutéđ áte, bad bésyāal bēbíd áwed bēhé Paale abum ámīn, bédolé mō kəŋŋ bēbídén mō á Ndáb-e-Dyōb. Abwōg-ábwoŋg bēdīb-pe ekob é Ndáb-e-Dyōb. ³¹ Ade ábē bad bēhedéé Paale awúu nē, dōo bad behōg békíi mod ambáá a sánze a Roma aláa bán mpuutéđ nídé dyad á Jerusalem áte ásyāal. ³² Abwōg-ábwoŋg mod ambáá a sánze eebébtéé pónde. Ampwēđ sánze

émháá ne esad ásyɔgnéd bó á dyad tē wée bad bēnkaánné. Bad bényíné-’áá ahúene sánze dɔɔ bésógé Paale abɔmted. ³³ Dɔɔ mod ambáá a sánze asídté wée Paale ábédé akób mó, ahób áá béhaan mó bengɔbengɔbē bébé. Héé ásedtéé aaken, “Nzé-módé nén? Chee ábélé?” ³⁴ Bad bēmbootéd abón. Baahóg bēhɔbē échén, ábíní bēhɔbē échíní. Mpuutéé mbédé nyaa eche mod ambáá a sánze énkēnhēnlé chóm éche ékóó abenled ahed áte. Né-ɔɔ, anláá ábē bad áá békēen Paale á ndáb e meláá. ³⁵ Bēnkēen mó káɔn bépēen mó wée mbwóg ébédé á mmwe ní ndáb e meláá. Bon áde bépédé ásoł, bēmpēm mó ámín pémén áyāle amute dēmād ayag. ³⁶ Ábē bad bésyā́l bēhídé’áá bó ámbíd, bēbōnē bán, “Béwúu mó!”

Paale alúmté áte ad mɔ́kwedéé nkáá

³⁷ Ade bēhóbé bán békēene Paale á ndáb e meláá, dɔɔ álanǵéé mod ambáá á sánze nén áá mɔ́wóó mwā dyam áláa mó. Dɔɔ ane mod a mbáá a sánze áhóbéé áá, “Nédē ehóbe ehób é Grikia? ³⁸ Nédē saké we edé ane mod a Egipto awé ampé hén póndé póg bon ábootéd mpuutéé. Anlád e’kálé é sánze é’niin, bad bé ewúen, ákēēn bó á ehyánǵe.” ³⁹ Héé Paale álanǵéé mó áá, “Ndií mod a Israel awé abídé á dyad á Tasus á mbwóg e Silisia. Mod awé abídé á dyad áde áde etógnén. Són émwē níláa ábén bad akan.” ⁴⁰ Mod ambáá a sánze ambē mó kunze áá áhób akan. Né-ɔɔ, Paale antyéém á’só é’ ndáb, alúmed ekáá, ekíde énhɔ baám! Dɔɔ ábóótédé bó akalēn á ehób é Hibru.

22

¹ “A-besán ne baányan ábēm, nyéwóǵlēn me. Nhede nyé alúmed áte nén meé meékwedéé nkáá.” ² Awóg áde bēwógé néé Paale áhóbne bó ehób é Hibru, bēntōn metúu atále áte. Héé Paale ákagké á’só áhóbē áá, ³ “Ndií mod a Israel. Béchyáá me á dyad á Tasus á mbwóg e Silisia, bon á dyad á Jerusalem hén dɔɔ níkwógé. Mbédé mwán a esukéle awé Gamalia. Áwe mekáá dɔɔ nítóó mekan mé mbéndé níme ábēd betaa bēhídé’áá ayáge. Mēmpē mbenláá Dyób ne kán esyā́l melemlem ngáne nyēmpē nyébenléé mó. ⁴ Bad ábe bēhídé’áá Nzii é Krísto menhé bó á meséb, káɔn donǵe áwāg. Nkóbé’áá bebaád ne baachóm níhǵ-ke bó á mbwóg. ⁵ Prise ambáámbaa ne káansel e bad bēmbáá esyā́l béhele bēbíd me mbón bán mbále chɔɔ níkaléé. Menkob kálag áwāb eché béténlé bánned bé Israel ábe bédé á dyad á Damaskos. Né-ɔɔ, menké áwed akób ábē bad, áhan bó, ápen-ne bó ámbíd á Jerusalem ábel békóǵsēn bó.

Paale ahóbé ngáne ámwédé Yesu adúbe

(Mbɛl 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Ade níkagké, néé nípédé benben ne dyad á Damaskos, emwēdmwēd é ngíne émbíd ámín táléd, épēn me yāl esyā́l. Nén dēmbenléd dyam kad é’ mūte. ⁷ Dɔɔ níhúné á ndɔɔb bon níwōǵé ehób élanǵe me áá ‘A-Sɔɔl, á-Sɔɔl, chee ékáá bon étágté me?’ ⁸ Dɔɔ nísedtéé mó meé ken ‘Nzéé edíí A-Sán?’ Bon áhóbē áá, ‘Me-éé ndé Yesu e Nazaret awé étágtéé, awé éhédé á meséb.’ ⁹ Bad ábe syā́bɔ́ sēbédé bēnyín éché emwēdmwēd bon bēnkēnwógké ehób éche mod awé ahóbé’áá áwēm. ¹⁰ Dɔɔ nísedtéé meé, ‘A-Sán chee nítanǵéné abel?’ Dɔɔ Sánǵwéé álanǵéé me áá, ‘Hidé áse ékag á dyad tē á Damaskos. Nzé epedé áwed bēláá we chóm esyā́l éche Dyób átíídé áá ébel.’ ¹¹ Eché emwēdmwēd é ngíne émbél meéhele’áá anyínēn. Né-ɔɔ, bad ábe syā́bɔ́ sēbédé bēnchā́ me á ekáá békēēn me á dyad tē á Damaskos.

¹² “Mod abédé á Damaskos awé béchágé’áá bán Ananiase. Abédéé mod awé abēnlé’áá Dyób, áhíde-é mbéndé éche syā́nē bad bé Israel. Anwón edúbé bwāmbwam átínté e bad bé Israel ábe bédé á Damaskos. ¹³ Ananiase ampé áwēm, atyéém me á nkag, bon áhóbē áá, ‘A-mwānned Sɔɔl, bootéd anyínēn

ámpē.' Abwōg-ábwōg membootéd anyínen ámpē, rínōné-'ε mós. ¹⁴ Anhób aá, 'Dyób áde ábēd betaa ápwédé wε ábii níme ntíi, ányín awē mbaledε awē abele mekan níme métáγγéné, áwóg-ke ane mbaledε ehób á nsəl. ¹⁵ Wε-εé wēbíd mós mbon áláa bad bésyāal chōm éche ényíné ne éche éwógé. ¹⁶ Bōob-pōó, cheé-ō ésiné? Pádé ášē, ékwenten wéé Yesue mós adé wε Sánγwéé bédusen wε. Nén débēl Dyób déwobé nímōn mbéb.'

*Paale ad Dyób dlómé mós wéε
bad ábe béesē bad bé Israel*

¹⁷ "Mentím ámbíd á Jerusalem. Ade ríkannεé á Ndáb-e-Dyób mennyín ndóg. ¹⁸ A ndóg-te wē mennyín Sánγwéé. Anláa me aá, 'Belé mehélé éwamsen ahidé á Jerusalem áyale bad ábe bédé á Jerusalem hén béekobpé chōm éche wēhōbpē táγγene me.' ¹⁹ Dōó me-'ε ríkwentanné Sánγwéé nén meé, 'A-Sánj ábén bad bébii bwám nén bán nkagé'áá á ndáb é mekáne ríkōbē, ríwanné-'ε bad ábe bédúbpé wε. ²⁰ A pónde éche béwúe'ε Stefanuse awē ahóbé'áá mam táγγene wε, mmēn membé áhed, ríkwentén meé béwúu mós, me-'áá menwálé nkobe níme bad ábe bēnwūu mós.' ²¹ Dōó Sánγwéé álánγéé me aá, 'Kág, áyale mēlōm wε nchabnede, wéε bad ábe béesē bad bé Israel.' "

²² Abé bad bémbē béwōglán Paale kááηne á pónde éche átúbé dín aá mókag wéε bad ábe béesē bad bé Israel. Hē dōó ábē bad bébōótédé abón bán "Nyémaden mós! Nyéwúu mós! Eékwognedéé ábē á alongé." ²³ Béboné'áá bépebté mbóté ámín, bépumté-'ε ebumbú ámín. ²⁴ Héε mod ambáá a sánze álánγéé éche sánze aá bētéd Paale békeεn mós á ndáb e meláá. Anláa-'ε bó aá béswádted mós e'tangú ábel bonj áhōb nζom eché ekáó bonj bad bé Israel bétōgté mós. ²⁵ Bonj áde beháá mós ábel béswádted mós e'tangú, dōó Paale ásedtεé sánze eché embé mós benben aáken, "Mbéndé ebagé kunze nén bán béswádted mod awē mbéndé e Roma ébélé mós mod a Roma e'tangú áde béekáadté mós-ye?" ²⁶ Ade ene sánze éwógé nē, ankē wéε mod ambáá a sánze ásedtε mós aáken, "Cheé wεwε ébeleé? Ane mod adii mod a Roma." ²⁷ Dōó ane mod ambáá a sánze akii wéε Paale bonj ásedtε mós aáken, "Láa me, mod a Roma móó édii-ye?" Dōó Paale ákwentanné aá, "Éε." ²⁸ Héε mod ambáá a sánze áhóbéé aá, "Nsábpé nkúú ní mōné bonj ngómenaa a Roma ákwentén aá níbē mod a Roma." Dōó Paale áhóbéé aá, "Me pen ndé mod a Roma se á nchyáátén." ²⁹ Ade bad ábe behédé'áá Paale awanen béwógé nē, ábwōg-ábwōg bēntédé mós, bésidé ámbíd. Mbwóg ménkōb ane mod ambáá a sánze áde ádíbté nén aá Paale adii mod a Roma aá móhēdē-'ε mós á mehanj áde mónkēntáγγénné.

Paale atyéémé á nkáásé á'sō é' káánsel

³⁰ Mod ambáá a sánze ahédé'áá akonj dé ahéd áte ásonjten chōm éche bad bé Israel behóbé bán Paale abelé. Né-ōó, néε bín é'sánγé, anhób aá behúd Paale bengōbēngōbē á mekáá, anlébé-'ε beprise bémháá ne káánsel esyāal aá bōōbōó békōb mbom. Dōó átédé Paale bonj áttíde mós á'sō abáb.

23

¹ Paale annōn ábē bad bé káánsel á mīd mé mbōm, bonj áhōbē aá "A-baányan, kááηne e'chii, nlém rísáá me á abum bwámbwam nyaa eché ádēm alongé adii á'sō é' Dyób." ² Héε prise ambáámbáa, Ananiase, álánγéé bad ábe bébédé benben ne Paale aá bébōm mós abén á nsəl. ³ Dōó Paale áhóbéé aá, "Dyób ámpē débōm wε. Ehóhó é chōm chén! Edyεé hē ebenlad mbéndé ákáad me, bonj ké nē, mmōn ebōó' mbéndé ahób áde ehóbé wéé bébōm me." ⁴ Héε bad ábe bémbē benben ne Paale belánγéé mós nén bán, "Esyāá' prise ambáámbáa a Dyób." ⁵ Paale ankwentén bó nén aá, "A-baányan, menkēmbíi'ε meé mós

adé prisé ambáambáa. Eyale e Dyöb éhóbé aá, ‘Mod eetāngeneé mod awé akamlan bad mekan mé mbéah ahób áyāl.’”

⁶ Ade Paale anyiné aá átínté e ehoŋ é bad éche ébéde áhed, baahóg bédé bad bé epepé é Sadusia ábíníí-’ε bédé bad bé epepé é Farisia, anchágéd ehób aláá bad bé káánsel aá, “A-baányan, ndii mod a epepé é Farisia mbé-’ε mwān a mod a epepé é Farisia. Ndé á nkáásé hén áyāle nén nsumé nlém nén meé bad ábe bēwédé bēpuú ámpē.” ⁷ Ahób áde áhóbé nē, bad bé epepé é Farisia ne bé epepé é Sadusia bēmbootéd aselen. Echoŋ é bad éche ébéde áhed énkabén áte. ⁸ (Nén dēmbenléd áyāle bad bé epepé e Sadusia bēndübē nén bán nzé mod awédé éépuudéé ámpē, bēdúbé bán ángel éesaá, bēdúbé-’ε nén bán e’daádəŋ béesaá. Boŋ Befarisia pen bēndübē bán nímén metón mésyāal meláán medé.) ⁹ Ehób émbē échágkē ábē bad ngíne ngíne dóo doŋge dé bemeléede bé mbéndé ábe bēmbē á epepé é Befarisia bētyéémé ámln, bēbootéd abón ngíne ngíne bán, “Séenyínnéé anén mod awusé ké ahóg. Kapóg né edaádəŋ ké’ε ángel ekoó mó dyam aláá!” ¹⁰ Mmē mpentēn ménchāgē nyāa echē nlém rihúné’áá ane mod ambáá a sánze aá béhele bényāb Paale áte. Né-óó, anláá éche sánze aá béke á amute-té wē, bēhūd Paale á mekáá nime ábē bad boŋ békēen mó á ndáb e meláá.

¹¹ Mmē nkūu dēn, Sāŋgwéé antyéém Paale á nkāg, aláá mó aá, “Weebáá’, ngāne ébíde me mbón á Jerusalem, wēbíd me mbón ámpē á Roma.”

Béhágkē Paale

¹² Néε bīn é’sánge mbwēmbwē, nguse é bad bé Israel bēmbōm bēbel ntii, bēmwē melē nén bán bēedyáá chōmchōm, béemwáá-’aá chōmchōm káŋŋ ne bēwúú Paale. ¹³ Bó bad ábe bēmbel nímén ntii béntóm móom méniin. ¹⁴ Dóo békíí wēε beprise bēmbáá ne belyáged bé dyad boŋ bēlāŋgē bó nén bán, “Sēmwédé melē ne amwé dēn nén bán séeháá chōmchōm á nsəl káŋŋ né séwúú Paale. ¹⁵ Né-óó, nyáabe bad bé káánsel nyélóme mod ambáá a sánze a bad bé Roma nsəl nén bán ápiined nyé Paale. Nyébāmtan nén bán nyékoó’ mam mémpēe ahe áte áyāl echē. Boŋ sé pen séébé mboŋsén áwúú mó adéhób aá mópag hén.” ¹⁶ Boŋ Paale mwānyan a mmwáád mwān anwóg ntii nime bēbélé áwúú Paale. Né-óó, anké á ndáb e meláá áke aláá mó. ¹⁷ Dóo Paale áchāgēé sánze póg boŋ álāŋgē chó aá, “Kēené’ enén kódemod wēε mod ambáá a sánze awóó dyam aláá mó.” ¹⁸ Héε ene sánze étédé ene kódemod boŋ ákēené mó wēε mod ambáá a sánze. Héε ene sánze élangéé mod a mbáá a sánze aá, “Paale awē adé á mbwōg mó achagé me aá nīpēen enén kódemod áwōŋ áyāle enén kódemod ewóó dyam aláá wε.” ¹⁹ Dóo ane mod ambáá a sánze áchāŋgé mó á ekáá boŋ áslīdnād mó á nkāg ásedté mó aá “Cheé éhēdeé me aláá?” ²⁰ Dóo ene kódemod élangéé mó aá, “Bad bēmbáá bé Israel bētíídé nén bán bēlāā wε bán épeen Paale á’só é’ káánsel, ne mbāmtan nén bán káánsel ehede mam mémpēe atōŋ dé áhed áte tāŋgene Paale. ²¹ Boŋ weewóglán bó áyāle bad bédé tómaa móom méniin ábe bésóóm ásin mó. Bémwédé melē nén bán bēedyáá chōmchōm béemwáá-’aá chōmchōm káŋŋ né bēwúú mó. Bémáá aboŋsen, bésine-’ε chōm éche wéhōbpē.” ²² Dóo ane mod ambáá a sánze álāŋgēé mó aá, “Weelāŋgé modmod wēε mólāŋgē me ádén dyam.” Amaá-’aá ahób nē dóo álāŋgé ene kódemod aá ákag.

Békéené Paale wēε nkamlene, Feligse

²³ Dóo ane mod ambáá a sánze áchénlé éche sánze émbáá émpēe ébe boŋ álāŋgē bó nén aá, “Nyétéd mbwókel é sánze ébe, nyéboŋsen chó áke á Kaisaria nchoo ne sánze móom saámbé éche ékēene hóse ne mbwókel é sánze ébe éche éwanne mekoŋ. Nyáábōo nyéboŋsen nyéhíde dyam ngāŋ abog nkūu.

24 Nyéhede-’ε Paale hóse eche ékeén mó. Nyélyáged mó nyépeen mó wée nkamlene Feligse ésebán dyam dé mbéb ábenlédé mó.” 25 Bédéké antel kálag eche bənwalēē echē éhóbe nēn aá,

26 “Mε, Kladios Lisiasε me-εé ntenle we, nkamlene a edúbé ambáá, Feligse. Nlētntε we. 27 Bad bé Israel bėnkóh anén mod bėhdé-’ε mó awúu. Nsóηténε-’aá me-ε adii mod a Roma, dóo syáabe échēm sánze sékíi mó ahúd áwab mekáá. 28 Nhdé-’aá me-ε mbii chóm éche bėhóbé bán abelé. Né-óó, menkeén mó á káansel. 29 Nhdé áte nnyíné nēn me-ε eébeleé dyam áde álúmte nēn bán atāηgéné awé ké-ε atāηgéné ake á mbwóg. Mam mésyāal nime bėhóbé bán abelé médii mam nime ménone échab mbéndé. 30 Bělāηgε-’aá me bán bad bé Israel bėhəgke mó awúu mó, dóo nílómé mó áwōη ábwóg-ábwóg. Nlāηgε-’ε bad ábe bėhíde mó mekuu me-ε, bėhyε bėláa we chóm éche bėhóbé bán abelé.”

31 Echē sánze ěmbĕl ngáne bėnlāā-é bó bán bėbel. Bėntėd Paale bėkēēn mó nkuu ne nkuu káōη bėpēēn mó á dyad á Antipatris. 32 Nēε bĭn é-sāηgė, sánze éche ékéénáá mekuu ěntĭm ámbíd á ndáb e meláá, bėtėdė sánze éche ékééné-’aá hóse ákeēn Paale. 33 Bėnkeén mó á dyad á Kaisaria. Ade bėpédé bėmbĕ nkamlene ene kálag bėbē-’ε Paale áwe mekáá. 34 Ade ane nkamlene áláá ene kálag ansedėd Paale aáken mbwóg ehéé ábidé. Ade ásóηténε aá Paale ábidé á mbwóg e Silisia. 35 anhób aá. “Mėwóg kéchéé éche éwóó ahób nzé bad ábe bėhíde we mekuu bėpédé.” Hēε álāηgė sánze aá bėkēēn Paale á ndáb e kāη eche kāη Hεrōde ánlōηgē, bėnōne-’ε mó áhed.

24

Paale atyéémé á nkáásé á’só wée Feligse

1 Ámbíd e e’pun é’táan, prisε ambáámbáa Ananiase, anké á Kaisaria nchoo ne donje á bad bėmbáá bé dyad ne mod a mbéndé nhóg awé bėchágé-’aá bán Tetuluse. Bėmpĕ á’só wée nkamlene Feligse, bėhób mekan nime bėhóbé bán Paale abelé. 2 Dóo bėchágé Tetuluse bon ábootėd Paale mekan ahób á yāl, aá, “A-nkamlen Feligs, we awé edúbé échábé ámĭn. Debyéé áde ébenladtė ákamlen ápėénedé syánē nsāη á etún é pōndé. Ebelé-’ε nhāηlĕn hĭn nime nĭpėéné mbon áwėd alon-tė. 3 Sékobé-’ε nē hōm ásyāal ne pōndé ésyāal. Sésāgnan-ne we bwāmbwam. 4 Meéhėdēē nēn me-ε mbud we pōndé abėbed bon pen ndóá achāη nēn me-ε ébenled ábon e’bonj bé nĕm, éhē sé mwā etál, éwōglen mwā dyam awé séwóó ahób. 5 Sėnyíné nēn bán anén mod adé ekun é mbéb áttĭntė e bad. Apėéné epuutėd áttĭntė e bad bé Israel nkōηsé áte nĭsyāal, adé-’ε nlyáged nhóg a epepé e Naazarin. 6 Aponé edúbé é ndáb e Dyōb asuded, dóo sékobé mó. * 8 Nzé esėdtė mó, mekan nime álāā-é we mmōη wényĭn nēn wée chóm éche séhóbéé édé mbále.” 9 Bad bé Israel ábe bėmbē áhed, bómpĕ bėnsł áte bėhób bán mekan nime Tetuluse áhóbéé médé mbále.

Paale akáádé nkáá á’só wée Feligse

10 Hēε dóo nkamlene, Feligse ábágé Paale etál aá áhób akan, bon Paale ábootėd ahób aá, “A-sāη, mbii nēn me-ε ékékáād nkáásé á alon tē hén á etún é pōndé, né-óó ndé menyĭnge ákáa nĭmēm nkáá áwōη e’só. 11 Nzé ehedé áte, mmōη wėnyĭn nēn wée éētōmēē dyōm dé e’pun ne é’be áde nĭkíi á Jerusalem ábe Dyōb edúbé. 12 Ké epun bad bé Israel bėetānēé nēε sé mod sépentanné á Ndáb-e-Dyōb, bėetāne-’áa nēε nĭpuutadtė bad, ken á ndáb e mekáne ké-ε kéhéé á dyad tē. 13 Bėewóó-é chómchóm éche élúmte nēn bán mam nime

* 24:6 Donje á kálag dé’só ébádé nchoo 6b-8a: Sėntĭi bán sékádtė mó ngáne eched mbéndé éhóbéé. 7 Bon mod ambáá a sánze, Lisiasε, ampĕ ákōbēn sé mó ne epame. 8 Dóo Lisiasε áhóbéé aá bad ábe bėwōgné mó dyam bėpε áwōη e’só.

béhóbbé bán mbélé médé mbále. ¹⁴ Boŋ nkwentan pen nén meé, mbenle Dyöb áde ábéd betaa bébénlé'áá, ahíd áde níhídeé Nzii eché etángéné. Ndúbpé kááŋne mam mésyāāl nime méténléde á mbéndé e Mosee ne á kálag é bekal bé'dáádāŋ. ¹⁵ Mémpē nsumé nlem ne Dyöb melemlem néé ábén bad bēn ámpē, nén meé bad bésyāāl bépuú, bé bwám ne bé mbéb. ¹⁶ Nē dō-'áá ákás boŋ níwané áte pónde ésyāāl ábel boŋ nlem nísāŋ me á abum á'sō é' Dyöb ne á'sō é baányoŋ. ¹⁷ Mensyāg ake á Jerusalem nguse é mwě, né-ōó menké áwed áwánled ábēm bad mwā mané ne ábe Dyöb mendē. ¹⁸ Ade níhídeé nímén mekan ámbíd, dōó ábén bad bétáné me á Ndáb-e-Dyöb, áde nímáá mekún mé nwobe amad. Ndu ne mod eebédeé áhed, mpuuté-d-te ménkēmbáá. ¹⁹ Boŋ bad bé Israel bébédé áhed ábe bēmbíd á mbwóg e Esia. Ké bad bébágé'áá bēpag áwōŋ áláa we dyam áde núbélé né bōó bēntāŋgēn ape, nzé émbē nén bán membēl dyam. ²⁰ Ké'ε ábén bad ábe bédé hén, bēn beláa we dyam dé mbéb áde mēmbenlé áde bēnkaádtē nímēm nkáá á'sō é' káánsel, ²¹ éetóméé dyam ahóg áde mēmbenlé. Mēchágéd ehób nén meé 'Békaádtē me chíi nén áyāle ndúbpé nén meé bad ábe bēwédé bépuú.'"

²² Feligse abédeé mod awē ammād Nzii e mbále asōŋten. Dō-'áá áhúde nkáásé áse. Anláá bō áá, "Nzé nkamlenē Lisiasē apedé, dōó mébídēdtē nímén nkáá mbakú." ²³ Hé-'áá álāŋgé sánze e mbáá eché enōné'áá Paale áá átēd Paale, ábē ánōne mó. Áá, boŋ pen ábe mó mwā kunze áhé-'ε etál nén besón ábe Paale béhyēnad mó kéchéé éche átógnéné.

Paale atyéme d'sō wée Feligse bō Drusilia

²⁴ Nguse é e'pun ámbíd enē, Feligse ampeén mwaád Drusilia. Drusilia abédeé mwān á Israel. Feligse anlóm Paale achag, áwóŋlen nkalanŋ nime Paale álāŋgéé mó tāŋgene adúbe á Yesu Kristā. ²⁵ Paale aboóttéde-'áá mó akale, álāŋgē mó ngáne mod átāŋgéné abé á bwám awále, ngáne mod átāŋgéné yāl acháá bwám, ne Epun é nkáá eche éhúé'. Dōó mbwóg níkóbé Feligse. Héé áhóbéé áá "Sébe ekag bōob. Nzé nkudé etál ámpē mēchēle we." ²⁶ Mewēmten mébédé mó ámpē áá Paale ábe mó mwā mōné ámbíd-ámbíd, nén dēmbēl alómé'áá mó achāg pónde té ákanlé mó.

²⁷ Nén dēmbenléd áyāle mwě níbe, dōó Pokus Festuse átédé etál éche Feligse néé nkamlenē. Ngáne Feligse áhédé'áá áá bad bé Israel bēwóŋen mó bwám, antédé Paale á mbwóg.

25

Paale ad Kaisere múmó ákadad mó

¹ Festuse ampé á mbwóg e Kaisaria átéd atii dé nkamlen. E'pun é'láán ámbíd enē, ámbíd á mbwóg e Kaisaria áké á Jerusalem. ² Á Jerusalem wē, beprise bēmbáá ne bad bēmbáá bé Israel bēnlāā Festuse mekan nime béhóbbé bán Paale abelé. Bēnchāŋ Festuse ³ bán áwōŋgen bó ábel bēpeen Paale á Jerusalem. Bēnlāā mó nē áyāle bēnhag áwúu mó á nzii. ⁴ Festuse antimtén bó áá, "Paale adé á mbwóg á Kaisaria, mmēn-ne mētīm ámbíd áwed mwāmpīn mí pónde. ⁵ Né-ōó, nzé éde nén bán Paale abelé dyam dé mbéb, ábēn bad bēmbáá béhíd me á Kaisaria, bésómen mó."

⁶ Festuse andyéé á Jerusalem ámpē dyam e'pun waam ké'ε dyóm boŋ átimé' á Kaisaria. Néé bin é'sāŋgé, andyéé áse ákáad nkáá. Anhób áá bēpeen Paale á kóte. ⁷ Ade bēpééne Paale, bad bé Israel ábe bēmbíd á Jerusalem bēntyēem mó bēnben bēbootéd e'bébtéd é' mekan ahób, ábe béhóbbé bán abelé, boŋ bēnkēnhenlé alúmed nén bán akoó nímē mekan abel. ⁸ Paale anhób áá mekan nime béhóbbéé mó áyāle méesaá mbále. Anhób áá, "Meébeléé

dyamdyam áde álúmte bán ntàŋgan mbéndé e bad bé Israel, ké'ε Ndáb-e-Dyöb ké'ε Kaisεε a Roma.” ⁹ Fεstuse ahedé'áá aá mókud dín á bwám á'sō é' bad bé Israel. Né-ö, ansedéd Paale aá, “Ebõhséné ake á Jerusalem ábel nèn níkáad wε áwed tãŋgene míme mam níme béhóbεé wε á yãl-ε?” ¹⁰ Paale anhób aá, “A kóte eche Kaisεε a Roma dõo nítyéémé nèn, áhed dõ-'aá bétãŋgénε me akáad. Meébεléε bad bé Israel dyam dé mbéb ké ahóg, mmõn ámpé ebíi nè bwám. ¹¹ Nzé édé nèn bán mbóó mbéndé echε ekwõgnédé mbakú e kwééd, né nkweñténé awé. Boŋ nzé édé nèn bán mam níme béhóbεé me áyãl méesaá mbále, né modmod eewóó'ε kunze ábe me áwab mekáá. Né-ö, nhóbe nèn meé Kaisεε múmõ akáad me.” ¹² Dõo Fεstuse álan̄téné nló ne ábε bad ábe belébé mó, boŋ ákwεntán aá, “Ngáne émáá ahób wε Kaisεε móskáad wε, etãŋgénε ake wée Kaisεε.”

Fεstuse alúmté kãŋ Agripa nkáá míme Paale dte

¹³ Nguse é e'pun ámbíd ené, kãŋ Agripa bó Benise, bémpé á Kaisaria ákob Fεstuse nken. ¹⁴ Ade bémádé áwed nguse é e'pun, Fεstuse anlúméd kãŋ Agripa ehób éche Paale áte. Anláá mó aá, “Mod adé hén awé Feligse ánchenéé á mbwõg. ¹⁵ Ade nípedé-'ε á Jerusalem, beprise bémbáá bé Israel ne bad bémbáá bé dyad bénhõb mam níme béhóbé bán abelé, béchãŋ-'ε me bán nkwid mó nkáá. ¹⁶ Boŋ me-'ε menláá bó meé bad bé Roma béwóó elem nèn, béeheléé-se bébídéd mbakú nèn bán mod akwedé nkáá, ésebán asébpé akáádé míme nkáá á'sō wée bad ábe bésómné mó. Bétãŋgénε mó etál abε akáa míme nkáá. ¹⁷ Né-ö, áde bépédé hén, menkëmbébedté pónde. Néε bín é'sãŋgé sãŋgén, mendyε ásé á kóte nhób-pe meé bépεen mó. ¹⁸ Bad ábe bésómné mó béntyεem ámín áhób mam níme ábélé, boŋ bénkënhóbpe bán abelé dyam dé mbéb ké ahóg áde ménwëmtënné meé béhõb bán abelé. ¹⁹ Ehób ésyãl ébedéε nswãŋ níme bënwõngé ne Paale tãŋgene adúbe ádãb ne dín á mod nhóg awé béchãgεé bán Yesue awé amaá awé boŋ Paale ahóbe aá adé á alongé. ²⁰ Menkënkongé abii ngáne níhéláá-se níhéd mímén mekan áte, né-ö, mensedéd Paale nzé ádãŋ ake á Jerusalem ábel boŋ békáad mó áwed tãŋgene mekan míme béhóbé bán abelé. ²¹ Boŋ Paale anhób aá bebê bébane mó á mbwõg káõŋ ne á pónde eche Kaisεε ábidédte míme nkáá mbakú. Né-ö, menhób meé sãnze ébε éñone mó káõŋ ne á pónde eche mélõmmé mó wé Kaisεε.” ²² Héε kãŋ Agripa álan̄gεé Fεstuse aá, “Mmën mëdãŋ anén mod awõglen.” Fεstuse antímtén mó aá, “Wéwõglën mó chãn.”

²³ Néε bín é'sãŋgé, Agripa bó mwãnyã Benise bémpé ne edúbé ésyãl ne esimó. Bénsãl á ndáb eche mbwõg éladné'áá nchoo ne sãnze é mbáábáa ne bad bémbáá bé dyad. Fεstuse anhób aá béke bétéd Paale bépεen mó. ²⁴ Dõo Fεstuse áhóbεé aá, “A-kãŋ Agripa ne bad bésyãl ábe syãbõ sédé hén. Anén mod awé nyényinéé hén nèn, adii mod awé bad bé Israel, ábe bédé wén ne ábe bédé á Jerusalem bépééné ehób áwëm bán abele mekan mé mbéb. Béhãg e'saad nèn bán eetãŋgenéé abé á alongé. ²⁵ Boŋ mmën meenyinéé dyamdyam áde anén mod ábélé áde átãŋgénε kwééd. Ngáne édíí-'aá bán mwën-εé anhób aá Kaisεε mwën-εé ákáad míme nkáá, né-ö, nhóbé meé mélõm mó áwed. ²⁶ Ké nε, meékoo'ε dyam awõŋ áde mételéé Kaisεε áyãl eché. Né-ö, mpééné mó hén á'sō é' bad, bwãmbwãm á'sō ábõŋ, a-kãŋ Agripa, ábel boŋ nzé mmaá éche ehób áde áte, níwõŋ chõm éche métenlé. ²⁷ Ayãle nèn eebáá bwãm me álóm mod á mbwõg ésebán nlúmte áte bwãm dyam áde ákóó abel.”

¹ Dóo kâŋ Agripa álângeé Paale aá, “Ewóó kunze bɔɔb áhób dyam.” Paale ansalé ekáá áte, boŋ ábootéd akáa. Anhób aá, ² “A-kâŋ Agripa, ntédé nén mæé yál eboó mæ áte ányín nén ntyéémé áwoŋ e’ só chii ákáa áhúd mekan mésyā́l áyāl níme ábén bad bé Israel béhóbéé bán mbɛlé. ³ Nhóbe nê áyāle nén, mbíí nén mæé edii mod awé asóŋténé e’lem é’ bad bé Israel, ne wéé nswanŋen níbidéé bó. Né-óó ncháa wé nén mæé éched yál, éwóglen mæ. ⁴ Ábém bad bé Israel bébii alongé ádém se á mwéndemé áde mbédé á Jerusalem. ⁵ Bélyógé mæ abii. Nzé bédáá-’e, né bèn béhelé bébid mbóŋ nén bán se á mbooted, mbédé mod a epepé éche éhíde’ nímed mekan mé Dyóɔb ámbíd nyaa éché ewúú áte. Nhíde’ ngáne mod a epepé é Befarisa átánŋéné abel. ⁶ Bɔɔb-pɔɔ, nzé ntyéémé á nkáásé hén chii, né edii áyāle e’lyág bé nlém ábe níwóó nén mæé Dyóɔb débélé ábéd betaa chóm éche ánhóɔpé aá mósbélé bó. ⁷ Adén dyam dɔ́-’aá nímed metúmbé dyóm ne mébe mésúmé nlém áyāl bán békúd, abe áde bébageé Dyóɔb edubé nkuu ne múte. Boŋ ábén e’lyág bé nlém bèn-naá é’kás boŋ bad bé Israel béhóbé’ mæ mam mé mbéb á yál, a-kâŋ. ⁸ Cheé ékás boŋ nyé bad bé Israel nyééhélé adúbe nén bán Dyóɔb ápuudte bad ámbíd e kwééd? ⁹ Mmèn ámpé menwémtén mæé ntánŋéné néé níhédé nzii ésyā́l ábébed dín áde Yesue, mod a Nazaret. ¹⁰ Né-’aá mêmberlé á Jerusalem. Menkúd kunze wéé beprise bémbáá, nhé-’e bad bé Dyóɔb híin á mbwóg. Nzé bémbídéd-te mbakú nén bán bétánŋéné awé, mémpé nkwéntánnaá. ¹¹ Memmentén bó akógsen á ndáb é mekáne ésyā́l, níhédé nén mæé béhób Yesue mam mé mbéb áyāl. Ekaŋ énkób mæ áte áyāl echáb nyaa éché níkágé’áá á myad mé meloŋ mémpéé átaged bó.

Paale ahóbe ngáne ámwéde Yesue atimén
(Mbɛl 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Enén nzóm chóó ekáá boŋ níkáŋ á Damaskos ne kunze ne ekag éche beprise bémbáá bémbéé mæ. ¹³ A-kâŋ, á nzii wé, dyam kad, dɔ́-’aá nínyiné e’nyínen bé ekíde ábe é’pene’ tómaa enyén, e’bíde ámín e’lájnéd mæ ne bad ábe syā́bɔ́ sênwóŋ. ¹⁴ Sé moosyā́l sênhún áse. Héé níwógé ehób élanŋe mæ á ehób é Hibru aá, ‘A-Sɔ́l, á-Sɔ́l, cheé ékás boŋ ehé mæ á meséb. Nzum éché éwannéé mæ edii nêŋgáne mwán ákwagléé abii ányan. Eché yál chèn-éé ábeléé mbéb.’ ¹⁵ Dóo nísdéte mó mæé ‘A-Sán, Nzé-módé edii?’ Dóo Sánŋwéé átímtanné mæ aá, ‘Mæ-éé ndé Yesue awé éhágké á meséb. ¹⁶ Bɔɔb-pɔɔ, híde áse étyéem ámín. Mpiíde wé ápwed wé nêŋgáne áwém mbáledé. Wé-éé wéláá bad ábe bélyágé áse chóm éche ényíne chii ne éche mélúmedtē wé á pónde éché ehúé’ á’so. ¹⁷ Mésóŋ ádóŋ alongé á mekáá mé bad bé Israel ne á mekáá mé bad ábe béesé bad bé Israel ábe mélómme wé áwab. ¹⁸ Wé-éé wénedé bó míd ábel béhíde á ehíntén-té, békud e’nyínen bé ekíde, béhíde-’e áse e nkamlen ní Satan bétim á nkamlen ní Dyóɔb. Nê débél békúd alagsen dé mbéb, bébē-’e hóm ahóg ne bad ábe Dyóɔb ásanjté ne adúbe áde bédúpé mæ.’

Paale ahóbe chóm éche ékás
boŋ bad bé Israel bésmén mó

¹⁹ “Né-óó, a-kâŋ Agripa, ndóg eché ményínné eché ehúú ádyób, menkémbánŋé ché ahíd. ²⁰ Bootya hê, membootéd nkalaŋ ní bwám akal, membootéd á dyad á Damaskos, níke á Jerusalem boŋ nítimé’ á mbwóg e Israel ésyā́l, ne á mbwóg e bad ábe béesé bad bé Israel. Nkánlé’áá bó mæé bétede nímbá mbéb bétimén Dyóɔb, bébele-’e mekan níme mélúmté’ nén bán bétédte nímbá mbéb. ²¹ Akal áde níkálé’áá nímén nkalaŋ dɔ́o dênkâŋ boŋ bad bé Israel békób mæ áde mbédé á Ndáb-e-Dyóɔb bépōn-ne mæ awúú. ²² Boŋ kóáŋne bɔɔb, Dyóɔb dên dɔ́o ákewōŋŋén mæ. Né-óó, ntyéémé hén ákale nyé

moosyáál mbále. Ken bad ábe bédé etógnén ké'ε ábe béese'ε etógnén. Mekan níme ríhóbeé médii melemlen mé mekan níme bekal bé'dáádəŋ ne Mosεε bėnhōbpē bán mébenléd. ²³ Bėnhōb bán Ane-awē-Bėwōgté atəŋgéné ákūd metake, abé-'ε mod a'só ápuu. Akalé bad aá e'nyínen bé ekide e'pente' ábəd bad bé Israēl ekide bəob e'pente-'ε bad ábe béese'ε bad bé Israēl."

²⁴ Nyaa eche Paale ankāá'ε embēl Fεstuse ankané mó áte aá, "A-Paal weesáá'ε-ye? Adōŋ ayóge ámbáá áhede we mīn apid-ε?" ²⁵ Paale ankwentén aá, "A-kāŋ e edúbé, meépagké mīn. Chōm éche ríhōbeé édé mbále nhōbne-'ε debyéé. ²⁶ Mēpanléd kāŋ nímén mekan mesyāāl áte áyāle mbíi meé asōŋténé nímén mekan. Ndúbpe nén meé mwēn asōŋténé akan téé áde ábenlédé, áyāle dyam áde ábenlédé déebenledéé á e'konnéd-te. ²⁷ A-kāŋ Agripa, edúbpe mekan níme bekal bé'dáádəŋ bétélé áse-ye? Mbíi meé edúbpe mó." ²⁸ Agripa antimtén Paale aá, "Ayāl e anén mwā esōŋ á pōndé dōó éwémtné weé móhēle móbēl rítimēn adúbé á Krístə?" ²⁹ Paale ankwentén aá, "Ebē ké á esōŋ é pōndé ké'ε pōndé eche echabé áte, nkánne' Dyōb nén meé, we ne moosyāál awē awōglan me, ábē ngáne rídí. Boŋ pen meekánnéé meé bēhē nyé bengobəngōbē ngáne bēhédé me nén."

³⁰ Dōó kāŋ, nkamlenε Fεstuse, mwānyan a kāŋ, Benise ne bad bėsyāāl ábe bėbédé áhed bėhídté áse áke. ³¹ Bémáá-'aá abid, áde bėkagké nē dōó bėbōótédé akal nén bán, "Anén mod eébeleé dyamdyam áde ákwōgnédé áhōb bán bėwúu mó ké'ε bēhē mó á mbwōg." ³² Héε Agripa álāŋgeé Fεstuse aá, "Nheláá-se rítédé anén mod nzé enkėnhōb aá Kaisεε móómād níme nkáá."

27

Paale ahídté áke á Roma

¹ Ade bémáá atii bán sēsól á stíma áke á alon á Italia, bėmbē Paale ne bad bé mbwōg bėmpēe á mekáá weε mod a mbáá a sánze awē bėchágé'áá bán Julíose. Julíose akamlánnáá echon é sánze éche bėchágé'áá bán "Echon é sánze é Kaisεε." ² Sēsól stíma á dyad á Adramitium. Ene stíma emmād abonŋsen áke á nkin mé edíb é nkwe á mbwōg e Esia. Dōó sėbwōgkė eke. Sėdė akε sėnwálė Aristakuse. Aristakuse abėdėε mod a mbwōg a Masėdonia, awė ambid á dyad á Tesalonika. ³ Nėε bīn e'sánge, sėmpē á dyad á Sidon. Julíose amboón Paale nlém. Antėdė aá áke ányín baáb, bėbe mó kéchéé éche átógnéné. ⁴ Sėnhidė hė, sėbwōgė eke. Boŋ ngáne edíi bán epub é ngíne échómme'áá sé á'sō-te, sėmbamė epub, sėbwē benben ne mbwōg e Saiprus ped eche epub énkėmbáá ngíne. Saiprus abėdėε mbwōg echė mendíb mēnləŋnėdtė. ⁵ Héε sėtėdtė nkin á ped e mbwōg e Silisia ne mbwōg e Pamfilia boŋ sėsél á edíb é nkwe-te sėpág á dyad á Mira á mbwōg e Lisia. ⁶ Awed mod ambáá a sánze annyín stíma eche ebídé á Alessandria etime' á Italia dōó áhédé sé áwėd-te. ⁷ Bootya hė, stíma ekeéné sé mwāləŋləŋ e'pun híin bó-'ε é'tóme' sėdėhōb bán sėpag á dyad á Sinidus. Ngáne edíi bán epub échómme'áá sé á'sō-te, sėnkėnhėnlė akε á'sō ene ped. Né-óó sėmbamė sėpōŋ á ped e mbəŋ wėε epub eėbude'áá atóm. Sėntóm á Kep Salmon sėpē á mbwōg e Krεt echė mendíb mėlāŋnėdė. ⁸ Sėmbamė nkəg mé edíb mēn ne mēn, sėdėhōb bán sėpag á hōm áde bėchəgeé bán Sef Habos. Adė hōm dėechabnedėε dyad á Lasi áyāl.

⁹ Sėndyėé awed bwāmbwam kóŋŋ ényínnéd nén bán nzé sékii á'sō né dyam dé mbėb áhēle ábenléd sé, áyāle ene pōndé mwē mēmmdə apε á asóg. Epun é ngande e abε dé mende meé Alagsen dé mbėb chō-'ε emmad atóm. Né-óó, Paale ambe bó elėbé aá, ¹⁰ "Amúε, nnyíne nén meé bootya hén bəob éhēle ébēēn syáné ebėbtéd ákeεn échén eke á'sō. Nted mébėb bwāmbwam, stíma ebėb, nló ní bad-te ríhēle rítóm." ¹¹ Boŋ ane mod a mbáá a sánze andúbé

dásō chōm éche mod ambáá a stíma ne mod awě awóó stíma bénhōbpē, enkëndúbéé chōm eche Paale ánhōbpē. ¹² Adé abwóg á hōm áde stíma émbēē áhéd, dénkembáá hōm áde mod áhele ádyēē á pónde echē ekukud étómē. Né-ōó, bad ábe bēndān nēn bán bēkag á s'os bēwānēn bēpē á dyad á Fonis bōo bēmbuú áte. Fonis abédēē hōm áde bēbannē stíma á mbwóg e Krēt áde ánōne' á akuu ne á mbān. Ahed-taá bēhélé' áá-sē bēdyē á pónde e ahéb á ngíne.

Ekukud étáné Paale bō á edīb é nkwě-te

¹³ Mwá epub awě abidé á mbān ambootéd atóm. Dōo ábē bad bēkámtné bán bēhele bēkēēn mímab ntii á s'os. Né-ōó, bēnhūd ekii éche bēbwōgnēē stíma, bonj bēbammé' nkin mé edīb ní mbwóg e Krēt. ¹⁴ Bonj bēpededé ké ake bonj epub é ngíne éche bēchagēē bán "Epub é ped e akuu" ébidēn ekukud á Krēt ébootéd atóm ne ngíne. ¹⁵ Echē epub éntíndē stíma. Nzii enkembáá ákē á s'os wēē epub ébidēē. Né-ōó, sēnsóg yāl awaned áte akēēn stíma á s'os, sétēdē nēn bán epub cháchá ékēēne' chō ped eche édáá chō akēēn. ¹⁶ Ade sēpóó á ped e mbān e mwá dyad awě adé á mendīb-te awě bēchagēē bán Kauda, sēnkūd mwá etál wēē epub éebudē'áá atóm. Ahed dōo séwánné káōn bonj sēnabpē bōle ábe sēdólé'áá ámbid e'dii, ábel bonj bēesanlé áte. Sédé amád ábel nē chōm émāā sé á yāl. ¹⁷ Bēndōl bōle, bēsóléd bō á stíma-tē, bēbid-te nkōod á stíma séwéd bō atád. Bēbáá'áá nēn bán bēhele bētómēn nló, bēhún á nsí-te á nkin mé edīb á alonj á Libia, né-ōó, bēnsudéd abad* áse áde ábele bonj stíma ékag mehélé, bētēdē bán epub chō ne chō ékēēn stíma. ¹⁸ Ekukud émbē étómnnē' ngíne. Bín é'sángé-'áá bonj bēbootéd donje dé nted ahūd bēbwēmē' á mendīb-te. ¹⁹ Néē bín é'sángé ámpē, bēbootéd donje á bwēm atéd ábe bēbénlé'áá ádol stíma, bēbwémé á edīb-te. Bēn bēnkōn ábel nē. ²⁰ E'pun híin bēntōm ésebán sēnyíne' enyen ké'ε betintine, epub-pē émbē étómē' ne ngíne esyāál. Káōn ne á asóg, sēnhūd yāl nlém bán sēmádné.

²¹ Sēmadé e'pun híin ésebán mod áhele ké ndyééd adyé. Hē dōo Paale átyéémé amín ántínté e bad bēsyāál bonj áhōbē áá, "A-baányan, nyēmbē nyēwóglan mē áde ríhóbé mēé deéhídté á Krēt. Nzé nyēnwógēn mē, né deékudēé mímēn metake ne enén mbólōn echē dékúdē nēn bōob. ²² Bōob-póó, ncháa nyé nēn mēé nyéwéd nlém á abum, nló ní mod méetómme, stíma chēmpen chōs ébēb. ²³ Nhóbe nē áyāle nēn nkuu míme rítómē nēn ángel e Dyōb áde áwóó mē áde nībenle-'áá empíi mē, eláá mē áá, ²⁴ 'A-Paal, weewógé' mbwóg, etāngéné atyéem á s'os wēē Káisee. Nlém ní bwām míme Dyōb áwōnné-'áá wē, mibélé asoó alongé á bad bēsyāál ábe nyāábōo nyédé.' ²⁵ Né-ōó, a-baányan, nyéwéd nlém á abum, áyāle nēn ndúbpē mēé mekan mésyāál mébenléd ngáne bēlāngē mē. ²⁶ Epub étāngéné néē étínté syānē á nkin."

²⁷ Ámbid e e'pun dyōm ne é'niin nkuu, áde sédii sédii á edīb é nkwě é Adria, dōo dyam melúde mé nkuu, bad ábe bēdole stíma bēkámtné bán kapóg syāábōo sékwogé abid á nkin. ²⁸ Héē bētédé nkōod míme bētádé chōm eche édélé áyāl bonj bēbwēmē á edīb-te ányín ngáne edīb épédé achab áse. Dōo bēdíbté bán e'che bē edīb áse é'dé móom mé méta méníin. Mwāmpín ní pónde ámbid e nē, bēmbwēm ámpē, bényín bán e'che bē edīb áse édé móom mé méta meláán. ²⁹ Bēwógé'áá mbwóg nēn bán stíma éke ebúl á meláá-tē, né-ōó, bēntēd e'kii ábe bēbwōgnadté stíma é'niin, bēhūndē bō ámbid bonj bēbootéd akáne nēn bán bín é'sáa mehélé. ³⁰ Héē bad ábe bēdole' stíma, bēbótédé nzii ahéd ásob. Bēnsudéd bōle á mendīb-te, bēbāmtān bán bēkag ekii eche bēbwōgnadté stíma asudéd á s'os é' stíma. ³¹ Dōo Paale álāngēē mod

* 27:17 Donje á kálag dé'só áwóó, ekii éche ébwogke stíma á mendīb-te.

ambáá á sánze ne sánze éche élyágé ásē aá, “Nzé ábén bad ábe bédole stíma béese á stíma-té hén, nyéelyágé nlem nén bán nyéēbē á alongé.”³² Né-óó, échē sánze énsēl nímé nkóod níme ménchāā bāle bétédē bō é’hóó’.

³³ Ade bīn é’kwógé asāa, Paale anchān bō moosyāal áá bēdyē mwā ndyéed. Anlāá bō aá, “Nyékyédyē bāob, dyóm dé e’pun ne é’niin, ene pónde esyāal-le nyéedyedēē chómchóm. ³⁴ Nchāa-óó nyé nén mēe nyédyē ndyéed. Moonyon atāngéné ndyéed adyē ábē ámīn. Ké mbum e esid póg éebóó’ē.”³⁵ Ade Paale ámāá ahób nén, antéd ewele á’sō wēe bō moosyāal, asāgnén Dyōb, ásāl áte boñ ábootéd adyē. ³⁶ Nén dénwēd bō nlem á abum, bō mod-téé adyē-’ē mwā ndyéed. ³⁷ Mesonjé mé bad bēsyāal ábe sēbédé á stíma-té, mbédé mbwōkel ébe móom saámbé ne ntóob.† ³⁸ Ade moosyāal ámāá akód, bēnsyōg ngun éche ébédé á stíma-té á edīb-te ábel boñ stíma éhéle áte.

Stíma epāngé áte

³⁹ Ade bīn é’kēnlé, bad ábe bédole’ stíma bēnkēnchemmé nkag mé edīb wēe bēbédé. Boñ bēnyīn nkin wēe stíma éhele etyéem. Dóo bētíidé nén bán nzé stíma ehele ápē áhed, né bēbēl áke ásonj yāl áhed. ⁴⁰ Bēnsēl nkóod níme ménchāā e’kīi ábe bēbwōgnéé stíma, bēhúnéd bō á mendīb-te, bēhūnē-’ē besānjkalaa bé e’ped bé mebāmbé ábe é’hyōmte stíma. Héē bēpódté abad áte á ped e’sō e stíma ábel boñ epub éfīnte stíma á’sō. Héē sébóótédé áke á nkin. ⁴¹ Boñ áde sékagké nē, dóo stíma ébómé yāl á akúd dé nsíi á mendīb sé. Atyág áde ped e’sō e stíma étyágé-’aá nē, stíma enkēnhēnlé áke ámpē, boñ ped e mbíd embootéd apānted áte áyāle mendīb méhuéné’áá ngīne mébómé yāl áhed. ⁴² Sánze émbel ntīi bán bēwūū bad bé mbwōg bēsyāal, ábel nén bō modmod bēnyalé’ á nkin se bēsob. ⁴³ Boñ mod á mbáá á sánze ahedé’áá aá mōsonj Paale alongé, né-óó, anlāá sánze aá éebelé nē. Antīm alāá moosyāal áá bad ábe béhele anyal bóbó bésébe behéb á edīb-te bēnyal békag á nkin. ⁴⁴ Aá ábe bō-’ē belyágé ásē, bēchānned e’ped é’ stíma bēhíde bō ámbíd. Né-’aá, sébélé boñ sé moosyāal sépē á nkin ésebān dyamdyam ábele sé modmod.

28

Paale bēdyéé á Malta

¹ Ade sémāá ape á nkin ésebān dyam dé mbéb ábélé sé modmod, dóo sēsōnténé nén bán ene mbwōg échē edé á edīb-te wēe sébédé, bēchāgēé chó bán Malta. ² Bad bé dyad ábe sétáné áhed bēnwōngēn sé. Mbúú embootéd achó, ahéb-pe ábē, né-óó, bēnkonéd muú bán séwāle’, békōb-pe sé nken. ³ Paale anlād ngen é lōn áte á mbág. Ade áhāgkē chó á dù, dóo píi e nyā ébídé á mbág ní lōn-té áde muú rínáné chó, boñ ekób mō á ekáá etyág-ke áhed. ⁴ Ade ábē bad bé dyad bēnyīné ene nyā ekēnléné Paale á ekáá dóo bēlāngēé nhōg ne aníníi bán, “Anén mod adīi mod awē awúe’ bad. Aponé kwéed á edīb-te boñ kēné nkáásé ní Dyōb nídíi níkóbé mō.”⁵ Boñ Paale answág ekáá ahúnéd ene nyā á dù-te ésebān ene nyā ébele mō dyamdyam. ⁶ Bésíné’áá bán ábootéd achíd, ké’ē áhūn ásē mpátépém áwē. Boñ néē békésinné káñ ésebān dyamdyam ábenlad mō, dóo bēhānjléné mewēmten boñ bétímé ahób bán, “Anén mod adīi dyōb.”

⁷ Nzag ébédé bēnben ne wēe sémbēē nē. Mod awē anwōñ échē nzag bēchāgē’áá mō bán Publíose. Mō abédé nkamlēne ambáá á ene mbwōg échē ebédé á edīb-te. Ankob sé nken achágéd-te sé bwām. ⁸ Publíose sáá abédé á

† 27:37 Donje á kálag dé’só áwóó mbwōkel ébe móom saámbé ne ntóob, donje-’ē móom saámbé ne ntóob donje-’ē áwóó mbwōkel ébe móom saámbé ne rítāan.

anɔŋ dé nkole, ahéb dɛnsog mɔ́, ekwagɛnɛ-’ɛ akób mɔ́. Paale ankɛ́ áwɛ ton-tê, akáne’, abán mɔ́ mekáá á nló, ádíɔ-dɛ mɔ́ bwám. ⁹ Ade bad béwógé nê bad bé nkole bɛmpɛe ábe bébéde á dyad-tê wê, bɛmpɛ́ wɛɛ Paale ádíɔ-dɛ bɔ́ bwám. ¹⁰ Bɛmɛ sé nde híin. Ade sébwógkɛ eke, bénhíɩ sé bwɛm á stíma-tê ábe sébɛnlédte á nzii.

Paale bébidé á Malta bɛpédé á Roma

¹¹ Sɛmadé á mbwóg e Malta ngɔn éláán bon sésɔ́lɛ stíma echê embíɔ á Alexandria. Béchágé’áá ene stíma bán, “Myòb mɛme mɛdé Nhéd.” Sédé asyáá né ene stíma ekédyɛé áde hóm ene pónde e ahéb á ngine esyáál. ¹² Sɛnkɛ́, sépɛ á dyad á Sirakus. Sɛmmád áwed e’pun é’láán. ¹³ Bootya hê dɔ́ sékíɩ bon sépág á dyad ámbáá á Regium. Nɛɛ bíɩ é’sánge epub émbootéd abíɔ á pɛd e mbɔn. Ambíɔ e e’pun é’be sɛmpɛ́ á dyad á Putioli. ¹⁴ Sɛndibéd bad áwed ábe bédúbpɛ Křístáa. Bénláá sé bán sébê ne bɔ́ sɔ́ndɛ póg. Nɛɛ sékíɩ bon sépág á Roma. ¹⁵ Bãnned ábe bédúbpɛ Křístáa bɛnwóg bán séhúɛ’, né-ɔ́, bɛmpɛ́ kááŋse á hóm áde béchágé’áá bán Dyɔn á Apɔs, donge-’ɛ bésinɛ sé hóm áde béchágé’áá bán Ndáb é Beken Eláán. Ade Paale ányínɛ bɔ́, anságnɛn Dyòb, nɛm n̄wédndɛ-tɛ mɔ́ á abum.

Paale apédé á Roma

¹⁶ Ade sépédé á dyad á Roma bɛntédé Paale bán ábê ne mɔ́ mwɛn bon bɛmbanɛ sãnze bán ɛnɛne mɔ́.

¹⁷ Ambíɔ e e’pun é’láán Paale anchélɛ bad bɛmbáá bé Israel ábe bédé á dyad-tê wê á mbom. Ade bɛpédé anláá bɔ́ áá, “A-baányan bé Israel, menkɛmbɛnlɛ ábéd bad dyam dé mbéb ké ahóg, menkɛmbɛl-laá dyam dé mbéb ké ahóg tãngene e’lem ábe ábesyánɛ betaa belyágkɛ syánɛ. Bon kɛnɛ, ábéd bad bɛnkób mɛ á Jerusalem bɛbɛ-’ɛ mɛ á mekáá mɛ benkamɛnɛ bé Roma. Né-ɔ́ ndé hén nɛɛ mod a mbwóg. ¹⁸ Ade benkamɛnɛ bé Roma bɛmáá mɛ akáad, béhédé’áá mɛ achene, áyãle bɛnkɛnkudtɛ nzɔm ké póg echê elúmtɛ nɛn bán ntãngɛné kwééd. ¹⁹ Bon bad bé Israel bɛnkɛnkɛntɛnnɛ bán bétede me, né-ɔ́, menhób mɛé Kaisɛɛ mɔ́sɔ́mád nímɛm nkáá. Kɛnɛ-’ɛ ménkɛnwóngé dyamdyam dé mbéb áhób tãngene ábɛm bad. ²⁰ Nɛn dɔ́-’áá ákáá bon ríchɛnlɛ nyé ábɛl bon syánɛ dékal. A mbále ndáá mɛé nyébíɩ nɛn bán nzé bengɔ́bengɔ́bɛ bédé mɛ á mekáá, né édíɩ áyãle mod awê bad bé Israel bésúme áyãl bán ápɛ.” ²¹ Héɛ ábê belyáged bélãngɛé Paale bán, “Séékúɛɛ kálag ké póg echê ebíde á Judeya áyãl echón. Mod awe syánɛ ké nhóg-ke eébídeé áwed se apɛɛn nɛlbtéd ké nhóg ké’ɛ ehób é mbéb áyãl echón. ²² Bon séɛdãŋ nímón mewɛmtɛn awóg, áyãle sébíɩ nɛn bán hóm-téé bad béhóbe mam mɛ mbéb tãngene echɛn epepé éche édíɩ áte.”

²³ Né-ɔ́, bɔ́ɔbe Paale bɛntíɩ akag áde béhyé mɔ́ awóglɛn. Echê epun épédé-’áá ndun e mod épɛ-’ɛ wɛɛ Paale ádyéé’áá. Paale ambootéd bɔ́ mekan né nkamɛn n̄ Dyòb akale bootya mbwɛmbwɛ kááŋ ne ngukél. Anwanɛn ábɛl bédúbe Yesue. Abɛnládtáá e’pɛd ábe é’bíde á kálag e mbéndé e Mosɛ ne á metelag mɛ bekal bé’dáádãŋ ábɛl bédúbe nɛn bán Yesue mɔ́ adé Křístáa. ²⁴ Bɔ́ donge á bad bɛndúbɛ mɔ́, bon donge dɛnkɛndúbɛé bán chóm éche áhóbɛ éde mbále. ²⁵ Né-ɔ́, bɛmbootéd apɛntɛn áde békagkɛ. Bédɛkɛ, Paale anláá bɔ́ áá, “Edáádãŋ éche Esáá éntãngɛn áde élánge nkal é’dáádãŋ Yesaya mekan áá áláa ábɛn betaa áá,

²⁶ Kág, éláa ábê bad wɛé,

nyéɛwóg nyéwóg-ke ámpɛ bon nyéésɔ́ntɛnnɛ mbéd,
nyéɛn̄n nyén̄n-ne ámpɛ bon nyéenyinnɛ mbéd.

²⁷ Nhóbe nê áyãle ábɛn bad bélélɛ nɛm á abum,
békólɛ nímab metúu,

bédíbé-'ε nímab mǐd.
 Nzé enkembé nê, né nímab mǐd ményinne'
 nímab metúu méwógne'
 nímab nlém-me nísòŋten.
 Né bétimén me
 né mǝchoód-te bó.' "

²⁸ Hée Paale ásógtεé nén aá, “Nyébii-óó nén bán nkalanj mé e'choóchoŋ níme Dyöb álómé, alómé mó bɔɔb wée bad ábe béesǝ bad bé Israel. Bévóglɛn-ne mó.” * ³⁰ Paale andyεé áwed mwǝ nǐbe á ndáb eché mwɛn ásápé'áá. Bad bésyāal ábe béhyágé áá áwē akobé'áá-'ε bó nken.

³¹ Akalé'áá nkalanj mé nkamlɛn ní Dyöb áyāgtē-'ε bad tâŋgene Sǎŋgú Yesu Krístəə ésebán abáa' dyaundyam, modmod enkɛnkón-'áá mó áhób dyaam.

---

* **28:28** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 29: Ade Paale áhóbé nén bad bé Israel ábe bɛbédé áhed, bɛnhidé bɛn ne bɛn, bɛbootéd-te apentɛn bwámɛwam.

Kálag echě Paalε áténlé Baá Roma Ndibned n kálag

Kálag echě Paalε áténlé bad bé Roma ebédεε ábonσεν bó áyāl e epe éche ántfí'έ ápe á mwembé níme rídé áwed. Enén kálag elúmte chóm éche adúbe á Krísto ne ngáne alongé á bad bé Krísto átánǵéné abé. Paalε akoó ahób áwēdte aá, “Nkalanj ní bwám rílúmte nyaa eche Dyób ábeleé bonj bad békobnéd áwe e'so. Adúbe dós ákəə bonj bad békobnéd á'sō é' Dyób” (1.17).

Paalε alúmté áte aá éhədnad bán bad bésyāāl békobnad á'sō é' Dyób áyāle bó moosyāāl bédé ášé e ngíne e mbéb. Aá mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Yesu Krístəə dós nē ábenladte.

Paalε alúmté áte ámpē aá mod akude alongé dékōšlē abé áde ádíí mod nhóg ne Krístəə. Ene ndín e mod abelé abé nsanj ne Dyób, Edəádənj é Dyób-pe ébelé éhúd mós ášé e ngíne e mbéb ne e kwééd. Asóǵté ne elébé éche ábágé bad ne mekenag níme ábágé Dyób.

Nkabted n kálag

Ndibned ne atón áde kálag ékoó'é ahób 1.1-17

E'soosonj é hədnad ne moosyāāl 1.18-3.20

Nzii e Dyób ákud e'soosonj 3.21-4.25

Alongé dékōšlē ábē ne Krístəə 5.1-8.39

Bad bé Israel ne ntíí ní Dyób 9.1-11.36

Abé á mod a Krísto 12.1-15.13

Nsóǵten ne melənten 15.14-16.27

Paalε alómé melənten

¹ Mε, Paalε, mbəlede awé Yesu Krístəə, me-εé ntelé enén kálag. Dyób ápwédé mε ábē awé mbapεε a nlomag, ábē-ε mε nsón ákal nímē nkalanj ní bwám.

² Mmē nkalanj mós Dyób dénhōbpē á'sō é' pónde aá móšbē ábē bad. Anláá bekal bédəádənj mam tǵngene nímē nkalanj ngáne bétélé mós ášé á Kálag e eché Esáá. ³ Mmén nkalanj rídíí tǵngene awe Mwǻn. A nyaa e moonyonj, ane Mwǻn anchyáád á mbyaa níme Dabide. ⁴ A nyaa e Edəádənj, Dyób dénlūméd á ngíne e Edəádənj éche Esáá aá mós adé Mwǻn a Dyób, apuud áde ámpuúdté mós. Ane Mwǻn adíí awed Sǻngwéé, Yesu Krístəə. ⁵ A dín ádē dós Dyób ábágé mε nsimé ábēl-le mε mbapεε a nlomag ábel bonj bad ábe béesé bad bé Israel bédúbe, bəwógne-ε Krístəə. Nén débēl áde dín déwōnj edúbé. ⁶ Nyémpē ábe nyédé á alonj á Roma, nyédé áttínté e bad ábe Dyób ápwédé aá bebē bad ábe Yesu Krístəə.

⁷ Né-ós, ntenle nyé moosyāāl awé adé á Roma. Nyédíí bad ábe Dyób ádás, apwédé-ε nyé, ábē ábē bad.

Nsimé ne nsanj níme ríhúú ne Dyób, Titée awéd ne Sǻngú Yesu Krístəə mbé ne nyé.

Paalε aságnan Dyób

⁸ Dyam dé'sō, nságnan ádēm Dyób áyāle nyé moosyāāl á dín áde Yesu Krístəə. Nságnan mós áyāle adúbe áde nyédúbpé Yesuε ákanlaad nkōnsé áte rísyāāl. ⁹ Dyób áde mbenléé ne nlem nhóg akal áde níkaléé nkalanj ní bwám tǵngene awe Mwǻn, ádē mε mbōnj nén áá nkamtan nyé akamtan ne akamtan, ¹⁰ pónde tée nzé nkánne'. Nkánne' nén meé Dyób ábel ríhél nyé ahyε dényín, nzé nē ábōnjédé mós. ¹¹ Ndaá bwámbwam meé rínyín nyé ábel bonj nzé mpedé, ríwéd nyé áte ne nnam níme Edəádənj é Dyób ébágé mε. ¹² Dyam áde ríhóbéé

ádii nén meé, syánē mod-té áwēd nhóg ne aníníí nlém á abum. Adúbe ádēn áwēd me nlém á abum, ádēm-me ámpē áwēd nyé.

¹³ A-baányan, ndáá meé nyébií bán nkénwōŋ mewēmtēn ngen ne ngen áhye dényín nyé, boŋ kóáŋ ne bōob nzii eénédnédéé. Ndáá meé nŋpe wē ábel nsón áfínté echēn nīme méchyaá e'pun melemlen ngáne mbéle áfínté e bad ábe béesē bad bé Israel bémpēe. ¹⁴ Nsón nīme nŋwóó ndii ákale bad bésyāā nkalanŋ ní bwám, ken bad bé dyad-ε, ké'ε bad bé ahín. Ntángéné mó akal wéε bad ábe béwóó debyéé ne ábe béewóó. ¹⁵ Nē dō-áá ákás boŋ nwōŋ nlém bwámbwam ákale nyémpē ábe nyéde á Roma nkalanŋ ní bwám.

Nkalanŋ ní bwám nŋwóó ngine

¹⁶ Meekwágéé ákal nkalanŋ ní bwám áyale móó ndé ngine e Dyōb echē epiínédé moosyāā awé adúbpé mó e'soosōŋ mbooted ne bad bé Israel átimé' wéε bad ábe béesé bad bé Israel. ¹⁷ Mmén nkalanŋ ní bwám nŋlúmtē' syánē nyaa eche Dyōb ábeleé boŋ bad békobnéd áwe e'só. Bad békobnad á'só é' Dyōb adúbe áde bédúbpé. Adúbe dōó ákás' boŋ bad békobnéd á'só é' Dyōb. Nén áde ne ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Mod awé akóbnédé á'só é' Dyōb adúbe áde adúbpé, ábē á alongé."

Moonyōŋ asyāā abelé mbéb á'só é' Dyōb

¹⁸ Dyōb álúmtē' nīmē melingá. Mébidé ádyōb tângene mbeltéd mé mbéb nīme bad bébeleé ne e'bébtéd é' mekan ábe bad bébeleé. Mmē mbeltéd mé mbéb níkás' bad áhíd mbále. ¹⁹ Dyōb álúmtē' bō nīmē melingá áyale nén bébií mam mésyāā nīme bad bétángéné abii tângene Dyōb bwám áyale Dyōb dēn álúmté bō. ²⁰ Se á mbooted áde Dyōb dēnhagké nkōŋsé, bwēm ábe áhágé é'lúmté bad bwám nén bán mam mé Dyōb nīme mod éenyinnēé díd méde ne mbále. Enyinnad-tē nén bán echē ngum edé á ngíndé ne á ngíndé, adé-ε ámín e bwēm ésyāā. Né-óó béewóó'ε mbámtēn ké nhóg ákud alagsēn. ²¹ Kénéε bébií bán Dyōb ádé, béebagéé mó edúbé néε Dyōb, béeságnān-naá mó. Boŋ pēn nīmab mewēmtēn mēmbootéd mam nīme méesē dyamdyam akamten, ehíntēn ékáá-ε bō mewēmtēn. ²² Béhábe bán béwóó debyéé, boŋ bétimé e'yókél é' bad. ²³ Bésóbe Dyōb áde ádé á ngíndé ne á ngíndé edúbé abε, bétimé bébage bwēm ábe bad béhágne mekáá á nwágēn ní bwēm ábe é'wág, bwēm néε moonyōŋ, menōn, nyam ké'ε nyá.

²⁴ Né-óó, Dyōb átédte áá esíí é mekan mé ekob é yāl ékamlan bō ábel mbinde é mekan éche ésudte bō edúbé. ²⁵ Bétédte mbále éche edé tângene Dyōb béhíde' metóm. Bétédte ábe Dyōb áde áhágé bwēm ésyāā edúbé, bétimé bébage bwēm ábe áhágé. Dyōb dō-áá bétángéné mekenag abe á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē. ²⁶ Né-óó, Dyōb áhúdé bō mīd áyāl, atédte bō áá béhíde échab esíí ábel mekan mé mbinde. Bebaád bélyáge' bechóm anaŋned, béanaŋnad baachóm bémpēe, áde béétángēnéé ábel nē. ²⁷ Baachóm bōmpē bélyáge' bebaád anaŋned ngáne étángéné abé, béwōō' esíí é ngine ánaŋned baáb baachóm. Baachóm bébeleé mekan mé e'són ne baachóm bémpēe. Nē ábele' békudtad yāl nkógsēn nīme bétángéné ákud áyale nīmén mekan nīme bébeleé.

²⁸ Ngáne édií-áá nén bán ábēn bad béewōŋnéé Dyōb pónde á alongé ádá, Dyōb áhúdé bō mīd áyāl áá béεεne nīmab mewēmtēn mé mbéb á'só, bébeleé mam nīme béétángēnéé ábel. ²⁹ Mbeltéd mé mbéb nīsyāā níkáá bō nlém áte. Bébébé nlém, bédé ngoód, bélúmtē e'béb bé nlém, bédé kónjí, béwúε bad, bédás kókōó, bédás edogké, bédé akwáb, bédás bad ahób ámbíd. ³⁰ Bédás bad mam ahób á yāl ábēbed bō díŋ, békós Dyōb, bésyāā bad, bédé epame, bédé kúmbe, bédáá' ebébtéd ahág, béewōgnēé ábab besáá ne benyaá. ³¹ Bédé eyókél, béelōntēé akag, béewóó'ε edāŋge á nlém-té, béewóó-áa nlém ní ngól.

32 Bébíí nén bán Dyöb áhóbé nén aá bad ábe bébele' éché ndín é mekan bétáŋgéné awé, boŋ kénê bédii bébele nímé mekan. Saá-kaá nê dèmpen, békémte bad ábe bébele éché ndín é mekan káŋne kémten.

2

Bad bé Israel bééhídè mbéndé

1 Né-óó, nyé mod ké ahéé awé akáadte bad bémpée, ábè kénzéé, eewóó' é mbámten ké nhóg ákud alagsen. Ayále nén nzé ekáadte bad áde mmón ámpé ébeléé melemlem mé akan níme ekáadteé bós, né ekwide' káŋne echon yál nkáá. 2 Debíí nén bán mbakú eché Dyöb ábídteé táŋgene bad ábe bébele' éché ndín é mekan etáŋgéné. 3 Bóob-póó, nzé nyé mod ké ahéé abídte mbakú ayál é mod ampée, boŋ mwén abele melemlem mé akan, awémténé aá móhele móbid mbakú e Dyöb áte-ye? 4 Ké' é aboŋ áde Dyöb ábóó nlém bwámbwam, áchábtédé nyé e'kad áte, áwesén-ne nyé, nyéetédéé dó néé dyam. Nyébii nén bán e'boŋ bé nlém ábe Dyöb áwánlé ayál echên, é' díí ábe nyé etál áte adén abé dé mbéb. 5 Nyélelé nlém á abum, nyééhédèè-'aá Dyöb atimen, né-óó, nyéladte yál nkógsen ní Dyöb áte. Akógsen-ne nyé á Epun é nkaásé. Eché Epun Dyöb délüméd nímé meliŋgá, alúméd-te aá mókáadte' nyaa eché etáŋgéné. 6 Asábè mod téé nchoo ne nsón níme ábélé. 7 Bad ábe bepéné mekuu ábel mam níme métáŋgéné ne áhed ehumé ne edúbé, bébè á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Eché ndín é bad Dyöb débe bós alongé áde déemaá'. 8 Bad bémpée-é bédé ábe bétóŋtan dásó échab yál, bébeléé mam níme métáŋgéné, bétímé bébele dásó e'bébtéd é' mekan. Eché ndín é bad, Dyöb délüméd bós nímé meliŋgá akógsen-ne bós. 9 Baásyāal ábe bébele mbéb, Dyöb débél bétág bwámbwam, bówóg-ke ndutul, mbooted ne bad bé Israel átimé' wée bad ábe beesé bad bé Israel. 10 Boŋ ne bad ábe bébele bwám, Dyöb débe bós ehumé, edúbé ne nsan, mbooted ne bad bé Israel átimé' wée bad ábe beesé bad bé Israel. 11 Nyébii nén bán Dyöb déekwognádté modmod.

12 Bad ábe béewóó mbéndé é Mosee, bébele mbéb. Dyöb dékaad-te bós ésebán abenlad mbéndé, bébóó' é. Bad bé Israel-le, bós ábe béwóó mbéndé é Mose, bébele mbéb, Dyöb débénléd mbéndé akáad bós. 13 Saké awóg áde mod áwógé mbéndé dásó ákəə' boŋ ákobnéd á'só é' Dyöb, ahíd áde mod áhídéé éché mbéndé dásó ákəə boŋ ákobnéd á'só é' Dyöb. 14 Bad ábe beesé bad bé Israel, béewóó' é mbéndé, boŋ pónde ké ehéé eché bébénlédé nímab mewémten boŋ bétel chóm éche mbéndé éhóbé, né bélúmte nén bán kénéé béewóó' é mbéndé, áwab nlém-té bébii nhəŋlén átínté e mboŋ ne mbéb. 15 Mmāb mbeltéd nlúmte nén bán chóm éche mbéndé éhedé étenlédé bós á nlem-té, bébii-é nén bán nímab nlém ríŋŋe bós bán édé nê. Mmab nlém ríúmte bós ké dyam áde bébélé adé mbéb ké' é ábóó. 16 Né-óó, á Epun é nkaásé, Dyöb dékaād bad bésyāal nchoo ne chóm éche békámténé ké' é éche bébélé ké á kun-té. Abe Yesue ene kunze akáad bad. Adén akan dós ríŋŋeé bad nzé nkale' nkalan ní bwám.

Bad bé Israel ne échab mbéndé

17 Bóob-póó, nyé ábe nyéchəge yál bán bad bé Israel, nyésumé nlém ayál e mbéndé éche Mosee, nyékumé-é ekáá á tál bán Dyöb ádii adén Dyöb. 18 Nyébii chóm éche Dyöb áhedéé aá nyébel, nyébii-é nén bán nyétáŋgéné néé nyéhídé chóm éche etáŋgéné, ngáne nyéyáŋgk mbéndé. 19 Nyétédé yál nén bán nyéé nyélyáŋte bad ábe békwédé ndím abii áde bébii' é Dyöb, nyédúbpé bán nyéé nyédé néé etrukán éche bad ábe bédé á ehíntén-té. 20 Nyétédé yál néé bad ábe bélébe' e'yókél é' bad. Bán nyé-'aá nyéyáŋte' bad ábe bébii dyamdyam. Nyétédé yál nê ayále nyewémtan bán ngáne nyébii mbéndé é

Dyõb bwâm, nyébíí mekan mésyāā, nyébíí-'e mbále. ²¹ Bōōb-pōō, ngáne edíí bán nyéé nyéyágte bad bémpēe, cheé ekás bon nyéeyágté échen yāl? Nyékanle bad bán béechibē', nyé bēn nyéechibéé-ye? ²² Nyé ábe nyélange bad bán béekábē mesón á ndáb e e'wóngé, nyébēn nyéekábéé mesón-ε? Nyékōō abele á myõb mémpēe, bon nyéekāgkē á mebon mé myõb nyéchibē bwēm-ε? *

²³ Nyékume ekáá á tál bán nyéwóō mbéndé é Mose, bon nyésudte Dyõb edúbé abóo áde nyébóó' éche mbéndé. ²⁴ Eténlédé á kálag e Dyõb nēn bán, "Bad ábe béesē bad bé Israel béhóbe' Dyõb mam mé mbéb á yāl áyāle mekan míme nyébeleé."

²⁵ Nzé nyéhíde' mbéndé, né ayag áde nyéyagéé bad akóó etógnén abé á'sō é' Dyõb. Bon nzé nyéehíde' mbéndé, né ayag áde béyagéé nyé, déesaá dyamdyam. ²⁶ Bōōb-pōō, nzé édé bán mod awē béeyagéé abele ngáne mbéndé éhédeé, né Dyõb dékob mō nēe mod awē béyagé. ²⁷ Né-ōō, bad ábe béhíde' mbéndé kénēe béeyagéé bō, bélúmte nyé bad bé Israel bán mekan míme nyébeleé méetāngēné. Béyagéé nyé, nyéwóō-'ε mbéndé éche eténlédé á kálag, bon nyéehídeé chō. ²⁸ Nyébíí-ōō nēn bán, saké bad ábe bétómte' mekún áluméd nēn bán bédé bad bé Dyõb bōó békóó bad bé Israel abé. Saá-kaá ayag áde béyagéé mod á ekob é yāl éche ényínnad dōō ákōō' bon mod ákōñ mod á Israel abé. ²⁹ Bon mod awē akōñté mod á Israel abé adíi mod awē adé mod á Israel á nlém-té, néde, mod awē béyagéé á nlém-té. Edáádāñ é Dyõb chō-'aa ébele mínen nsón, saké ahíd áde mod ahídé mbéndé éche bétélé áse. Dyõb dōō ákēne' ene ndín e mod, saké baányon.

3

Dyõb abele ngáne ahóbé

¹ Nsyāñ rihéé-ō rídé ábē mod á Israel? Ké-'ε nyaa e nsyāñ ehéé edé áyag mod áluméd bán adé mod á Dyõb? ² Nsyāñ rídé bwāmbwam. Dyam dé'só, áwab mekáá dōō Dyõb dēmbéé éché eyale. ³ Ngáne edíí bán bō bad behóg bébele'áá ngáne Dyõb dénhōbpē áá bébel, néde Dyõb dōmpē déebēnlé chōm éche ánhōbpē áá mōōbēl-ε? ⁴ Eesaá nē. Kénēe moonyon asyāál adíi nkal á metóm, Dyõb adé mbále pōndé ésyāā. Eténlédé á kálag e Dyõb nēn bán, "Nzé ehóbé dyam, bad bétāngéné anyín nēn bán dyam áde éhóbé adé mbále. Nzé békáadte wε, ekáá nyaa eché etāngéné."

⁵ Bon nzé édé nēn bán mam mé mbéb míme débēleé mēlúmte bwām bán Dyõb déekwognádté modmod, chán-nō déhōbpē? Néde dehele dehób nēn bán Dyõb ábéle awusé ákōgsen syāñé áyāle mbéb míme débēlé-ye? (Debyéé á moonyon dōō rihóbneé nēn.) ⁶ Eesaá nē. Nzé émbē nēn bán nyaa eche Dyõb ákáadteé edé awusé, né chán-nō áhele akáád nkōñsé? ⁷ Bon nzé édé nēn bán dyam dé metóm áde ríkalé álúmte ngáne Dyõb ápédé mbále abé nyaa eché bad bébage-'aa mō ehúmé, né cheé-ō ekás bon Dyõb ábé ákáadte mε nēe mod awē abelé mbéb? ⁸ Cheé-ō syāñé dééhōbēē nēn bán, "Syāñé débēl mbéb ábel bon mbon únyínned?" Donje á bad béhóbe syāñé mam mé mbéb áyāl bán dehóbé adé akan. Dyõb dékōgsen ábē bad ábe béhóbe nē nyaa éche étāngéné.

Modmod eébēlē ngáne Dyõb áhédeé áá débēl

⁹ Chán-nō syāñé déhōbpē? Nyéwémtné bán syāñé bad bé Israel detómé bad ábe béesē bad bé Israel-ε? Eesaá nē. Mmaa áluméd nēn mēé ngíne e mbé ekamlan bad bé Israel ne bad ábe béesē bad bé Israel nyaa póg. ¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyõb nēn bán,

* 2:22 Mebón míme bad bé' bōōd mébédeé ndáb éche énwōñ bwēm áte ábe é'lélé nkun.

“Modmod eesaa áwe abele ngáne Dyöb áhedeé. Mod ké nhóg eesaa.

¹¹ Mod eesaa awé asóhéné mbále tãhgene Dyöb, modmod eesaa-’aá awé awane áte ábii Dyöb.

¹² Moosyaál abáa Dyöb á yál.

Bó moosyaál bétimé bəwóó abé dé mbéb.

Bó modmod eébélé dyam áde átãhéné. Bó mod ké nhóg mwèn eesaa.

¹³ E’yale ábe é’bide bó á nsal é’dii néé soh eché béékútenéé.

Bébenlad échab echém é nsal ádog bad. E’yale ábe é’bide bó á nsal é’dii néé kem e píí e nyã.

¹⁴ Mbon é mehób ne e’bébtéd bé mehób bèn ne bèn bóó é’bide bó á nsal.

¹⁵ Mekuú mehénle bó áse ásyog mekií.

¹⁶ Kéhéé áde bétómé ebébtéd ne metake bóó bélyágéé.

¹⁷ Béebii’ é nsan.

¹⁸ Béewóo-’áa mbwóg ní Dyöb ké nhóg áte.”

¹⁹ Bəob-pəó, debíí nén bán mekan nime bétélé á kálag e mbéndé, ménəne bad bəsyā́l ábe bəmbéé éché mbéndé. Né-óó modmod ééhé́lé́é-se ádíbe nsal áte áhób aá mósuú nzəm. Ken mod a Israel, ké’ε mod awé eésé mod a Israel. Moosyaál átyeém á’só é’ Dyöb. ²⁰ Nyébii nén bán modmod ééhé́lé́é-se ákobnéé á’só é’ Dyöb áyāle áhídeé mam nime mbéndé éhóbéé. Mbéndé edii dásó álúmed bad bán bébéle mbéb.

Adúbe dáo ákəə boŋ bad bəkobnád á’só é’ Dyöb

²¹ Boŋ bəob dáo Dyöb álúmté syáné nzii eché bad bəkobnadté áwe e’só. Ene nzii eewóó’ é dyamdyam ábel ne mbéndé é Mosε. Eché mbéndé ne bekal bé’daədaŋ bəhóbé mam tãhgene ene nzii se’ bəóó. ²² Ene nzii edii nén, mod ké ahéé awé adúbpé Yesu Krístəə, mó akobnad á’só é’ Dyöb. Nhəŋlén ké nhóg méesaá ken mod adé mod a Israel-le, ken mod eesaa. ²³ Moosyaál abelé mbéb, modmod eékwognedéé ákud ehúmé é Dyöb. ²⁴ Nsimé ní Dyöb mbéle Dyöb átéde bad néé bad ábe bəkóbnédé áwe e’só. Abagé nímé nsimé ngən. Abelé né akəde áde Yesu Krístəə ákódté bad ábe bédúbpé mó. ²⁵ Dyöb dēmbě mó néé mende aá áwé áwən nló. Bad békúd-te alagsən dé mbéb áyāle bédúbpé mó. Dyöb áblé nē, ákoŋ bad bəsyā́l álúmed nén aá móbele mekan nyaa eché etãhéné. Ngen e’só Dyöb awésánnáá bad, eekógsan-naá bad ábe bébéle’áá mbéb. ²⁶ Bəob-pəó enén pónde, álúmté bad aá móbele’ mekan nyaa eché etãhéné, álúmté-’ε bad aá móókób kénzéé awé adúbpé Yesuε.

²⁷ Ngáne edíí-’aá nē, cheé-ó dékumnéé ekáá á tál? Nē déehednéé. Mbéndé ehéé ehóbé né? Dekume’ ekáá á tál áyāle déhídeé mbéndé-ye? Aáy, Deékuméé ekáá á tál áyāle nén, adúbe áde dédúbpé Yesuε dáo ákəə boŋ dékúd e’sósoŋ.

²⁸ Syáné denyíne nén bán mod akobnad á’só é’ Dyöb adúbe áde adúbpé Yesu Krístəə saké áyāle ahíd áde áhídeé mbéndé. ²⁹ Ké-’ε nyəwəmtan nén bán Dyöb ádii Dyöb á bad bé Israel dēmpen-ε? Saá mó adé káŋne Dyöb á bad ábe béesé bad bé Israel-le? Εε, mó adé káŋne Dyöb á bad ábe béesé bad bé Israel. ³⁰ Dyöb ádii ahóg. Né-óó, átéd bad ábe béyágé néé bad ábe bəkóbnédé áwe e’só nzé bédúbpé Yesu Krístəə. Melemlem néé átédte bad ábe béeyagéé nzé bómpé bédúbpé Yesu Krístəə. ³¹ Chán-nə déhəbpé bəob? Néde dehóbe nén bán atéd áde Dyöb átédé bad néé bad ábe bəkóbnédé áwe e’só, adúbe áde bédúbpé Yesu Krístəə álúmté nén bán bad bééhíde mbéndé ámpé-ye? Aáy, éesaa nē. Boŋ pen chóm éche mbéndé éhóbéé chós syáné débáneé mekáá.

4

Adúbe dáo dənkhəŋ boŋ Dyöb akob Abrahame

¹ Chán-nō déhōbpē tângene taa awēd, Abrahamē? Cheé êmbenléd á pónde eché? ² Nzé ankobnéd á'sō é' Dyōb áyāle mekan nīme ámbenlé, né anwōŋ dyam áde ákumnéé ekáá á tál. Boŋ eéhele'aa-se awōŋ dyam ké ahōg áde ákumnéé ekáá á tál á'sō é' Dyōb. ³ Eéhele'aa abel nē. Kálag e Dyōb ehóbé nén aa "Abrahamē andúbé Dyōb, né-ō, Dyōb déntéd mó nēe mod awē akōbnédé áwe e'sō." ⁴ Nzé mod abelé nsón, bébelé bésábé mó áyāle nsón nīme ábélé. Mmē nsábe méebāgkē nde. Ndii chōm éche átāŋgéné akud áyāle ebábé éche ásálté. ⁵ Boŋ nzé mod eébelé nsón boŋ asumé nlém nén aa adúbe áde módúbpe Dyōb dōo débēl boŋ mōkobnéd á'sō é' Dyōb, né Dyōb áde ábele boŋ bad ábe bébelé mbéb békobnéd áwe e'sō, déntéd mó nēe mod awē akōbnédé áwe e'sō adúbe áde adúbpe mó. ⁶ Melemlem nē dōo Dabidē ánhōbpē tângene nnam nīme ríde ne bad ábe Dyōb átédé aa békōbnédé áwe e'sō, kénée édíí bán béebelé nsón ké nhōg. ⁷ Dabidē anhób aa, "Nnam ne bad ábe Dyōb álāgséné nīmab mewusé boŋ abódéd nīmab mbéb. ⁸ Nnam ne mod awē Sāŋ Dyōbe éetúbpe nīmē mbéb dīn ámpē."

⁹ Nédé bad ábe béyágé bēnpen bōō békūd nīmē nnam nīme Dabidē áhóbé, ngé bad ábe béeyagé bōmpē békud mó? Demaa ahób nén bán kálag e Dyōb ehóbe aa, "Abrahamē andúbé Dyōb, né-ō, Dyōb déntéd mó nēe mod awē akōbnédé áwe e'sō." ¹⁰ Pónde ehéé Dyōb dēnchāgkē mó aa adé mod awē akōbnédé áwe e'sō? Ade béeyāgēē mó, ngé áde bémáá mó ayag? Nē dēmbenléd áde béeyāgēē mó. ¹¹ Bēn'yag mó áde Dyōb ámáá mó akob. Ayag áde bēn'yagké mó dēmbē e'chemléd ábe é'sógtan nén bán akōbnédé á'sō é' Dyōb adúbe áde adúbpe, kénée édíí bán áde ánkobnédté á'sō é' Dyōb bēnkēn'yagké mó. Nē ábédé ábel boŋ Abrahamē ábē sáá a bad béesyāl ábe béeyagé, ábe békōbnédé á'sō e' Dyōb adúbe áde bédúbpe Dyōb. ¹² Nē ábédé ámpē ábel ábē-é sáá a bad ábe béyágé ábe bōmpē bédúbpe Dyōb melemlem ngāne Abrahamē echēd sāŋ andúbēē á pónde eche béeyāgēē mó.

Adúbe dōo aká' boŋ mod akud chōm éche Dyōb áhóbé

¹³ Dyam dēmpēe áde débíí ádíi nén bán, se' boōd Dyōb dénlāā Abrahamē ne nīme nchyaátén aa móōbē nkōŋsé áwab mekáá. Dyōb dénkēnhōbpē nén áyāle Abrahamē áhídé'aa éche mbéndé. Dyōb dénhōb nē áyāle Abrahamē andúbé mó, Dyōb átéd-te mó nēe mod awē akōbnédé áwe e'sō. ¹⁴ Nzé émbē nén bán bad ábe behíde mbéndé bōō békūd chōm éche Dyōb áhóbé aa móōbē, né adúbe áde bad bédúbpe Dyōb áde ngēn. Né chōm éche Dyōb áhóbé-é aa móōbē éesaá dyamdyam. ¹⁵ Chōm éche mbéndé ébeleé édíí dāsō ápiined bad melingá mé Dyōb. Boŋ nzé mbéndé eése, abóo á mbéndé déebāgkē. ¹⁶ Nē dō-'aa ákás boŋ Dyōb álāŋgē dāsō bad ábe bédúbpe mó aa móōbēl dyam áde mōhóbé. Abelé nē ábel boŋ ényfened nén bán nīmē nsimé móō níkáō boŋ álāŋgē nchyaátén nīme Abrahamē ngen pōg ne ngen ésyāl aa móōbelé bō dyam áde mōhóbé. Saké bad ábe behíde mbéndé bēnpen bōō ámbéé akag. Ámbe kāsōne bad béesyāl ábe bédúbpe Dyōb ngāne Abrahamē andúbēē. Abrahamē ádíi sáá awē syáné moosyāl. ¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán Dyōb dénlāā Abrahamē aa, "Mbélé we sáá a meloŋ híin." Né-ō, Abrahamē mó adé syáné sáá á'sō é' Dyōb. Dyōb áde Abrahamē adúbpe dōo adé Dyōb áde ábage bad ábe bēwédé alōŋgé, dō-'aa áhóbé' boŋ mekan nīme méesē mbé. ¹⁸ Abrahamē andúbé Dyōb ásum-me nīme nlém áwe, kénée édíí bán á mīd mé moonyoŋ, nzōm ké pōg enkēmbáá eché elúmete bán mam nīme Dyōb dénhōbpē aa mébenléd mébenléd-te. Andúbé aa móōbē "Sáá a meloŋ híin" ngāne Dyōb dénlāā'é mó aa, "Mmōŋ nchyaátén mébuú áte nēe betintine." ¹⁹ Ade Dyōb álāŋgé Abrahamē nē, ámbé dyam mbwókel e mwē. Ámbíí aa

móšlyagéé moonyonj ámpē, abíí-'e aá mwaád Seraa adé ekòm. Boj ké nê, adúbe dénkensudté mó. ²⁰ Nlém méehúne'aá mó tãngene dyam áde Dyöb dénhãbpē aá móšbelé mó, boj adúbe dénwēd mó áte, ábagé Dyöb ehúmé. ²¹ Ammäd áwe nlém-tē nén aá Dyöb débēl chõm éche áhóbé aá móšbēl. ²² Né-óó, adúbe áde Abrahamē dénkãnj Dyöb déntēd mó nēe mod awé abele mekan ngáne Dyöb áhedéé. ²³ Bãob-póó, e'yale ábe é'ténlédé nén bán, "Dyöb déntēd mó nēe mod awé abele mekan ngáne áhedéé" béesaá áyale Abrahamē mwẽmpen. ²⁴ Abê e'yale é'dé áyāl e syánē ámpē. Dyöb déntēd syánē ámpē ábe dedúbpé nēe ábe bad, mó apuúdté Yesu Krístæ, Sãngwéé awêd. ²⁵ Krístæ móó Dyöb dẽmbéé aá áwé áyale mbéb nímēd. Dyöb apúúdté mó ábel boj dékud nzii ákobned á'sõ é' Dyöb.

5

Depedé á nchemten ne Dyöb

¹ Né-óó, ngáne édíí bán adúbe áde dedúbpé ábelé Dyöb átédé syánē nēe bad ábe békóbnédé áwe e'sõ, syánē dedé nsanj ne Dyöb. Echẽd Sãnj, Yesu Krístæ mó akáá boj debé nsanj ne Dyöb. ² Mõ-'aá adĩbnédé syánē nzii echẽ adúbe áde dedúbpé ábelé boj syánē debíí nsimé rí Dyöb. Né-óó, dedé menyĩnge bwãmbwam áyale desumé nlém nén bán deékũd ehúmé é' Dyöb. ³ Dedé menyĩnge ámpē áyāl e metake nĩme dékudéé, debíí nén bán metake mépẽene' e'wéd bé nlém. ⁴ E'wéd bé nlém-me é'bele dewõnj abé áde ákobnad ne Dyöb. Adé akobned áde dékobnadte-'e á'sõ é' Dyöb dõ-'aá ábele boj dewõnj e'lyág bé nlém nén bán Dyöb débēl chõm éche áhóbé aá móšbelé syánē. ⁵ Nzé delyáge-'e nlém, déebídté mekáá mé ngên áyale nén, Dyöb álúmté syánē ngáne apédé syánē adãnj abel áde ábelé boj échẽ edãnge ésól syánē á nlém-tē. Abelé nén abe áde ábágé syánē échẽ Edããdãnj éche Esáá.

⁶ Ade dénkẽnwõngé ngĩne ké póg áwõngẽn éche syánē yãl, Krístæ anwé á nló nímēd, bebel bé mbéb á pónde eche Dyöb dentĩí'é. ⁷ Elélé áte mod áwé á nló ní mod awé abele' mekan nĩme métãngéné á'sõ é' Dyöb. Kapóg-ke mod áhele ákwentén áwé á nló ní mod á bwãm. ⁸ Boj Dyöb álúmté syánē aá módaá syánē áyale nén ambēl aá Krístæ áwé á nló nímēd áde dédíí débédé bebel bé mbéb. ⁹ Dekóbnédé á'sõ é' Dyöb áyale mekií nĩme Yesu e nĩme mesyógké á nló nímēd. Nzé mekií nĩme Yesu e nĩme mesyógké á nló nímēd mébéle deköbnédé á'sõ e' Dyöb, nén déelũmtēē syánē bán Krístæ átom syánē asoj nê ásẽ e melĩngá mé Dyöb-e? ¹⁰ Ade débédé bad bé ekoyí bé Dyöb, kwéed echẽ awe Mwãn áwédé embēl dépē á nchemten ne mó. Ngáne édíí-'aá bán depedé á nchemten ne Dyöb, abé áde awe Mwãn adíí á alõngé, á asóg, ásoj syánē. ¹¹ Saá-kaá nê dẽmpen, boj dewõge menyĩnge áyale Dyöb ábelé syánē dedé abē bad, mbwiined ne echẽd Sãnj Yesu Krístæ, mó awé akáá boj debé á nchemten ne Dyöb.

Nhãnjn nĩme ndé átĩnté e Adame bó Krístæ

¹² Mod nhóg mó ambēl boj mbéb nĩpe á nkõnsé-te, mbéb mó-'aá nĩpẽéne kwéed. Né-óó, moosyál awág áyale moonyonj asyáál abelé mbéb. ¹³ Dyöb ádẽhób aá móbage bad mbéndé, né bad bébele mbéb á nkõnsé-te. Boj kéhéé wéé mbéndé éesaá, modmod éehẽlẽē-se ahób aá mod abóó mbéndé. ¹⁴ Boj kénē, bootyá á pónde eche Adame ápe á pónde eche Mosẽe, pónde eche Dyöb ábágé mbéndé, kwéed enwõnj ngĩne ámĩn e moonyonj asyáál. Bad bewágáá kénē bẽnkẽmbóó'é mbéndé e Dyöb melemlen ngáne Adame ámbóó'é.

Adame abédé á nwágén nĩme ane awé antãngén ape, nédé Krístæ. ¹⁵ Abé bad bébe béesaá nyaa póg, áyale nén nde echẽ Dyöb ábágé bad ngên, eche

Yesu Krístæá áþééne, eésaá melemlem nêngáne dyam áde mbéb níme Adame mêmpeénné. Edé mbále bán bad híin béwédé áyale mbéb níme mod nhóg ábélé. Bon nsimé ní Dyób ríchábé ámin bwámbwam tómaa níme mbéb. Bad híin békúdé nde e Dyób ngên nyaa eché echabé ámin, ámbid e mod nhóg, Yesu Krístæá. ¹⁶ Nde e Dyób-pe ámpé eésaá melemlem néé dyam áde mbéb níme Adame ámbenlé dêmpeénné. Mmê mbéb nhóg níme Adame níkáá moosyáál akwedé nkáá á'só é' Dyób. Bon ene nde ekáá Dyób átédé bad néé bad ábe békóbnédé awé e'só, kénéé édíí bán bad bébele mbéb ábel ne ábel. ¹⁷ Edé mbále bán mbéb níme mod nhóg Adame ámbenlé, níbéle bad bésyáál bédé ásé e ngíne e kwééd. Bon akan áde aníníí mod nhóg, Yesu Krístæá ábélé, átómténé ngíne abé. Nén débél bad bésyáál ábe békúdé nsimé ní Dyób níme ríchábé ámin békóbnéd-te áwe e'só békúd alongé áde déemaá', béwón ngíne ámin e chóm esyáál. ¹⁸ Né-óó, níme mbéb nhóg níme Adame ámbenlé, mêmbl Dyób dênkwíd baasyáál nkáá. Melemlem né dáo dyam á bwám ahóg áde Krístæá ábélé dêmbenlé bad bésyáál békóbnéd á'só é' Dyób, békúd-te alongé. ¹⁹ Awógen áde mod nhóg, Adame, énkênwógénné Dyób dêmbl moonyon asyáál ambé mod a mbéb. Melemlem nê dáo awógen áde mod nhóg, Krístæá awógné Dyób, ábélé bad híin békóbnédé á'só é' Dyób. ²⁰ Dyób dêmpeénné mbéndé ábel ábel dé mbéb ákag á'só. Bon kéhéé wée ábel dé mbéb ákagké á'só, nsimé ní Dyób mbélé níkag á'só tómaa nê. ²¹ Né-óó, ngáne mbéb níwóó ngíne áþeén kwééd, nê dáo nsimé ní Dyób mómpé níwóó ngíne ábel bon bad békóbnéd á'só é' Dyób, békúd alongé áde déemaá' mbwiined ne Yesu Krístæá, Sáŋgwéé awêd.

6

Mbéb níwúú syáné bon Yesu apuúdté syáné

¹ Chán-nó déháþpé bóob? Edé bán débê débele mbéb ábel bon nsimé ní Dyób ríchágke-e? ² Aáy eésaá nê. Syáá dewédé, deewóó' é dyamdyam ábel ne mbéb ámpé. Chán-nó déhele debé débélé' mbéb? ³ Nyéebíí' é nén bán áde dékúidé edusen bon debé mod nhóg ne Krístæá denwé ne mó-ye? ⁴ Edusen éche syáné dênkudté, élúmté' bán syáné dewédé, bélímé-'é syáné ne mó. Nén dêmbenléd ábel bon déwón abé dékóólé. Nén áde melemlem ne ngáne Titée ápuúdté Krístæá ne éche ehúmé á alongé dékóólé. ⁵ Nzé syáné dedé nhóg ne mó áyál e eche kwééd né syáné débê nhóg ámpé ne mó áde ápuúí' é. ⁶ Debíí bán áde bemboméé Krístæá á awóg, bémomnéd mó abé áde dênwónghé bóód. Ábel bon ngíne eché áde abé dé' bóód áde ábéltaá syáné mbéb ébó ne abóó ásyáál. Nén débél mbéb méetédté syáné ntán ámpé. ⁷ Nzé mod awédé, mbéb méekamlánné mó ámpé. ⁸ Bóob-póó, ngáne dewédé ne Krístæá, dedúþpé bán débê á alongé ne mó. ⁹ Syáné dedúþpé nê áyale debíí bán Krístæá apuúde, éewáá-'áá ámpé. Kwééd eewóó-'áá ngíne ké póg ámin eché ámpé. ¹⁰ Awé áde awédé, mbéb méewóó' é dyam ké ahóg ábel ne mó ámpé. Alongé áde ádíí-'é áte bóob ádíí alongé áde ádíí ne Dyób. ¹¹ Melemlem nê dáo nyémpé nyétánghéné yál anyín néé bad ábe béwédé, ábel bon mbéb méekamlán nyé ámpé. Nyényín-ne yál néé bad ábe bédé á alongé ne Dyób mbwiined ne Yesu Krístæá.

¹² Né-óó, nyéemwäg se mbéb níkamlán echen yál e moonyon eché éwág. Nê débél nyéehídéé mekan mé esíí mé ekob é yál ámpé. ¹³ Nyéetánghené-'é néé nyéétdé echên ped e yál ké póg á mbéb-te se nyébenléd chó ábel mekan mé mbéb. Bon pen, nyébe yál wée Dyób néé bad ábe bebídté á kwééd-te, bon bébe bó alongé dékóólé. Nyébe echen yál esyáál á mekáá mé Dyób ábel bon

ábenlad nyé ábel mekan níme métáŋgené á'sō é' Dyōb. ¹⁴ Mbéb méetáŋgené né nékámléné nyé. Nyéesaá ásē e mbéndé boŋ nyédé ásē e nsimé ní Dyōb.

Débê betāŋ ábel mekan ngáne Dyōb áhedéé

¹⁵ Chán-nō déhōbpē bōōb? Ngáne dédíí ásē e nsimé ní Dyōb, nédē débē débēle mbéb áyāle deesaá ásē e mbéndé ámpē-ye? Aáy, éesaá nē. ¹⁶ Nyéebíí' é bán nzé mod abagé yāl néē ntāŋ ásē e mod ampée, ábel kéchéé éche ane mod áhōbēé, né adíi ntāŋ awé ane mod-ε? Bad ábe bébágé yāl ábel mekan mé mbéb, chōm éche békudéé édíi kwééd. Boŋ mod awé abagé yāl ábel ngáne Dyōb áhedéé, abág mod awé ábele mekan níme métáŋgené á'sō é' Dyōb. ¹⁷ Nságnen mbê ne Dyōb. Nyé ábe nyémbé betāŋ ásē e mbéb, nyétimé nyéhíde mbále e mekan mésyāal níme béyágté nyé ne ním nloh. ¹⁸ Bōōb-pe áde Dyōb áhúdé nyé ásē e ngine e mbéb nyétimé betāŋ, ábel mekan ngáne Dyōb áhedéé. ¹⁹ Nhóbe nímén mésyāal á nyaa e moonoyŋ áyāle nén nyé nēŋgáne baányŋ, nsōŋten méechabéé nyé ámín. Ngen e'só, nyémbé echen yāl esyāal néē betāŋ, nyébelé mbinde é mekan ne e'bébtéd é mekan, nyébelé-ε ebébtéd chēn ne chēn, nyékag á'sō. Bōōb-pōó nyétáŋgené echen yāl esyāal abe néē betāŋ, ábel mekan ngáne Dyōb áhedéé, nén débēl alongé ádēn désāŋ. ²⁰ Ngen e'só áde nyébédé betāŋ ásē e mbéb, nyénkēnwōŋgé dyam abelen mekan níme Dyōb áhedéé aá nyébel. ²¹ Nsyāŋ níhéé nyénkudté áde nyébéláá mekan níme mékwágte nyé bōōb. Chōm éche nímé mekan mépēeneé édíi kwééd. ²² Boŋ bōōb, Dyōb áhúdé nyé ásē e ngine e mbéb, betāŋ bé Dyōb-paá nyédíí. Nsyāŋ níme nyékudéé ndíi nén bán Dyōb ábélé nyésáá ngáne ábe bad betāŋgené asāŋ. Nē débēl nyéékūd alongé áde déemaá'. ²³ Nyébíi nén bán nsábe níme mbéb nípēeneé ndíi kwééd. Boŋ nde eché Dyōb ábagéé bad ngēn edíi alongé áde déemaá'. Dekude dō, abé áde dédíí ne Yesu Krístā, Sāŋgwéé awéd.

7

Bad bé Krísto béesaá ásē e mbéndé ámpē

¹ A-baányŋ, nyédíi bad ábe bébíi mbéndé. Nyéebíí' é bán mbéndé ekamlan mod dāsō á pōndé eche adíi á alongé-ye? ² Détéd eláŋsēn áyāl e ehób é e'wōŋgé. Nzé mmwaád awóó nchóm, mbéndé ehóbe nén bán atáŋgené abé ne nchóm pōndé esyāal eche nchóm adíi á alongé. Boŋ nzé nchóm awédé, mbéndé e e'wōŋgé eekóbéé mó ámpē. ³ Né-ōó, nzé adyēné mod ampée áde nchóm adíi adíi á alongé né béchag mó bán adíi nkáb-a-meson. Boŋ nzé nchóm awédé né awóó kunze á'sō é' mbéndé, nzé awóó-ε nchóm ampée, ene pōndé, né eekábéé asón. ⁴ A-baányŋ, nē dōó édíi ne nyémpē. Mbéndé eékamlánné nyé ámpē áyāle awé áde Yesuε áwédé, nyémpē nyéwédé. Bōōb-pōó, nyédíi bad ábe mod ampée, Yesuε awé Dyōb ápuúdté, ábel boŋ nyébele Dyōb bwām. ⁵ Ayāle á pōndé eche áded abé á moonoyŋ ákamlánnáá syānē, mbéndé epuúdté'áá syānē esíi é mekan mé ekob é yāl áte. Nén ábéláá débélé' mekan mé mbéb níme mépēene' kwééd. ⁶ Boŋ bōōb dehídté ásē e mbéndé, awé áde déwédé. Né-ōó, mbéndé eché ekámlánnáá syānē néē betāŋ eékamlánné ne syānē ámpē. Nén ábélé dehíde dāsō nzii ekóólé bōōb ábele Dyōb. Debenle mó nyaa eché Edáádāŋ é Dyōb élanŋgéé syānē, saké nhídtēn ne mbéndé éche bótélé áse.

Mbéndé e Dyōb chō elūmte' syānē níméd mbéb

⁷ Chán-nō déhōbpē bōōb? Nédē déhōb bán mbéndé edé mbéb-ε? Aáy, deéhēlē-sē dehób nē. Boŋ mbéndé chō ekáó boŋ mbíi chōm éche mbéb rdíi. Nzé mbéndé enkēnhób aá mod eesíúde chōm é mod, né meebíí' é nén meé ásií

chõm é mod áde mbéb. ⁸ Boŋ ene mbéndé ennyëm me mewëmten mé mbéb áse, ébel níbootéd bwëm é' bad asii nyaa ne nyaa. Nzé mbéndé eésé, né mbéb méesaá dyamdyam. ⁹ Póndé ebédé echë ménkëmbíí' é mbéndé. Boŋ á póndé echë níbíí mbéndé, esíí é abel dé mbéb èmpuú me áte, nwé-'é. ¹⁰ Mbéndé eche Dyõb ábágé aá chõo epeene alongé chõchõ étím me awúu. ¹¹ Mbéb ménkud étál ámbid e mbéndé, rídóg me, níbel mbéb. Né-óó mbéb móo níwúú me.

¹² Né-óó, denyíne nén bán mbéndé chën esáá, chõm-ée mbéndé éhóbéé esáá, étàngéné, édé-'é bwám. ¹³ Nédé nê álúmte nén bán chõm éche édé bwám étímé me nê kwééd apiined-é? Aáy, éesaá nê. Saké mbéndé chõ epiínédé me kwééd, mbéb móo nípóó ámbid e mbéndé, chõm echë édé bwám, ápiined me kwééd. Nén dëmbenléd ábel nén bad bényín ngáne mbéb rídíí. Né-óó, mbéndé é Dyõb ebele' mbéb nílúmte eche ngíne bwámbwam.

Nzum echë ewante' moonyonj áte

¹⁴ Debíí nén bán mbéndé eche déhóbéé edii chõm é edáádán. Boŋ ndii moonyonj a ekob. Ndii néé mod awé bésómé áse e mbéb néé ntán. ¹⁵ Meesõntánné mbeltéd nímm. Mam níme níhedéé abel, meébeléé mó. Mam níme níkóó móó nítimeé abel. ¹⁶ Bõõb-põó, abel áde níbeléé chõm éche méehédéé abel, nén álúmte bán nkweñténé meé mbéndé édé bwám. ¹⁷ Boŋ á mbále saké mmèn nkoo' abel, mbéb níme rídé me áte móó níbelte me nê. ¹⁸ Mbíí meé dyam á bwám ké ahõg déesaá me áte, néde, ne nlém ní moonyonj níme níwóó, kénéé edíí bán nlém rídé me áte ábel dyam á bwám, meéheléé dó abel. ¹⁹ Meébeléé dyam á bwám áde rídás abel, boŋ dyam dé mbéb áde méehédéé abel, dóó nítimeé abel. ²⁰ Bõõb-põó abel áde níbeléé dyam áde méehédéé abel, nén álúmte nén bán saké mmèn nkoo' nímmé mam abel ámpë. Boŋ mbéb níme rídé me áte móó níbelte me mós.

²¹ Né-óó, nnyíne nén meé mbéndé édé echë ekamlan me. Póndé téé áde níhedéé dyam á bwám abel, mbéb móó níwámsan me ekáá ape. ²² Awëm nlémte, mbéndé e Dyõb chõo rídás ahíd ne nlém nísyáál. ²³ Boŋ nnyíne nén meé mbéndé empée édé echë ekamlan échëm ekob é yál, echë ewane nzum ne mbéndé echë nímmé nlém rídás. Ene mbéndé ehaá me, ebelé-'é ndé ntán a mbéb. Mmê mbéb mó-'aá nkamlan échëm ekob é yál. ²⁴ Ebál é etyæg éche étáné me! Nzé-módé ásoŋ me á mekáá mé échén ekob é yál, éche épiínad me kwééd? ²⁵ Nságnen níbê ne Dyõb. Asoó ádëm alongé mbwiined ne Mwán, aweé Sàngwéé, Yesu Krístæ. Né-óó, mmëmpen ndé mbíd ébe, nímmé nlém nílángé me áhíd mbéndé é Dyõb boŋ échëm ekob é yál éhíde mbéb níme rídé me áte.

8

Alongé áde Edáádánj é Dyõb ébagéé

¹ Bõõb-põó, Dyõb déekwidéé modmod nkáá awé adé nhóg ne Yesu Krístæ. ² Mbéndé e Edáádánj echë epiínad syáne alongé, abé áde dedíí ne Yesu Krístæ, ehúde me á mehanj mé mbéndé e mbéb ne á mekáá mé kwééd. ³ Mbéndé enkênhenlé mbéb amad áyale nén baányonj bénkênwóngé ngíne áhíd chõ. Né-óó, Dyõb ábéléé dyam áde mbéndé enkênhenlé abel. Anlóm awe Mwán ne ekob é yál e moonyonj éche ébele mbéb, ábõded ngíne e mbéb. Abel áde Dyõb dëmbenlé nén dëmbõded ngíne e mbéb ámín e moonyonj a ekob. ⁴ Dyõb dëmbel nê ábel boŋ bad ábe bééhíde mam ne ngíne e moonyonj boŋ bétímé' béhíde mekan ne ngíne e Edáádánj é Dyõb, bébel mekan nyaa echë étàngéné melemlem ngáne mbéndé ehóbéé aá bébel. ⁵ Bad ábe bébele mekan ngáne écháb ekob é yál élàngéé bó, bébeléé bésúm nímmé nlém áyál e mekan mé ekob

é yál. Boŋ bad ábe bébele mekan ngáne Edaádəŋ é Dyöb élanğee bó, bébelé bésum nímab nlém áyál e Edaádəŋ é Dyöb. ⁶ Nzé mod asumé nlém áyál e mekan mé ekob é yál, né áwē. Boŋ nzé mod asumé nlém áyál e mekan mé Edaádəŋ né Dyöb dēbe mó alongé áde déemaá' ne nsan. ⁷ Nzé mekan mé ekob é yál mékamlan mod, ane mod abelé ákōō Dyöb áyale eehidēé mbéndé é Dyöb, eēhēlē-áá chō ahíd ne ahíd dēn. ⁸ Nén álumte bán bad ábe béhíde échab esí é mekan mé ekob é yál, béheleé Dyöb menyiŋge awóged.

⁹ Boŋ ne nyé, nyéēbēlēē mekan ngáne ekob é yál éhedeé aá nyébel. Nyébele' dásō ngáne Edaádəŋ éhedeé aá nyébel, nzé éde bán ne mbále Edaádəŋ é Dyöb éde nyé áte. Kénzēé awē Edaádəŋ éche Krístā éesaá áte, né eesaá ne Krístā. ¹⁰ Boŋ nzé Krístā adé nyé áte, nyéde á alongé áyāle Krístā abelé nyékōbnédé á'sō é' Dyöb kénēé édíí bán échen ekob é yál éwē áyale mbéb nime nyébelé. ¹¹ Nzé Edaádəŋ éche Dyöb áde dēmpuúd Yesue éde nyé áte, né ké échen ekob é yál éche éwág émmad awé, né Dyöb áde ápuúdté Krístā dēpuúd chō. Abel nēn á ngine e Edaádəŋ éche éde nyé áte.

¹² Né-ōō, A-baányan, dyam adé áde détánğéné ahíd déesaá dyam dé ekob é yál, saké ábe ngáne ekob é yál éhedeé. ¹³ Áyale nzé nyébele ngáne ekob é yál éhedeé né nyéēwē. Boŋ nzé á ngine e Edaádəŋ é Dyöb nyéwúú mbeltéd mé mbéb nime nyébeleé, né nyéēkūd alongé. ¹⁴ Dyam áde adé ádíi nēn, bad bésyāā ábe Edaádəŋ é Dyöb élyágtēé, bédíi bán bé Dyöb. ¹⁵ Edaádəŋ éche Dyöb ábágé nyé éebelé-ſe nyébé nēe betāŋ, nyébé á mbwóg-te. Boŋ pēn Edaádəŋ é Dyöb ébélé nyékōó bán bé Dyöb abé. Ngine eché éché Edaádəŋ chō-áa ekáó boŋ délēbpē Dyöb bán, "A-Tē! Echem Sāŋ!" ¹⁶ Edaádəŋ é Dyöb ébélé syánē debíí á nlém-té nēn bán dedíi bán bé Dyöb. ¹⁷ Bōōb-pōō, ngáne dedíí ábe bán, dēékūd nnam nime Dyöb ákōŋnédé ábē bán, syánē dēékūd-te bwēm ábe Dyöb ákōŋnédé mó, nzé ne mbále syánē dekwēténé átág ne Krístā ábel syánē ámpē dékud ehúmé éche Dyöb dēbéé mó.

Ehúmé éche bad bé Dyöb békudté

¹⁸ Nnyíne' nēn mēé, metake nime dékudé bōōb méesaá dyamdyam nzé behágténé mó ne ehúmé éche bēlümédte syáné á pónde eché ehúé á'sō. ¹⁹ Bwēm ábe Dyöb áhágé á nkōŋsé é'sine' ne e'lyág bé nlém, pónde eché Dyöb dēlümteññé ábe bán. Abēl nē ne ehúmé ésyāā. ²⁰ Embē nēn bán bwēm ábe behágé é'díi ehóhó ngēn. Saké ábe bwēm bēn bōō bēntíí bán ébē nē boŋ Dyöb dōó déntíi. Ambēl nē ne e'lyág bé nlém aá epun epē éche ²¹ móhúdté ábe bwēm bēn á mehan' mé ngine eché ebōōdte bwēm, bōmpē békūd-te kunze ákud melemlém mé ehúmé éche Dyöb ábágé ébē bán. ²² Debíí nēn bán kōāŋ ne' bōōb, bwēm é'syāā é'kōne' ne e'wē ábe bēwógēé ábe é'dé nēngáne e'wē bé achád. ²³ Boŋ saké nhágtéd mwēmpēn ríkōne'. Syánē bēn awē dewóó Edaádəŋ éche Dyöb ábágé syánē nēngáne nde e'sō, syánē ámpē dekane' á nlém-té. Debānné nlém rísyāā ásin pónde eché Dyöb dēbenlé boŋ dékōŋ ábe bán abé, ahúd syánē yál esyāā á mehan-té, ábe syánē yál ékōōlē. ²⁴ Taase dekuđe e'soosōŋ delyágé nlém bán dēékūd chōm éche Dyöb áhóbé aá mōōbēl. Boŋ pēn nzé denyíne chōm éche delyágé nlém bán dēékūd, né saké e'lyág bé nlém bōō é'kōó abé nē. Nzé-módé ahele alyág nlém áyál e chōm éche ámáá akud? ²⁵ Boŋ, dechedé yál ásin chōm éche déenyíñēē, dekoō-é chō ásin.

²⁶ Melemlém nē dōō Edaádəŋ é Dyöb éwōŋganné syánē áyāle deewóó'é ngine. Deebíí'é ngáne détánğéné akáne boŋ Edaádəŋ chēn chōō ékánnad syánē ne nheemed nime nítómé e'yale bé nsāl. ²⁷ Dyöb ánoŋe syánē nlém áte, abíí-é mewēmten mé Edaádəŋ áyāle Edaádəŋ ékánnad bad bé Dyöb nyaa eche áhedeé. ²⁸ Debíí nēn bán dyam-té áde ábenlad Dyöb ábele dō á mboŋ

mí bad ábe bédáá mó,* ábe áchenlé ábel ngáne áhedéé. ²⁹ Dyöb dëmmad atíi nén aá bad ábe mômmdaté apwéd ádáb abé ábē nēngáne abé áde awe Mwän ábel boŋ ane Mwän ábē Mwän á'só áfínté e baányan. ³⁰ Né-óó, bad ábe Dyöb dëmmaté apwéd, anchélé bó ábē abé bad. Abe áchenlé-é ahóbé áá békóbnédé áwe e'só, ábe bó-é békóbnédé áwe e'só, abagé bó éche ehúmé.

Dyöb ádáá syánē mbwiined ne Yesu Krístäa

³¹ Nzé denoné nímén mekan mésyāäl áte, cheé déhele dehób? Nzé Dyöb áde ne syánē, né nzé ahele atáŋgén syánē? ³² Néé Dyöb déebāŋnéé ké awe Mwän. Antéd mó, ábe mó aá áwē á nló níme syánē moosyāäl, né éebaá syánē kéchéé émpēe éche déhédné mó-yé? ³³ Nzé-módé áhōb aá bad ábe Dyöb ápwédé békwdé nkáá? Dyöb dēn dōó áhōbē nén aá dedii bad ábe békóbnédé áwē e'só. ³⁴ Nzé-módé-é áhōb aá dekwédé nkáá? Yesu Krístäa awédé, ápuu, adyéŋ-é á ekáá émbáá é Dyöb, áhed-táá ákännaté syánē. ³⁵ Nzé-é ahele ábēl boŋ Krístäa asóg syánē adəŋ? Mekan níme mélénlédé syánē áte, ké'ε ndutul, káa ahé áde bad béhāgké syánē á meséb? Nzaa, káa awóŋ áde déwōo-é mbóté? Nzé-é akíme áde bad békímméé syánē? Ké'ε awúu áde bad béhédeé syánē awúu? ³⁶ Kálag e Dyöb ehóbé áá, “Póndé téé bad béwúe sé áyāl echōŋ. Bényine sé nēngáne ndyōŋ ní mbód níme békagké awúu.”

³⁷ Mmén mekan mésyāäl mébenlad boŋ detómé mó áte, mbwiined ne Krístäa, mó awē adáá syánē boŋ áwōŋgān-ne syánē. ³⁸ Mbíi bwám nén méé chómchóm éesaá éche éhele-se epāŋ edəŋge éche Krístäa ádáá syánē. Ken kwééd-ε, ké'ε alongé. Ken ángel-ε, ké'ε benkamleε, ké'ε ngine éche édé ádyöb. Ken póndé eche dedii áte nén, ké'ε póndé eché ehúe. ³⁹ Ké ngine e nkoŋ nímín, ké'ε e nkoŋ nisé, chómchóm éesaá áfínté e nhəgtéd nisyāäl éche éhele epāŋ edəŋge éche Dyöb áwóŋné syánē mbwiined ne Yesu Krístäa, awéd Sāŋgwéé.

9

Dyöb ne ábē bad bé Israel

¹ Nkale' mbále nēngáne mod awē adúbpe Krístäa, meékālēē metóm. Mmēm nlem níme Edəóəŋ éche Esáá élyágtéé, nlanŋe me nén aá chóm éche ríhóbéé édé mbále. ² Ndul e ngine ne metake mé ngine bédé me á nlem-té ³ áyāl e ábēm bad, ábēm baányan ábe syāábō sēdé mekií mehóg. Áyāl echāb nhede' nén meé né Dyöb dēmbē me ebómán, ábēl-le meebág ne Krístäa. ⁴ Ábēm bad bédii bad bé Israel. Dyöb áhóbé áá mótdé bó néé ábē bán, alúmté-ε bó éche ehúmé. Dyöb dēmpē á nchemtēn ne bó, ábe-ε bó mbéndé. Anlúmed bó ngáne bétāŋgéné mó edúbé ábe, bó-aá ánlāá'ε áá móšbelé chóm éche ánhōbpē áá móšbēl. ⁵ Bédii bad bé mbyaa níme ábēd betaa ábe bēmbē se á mbooted. Ade Krístäa áchyáádté-aá, mómpē néé moonyoŋ, áwāb mbyaa dōó ámbídtē. Mekenag mébē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé, mó awē ákamlan chóm ásyāäl. Ebē né.

⁶ Meehóbéé nén meé Dyöb déebenlé chóm éche ánhōbpē áá móšbēl. Edé bán saké bad bésyāäl ábe bēbídé á mbyaa ní Israel bédé bad bé Dyöb. ⁷ Saá-kaá bán bésyāäl ábe Abrahamé bédé bán bé Dyöb. Dyöb dénlāá Abrahamé áá, “A mbyaa níme awoŋ mwän Aisige dōó bán ábe ríhóbé meé mēbē we bēbídtē.” ⁸ Nén álumte nén bán bán ábe béchyáá á nyaa e moonyoŋ béesaá bán bé Dyöb. Boŋ bán ábe bēnchyáá'ε nhídtēn ne ngáne Dyöb dénlāá'ε Abrahamé áá móšbēl, bóó békoo'ε atóŋ nēngáne bán bé mbyaa níme Abrahamé. ⁹ Ade

* **8:28** Dyam-té áde ábenlad Dyöb ábele dó á mboŋ ní bad ábe bédáá mó; donŋe á kálag áwóó mam mésyāäl mébenlad á mboŋ níme bad ábe bédáá Dyöb.

Dyöb dénlāā'ē Abrahame aá mósobelé mó dyam áde móshóbé, Dyöb dénhōb aá, "Mēřīm ámbld á pónđé eche řtúídé. Ene pónđé Seraa áwālē mwān a mwēnchóm." ¹⁰ Saá-kaá nē dėmpēn. Saá nhóg móo Rebekaa ábe bán bé baachóm bébe bēnwōngē. Ane saá abedēē awesyānē taa, Aisige. ¹¹⁻¹² A pónđé éche béechyāā'ē ábē bán, áde béebīl'ē abel dé mbéb ké'ē mboj, Dyöb dénlāā Rebekaa aá, "Mwān ambāá ábē mbaledē awe mwān asad." Dyöb dėmbel nēn ábel ényīnned nēn bán nīmē mewēmtēn móo ámbenlédte abel mwān nhóg ábe ásē e aninīl. Emboñnéđ mó ápwed mod awē áđós apwed, saké áyale dyam áde ane mod ábélé. ¹³ Etélnédé á kálag e Dyöb ngáne Dyöb áhóbé aá, "Mendāñ Jakōbe boj říkōō Esao."

¹⁴ Chán-nō déhōbpē bōob? Nédé deéhōb bán Dyöb ákwognad baahóg-ē? Aáy, éesaá nē. ¹⁵ Se' bōod, Dyöb dénlāā Mosēē aá, "Mēwōg kēnzéē ngol awē řdás ngol awóg, mēlūmēd-te e'boj bé nlēm wēē kēnzéē awē řdás alúmed." ¹⁶ Né-ōó, mpwēdtéd ř Dyöb méewóo'ē dyamdyam ábel ne chóm éche bad béhedēē bán ébenled ké'ē éche bébelé. Dyöb dōo ábenlad ábe e'boj bé nlēm ábel kéchéé éche áwémtené abel. ¹⁷ Etélnédé á kálag e Dyöb nēn bán Dyöb dénlāā Farao aá, "Mpwēde wē kāñ ábel boj nībenled wē álúmed echem ngíne ne ábel boj áđēm đīn ákanled nkōñsé áte řisyāāl." ¹⁸ Né-ōó, Dyöb álúmtē' ábe e'boj bé nlēm wēē kēnzéē awē ápwédé, áwēde-'ē kēnzéē nló áte awē ápwédé aá áwúu nló áte.

Melīngá mé Dyöb ne e'boj bé nlēm e' Dyöb

¹⁹ Kapóg nyé mod nhóg nyéēsedéd me bánken, "Nzé nē dōo éđí, cheé ékás boj Dyöb ábe áhōbē' aá bad bébélé mewusé? Debīl bán modmod éehēlēē-se áhōb aá mósobelé dyam áde Dyöb áhóbé aá ábel." ²⁰ Boj wē moonoy, nzé-módé éđí ábeded Dyöb dyam? Mbeé e mōg éehēlēē-se ésdte' mod awē abelé chó aá, "Cheé ékás boj éhágé me nyaa echē éhágé me?" ²¹ Nyébīl nēn bán ntumē-mbeé, awóđ kunze ábeleñ hyag ábe ábenlēē mbeé nyaa echē áđós. Nzé adās, ahēlēse atéd hyag ábēlēñ mbeé ēbe; póg ebé mbeé e edúbé, enīnīl-'ē ebé mbeé echē bébenladte pónđé ésyāāl.

²² Kapóg Dyöb áhédé'áá nīmē melīngá alúmed, áhedé-'ē aá bad bényīn eche ngíne. Boj anched yāl bwāmbwam áwesēn bad ábe bēmbēl boj áliñ. Abe bad bēntāngēn-ne nkōgsēn akud. ²³ Kapóg-ke Dyöb dénwēmtēn-ne álúmed éche ehúmé é ngíne ámīn e bad ábe álúmté e'boj bé nlēm. Amaá ábē bad aboñsēn ákud éche ehúmé. ²⁴ Syāné dedé-'ē ářtīnté e ábē bad ábe áchénlé. Saá-kaá ářtīnté e bad bé Israel dėmpēn dōo áchénlé syāné. Achénlé syāné donje á bad kōōñne ářtīnté e bad ábe béēsē bad bé Israel. ²⁵ A kálag e Hoseya, Dyöb áhóbé nēn aá,

"Bad ábe bēnkēmbé ábēm bad,
mēchag bó mēé bédé 'Ábēm bad.'

Alonj áde ménkēndāngé mēchag dō mēé áđíi 'Alonj áde řdás.'

²⁶ Melemlem mé hōm wēē ménlāā-'aá bó mēé 'Nyéesaá ábēm bad',
áhed-taá mēchágké bó mēé bēđīl ábēm bán, bán bé Dyöb áde ábage' alonjé."

²⁷ Nkal e'đósdāñ Yesayaa anhósđ tāngēne bad bé Israel aá, "Ké mesonjé mé bad bé Israel mēmbuū áte nēē nsīl nīmē řídé á nkag mé edīb é nkwē, nguse chēmpēn chōó ékūd e'soosōj. ²⁸ Sāngwēé éebébedté pónđé ábel mekan mēsýāāl nīmē átómté mbakú aá mósobelé á nkōñsé." ²⁹ Nēn áde nēngáne Yesayaa ánhōbpē aá, "Nzé Sāñ Dyöb á Ngume enkēnlyōgnéd syāné donje dé nchýáátēn, né debágáá nēē myad mé Sodom ne Gomora."

Paale akānnédé bad bé Israel

³⁰ Chán-nō déhōbpē bōob? Bad ábe béesē bad bé Israel bétímé békóbnédé á'sō é' Dyōb mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Krístəə, kénéé edii bán béewane'áá áte ákobned á'sō é' Dyōb. ³¹ Boŋ bad bé Israel bėwáné'áá áte béhéde bán behíd mbéndé ábel boŋ bėkobned á'sō é' Dyōb, boŋ bėnkėnhėnlé. ³² Cheé ékás boŋ bėnkėnhėl? Bėnkėnhėnlé áyale nėn bėwáné'áá áte ákobned á'sō é' Dyōb áyale nsón nıme bėn bėbélé saké áyale adúbe áde bédúbpé Dyōb. Bėnkōd ekuu á aláá áde bad bėkōdeé ekuu, bėkwē-ε. ³³ Etėnlédé á kálag e Dyōb tãŋgene nē, nėn bán,

“Nyėnone', mbanne aláá á Zayon

áde débēl boŋ bad bėkōdeé ekuu,

aláá áde débēl boŋ bad bėkwag.

Boŋ kėnzéé awē adúbpé mó éehúú' é ne mekáá mé ngėn.”

10

¹ A-baányan, ndəə ne nımēm nlém nısyāāl nėn meé ábēm bad bé Israel bėkud e'sooson, nkánnad-tε bō meé nē abenled. ² Mbıde bō mbōŋ nėn meé bėdás Dyōb ábele ne nlém nısyāāl. Boŋ bėeko' é asoŋten ngáne bėtãŋgéné mó ábele. ³ Bėesōŋtėnē ngáne Dyōb ábele boŋ bad bėkobned áwe e'sō. Bėtımé bėhéde nzii echáb chėn echē ēbēl boŋ bėkobned á'sō é' Dyōb. Né-óó, bėesudtėé yāl áhíd nzii echē Dyōb átııde ábel bad bėkobned áwē e'sō. ⁴ Krístəə ábelé nsón nıme mbéndé éntãŋgėnné ábel, né-óó, kėnzéé awē adúbpé mó, akobnad á'sō é' Dyōb.

E'sooson é' bəgnédé ne metúmbé mėsýāāl

⁵ Se' bōód, Mosεε antēl tãŋgene akobned áde mod ákobnadté á'sō e' Dyōb áyale áhıdeé mbéndé. Anhób áá, “Kėnzéé awē ábele chōm ésyāāl éche mbéndé éhóbeé, ákud alonģé áde déemaá'.” ⁶ Boŋ etėnlédé á kálag e Dyōb bán nyaa éche adúbe ábele boŋ mod ákobned á'sō é' Dyōb edii, “Weehóbé áwon nlėm-tė nėn wεé, nzé-móde ákē ámın, ádyōb.” (Nėde, áhúd Krístəə ámın, ásuded mó ásē.) ⁷ Ké-ε “Nzė-móde ákē ásē á echóg éche éewóo asóg?” (Nėde áhúd Krístəə á echóg éche éewóo asóg ápeen mó ámbıd á alonģé.) ⁸ Chōm-εε kálag e Dyōb éhóbé edii nėn áá “Eyale é Dyōb edé wε benben. Edé ekale chō, edé-ε wε á nlėm-tė.” Mmē nkalanj rıdii nkalanj nıme sékaleé nėn bán nyėtãŋgéné adúbe awōŋ. ⁹ Nzé ehóbné nsəl nėn wεé, Yesue adii Sãŋgwéé, edúbpé-ε awōŋ nlėm-tė nėn wē Dyōb dėmpuıd mó, né wėkud e'sooson. ¹⁰ Áyale nėn nız edúbpé á nlėm-tė, Dyōb ábele' ékobned áwe e'sō. Nzé ehóbné nsəl ne wεé módúbpē, ebelé ékud e'sooson. ¹¹ Kálag e Dyōb ehóbé nėn áá “Kėnzéé awē adúbpé mó, éehúú' é ne mekáá mé ngėn.” ¹² Nėn áde ne moosýāál, ken mod áde mod a Israel, ken mod eesaa mod a Israel. Dyōb adii Sãŋgwéé á moosýāál nyaa póg, abude-ε kėnzéé anamed awē ahėdné mó nwōŋgen. ¹³ Kálag e Dyōb ehóbe áá, “Kėnzéé awē achagé đın áde Sãŋgwéé áá áson mó, ákud e'sooson.”

¹⁴ Boŋ chán bėhele bėchəg mó bán áson ádáb alonģé áde bėedúbpéé mó? Chán-ne bėhele bėdúbé mó, nzé bėewóge nıme nkalanj? Chán-nō bėhele bėwóg nıme nkalanj nzé bad bėekanle bō mó? ¹⁵ Chán-ne bad bėhele bėke bėkanle bad nıme nkalanj áde mod éelóméé bō? Etėnlédé á kálag e Dyōb nėn bán, “Nzė mod ápeéné nkalanj ní bwám, ébelé épėēn enyınge.” ¹⁶ Boŋ saké moosýāál akobé nkalanj ní bwám. Nkal é' dáədaj Yesayaa mwėn anhōb tãŋgene nē áá, “A-Sán, bō ahéé adúbpé nkalanj nıme sékálé?” ¹⁷ Né-óó, adúbe ápag ne awóg áde mod áwógé nkalanj, bad bėtãŋgéné-ε nkalanj nıme Krístəə akal boŋ bad bėdúbé mó. ¹⁸ Boŋ ndəə aseded nėn meé ken, edé mbále nėn bán

bénkénwógké nímé nkalan-ε? Bénwōg mós bwám. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

“Ehób éche bad ábe békálé’áá nímé nkalanj énwōgnéd nkōjsé áte rísyāā. Abāb e’yale bēmpē mesóg mé nkōjsé áte mésyāā.”

¹⁹ Ndáá aseded nén meé ken, bad bé Israel bēnkēnsōjténné nímé nkalan-ε? Moseε mós asēbpé ahób nén áá Dyōb áhóbé áá,

“Mēnaméd bad ábe béekoo alonj abé, ábel bonj nyéwōson bó kónjí.

Mēnaméd bad ábe bédé eyókél ábel bonj nyélinj.”

²⁰ Nkal é’dáádān Yesayaa mómpē ankwentén ahób ngáne Dyōb dénhōbpē. Anhób á tál e ékwéε áá,

“Bad ábe béehede’áá me bényíné me.

Menlúmed yāl wéε bad ábe béesedte’áá me.”

²¹ Bonj Yesayaa anhób tāngene bad bé Israel áá Dyōb áhóbé áá, “Bootya mbwεmbwε kóān ne ngukél, nlyágé mekáá meé ábēm bad bétim ámbíd áwēm, bonj béwúú nló áte, béewógné-’áá me.”

11

Dyōb déebá’ε ábē bad bé Israel á yāl ne abánj ásyāā

¹ Bōōb-pōō, ndáá aseded nén meéken, Dyōb ábáá ábē bad áyāl-ε? Eesaá nē. Mmēn ndii mod a Israel awé abídé á mbyaa nime Abrahamε, á túmbé e Benjamin. ² Dyōb déebáá’ε ábē bad áyāl. Bédii bad ábe ápwédé se á mbooted. Nyébii chóm éche éténlédé á kálag e Dyōb ngáne Elaijaa ácháá’áá Dyōb, álāngē mós mekan nime bad bé Israel bēbélé’áá. ³ Anláá Dyōb áá, “A-Sán, ábén bad béwúú ábonj bekal bé’dáádān bésyāā, bépāntéd-te nímmōn menyán mé mende. Mmēmpen-εé nlyágé, béhede-ε mémpē awúú.” ⁴ Chán Dyōb dēnkwenténné mós? Ánkwentén mós áá, “Mbánné bad ekálé saámbe ábē ábēm bad. Bédii bad ábe béebagé Baale, dyōb dé metóm, edúbé.” ⁵ Nē dōó edii kóān ne bōōb. Nguse é bad bé Israel edii edé ábe Dyōb ápwédé ne nime nsimé. ⁶ Apwεd áde ápwédé bó ádii áyāle nímé nsimé saké áyāle mekan nime bēbélé. Nzé émbē nén bán dyam áde bad bēbélé dōó ákæ bonj Dyōb ápwεd bó, nédē né saké nsimé mós ápwédné bó. ⁷ Cheé-ō nén álúmtéé? Bad bé Israel bēnkēnkudté chóm éche békóó ahéd. Bad ábe Dyōb ápwédé bēnkūd chóm éche bēhédé’áá, bonj ábíní, nlém mēnlél bó á abum. ⁸ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán

“Dyōb dēmbél bó edimdim.

Kóānne e’chii, béēnyínnēē, béewógné-’áá.”

⁹ Dabidε mómpē anhób áá,

“Nkánne’ nén meé ébel bwēm ábe é’wógte bó menyinge, bóó é’bē bó néε melám.

Nkánne nén meé, békwe, Dyōb ákógsen-ne bó, áyāle mekan nime bēbélé.

¹⁰ Nkánne nén meé Dyōb ákwid bó ndim ábel bonj béehelé anyínen.

Nkánne nén meé ápēmted-te bó nted nime rídélé nime ményag bó mbíd pōndé ésyāā.”

¹¹ Né-ōō, nsedte nén meé ken áde bad bé Israel bēnkōdté ekuu bonj békwe, bēnkwe ne akwe ásyāā-ε? Aáy éesaá nē. Ábel áde bēmbenlé mbéb dēmbél Dyōb dēmbé bad ábe béesé bad bé Israel etól ákud e’sooson, ábel bonj bad bé Israel bēbē kónjí. ¹² Akwe áde bad bé Israel bēnkweé, ápiínédé bad bé nkōjsé ábíní bésyāā nsimé híin. Ábé-ε áde bad bé Israel bēmbēε atóg áyāl e mekan mé edáádān dēmpiínéd bad ábe béesé bad bé Israel nsimé ní Dyōb. Nzé Dyōb áhele ápē bad ábe béesé bad bé Israel anamed nē, áde bad bé Israel

bébélé mbéb, né chán-nō nnam mépéé abé míme ábéeé áde bad bé Israel bésyāāl békudté e'sooson.

*Bad ábe béesē bad bé Israel
béebág kúmbe áyāle békudé e'sooson*

¹³ Chōm éche níhedeé ahób nén bōob, nyé bad ábe nyéēsē bad bé Israel, nyéé nílanḡeé. Ndií mbapēe a nlomag a bad ábe béesē bad bé Israel, né-ōó mbage' nínmēm nsón edúbé ésyāāl. ¹⁴ Kapóg nhele mbél bānned bé Israel bébē kónjí bō donḡe á bad bōmpē békud e'sooson. ¹⁵ Abán áde Dyōb démbāḡe bad bé Israel á yāl démbēl Dyōb déntīm ásē ne bad bé nkōḡsé bésyāāl. Bōob-pōó, chán-nō ébēē áde Dyōb dékōbpé bad bé Israel ámbīd ámpē nēe abē bad? Ebē byánán bad ábe bēwédé bēpútúdé ámbīd. ¹⁶ Nzé bēbágé Dyōb eped é ewele é'sō nēe mende, nē alúmté bān éché ewele ésyāāl édii éché. Nzé bēbágé-'e Dyōb nkaḡ ní bwel, né nḡen chōmpē edii éché.

¹⁷ Bēpagké donḡe á nḡen á bwel é menzab ábe bēwéné, bēbādté á nḡen é bwel é menzab ábe é'kwoge' á ahín-tē. Nyé bad ábe nyéēsē bad bé Israel nyédii nēḡgāne éché nḡen é bwel bé ahín éche chōmpē ekude mendib míme mébídé á nkaḡ ní bwel é' bwām. ¹⁸ Ngāne édii-'aá nē, nyéetāḡnēnēé nēe nyédii kúmbe se nyénōné échínii nḡen éche bésélé, nkōḡté. Nzé nyédé kúmbe nyéechatán nén bān saké nyé nyéchéḡé nkaḡ boḡ nkaḡ mōó níchōḡgé nyé. ¹⁹ Nyéhēle nyékume' ekáá á tāl bān bēhúdé éché nḡen ábel boḡ bēbāde nyé áhed. ²⁰ Nē áde mbāle. Bēhúdé bō áhed áyāle bēnkēndúbéé, nyé-'e bētímté nyé áhed áyāle nyédúbé. Boḡ nyéebág kúmbe. Boḡ pen nyébē mbwōg. ²¹ Nēe Dyōb dénkēmbāḡé bad bé Israel akōḡsen, bō ábe bédé nēḡgāne nḡen éche énsēbē abé, nyéwēmṭan bān ābāḡ nyé akōḡsen-ne? ²² Nyényine nén bān, ped pōḡ Dyōb ábóó nlem, ped enínii-'e alelé áte. Alelé áte wēe bad ábe bēpáné nzii boḡ abōḡné nyé níém nzé nyédé nyéhíde' eche nzii. Boḡ nzé nyéehídé chō, né áhūd nyēmpē. ²³ Nzé bad bé Israel ámpē bētédte ábab e'wúu bē nló áte boḡ bētímné Dyōb, Dyōb détéḡ bō ámbīd ámpē. Awóó nḡine ábel nē. ²⁴ Nyé bad ábe béesē bad bé Israel, nyé ábe nyédé nēḡgāne nḡen e bwel bé ahín-tē, nēe Dyōb áhélé nyé ahúd á bwel bé ahín-tē, abádé nyé á bwel ábe bēwéné, nyéwēmṭan bān éhélē-sē atéd bad bé Israel átméd bō ámbīd áhed ámpē-yé? Bad bé Israel bōó bédé nēḡgāne nḡen e bwel echē énsēbē abé áyāl e ábē bwel.

Dyōb áwōge' moosyāal ngol

²⁵ A-baányan, nheḡe méé nyésōḡten dyaḡ áde káōḡne bōob modmod éésōḡtēnēē, ábel boḡ nyéewēmṭán bān nyétómténé debyéé awōḡ. Nheḡe méé nyésōḡten bān e'lel né nlem á abum ábe donḡe á bad bé Israel bébē káōḡ né bad ábe béesē bad bé Israel ábe bédúbé bésyāāl, bédúbé. ²⁶ Nén débēnléd ábel boḡ bad bé Israel bésyāāl békud e'sooson. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bān,

“Nsōode ábīd a Zayōn.

Ábōdéd abé dé mbéb áde mbyaa míme Jakōbe níwóó.

²⁷ A pōndé echē mébōdēdté níṡab mbéb dōó mépéé á nchemṭen ne bō.”

²⁸ Bad bé Israel bédé bad bé ekōyí bé Dyōb bōob áyāle bēedúbpēé nkaḡ ní bwām, nén ábēnlédé ábel boḡ nyé bad ábe nyéēsē bad bé Israel nyékud e'sooson. Kénēe édii nē Dyōb ápwédé bad bé Israel, adii adáá-'e bō áyāle melē míme ámmwēē ne ábāb betaa. ²⁹ Nén áde áyāle nzé Dyōb ápwédé mod boḡ anámté mō, né apwédé, anámté-'e mō. ³⁰ Bōód, nyéé nyēnwúén Dyōb níló áte, boḡ bōob awúen áde bad bé Israel bēwúéné Dyōb níló áte, ábélé Dyōb áwōgé nyé ngol, awōḡḡén-ne nyé áwōḡen mō. ³¹ Né-ōó bōob, bad bé Israel híin

béwúéné Dyöb nló áte. Dyöb déwōg bó ngól, awóngén-ne bó áwógen mámpē. Ábel nê ábel bonj áwóg bómpē ngól melemlem ngáne ánwōgkē nyé bad ábe béesē bad bé Israel. ³² Dyöb ábélé e'wúu bé nló áte é' bad é'dé nēe é'hédé bó á mbwōg ábel bonj áwóg bó baásyāal ngól.

Bad bébe Dyöb mekenag

³³ Nyénōne' ngáne Dyöb ápedé nhon abé! Nyénōne' ngáne ábíí mam mésyāal, awón-'e debyéé áde áchábé ámín. Modmod ééhēlē-se asóntén ngáne Dyöb ábeleé mam. Modmod ééhēlē-se asóntén-ne nyaa eche Dyöb ábeleé mam. ³⁴ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán "Nzé-módé ahele se ábíí mewēmten mé Dyöb. Nzé-módé ahele aléb Dyöb.

³⁵ Nzé-módé akéē Dyöb chōm ábel bonj Dyöb ásábe mó ámbíd."

³⁶ Dyöb dōo áhágé bwēm ésyāal. Mó akáá bonj ábē bwēm é'syāal é'bé. Mó-'aa awóó ábē bwēm é'syāal. Ehúmé ébē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Ebé nē.

12

Nyaa echē éhēdnadté bán

alongé á bad bé Krísto ábē

¹ Né-óó, a-baányan, ngáne Dyöb áwógé syānē ngól bwāmbwam, ncháa' nyé meé nyébē nēe mende níme médé á alongé. Mmē mende mēsān, mékobned-te ne Dyöb. Nén dōo áde nyaa echē éhēdnadté bán nyébage Dyöb edúbé.

² Nyéehídé' mbeltéd ní bad bé nkōnsé. Bonj nyémwe Dyöb áhānjen nyé nlém á abum, ábel nén nyéwōn abé dékōōlē. Nē débēl nyéēsōntēn nyéhídé-'e mam ngáne Dyöb áhēdeé. Nyéēbíí mbonj, nyébíí mam níme mewógte Dyöb menyinge, nyébíí-'e mam níme métāngéné.

³ Ne nsimé níme Dyöb ábágé me, nlanje nyé nén meé, nyé modmod eenyíné yāl áá mótomtēnē abé tómaa ngáne módíí. Bonj mod-té ányín yāl ngáne ákóó abé. Mod-té ányín yāl nchoo ne nde echē Dyöb ábágé mó nēe mod awē adúbpé. ⁴ Yāl e moonyonj edíí pág, ewóó pág ne pág, pág téé-'e ewóó níme nsón.

⁵ Melemlem nē dōo edíí ne syāā bad bé Krísto. Debuú áte bonj dedíí yāl pág ne Krístāā, syāā modmod eesāá ne mó mwēn. ⁶ Dyöb ábénlé nímē nsimé ábe syānē mod té echē nde, ékábné-'e áte. Nzé Dyöb ábágé mod nde áhób mekan á đín á Dyöb, ane mod áhābē' nímē mekan nchoo ne adúbe áde áwóó. ⁷ Nzé mod awóó nde ábele bad, ábenle bó. Mod awe mó-'e awóó nde áyáged, áyágte bad. ⁸ Mod awē awóó nde áwéd bad nlém á abum, áwéde bó nlém á abum. Mod awē awóó nde ábíded chōm á ekáá áwōnggen bad, áwōnggan bad, eēnōnē ámbíd. Awē awóó nde ályáged bad, ályágte bad nyaa echē etāngéné. Mod awē mó-'e awóó nde áwóg bad ngól, áwóge bad ngól ne menyinge.

⁹ Mod téé ákonj bad adān. Mod téé ákōō ebébtéd. Mod téé ásum mekuu ábel dyam á bwām. ¹⁰ Mod téé ádān mwānyan ne nlém nisyāal. Mod téé ábage waáb edúbé tómaa ngáne ábageé eche yāl. ¹¹ Mod echédeé yāl ábel nsón. Mod téé áwéd mekáá áte, ábenle-'e Sāngwéé ne nlém nisyāal. ¹² E'lyág bé nlém ábe mod téé awóó ábēen bó menyinge. Mod téé áched yāl á metake-té. Mod téé áwēsēn-ne á mekáne-té. ¹³ Afínté e nyé bad bé Krísto, nzé nyé mod nhóg atógé chōm, waáb awē awóó chō awōngén mó. Kénzēé awē apedé áwēn, nyékōb mó nken bwām.

¹⁴ Nyékānne nén bán Dyöb ánamed bad ábe bhédeé nyé á meséb. Nyéekānné nén bán békud ebómán, nyékānne dās bán Dyöb ánamed bó.

¹⁵ Nyéwóg menyinge ne bad ábe béwógé menyinge, nyéleb-pe ne bad ábe

bélebe'. ¹⁶ Nyébê nsal nhóg ne nhóg ne aníníí. Nyéenyēnē dúu ámln. Nyébê ehoŋ ne bad ábe béese dyamdyam. Mod eewémtán aá mótómtēnē debyéé awóŋ.

¹⁷ Nzé mod abelé we mbéb weétimtán mó mbéb. Boŋ pen etáŋgéné éwémtán ábel mboŋ á'só é' bad bésyāāl. ¹⁸ Mod téé áhed nzii ábē nsan ne moosyāāl. ¹⁹ A-baányan, nzé mod abelé nyé dyam dé mbéb, nyé bēn nyéétimtán mó. Nyééde Dyób dēn ákógsen mó. Nhóbe nēn áyāle, éténléde á kálag e Dyób nēn bán, Dyób áhōbē aá, "Mē-éé ntímtan mbéb ké ríhée nímé mod ábélé. Mē Sánḡwéé mē-éé nhóbe'." ²⁰ Eténléde á kálag e Dyób hōm démpēe pen bán, "Nzé nzaa ewag ábōŋ bad bé ekōyí, ehé bō ndyéedé, nzé píde ekóbé bō, ébe bō chōm éche bémwákē. Nzé ebelé nē, ekwágte bō, bēhēdē-é nzii eche bēhəŋlannē." ²¹ Mod eémwāg-se mbéb ríkamlán mó. Boŋ nímēn mboŋ rítóm mbéb áte.

13

Nyébage benkamlené edúbé

¹ Mod téé áwógne benkamlené ábe békamlán mó. Áyāle nkamlēn ké nhóg méesaá nímē Dyób déetíidē. Dyób dō-áá abánné benkamlené bésyāāl á atíí. ² Né-óó, kénzéé awé eewógné' mod awé akamlán mó, né eewógnéé ntíí rí Dyób. Bad ábe bébele nē, bēhēdte yāl nkógsen. ³ Bad ábe bébele bwám, bēewóḡēē benkamlené mbwóg. Boŋ bad ábe bébele ebébtéd bōo bēwóḡe benkamlené mbwóg. Nzé weéhēdē weé móbán nkamlēn, ébelé mekan mé bwám. Nzé ebelé nē, né ákēmtē we. ⁴ Nkamlené adíí mbālede a Dyób awé Dyób abánné áwóŋgen we. Boŋ nzé ebele mekan mé mbéb étáŋgéné mó abán, áyāle ngíne eché áwóó ákógsen bad éesaá ngēn. Adíí mbālede a Dyób awé Dyób abánné ákógsen bad ábe bébele mekan mé mbéb. ⁵ Né-óó, mod atáŋgéné benkamlené awógen, saké áyāle ábáa' é nkógsen démpēn, boŋ kááŋne áyāle ábíí nēn aá nímē nlēm rílánḡe mó aá mótáŋgénē abel nē.

⁶ Né-áá, nyéatáŋgéné tááse ámpē asaa, áyāle Dyób dōo bad ábe bésanḡe tááse bēbenléé. ⁷ Nyésábpe mod téé chōm éche nyéatáŋgéné mó asábe. Ken tááse-ye, ké'ē mōné ké ríhée nímē bēlánḡe nyé bán nyésábe áyāle bwēm ábe nyéwóó. Nyébáa bad ábe nyéatáŋgéné abán, nyébage-é bad edúbé ábe nyéatáŋgéné edúbé abe.

Nyédeŋ nhóg ne aníníí

⁸ Mod eewánlé modmod alúm. Alúm áde nyé mod téé átáŋgéné awále adíí ádeŋ nhóg ne aníníí. Kénzéé awé adáó waáb, né alónté mbéndé esyāāl. ⁹ Mbéndé édé nēn bán, "Mod eekábé asón á ndáb e e'wóngé. Mod eewúé mod, mod eechíbé. Mod eesíidē chōm é mod." Echén mbéndé ne échíníí esyāāl chōo éládné boŋ ébē mbéndé póg. Ene mbéndé edíí nēn bán, "Dēŋ mwányon ngāne édáó ehoŋ yál." ¹⁰ Nzé mod adáó mwányan eebēlēé mó mbéb. Né-óó, edanḡe élonḡe mbéndé esyāāl.

¹¹ Ngāne nyébíí-é nēn bán pónde emaa ape eché nyéatáŋgéné akábned, nyéatáŋgéné akábned, áyāle pónde e e'sooson eche syánē edé benben tómaa ngāne énsēbēē abé áde dédúbpe Krístāa dúbpen. ¹² Ehíntén emaa ape, bín é'kwógé asáa. Né-óó, déteḡe mbeltéd mé mbéb nímē débélé'áá. Déwáa bwēm é' nzum áwan nzum e e'nyínen bé ekíde. ¹³ Déwále abé á bwám nēe bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde. Nyéekág á ngānde éche bad bémwákē ním boŋ mékóbē bō, nyéekábé mesón. Nyéebēlē-é e'tonḡe é' mekan. Nyéésenlé', nyéebág-ke kónjí. ¹⁴ Boŋ nyéwōŋ abé áde Sánḡú Yesu Krístāa. Nyéebāḡe

mekan mé esíí mé ekob é yǎl etál, nyéëbēlē ngáne échēn ekob é yǎl éche ébēlte nyé mbéb éhedeé aá nyébel.

14

Mod eekáadtē waab

¹Nyékobe bad ábe ádab adúbe déewúú' é áte. Nyéëpētān-ne tǎngene mam míme béwémténē nēn bán bétǎngénē abel, ké'ε béetǎngeneé abel. ² Adúbe áde donge á bad ábágé bó etál ádyé kéchéé boŋ bad ábe adúbe déewúú' é áte, béedyākē donge á bwēm. ³ Bad ábe bedyág kéchéé béenyīnē bad ábe béedyág donge á bwēm nkóŋtéd. Bad ábe bō-ε béedyág donge á bwēm béekáadtē bad ábe bedyág kéchéé áyāle bó moosyǎál békóbnédé ne Dyöb. ⁴ Nzé-módé édíí ákáad mbáledε a mod ampée? Eche Sáŋ chēn chǎo etǎngénē ahób aá dyam áde ábélé adé bwám ké'ε déesaá bwám. Boŋ Sáŋgwéé eche ngíne éwōŋgēn ane mbáledε ábel dyam á bwám. ⁵ Bad behóg bétédé donge dé e'pun bán áde etógnén tómaa ábíníí e'pun. Bad behóg-ke bétédé nēn bán e'pun é'syǎál é'díí nyaa póg. Mod-té átéd nēn aá kéchéé éche mǎwémténē, etǎngénē ne mó. ⁶ Bad ábe bétédé bán epun ehóg édé etógnén tómaa ábíníí e'pun, bēbele nē ábe Sáŋgwéé edúbé. Bad ábe bō-ε ampē bedyág kéchéé, bǎmpē bēbele nē ábe Sáŋgwéé edúbé áyāle béságnan Dyöb áyāl e ene ndyéed. Bad ábe bō-ε béedyág donge á bwēm, bǎmpē bēbele nē ábe Sáŋgwéé edúbé, béságnan-ne Dyöb. ⁷ Syánē modmod éesaá á alongé ne mó mwēn, modmod eewág-kaa ne mó mwēn. ⁸ Nzé dedé á alongé, né dedé á alongé ábel ngáne Sáŋgwéé áhedeé. Nzé dewédé-ε né dewédé áwóged Sáŋgwéé menyinge. Né-ǎǎ, ken dedé á alongé, ké'ε dewédé, á mekáá míme Sáŋgwéé dǎo dédíí. ⁹ Nzǎm eché ekǎá boŋ Křistǎ awé, ápūū-ε, abé á alongé, edíí ábel boŋ abé Sáŋgwéé awé bad ábe bēwédé ne ábe bédé á alongé. ¹⁰ Chee-ǎ ékáá boŋ ékáadtē mwǎnyoŋ? Ké'ε, chee ékáá boŋ ényīnē' mwǎnyoŋ nkóŋtéd? Ebíí nēn wéé syánē moosyǎál deétyēēm á nkáásé á'sǎ é' Dyöb. ¹¹ Eténlédé á kálag e Dyöb bán, "Dyöb áhóbé aá, ngáne rídíí á alongé, moosyǎál atǎngénē me mebóbōŋ abwóge, moosyǎál ákēnē-ε me aá me-éé ndé Dyöb."

¹² Né-ǎǎ, syánē mod téé deétyēēm á'sǎ é' Dyöb, áláa mó chǎm té eche débélé.

Mod eébelte mwǎnyoŋ mbéb

¹³ Né-ǎǎ, syánē modmod eekáadtē waab, boŋ pen mod téé ámad áwē nlém-té aá mǎtǎngeneé dyam abel mbéd áde débēl boŋ mwǎnyoŋ ákǎd ekuu káa ahún á mbéb-te. ¹⁴ Abé áde rídíí mod nhóg ne Sáŋgú Yesue, ábélé nkoó abíí nēn meé ndyééd ké póg éesaá eché eesáa á'sǎ é' Dyöb. Boŋ nzé mod adúbpé aá ndyééd edé eché eesáa á'sǎ é' Dyöb, eedyág chǎ. ¹⁵ Nzé edyág chǎm ké éhéé boŋ nē ábele' mwǎnyoŋ aníníí ebébtéd, né weewánlénéé mwǎnyoŋ edǎnge. Weémwág-se chǎm éche édyágke ebébed alongé áde mod awé Křistǎ áwédé áwé nló. ¹⁶ Weémwág-se kunze eche éwóó néε mod awe adúbe áwúú áte, ébēl mod ábel mbéb, ábel boŋ bad bēhǎbē' wε mekan mé mbéb áyāl. ¹⁷ Saké ádyé á ndyééd ne amwé á mím dǎo áde etógnén á nkamlēn í Dyöb. Mekan míme médé etógnén médíí áwónj abé áde atǎngénē á'sǎ é' Dyöb, ábé nsaj ne abé menyinge míme ríhúú ne Edǎádǎŋ éche Esáá. ¹⁸ Kénzéé awé abenle Křistǎ né, akobnad á'sǎ é' Dyöb, bad ampē bēbelé bēhób bán ábele dyam á bwám.

¹⁹ Né-ǎǎ syánē déwéd yǎl áte débēle mekan míme mēpεene nsaj, ne míme méwōŋgan syánē áwéd nhóg ne aníníí áte. ²⁰ Ehób é ndyééd éebélé-se nyéébébed nsǎn míme Dyöb ábélé. Ndyééd ésyǎál ésaá á'sǎ é' Dyöb. Boŋ édé

awusé ádyé kéchéé eche ébɛl boŋ mod ampée ákwe. ²¹ Ebóó mod eébéle' chóm eche éhele-se ébɛl boŋ mwányaŋ ákòd ekuu. Ken ádyé nyam-ε, ké'ε ámwé mím, ké'ε ádyé kéchéé émpée. ²² Kéchéé eche édúbpé tãŋgene mímén mekan, édii áfínté e nyé Dyòb. Nnam ne mod awé abii áá móòbeléé dyam áde áde mbéð tãŋgene dyam áde ámáá álumá aá ábóó. ²³ Boŋ kénzée awé nlém nkògladté á abum nén aá móòtãŋgenéé nyaa e ndyééd póg adyé boŋ átim chò adyé, né Dyòb déhòb aá abelé mbéð áyàle eébenledéé áde adúbe ábel chóm eche átãŋgéné abel. Nzé mod abelé dyam áde nlém nkògladté mó á abum aá átãŋgéné káa déetãŋgenéé, né abelé mbéð.

15

Awoged bad menyinje, sake échéd yàl

¹ Syáné awe adúbe áwúú áte, detãŋgéné néé déwòŋgéné bad ábe adúbe déewúú' é áte. Deébéle mekan dásò nyaa eché ebòŋnédeé syáné bèn. ² Syáné mod téé átãŋgéné néé ábeléé mam nyaa eché ewógte mwányaŋ menyinje, áwéd mó adúbe áte. ³ Ké Krístəə mwèn eébéle'áá mam dásò nyaa eché ewógte' mwèn menyinje. Boŋ abelé'áá ngáne éténlédé á kálag e Dyòb nén bán "Nzyòŋ ésyàal eche bad bésyàal'áá wε, étímnédé mε." ⁴ Mam mésyàal míme béntenlé á kálag e Dyòb se' bòòd, béntel mó áyáged syáné. Nê démbè ábel déwòŋ e'lyág bé nlém ábe é'húú ne eyale é Dyòb eche ébele boŋ déwesán, éwèdè-ε syáné nlém á abum. ⁵ Nkánne nén mée Dyòb áde ábele boŋ déwesán, áde áwéde-ε syáné nlém á abum, ábel nyébê á nchemten ne nhóg ne aníní ngáne nyéhídeé Yesu Krístəə, ⁶ ábel boŋ nlatén míme nyédíí mbel nyébê nsál nhóg áken Dyòb, Sáá awé awed Sãŋgú Yesu Krístəə.

Nyékob nhóg ne aníní

⁷ Né-òò nyékob nhóg ne aníní melemlen ngáne Krístəə ákóbé nyé ábel boŋ bad békene Dyòb. ⁸ Nlãŋge nyé nén mée Krístəə atímé mbàledé a bad bé Israel, ábel boŋ álóned akag áde Dyòb démbéé betaa. Nê dénlüméd-te nén bán Dyòb ákale mbále. ⁹ Ampè-ε ábel boŋ bad ábe béesé bad bé Israel, bébe Dyòb mekenag áyàle ngól eche awógé bó. Né-'áá éténlédé á kálag e Dyòb nén bán, "Né-òò mēkēn wε áfínté e bad ábe béesé bad bé Israel, mēkōn-ne nkōŋgé áken ádonŋ dín."

¹⁰ Eténlédé ámpē nén bán,

"Nyé bad ábe nyéésé bad bé Israel, nyéwógen bad bé Dyòb menyinje."

¹¹ Eténlédé-ε ámpē bán,

"Nyé bad ábe nyéésé bad bé Israel, nyékene' Dyòb,

bad bé nkòŋsé bésyàal-le békene mó."

¹² Nkal é' dǎǎdǎŋ Yesayaa mómpē ahóbé ngáne éténlédé bán,

"Mod ábíd á nchyaátén míme Jesε

awé ápē ákamlen bad ábe béesé bad bé Israel.

Áwé-'áá bad ábe béesé bad bé Israel bésummé nlém."

¹³ Nkánne nén mée, Dyòb áde ábage' e'lyág bé nlém ábel nyélón ne menyinje mésyàal nyébé-ε nsan áyàle adúbe áde nyédúbpé. Nê débél ngine e Edǎǎdǎŋ eche Esáá ébɛl áden adúbe dékwogé' akwog ne akwog.

Nzəm eché ekǎo boŋ Paale atelé' enén kálag

¹⁴ A-baányan, mmén mbii bwám nén mée nyé bèn nyéwóó nlém ní bwám ábel mam míme Dyòb áhedéé aá nyébel, nyésòŋténé-ε mam bwám, nyékwogéd-te áyáged nhóg ne aníní. ¹⁵ Boŋ kéné, dongé á mekan áde áde ríténlé nyé á kálag-té wén. Ntelé mó, ákamten nyé mímén mekan mésyàal ésebán mbáa' dyamdyam. Nsimé míme Dyòb ábágé mε móò mbélé boŋ rítelé

nímén mekan. ¹⁶ Dyöb ábágé me nímé nsimé ábê mbæledæ awe Yesu Krístæ, ákale bad ábe béesë bad bé Israel nkalanj ní bwám. Mbele nímén nsón née prise ákal nkalanj ní bwám níme ríhúú ne Dyöb, ábel nén bad ábe béesë bad bé Israel bébê mende níme mbágé bonj mékobnéd á'sò é' Dyöb. Dyöb dékob bó áyåle Edæádæn éche Esáá ébélé básáá á'sò é' Dyöb. ¹⁷ Né-òó, ngáne rídíí ne Yesu Krístæ, nwóó nzom ákum ekáá á tål áyåle nsón níme nibenléé Dyöb. ¹⁸ Méeñhēē-se nhób dyamdyam démpée éetóméé áhób tånzene nsón níme Krístæ ábéle bonj ríhēl abel, ábel bad ábe béesë bad bé Israel bébele ngáne Dyöb áhedeé aá bébel. Mekan níme ríhóbé ne níme nímélé mós médé mekan níme betånjéné ahób níme betånjéné-'e abel. ¹⁹ Membēl nímé mam á ngine e e'chemléd ne menyáké, ne á ngine e Edæádæn é Dyöb. Nén dēmbēl menkāl Nkalanj ní Bwám níme Krístæ bwám ngáne ríkágé'áá bootya á Jerusalem ápe á mbwóg e Ilirikum. ²⁰ Nkénwōj nlem ákal Nkalanj ní Bwám mebwóg níme modmod éepēdēē mbéd átúb dīn áde Krístæ. Membel nē ábel bonj meekāg wēē mod ampē ámaa nsón abooted. ²¹ Nén áde ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Bad ábe béewógé née béhóbé áyāl echē, bényñ, ábe bó-'e béewōgē áyāl echē mbéd, bésōjtēn."

Paale abelé nti áke á dyad á Roma

²² Mmēn meke níme ríkágé'áá mós mékás bonj meēhēl ápe áwēn. ²³ Bonj bōob, ngáne nímádé nsón échēn pēd é mbwóg, nwóó nlem áte bwámbwam ápe áwēn, ngáne ríkénwōjgē mwē ne mwē. ²⁴ Mēbwē áwēn nzé nkag á alonj á Spen. Nwóó mewēmtēn mēé mēnyñ nyé nzé nkag, mēé nyēwōjngēn-ne me áke áwed. Bonj pēn, mēdyé ne nyé mwāmpīn, dehódéd nhóg ne aníní nlem, bonj ríkag. ²⁵ Bonj bōob, ndé á nzii áke á Jerusalem áke déwōjgen bad bé Dyöb ábe bédé áwed. ²⁶ Bad bé Krísto ábe bédé á mbwóg e Masēdonia ne á mbwóg e Akaya bényíné nén bán ébōj bán bēlad mōné bēlōme betóótōkē bé bad ábe bédé áfintē e bad bé Dyöb ábe bédé á Jerusalem. ²⁷ Bényíné nén bán ébóó bébel nē, bán betånjéné bó áwōjgen. Ngáne édíí bán nnam níme Dyöb ábágé bad bé Israel, bébenlad mós ne bad ábe béesë bad bé Israel, ébóó bán bad ábe béesë bad bé Israel bōmpē bēwōjgen bad bé Israel bwēm nējngáne medyé, mōné ne mbóté. ²⁸ Nzé nímádé nímén nsón á Jerusalem, áde nímáá bó mōné abe níme bēládté bó, mēhidé áke á alonj á Spen. Ene pōndé dō-'áá métyēmmē ányñ nyé. ²⁹ Mbíí-'e mēé nzé mpedé, échēm epe ébēl nyēkūd nnam níme Krístæ níme ríloné mbon.

³⁰ A-bānned, á dīn áde Sāngú Yesu Krístæ, ne áyåle edånge éche éhúú ne échē Edæádæn, ncháa nyé nén mēé syánē délad mekáá déwēd me akānned nén bán Dyöb áwōjgen me. ³¹ Nyékānne nén bán Dyöb ánōn me ábel nén bad ábe bēédúbpe Krístæ béebelé me dyam dé mbéb ké ahóg nzé ndé á Judeya. Nyékānne-'e nén bán mōné níme mékiinédte betóótōkē bé bad áfintē e bad bé Dyöb á Jerusalem, bēkob mós. ³² Ambíd enē dōó mépéé áwēn ne menyinge, nzé Dyöb áhede aá ébē áned, ábel bonj ríkōme áte nzé ndé ne nyé. ³³ Dyöb dé nsanj ábē ne nyé moosyáál. Ébē nē.

16

Paale alómmé badb melentēn

¹ Ndé mēé nyébíí bán awe syánē mwānyanj á mmwáád Fibii, awē áwōjngan ábel nsón á mwembé níme ndé á dyad á Senkria, ábele nsón ní bwám. ² Nzé apedé áwēn nyékob mós nken á dīn á Sāngú ngáne bad bé Dyöb betånjéné

abel. Nyébe-’e mó nwòhgen ké ríhée míme áhédné nyé. Nyébii bán mómpē akéwòhngēn ekud é bad, awòhngén-ne me ámpē.

³ Nyéłented me Priskaa bó nchóm Akwilaa ábe syáábōō sébelé’ nsón míme Yesu Křístā. ⁴ Bēnkwentén awé á nló nímēm. Nságnan bó. Saá-kaa mwēmpen nságnan bó, boŋ kááŋne mwembé nímé bad ábe béesē bad bé Israel rísyāāl, bōmpē béságnan bó. ⁵ Nyéłented me kááŋne bad bé mwembé míme níbome’ áwab ndáb.

Nyéłented me awem nsón-a-nlém, Epanetuse, adii mod awé abédé mod a’só ádúbe Křístā á mbwóg e Esia. ⁶ Nyéłented me Maria, akébel nsón bwám bwám atínté echēn. ⁷ Nyéłented me kááŋne Andronikuse bó Junia, ábe syáábōō séde bad bé Israel, bēmbē-’e á mbwog ne me. Bébyééné bwám atínté e bembapēe bé nlómag, bēndübē-’e Křístā boŋ mēdübē.

⁸ Nyéłented me Amplatuse, adii mod awé adé awem nsón-a-nlém awé rídáá á dín á Sǎngú. ⁹ Nyéłented me kááŋne Ubanuse awé syáábōō sébenle’ Křístā nsón. Nyéłented me kááŋne Stakise, awem nsón-a-nlém. ¹⁰ Nyéłented me Apelēse, awé nímé mbeltéd ní bwám rínyínnédé nén bán ríkóbnédé ne Křístā. Nyéłented me kááŋne bad bé abum á ndáb áde Aristobuluse. ¹¹ Nyéłented me Herodyone, awé adé awem mwǎnyan a Israel. Bad ábe bédé abum á ndáb áde Nasisuse ábe bédúbpe Křístā, nyéłented me bó á dín á Sǎngú. ¹² Nyéłented me Trifane bó Trifosa, bebaád ábe bēbenle’ Sǎngwéé nsón. Nyéłented me Pēsise awem nsón-a-nlém, awé akébel nsón bwám bwám á dín áde Sǎngwéé. ¹³ Nyéłented me Rufuse, awé Sǎngwéé ápwédé ábele mó. Nyéłented me kááŋne nyaá, atédé me nēe awe mwán. ¹⁴ Nyéłented me Asinkrituse, Flegone, Hemese, Patrobase, Hemase, bǎnned bé Křísto ábe bōōbōō bēbome’. ¹⁵ Nyéłented me Filologuse bó Julia. Nyéłented-te me bǎnned bé Křísto bé baachóm, Olimpase bó Neriusse ne mwǎnyan a mmwaád ne bad bé Dyōb bésyāāl ábe bédé ne bó.

¹⁶ Nyéhê nhóg ne aníní tǎl ne edəŋge é Křístā. Mwembé rísyāāl nílómmé nyé melentēn.

Nlyágtén mé asóg

¹⁷ A-baányan, ncháa nyé me-éé nyétèd pòndé ne bad ábe bēpēene’ nkabén atínté echēn, ábe bēpante bad nzii. Bégýgte nyé ayóge áde ápentan ayóge áde nyénsēbēē ayáge. Nyéehídé ábe bad. ¹⁸ Nyéehídé bó áyāle saké awed Sǎngú Křístā bēbenléé boŋ pen mam míme mébóhnedé bēn móo bēbeléé. Bényinte’ nsal áte, bēhóbé-’e mekan átéd bad ábe bēesōŋtān bwám nlém á abum. ¹⁹ Bad bésyāāl bēwógé nyaa eche nyésúmé mekuu áhid nkalaŋ ní bwám. Né-ōó, mbééné nyé menyinje. Boŋ nhede nén meé nyébii ábel mekan mé bwám, ríhédé-’e nén meé nyéehíē’ dyamdyam tǎŋgene abel dé mbéb. ²⁰ Dyōb dé nsan ákwógé Satane ahintēn áwēn ekuu-sé. Nsimé míme awed Sǎngwéé, Yesu Křístā níbē ne nyé.

²¹ Timotie awé sǔmō sébele nsón, alómmé nyé melentēn. Lusiose, Jasene, ne Sosipataa, bǎnned bé Israel bómpē bēlómmé nyé melentēn. ²² Me, Tetiusse awé ntenle’ Paale enén kálag, mémpē nílómme’ nyé melentēn nēe awen mwǎnyan a Křísto. ²³ Gayose alómmé nyé melentēn. Awe ndáb dōó sédíí, áhéd-táá mwembé níbomeé. Erastuse, nkoó-mōné a dyad, ne Kwatuse, awed mwǎnyan bómpē bēlénté nyé. *

Mekáne mé asóg

* **16:23** Donje a kálag dé’só ábádé nchoo 24: Nē, nsimé míme awed Sǎngú Yesu Křístā níbē ne nyé baásyāāl. Ebē nē. Kálag émpēé ébádé nímén nchoo ámbíd e nchoo 27.

²⁵ Syánē débε Dyöb ehúmé áyāle nén áwóó ngíne áwéd nyé adúbe áte. Nê dós-áá ménlāā'é nyé áde ríkánlé nyé Nkalaŋ m' Bwám t̄ngene Yesu Krístəə. Mmē nkalaŋ rídii mbále echē Dyöb dēnkoó'é se etūn, ekēnlúmédté bad.

²⁶ Boŋ bəəb alúmté syánē. Abídté mós áwed bəəb ne mekan níme bekal bé'dəədəŋ bēntenlé á kálag e Dyöb. Abelé nê ábel boŋ bad bé meloŋ mésyāəl béwógne mós. Nén ábénlédé ngáne Dyöb dénhōbpē áá ébenléd. Mós adé á ngíndé ne á ngíndé. ²⁷ Dyöb dēmpen dós áwóó debyéé ásyāəl. Débε mós mekenag áyāle chōm éche Yesu Krístəə ábélé, á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.†

---

† **16:27** Donje á kálag áwóó nchoo 25-27 hén ne ámbíd e nchoo 14.23; émpēé éwóó mós ámbíd e rímén nchoo mwēmpen 14.23; donje áwóó mós ámbíd e nchoo 15.33.

Kálag e'só echê Paalε áténlé Baá Kōrinto Ndibned n kálag

Kálag e'só eche Paale átélé, bad bé Krīsto ábe bédé á mwembé n Kōrinto bōo ántelée chō. Paale átélé enén kálag tãngene ndutul éche bad bé mwembé békúdáá á alonjé ádab, békudé-'ε ndutul tãngene ádab adúbe. Póndé echê Paale átélé enén kálag, dyad á Kōrinto dōo ábédé nló n dyad á mbwóg e Akaya á póndé e nkamlen e bad bé Roma. Adé dyad démbyēēn bwámbwam áyāl e mekan nēngáne nyonjé echê etómndátáá áwed, mekan mé mbwóg mímáb bémbēēn mō kúmbe, abel dé mekan mé mbinde déntōm áte áwed, bēbēnlé'áá-'ε myōb hīin.

Mekan nīme Paale ákóo áwéd áte médii nkabén ne mbinde e mekan éche édé á mwembé-te. Ahóbe káōne tãngene nyaa echê bad bēnōné e'wóngé, nlém nīme bad bétãngéné awōñ áti ké dyam ábóo káa déeboó'ε, nyaa echê Edáōdāñ éche Esáá ébageé bad nde ne tãngene mpuu. Akóo alúmed áte chōm éche nkalan n bwám rñhóbé tãngene nímén mekan.

A eped dyōm ne é'láan Paale ahóbe tãngene edānge. Echê eped chō-'áá bad bétómténé abii áfinté e enén kálag esyáál.

Nkabted n kálag

Ndibned 1.1-9

Nkabén nīme rídé á mwembé-te 1.10-4.21

Mekan mé mbinde ne alonjé á túmbé 5.1-7.40

Mbēltéd nī Bad bé Krīsto ne bad ábe bēedúbpe Krīstāā 8.1-11.1

Alonjé á mwembé ne abele á Dyōb 11.2-14.40

Mpuu nīme Krīstāā ne nī bad bé Krīsto 15.1-58

Nde eche bēládté bad bé Krīsto bé Jerusalem 16.1-4

Mekan nīme ménōne bad bēn ne nsógtēn 16.5-24

¹ Me Paale, awē Dyōb ápwédé ábē mbapēe a nlomag awē Yesu Krīstāā ngáne Yesu Krīstāā apwédé me ábē awē mbapēe ngáne Dyōb déntfī'ε, me ne Sōstene, awe syánē mwānyāñ, séē sētēnlé nyé enén kálag. ² Mwembé nī bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto, nyéē rñtenlé enén kálag. Dyōb áchénlé nyé ábē ábē bad ábe bésáá. Asāñtē-'ε nyé abé áde nyédií ne Yesu Krīstāā. Melemlem nē dōo ápwédé bad bēmpēe ábe bédé hōm-téé, ábe bēbēnlad dīn áde awe syánē Sāñgwéé, Yesu Krīstāā. Adii awab Sāñgwéé, abé-'ε awe syánē. ³ Nsimé ne nsañ nīme rñhúu ne Dyōb, Titée awéd ne nīme Sāñgú Yesu Krīstāā, mibē ne nyé.

Paale aságnan Dyōb áyāl e mwembé n Kōrinto

⁴ Nságnan Dyōb póndé téé áyāl echēn, áyāle nsimé nīme ábágé nyé mbwīned ne Yesu Krīstāā. ⁵ Abé áde nyédií mod nhóg ne Yesu Krīstāā ábélé Dyōb ábágé nyé chōm ésyāāl nyaa echê elóné mbon. Abelé nyékale nīmē nkalan nyaa eche ehēdnad, nyésōñténé-'ε mam mésyāāl bwám tãngene nīmē mekan.

⁶ Nén álúmte bán nkalan tãngene Yesu Krīstāā nīme sékánlé nyé ríkóo nyé asól á nlém-tē. ⁷ Né-ōó, nyéetógéé nde ké póg ábele Dyōb, ngáne nyésinéé póndé eche Sāñgú Yesu Krīstāā álúmēdtē yāl. ⁸ Sāñgú Yesu Krīstāā mwēn-éé ábēl adúbe áwúu nyé áte káōne á asóg dé nkōñsé ábel nén á epun éche ápéé ákádā bad, bad bēhēbē bán dyam dé mbéé ké ahóg áde áde nyébélé. ⁹ Dyōb ábele' ngáne áhóbé áá mōsbēl, mō apwédé-'ε nyé ábē mod nhóg ne awe Mwán, Yesu Krīstāā.

*Paale ad nkabén méebāg
átínté e bad bé Dyōb*

¹⁰ A-baányan, ncháa' nyé á dín áde Sǎngú Yesu Krístəə nén meé, nyé moosyáál nyépe á nchemten ayál e kéchéé éche nyéhóbeé ábel bon nkabén méebāg átínté echên. Bon pen nyébé mod nhóg á mewemten ne ayál e kéchéé éche nyéhóbe bán nyébele'. ¹¹ A-baányan, nhóbe nén ayále bad ábe Kloobélángé me bán nyé bèn ne bèn nyésenle'. ¹² Chóm éche rihóbeé édii nén, átínté echên, baahóg béhóbe' bán "Ndií mod awé ahíde ayáge áde Paale", donge bán, "Ndií mod awé ahíde ayáge áde Apolose", ábinií bán, "Nhíde ayáge áde Petro", bémpée-'é bán "Ndií mod awé ahíde ayáge áde Krístəə." ¹³ Néde nyéhede ahób bán Krístəə akábné áte-ye? Me Paale-éé bémboméé á awóg á nló nímén'é? Ké' é á dín adém, me Paale, dóo béndusénné nyé? ¹⁴ Nságnan Dyōb nén meé menkëndusénné nyé modmod éetóméé Krispuse bó Gayos. ¹⁵ Né-óó, nyé modmod nyééhéléé se nyéhób bán nyékudé edusen á dín adém. ¹⁶ (Mendusén kóōne abum á ndáb áde Stefanuse. Méékamtänné pen me ndúséné mod ampée.) ¹⁷ Krístəə enkénlómme me ádusen bad. Bon pen anlóm me ákal nkalanj m'bwám, menkál-le mó ésebán mbenlad e'yale ábe é'lúmte debyéé á moonyonj. Nzé mbenléd e'yale ábe é'lúmte debyéé á moonyonj né nkalanj tǎngene kwééd eche Yesue áwédé á awóg, méebáá dyamdyam.

Paale ad Krístəə adii ngine ne debyéé á Dyōb

¹⁸ Dyam áde rihóbeé ádií nén, nkalanj tǎngene kwééd eche Krístəə áwédé á awóg rídií chóm éche édé eyókéł wée bad ábe béké á dū á muú. Bon ne syáne bad ábe békúd e'sooson, nímé nkalanj rídií ngine e Dyōb. ¹⁹ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán Dyōb áhóbé áá, "Mébél debyéé áde bad ábe béwemtan bán béwóó debyéé ányínnéd nén déesaá dyamdyam, mélúméd-te nén meé bad ábe béwemtan bán bébíí dyam, béebii' é dyamdyam."

²⁰ Né-óó, élúmté nén bán mod a debyéé eesaá dyamdyam, meléede a mbéndé a bad bé Israel eesaá dyamdyam. Bad ábe belángo bad mekan ne debyéé enén pónde béesaá dyamdyam. Dyōb álúmté áá debyéé dé nkōnsé ádií eyókéł ngên.

²¹ Ngáne édií bán Dyōb ábénlédé áde debyéé ábel bon bad bé nkōnsé béebenlád ádab debyéé ábíí mó, mó Dyōb amaá atii áá móōsōn alongé á bad ngáne bédúbpé nkalanj níme sékaleé tǎngene Krístəə. Kénéé bad ábe béebii Dyōb bétédé nén bán pǎle e e'yókéł é' bad chǎo sékaleé. ²² Bad bé Israel bédəə bán bényín e'chemléd é' menyáké bon bédúbé, bad bé Grikia-'é béhede debyéé áde áchábé ámún. ²³ Bon sé pen, sékale nén bán Krístəə, Ane-awé-Béwógté, anwé á awóg. Ne bad bé Israel, nímé nkalanj rídií dyam áde békéndəngé awóg ne awóg dēn, ne bad ábe bó-'é béesé bad bé Israel, nímé nkalanj rídií eyókéł ngên. ²⁴ Bon Dyōb áchénlé donge á bad ábē ábē bad. Bó donge á bad bédii bad bé Israel, ábinií-'é bad bé Grikia. Ne ábén bad nímé nkalanj níme sékaleé rídií Krístəə, mó adé ngine e Dyōb, mó-'áá adé debyéé á Dyōb. ²⁵ Chóm éche ényínnad néé eyókéł é Dyōb étómé debyéé á moonyonj. Eche chǎ-'é ényínnad néé ewómwóm é Dyōb, étómé ngine e moonyonj.

²⁶ A-baányan, nyékamtēn nyaa é bad éche nyébédé á pónde eche Dyōb áchénlé nyé ábē ábē bad. Bad bé nkōnsé bényín nyé nguse é bad néé bad ábe béwóó debyéé. Nyé nguse é bad nyébédé benkamlene. Nyé nguse é bad nyémbíd á túmbé é benkamlene. ²⁷ Bon Dyōb ápwédé bad ábe bad bé nkōnsé béntédté néé e'yókéł é' bad. Abelé nē ákwáged bad ábe béchágé yál á nkōnsé-te nén bán béwóó debyéé. Dyōb démpwéd-te bad ábe nkōnsé ményínné néé

bad ábe béesē etógnén. Ambel nê ákwáged benkamlenε. ²⁸ Dyöb démpwëd bad ábe bad bé nkõnsé bényinnē bán bédé nkõntéd, ápwëd ábe bényinnē bán béesaá dyamdyam, bad ábe bényinnē bán béesaá dyam dé abelen. Dyöb dëmbel nê álúmed nén aá mam nime bad bé nkõnsé bényinεé bán médé etógnén, méesaá chõmchõm. ²⁹ Ambël nê ábel bon modmod eékümé' ekáá á tâl á'sõ é' Dyöb. ³⁰ Chõm éche ábénlé nyé chõõ ekáá bon nyébé mod nhóg ne Yesu Krístæ. Mekan nime Yesu Krístæ ámbenlé, ne syánē, debíi bán ádíi debyéé á Dyöb. Nédē, Yesu Krístæ mó abelé bon syánē débelé mekan nime métángéné, debé bad ábe besáá, mó-'aá akõdté syánē á mbëb-te. ³¹ Né-õõ, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán "Kénzεé awé akume ekáá á tâl, akume' ekáá á tâl dásõ áyãle dyam áde Sãngwéé ábénlé mó."

2

Paale abënlédé ngine e Dyöb ákal nkalanj tângene kwéed eche Yesu

¹ A-baanyan, áde nípedé áwën ákale nyé nkalanj nime nhóbe mam tângene Dyöb,* meëbenlád-taá e'yale é'mbáá ké'ε debyéé ámbáá. ² Membel nén áyãle áde mbédé áfinté echën memmá á nlém-té nén meé meëbenlé dyam démpée éetóméé ákal nkalanj tângene Yesu Krístæ ne kwéed eché áwédé á awõg. ³ Áde mbédé ne nyé menkënkwo gnédte mmën ábel nsón, mbwóg mbédé me áte, nlém nhünē-'ε me á abum. ⁴ Ade ní'yógté'áá nyé, nikanlé-'ε nyé, póle eché nlangé'áá nyé eebédeé póle eché etéde bad nlém á abum eché edé debyéé ámbáá áte. Meékanle'áá-'ε nyé ne debyéé ámbáá ábel nén nyédúbe chõm éche nlangéé nyé. Bon pen áde nikanlé'áá nyé nkalanj í Dyöb, mekan nime nhóbé'áá mélúmté'áá bán ngine e Edæðdaj é Dyöb edé áwëd-te. ⁵ Meéhe de'áá meé nyédúbe nkalanj í Dyöb áyãle mod ábënlédé debyéé ámbáá ákale nyé mó. Bon nhædáá meé nyédúbe mímé nkalanj ngáne Dyöb dën ábënlédé eche ngine ábel nyédúbe.

Debyéé áde áhút ne Dyöb

⁶ Kénē-'ε ámpë, nzé sèdè ne bad ábe bémáá awúu áte á adúbe-té, sèbelé sèbenlád debyéé nzé sèkanle bó póle. Adé debyéé pen déebãgkë debyéé áde mod a nkõnsé ábenladté. Déesaá-'áá debyéé áde ké benkamlenε bé nkõnsé bé' chii bëbenladté. Abë benkamlenε bédii bad ábe nímad nkamlen mébëé á esõj é pondé. ⁷ Debyéé áde sèbenladté ádíi debyéé áde Dyöb ábágé sé. Sékale ntii í kun nime Dyöb ábënlédé áde debyéé ábel. Ngen e'sõ Dyöb dénkënlúmedté modmod nímén ntii áte. Mmén ntii nime Dyöb áttíde ahóbé áá syánē ámpë dëbë áse e éche ehúmé á pondé eché ehúé'. Dyöb déntii áá mósbelé syánē nê se áde éëhãgëé nkõnsé. ⁸ Nkamlenε a nkõnsé ké nhóg enkensõjténné ádén debyéé á Dyöb. Áyãle nzé bënsõjten chõm eche Dyöb ábéláá, né bënkënwúú'é Sãngwéé a edúbé abome áde bëmboméé mó á awõg. ⁹ Bon kénē-'ε ámpë, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Mam nime Dyöb ábõnséné ábele ábë bad ábe bédáá mó, médíi mam nime modmod éényínεé mbéd, nímé modmod ééwõgëé mbéd, nímé modmod éékãmtënnë-'áá áwe nlém-té mbéd."

¹⁰ Mmén mekan mós Dyöb álúmté syánē. Eché edæðdaj chõõ ánlõmmé álúmed syánē nímén mekan. Edæðdaj énonε mekan méesyãl áte, ébíi-'ε mekan méesyãl, kááñne mekan mé Dyöb nime mod éeheléé-sε awãmsén asõjten. ¹¹ Modmod ebyéé'é mewëmtënné mé mod ampée. Edæðdaj éche edé

* 2:1 Mam tângene Dyöb; donje á kálag dé'sõ áwóó: mam tângene mekan mé e'konéd mé Dyöb.

nêṅgáne gól, sílva ne meláá mé etógnén ákēen nímé nsón á'sō. Bembālede bēmpēe-ε bēbenlad bwēm bé nsón bēmpēe ábe é'bidé áyāl e mel, ne ábe é'dé byaá, ákēen nsón á'sō níme bésáádé. ¹³ Póndé épē echē moosyāál ányínné nyaa e nsón echē mod téé ápédé abel. Ayāle á epun éche Yesue ápéé ábidéd mam mésyāál áwed. Ede nêṅgáne mod awē abídné mehélé á ndáb-te echē ehýáa. ¹⁴ Nzé nsón níme mbālede ábélé ámín e nsón níme bémáá asáa méehyáa, né ákud nsábe. ¹⁵ Bon nzé nsón níme mbālede ábélé ámín e nsón níme bémáá asáa rhyáa, ane mbālede éekudté chómchóm, bon kénē, mwēn ádíi abé mod nhóg ne Krístā. Bon pen ábē nêṅgáne mod awē abídné mehélé á ndáb-te echē ehýáa. Ádíi abé á alongé bon chóm ésyāál éche áwóó émad ahyáj.

¹⁶ Ndúbpé meé nyēbíi bán nyēdíi abón áde Dyōb ádyεε'é áte. Edāádəṅ é Dyōb édé áfínté echēn. ¹⁷ Kénzée awē abēbte abón á Dyōb, Dyōb débēbéd ane mod, áyale nēn wée Dyōb ádyεε'é ádíi hóm áde áde ngəṅgú. Nyēbēn-naá nyéde áde hóm áde áde ngəṅgú.

¹⁸ Modmod eédógē yāl. Kénzée awē awémtné áfínté echēn aá mówōō debyée á nkōṅsέ-te wén, áfímed yāl eyókél é mod ábel bon ákon debyée awōṅ. ¹⁹ Nlāṅge nyé nēn áyāle, dyam áde bad bé nkōṅsέ bényíneé bán áde debyée dōō Dyōb ányíneé nēe eyókél é akan. Debíi bán nēn áde mbāle áyāle éténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, “Bad bēwēmtan bán bēwóó debyée bon Dyōb ábenlad ádab debyée dēn ákób ádab akwáb.” ²⁰ Eténlédé ámpē nēn bán, “Sāṅgwée abíi aá bad ábe bēwēmtan bán bēwóó debyée ádab debyée déesaá dyamdyam.” ²¹ Né-óó, modmod eékūmné baányon ekáá á tál, áyāle nyēε Dyōb ábágé bwēm é'syāál. ²² Dyōb álómé me, Apolose ne Petro áwōṅgen nyé. Bwēm é'syāál ábe Dyōb áhágé á nkōṅsέ, abagé nyé bō ábenled. Ké nyēbέ á alongé ké'ε nyéwé, Dyōb ábélé nē á mbon nímēn. Mekan-ne níme mébenlad ne nyé bōob ne níme mébenléd ne nyé á pónde eche ehúε' á'sō, médii á mbon nímēn. Abēn bad bésyāal ne abēn bwēm é'syāál Dyōb ábágé nyé bō. ²³ Nyēdíi bad ábe Krístā, Krístā mó-ε abé ane awē Dyōb áwóó.

4

Paale aá Dyōb ápwéde bō ábele Krístā

¹ Nyétéd sé nêṅgáne bad ábe bēbenle Krístā, ábe Dyōb ábélé aá bēlāṅge bad mekan mé e'konṅéd. ² Chóm éche éhəd nad bán éché ndín é bembālede bēbel édíi ábel nsón bwām níme echab sáj ábágé bō aá bēbel. ³ Bon me meewóó'é póndé ábel ne kéché éche nyé ké'ε mod ampée áwóó áhób tāṅgene nsón níme Dyōb ábágé me aá nibel. Ké mmēn meehóbée tāṅgene nsón níme nibelé, ké níbóó ké'ε méehoo'ε. ⁴ Meenyíneé awusé ké ahóg áyāl e nsón níme nibelé bon nē déélúmtēē nēn bán chóm ésyāál éche nibelé étāṅgéné. Sāṅgwée mwēmpen mó abíi nsón níme nibelé, ké nítāṅgéné ké'ε méétāṅgené. ⁵ Né-óó, nyéehóbé bán mod abelé nsón nī bwām ké'ε abelé nsón mé mbé bāde pónde éepédēē ábel nē. Ene pónde épē áde Sāṅgú Yesu Krístā ápéé. Ade ápéε, ábidéd bwēm ábe é'bédé á ehíntén-té á e'nyínen bē ekíde abidéd-te bad mewēmtan áwed níme modmod énkēmbíi'ε. Ene pónde dō'-aá Dyōb dékēnné mod téé ngáne ápédé nsón abel.

⁶ A-baányan bē Krísto, nhóbe' nímén mésyāál áyāl echēm ne Apolose áwōṅgen nyé ásoṅten. Ntédé sé bad bēbe nêṅgáne elāṅsén ábel nyéyáge e'yale ábe bēhóbé nēn bán “Mod ábele dāsō mekan níme méténlédé.” Modmod ekumné mod nhóg ekáá á tál se ányiné anínií nkōṅtéd. ⁷ Dyōb áhágé mod nhóg etógnén tómaa anínií-ye? Cheé mod ádíi éche Dyōb déebelé bon abé?

Cheé-ɔ mod ákuménné ekáá á tâl, áde édíí bán kéchéé éche mod ádíí Dyöb dóó ábélé mó?

⁸ Bɔɔb nén nyélúmte byánán nyéwóó chõm ésyāal éche nyétógnéné. Nyélúmte byánán nyésudé nhõn. Nyétédte sé bembælede, nyé bën nyéwémntan bán nyédíí kån. Mendån nén meé nyékon kån abé ábel bonj sémpé sékamlan ne nyé. ⁹ Nwémntan nén meé Dyöb ábélé aá sé bembapeε bé nlomag sébê nêngáne bad ábe béese etógnén áfinté e bad. Sédíí nêngáne bad ábe bétómté mbakú bán béwê. Nhóbe nén áyale bad bésyāal bënne sé ányín chõm éche ébenlad ne sé. Saá-kaá bad bënpen bonj káñ ne ángel éñone sé. ¹⁰ Bad bényíne sé néε e'yókél é' bad áyale sébenléε Krístæ. Bonj nyépen nyéwémntan bán nyéwóó debyéé áyale nyédíí nhóg ne Krístæ. Bad béwémntan bán séewóó' é ngine ábel dyamdyam bonj nyéwémntan bán nyéwóó ngine eché ehúú ne Dyöb. Bad béebagéé sé edúbé bonj bébage nyé edúbé. ¹¹ Káñne ne bɔɔb, séewóó' é chõm éche sédyágkè ne éche sémwágkè. Séewóó' é mbóté éche ékwógé sé ahé. Séyógkè mbéte akud á mekáá mé bad. Séewóó' é wéε sédyεε' é. ¹² Sébele ntú ní ngine ábel bonj sékud chõm éche séwõnganné éched yål. Nzé bad bésyāá' sé sélänge bó bán mekan mbében bó bwám. Nzé bad bébele sékude metake, séwesan. ¹³ Nzé bad béhóbe sé mekan mé mbéb áyāl, séhóbe bó mekan mé bwám áyāl. Ké bɔɔb bad bédíí bényíne sé mbinde áwab díd-te. Séesaá dyam dé abelen áwáb.

¹⁴ Ntele nén saké áwóged nyé e'són bonj ntenle nyé áléb nyé tãngene mekan níme nyétãngéné abíí. Áyale nyédíí nêngáne ábêm bán ábe nídáá. ¹⁵ Kénéε édíí bán nyéwóó bemeléde bé Krísto híin, mod nhóg mwẽmpen mó adé nêngáne saá awên. Apen áde nípiínédé nyé nkalaní mí bwám ábélé ndíí nêngáne saá awen a Krístæ. ¹⁶ Né-óó, ncháa nyé nén meé nyébele mekan níme mémpé níbeleé. ¹⁷ Nén dóó akáá bonj nílómé Timotie áwën. Adíí nêngáne awem mwán á ðín á Sãngú. Ndáá mó, ayógkè-ε mekan abel ngáne éhednadte. Nzé nyéde ákamtén nyé nyaa e alongé eche níwóó nêngáne mod a Krísto. Ene nyaa e alongé edé nchoo ne chõm éche ní'yágteε mwembé ké níhéé níme níkagké áte áyáged. ¹⁸ Nyé donge á bad nyédé kúmbe, nyéwémntan bán méepaá áwën. ¹⁹ Bonj nzé Sãngwéé akwënténé, nkwogé ape áwën. Ene pónde'-aá méhædté áte ábíí chõm éche ábè bad ábe bédé kúmbe békoo' é abel. Mébíí ké békõnté ngine awónj eché ehúú ne Dyöb ké'ε nsal ngên mó bébeleé áte. ²⁰ Nkamlan ní Dyöb méesaá chõm éche édé á nhóbtéd, bonj nídíí ngine eché elúmte' á mbeltéd. ²¹ Ahéé abõnnéde nyé, nyédæá bán nzé mpedé áwën níkõgsan nyé áyāl e kúmbe eche nyédíí ké'ε nyédæá bán nzé mpedé nílumed nyé nílem mé edãnge, níchedne nyé yål?

5

Paale ahóbe tãngene akab dé mesón á mwembé ní Kōrinto

¹ Nwógé nén bán mod nhóg áfinté echên akábe asón, nyaa e asón eché ké bad ábe béebíí Dyöb béeheléé se békāb. Chõm éche níhóbeε édíí nén meé, mod nhóg áfinté echên akábe asón ne saá mwaád. ² Chán-nõ nyéhele nyébé kúmbe áde édíí bán ane mod níme mbéb nítãngéné nyé dásõ ndutul awóged. Mó awé abele enén ndín e dyam, nyétãngéné néε nyénané mó áfinté echên. ³ Nhóbe meé nyébel nê áyale kénéε méesaá ne nyé, nkamtan nyé pónde téé. Nhóbe byánán ndé ne nyé nén meé mmaa mbakú atómed, ⁴ ne kunze eche Sãngú Yesu Krístæ ábágé me, nhóbe nén meé nyékõgsen ane mod awé ábélé níme mbéb. Nzé nyéládné, ébê byánán ndé ne nyé, awed Sãngú Yesu Krístæ ábe

nyé ngíne ábel kéchéé éche nyéwémténé abel. ⁵ Nhede mæé nyébe ane mod á mekáá níme Satané ábel bonj Satané ábèbed éché ekob é yál. Kénéé édífí bán Satané ábèbèd éché ekob é yál, Yesue ásoŋ éché edáádəŋ á epun éche ápeé ákáad.

⁶ Nyéetəŋgenéé kúmbe abé. Nyébii nén bán mbumé ní ngun risonle' nzé behédé mwá esulten áwəd-te, melemlen nê dóo ane mod awé abelé níme mbéb áhəle ábel bad bémpəe bébel mbéb. ⁷ Nyéhúd esulten é nchun ésyāā, ábel bonj nyébē nēŋgāne mbumé mékōōlē níme mééwóo esulten, né-'áá nyékóó abé. Nyédé nén áyāle Krístəə anwé á nló nímed. Mó ambé nēé Mwān-a-Ndyəŋ ní mbód awé bémbeé nēé mende mé ngande e Nnyime-ámin, áyā e mbéb ní bad. ⁸ Né-óó, nyéwóg menyinge ne ene ngande, esulten é nchun éebāg ámpə. Abé ádəd ábē pónđé ésyāā nēŋgāne abé á bad bé Dyöb, deébéle e'bébtéd é' mekan, deebébé-'e nlem á abum. Bonj pen déwōŋ abé dékōōlē, déhíde Krístəə ne nlem nhóg, dékale-'e mbále.

⁹ Kálag eché mēntelée nyé menláá nyé mæé nyéehōŋné' bad ábe békábe mesón. ¹⁰ Saké bad ábe béedúbpe Dyöb bōo níhóbaá, kénéé édífí bán bó donje á bad békábe mesón, bédé ngoód, bédé bechib, donje ábenlé-'e myöb mé metóm. Weéhēlē-se ebāŋ échén ndín é bad á yál káŋŋ né ehídté á nkōŋsé. ¹¹ Bonj bad ábe mēntelée nyé mæé nyéehōŋné bédii bad ábe béchágé yál bán bédii bad bé Krísto bonj békábe mesón, bēbē ngoód, bēbagé myöb mé metóm edúbé, bēhābē bad mekan mé mbéb á yál, bémwag mím bwāmbwam mékōbē bó, bēbē-'e bad ábe béchibe'. Nyéedyág ké ndyéed ne échén ndín é bad. ¹² Meewóó' é kunze ké póg áhób mæé békógŋen bad ábe béesé bad bé Dyöb. Bad ábe bédé á mwembé-te bōo nyétəŋgéné akógŋen. ¹³ Dyöb dóo dékáad bad ábe béesé á mwembé-te. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Nyéhúd mod awé abele mbéb áfínté echén."

6

Mod eesómne mwānyaj

wéé bad ábe béedúbpe Krístəə

¹ Nzé nyé mod ké ahéé awánléné mwānyaj a Krísto dyam, éékāg wéé mod awé eedúbpe Krístəə áá ákáad bó. Bonj pen áke wéé bad bé Dyöb ábel bétimed bó ásé. ² Nyébii nén bán bad bé Dyöb bōo békāad bad bé nkōŋsé. Né-óó, ngāne édífí bán nyéekāad bad bé nkōŋsé, nyétəŋgéné nēé nyékáadté mpíntéd mé mekan. ³ Nyébii bán syānē-éé dékáad ángel. Nēé édífí-'áá nē, chán-nō déehelée baá mam ábe bétage mbóó áfínté echen mbwe-téé amad? ⁴ Né-óó, nzé éché ndín é mam épédé áfínté echén, nyéētím chó nēé atéd, nyékēēn wéé bad ábe mwembé méétédēē nēé dyam bán bóbó bémade nyé chó-ye? ⁵ E'són ne nyé. Nédé modmod eesáá áfínté echén awé awóó debyéé ákóm nsaj áfínté e mod bó mwānyaj ábe bēwánléné-ye? ⁶ Bonj mod atime mwānyaj akēen á kóte, bad ábe béedúbpe Dyöb békáadté-'e búmā.

⁷ Asómən áde nyésómnéé nhóg ne anínii á kóte álúmte bán nyékwédé ne akwe dēn. Edé mbonj mwānyaj ápanen wə tómaa wə ákēen mó á kóte. ⁸ Bonj nyétime nyépanne, nyédoge-'e nhóg ne anínii, nyébele nē káŋŋne wéé baányonj bé Krísto. ⁹ Nyébii nén bán bad ábe bēbele e'bébtéd é' mekan bēebáá á nkamlen ní Dyöb. Modmod eédógé nyé. Bad ábe békábe mesón, bad ábe bēbenle myöb mé metóm, bad ábe békábe mesón á ndáb e e'wóngé, baachóm ábe bēnaŋnad baáb baachóm bémpəe, ábén bad bésyāā bó modmod bēebáá á nkamlen ní Dyöb. ¹⁰ Bad ábe béchibe', bad ábe bédé ngoód, bad ábe bēbagé yál á amwé á mím, bad ábe bēhóbe bad mekan mé mbéb á yál ne bad ábe bédumne bad bwēm bó modmod bēebáá á nkamlen ní Dyöb.

¹¹ Nyé donje á bad nyēbeláá échén ndín é mekan. Boŋ á dīn áde Sǎngú Yesu Krístǎa ne á Edǎádǎŋ éche áded Dyǒb, béhúdé nyé nímén mbéb á yǎl, nyédé bad ábe bésáá, Dyǒb ábǎnné nyé née bad ábe bésáá, nyékǒbnédé-é á s'ó é' Dyǒb.

Nyēbenlad échen yǎl ábe Dyǒb edúbe

¹² Nyé mod nhóg ahele ahób aá, “Nwóó kunze ábel kéchéé éche ndás abel.” Nê áde mbále. Boŋ pen saké chǒm ésyǎal éche mod ábeleé éwǒŋŋan. Mod ahele ahób aá “Nwóó kunze ábel kéchéé éche ndás abel.” Boŋ chǒm ké éhéé éetǎŋgenéé née étetedé me ntǎŋ. ¹³ Mod ampée ahele ahób aá “Bébélé ndyééd áyǎle abum, bébél-le abum áyǎle ndyééd.” Nê áde mbále. Boŋ Dyǒb débél ábé bwém bépé á asóg. Dyǒb déebeleé alonggé á moonoyŋ aá bébenle mbinde é mekan boŋ abelé dó aá bébenle Sǎngwéé, Sǎngwéé mós-’aá atǒgne yǎl e moonoyŋ. ¹⁴ Dyǒb dǎmpuúid Sǎngwéé, nê dós-’aá ábenlédté eche ngine ápuud syáné. ¹⁵ Nyéebii’ é nén bán échen yǎl chǒó édé pág éche ébélé yǎl eche Yesueye? Né-óó, nhele ntéd pág é yǎl éche Krístǎa boŋ nke nílatén ne yǎl e akwalee-ye? Eetǎŋgenéé abé nê mbéd! ¹⁶ Ké’ é nyéebii’ é bán mod awé atédé eche yǎl boŋ álatén yǎl e akwalee abelé búmǒ bétímé yǎl póg-é? Eténlédé á kálag e Dyǒb nén bán, “Éché yǎl ébe étim yǎl póg.” ¹⁷ Boŋ mod awé mós-’ é adé nhóg ne Sǎngwéé abele átim mod nhóg ne mós á edǎádǎŋ. ¹⁸ Nyéewóó’ é dyam dé abel ne mbinde é mekan. Mbéb ké níhéé mémpée níme mod ábeleé méenanéé eche yǎl. Mod awé akábé asón abelé mbéb tǎŋgene eche yǎl. ¹⁹ Nyéebii’ é bán échen yǎl édií abón áde Edǎádǎŋ éche Esáá édyee’ é áte-ye? Dyǒb dǒó ábágé nyé échen yǎl. Saké nyé nyéwóó chǒ, Dyǒb dǒó áwóó nyé. ²⁰ Dyǒb ácháné nyé ne nkun níme níchábé ámin. Né-óó, nyēbenled échen yǎl ábe Dyǒb edúbe.

7

Paale alébe bad tǎŋgene e’wǒŋgé

¹ Bǒǒb-pǒǒ, mǎlǎá nyé tǎŋgene mekan níme nyétélé á kálag éché nyéténlé me. Ebóó bán mod eewóó’ mmwáád.* ² Boŋ ngáne édií bán akáb dé mesón ábuú áte bwám bwam, ébóó bán mwenchóm tée áwǒŋ awé mmwáád, mmwáád tée-’ é awǒŋ awe nchóm. ³ Mwenchóm tée atǎŋgéné ábelé’ mekan níme mwenchóm atǎŋgéné mwaád abele, mmwáád tée-’ é atǎŋgéné ábelé mekan níme mmwáád atǎŋgéné nchóm abele. ⁴ Mmwáád mwén eékamlánné eche yǎl, nchóm mós akamlan mós, melellem nê dǒó mwenchóm eékamlánné eche yǎl, mwaád mós akamlan mós. ⁵ Nyé ábe nyéwǒŋné, mod ké nhóg eebǎŋné waáb e’ noŋ é’sé, éetóméé né nyé bèn nyéchémtné bán nyébel nê á esón é pǒndé, ábel boŋ nyéwǒŋ pǒndé e bwám ákáne. Boŋ pen ámbíd e nê nyétǎŋgéné abé ámpé ngáne nyénsébéé abé, ábel boŋ Satane eépiínád nyé mekágsen ákáb asón. ⁶ Meehóbéé nén meé nnyágte nyé ábel nê, boŋ nhóbe meé nê dǒó ébóó bán nyébel. ⁷ Mendǎŋ pen meé bad bésyǎal bébê áde béewǒŋné née me. Boŋ mod tée awóó nde eche Dyǒb ábágé mós. Abelé donje á bad aá béwǒŋ mewémten áwǒŋ mmwáád ké’ é nchóm, ábél-le ábinií aá béewóó’.

⁸ Bǒǒb-pǒǒ nlǎŋge nyé bad ábe béewóó bebaád ké’ é bechóm ne ábe bédé bekúd meé, ébóó bán nyéewóó bebaád ké’ é bechóm ngáne me-’ é méewóó’ é. ⁹ Boŋ pen, nzé nyéehel yǎl akób, mod-tée awǒŋ mmwáád ké’ é nchóm. Nhóbe nén áyǎle édé mboŋ mod áwǒŋ mmwáád ké’ é mmwáád áwǒŋ nchóm, tómaa áwǒŋ esíí é ngine áte weé né mǒsonwǒŋ áde wéewóó’ é.

* 7:1 Eewóó’ mmwáád, donje á kálag áwóó: eénaŋnáád mmwáád.

¹⁰ Βααβ-παό, ne bad ábe béwóó bebaád ké'ε bechóm, saké με nhóbe' pen, Sánjú Yesue mó ahóbe'. Ahóbe nén aá mmwaád eetânģeneé nchóm atede. ¹¹ Boη nzé edé bán atédte nchóm, atânģéné adyεε ésebán awóó' nchóm ampée, ké'ε bó nchóm bétim ásē. Mwenchóm-me eetânģeneé née ánáné mmwaád á e'wóngé.

¹² Βααβ-παό, ne nyé bad ábe nyélyagé ásē, με-εé nhóbe' saké Sánjú Yesue. Nhóbe nén meé, mod awé adúbpé awé awóó mmwaád awé eedúbpe boη ákwentén aá búmō bédyεε, ane mod eénānē' ene ndín e mmwaád á e'wóngé. ¹³ Nzé mmwaád, awé mó-'ε adúbpé awóó mod awé eedúbpe awé akwenténé mó awóη, ane mmwaád eetânģeneé ane mod atede. ¹⁴ Nhóbe nē áyāle nzé mod awé eedúbpe awóó mmwaád awé adúbpé, ákobnéd á'sō é' Dyób, abé áde adíi mod nhóg ne mmwaád awé adúbpé. Melemlem, nzé mmwaád awé eedúbpe awóó mod awé adúbpé, ane mmwaád ákobnéd á'sō é' Dyób abé áde adíi nhóg ne mod awé adúbpé. Nzé énkémbé nē, né bán ábe ábén bad béchyáá' é béekobnadté á'sō é' Dyób. Boη edé nén bán békobnad á'sō é' Dyób. ¹⁵ Boη pen nzé mod awé adúbpé awóó mod awé eedúbpe, boη awé eedúbpe ahóbe' aá e'wóngé é'maa nyétdē, é'maa. Nzé nē ábénléde, mod awé adúbpé awóó kunze ádyεε nē ésebán bényágte mó ádyεε á ndáb e e'wóngé. Dyób áhede aá syáné débē nsaj ne nhóg ne aníníi. ¹⁶ Wε, mmwaád awé adúbpé Yesue, kapóg ehele ésoη alongé áde awoη nchóm awé eedúbpe. Melemlem ne we mwēnchóm awé edúbpé, kapóg ehele ésoη alongé áde awoη mmwaád awé eedúbpe.

Paale aá bad bébê ngáne Dyób dēmpwēdté b́

¹⁷ Boη pen Sánjú Yesue amaá atii ngáne alongé áde syáné mod té átânģéné abé. Né-óó, syáné mod téé ábē nyaa eché ámbēé áde Dyób dēmpwēdté syáné aá débē ábē bad. Adén dyam dōó nlanģé mwembé té. ¹⁸ Nzé edé mod awé bēmmadté ayag boη ámbíd e pónde Dyób ápwēd wε, weétimē e'chemléd ahúd ábe é'lumte nén bán bēn'yág wε. Melemlem, nzé edé mod awé bēnkēn'yagké boη Dyób ápwēd wε, weémwāg-εe béyag wε. ¹⁹ Ké béyagé mod ké'ε béeyagéé mó, né déesaá etógnén. Chóm éche edé etógnén edíi áhíd mbéndé é Dyób. ²⁰ Mod téé ábē nyaa eché ámbēé áde Dyób dēmpwēdté mó. ²¹ Nzé wembé ntāη á pónde eché Dyób dēmpwēdté wε, nén déetagte wε. Boη nzé echoη sāj ahóbe' aá wéebáá ntāη ámpē, ékōb áned. ²² Mod awé ambé ntāη Dyób ádēhób aá mópwede mó adíi née kunze áyāle Sánjú Yesue ahúde mó á mehaη. Melemlem ne mod awé énkémbé ntāη Dyób adēhób aá mópwede mó. Apwēd áde Dyób ápwédé mó ábélé adíi ntāη awé Kristāa. ²³ Dyób ácháne nyé ne nkun níme níchábé ámin. Né-óó, nyéewóglán bad ábe bēlanģe nyé mekan níme nyétânģéné abel. ²⁴ A-baányan, nhede meé mod téé áwóη alongé áde ánwōngē áde Dyób ápwédé mó.

Paale ahóbe' tãngene bekúd

ne bad ábe béewóó bebaád ké'ε bechóm

²⁵ Βααβ-παό, tãngene bad ábe béewóó bebaád ké'ε bechóm, Sánjú Yesue eelãngéé με chóm éche nítânģéné nyé aláa tãngene adén atón. Boη ké nē, awóηgen áde Sánģwéé áwóηģéné με ábē mod awé bad bésúme nílem áyāl, mēlāá nyé dyam áde níbíi meé átânģéné. ²⁶ Nnyiné nén meé ngáne ndutul edíi enén pónde, ébóó bán mod adyεε ésebán awóó' mmwaád ké'ε nchóm. ²⁷ Nzé mod amaá mmwaád awóη, eétdé mó. Nzé mod eewóo mmwaád, eéhdē mmwaád awé áwóo'ε. ²⁸ Boη nzé mod awóó mmwaád, eébeleé mbéb. Nzé mmwaád-te awóó nchóm eébeleé mbéb. Ké nē-'ε bad ábe béwóó bebaád ne

bebaád ábe béwóó bechóm békudé metake hiin á alongé ádá. Nzóm eché ekáá bonj ríhóbē nē edii, nhede meé béekudé nímén metake.

²⁹ A-baányan, chóm éche níwémtné nýe aláa edii nén, pónde eché déwóó á nkòjsé edé esón. Né-óó, bootya bōob mod awé awóó mmwaád ábii nén áá mmwaád éesaá chóm éche étómténé etógnén abé áwé alongé. ³⁰ Melemlen ne bad ábe bésudne', béétédé nē nēe dyam áde átómténé etógnén abé. Abe bō-ε bédé menyinge, béétédé nē nēe dyam áde átómténé etógnén abé. Bad ábe béchane bwēm béétédé bán bwēm ábe béchaneé bōó étómténé etógnén abé á alongé ádá. ³¹ Bad ábe behíde mekan mé nkòjsé ámbíd, béebanné nlem á yál e nímé mekan. Ayāle mekan mésyāal nime débeleé á nkòjsé-te chii, mépē á asóg. ³² Nhede meé dyamdyam détagte nýe nlem á abum. Mod awé eewóó mmwaád, Sāngwéé móó ákamtanné pónde ésyāal, ngáne ábenlé-ε bonj awóged Sāngwéé menyinge. ³³ Bonj mod awé awóó mmwaád mekan mé nkòjsé mwēn ne mwēn móó ákamtanné pónde ésyāal. Pónde téé akamtan ngáne átāngéné mwaád menyinge awóged. ³⁴ Né-óó, akamtan mekan mébe akamtan ahóg. Mmwaád-te awé eewóó nchóm, ké'ε mwān á mwaád awé eebíi mwēnchóm, Sāngwéé móó ákamtanné ne ngáne ábeléé mó. Mekan mésyāal nime ábeleé nime nlem nisyāal nábāg áhed ábel ásan á'só é' Dyōb. Bonj mmwaád awé awóó nchóm mekan mé nkòjsé mwēn ne mwēn móó ákamtanné. Pónde téé akamtan ngáne átāngéné nchóm menyinge awóged. ³⁵ Nhóbe nímén mekan mésyāal ábel bonj méwōngēn nýe. Meehóbéé meé nyétāngéné mó ahíd. Bonj nhede meé níwōngēn nýe áhíd chóm éche étāngéné ábel bonj nyēbenle Sāngwéé ne nlem nhóg.

³⁶ Nzé mod anyiné áá móōhenlé yál akób ásin káān mówōn mmwaád awé áhóbé áá mówōó', ákag á'só áwōn mó ngáne nímé mewēmtēn mélāngé mó. Nē déesaá mbéb. ³⁷ Bonj nzé mod amaá atii áwe nlem-tē, áde béēnyāgtēé mó bonj akóbé yál, amadé-ε á nlem-tē áá mówōngé ane mmwaád awé áhóbé áá mówōn, né abelé dyam áde áde bwām. ³⁸ Né-óó, nzé mod awóó mmwaád né abelé dyam á bwām. Mod awé mó-ε akóbé yál bonj eewóó mmwaád abelé dyam áde ábóó bwāmbwam.

³⁹ Mmwaád awé awóó nchóm átāngéné abé ne nchóm á alongé áde ásyāal. Bonj pen nzé nchóm awédé, awóó kunze áwōn mod awé ádáá. Ane mod pen átāngéné abé mod awé adúbpé Sāngwéé. ⁴⁰ Bonj ne me, nnyiné meé mmwaád awé nchóm awédé, ábē menyinge nzé adyēé nē áde éewóó'ε nchóm ampée. Mbíi nén meé Edáádān é Dyōb chōó élyāgte me áhób nímén mekan.

8

Paale ahóbe tāngene medyé nime bébageé e'diidinge

¹ Bōob-pōó, nhóbe tāngene medyé nime bad bébageé e'diidinge nēe mende. Edé mbále ngáne éhóbnédé nén bán "Syānē moosyāal debíi dyam." Ene ndin e e'bii bé akan ebele mod abāg kúmbe. Bonj edāngé éwéde syānē áte. ² Nzé mod awēmtan áá móbii dyam, ane mod eebíi'ε dyam ngáne átāngéné ábii. ³ Bonj nzé mod adáá Dyōb, Dyōb ábelé ábii mó.

⁴ Bōob-pōó, ríhób tāngene adyé dé medyé nime bébageé ediidinge nēe mende. Debíi nén bán e'diidinge, nédē myōb nime bébenlé mekáá, méesaá dyamdyam. Dyōb ahóg dēmpēn dōó áde. ⁵ Bad behóbe bán myōb mémpēe nime béchāgeé bán myōb méde á nkonj ní mín ké'ε á nkonj rísé. Edé-ε mbále bán myōb nime bad bēn bébenlé mekáá ne besāngwéé bé nkòjsé hiin bédé. ⁶ Bonj kénē debíi bán Dyōb ahóg dōó áde. Mó adé Titée awé ahāgé chóm ésyāal,

mó akáá-é boŋ debé á alonggé. Sángrwéé nhóg mwěmpen-naa adé. Mó adé Yesu Krístaa. Mbwiined ne mó dǎo béchágé chǎm ésyāal. Mbwiined ne mó dǎo-áa dédíí á nkǎŋsé. ⁷ Boŋ saké moosyaal abíí mǎmǎn mekan. Donje á bad pen béménténé abé e'diidinge edúbé abe nyaa eche kǎŋŋ ne chii nzé bédyág medyé, bédíí bėwěmtan bán bėbage nímé myǎb edúbé. Nlém méewúú'é bǎ á abum, né-ǎǎ bėwěmtan bán nímé medyé bėbele bėesaá'é á'sǎ é' Dyǎb. ⁸ Ndyééd ééhēlē-se ébēl bad bésán á'sǎ é' Dyǎb. Deéhēlē-se debé bad bé mbéb nzé dedyédé chǎ ké-é debé bad bé bwám áde déedyédéé chǎ. ⁹ Nyétéd pǎndé pen ngáne nyébenladté kunze eché ebágnédé nyé bad bé Krísto. Nyébenlad chǎ nyaa eche nyébenlé se áben baányan bé Krísto ábe nímab nlém méewúú'é á abum bėhún á mbėb-te. ¹⁰ Nzé mod awě nlém méewúú'é á abum anyíné nyé ábe nyéhóbé bán nyébíí akan nyédyág medyé á abón áde nímé myǎb, nyéebíí'é bán nén déted mó nlém á abum ádyé medyé nímé bėbágé abé e'diidinge néé mende-ye? ¹¹ Né-ǎǎ, we awě echágé yǎl wéé mod awě abíí akan, ehede wéé mwányon awě Krístaa áwédé áwe nlǎ áwé áyāle ábǎŋ e'bíí bė akan-e? ¹² Nzé ebelé mbėb wéé mwányon, né Krístaa mó ebelé mbėb áyāle ebelé mwányon á Krísto ebébtéd, ebébté-é mó nlém á abum. ¹³ Né-ǎǎ, nzé ndyééd eche ndyágkė ebele mwǎnned á Krísto ahúne' á mbėb-te, né méedyáá ene ndyééd ámpė mbėd, ábel boŋ, éébēlē se mwǎnned ahún á mbėb-te.

9

Kunze e bembapee bé nlomag ne nsǎn nímé bétǎŋgéné abel

¹ Me, Paale ndíí mod awě awóo kunze nēŋgáne bad bėmpėe ábe bėdúbpė. Ndíí mbapee á nlomag. Nnyíné Yesue, Sángrwéé awėd. Nyéé nyédé nēŋgáne mbakú áyāle e nsǎn nímé Sángrwéé ábélé mbwiined ne me. ² Ké bad bėmpėe bėenyíné me nēŋgáne mbapee á nlomag, nyépen nyėkobé me nén bán ndíí mbapee á nlomag. Abé áde nyédíí ne Sángrwéé nyé bėn nyédé néé e'chem ábe é'lúmte bán ndíí mbapee á nlomag.

³ Mekan nímé nímélé nlanğē bad ábe bėhǎbe me mam áyāle médíí nén: ⁴ Séewóó'é kunze bad ábe se ndyééd ne mmítéd áyāle e nsǎn nímé sébeléé-ye? ⁵ Séewóó'é kunze átéd mmwaad awě adúbpė Krístaa áhoon sé áke meke melemlem ngáne ábíníí bembapee bé nlomag bėbeléé-ye? Saá nē dǎo Sángrwéé baányan ne Petro bėbeléé-ye? ⁶ Sé Banabase bėnpen-éé sėtǎŋgéné nsǎn ábel átǎŋŋ echéd yǎl-le? ⁷ Sǎnze ehéé ébelé nsǎn boŋ mwėn átǎŋŋ eche yǎl? Nzé-módé áwǎŋ nzag e besabé boŋ eedyág ké epum é sabé ehǎg? Nzé-módé adé awě abǎŋŋe nyag ésebán amine' chǎ mbéíí ákud mǎlǎg?

⁸ Saké á nsǎŋŋen ní moonyon dēmpen rǎhóbéé nímǎn mam, mbéndé e Mose chǎmpė ehóbé melemlem. ⁹ Ehǎbe nén áa, "Weetádé nyag nsal eche esǎlte ngun." Bǎǎb-pǎǎ, nén álúmte nén bán Dyǎb átédé nyag etǎgnén-e? ¹⁰ Saá syáné bėn-éé ákǎŋtéé ahǎb-e? Syáné bėn-éé dekáǎ boŋ átélé nē. Mod awě akwale nzag ábele áa mǎǎkúđ mbote, mod awě mó-é asǎlte ngun ábele nsǎn áa mǎǎkúđ ngun. ¹¹ Sé bembapee bé nlomag séwéné mekan mé e'dáádǎŋ áfínté echēn. Edé mbėb nzé séhédné nyé mekan mé nkǎŋsé-ye? ¹² Nzé bad bėmpėe bėwóo kunze áhədēn nyé bwėm, né séwóó'é kunze áhədēn nyé bwėm tǎmaa bǎ-ye?

Boŋ séébenledéé enén kunze. Sékwěnténé metake mésyāal, ábel boŋ nén déékǎǎ' akal dé nkalan ní bwám nímé sékaléé tǎŋgene Krístaa. ¹³ Nyébíí bwám bán bad ábe bėbele nsǎn á Ndáb-e-Dyǎb, áhed dǎo bǎ-é bėkudéé echab

ndyééd. Melemlem nê dǒo bad ábe bébele nsón ábe mende á menyán mé mende, áhed dǒo bébelé békud akab dé mende. ¹⁴ Melemlem nê dǒo Sǎngwéé áhóbé aá bad ábe békale nkalanj ní bwám békud ntogén wéé bad ábe békalelé nímê nkalanj.

¹⁵ Kénéé édífí nê, meébenledéé enén kunze ké póg. Saá-kaá nê ákás bonj rítel' enén kálag ábel bonj bébenle me nímén mésyāā. Mēkwentén áwé tómaa mod ábel meewóo' nẏom ákum ekáá á tǎl tǎngene nímém nsón. ¹⁶ Meewóo' é kunze ákum ekáá á tǎl áyāle nkalanj ní bwám níme ríkaleé. Dyōb dēn dǒo áhóbé aá mbel nímén nsón. Medim ne me nzé meékale nkalanj ní bwám. ¹⁷ Nzé mmēn-éé mempweđ nímén nsón níme mbelée, né nsine nsábe. Bonj ngáne meépweđéé mó, Dyōb dēn dǒo ábágé me mó aá mbel. ¹⁸ Nsábe ríhée-ḡ ríkudéé? Nsábe níme ríkudéé rídii nén, nzé nkale nkalanj ní bwám meéhedné bad nsábe, meébenlǎdtē kunze eché rítǎngéné abenled akal áde ríkaleé nkalanj ní bwám.

¹⁹ Ndé ne mmén, meésáá ásé e mod. Bonj mbelé yǎl ntǎj a bad bésyāā ábel bonj bad híin bétim bad ábe Krísto. ²⁰ Ade mbelée nsón ne bad bé Israel, mbele mam née mod a Israel ábel bonj bétim bad bé Krísto. Kénéé édífí bán mmén meésáá ásé e mbéndé éche Mosé, ndé byánán nhíde chǒ áde mbelée nsón áfinté e bad ábe behíde chǒ. Mbele nén ábel bonj bétimen Krístā. ²¹ Melemlem nzé mbele nsón áfinté e bad ábe beesé ásé e mbéndé é Mosé, mbelé mbel' mam née bǒ. Mbele nén ábel bonj bétimen Krístā. Nén deesáá bán meehídeé mbéndé é Dyōb. Mmēn nkoó abé ásé e mbéndé e Krísto. ²² Nzé ndé ne bad ábe ádab adúbe déewúu' é áte, mbelé mbé née bǒ ábel bonj bétimen Krístā. Né-ǒ, ntime abé ngáne ébonjédte mod téé. Mbenlad nzii ké ehée ábel bonj rison alongé áde bǒ donje á bad.

²³ Mbele nímén mésyāā áyāle nhede meé nkalanj ní bwám ríkanlad, ábel bonj ríkud nnam níme nímé nkalanj nípeeneé. ²⁴ Nyébíí bán bad híin bényagte mehélé bonj mod nhóg abelé atóm baáb, ákūd-te nsábe. Né-ǒ, nyényagte ábel bonj nyékuđ nsábe. ²⁵ Mod ké ahée awé abonjan ányaged mehélé abelé ásūdéd yǎl. Abele nén ábel bonj béwáad mó ekóté é edúbé é mbonja. Eché ekóté éebeméé, ébēb. Bonj nsón níme sébelée, sébele mó ákud nsábe níme mébē á ngíndé ne á ngíndé. ²⁶ Nê ákás meényagtéé kéchán, meeluméé-'e abēm e'chog kéchán. ²⁷ Né-ǒ, nwéde yǎl áte, nsudte-'e chǒ ábel bonj ébel kéchéé éche ríhedeé me ébel. Mbele nén ábel bonj meémā bad bémpēe nkalanj ní bwám akale bonj mmén meékudé nsábe.

10

Paale aá bad bébenlǎd myōb mé metóm

¹ A-baányan, ndáá meé nyékamten ábēd betaa ábe Moséé ályágté'áá áde bébidé á Egipto. Dyōb dénlómé bǒ mbag eché elyágté'áá bǒ. Bǒ moosyāāl bēmpōj á edíé é nkwe' te ésebán behóo'. ² Aponj áde bēmpōjé á edíé é nkwe'-te ne abé áde bēmbēé ásé e mbag dēmbēl bēnkūd edusen, bēhíde-'e Mosé. ³ Bǒ moosyāāl bēndyē ndyééd e edáádəj eche Dyōb dénlómēé bǒ mbwiined ne menyáké. ⁴ Melemlem bēmmwē-'e mmíitéd mé edáádəj níme Dyōb dénlómēé bǒ mbwiined ne menyáké. Bēmmwē mendíb níme Dyōb dēmbenlé bonj mébid á ndim e aláá-te eché embé ne bǒ. Ene ndim e aláá ebédéé Krístā. * ⁵ Bonj kénē Dyōb dénkēnwógēnné bǒ bad híin menyinge. Nê dēnkēj anwúú bǒ, ndim ríhentéd bǒ áte á ehyanje.

* **10:4** Ene ndim e aláá ebédéé Krístā: Bad bé Israel bēmbíí bán ndim e aláá embé ne bǒ ngáne békágé'áá á ehyanje. Paale aá ene ndim e aláá ebédéé Krístā, Krístā-'e abédé ne bǒ.

⁶ Bɔɔb-pɔɔ, nímén mekan mésyāāl médii nêngáne elánsén ásim syánē etúu áte, nēn deewóó nlém ábel mbéb ngáne bēbélé'áá. ⁷ Nyéebenlé myòb mémpēe ngáne bó donje á bad bēbélé'áá. Eténlédé á kálag e Dyòb nēn bán, “Ábē bad bēndyēé áse, bēdyāg bwēm, bēmwāg mīm, bēbélé'-e mbinde é mekan.” ⁸ Syánē deekábé mesón ngáne bó donje á bad bēbélé'áá. Nēn dēmbēl Dyòb dénkāgsēn bō, bō bad móom mé e'kálé mébe ne e'kálé é'láán bēwé epun ehóg. ⁹ Syánē deekāgē Sāngwéé ngáne ábēd betaa bēmbenlé boŋ nyā éwúú bō. ¹⁰ Syánē deenyonnád Dyòb áte ngáne bó donje á bad bēbélé'áá. Dyòb dénlóm ángel e kwééd éwúú bō. ¹¹ Mmén mam mésyāāl mēmbenléd ábel mébē nêngáne elánsén wēe bad bēmpēe, bēntēl-le mó áse ásim syánē etúu áte. Syánē dedé bɔɔb á pónde echē nkōŋsé ríkwogé ape á asóg. ¹² Né-ɔɔ, mod á Krísto ké ahéé awé awémtné aá mótýēemé á adúbe-té átéd pónde ábel boŋ eékwāg. ¹³ Mekāgsen ké méhéé níme métáné wē, médii nyaa e mekāgsen echē etáne bad bēmpēe. Boŋ Dyòb áwóó nlém nímé bad bēhēle-se bésun mó nlém á yāl, éemwaa'áa'-e aá ékud mekāgsen níme métómé wē. Pónde echē mekāgsen mépēé, ábēl ebíd mó áte, abe áde ábēé wē ngíne átóm mó áte.

*Paale aá bad bēetāngēné
ake á ngande é myòb mémpēe*

¹⁴ Né-ɔɔ, a-baányan, nyéebenlé myòb mé metóm. ¹⁵ Nhóbe áwēn nēe bad ábe mbíí mēé bēwóó debyéé. Nyéebēn nyédol áte chóm éche rílanjéé nyé. ¹⁶ Pónde eche syánē ábe dedúbpé démúidēé mbwendé ní mīm nhóg, debage Dyòb nsāgnēn níme Krístāa. Melemlem ne ewele éche débélé déladné ádyé, debelé dedyé yāl echē Krístāa. ¹⁷ Ngáne edíí bán ewele edíí ehóg, kénéé syánē débúú áte, dedíí yāl póg, áyāle melemlem ne ewele móo dedýāgkē. ¹⁸ Nyénone bad bé Israel, bad ábe bēdyāg medyé níme bēbágé nêngáne mende á menyán, bōmpē bēlatan á menyán mé mende ábe Dyòb edubé. ¹⁹ Cheé ríkoo'é ahób hén? Nhóbé mēé e'díidíngē ábe bad bēbageé mende, ne nímé mende níme bēbageé, bédé dyam-e? ²⁰ Aáy, chóm éche ríhóbeé edíí nēn mēé, mende níme bēbageé á menyán níme bad ábe bēedúbbe Dyòb, saké Dyòb dōo bēbageé mó, e'daádāŋ bé mbéb bōo bēbageé. Mēéhēdēē mēé nyéwōŋ dyamdyam ábel ne e'daádāŋ bé mbéb. ²¹ Nyééhēlēē-se nyémíidē mbwendé níme Sāngwéé nyémíidē'-e níme e'daádāŋ bé mbéb. Nyééhēlēē-se nyéladné' ádyé ndyééd á menyán mé mende níme Sāngwéé, nyéladné'-e ádyé á menyán mé e'daádāŋ bé mbéb. ²² Dehede Dyòb kónjí ahé áte-ye? Dewēmtan bán dedé ngíne tómaa mó-ye?

Kéchéé eche débéléé débēl chō ábe Dyòb edubé

²³ Bad bēhóbe nēn bán “Dewóó kunze ábel kéchéé eche dédóó ábel.” Nē ádé mbále, boŋ saké chóm ésyāāl ébóó ábel. “Dewóó kunze ábel kéchéé eche dédóó ábel”, boŋ saké chóm ésyāāl épene nsyāŋ. ²⁴ Nyé modmod eéhēdē chóm éche épíinaad mwēmpen bwām boŋ nyéhede chóm éche éwōŋgan bad bēmpēe. ²⁵ Nyéwóó kunze ádyé kéchéé eche nyécháné á dyon-té áde nyéesēdteé dyam áde débēl boŋ nlém ríkagléd nyé á abum tāngene eche chóm éche nyécháné. ²⁶ Eténlédé á kálag e Dyòb nēn bán, “Nkōŋsé ne chóm ésyāāl éche édé áwēd-te bédíí ábe Sāngwéé.” ²⁷ Nzé mod awé eedúbbe Dyòb aléppé wē áhye dé adyé ndyééd, boŋ etíidé wēé mōkag, edyé kéchéé eche ábágé wē ésebán esēdte mó dyamdyam tāngene ene ndyééd. Nlém méekōglád wē á abum áseded dyam tāngene ene ndyééd. ²⁸ Boŋ nzé mod alāngé wē aá “Enēn ndyééd bēmbē chō nēe mende wēe e'díidíngē,” weedyāg chō áyāl echē ne ábel boŋ nlém méekōglád modmod á abum. ²⁹ Nédē, saké ngáne nē débēnlé boŋ nlém ríkagléd wē á abum boŋ bwāmbwam ngáne nē débēnlé boŋ aníníí

mod átágé áte á nlém-tê. Chee ékǎñ bonj nlém míme ríkǎglad mod ampée á abum míbel bonj meéβenlad kunze eché ebágnédé me? ³⁰ Nzé mbagé Dyöb meságnen áyāle ndyééd eché ábágé me, chán edíi bán mod ampée ahele áhōbē me mam mé mbéβ áyāl, áyāle ríbbágé meságnen. ³¹ Né-óó, kéchéé éche mod ábelé, ké ádyág ké ámwág, ábele chó ésyāal nyaa eché ebage Dyöb edúbé. ³² Nyébele chóm téé nyaa eché épeéénné mpuutéđ, ken wéε bad bé Israel, bad ábe béesě bad bé Israel, ké'ε mwembé rí Dyöb. ³³ Nyébele mam melemlem ngáne míbeléé. Nwane áte áwóged mod asyāal menyínge áyāl e chóm téé éche míbeléé. Meéβelēē chóm éche ébóñnéđé me bonj mbéle chóm éche ébóñnéđé moosyāal, ábel bonj Dyöb ásonj alongé á moosyāal.

11

¹ Né-óó, nyéhíde' mímēm mbeltéd ngáne me-ε ríhídeé mbeltéd míme Krístāē.

Paale ahóbe tǎngene akúten dé nló á mwembé-te

² Bǎǎb-pǎǎ, nkene nyé áyāle nyékamtan me pónđé ésyāal, nyéhíde-ε elem éche mén'yágédte nyé. ³ Bonj ndǎǎ meé nyésǎñten nén bán Krístāē mó adé nló ámín e baachóm bésyāal, mwENCHÓM-me abé nló ámín e mwaád. Dyöb dǎ-áá adé nló ámín e Krístāē. ⁴ MwENCHÓM ké ahéé awé akáñne' ké'ε ahóbe mekan á đín á Dyöb bonj akúten nló, awógte Krístāē awé adé nló ámín eché e'són. ⁵ Mmwaád-te awé akáñne' ké'ε ahóbe mekan á đín á Dyöb bonj eekútene nló, awógte nchóm awé adé nló ámín eché e'són. Nhǎñlén ké nhóg méesaá átínté ene ndín e mmwaád ne mmwaád awé akǎñné nló. ⁶ Mmwaád awé eekútan nló, émbē mbonj né anǎñ mó ngen póg. Ngáne edíi-áá dyam dé akwágké mmwaád ákǎñ nló ké'ε áselen nyonj, bebaád békútan mítab nló. ⁷ MwENCHÓM eetǎngeneéé nló akúten ngáne edíi bán ahág áde Dyöb áhágé mó á nwágén míme álúmte éche edúbé. Bonj ahágé mmwaád álúmed edúbé é mwENCHÓM. ⁸ Dyöb dénkēnhágénné mwENCHÓM mmwaád, bonj anhágén mmwaád mwENCHÓM. ⁹ Saá-kaá mmwaád anǎñ bonj Dyöb áhágé mwENCHÓM bonj mwENCHÓM mó anǎñ bonj Dyöb áhágé mmwaád. ¹⁰ Ayāl e enén nzǎm mmwaád átǎngénéé néε áwóó e'chem á nló ábel bonj ángel ényín. ¹¹ Kénē-ε, ngáne déđíi nhóg ne Sǎngwéé, mmwaád éēhēlēē-se abé ésebán mwENCHÓM, mwENCHÓM-me éēhēlēē-se abé ésebán mmwaád. ¹² Edé nē áyāle Dyöb dénhágén mmwaád mwENCHÓM, nē dǎ-áá mmwaád-te áchyáá'ε mwENCHÓM. Bonj bwēm é'syāal é'húu ne Dyöb. ¹³ Nyébēn nyénǎn áte, mmwaád atǎngénéé akáne á elad é bad bé Dyöb áde éekutenéé nló-ye? ¹⁴ Nyaa eché Dyöb áhágé bad chēn eelúmtéé nén bán édé akwágké mwENCHÓM átede esid ékwog mó á nló bwámbwam-ε? ¹⁵ Bonj nzé esid échábé mmwaád ébele ábonj. Dyöb ábágé mó esid néε ekúten é nló. ¹⁶ Nzé mod ahéde áđen dyam apenten, chóm ésyāal éche ríwóó ahób edíi nén meé, syāñé ne mwembé rí Dyöb rísyāal, deewóó'ε nyaa empée eché débeléé mímén mekan, mwembé rí Dyöb-pe méewóó'ε.

Ndyéed e Sǎngú

(Mat 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Bonj tǎngene mímén mekan míme rílanjgeé nyé bǎǎb, méēhēlēē-se ríkené nyé áyāle nzé nyébomé ábele Dyöb, mekan mé mbéβ móó nyébeléé saké mé bwám. ¹⁸ Dyam dé'só, nwóge bán nzé nyébomé néε mwembé, nkabén míbelé ríbé átínté echēn, ndúbpé-ε nén meé kapóg nē áde mbále. ¹⁹ Nkabén ríǎngénéé abé átínté echēn pen, ábel bonj bad ábe békoo Dyöb ahíd bényínned. ²⁰ Né-óó nzé nyébomé nēngáne elad é bad bé Dyöb, saké Ndyéed e Sǎngú nyédyágkē. ²¹ Ayāle nzé nyébomé ádyé Ndyéed e Sǎngú, mod téé adyág

eche ndyééd ésebán asine waáb, nê ábele baahóg bébâg nzaa, ábiníí-'e mím mekób bó. ²² Nédé edé nén bán nyéewóo'é nímén mendáb míme nyétàngéné medyé adyé nyémwäg-ke mím áte-ye? Ké'e nyényine' bán mwembé ní Dyöb meesaá dyamdyam, nyékwägtē-'e bad ábe béewóo chöm éche bédyágkē? Cheé nyéhedeé bán rílaa nyé tângene adén akan? Nyéhede bán nkene nyé-ye? Meéhēlē-se míbel nê.

²³ Nhóbe nén áyāle chöm éche Sängwéeé an'yāgēdtē me chōo me-'e rílangé nyé nén, mímé nkuu dēn áde békíí Sängú Yesue ntúrē, antéd ewele, ²⁴ aságnēn Dyöb, akáb chō áte, áhābē aá, "Echem yāl nén, ebāgnédé áyāl echēn. Nyébele nén ákamten me." ²⁵ Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melemlen ne mbwendé ní mím. Anhób aá, "Mmēn mbwendé ní mím ndíi melē mékōālē mé Dyöb míme mímēm mekií mésógtēné. Nyébele nén pōndé téé ákamten me." ²⁶ Nén álúmte nén bán pōndé téé echē nyédyágkē échēn ewele nyémwäg-ke mímén mím, nyékale kwééd eche Sängwéeé kōōn ne á pōndé eche ápéé.

²⁷ Né-óó, kenzéé awē adyāg échēn ewele, ámwäg-ke mímén mím nyaa eche éébāgē Sängwéeé edúbé né abelē mbé b tângene yāl ne mekií míme Sängwéeé. ²⁸ Né-óó, mod téé ásebe ásimen yāl bon adyé ewele, ámwē-'e mím míme Sängwéeé. ²⁹ Nyébel nê áyāle kenzéé awē adyāg échē ewele ámwäg-ke mímé mím, bon eékoo ahé á nlém-tē aá yāl eche Sängwéeé chō edé, ákudtéd yāl nkógsen adyé áde adyágkē échē ewele, ámwäg-ke mímé mím. ³⁰ Nê dōó ákōá bon nyé bad híin nyéchiitéd, nyékonlé-'e, donge-'e béwédé. ³¹ Bon nzé syānē desébpé yāl akáad, né Dyöb déekógsenné syānē. ³² Bon Sängwéeé akáadte, akógsan-ne syānē áyāle mewuse míme débélé ábel bon eebáá syānē áyāl áde akáadte nkōñsé. ³³ Né-óó, a-baányan, nzé nyélādné ádyé ndyééd e Sängú, désinē nhóg ne aníníí. ³⁴ Nyé ké ahéé awē nzaa ékóbé, adyé ndyééd á ndáb, ábel bon nzé nyélādné weébēlē akan áde débēl bon Dyöb akáad wē. Tângene mekan mémpēe, nzé mpedé, dōó mēlāā'ē nyé ngāne nyétàngéné ábel.

12

Nde eche éhúú ne Edáádān éche Esáá

¹ Bōōp-ōó a-baányan, ndáá meé nyébíi mbále tângene nde eche Edáádān éche Esáá ébageé. ² Nyébíi nén bán áde nyénkēmbíí'ē Dyöb, béntéd nyé nlém á ábum, bēpānéd nyé nzii ábele myöb míme mééhābē akan. ³ Né-óó, ndáá meé nyébíi nén bán modmod awē Edáádān é Dyöb élyágtéé, ééhēlē-se ahób aá, "Ebómán ne Yesue." Nê dō-áá modmod ééhēlē-se ahób aá, "Yesue adíí Sängwéeé," étóméé nê Edáádān éche Esáá élyágté mó.

⁴ Nde edé nyaa ne nyaa, bon melemlen mé Edáádān móó mébage échē nde. ⁵ Nyaa éche déhele débēl nsón ní Dyöb edé nyaa ne nyaa, bon melemlen mé Dyöb móó bébenléé. ⁶ Ngude eche débēnléé nsón edé nyaa ne nyaa, bon melemlen mé Dyöb móó débēnladté áde debyéé ábel nsón. ⁷ Mod-téé akudé chöm éche Edáádān élyágtéé mó ábel, nê áde-'e á mbon ní moosyāá. ⁸ Edáádān élyágté mod nhóg áhób dyam ne debyéé, melemlen mé Edáádān mélyágté aníníí mod áyāgd bad ne debyéé. ⁹ Melemlen mé Edáádān míme mébele bon mod nhóg awón adube aá Dyöb débēl dyam áde áhóbé aá ábel bōōb ábēl-'e dō, mímé melemlen mé Edáádān móó mébage aníníí mod ngine áhood bad. ¹⁰ Echē Edáádān ébage mod nhóg ngine ábel mekan mé menyáké, ábēl-le aníníí álāngē bad mekan á dīn á Dyöb. Chōó ébágé-'e bad bēmpēe debyéé ásoñten ké chöm éche mod áhóbéé ké'e ábeleé éhúú ne Edáádān é Dyöb ké'e éehúú'ē. Melemlen mé Edáádān mébage mod nhóg debyéé áhób mehób mémpēe, ábē-'e aníníí debyéé átóge mehób míme ábē bad béhóbéé.

¹¹ Melemlem mé Edaðádəŋ móo mébele nímén mekan mésyāāl, abage mod téé echè nde ngáne ádáá.

Elad é bad bé Dyöb édti née

yäl póg eche ewóó pág hiiin

¹² Yäl edii póg boŋ ewóó pág hiiin. Kénée édti-'aá bán yäl edé pág ne pág, edii yäl póg. Melemlem né dóo édti ne Krístəə. ¹³ Melemlem nē dóo syānē moosyāāl, bad bé Israel ne bad ábe béesé bad bé Israel, betāŋ ne kunze, Edaðádəŋ ehóg ébéle dekudé edusen boŋ debé pág éche ébéle ene yäl póg. Dyöb áhédé-ε syānē melemlem mé Edaðádəŋ á nlém-té.

¹⁴ Saké pág póg chó ebelé yäl e moonyon, boŋ pág hiiin. ¹⁵ Nzé ekuu éhele-se ehób aá, "Ayāle nēn meésaa ekáá, meésaa á yäl e moonyon," nēn déélūmtéé bán eésaa á yäl e moonyon. ¹⁶ Nzé etúu-'ε éhele-se ehób aá "Ayāle meésaa díd, meésaa á yäl e moonyon," nēn déehelée-se álūmēd bán eésaa áyāl e ene yäl. ¹⁷ Nzé yäl esyāāl embé díd dēmpen, né chán ámwagké dyam awóg? Nzé yäl esyāāl embé etúu chēmpen, né chán ámwagké chōm elod awóg? ¹⁸ Boŋ edé nēn bán Dyöb ábánné pág téé á yäl e moonyon ngáne ádáá. ¹⁹ Nzé pág póg chóo yäl e moonyon émbē, ne béechəgké chó bán yäl. ²⁰ Edé nēn bán pág edé hiiin boŋ yäl póg chóo ewóó chó. ²¹ Né-óó, díd déehelée-se aláá ekáá aá, "Meetógnenē wε." Nlō-'ε méehelée-se nláá mekuu aá, "Meetógnenē wε." ²² Etímé anyínned pen nēn bán pág é yäl éche dényíneé bán eésaa dyamdyam chóo étómténé etógnén abé. ²³ Pág é yäl-le éche dényíneé bán éewóó'ε edúbé chóo débageé edúbé bwāmbwam. Eche dényíneé-ε bán éeboó'ε álūmten, chóo dékoo'ε anōn. ²⁴ Pág éché ébóó álūmten chó-'ε éetógnenē échén pág. Dyöb ábelé yäl e moonyon nyaa eché pág éche ényínnad byánán eésaa etógnén, chóo débageé edúbé bwāmbwam. ²⁵ Abelé nē ábel boŋ nkabén méebāg á yäl e moonyon, boŋ pen pág téé éwōŋgan waáb. ²⁶ Nzé pág e yäl póg etage, échinií ésyāāl chōmpé ébelé étage'. Nzé pág póg ekudé mekenag, échinií ámpé ébelé éwógén mó menyinge.

²⁷ Né-óó, nyé moosyāāl nyédti yäl eché Krístəə, nyé mod téé-'ε nyédti pág eché ene yäl. ²⁸ Dyöb ábágé bad nsón á mwembé-te nyaa ne nyaa. Asébpé ábelé baahóg bembapεε bé nlómag, ámbíd ené, ápwédé bekal bé'daðádəŋ boŋ apwédé-ε bemeléede. Ampwéd-te bad ábe ámbéε ngine ábel menyáké, ápwéd bad ábe ábágé ngine áhood bad, ápwéd bad ábe béwōŋgan bad, ápwéd bad ábe ábágé debyéé ályáged bad, ápwéd-te bad ábe ábágé debyéé áhób mehób mé bad bēmpēe. ²⁹ Saké bad bésyāāl bédé bembapεε bé nlómag, saké bad bésyāāl bédé bekal bé'daðádəŋ, saké bad bésyāāl bédé bemeléede, saké bad bésyāāl bédé bekal bé menyáké. ³⁰ Saké bad bésyāāl Dyöb ábágé ngine áhood bad, saké bad bésyāāl Dyöb ábágé debyéé áhób mehób mémpēe. Saké bad bésyāāl Dyöb ábágé debyéé átóge mehób mémpēe. ³¹ Nyébane nlém áyāl e nde éche étómténé etógnén abé.

Kéné-'ε méédti nlúméd nyé nzii epée eché étómténé aboŋ tómaa échinií.

13

Edé etógnén ádəŋ bad

¹ Nzé nhóbe mehób mé baányon ne mé ángel boŋ meédəə baányon, ehób échəm édti néε nkāŋ nime míbele ntəgag ké'ε ngāŋ eché békumεé. ² Nzé mbyéé' nkalan ní Dyöb akal, nzé nsōŋŋan mekan mé é koŋnéd mésyāāl, nwóó debyéé ásyāāl, nwóó-'ε adúbé áde níhele-se nhób méé mbəəd éhəŋŋen e'dii, boŋ meédəə bad, né meésaa dyamdyam. ³ Nzé mbage bad chōm ésyāāl éche níwóó, nkwēnténé-'ε ábe echem yäl méé béhyád, áde meédəə'ε baányon, bwām é'héé

nê ábélé me? ⁴ Mod awě adáá bad, abélé áwesán, álúmtē-’e e’boŋ bé nlém. Eesídéé bad, eesaá kúmbe. ⁵ Mod awě adáá bad, eebáŋké ewaŋge, eéhēdtēē eche yál chēmpēn bwám, eewámsánné alij, eékoŋgēé-’e mekan mé mbéb á nlém-tē. ⁶ Mod awě adáá bad, eewóŋgēé mekan mé mbéb menyiŋge, mekan míme metáŋgéné mó áwóŋgēé menyiŋge. ⁷ Mod awě adáá bad, akobe mekan mésyāā, adúŋpe mekan mésyāā, awóó’ e’lyág bé nlém pónde ésyāā, ákaá-’e nlém pónde ésyāā. ⁸ Edaŋge eēwōó’ é asóg. Ahób dé mehób á dín á Dyób dépē á asóg, ahób dé mehób mémpēe, ámaa, debyéé-’e áde mod áwóó’ é, ápē á asóg. ⁹ E’bii bé akan ábesyānē béélónéé mbon, akal áde sékaleé nkalanŋ ní Dyób, séelónéé mbon. ¹⁰ Boŋ áde mekan míme melóné mbon mépēé, mekan míme méelone mbon mépē á asóg. ¹¹ Ade níbéde mwēndem nhóbé’áá née mwēndem, mímēm mewēmtēn mémbēē mewēmtēn mé mwēndem, ndolé-’e akan áte née mwēndem. Boŋ bōob áde nídíi mod ambáá, ntēdté abé á mwēndem. ¹² Denyíne chōm bōob nēŋgáne á ebudbud-tē á dyenē-te. Boŋ ámbíd e pónde, syānē déēnyín Dyób, syānē ne mó dénōnné-’e e’só ne e’só. Meébudéé Dyób asōŋten bōob bwám, boŋ pónde eche ehúe’ mésoŋtēn mó melemlen ngáne mómpē ásoŋtēnnē me bwám. ¹³ Né-óó, metōte meláán méde; áwōŋ adúbe, áwōŋ e’lyág bé nlém ne áwōŋ edaŋge. Boŋ atōte áde átómténé etógnén abé átínté e nímén meláán, ádíi áwōŋ edaŋge.

14

Nde émpēe eche ehúu ne Edáádāŋ

¹ Nyéwan áte ádaŋ bad, nyéwōŋ-’e nlém áte ákud mende míme Edáádāŋ ébagaé nyé, bwámbwam áláa bad mekan á dín á Dyób. ² Mod awě ahóbe mehób mémpēe eehóbéé wēe bad boŋ wēe Dyób dōo áhóbéé. A mbále, modmod eesōŋtánné dyam áde áhóbéé. Kénéé ngíne e Edáádāŋ élyáŋtēé mó áhób mekan, bad ábe álāŋgēé míme mekan, ne bō, míme mekan médíi mekan míme mod éesōŋtānnē. ³ Mod awě ahóbe mekan á dín á Dyób, ahóbe mó áwōŋgen bad áwúu áte, áwéd bad nlém á abum ne áhóded bad nlém á abum. ⁴ Bad ábe béhóbe mehób mémpēe béwōŋgan échab yál boŋ bad ábe béhóbe mekan á dín á Dyób béhóbe mó áwōŋgen mwembé rísyāā. ⁵ Ndaá meé nyé moosyāā nyéhóbe mehób mémpēe, boŋ métómtēn adāŋ meé nyéhóbe mekan á dín á Dyób. Mod awě ahóbe mekan á dín á Dyób, atómé mod awě ahóbe mehób mémpēe, éetóméé né atóŋke’ chōm éche áhóbéé ábel boŋ áwōŋgen mwembé.

⁶ Né-óó, a-baányanŋ, nzé mpedé áwēn boŋ nhóbe mehób mémpēe, né chán méwōŋgēnnē nyé? Meéhēlē-se nwōŋgén nyé ké mwátíid, nzé meépeene dyam áde Dyób álúmté me, ké’ e dyam áde níbíi, ké’ e ahób mekan á dín á Dyób, ké’ e dyam áde méyāgēdtē nyé.

⁷ Dētéd elonŋ ne ndiŋgé, bwēm ábe béesē á alonŋgé ábe bébenladté ákum mesíke. Chán mod áhele se abíi nkāŋgé míme békónéé nzé béekumé mó bwám. ⁸ Nzé mod áhele elonŋ atóŋ éche élád bad áke á bel, boŋ eetōo chō bwám, né chán áhele ábēl boŋ bébōŋsēn áke á bel? ⁹ Né dōo édíi ne nyé ámpē. Nzé nyéhede mehób mémpēe ahób boŋ nyéhóbe mekan míme méēwōo nsōŋten, nzé mod eebíi dyam áde nyéhóbéé, né nyéhóbe nēŋgáne epub éche étóme’. ¹⁰ Mehób méde á nkōŋsē-te nyaa ne nyaa, ké ehōg-ke éesaá éche éewóo nsōŋten. ¹¹ Boŋ nzé meebíi ehób éche mod áhóbéé, mod awě ahóbe chō ábē nken áwēm, me-’e mbé nken áwē. ¹² Ngáne nyéhedeé bán nyébele mekan míme Edáádāŋ é Dyób élyáŋtēé nyé ábel, nyéwane áte nyébele’ míme mébele boŋ mwembé níkwogé bwám.

13 Né-óó, mod awê ahóbe mehób mémpēe atáŋgéné akáné ábel boŋ Dyóð ábel mós átóge chóm éche áhóbeé. 14 Ayāle nzé nkánne' ne ehób émpēe, échēm edaáðan chós ékánne, boŋ mmēn meebyéé' é chóm éche ríhóbéé. 15 Cheé-ō rítáŋgéné ábel? Ntáŋgéné akáne ne échēm edaáðan, nkáné-ε ne nímēm nlém. Mēkōnē nkáŋgé ne échēm edaáðan, ríkōnē-ε ne nímēm nlém. 16 Nzé ebēnlad échōŋ edaáðan ábe Dyóð mekenag, chán mod a ngŋn awê adé ásē, áhóbpé aá, “ébé nē” áde éēsōŋtēneé dyam áde éhóbeé. 17 Ehele-se ékené Dyóð bwām boŋ dyam áde éhóbeé déēwōŋgān mod awê alyágé ásē ne awōŋgen dēn. 18 Nságnan Dyóð nēn mēé nhóbe mehób mémpēe tómaa nyé bad bésyāā, 19 boŋ kéné, nzé dedé á mwembé-te, mēðāŋ mēé ríhób metote métāan míme méwōŋ nsōŋtēn, ábel boŋ bad béyáge, tómaa áhób metote ekálé dyóm míme méēwōo nsōŋtēn.

20 A-baányan, nyéewóó' mewēmten mé bēndem. Nyébē pen nēe bēndem ábe béebii chóm éche mbéb rídíí. Boŋ á mewēmten nyébē nēe bad ábe békwogé. 21 Eténlédé á kálag e Dyóð nēn bán me Sáŋgwéé nhóbe nēn mēé, “Mēbelén bad ábe béhóbe mehób mémpēe áhób wéé ábēm bad. Mēbelén e'beb é' beken bé bad, boŋ ké ábēm bad béewógēnné me.”

22 Né-óó, ahób dé mehób mémpēe ádíí e'chemléd ne bad ábe béedúbpe, saké ne bad ábe bédúbpe. Ahób-pe mekan á dín á Dyóð ádíí e'chemléd ne bad ábe bédúbpe, saké ne bad ábe béedúbpe. 23 Nzé bad bésyāāl béhóbe mehób mémpēe áde bédíí á mwembé-te, boŋ donge á bad ábe béēsōŋtēne mekan mé Dyóð ké'ε bad ábe béedúbpe Krístāā bésólé, béehóbpé bán nyépag mīn-ε? 24 Boŋ nzé bad bésyāāl béhóbe mekan á dín á Dyóð, boŋ donge á bad ábe béēsōŋtēne chóm éche béhóbeé ké'ε bad ábe béedúbpe Krístāā bésólé, awóg áde béwōgkē nkalaŋ rí Dyóð, débēl bébii bán bébele mbéb, békwédé nkāá á'só é Dyóð. 25 Mmē nkalaŋ mēhūd bós mekan míme bēnkoo' é á nlém-té. Békwé-ε ásē, bébagé Dyóð edúbé béhóbē nēn bán, “Ne mbále, Dyóð adé átínté echēn.”

Paale ad mpuutéð mébag á mwembé-te

26 A-baányan, chóm éche ríkoo' é ahób édíí nēn, nzé nyéládné á mwembé-te, mod nhóg abelé awōŋ nkáŋgé, ampée-ε awōŋ chóm éche áyágtéé, ampée awōŋ dyam áde Dyóð álúmte mós, ampée awōŋ dyam áde áhóbpé á ehób émpēe, ampée-ε abé awé atógke mehób mémpēe. Nyébele nímēm mésyāāl áwōŋgen mwembé. 27 Nzé bad béhóbe mehób mémpēe, bad béehóbē tómaa beláán, bós mod téé áhóbē ámbld eche waáb amáá ahób. Mod-te atáŋgéné abé awé atógke chóm éche béhóbeé. 28 Boŋ nzé mod eésé awé atógke', mod awé ahóbe mehób mémpēe, atáŋgéné nēe ádíbé nsal, áhóbē áwe nlém-té ne wéé Dyóð. 29 Ade bad bébe ké'ε beláán beláŋgeé bad mekan á dín á Dyóð, ábíníí bad bétáŋgéné béwōglaŋ ábii ké chóm éche béhóbeé étáŋgéné. 30 Boŋ nzé mod adé á mwembé-te awé akudé nkalaŋ míme Dyóð álúmte mós, mod awé ahóbe akan ásóg ahób. 31 Nyé moosyāāl nyélange bad mekan á dín á Dyóð nhógē-nhógē ábel boŋ mod téé áyágke, nē áwéde-ε mod téé nlém á abum. 32 Ndé eché Edaáðan ébagéé bad álāa bad mekan á dín á Dyóð, edíí ndé éche mod awé ahóbé míme mekan áhelese ákamlēn. 33 Dyóð déesaá Dyóð áde ápeene mpuutéð, nsan móo ápeeneé.

A mwembé mí bad bé Dyóð rísyāā, 34 bebaád bédib nsal nzé bédé á mwembé-te, bétáŋgéné abé ásē e baachóm ngáne mbéndé e Mose éhóbeé. 35 Nzé dyam adé áde bédós abii, bésédēd ábab bechóm á ndáb. Ayāle édé akwágkē mmwaád áhób dyam á mwembé-te. 36 Nyé bad bé Kōrinto, áwēn dōo eyale é Dyóð émbldtē-ye? Awēn dēmpēn-εé eyale é Dyóð émpēé-ye?

³⁷ Nzé mod anyíne yäl aá módē mod awē alānge bad mekan á ðin á Dyöb, ké'ε aá mōwōō nde echē ehúú ne Edāādān, atāngēné abii aá dyam áde rítenléé nyé ádii dyam áde Sāngwéé áhóbé aá nyébel. ³⁸ Boñ nzé ahóbe aá mōhídté nímén mekan nyéhúd mō mīd áyāl. ³⁹ Né-ōó, a-baányan, nyébane nlém álāa bad mekan á ðin á Dyöb, boñ nyéekáá bad áhób mehób mémpēe. ⁴⁰ Nyébele mekan mésyāäl bwām, nyébele-ε mō nyaa echē etāngēné.

15

Mpuu níme Yesu Krístāa

¹ Bōōb-pōó, a-baányan, nkamtan nyé nkalanj ní bwām níme mēnkaleé nyé. Nyēnkob mō, nībélé-ε nyēsūmnédé áyāl e adúbe áde nyéwōó. ² Nzé nyédii nyéchānnédé áyāl e nímē nkalanj níme édíí bán mōó nípēene e'soósonj, né nyéékúd e'soósonj, éetómēé né adúbe áde nyédúbpé Krístāa, dō-ε ádé ngēn. ³ Menkalé nyé nkalanj níme mēnkudté, mō-'aá rítómténé etógnén abé. Mmē nkalanj, rídé nēn bán Krístāa anwē á nló nímēd ngāne éténlédé á kálag e Dyöb. ⁴ Eténlédé nēn bán bēnlímē mō, ápuū ámbíd e e'pun é'láán. ⁵ Anlúmed Petro yäl, boñ ámbíd e pónde anlúmed-te ábinií bembapēe yäl. ⁶ Ámbíd enē, tómaa mbwókēl é bad étāan ábe bēhídé'áá mō anlúmed bō yäl álúmed ahóg. Ábē bad híin bēdíi bédé á alongé chíi, donge-ε bémáá awé. ⁷ Ámbíd e pónde anlúmed Jemse yäl, boñ álúmed-te ábinií bembapēe bé nlomag bésyāäl yäl. ⁸ Káāne á asóg anlúmed mémpē yäl, kénēé édíí bán ndii mod awē bēnchyāā'ε á pónde echē bad bēnkēmbíí'ε bán bēchyāa. ⁹ Nhóbe nēn áyale áftínté e bembapēe bé nlomag bésyāäl, mēe ndé mbapēe awē éesé etógnén. Meekwognedé áchagned ké nēe mbapēe a nlomag áyale menhé bad bé mwembé ní Dyöb á meséb. ¹⁰ Boñ nsimé ní Dyöb nībélé ndé chōm éche rídii. Mmē nsimé níme Dyöb ábagé-ε me, méesaá ngēn. Boñ pen mbelē nsón tómaa ábinií bembapēe bé nlomag, kénēé édíí bán saké mmēn mbelē'áá nímē nsón, nsimé ní Dyöb mōó nībédé ne me. ¹¹ Né-ōó, ké émbē bán meē nkanlé nyé nímén nkalanj, ké'ε bembapēe bé nlomag ábinií bōó békálé mō, chōm ehóg chōó syāābōo moosyāäl sékaleé, mō-'aá nyédúbpé.

Paale aá ngāne Dyöb dēmpuúdté Krístāa, bad bé Krísto bōmpē bēpuu

¹² Bōōb áde sékale-áa nēn bán Krístāa apuúdé, chán-nō nyé donge á bad nyéhele nyéhābē bán bad ábe bēwédé bēpuú'ε? ¹³ Nzé ahób áde nyéhóbéé nēn bán mpuu méesaá ámbíd e kwéed áde mbāle, né élúmté bán Krístāa enkēmpuú'ε. ¹⁴ Nzé Krístāa enkēmpuú-ε, né nkalanj níme sékanléé nyé méesaá dyamdyam, né áden adúbe ámpē déesaá dyamdyam. ¹⁵ Né nē álúmté nēn bán sékale Dyöb metóm áyāl ahób áde séhóbéé bán apuúdté Krístāa. Boñ nzé éde mbāle nēn bán bad bēpuudéé nzé bēwédé, né Dyöb dēnkēmpuúdté Krístāa. ¹⁶ Nzé bad ábe bēwédé bēpuudé, né káāne Krístāa eēpuudéé. ¹⁷ Nzé Dyöb dēnkēmpuúdté Krístāa, né adúbe áden déesaá dyamdyam, né nyédii nyédé-ε á mbéb te. ¹⁸ Né élúmed-te bán bad ábe bédúbpé Krístāa ábe bēwédé, bēbōó-ε. ¹⁹ Nzé e'lyóg bé nlém ábe séwóó áyāl wēe Krístāa é'sogé áyāl e áden alongé dēmpēn, né bad bētāngēné se ngól atómtēn dé awóg tómaa nyaa echē bēhele bēwóg bad bēmpēe.

²⁰ Boñ éde mbāle nēn bán Dyöb ápuúdté Krístāa. Mō abédé mod a'só ápuu áftínté e bad ábe bēwédé. ²¹ Dyam áde mod nhóg ábélé dōó ákás boñ bad bēwāg. Melemlem nē dōó dyam áde mod nhóg ábélé ákás boñ bad bēpuudé'. ²² Bad bésyāäl bēwē abé áde bēdíí mod nhóg ne Adame, melemlem nē dōó Dyöb débenlé bad bésyāäl bēpuu abé áde bēdíí mod nhóg ne Krístāa. ²³ Mod téé ápuu

eche pónde echē átāngéné apuu. Krīstəə, mós awē adé mod a'só āpuu, áde ápeé ámpē, bad ábe bédé ábe Krīsto bómpē bēpuú. ²⁴ Ambíd enē, asóg dépē. Ene pónde e'daádəŋ ábe é'kamlan, benkamlenε ne ngine é nkōŋsé, Krīstəə ámád echab ngine. Dó-'aá ábeé nkamlen wēε Dyōb Titéε. ²⁵ Krīstəə ábē á nkamlen káəŋ Dyōb ábəl atóm ábē bad bé ekoyí áte, ábānē-'ε bó ásē echē. ²⁶ Mod a ekoyí awē ádimténne atóm áte adii kwééd. ²⁷ Edé nēŋgáne eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, “Dyōb ábánné mekan mésyāāl ásē echē.” Elúmte bwām pen nēn bán mekan mésyāāl míme Dyōb áhóbé aá móbánné ásē e Krīstəə, Dyōb dēn déesaá áwēd-te. ²⁸ Ade bwēm ésyāāl bémaddé abé ásē e nkamlen míme Krīstəə, mwēn-νε Mwān a Dyōb, ábē ásē e Dyōb. Dyōb dó-'aá ábánné bwēm é'syāāl ásē echē, ábəl boŋ mwēn Dyōb-pe ákamlen bwēm é'syāāl ngen póg ne ngen ésyāāl.

²⁹ Bəəb-pəós, chán-nō déhəbpē áyāl e bad ábe békúidé edusen á nló mí bad ábe bémáá awé? Nzé bad ábe bēwédé béetəgné apuu, cheé ékás boŋ bédusan bad á nló mí bad ábe bémáá awé? ³⁰ Cheé-ə ékás boŋ sēbāg á nsəl rí kwééd pónde tée? ³¹ A-baányan, mbág á nsəl rí kwééd epun tée. Kúmbe eche núbééné nyé abé áde dédíi mod nhóg ne Yesu Krīstəə, Sāŋgwéé awēd, chó ekás boŋ ríhəbē nēn. ³² Nzé nnóné chó á nyaa e moonyon, nsyáŋ ké nhóg méesaá né nzum éche syáabe e'loo nyam séwánáá á Efesus. Boŋ nzé édé nēn bán bad ábe bēwédé bēepuú'é, né déhəb bán, “Dédyāg, démwāg-ke, áyāle chán mod áwē.”

³³ Nyéédognād, “E'choŋ bé mbéb é'bēbte abé á bwām.” ³⁴ Nyéewóó mewémten ámpē néε e'yókél é' bad, nyésóg-ke mbéb abel. Nyé donje á bad nyéebii'ε Dyōb. Ngáne ríhəbēé nēn, nēn átāngéné nyé akwágké akóbed.

Ngáne bad ábe bēwédé bēpuú'ε

³⁵ Boŋ mod ásedéd aaken, “Chán Dyōb áhele ápuúd bad ábe bémáá awé? Yál ehéé bēwōŋgē?” ³⁶ Eyókél é chōm, nzé ewené mbál-e-bū éebēlēε-se ewé boŋ ekág-ε? ³⁷ Chōm éche bēhágké á ndəəb édii mbál ngēn, saké alín á bwel ásyāāl áde ákwoge' bēwénéé, boŋ mbum, kapóg mbum e ngun ké'ε mbum empée. ³⁸ Dyōb dēn dōó ábele' ngáne ádáá boŋ mbál tée ríwōŋ yál eche ríwóó. Abage mbál tée yál eche etāngéné. ³⁹ Yál é bwēm é'syāāl ábe é'dé á alonjé éesaá nyaa póg. Baányon bēwóó echab ndin e yál, nyam ewóó echáb, menən méwóó echáb, suu-'ε éwóó echáb. ⁴⁰ Bwēm é'dé ábe é'dé á nkoŋ rímín, é'bē-'ε ábe é'dé á nkoŋ rísé. Bwēm bé nkoŋ mí mín é'wóó ábāb e'boŋ ábe bwēm bé nkoŋ rísé bēéwóó'é. Bwēm bé nkoŋ nsé-'ε é'wóó ábāb e'boŋ ábe bwēm bé nkoŋ mí mín bēéwóó'é. ⁴¹ Etondεε awóó ábē e'boŋ, ngən ewóó ábē, betintine-'ε bēwóó echáb nyaa e'boŋ. Káəŋne áftinté e betintine, e'boŋ ábe bēwóó é'dé nyaa ne nyaa.

⁴² Nēn dōó ébēε ne bad ábe bēpuú. Yál echē béliimmeé edii yál eche ebébe', echē Dyōb ápuudté edii yál echē eebébé' ámpē. ⁴³ Yál eche béliimmeé eebágké elóon, ewúε-'aá áte. Nzé Dyōb ápuúdté chó eboo' elóon bwāmbwam, ewúε-'ε áte. ⁴⁴ Ade béliimmeé chó ebágké yál e ekob, boŋ nzé Dyōb ápuúdté chó ebágke yál e edaádəŋ. Yál e ekob edé, yál e edaádəŋ-'ε ámpē edé. ⁴⁵ Eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán “Mod a e'só, Adame, Dyōb dénhəg mós abé nhəgtéd míme ríwóó alonjé.” Boŋ Adame a ndimten adii Edaádəŋ éche ébage alonjé. ⁴⁶ Saké mod a edaádəŋ mós asébpé abé. Mod a ekob mós asébpé abé boŋ mod a edaádəŋ mós-'ε ábāg. ⁴⁷ Mod a'só ambíd á nkōŋsé, bēnhəgēn té ndəəb. Awe mós-'ε ampē ámpē, ádyōb dōó ábidé. ⁴⁸ Bad ábe bédé á nkōŋsé te, bédé nēŋgáne Adame awē bēnhəgēnné ndəəb. Abe bó-'ε bédé bé dyōb, bédé nēŋgáne ane awē abidé ádyōb. ⁴⁹ Ngáne déwāgné mod awē bēhāgné ndəəb, melemlen nē dōó déwāgēnné ane awē abidé ádyōb.

⁵⁰ A-baányan, chõm éche rihóβεέ édii nén, chõm éche édé á nhagtéd rí yál e ekob ne mekiú éehelée-se ékūd bwēm bé nkamlen rí Dyõb. Eche chõ-ε éebé abé ne abé éehelée-se ékūd bwēm ábe bēbē abé ne abé. ⁵¹ Nyélám metúu nyéwõg dyam áde nlangéé nyé áde bad béebíi'é. Syánē bad bésyāāl déewáá', bonj pen Dyõb déhānlén syánē baásyāāl ⁵² á esón é pónéd. Mmē nhānlén mébē á mehélé-te, nāngāne mod áhēlese ápēbēd dīd. Nén débēnléd áde bētōngē elon é asóg. Ade bētōngē elon, bad ábe bēwédé bēpuú, bēewáá ámpē, Dyõb déhānlén-ne syánē baásyāāl. ⁵³ Ene yál eche ebōade' étim yál eche éebōó ámpē, yál eche chõ-ε ewág étim yál eche eewág ámpē. ⁵⁴ Pónéd eche yál echē ebōade' étimmé yál echē eebōōdē', ne áde yál eche ewág étimmé yál echē eewág, élōn ngāne étēnlédé á kálag e Dyõb nén bán, "Kwééd eesáá ámpē ne abé dēn, Dyõb átómé chõ áte."

⁵⁵ "A-kwééd, héé echon ngīne átóm mod áte édíí? A-kwééd, héé echon ngīne áwóged mod e'wε édíí?"

⁵⁶ Mbéb mōó nkáá bonj kwééd ewõn ngīne áwóged mod e'wε, ngīne e mbéb-pe ehúú ne mbéndé. ⁵⁷ Bonj sēsāgnan Dyõb, mō abelé bonj sétóm mbéb áte mbwiined ne eched Sān, Yesu Krístā.

⁵⁸ Né-óó, a-baányan bé edānge, nyésuṁen bwām, dyamdyam déēhōbtē nyé mekuu ásē. Nyébē nyékeene nsón nīme nyébēnléé Sāngwéé á'sō. Nyébíi nén bán nsón nīme nyébēnléé Sāngwéé ké nhóg méesáá ngēn.

16

Bésāngé mōné áwõngēn bad

¹ Bōob-pōó, rílāa nyé tāngene mōné nīme nyēnladté áwõngēn bad bé Dyõb. Ngāne ménlāā é mwembé nīme rídé á Galesia mēé bēbel, melemlen né dōo nyémpē nyétāngēné abel. ² Sōndé téé nyé mod téé áhūd mwā mōné ákoo. Nén ábē nchoo ne mod téé nīme nkudāg. Nzé nyébēlé nén, né débēl nzé mpedé, nyéetōgēnné mōné asaa ámpē. ³ Nzé mpedé, bad ábe nyépwédé, mēlōmēn bó kálag ákeene nīmē mōné nīme nyéládé á Jerusalem. ⁴ Nzé ébōó bán mémpē nkē, né bēwoón me.

Ntīi nīme Paalē ábélé

⁵ Mēpē áwēn nzé mmaá átóm á mbwóg e Masēdonia, áyāle nwóó mewēmtēn átóm á mbwóg e Masēdonia. ⁶ Kapóg mēdyéé ne nyé, nhele mbé-ε ne nyé pónéd esyāāl echē ahéb ábāgkē ngīne, ábel bonj nyéwõngēn me ákeene échém eke á'sō hóm ké áhéé áde nkagké. ⁷ Meédāé mēé dényīnen ámīn-ámīn. Nwóó mewēmtēn ábē ne nyé mwā etún é pónédé nzé Sāngwéé akwēténé. ⁸ Mēdyéé á Efesus hén káān ne á pónédé e ngande e Pentekōs. ⁹ Nzii enēdnédé me hén ábel kase e nsón, kēnéé édíí bán bad hiin bédé ábe bētāngan me.

¹⁰ Nzé Timotiē apedé áwēn, nyényīn bán nyékoké mō nken áyāle melemlen mé nsón nīme Sāngwéé nīme ábeléé, mōó mémpē nībeléé. ¹¹ Modmod eenyīné mō nkóntéd. Nyéwõngēn mō ákeene echē eke á'sō ne nsān ábel bonj bōóbe bad bé Krísto bēmpēe ábe nīsinéé, bētān me hén.

¹² Bōob-pōó, tāngene awesyánē mwānyan Apolose, menwéd mō nlém á abum bwāmbwam áhye dé anōn nyé nchoo ne bad bé Krísto bēmpēe, bonj pen eewóó' é nlém ápe bōob. Nzé etál ébāgnédé mō, ápē.

Melēntēn mé asóg

¹³ Nyétéd pónédé, nyésuṁen á adúbe-tē. Nyéwúu nlém á abum, nyéwúu áte. ¹⁴ Kéchéé eche nyébēléé, nyélúmed bán nyédāó nhóg ne aníní.

¹⁵ Βοῶb-πῶs a-baányan, nyébíí nén bán abum á ndáb áde Stefanuse dᵔs abédé dé'só á mbwóg e Akaya ádube Krístᵔ, bébágé-'e echab yál ábele bad bé Dyöb. Ncháa nyé nén meé, ¹⁶ nyébê áse e ndín é bad néε échén, ne áse e mod ké ahéé ampée awě abele nsón néε nímén. ¹⁷ Ndé menyinge ne epe éche Stefanase, Fᵔtunatusε ne Akaikuse. Bépédé áyāle bébéle nsón níme nyéntāngēnnē abel. ¹⁸ Bévédé me nlém á abum ngáne bēnwēdtē nyēmpē nlém á abum. Kéchée éche échén ndín é bad éhóbéé, nyētāngéné bᵔ edúbé abε. ¹⁹ Mwembé níme rídé á mbwóg e Esia rílómmé nyé melentεn. Akwilaa bᵔ Prisia ne mwembé níme níbome áwab ndáb, bélómme nyé melentεn ne nlém nhóg á dín áde Sánḡwéé. ²⁰ Abed baányan bé Krísto ábe bédé hén bélómmé nyé melentεn.

Nyéhê nhóg ne aníní tál. ²¹ Me Paale, mbenlad échēm ekáá átele nyé nímén melentεn. ²² Kénzée awě eédᵔ Sánḡwéé ebómán ne mó. A-Sánḡú awēd, hyāḡ! ²³ Nsimé níme Sánḡú Yesue núbê ne nyé. ²⁴ Ndᵔ nyé bad bésyāā́l á dín áde Yesu Krístᵔ.

Kálag eché elónténé ébε eché Paalε áténlé

Baá Kōrinto

Ndibned ní kálag

Enén kálag chó edé kálag eché elónténé ébε, eché Paalε áténlé bad bé dyad á Kōrinto áde ábédé á Masedonia. Paalε antél chó á pónidé eché mam méekage'áá bóobε mwembé míme mbédé á Kōrinto. Bad behóg átínté e míme mwembé bínhób Paalε mekan mé mbéb á yál, bon kénε Paalε anwón nlem bwámbwam áá bóobóó bétim ásε. Ade bēntimmé-ε ásε, Paalε anwóg menyinge bwámbwam. Á kálag-té wén, Paalε ahóbé ngáne bóobε bad bé mwembé bé Kōrinto bémbeε. Awéd-te ahóbé nzom eché ekáá bon átélé' enén kálag ne e'yale ábe é'wúú áte tñgene nzyññ éche ákúde ne atyéemen áde baahóg átínté e mwembé bétyéémánáá mó. Alúmté-ε nímé menyinge ngáne nyaa eché átélé enén kálag, ébélé bad bétédte ábel dé mbéb bon bóobóó bétim-mε ásε. Acháa-ε mwembé áá bésaa mone ne nlem nhóg áwóngeñ betóótókε bé bad bé Krísto ábe bédé á mbwóg e Judeya. Á kálag-té wé ámpé, Paalε ahóbe mekan álúmed áá mbédé mbapεε á nlómag á mbále awé Yesu Krístáa. Ambel nén áyale nguse é bad ébédé á Kōrinto éché éñchag yál bán bembapεε bé nlómag bé mbále ábe Krístáa, bán Paalε-ε adé mbapεε á nlómag á metóm.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-11

Paalε ne mwembé ní dyad á Kōrinto 1.12-7.16

Asañned bad bé Krísto á mbwóg e Judeya mone 8.1-9.15

Paalε mbapεε á nlómag á mbále awé Krístáa 10.1-13.10

Melenten mé asóg 13.11-13

¹ Mε Paalε, mbapεε á nlómag awé Yesu Krístáa ngáne Dyób átiídé, mε-éé ntelé enén kálag. Mε ne awéd mwányan á Krísto, Timotiε, sélómme' nyé elad e bad bé Dyób ábe bédé á dyad á Kōrinto ne bad bé Dyób bésyáál ábe bédé á mbwóg e Akaya, melenten. ² Nsimé ne nsan ní Dyób Titée awéd ne Sánjú Yesu Krístáa, mbê ne nyé.

Dyób áwéde' moosyál nlem á abum

³ Syáné déken Dyób, Sáá awé awéd Sánjwée, Yesu Krístáa. Mó adé Titée awé awóge moosyál ngál, abé-ε Dyób áde áwéde' moosyál nlem á abum.

⁴ Áwéde' syáné nlem á abum áyale ndutul ésyáál eche dékudéé, ábel bon syáné ámpé déhel bad nlem awéd á abum ábe bómpé békude nyaa e ndutul ké ehéé. Déwéd bó nlem á abum melemlem ngáne Dyób áwédeε syáné nlem á abum. ⁵ Ngáne Krístáa ákúde'áá metake, néε syáné ámpé dékudéé metake áyál eché. Né-óó, abé áde dédí ne Yesu Krístáa, Dyób déwéd syáné ámpé nlem á abum bwámbwam. ⁶ Nzé sékude metake édíi áwéd nyé nlem á abum ne áwóngeñ nyé ákud e'sooson. Nzé sékudé e'wéd bé nlem á abum né nyémpé nyéékúd e'wéd bé nlem á abum, nyékúd-te ngine áwεsen melemlem mé metake ne e'kan bé nlem ngáne sémpé séwéséné. ⁷ Sésúme nlem áwēn bwámbwam. Sébíí nén bán nzé nyékudé' metake melemlem ngáne sémpé sékudéé, Dyób déwéd nyé nlem á abum melemlem ngáne áwéde-ε sé.

⁸ A-baányan, sédáá bán nyésónen nyaa e metake eché sékúde á mbwóg e Esia. Metake míme sēnkúde mēndenléd sé nyaa eché sēnwēmtēnné bán séebáá á alongé. ⁹ Sēnwēmtēn nén bán bēbídte mbakú bán bēwúú sé. Bon sékudé'áá mímén metake ábel séésúmē' nlem áwéd yál, bon pen sésúme wée

Dyōb, mō awē apuudte bad. ¹⁰ Kénée edíi bán sēmbé á nsəl rí kwééd, asōŋ sé. Nzé sédé á ndutul-tē, Dyōb débē áson sé. Sēsúm-ε nlem nén bán ábē áson sé pónké tée eche sēbē á ndutul ámpē. ¹¹ Ason sé akánned áde nyékánnadte sé. Bad híin bēlad mekáá ákánned sé, Dyōb-πε dénaméd sé. Nén débēl bad híin bēságnen Dyōb áson áde ásóó sé.

Paale ahúde eke áse

¹² Dyam áde áde ábélé sédé kúmbe. Nlem ríkénlé sé á abum nén bán, abé áde séwóó á nkōŋs-ε te wén, tange nyaa eche sédíi ne nyé, ne nlem nime rísáá ne nlem nhóg, ádíi nyaa eche Dyōb ábélé áá ebē. Adén abé dénkēmbáá ne debyéé á moonyonj bon débē ne nsimé rí Dyōb. ¹³ Chōm éche sétenlé nyé edíi éche nyéhénlé aláŋ, nyésóŋtén-ne. Nsumé nlem meé nyésóŋtēn nímen mekan pónké ésyā́l. ¹⁴ Ngáne nyémáá donje á mekan tǎŋgene sé asóŋten, ndúbpé nén meé nyéekoj sé asóŋten bwám. Nén débēl á pónké eche Sáŋgú Yesue ápéé, nyéehel ahób bán nyédé kúmbe ne sé melemlen ngáne sémpé séhénlé ahób bán sédé kúmbe ne nyé.

¹⁵ Adúbe áde méndúbē meé nén áde mbále mentíi meé mēsēbē ape áwēn ábel bon nyétombwen ngen éche élónténé ébe. ¹⁶ Mentíi meé mēhyé áwēn nzé nkag á mbwóg e Masēdonia, mentíi-ε ámpē meé á ehúu métyēēm áwēn ábel bon nyéwōŋgen me áke á mbwóg e Judeya. ¹⁷ Ade mēmbenlé nímen ntíi, énkēmbáá éche ríhéláá-se ríhəŋlén nlem á abum. Meébēlē nímen ntíi á nyaa e moonyonj. Meesáá néε mod awé akwentan áá, “Éε, mēbēl.” Bon ámbíd e pónké átim ahób áá, “Aáy, méebenlé.” ¹⁸ A’só é’ Dyōb áde ábele ngáne ahóbé áá mósēl, nzé séláŋgé nyé bán sébēl dyam, sébélé sébēl-ε dó. ¹⁹ Nzom eché ekáá bon nén ábe edíi áyāle nkalanj rí bwám tǎŋgene Mwán a Dyōb, Yesu Krístā, níme me, Sailase ne Timotie sékánlé’ áá nyé. Yesue eehóbéé áá mósēl dyam bon eéŋimé dó ábel. Yesu Krístā ábele dyam áde ahóbé áá mósēl. ²⁰ Chōm ésyā́l éche Dyōb ahóbé áá mósēl, ábelé mébenlad ábel áde ábélé bon debé ne Krístā. Nén dóo ákás bon áyāle mekan níme Yesue ábeleé syāné déhōbē bán, “Ebē nē” ábel bon Dyōb ákud edúbé. ²¹ Dyōb dóo ábélé bon syāné debé dédúbē Krístā. Dyōb dén dóo áwógté syāné ábē ne Krístā. ²² Ahédé-ε syāné ábē e’chem ábe é’lúmté bán syāné dedé ábē bad, ahé-ε syāné éche Edáádəŋ éche Esáá á nlem-tē álúmed nén bán deékud bwēm é’syā́l ábe ahóbé áá mósēl syāné.

²³ Dyōb áde me mbōŋ nén áá chōm éche ríhóbéé édé mbále. Nzom eché enkəŋ bon menkəntim ámbíd á dyad á Kōrinto, edíi áyāle méehede’ áá meé ríwóged nyé ndutul. ²⁴ Séehēdē bán ebē byánán sēnyágté nyé ádúbe kéchéé. Bon pen sébele nsōn ne nyé, ábel bon nyébē menyínge áyāle nyésúmné á adúbe-té.

2

¹ Né-óó, memmád á nlem-tē nén meé méehyaá nyé anyín ámpē. Nzé mempé nwógté’ áá nyé ndutul. ² Nzé nwógté nyé ndutul, mod éebáá awé áwóged me menyínge, áyāle nwógté bad ndutul ábe bēmbē bēwógté’ me menyínge. ³ Nén dóo dénkəŋ bon rítélé nyé enén ndín e kálag. Méehede’ áá meé nzé mpedé áwēn, nyé bad ábe nyéwógté’ me menyínge, nyéwóged me ndutul. Ndúbpé nén meé nzé ndé menyínge, né nyé moosyáál nyéēbē menyínge. ⁴ Nténlé nyé enén kálag nyaa eche rítélé áyāle membé ndutul, metake mébé me á nlem-té, rítélé-ε chó ne mēsod. Menkəntelée nyé chó ábel bon nyéwóg ndutul, bon mentelé nyé chó ábel nyébii ngáne rídás nyé bwāmbwam.

*Paale aá bad bé Kōrinto
bélagsen mod awé abelé mbéb*

⁵ Nzé mod abelé dyam áde áwógté bad ndutul, saké áwēm dēmpen dōo ábélé dō, né abelé dō wée nyé moosyāal ámpē. Bon ádén dyam ádíí dyam áde mééhābēē bwāmbwam. ⁶ Nkógsen níme bad híin áttinté echēn bébágé ene ndín e mod, ríkwógnédé mō. ⁷ Bon nyētāngéné nēe nyélagéséné mō nyēwédte mō nlém á abum, ábel ndutul eche ákúidé eetómtán mō adenled. ⁸ Né-óó, ncháa nyé mēé nyélúmed mō bán nyédíí nyédāó mō. ⁹ Nzom echē enkāñ bon rítelē nyé enén kálag edíí ábíí nzé nyēēbēl mam mēsýāal níme nínhóbe mēe nyébel. ¹⁰ Kénzée awé nyélagéséné, mémpē nlágséné mō. Dyam áde rílagéséné, nzé édé bán nlágséné dō, né nlagsan dō áyāl echēn. Krístāa abelé abíí-é aá nlágséné dō. ¹¹ Debele nē ábel bon Satane eetómé' syāné áte, éesaá bán syāné deebíí-é mwane níme Satane.

Békale nkalanj tãngene melē mékōālē

¹² Ade nípédé á dyad á Troas, ákal nkalanj ní bwām níme Krístāa, Dyób dēnnednéd mē nzii ábel níme nsón. ¹³ Bon nlém ménkēmbáá mē bwām á abum áyāle menkētánné Tituse, mwānned a Krístāa awé sūmō sēbele nsón. Né-óó, menlyágtén bō, ríkag-ke mē á mbwóg e Masēdonia.

¹⁴ Nságnan Dyób áyāle ayóggké abel syāá dehēle' níme nkalanj akal. Abé áde dédíí ne Krístāa ábélé dedé nēngáne bad ábe Dyób ákóbé bon ályágté áke dé akal nkalanj ní bwām mebwóg mēsýāal. Dyób ábélé bad bébyēe Yesu Krístāa áyāle nímē nkalanj níme syāá dékaleé. Mmē nkalanj ríkag áttinté e bad ngáne elod é bwām. ¹⁵ Elod é bwām, elod é Krísto, chōó dédíí á'sō é' Dyób. Nzé de kale nkalanj tãngene Krístāa, bad bésýāal ábe bédúbpe nímē nkalanj níme dékálé, Dyób ásoo' ádáab alongé. Bon bad bésýāal ábe bédúbpe nímē nkalanj, Dyób déesoo' é ádáab alongé. ¹⁶ Ne bad ábe bédé á nzii echē epágnédé Dyób á yāl, nkalanj ní bwām níme syāá dékanléé bō rídé áwāb nēngáne ebébtéd é elod éche éwúé' bō. Abíníí-é ábe bédé á nzii áke wée Dyób nkalanj ní bwām níme syāá dékanléé bō, rídíí nēngáne elod é bwām áyāle syāá delánge bō bán bébē á alongé ne Dyób á ngindé ne á ngindé. Nzé-óó adé awé ahelese ábel enén nyaa e nsón? ¹⁷ Séesaá ngáne bad abíníí híin ábe békale eyale é Dyób ábel bon békud nsyón. Ne sé séébélēē nē, áyāle Dyób álómé sé ákal nkalanj ní bwām, nímē nkalanj sékale' mō ne nlém nhóg abé áde sédíí mod nhóg ne Krístāa, debíí-é nén bán Dyób dōo álómé syāné ábel níme nsón.

3

Bekal bé nkalanj mé melē mékōālē

¹ Nyēwémtné bán séhóbe' mekan mé bwām tãngene échēd yāl ámpē-ye? Nyēwémtné bán séēbe nyé kálag ké'e séhéd kálag áwēn, álúmed nén bán sékwognédé ábel nsón áttinté echēn, ngáne bad bēmpēe bébéléé-ye? Séebēnlé nē. ² Nyédíí sé á nlém-tē nēngáne kálag echē bétélé bon bad bésýāal beláá ábíí chóm eche édé áwéd-te. ³ Nyélúmte' bán nyédíí kálag echē Krístāa átélé bon álómén sé. Enén kálag éesaá kálag echē béténlé ínke bon edíí echē Edáádanj é Dyób áde ábage alongé étélé. Bēnkēntēnlé enén kálag á meláa mīn, níme métánlé, bon bēntel chō á nlém ní baányonj. ⁴ Séhóbe nén áyāle sésúme nlém ne Dyób abé áde sédíí ne Krístāa. ⁵ Sé bēn sééhēlēē-se séhób bán séhele-se sébēl nímén nsón. Sé bēn sééhēlēē-se sébēl mō. Dyób dōo ábélé bon séhēl mō abel. ⁶ Abelé sékwógnédé ákal nímē nkalanj mé melē mékōālē. Méesaá nkalanj áhíd mbéndé é melē mé nchun. Bad ábe béhíde ene mbéndé bēwág, béébāg-kaá

ne Dyōb. Nkalanj áhíd melē mékōōlē níme séyágtéé, rídé nén bán Dyōb ábage bad Edáádāj éche Esáá, ébele-'e bēbē ne mó á ngindé ne á ngindé.

⁷ Bōōb-pōō, Mosēē an'yágéd bad áhíd mbéndé é Dyōb é melē mé nchun. Dyōb déntél échén mbéndé amín e meláá níme métánlē boj ábe Mosēē áá áyágte bad. Ade Dyōb dēmbéé Mosēē échē mbéndé, ambēl e'só é'péné' Mosēē féréd, álúmed bán échē mbéndé édíi échē. E'só é'péné'áá Mosēē nyaa échē bad bé Israel béehelē'áá mó anōn á'sō. Boj kénēé é'péné'áá bwámbwam, nímē mwayé mēmbootéd asud mwámpin mpín. Bad ábe bēnhíd melē mé nchun bēnwē, bēnkēmbáá-'áá ne Dyōb. ⁸ Né-ōō, nzé séyágte bad nkalanj tǎngene Edáádāj é Dyōb, Dyōb délúméd bad nén áá nímē nkalanj rítómténé etógnén abé á alongé á bad. ⁹ Dyōb dénlúméd áá módē ngum áde ámbēé Mosēē mbéndé. Echē mbéndé émbēl bad bēbíi bán ákōgsēn bó áyale mbéb níme bēbélé. Boj anabpé échē ngum alúmed ábel áde ábélé boj sékalé' nímē nkalanj níme rílúmte ngáne bad békobnadté áwe e'só. ¹⁰ Mbéndé éche Mosēē áyágté'áá bad bōōd áhíd mbéndé é Dyōb émbē etógnén. Ayáged áde séyágtéé bad bōōb bán Dyōb délagsén bó mbéb, bēbélé-'e ngáne áhēdēé, dōō átómténé etógnén abé. ¹¹ Kénēé édíi bán Dyōb dénlúméd ngáne ádíi etógnén áde ábélé melē mé nchun, melē níme mēmbē á esōj é póndé, alúmté áá mótómténé etógnén abé ábel áde ábélé melē méékōōlē. Mmén melē méékōōlē mó méhājléné alongé á bad, mébē-'e abé ne abé.

¹² Né-ōō ngáne sésúimé nlém bán nkalanj níme sékaléé rídé etógnén bwámbwam, sékale mó ésebán sēbáá'. ¹³ Séēsaá nēngáne Mosēē. Mosēē ankúdtén e'só ábel boj bad bé Israel béenyíné ngáne e'só ábe é'péné'áá mó é'díméé. ¹⁴ Boj bēnkēnsōjténné. A mbále, bootyaa ene póndé ápe chíi, béehelēé asōjtén nén bán apen áde e'só é'péné'áá Mosēē, nímē mpentéd rísúde. Póndé ké ehéé nzé bad bēwógé mod aláá kálag e melē mé nchun, béēsōjtānnē chōm éche bēwógé. Edé nēngáne abad ákúténé bó mewēmten. Nzé mod adé ne Krístāē dēmpen dōō ásojtānné. ¹⁵ A mbále, bootyaa ene póndé ápe chíi, póndé ké ehéé échē beláá mbéndé é Mosēē, ébélé ébē byānanj abad ákúténé bó nsōjten nyaa eche béehelēé chōm éche beláá'ē abii. ¹⁶ Boj nzé bó ké ahéé adubpé Sāngú Yesue, chōm éche ébāg nēngáne abad éche ékutan bó nsōjten ébélé éhide. ¹⁷ Bōōb-pōō, Sāngwéé adii Edáádāj. Kéhéé áde Edáádāj éche Sāngwéé édíi, bad bēébāgkē á mehanj-tē. ¹⁸ Syānē ábe Dyōb áhúdé abad áde dénkūtēn syānē e'só, abé ádēd ábele' bad bēbíi ngáne ehúmé éche Sāngwéé épédé abé. Bényíne' bán ábelé syānē ngáne bad ábe bébele ngáne Dyōb áhēdēé. Edáádāj éche Esáá éhājlan syānē ahājlen ne ahājlen ábē ngáne Yesue ábel bad bényín ngáne ápédé ngíne abé. Sāngwéé, mó awé adé Edáádāj, mó ábele nímén mekan.

4

Yesue alúmté syānē ngáne Dyōb ápédé abé

¹ Ngōl échē Dyōb ádíi chō ekáō boj sékalé' nímén nkalanj. Né-ōō, séedonlé mekuu ámbíd ákal mó. ² Séēbenlé mekan mé e'son níme bad bēbéléé á mesoōm-tē. Séédōgnēē nyé ehōb é nsal, séēhājlan-naá eyale é Dyōb ádog nyé. Boj pen, séyágte' bad eyale é Dyōb nyaa échē bad bēsōjtēnnē chō. Ngáne séyágtéé eyale é Dyōb ne nlém nhōg, modmod eéhēlēē-se ahōb á nlém-té áá sédoge mó. Sēbíi bán Dyōb ábíi kéchéé éche sébéléé. ³ Nzé donje á bad béehelē nkalanj ní bwám níme séyágtéé asōjten, né édíi wēé ábē bad bēédúbpeé mó. Ngáne bēédúbpēē Dyōb bēebáá ne mó. ⁴ Satane, nkamlene a nkōjse, akamlan mewēmten níme bad ábe bēédúbpe Krístāē. Béehelēé-se bēsōjtén bán nkalanj ní bwám rílúmte ngáne Krístāē ápédé etógnén abé.

Krīstəa adii nēe Dyōb dēn. ⁵ Nē dōo akáaá boŋ séēkālē t̄ngene échēd yāl. Boŋ sēkanle nyé bán Yesue mó adé S̄ngwēé. Sédii bembəde abēn ayāl e Yesue. ⁶ Dyōb áde dénhəb aá, “E’nyinēn bé ekide é’bē wēe ehintēn ēnsēbēē abé,” mó abelé mīmē nkalan̄ t̄ngene Yesue abé n̄ngāne e’nyinēn bé ekide abe é’pene’ syānē á nlēm-tē. Syānē baásyāal abe dedúbpé Yesue bōo Dyōb abénlélē nē. Dyōb abélé nē abel boŋ bad bēbii nēn bán módé etōgnēn abii áde bad bēbii’ē bán Yesu Krīstəa adii nēe mó.

⁷ Boŋ nkalan̄ míme Dyōb abágé sé ákal, rdii chōm éche étómténé etōgnēn abé. Sédii n̄ngāne mbeé e mæg echē chōm edii áte. Nēn abénlédé abel boŋ bad bēbii nēn bán ngine echē echabé am̄in ehúú ne Dyōb saké ne sé. ⁸ Sēkude nyaa é ndutul hiin boŋ séelyāgēē áwēd-te. Donge á pōndé séebyé’ē’ē dyam áde sébeléé, boŋ séehóbéé nēn bán Dyōb déelúmédte se chōm éche sétāngéné abel. ⁹ Bad bétagte se pōndé té boŋ Dyōb déetēdte sé. Bélagne sé, boŋ Dyōb déekwentānné aá bēwúu sé. ¹⁰ Kéhéé áde sékagké ákal nkalan̄ ní bwām sēhéde á nlēm-tē nēn bán bad bēhéde’ sé awúu ngāne bēnwūu-’é Yesue, boŋ bad bēbii bán Yesue adé á alongé, mó-aá ahāg sé ngine áte abé áde sédii á alongé. ¹¹ Sēbii nēn bán kénéé sédii á alongé bōob, séde benben ne kwéed pōndé té ayāle sébenle Yesue. Nēn adé abel boŋ bēbii bán Yesue adé á alongé, mó-aá ahāg sé ngine áte abé áde sédii á alongé. ¹² Né-ōō, sékwēnténé kwéed abel boŋ nyékud alongé áde déemaá’.

¹³ Sédii melemlen ngāne mod awē ahóbé ngāne éténlédé á kálag e Dyōb nēn bán “Ndúbpé wē, né-ōō, nkale’ t̄ngene wē.” Melemlen ngāne ane mod andūbēē Dyōb, sémpé sédúbpé Dyōb, sémpé sédii sēkale-’ē t̄ngene mó. ¹⁴ Sēbii bán Dyōb áde apúúdté S̄ngú Yesue dépuúd-te sémpé abé á alongé ampē ne Yesue. Dyōb dépēén-ne sé ne nyé wēe adii. ¹⁵ Metake mēsýāal míme sékudéé médii áwōngēn nyé, abel boŋ nzé bad hiin bēwógé eyale é Dyōb, nsimé ní Dyōb mbēl békūd alagsen dé mbéb, bēbūd-te mó aságnēn. Nēn débēl bad hiin békéné’ Dyōb.

¹⁶ Né-ōō, séedonlé mekuu ámbid ákal nkalan̄ ní bwām, kénéé edii bán ngine esude’ sé á yāl, kéné Dyōb áwede’ sé nlēm á abum, ahāg-ke sé ngine áte mbwe té. ¹⁷ Baá metake abe sékudéé bōob béesaá abe sétagteé nlēm á abum. Sēkude metake bōob boŋ ehúmé éche ébē ne sé échāb am̄in nyaa echē séekamténne metake míme sékudé á nkōŋsé wén, ébē-’ē ne sé á ngindé ne á ngindé. ¹⁸ Nē dōo akáaá boŋ séenyínē’ metake míme sékudéé bōob nēe dyam. Boŋ sēbānné nlēm ayāl e bwēm abe Dyōb akōŋnéde sé, kénéé edii bán séenyínéé bā. Bwēm abe sényínéé bōob é’de dāsō ayāl e esōŋ é pōndé, boŋ bwēm abe séeheléé-se sennyín bōob, bēbē á ngindé ne á ngindé.

5

Dēekūd yāl ékōālē ádyōb

¹ Sēbii nēn bán échēd yāl éche sébééné á nkōŋsé edii nēe e’bem abe sédyéé’é áte. Nzé bēpáá abē e’bem, sébii nēn bán séwóó ndáb ádyōb echē moonyon éelóo’é. Dyōb dōo álóo’ chō, ébē-’ē á ngindé ne á ngindé. ² Sēkōomad áte bōob á ebem-tē wén, séwane áte bán ene ndáb echē ebide’ ádyōb ékúten sé ngāne mbáté ékútanné mod. ³ Nzé séde ene ndáb áte, séebáá n̄ngāne mod awē adé nsōb. ⁴ Abéén áde sébééné enén yāl á nkōŋsé te wén, sékōomad áte adenled áde nēn abénlédé sé. Eesaá nēn bán sēhéde enén yāl e nkōŋsé ahúđ, boŋ sēhéde yāl ékōālē eche edé ádyōb, abel enén yāl e nkōŋsé echē ewāg émaa, étim yāl echē ébē á alongé. ⁵ Dyōb dōo abōŋséné syānē ákud mímēn nhəŋlēn alómmé-’ē syānē echē Edəəđəŋ éche Esáá álúmed nēn aá adén akan débēnléd.

⁶ Né-ɔ́, pónde téé desume' nlém nén bán abé áde dédíí ne échén yál á nkòṅsé, deesaa hòṃ ahóg ne Sàngwéé. ⁷ Sédé á alonggé á nkòṅsé ne échén yál, áyále sèdúbpé mó saké ngáne sényíneé mó. ⁸ Sèsumé nlém nén bán ábe syáné yál ékɔ́lè, sèhede-'é éched yál é nkòṅsé atade áke débé ne Sàngú Yesue. ⁹ Né-ɔ́, nímæd nlém nísyáál ntàngéné abé áwóged Yesue menyinge áyál e kéchéé éche débéléé, ké ébè bán sèdé ne éched yál á nkòṅsé, ké'ε séesaa ne chò. ¹⁰ Syáné mod téé átyeem á nkáásé á'sò ábe Yesu Krístæ epun éche ákáadte moosyáál, tângene mekan níme ábélé á pónde eché ábédé á nkòṅsé. Mod té ákùd nsábe tângene mekan mé bwám ké'ε mé mbéb níme ábélé.

Abé á nchemten ne Dyòb

¹¹ Ngáne sébíí bán Sàngwéé ákãad bad, sébagé-'ε mó edúbé, séwane' áte nén bán bad bésòṅten nén bán nkalan níme sékaleé ndé mbále. Dyòb ábíí nyaa é bad éche sédíí, mbíí-'ε meé nyémpè nyébíí nyaa é bad éche sédíí, ndúbpé-'ε meé nyébíí-'ε bán sékale mbále. ¹² Séhóbéé mekan mé bwám tângene éched yál ámpè. Boṅ pen sèhede bán nyéwòṅ nzom ábéen sé kúmbe, ábel boṅ nyéwòṅ dyam áláa bad ábe bédé kúmbe áyál e mekan níme bébéléé níme bad bényíneé, saké áyál e mekan níme médé bó á nlém-té. ¹³ Donḡe á bad béhóbe bán sèhóbe mekan néε bad ábe nló méésaa'á áte. Nzé nê áde mbále, né Dyòb dóo sébagéé edúbé. Nzé sèhóbe mekan néε bad ábe nló nísáá áte, né áwòṅgen nyé dóo sèhóbéé. ¹⁴ Edonḡe éche Krístæ chòo étédé sé nlém á abum ábel mekan níme sébéléé, áyále sèmadé á nlém-té nén bán Krístæ awédé á nló ní moosyáál. Né-ɔ́, édé nêṅgáne moosyáál áwédé. ¹⁵ Anwé á nló ní moosyáál ábel boṅ bad ábe bédé á alonggé, alonggé ádáb déélumtè bán bédé á alonggé áyál échab dèmpen. Boṅ pen bédé á alonggé áyál e Krístæ, mó awè anwé, boṅ Dyòb ápuúd-te mó á nló nímáb.

¹⁶ Né-ɔ́, bootyá bɔɔb, déénòné mod nyaa eche moonyon ánònéé. Kénéé édíí bán sèné'áá Krístæ á nyaa e moonyon, séénònéé mó nê ámpè. ¹⁷ Né-ɔ́, kénzéé awè adé mod nhóg ne Krístæ, adíí nhəgtéd mékɔ́lè. Mmè mbèltéd mé nchun nísyáál nímáá atóm awóó-'ε mbèltéd mékɔ́lè nísyáál bɔɔb. ¹⁸ Mmén mbèltéd mékɔ́lè níhúú ne Dyòb. Abélé syáné detimé asè ne Krístæ, abagé-'ε syáné nsón ákale bad nén bán béhele bébè nsan ne Dyòb. ¹⁹ Chòm éche níhóbéé édíí áyál e kwééd eché Krístæ áwédé á awóḡ. Dyòb ábélé bad bépédé á nchemten ne mó. Dyòb déétóo'áa mbéb níme bad bébéléé, abagé-'ε syáné nsón ákale bad nén bán béhele bébè nsan ne Dyòb. ²⁰ Aláa áde Dyòb álànggéé sé mekan áláa bad sédíí bad ábe béhóbpe Krístæ. Sésime nyé etúu áte á dín á Krístæ nén nyépe á nchemten ne Dyòb. ²¹ Dyòb dèmpwèd Yesue átag áyál e mbéb nísyáál níme syáné débélé. Yesue enkèmbenlé mbéb ké nhóg, boṅ kénè ankwentén atag áwed nló. Dyòb álágséné syáné mbéb ahóbe-'ε áa déébéléé mbéb ámpè melemlem ngáne mómpè éébéléé mbéb.

6

¹ Né-ɔ́, sé ábe sébele' nsón ní Dyòb ne Dyòb, sècháa nyé nén bán nsimé ní Dyòb níme nyékudéé méébāḡ ngén. ² Dyòb ahóbé ngáne éténlédé nén áa, "Áde pónde épédé eché etàngéné, menwóg chòm éche nyéhóbe. Ade epun é e'sooson-'ε épédé, menwòṅgen nyé."

Nyénoné' pónde nén bɔɔb eché etàngéné, eche nyétàngéné nsimé ní Dyòb akud. Nyénoné', epun épédé éche nyéhéle nyékud e'sooson.

³ Séekáá'ε modmod nzii, ábel boṅ awusé déényínnad áyál e nsón níme sébéléé. ⁴ Boṅ pen, nêṅgáne bembæde bé Dyòb, sélumtè' yál nyaa ésyáál ábe bad ábe bébélé' mekan níme métàngéné. Séwánlé e'kan bé nlém é' ngine

tāngene metake nīme sékudeé, tāngene alongé áde álenlad sé áte, ne ndutul éche étáne sé. ⁵ Sékude mbéte, béhág sé á mbwōg, ndun e mod empεεn epuutéd béchodé sé yál áte, sébele ntú ní ngine, sénangé' e'pin, sédyéé-'ε nzaa. ⁶ Sélúmte' ámpē bán sédii bembøde bé Dyōb abel áde sébeleé mekan mé bwām ne e'sán bé nlém, abe áde Dyōb ábágé sé nsōηten ábii alongé áde sétāngéné awōη, awεsen áde séwesanné, ne awōon áde séwōηné bad bémpēe nlém ní bwām. Edaðāη éche Esáá chōō élyágte sé, sédāō-'ε moosyāāl ne nlém nhóg. ⁷ Nkalan nīme sékaleé rídii nkalan ní mbále, ngine e Dyōb chō-'áá sébenladté ákal mó. Abel áde sébeleé mekan nīme métāngéné ábélé bad béewóó'ε dyam dé mbéb ké ahóg ábán sé á yāl. ⁸ Sēēbē sébenlé Dyōb ké béken sé, ké'ε béekene' sé. Ké bad béhōbē sé mekan mé mbéb áyāl ké'ε mekan mé bwām. Bad béhōbe bán sélúmté bán séde ndín é bad éche séesaá, bon sédii bad ábe séhōbé bán séde. ⁹ Bad bébii sé bwām bon bémpēe bényine' sé bán sédii bad ábe béesē dyam dé abelen. Bad béwēmtan bán séebáá á alongé bon kénē sédii séde á alongé. Sékude metake á mekáá mé bad bon kénē, béewúú'ε sé. ¹⁰ Séde á ndutul tē, bon kénē, séwōge menyinje pónde ésyāāl. Kénéé édii bán séebudéé chōm awōη, bon kénē nsōn nīme sébeleé níbéle bad híin bédúbpé Dyōb. Né-ōō nē ábélé bébúdeé bwēm awōη bōōb. Kénéé séewóó'ε chōmchōm, nhōn ní Dyōb rídii nímēd.

¹¹ A-bad bé dyad á Kōrinto, sétēnlé nyé chōm ésyāāl ésebán sékonnad nyé dyamdyam. Sélúmte-'ε ngáne nlém rídii sé áte áyāl echēn. ¹² Sédāó nyé, séebáá-'áá álúmed bán sédāó nyé. Nyé pen nyélúmte sé nēn nyéedāó'ε sé. ¹³ Nhóbe áwēn bōōb néε ábēm bán. Nyémpē nyédāη sé ngáne sémpē sédāó nyé.

*Nyéebēlé' mekan nīme bad
abe béedúbpe Krístāa bébeleé*

¹⁴ Nyéebág nlatén ne bad ábe béedúbpe Krístāa. Nhóbe nēn áyāle bad ábe betāngéné á'sō é' Dyōb, béewóó'ε dyam abelen mekan nīme e'bébtéd é' bad bébeleé. E'nyinēn bé e'kide béewóó'ε dyam abelen ehintén. ¹⁵ Krístāa eewóó'ε dyam abel ne Satane. Mod awé adúbpé Krístāa eewóó'ε dyam dé abelen mod awé eedúbpe. ¹⁶ Ndáb-e-Dyōb eewóó'ε dyam dé abelen ndáb echē bad bébenléé myōb mémpēe. Nhóbe nēn áyāle dedii ndáb e Dyōb, Dyōb áde adé á alongé. Edé nēn ngáne étēnlédé bán Dyōb áhóbe áá,

“Mébē ne ábēm bad, rídyēē-'ε áwāb.

Bélelé me nēngáne ádad Dyōb, me-'ε météd bó nēngáne ábēm bad.”

¹⁷ Sāngwéé aláŋge ábē bad áá,

“Né-ōō, nyétede, nyéebág-ke ne bad ábe béedúbpe me.

Nyéewóó' dyam abel ne e'bébtéd é mekan nīme bébeleé.

Mékōb-pe nyé néε ábēm bán.

¹⁸ Mébē nyé saá,

nyé-'ε nyéēbē ábēm bán.

Me Dyōb á Ngum me-éé nhóbe'.”

7

¹ A-baányan bé edāŋge, ngáne Dyōb áhóbe áá módií awesyānē Sáá, syānē-'ε debé ábe bán, détede mekan nīme méwōgte syānē mbinde á ekob é yál ne á edāōdāη. Syānē débe Dyōb edúbé, déwōη-'ε alongé áde ásaá, nē débēl débágé Dyōb edúbé ngáne éhednadté.

Paale adé menyinje

bad ábe bétógnéné awónḡen

¹ Βοῶβ-ρῶῶ a-baányan, sêhede bán nyébii nén bán Dyöb ábágé nímē nsimé wéé bad bé Dyöb ábe bédé á mwembé níme rídé á mbwóg e Masdonia ábel bon bésále ekáá áte. ² Békúdé metake mé ngíne níme mékage bó áte bwámbwam. Kénée edíi bán bédé atóg bwámbwam, bésánlé ekáá áte bwámbwam, bédé-ε menyinḡe. ³ Ndé mbón nén meé, bēmbē chōm éche bēnwōḡē, bēntōmtēn-ne abe tómaa chōm éche bēmbēē bēbage'. Bēbágé-áá-ε ngáne nlém nímáb ménlāā' é bó. ⁴ Bēnchān syánē bwámbwam ábe menyinḡe áwōḡen bad bé Dyöb bé Jerusalem ngáne bōmpē bēbeleé. ⁵ Bēmbēl tómaa ngáne sēnwēmtenē. Bēnsēbē adāb alonḡé abe á mekáá níme Sāḡwéé. Ambíd enē bēmbē adāb alonḡé áwēd mekáá ngáne Dyöb áhedé áá bēbel. ⁶ Né-ῶῶ, sēcháa' Tituse awē ambootéd nímén nsón ne nyé nén bán ádii áwōḡan nyé, nímén nsón níme nyésánlé ekáá áte, nyébāgē-ε bad kéchéé éche bétógnéné ne nlém nhóg, nyépid mó á asóg. ⁷ Βοῶβ-ρῶῶ, nyēbele bwám á menzii mésyāal. Adúbe áwúú nyé áte. Nyékale' nkalān ní bwám, nyébii mekan mé Dyöb, nyéwóó nlém áwōḡen bad nyédāā-ε sé bwámbwam. Né-ῶῶ, sēhede bán nyēbele bwám, káāne ásale ekáá áte, nyébāgē-ε bad kéchéé éche bétógnéné.

⁸ Meékamlánné nyé ábel nén. Bon ngáne rínyiné bad ábe bédúbpē bēwōḡan bad bēmpēe, nhede meé nyēmpē nyélúmed ngáne nyédās bad bēmpēe. ⁹ Nyébii ngáne echēd Sān, Yesu Krístā áwōḡanné nyé ásale ekáá áte. Kéchéé éche Dyöb áwóó mó awóó. Bon kēnē á etútú échēn antedé nímē nhōn rísyāal ádyöb ápē á nkōnsé abé néé ntógétōke ní mod. Ambēl nē ábel bon nyékud nnam níme Dyöb ábāgē bad.

¹⁰ Mbage nyé elébé nén meé, mwē níme rítómé nyēmbé bad bé e'só áwōḡ nlém áwōḡen bad, nyēmbé-ε bad bé e'só ábooted bad áwōḡen. ¹¹ Βοῶβ-ρῶῶ, nyétāḡéné nsón níme nyébóótédé amad. Nē débēl bad bēbii nén bán nyédé mbonšén ábe ngáne nyéwóó ápid-te nē á asóg melemem ngáne nyēmbonšénné ábooted nē. ¹² Nzé ewóó nímé nlém ábe mod chōm ngáne éwóó chō, ébelé ékōbnéd ne Dyöb. Dyöb déhehdéé áá mod ábe tómaa chōm éche áwóó.

¹³ Meehóbéé meé nwōḡen níme nyébāgē bad ríwōḡen bó bon nyé bēn nyébē á metake-tē, bon nhede meé nyé moosyāal melemem, nyéwōḡ chōm éche ékwógnédé nyé mod-téé. ¹⁴ Βοῶβ-ρῶῶ abud áde nyébúdé bwēm awōḡ, nyéwōḡan bad ábe bēdii bēhede', ábel bon á pōndé eche nyēmpē nyétōḡnēnnē bōmpē bēwōḡen nyé. Nē débēl mod téé áwōḡ. ¹⁵ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Mod awē ambud awōḡ, enkēnwōḡé tómaa ngáne ántōḡnēnnē, awe mó-ε enkēmbud awōḡ, andii anwōḡ ngáne ántōḡnēnnē."

Bélómé Tituse: bó d Kōrinto

¹⁶ Nságnan Dyöb abe áde ábágé Tituse ámpē nlém áwōḡen nyé melemem ngáne ábágé me. ¹⁷ Tituse eépgkē áwēn áyāle sélāḡē mó bán ape, bon apag káān ne áyāle awóó nímé nlém ape, apag áyāle mwēn adās ape. ¹⁸ Sélōmne mó mwānned a Krísto ampée. Anén mwānned a Krísto, abyééné átínté e mwembé rísyāal akal áde ákaléé nkalān ní bwám. ¹⁹ Saké alóm áde sélóméé mó dēmpen, mwembé mēmpwēd mó áhoon sé ngáne sébeléé nsón áwōḡen bad ábel bon edúbe éche Sāḡwéé ényínned ne álúmed nén bán séwóó nímé nlém áwōḡen bó.

²⁰ Séhēdēē bán modmod áhōb dyam dé mbéb tāḡene nímén nsón mé ásale dé ekáá áte níme sébeléé. ²¹ Séwóó nlém ábel dyam áde átāḡéné saké á'sō ábe Sāḡwéé dēmpen bon káāne á'sō é' baányon.

²² Sélomé' mwánned a Krísto áwēn nchoo ne Tituse b́. Alúmté sé á menzii híin aá ḿwóō ńlém áte áwóngeṅ nyé. B́oob-pe áde ályágé ńlém áwēn, anábpé ńlém awónḡ áwóngeṅ nyé. ²³ Tituse mó ne mó ayóḡké me ahoon ábel nsón áwóngeṅ nyé. Abíníí bánned bé Krísto ábe kébag ne Tituse bédíi bad ábe mwembé melómé á d́in adáb, kéhéé-'é wéé békíi mam níme bébeléé mépiinad Krístáa edúbé. ²⁴ Né-óó, nyélúmed áb́en bad ńen bán nyédaá b́. Abel áde nyébenlé nê, mwembé níme rílómé b́ mésóṅṅten ńen bán ńen d́ó akáá boṅ sékumné nyé ekáá á tál.

9

Békaḡ bad bé Krísto bé Jerusalem ḿané asaṅned

¹ B́oob-póó, éesaá etógnén me átele nyé t́ngene nsón níme séwóngeṅné bad bé Dyóḡ. ² Mbíi ńlém níme nyéwóó áte áwóngeṅ b́, mbééné-'é nyé kúmbe awónḡ áde nyéwóó ńlém áwóngeṅ bad ábe bédé á mbwóḡ e Masedonia. Menláá b́ ńen meé, "Nyé ábe nyéde á mbwóḡ e Akaya, nyémbé mboṅsén se mpú-mwé ábe b́ ḿané." Ńlém níme nyéwóó áwóngeṅ bad rítédé b́ bad híin ńlém á abum ábel melemlém. ³ B́oob-póó, ńlómé' áb́en bánned bé Krísto áwēn, ábel boṅ ahóḡ áde séhóḡéé bán sékumne nyé ekáá á tál déébaḡ bán sékale metóm. Boṅ éb́e bán ngáne rílánḡé b́ meé nyééḡe mboṅsén ábe b́ ḿané, nyééḡe-'é nê d́en. ⁴ Né-óó, nzé mpedé áde bad bé Masedonia bépédé ne me boṅ ntáné nyé áde nyééboṅsénéé, séékwáḡ bwám bwam, nyé-'é ámpé nyékwáḡ. ⁵ Né-óó, nê d́ó akáá boṅ rídól áte ńen meé éde etógnén álóm ábed bánned bé Krísto á'só, ábel nyémad nwóngeṅ níme ríchábé ámín níme nyéhóḡé bán nyééḡe b́, aboṅsen. Nzé nyébelé nê, né nwóngeṅ rísyáál méḡe mboṅsén nzé mpedé. Ńen délúmed ńen bán nyébage ne ńlém nhóḡ saké áyále sényáḡté nyé.

⁶ Nyébíi ńen bán mod awé eéḡude awén, éebudté ahúḡ, awe mó-'é abudé awén ábúd-te ahúḡ. ⁷ Nyé mod té ábe ḿané ngáne níme ńlém rílánḡé ḿ. Mod éébaḡé sé ńlém ríkóḡlád ḿ á abum ké' éb́e byánán bényáḡté mod. Dyóḡ ádaá mod awé abage ne e'sán bé ńlém. ⁸ Dyóḡ déḡe nyé kéchéé éche nyétógnéné ábel boṅ nyéwónḡ chóm ésyáál éche ékwóḡnéde nyé ásale ekáá áte ábe bad bémpé. Ńen déḡél nyééḡude' bad mekan mé bwám abele. ⁹ Eténléde á kálag e Dyóḡ ńen bán, "Asánlé ekáá áte ábe betóótóké bé bad nwóngeṅ, bad béechaténne ábe e'boṅ bé ńlém."

¹⁰ Dyóḡ d́ó abage bad bwém ábe béwénéé, ábagé-'é bad chóm éche bédyáké. Ábe nyé bwém ésyáál ábe nyétógnéné áwén, ábél é'kwóḡ é'chyáá mbote eche ebuú áte bwám bwam. Abel ńen áyál e e'boṅ bé ńlém ábe nyéwóó. ¹¹ Dyóḡ déḡél nyéḡe nhón áyál e chóm ésyáál, ábel boṅ nyésále ekáá áte. Ńen déḡél bad híin bésáḡnen Dyóḡ áyále nwóngeṅ níme nyébageé b́ níme ríhúú ne sé. ¹² Abel áde nyébeleé ńen, déesaá áwóngeṅ bad bé Dyóḡ d́empen, boṅ áde kááḡne álúmed bán bad híin bésáḡnan Dyóḡ bwám bwam. ¹³ Mekan níme nímén nsón níme nyébeleé ńen mébídédte áwed, méḡél bad híin bébaḡé Dyóḡ edúbé áyále nyébeleé ngáne nkalaj ní bwám níme Krístáa ríchóḡéé, nyélúmté-'é áb́en e'boṅ bé ńlém wéé bad bé Dyóḡ ábe bédé á Jerusalem, nyélúmté-'é wéé bad bé Dyóḡ bémpé. ¹⁴ Béwóó ńlém ányin nyé, békanná-te nyé áyále nsímé ní Dyóḡ rídé ne nyé. Mmê nsímé ríchábé ámín bwám bwam. ¹⁵ Nsáḡnen míḡe ne Dyóḡ áyále abagé syáné nsímé níme rílélé aháḡten.

10

*Paale alángé bad bé Kòrinto
aá nímé nsón nítáǵéné*

¹ Me Paale, me awé mpwiítédé nsudte-’e yál nêǵgáne Krístaa, ncháa nyé. Baahóg béhóbe’ nén bán nzé ndé ne nyé mbelé níwógé mbwóg. Bán bon nzé meésǵ ne nyé, mbelé ríntenlé nyé kálag éche éwuú áte. ² Ncháa nyé nén meés nyéébéle’ ngáne ábê bad bébéléé ábel bon nzé mpedé áwēn, níhóbe nyé ésebán mbáa’ dyamdyam. Bad ábe méhóbenné bédii bad ábe béhóbe bán sébele nsón ngáne bad bé nkòǵsé bébéléé. ³ Kénéé edíi bán sédé á nkòǵsé-te, sééwānēē nzum ngáne bad bé nkòǵsé béwaneé. ⁴ Bwēm ábe séwannéé nzum béesaá melemlem ngáne ábe bad bé nkòǵsé béwannéé. Bon bwēm é’ nzum é’ ngine é’ Dyób bós sébenladté ábébed mebwóg mé ngine nime ábéd bad bé ekóyí. Abén bwēm é’ nzum bós sébenladté ásuded mpenten ké níhéé nime bad bépeneé nime méesǵ mbále. ⁵ Sébenlad bó ámpé ámad mehób mé kúmbe nime béhóbeé nime mébele’ bon bad béébyē’ Dyób. Sébele’ bad béhəŋlan nímbab mewēmten ábel nímbab mewēmten mésyāāl mébē nyaa éche Krístaa áhedeé aá mébē. ⁶ A pónde échē nyébenlé ngáne Krístaa áhedeé ne nlém nísyāāl, dós sébonsénné ákòǵsen kénzéé awé alúmté aá móóbenlé ngáne Krístaa áhedeé.

⁷ Nyénoné’ chóm éche edé nyé á’sō-te. Mod ké ahéé awé asumé nlém ne Krístaa ábii aá ngáne módii, nē dós sémpé sédii ne Krístaa. ⁸ Ké menkum ké ekáá á tál áyāle ngine eche Sǵngwéé ábágé me tómaa ngáne níkumeé bəob, méewógké e’són. Abagé me ene ngine áwéd nyé áte saké ásuded nyé adúbe. ⁹ Meéhēdēē meé ényíned nén bán kálag éche rítenléé nyé edíi áwóged nyé mbwóg. ¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad béhóbe bán kálag éche rítenléé nyé éwuú áte, éwóó-’e, e’yale bé mbéb áte. Béhóbe-’e ámpé bán bon nzé mmēn ndé, meewóó-’e ngine, kéchéé éche níhóbeé-’e éewóó-’e ngine ké póg. ¹¹ Bad ábe béhóbe nē bēbii nén bán kéchéé éche rítélé á kálag, nzé meésǵ ne nyé, mébel chó nzé ndé ne nyé.

¹² Sééhēlēē-se séhób mbéd bán séhəgtan yál, ké-’e sé bán sédé nyaa póg ne bad ábe béhóbe’ mekan mé bwām áyāl écháb. Bon ngáne bēn ne bēn béhəgtanné yál, béhóbe-’e bán bēn ne bēn bétómné, bédé eyóké. ¹³ Bon sé pen séékūméē ekáá á tál tómaa ngáne sétáǵéné akum. Hóm áde Dyób álómé sé aá sébel nsón dós sébéeneé kúmbe. Nsón nime sébéleé áfínté echēn mómpē níde nsón nime sébéeneé kúmbe. ¹⁴ Séékūméē ekáá á tál ábel nsón hóm áde Dyób dénkenlómme sé nsón ábel. Sé-’aá sébéde bad bé’sō ábid nchabnde áhye dé akale nyé nkalan ní bwām nime Krístaa. ¹⁵ Séékūméē ekáá á tál tómaa ngáne sétáǵéné akum, néde séékūméē ekáá á tál áyāl e nsón nime bad bémpēe bébéle. Bon pen sésumé nlém nén bán ngáne áden adúbe ákwogéé, nē dós nsón nime sébéleé mékwogéé bwāmbwam mebwóg nime sébéleé nsón. ¹⁶ Nén débél séékág mebwóg mémpēe nime méchábndé, sékale’ Nkalan ní bwām, ésebán sékume’ ekáá á tál áyāle nsón nime bad bémpēe bébéle mebwóg mémpēe.

¹⁷ Eténléde á kálag e Dyób nén bán, “Kénzéé awé akume’ ekáá á tál, atáǵénéé ákum ekáá á tál, áyāle chóm éche Sǵngwéé ábénlé mó.” ¹⁸ Saké ahób áde mod áhóbeé yál mekan mé bwām á yál dós alúmté’ bán akóbnédé néé mbapee a nlómag, bon mod a mbále awé Dyób áhóbeé mekan mé bwām á yál mó adé mod awé akóbnédé.

11

Paale ne bembapee bé nlómag bé metóm

¹ Ncháa nyé nén meé nyémwe ríláa nyé mwä a akan ké nnyínnéd ké eyókél. Nyébán metúu. ² Nsiide' nyé nyaa echè Dyòb áhèle asíí nyé. Nyédii nēngáne ngon e mmwaád echè eébií mwēnchóm. Ane mmwaád mós ríhóbé meé mod nhóg áwōn, ane mod adii-'e Yesu Krístaa. ³ Bon ké nē, ndé mbwóg nén meé ngáne Satane ámpongé Ife nló áte ne nímé mwane, melemlem nē dós bépongé nyémpé nló áte nyaa echè nyéesummé nímēn nlem rísyāal ámpē wēe Yesu Krístaa nyéebelée-'e mós ne nlem rísyāal. ⁴ Nhóbe nén áyāle nzé mod apedé bon akānlé nyé nkalan nímé méesē nkalan nímé Yesu nímé sēnkaleé nyé, nyébelé nyésēbēn mós tál. Ké-'e nzé akānlé nyé tāngene edáádān éche éesē edáádān éche sēnkaleé nyé, nyébelé nyékob. Ké-'e nzé mod akānlé nyé nkalan ní bwām nímé méesē nkalan ní bwām nímé sékánlé nyé, nyébelé nyékóbēn mós mekáá mébe.

⁵ Meedúbpé meé abén bad ábe béchágé yál bán bédé bembapee bé nlomag bémbáá bétómé me áyāl e nsón nímé bébelé, nzé nhāgténé syāābō. ⁶ Nhele se meebyéé' dyam ahób átínté e bad ngáne béhóbéé, bon nwóó nsōnēn tāngene dyam áde ríhóbéé. Sēkéluméd nyé nímén mekan áte hín nímé sébelé.

⁷ Ade ríkánlé áá nyé nkalan ní bwām nímé ríhúú ne Dyòb, menkēnhóbpé meé nyésábe me. Mensudéd echem yál ábel bon nyéwōn edúbé. Ade mēmbenlé nén, dyam dé mbébé dós mēmbenlé-ye? ⁸ Mbēnlé' áá nyé, mwembé mémpéé mēsábpé me, né-ós, ébédéé byánán ndoge' nímé mwembé áwōngēn nyé. ⁹ Ade mēmbēē-'e ne nyé donge á pónde meewóo'áá chómchóm bon méetagte'áá nyé, áyāle kéchéé éche méntōgnēnnē ábēm baānyān bé Krísto ábe bēmbid á Masēdonia bēbágé'áá me. Ngáne ménkēntagédte nyé ngen e'só, méetagéd-taá nyé pónde ké póg. ¹⁰ Ngáne ríkaleé mbále néé mod a Krísto, modmod á mbwóg e Akaya eéhēēē-se ábel se nsóg ekáá akum á tál akob áde méekobéé nsábe áwēn. ¹¹ Nyéwémtné bán ahób áde ríhóbé meé méetagédte nyé ákob chóm áwēn ádii áyāle méedāé' é nyé-ye? Dyòb ábií áá ndáá nyé.

¹² Adén akan áde ríbeléé bōob, mébē ríbelé dós, ábel bon méebágé bembapee bé nlomag bé metóm etál áwōn nzóm ákum ekáá á tál áhób nén bán bébele nsón melemlem ngáne sémpé sébeléé. ¹³ Echē ndín é bad éche ékume' ekáá á tál, bédii bembapee bé nlomag bé metóm. Bédoge bad áyāl e nsón nímé bébeléé, alúmed áde bēlúmtéé yál byánán bédii bembapee bé nlomag ábe Krístaa. ¹⁴ Nén déékāmtēē me yál áte, áyāle nén ké Satane mōmpé alúmté yál byánán adii ángel e Dyòb echè esáá. ¹⁵ Né-ós, éesáá me menyáké nzé bembáledé ábe Satane bōmpé bēlúmté yál byánán bédii bembáledé ábe bēyágte' bad ábel mekan nímé métāngéné ngáne Dyòb áhēdēé. Kósōne á asóg, nkōgsēn nímé békudté métāngēn nímāb mbeltéd.

Metake nímé Paale ákudé néé Mbapee a nlomag

¹⁶ Nhóbe ámpē nén meé, modmod ewémtnán áá ndé eyókél. Bon nzé nyéwémtné bán ndé eyókél, nyéwóg-kós chóm éche rílangéé nyé ábel bon mémpé ríkum ekáá á tál mwāmpín. ¹⁷ Kéchéé éche ríhóbéé bōob éesáá chóm éche Sāngwéé áhóbé áá ríhób. Nzé nkume' ekáá á tál áhób kéchéé bōob, né nhóbe nēngáne eyókél é mod. ¹⁸ Ngáne édí bán bad hín békume ekáá á tál néé bad bé nkōnsé, mémpé mébēl melemlem. ¹⁹ Nyébēn nyéhóbéé bán debyéé dēn-éé nyékudé, nē ábelé nyékode ne menyēnge kéchéé éche e'yókél é' bad éhóbéé. ²⁰ Ké mod átimté' nyé nēngáne ntān, ké ádyāg nyé bwēm áyāl, ké-'e ádogé nyé, ké-'e áchāgtē yál ámín, ké-'e ábóm nyé abén á'só, nyékobe mós. ²¹ Akwágké ákobe me nén, sēnkēnwōngé ene ndín e nlem ábel nyé échē ndín é mekan á yál.

Nhóbe bɔɔb nɛ̃ngáne eyókél é mod. Měbē kúmbe, ríkumé-'e ekáá á tál áyāl e mekan níme mbelée melemlen nɛ̃ngáne bembapɛɛ bé nlomag bé metóm bébelé. ²² Bəlángé nyé bán bédíí bad bé Hibru bɛ̃n, mémpɛ ndii mod a Hibru. Béhóbe bán bédíí bad bé Israel, mod a Israel móo mémpɛ rídii. Béhóbe bán bédíí bad bé mbyaa níme Abrahamɛ, mod a mbyaa níme Abrahamɛ móo mémpɛ rídii. ²³ Béhóbe bán bédíí bembələdɛ ábe Yesu Krístəə, mémpɛ nlánge nyé meé mbelé nsón tómaa bó. Nhóbe' bɔɔb nɛ̃ngáne mod awě nló méəsáá' é áte. Mbelé ntũ rí ngíne tómaa bó, nkénkě á mbwɔg ngen ne ngen tómaa bó, nkénkũd mbéte é ngíne tómaa bó, nkémbɛ-'e á nsəl rí soɲ ngen ne ngen tómaa bó. ²⁴ Bad bé Israel békébɔm me e'tanɲú móom meláán ne abog, ngen étáan. ²⁵ Bad bé Roma békébɔmɛn me ntón ngen eláán. Ngen pɔg bad bɛmpɛ békébɔmɛn me meláá káɲ bɛpɔn me awúu. Stima ekékunnéd sé á edíb é nkwe-te ngen eláán. Póndé pɔg nhóó'áá á edíb é nkwe, nɛn dɛmbɛnléd áyāl e epun ehɔg ɛsyāāl, nkúu ne mĩte. ²⁶ Nkénkě meke bwámbwam. A meke-té wɛ, e' dīb é'kɛpɔn me ahóod. Mponé alongé abód á mekáá mé bechíb, á mekáá níme ábɛm bad bé Israel ne á mekáá níme bad ábe béesɛ bad bé Israel. Mponé alongé abód á dyad á mbáá, nípɔn alongé abód á ehyanɲge, nípɔn alongé abód á edíb é nkwe te, nípɔn-ne alongé abód á mekáá mé bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Krísto áde béesaá. ²⁷ Mbelé ntũ rí ngíne, nnánɲé epin ngen ne ngen. Donɲe á póndé meewóo'áá chòm éche rídyáɲkɛ k'é'kɛ chòm éche nímwáɲkɛ, meéyɔgke'áá-'e póndé awón ɛdyé ndyééd. Donɲe á póndé ahéb ábágáá me á yál bwámbwam meewóo'áá-'e chòm éche ríhágkɛ á yál. ²⁸ Amín e nímɛn mésyāāl, nwóó nímé nlem áte mbwe-té ánon mwembɛ rísyāāl níme rídé áse echém bwám. ²⁹ Nzé mod eewúu áte áyāl e mekan mé Dyɔb, mbelé nwóg yál áte melemlen ngáne mómpɛ áwógɛé. Nzé bɛbɛlté mod mbéb, mbelé nwóg ndutul bwámbwam.

³⁰ Nzé rítánɲéné ekáá akum á tál, né chòm éche rítánɲéné ekáá akumen á tál édíi mekan níme mbelɛ' boɲ bad bényín me nɛ̃ngáne mod awě eewóo ngíne. ³¹ Dyɔb, Sáá awě Sánɲú Yesue, abíí áá meékálɛɛ metóm. Mekenag mébɛ ne mó á ngíndé ne á ngíndé. ³² Ade mbédé á dyad á Damaskos, nkamlɛne awě ambé áse e kə̃n Arɛtasɛ ambané sánze ánon nsəl mé e'kɛ rí dyad rísyāāl ábel boɲ békɔb me. ³³ Bad bɛnhɛ me á elón-tɛ, bɛbíidéd me á wíndɛ eché ebédé á esd éche ɛnləɲnéd dyad, bɛsúdɛd me á ndɔɔb, dɔo rínyáɲtɛ boɲ ríkɛ-'e.

12

Dyɔb álúmtɛ Paale mekan á ndóg-te

¹ Měbē ríkumé ekáá á tál. Kénɛ édíi bán nɛ dɛewɔ̃ngānɛ. Boɲ mɛkɛ á'sɔ aláa nyé tənɲɛne ndóg éche rínyínɛ ne mekan níme Sánɲwɛé álúmtɛ me. ² Mbíí dyam áde dɛmbɛnléd ne mod awě adúbpɛ Krístəə nhóg. Dyóm á mwɛ ne ríniin áde átómé ámbíd, Dyɔb dɛnsog mó ákɛɛn mó ádyɔb á ndágke eché etómtɛné achab amín. Meebíí' é kɛ ankɛ áwed á ekob é yál k'é' á edəádəɲ, Dyɔb dɔo abíí. ³ Mbíí-'e chòm éche ébɛnlédé ane mod áwed, kénɛ meébíí' é kɛ á ekob é yál dɔo ábédé k'é' á edəádəɲ, Dyɔb dɔo abíí. ⁴ Krístəə ansog mó, ákɛɛn mó á Paradis. Ahed Dyɔb dɛnláá mó mekan níme éemwagkɛ áá moonɲoɲ a ekob é yál áháb wɛɛ bad bɛmpɛ. ⁵ Ayāl e ene ndín e mod dɔo mékummé ekáá á tál saké áyāl echém chɛn. Chòm éche mékumɛnné ekáá á tál édíi mekan níme melúmtɛ' bán nwóo yál e moonɲoɲ. ⁶ Boɲ kɛ mɛndəɲ kɛ ekáá akum á tál, méenyínédte nɛé eyókél é mod áyale mbále chɔo mékanlé. Méekumɛnné eché ndín é mekan ekáá á tál ábel boɲ nyéébagɛ me edúbé áyale eché ndín é mekan. Boɲ pɛn ndəə meé nyétéd me ngáne rídii áyāl e

mekan níme mbelée ne níme ní'yágtéé nyé. ⁷ Bonj ábel bonj meebág kúmbe áyál e nímé mekan mé menyáké níme Dyóð álúmté me, bonj ábel-le nwóg, Dyóð dèmbèl áá níwòh nkole á yál níme mbéle'áá me níwógé e'we bwámbwam. Mmèn nkole mbédeé nées mésénze níme Satane álómé átaged me ábel bonj meebág kúmbe. ⁸ Nkánne wée Sàngwée ngen élaán, rícháá mós meé ákoben me nímén metake. ⁹ Bonj chòm éche ánlā'ée me ébédeé áá, "Nsimé níme mbáge we níkwógé we. Nwédé we áte nyaa eché étóméé metake mésyāā áte níme éwóó. Áyāle á pónde eché ngíne éébāgkē mod áte dōo echem ngíne éwōnganné mós áwéd mós áte." Bōob-pōó, mébē menyínge ákum ekáá á tál áyāl e mekan níme mélúmté' bán ndíi moonyonj a ekob, ábel bonj bad bényín nén bán ngíne eché Krístāá édé me áte, chō-'áá ewéde me áte. ¹⁰ Né-ōó, á yál e Krísto, mbéle mbé menyínge ké áde mééwúu'ée áte, ké áde bad bésyāá'ée me, ké áde mekan mélénlédé me áte, ké áde bad bétāgtéé me ké'ée áde nídíí á ndutul tē. Nhóbe nén áyāle pónde ké ehéé áde mééwóó é ngíne, Krístāá abelé ábē me ngíne.

Paale atōhtan mwembé níme níde á Kōrinto

¹¹ Nhóbe nées eyókél é mod bonj nyéé nyékāó bonj níhōbē nē. Nyémbé nées nyéhōbēé me mekan mé bwām áyāl. Ké émbē bán meésāá dyam, bonj pen bad ábe nyéchāgeé bán bembapēé bé nlómag bémháá, béétóméé me áyāl e chómchóm. ¹² Ade mbédeé ne nyé, menwesén álúmed nyé e'chemléd ne ábel menyáké mé ngíne álúmed nén bán ndíi mbapēe a nlómag awé Dyóð álómé. ¹³ Etóméé abele áde mbénlé nyé bonj meékwentene meé nyésábe me, nyéllāa me nyaa empée eché nítedé bad bé mwembé nímíníí meé bédé me etógnén tómaa nyé. Nzé édé nén bán nē áde awusé, nyélagсэн me.

¹⁴ Bōob ndé mbonсэн ápe áwēn ngen éche élónténé élaán bonj pen méetagédte nyé. Méépāgkē ábel bonj nyébage me bwēm bonj nyébēn-éé nyékāó bonj nípag. Nyétāngéné abíi nén bán besáá ne benyāá bé bán bōo bétāngéné ábab bán atōgen saké bán bétāgné benyāá ne besáá. ¹⁵ Mébē menyínge ábenled kéchéé éche níwóó káōne yál echēm, áwōngēn nyé. Nzé ndāó nyé bwámbwam, nédē nyémpē nyéetāngēneé me adān bwámbwam-é? ¹⁶ Nyébēn nyébíi nén bán menkēntagédte nyé, bonj mod ampée ahóbe áa membé akwáb, nídogne-é nyé metóm. ¹⁷ Chán méndogké nyé? Bad ábe ménlómme áwēn menláá bō méé bédog nyé-ye? ¹⁸ Menchán Tituse meé ápe áwēn, nlómén-ne mós aníníí mwānned á Krísto. Nédē nyééhōb bán áde Tituse ápedé áwēn, andog nyé-ye? Eesaá mbále nén bán sé Titus séwóó mewēmten mehóg-é?

¹⁹ Kapóg enén pónde esyāāl nyéwēmten bán sēhede éched yál nzom asuud ahóbe áde séhóbeé bán sékánlé nyé mbále. Eesaá nē, kéchéé éche sélangéé nyé sélangé nyé chó nées bad ábe Krístāá ályágtéé, Dyóð-pe áwógé' chóm éche séhóbeé. A-baányan bé edānge, kéchéé éche sébeleé, sébele chó áwéd nyé áte. ²⁰ Mbáa' nén meé áde mépéé áwēn mētān nées nyébeleé mekan níme méedāá'ée, me-é ámpē mébel mekan níme nyéedāngé. Mbáa' nén meé áde mépéé, mētān ngáne nyébēn ne bēn nyésenléé, nyésiideé nhóg ne aníníí, nyélinjnéé nhóg ne aníníí, nées nyéedāá'ée bán mod ampée awōn edubé, nées nyésyāngēé, nyéhōbēé nhóg ne aníníí ámbíd, nées nyédíí kúmbe, nées nyébeleé-é mam mé epuutéd. ²¹ Mbáa' nén meé áde mépéé áwēn ámpē, Dyóð déwōgēd me e'són áwēn é'sō. Mēsudén-ne áyāle bad híin átínté echēn bédíi bébele' mekan mé mbéb níme bēbéle'áá bōob, ésebán bēhānjan ádab abé dé mbéb ábel ngáne Dyóð áhedeé. Bébele' mekan mé mbinde, békábe mesón, bébele-é mekan níme mbinde níme méwógte bō e'són.

13

Paale abagé elébé é asóg

¹ Nén délonten ngen eláán áde nřpagké áwēn. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Nzé békáadte mod bétāngéné awóg wēe mbōŋ ébe ké'ε eláán.” ² Ade mēmpéé áwēn ngen éche enlonten ébe, menláá nyé meé mēkōgsēn bad ábe bébele' mbéb átinté echēn. Ndií nlānge-'ε bó bōōb, nlānge-'ε bad bēmpēe ábe bōmpē bébele' mbéb, ké bōōb áde méesaá ne nyé. Ade mépéé ámpē, méewógké modmod ngōl. ³ Ene pōndé dōo nyébfī' é bán kéchéé éche rīhōbēé éhúú ne Krīstāa. Eesaá nén bán Krīstāa eewúú' é áte áyāle e chōm ésyāal eche ábeleé, boŋ alúmtē' eche ngīne átinté echēn. ⁴ Edé mbále nén bán Krīstāa nēŋgāne moonoyŋ, enkēnwōŋgé ngīne áde bēmbomēé mó á awōg. Boŋ kēnē, adé á alongé bōōb, áyāle Dyōb dēmbēnléd eche ngīne ábane mó á alongé ámpē. Abé áde sédíí mod nhōg ne Krīstāa, sémpē nēŋgāne baányŋ séewúú' é áte. Boŋ sémpē séēbē á alongé ne Krīstāa á ngīne e Dyōb, sébēlē-'ε nyé chōm ésyāal éche sétāngéné nyé ábele.

⁵ Nyé mod téé mwēn átōŋ yāl asimēn, ábii ké alongé ádēn adé nēŋgāne alongé á bad ábe bédúbpé. Ndúbpé meé nyé mod téé abíí nén aá Yesu Krīstāa adé mó áte. Nzé nyé mod téé asimné yāl né nyéēbfī nén bán á mbále nyédé ne Krīstāa. ⁶ Ndúbpé meé nyéchemé nén bán nsōn nīme sébēléé rīlúmtē nén bán sédíí bembapēe bé nlómag bé mbále. ⁷ Sékānne Dyōb nén bán nyéēbēlē' awusé ké ahóg. Séekānnéé nē ábel boŋ bad bényín bán sédíí bembapēe bé nlómag ábe bébele nīmab nsōn bwām. Boŋ pen, sékānne' nén bán, nyébele mekan nyaa éche etāngéné kēnéé edíí bán donge á bad bēhōb bán séelúmtēé chōmchōm éche élúmtē' bán sédíí bembapēe bé nlómag ábe bébele nsōn bwām. ⁸ Edé nén áyāle séēhēlēē-se sébēl dyamdyam áde átāŋgan nkalan nī bwām nī mbále. Boŋ pen chōm éche sébēléé edíí áwōŋgen bad ábii ne ábel ngāne nkalan nī bwām rīhōbēé. ⁹ Sébēlé sébē menyīnge nzé sēnyīné nyébele mekan nīme mēlúmtē nén bán adúbe áwúú nyé áte, ké sépen sēnyīnnéd bán séewúú' é áte áyāle séenyīnéé nzōm ké póg ákōgsen nyé. Sékānne' nén bán Dyōb áwōŋgen nyé nīmēn mbēltéd rībē bwām ne abé dēn. ¹⁰ Nén dōo ákáká boŋ rítelē' nīmén mekan, kēnéé edíí bán meésaa ne nyé. Ntenle nyé ábel boŋ nzé mpedé áwēn meēbēnlād ngīne eche Sāŋgwéé ábágé me ákáne nyé áte. Kunze eche Sāŋgwéé ábágé me edíí ábel boŋ rīwōŋgen nyé áwéd nyé áte saké ábel boŋ rībēnléd chō ásuđed nyé.

Melenten mé asóg

¹¹ Asóged enén kálag, a-baányŋ, nyébē menyīnge. Nlānge nyé meé nyéhāŋlen, áden abé ábē bwām ne abé dēn. Nhēde meé nyéwōg échēm elébé. Nyéwōŋ mewēmtēn mehóg. Nyébē nsaj ne nhōg ne aníníí. Nzé nyébelé nīmén mekan mēsyāal, Dyōb áde ábēlé boŋ nyédāen, nyébé-'ε nsaj ne nhōg ne aníníí, dénaméd nyé. ¹² Nyéhē nhōg ne aníníí tál á đīn á Yesu. Bad bé Dyōb bēsyāal bēlómme nyé melentēn.

¹³ Nkānne' nén nēé nsimé nīme Sāŋgú Yesu Krīstāa, edānge é Dyōb, ne nlatēn nīme Edáádāŋ éche Esaá épēenēé, bēbē ne nyé.

Kálag echë Paale áténlé Baá Galesia Ndibned ní kálag

Békálé'áá nkalaj ní bwám tãngene Yesue áfínté e bad ábe béese bad bé Israel, bad bènköb-pe mó. Atote démbíd áyāl e nmén nkalaj áde áhóbe ké mod atãngéné mbéndé e Mosée ahíd ábel boj ákonj mod a Krísto abé. Paale alúmté áte nén aá chöm éche ékəə' boj mod ákud alongé áde Krístəə ábagéé édií adúbe áde áwóó. Boj áfínté e mwembé níme mbédé a dyad á Galesia, dyad á mbwóg e Roma e Asia Mainə, bad bébédé ábe bétãngánáá ayáge áde Paale, béhóbē nén bán mod atãngéné ahíd mbéndé e Mosée ábel boj ákobned á'só é' Dyöb.

Kálag echë Paale áténlé mwembé ní Galesia ebédé ábel boj bad ábe behíde'áá adúbe áde déetãngene bétim ámbíd behíde adúbe á mbále.

Paale abootédé enén kálag álumed bad áte kunze echë awóó ábē mbapēē a nlomag awē Yesu Krístəə. Alúmté áte nén aá abé áde módíí mbapēē a nlomag áhúú ne Dyöb saké ne moonyonj. Alúmté-ē áte nén aá níme nsón menkonj abé ábel nsón áfínté e bad bé Israel. Ahóbé-ē ámpē nén aá adúbe dēmpen dóo ákəə' boj bad békobnéd á'só é' Dyöb. Asóged enén kálag, Paale alúmté áte nén aá abé á mod a Krísto ákag ne edãnge éche ehúú mó á nlem té, adúbe áde ádúbpé Krístəə.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-10

Kunze echë Paale áwóó ábē mbapēē a nlomag 1.11-2.21

Nkalaj ní bwám mé nsimé ní Dyöb 3.1-4.31

Kunze e mod a Krísto ne chöm éche átãngéné ábel 5.1-6.10

Nsógten 6.11-18

Paale alómé melenten

¹ Me Paale, mbapēē a nlomag nhóg, me-éé ntelé enén kálag. Saké baányonj bēpwédé me ábē mbapēē a nlomag. Meébenlád-taá kunze e moonyonj. Boj nímem mpwedtdé níhúú ne Yesu Krístəə bó Dyöb Titée, awē apuúdté mó.

² Mmèn ne bad bé Krísto bésyāal ábe bédé ne me hén, sélomme' mwembé rísyāal níme rídé á Galesia melenten. ³ Nsimé ne nsanj ní Dyöb Titée awéd bó Sãngú Yesu Krístəə mbê ne nyé. ⁴ Nyébíí bán Yesu Krístəə abagé eche yāl áwé áyāl e níméd mbé ábel boj áhúd syáné á mbéltéd mé mbé níme rídé á nkõsē-te chii. Ábelé nê áyāle nê dóo Dyöb Titée ántíí'é. ⁵ Mekēnag mébê ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

Nkalaj ní bwám mémpēē méesad

⁶ Dyöb ápwédé nyé ábē ábē bad ámbíd e nsimé níme Yesu Krístəə ábénlé nyé. Boj édé me e'kõmten é' yāl-áte ányín nén bán nyēwámséné Dyöb atede, nyéhíde ayáge dēmpēe áde nyéwémtné bán áde nkalaj ní bwám. ⁷ Nkalaj ní bwám mémpēē méesaa. Baahóg bédé ábe bēpuatad nyé. Béhede nkalaj ní bwám níme Yesu Krístəə ahãnjlen. ⁸ Boj rílaa nyé nén meé, nzé ké sé, ké'ē ángel ehúú ádyöb boj ekánlé nyé nkalaj ní bwám níme rídé nhãnjlen ne níme sēnkáléé nyé, e'dim é'bê ne mó. ⁹ Sēmãd nyé aláa, náñge-ē nyēmpē meé, kénzée awé akánlé nyé nkalaj ní bwám níme rídé nhãnjlen ne níme sēnkáléé nyé, boj nyékõb-pe, e'dim é'bê ne ane mod. ¹⁰ Ngáne níhóbēé nén, nyéwémtnán nén bán nhēde' meé baányonj béchoge' me dín á bwám. Meéhédēē nê. Dyöb dóo níhédéé meé áchage' me dín á bwám. Nzé émbē nén

bán ndii nhede meé baányon béchæge' me ðin á bwám, né meesáa mbælede awé Krístæa.

Nkalanj nime Paale rihúú ne Krístæa

¹¹ A-baányan, nhede' meé nyébií nén bán nkalanj ní bwám nime ríkanlé nyé, méehúú'é ne moonyon. ¹² Moonyon ké nhóg eelångeé me nímé nkalanj, modmod eeyágte'áa me. Boñ Yesu Krístæa mwèn móo alúmté me nímé mekan áte. ¹³ Nyéwógé ngáne áðem alongé démbææ ngen e'só áðé ríhídé'áa mbeltéd ní bad bé Israel. Nyéwógé nén bán ntagté'áa bad bé Krísto ne nhel rísyáál. Nhede'áa meé mímad bós moosyáál. ¹⁴ Nhídé'áa ayáge á bad bé Israel tómaa béd bésyáál ábe syáábōō sébédé kōd. Menwón-'e kán áte bwámbwam áhíd elem éche ábæd betaa. ¹⁵ Boñ kénéé ébédé nê, Dyöb démmäd me apwæd né béechyáá'é me. Anchélé me ne nímé nsímé, ábele mó. ¹⁶ Anlúmed me awe Mwán ábel boñ ríkanle bad ábe béesé bad bé Israel nkalanj ní bwám nime ane Mwán. Ade ábélé nê, menkéntánné modmod meé áyáged me dyam áde rítångeéné ábel. ¹⁷ Boñ ábwōg-ábwōg menkē á mbwóg e Arebia. Ámbíd e pónde, mentim ámbíd á dyad á Damaskōs. Menkēnkaá-'áa ké á Jerusalem áke dényin bad ábe bénsébē bembapææ bé nlomag abé. ¹⁸ Ámbíd e mwē rílaán dōo nkíí á Jerusalem ányin Petro.* Membé ne mó áwed dyōm dé e'pun ne é'taan. ¹⁹ Menkényinné mbapææ á nlomag ampée ké nhóg ésebē Jemse, Sånjú Yesu me mwányan. ²⁰ Mam nime rítenlé nyé médé mbáale. Dyöb ábíí áa saké metóm móo ríkaléé. ²¹ Ade rihúú á Jerusalem, menkē á mbwóg e Siria ne á mbwóg e Silisia. ²² Ene pónde né bad bé Krísto bé mwembé mé myad mé mbwóg e Judeya béebíí'é me. ²³ Béwógé'áa wógén bán, "mod awé ahágé'áa bad bé Krísto á meséb mwèn atímé bōōb akanle bad áa bad bédúbe Yesu Krístæa, melemlen mé adúbe nime áhédé'áa abóded." ²⁴ Dyam áde Dyöb ábénlé me démbël békéné'áa Dyöb.

2

Bembapææ bé nlomag ábiníí béchéme nsón nime Paale

¹ Ámbíd e dyóm á mwē ne ríniin, menkē á Jerusalem ámpē. Ene pónde menkē áwed ne Banabase, menwále-'e Tituse áyál. ² Menkē áwed áyale Dyöb dénhōb áa ríke. Ade ríbéde áwed, syáábe belyáged bé mwembé sēnkē kun. Mentánléd bós nkalanj ní bwám nime mēnkaleé bad ábe béesé bad bé Israel. Membel nê ábán nén nsón nime ríbélé, ne nime rídíí mbele', méebōō' ngén. ³ Bēnkōb dyam áde ménlāā'é bós. Ké Tituse awé ambé mod á lonj á Griika awé abédé ne me, bēnkényágédté mó nén bán bétångeéné mó ayag. ⁴ Kénê, donje á bad bé metóm ábe bénsāl áfínté e bad bé Krísto byánán bōmpē bédé bad bé Krísto bēhédé'áa bán béyag mó. Abé bad bénsāl áfínté echéd á mesōom-té ábel bényin ngáne débéléé mekan ne kunze esyáál áyale syáne dedé ne Yesue. Bēhédé'áa bán débê betån, déhíde' mbéndé e bad bé Israel. ⁵ Boñ sēnkēnháá bós etál ké mwámpin, áyale séhédé'áa nén bán nyébê nyébií ngáne mbáale e nkalanj ní bwám ékóó abé.

⁶ Bad-te ámpē ábe bēbéde áhed néé belyáged bé mwembé, bēnkēnwōngé dyamdyam ábád ámin e mam nime rí'yágté. Ké né-'e, abé áde bēmbææ belyáged dénkēnwōngé dyamdyam ábel ne me áyale moosyáál adii nyaa póg á'só é' Dyöb. ⁷ Boñ bēntim anyin nén bán Dyöb ábágé me ekag ákale bad ábe béesé bad bé Israel nkalanj ní bwám. ⁸ Edé nén bán, Dyöb áde ápwédé Petro

* **1:18** Petro: Kálag é'só éwóó Sepase. Adé ðin ádíí melemlen néé Petro.

ábê mbapere a nlomag wée bad bé Israel, dó-'aá ápwédé mémpê ábê mbapere a nlomag wée bad ábe béese bad bé Israel. ⁹ Ade Jemse, Petro ne Jonê ábe bad bémbíí' é nées mekon mé mwembé bényiné bán Dyöb ábágé me nímē nsimé ábê mbapere a nlomag, bénhē sé Banabase ekáá-áte, álúmed nēn bán békóbe sé nées bad ábe bóbōo bebele' nsón nhóg. Syáábōo sēntíí nēn bán, séhē sékanle bad ábe béese bad bé Israel nkalanj ní bwám, bó-'é bébê bēkanle bad bé Israel. ¹⁰ Bénlāá sé pen bán, séēchatán betóótókē bé bad awōngēn. Nē dó-'aá ábédé dyam áde mēndəj' é abel bwámbwam.

Paale akánné Petro áte á dyad á Antyoğ

¹¹ Ade Petro ápédé á Antyoğ, menkáné mó áte áftinté e bad áyāle abel'áá dyam áde déeboo. ¹² Ade ápédé áwed peēn, ammentén ndyéed adyé ne bad bé Krísto ábe béese bad bé Israel. Boj áde donge á bad bé Israel bébidé wée Jemse á Jerusalem boj bépe á Antyoğ, Petro ambooted mekuu adol ámbíd. Eedyáge'áá ndyéed ámpē ne ábê bad ábe béese bad bé Israel. Ámbel nē áyāle abáá'áá epepé é bad ábe béhóbe'áá bán betānggéné bad ábe béese bad bé Israel ayag. ¹³ Nē dēmbēl bad bé Israel ábe bémbē bad bé Krísto bómpē bémbóoted mekuu adol ámbíd. Káōñne Banabase mómpē anhíd bó ábel áde awusé. ¹⁴ Ade rínyine nēn meé bébeleé mam ngáne nkalanj ní bwám ríhóbeé áá bébel, menlāá Petro á'sō wée bó moosyál meé, "Kénée édíí mod á Israel, etēdté mbeltéd ní bad bé Israel, ebele mam bōob nées bad ábe béese bad bé Israel. Chán-nō éhele ényágtē' bad ábe béese bad bé Israel áhíd mbeltéd ní bad bé Israel?"

¹⁵ Sóo bēn awē dedé bán bé Israel se á nchyaátén, deesaá nées bad ábe béese bad bé Israel ábe débíí nēn bán béebíí' é mbéndé é Dyöb. ¹⁶ Boj kéné, debíí nēn bán Dyöb déekobéé mod nées mod awē asáá áyāle áhídeé mbéndé. Adúbe áde mod ádúbpé Yesu Krístāá dóo ábele' boj Dyöb ákōb mod. Né-óó ké syānē ámpē dedúbpé Yesu Krístāá ábel boj Dyöb ákōb syānē áyāle adúbe áde dedúbpé Yesuē saké áyāle dehíde mbéndé. Dyöb déekobéé modmod áyāle áhídeé mbéndé. ¹⁷ Áhed áde déhedéé bán désāñ á'sō é' Dyöb áyāle adúbe áde dedúbpé Krístāá, ábele donge á bad bé Israel bényiné' syānē nées bebel bé mbéb áyāle deehídeé mbéndé é bad bé Israel ámpē. Nédē élúmtē' bán Krístāá móo abelte' syānē mbéb-é? Ááy, nē déehelée-se ábē. ¹⁸ Boj nzé ntime ámbíd ámpē boj nhíde' mbéndé éche mēmmadté áte, né nkwedé mbéndé. ¹⁹ Nzé béhíde mbéndé chó ne chó, né nwdé. Né mbéndé chēn-naá ewúú me. Boj Yesu Krístāá anhúd me á mbéndé-te, ábel níhel Dyöb ábele. ²⁰ Awé áde Yesuē ánwēé á awōg áde nēn bán mémpē menwé. Meesaá á alonjé ámpē. Krístāá mó adé me áte. Né-óó, kéchéé éche níbeleé á nkōñsé-te wén bōob, mbelē' chó ne adúbe áde rídúbpé Mwán á Dyöb awé adáá me, boj awé-'é á nló nímēm. ²¹ Meesaá nhóg awé áhele ahób nēn áá nsimé ní Dyöb méesaá dyamdyam. Áyāle nēn, nzé embē nēn bán Dyöb áhelese ákōb mod áyāle áhíde mbéndé, nédē né Yesuē awédé á awōg ngēn.

3

Mbéndé káa adúbe

¹ E'yókél é' bad bé Galesia. Nlem áhéé adyédeé nyé nēn? Nyéekamtánné ngáne ménlúmedtē nyé áte nēn meé, Yesuē awédé á awōg á nló nime nyé moosyál-é? ² Ndáá meé rísedé nyé dyam ahóg. Póndé echē nyékúde Edáádəñ éche Ésáá, áyāle nyéhíde'áá mbéndé e bad bé Israel dóo nyēnkudtē chó-ye? Ngé áyāle nyéndúbēē nkalanj ní bwám nime nyénwōgkē? ³ Chán nyédíí eyókél nēn? Nées nyemáá abooted dé abel ngáne Edáádəñ é Dyöb éhedéé, mbeltéd

mímēn níhede atim á asóg hén bəəb ngáne mewēmten mé baányon níhedeé-ye? ⁴ Nyékudé metake áde nyédúbpé Krístəə. Nédē nímē metake méde ngēn-ε? ⁵ Dyöb dēmbě nyé Edəədəŋ éche Esáá, ábəl-le menyáké áfnté echēn. Áyāle nyéhíde'áá mbéndé dəə dēnkəŋ boŋ ábelé né-ye? Aáy, saké nē dēnkəŋ. Nkalaní m'bwām níme nyéndúbēē móə mēnkəŋ boŋ ábel nē. ⁶ Nyénəne mod nēe Abrahamē. Eténlédé nén bán, "Andúbé Dyöb. Nē dēmbəl, Dyöb dēnkob mó nēe mod awē asáá." ⁷ Nyésōŋten-nəə nén bán bad bésyāəl ábe bédúbpé Dyöb ngáne Abrahamē ándúbēē bóə békóó bán ábe Abrahamē abé. ⁸ Eyale é Dyöb énhəb á'só e' pónde nén bán Dyöb dékəb bad ábe beesē bad bé Israel nēe ábe bad áyāle bédúbpé mó. Nén dēmyēēn bootya pónde eche Dyöb dénláá-é Abrahamē meloní mé nkōŋsé mésyāəl ámbíd echōŋ." ⁹ Né-əə Dyöb dénaméd moosyāəl awē adúbpé mó melemlem ngáne ánnamédte Abrahamē. ¹⁰ Nyébii-'ε nén bán e'dim é'dé ne baásyāəl ábe bébánné ním nén bán ahíd á mbéndé dəə débəl boŋ Dyöb ákob bó. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "E'dim ne kenzéé awē eehíde' mbéndé ésyāəl éche eténlédé á kálag e Dyöb." ¹¹ Bəəb-pəə élumte nén bán modmod eekobnádté á'só e' Dyöb áyāle áhídeé chōm-éé mbéndé éhedeé. Nhəbe nē áyāle eténlédé nén bán, "Bad ábe békóbnédé á'só é' Dyöb áyāle bédúbpé, békúd alongé áde déemaá." ¹² Mbéndé eewóó'ε dyamdyam ábel ne adúbe. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Nzé mod ahíde' mbéndé ákud alongé, atángéné mbéndé ésyāəl ahíd." ¹³ Boŋ Krístəə ahúde syáné á e'dim ábe dékúde á mbéndé-te. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "E'dim ne kenzéé awe bébómmé á awəg." Né-əə, áde bébómmé Krístəə á awəg, ampém e'dim áyāle mbéb níməd. ¹⁴ Yesu Krístəə ampém e'dim ábel nén, bad ábe beesē bad bé Israel békud nnam níme Dyöb dénhəbpé áá, Abrahamē ákúd. Nē ákás adúbe áde dédúbpé mó, ábelé syáné ámpē dékúde Edəədəŋ éche ánhəbpē áá móəbē syánē.

Mbéndé ne dyam áde Dyöb dénhəbpē áá móəbē

¹⁵ A-baányon, ndəə məé rítéd nhəgtén ne mekan níme mébenlad epun téé. Nzé bad bébe bétéde nšəl, boŋ bétífidé dyam, bépéde-'ε á nchemten, modmod éhēlē-εe ahúd dó áse. ¹⁶ Dyöb dēmbě Abrahamē ne mwān akag. Kálag e Dyöb eehəbēé nén áá, "bán" byánán bad bēbúú áte. Ehəbē nén áá "mwān." Krístəə mó-'áá adé ane Mwān. ¹⁷ Chōm éche níkoó'ε ahób édií nén Dyöb démwē melé ne Abrahamē Dyöb áhəb-pe áá móəlōnəd áde akag. Mbwókel é mwē éniin ne móom mé mwē meláán, ámbíd e nē, dəə Dyöb ábagé Mosēe mbéndé. Echē mbéndé eehelē-εe ébóó nímē melé, se éhúd dyam áde Dyöb áhóbé áse. ¹⁸ Nzé émbē nén bán, Dyöb ábage' nyé kéchéé éche átángéné ábe bán abe áyāle nyéhídeé mbéndé, né nímē nnam níme ábageé nyé méesaá ámpē áyāle dyam áde ánhəbpē áá móəbélé Abrahamē. ¹⁹ Cheé-ə émbē nšəm echē Dyöb ábagné mbéndé? Ambě chō álúmed bad chōm-éé ábel dé mbéb ákóó abé. Ene mbéndé entángén-ne abé kəŋŋ ne pónde eche mwān á mbyaa níme Abrahamē awē Dyöb dēmbēénné akag ántəŋgēnə əpe. Dyöb dēmbě mbéndé wēe ángel ábe Mosēe. Mosēe mó abédé mod-a-fínté a baányon ne Dyöb. ²⁰ Bəəb-pəə mod-a-fínté ahednad nze bad bédé mbíd ébe. Boŋ Dyöb dēmbě Abrahamē akag ne mó mwēn, áde mod-a-fínté éesaá.

Nsən níme mbéndé éwóó

²¹ Nédē nén álumte bán mbéndé epentan akag á Dyöb-ε? Aáy, éesaá nē mbéd. Nzé émbē nén bán mbéndé embé echē ebage alongé áde déemaá', né desáá á'só é' Dyöb ahíd áde déhídeé chō. ²² Boŋ kálag e Dyöb ehəbe nén áá, mbéb níháá nkōŋsé nšyāəl. Né-əə nde echē Dyöb dénhəbpē áá móəbē, abagé chō wēe bad ábe bédúbpé Yesu Krístəə. ²³ A pónde eche Krístəə éepédē,

mbéndé enhan syánē, dembé-’ε ásē e mbéndé káón ne á póndé eche Dyöb dénlümēdtē nēn aá bad bésüm nlém wée Krístæ. ²⁴ Né-óó mbéndé chó enóné’áá sé káón ne póndé eche Krístæ ápedé ábel nēn Dyöb ákob sé áyāle adúbe áde sédúbpé Krístæ. ²⁵ Bóob áde póndé épédé eché détāngéné nlém asum wée Krístæ, chöm éetāngeneé abé eche énōne’ sémpē. ²⁶ Nyé moosyáál nyédii bán bé Dyöb áyāle adúbe áde nyédúbpé Yesu Krístæ. ²⁷ Nyékudé edusen, né-óó, nyédé mod nhóg bóob ne Krístæ, nyéwóó-’ε kunze bóob néε mó. ²⁸ Né-óó nhāñlén méesaá ken mod adé mod a Israel, ken mod eésaá mod a Israel, ken mod adé ntāñ ké’ε kunze, ken mmwaád-ε ké’ε mwēenchóm. Nyé moosyáál nyédii mod nhóg áyāle nyédúbpé Yesu Krístæ. ²⁹ Ngáne nyédii bad bé Krísto, nyédii bán ábe Abrahamε, nyéékúd-te nnam míme Dyöb dénhābpe aá mósóbē Abrahame.

4

¹ Chöm-ée rihóbeé édé nēn, mwān awē sáá átífidé aá mósodyé eche mbwóg, nzé adii adé mwēndem, abelé abé néε mbāledε, kénéε edíi nēn bán mó akóó ene mbwóg awón. ² Ene póndé, abelé awón bad ábe belyágnédé mó ne ábe bēnōnne’ mó ene mbwóg káón ne póndé eche sáá átífidé epédé. ³ Melemlem nē dso syánē démbēε néε bēndem áde Krístæ éepēdēε. Póndé eched, ngine é nkōñsé éntéd syánē ntāñ. ⁴ Bōñ áde póndé eche Dyöb déntíi’ε épédé, Dyöb dénlóm awe Mwān á nkōñsé-te. Ane Mwān ambík á abum dé mmwaád, ákwōg-ke ásē e mbéndé. ⁵ Dyöb dénlóm mó ákōde syánē á mehan mé mbéndé, ábel bōñ syánē détim bán bé Dyöb. ⁶ Abé áde nyédii-’áá bán bé Dyöb, ábelé Dyöb álómé Edāsdāñ é Mwān áwesyané nlém-té. Eché Edāsdāñ ébélé bóob, dechāge Dyöb bán, “A-Tē.” ⁷ Né-óó nyéesaá betāñ ámpē. Nyédii bán bé Dyöb. Abé áde nyédii-’áá bán bé Dyöb, Dyöb débē nyé kéchéé eche átāngéné ábe bán abe.

⁸ Ngen e’os, áde nyénkēmbíi’ε Dyöb, nyébédé betāñ ásē e myöb míme méésē dyamdyam. ⁹ Bōñ bóob áde nyébíi Dyöb, ké’ε rihōb mεé bóob áde Dyöb ábíi nyé, cheé ékáó bōñ nyéhédé mbíd atimēn ábe betāñ ámpē ásē e ngine é nkōñsé? ¹⁰ Nyéhíde donge dé e’pun néε bīn é’mbáá, nyéhíde-’ε donge á ngōn, donge á póndé áyāle mwē, ne donge á mwē néε bīn é’ mbáá byánán Dyöb dso nyé bēnléé. ¹¹ Nē ábelé’ ndé mbwóg nēn mεé mbébté póndé áyāle nsōn nsyāál míme mbéle áyāle echēn.

¹² A-baānyāñ, ncháá’ nyé mεé, nyébē néε mε, áyāle mémpē ndé bóob néε nyé. Méesaá ásē e mbéndé ámpē. Nyéébeléé-’ε mε dyam dé mbéb ké ahóg. ¹³ Nyébíi nēn bán áde nsebpé nyé nkalanj ní bwām akale, ndyēné’áá nyé áyāle menkēndyε’ε bwām. ¹⁴ Kénéε mímēm nkole rihéle’áá mbél nyébāñ mε áyāl, nyéekēmbāñ’ε mε áyāl, nyéekēnnān-naá mε. Nyénkōb mε byánán ángel e Dyöb chóó ndíi, ké’ε byánán Yesu Krístæ ndíi. ¹⁵ Ene póndé nyébé menyīnge bwāmbwam. Héé nímé menyīnge médíi bóob? Mmēñ mbide nyé mbōñ nēn mεé, á póndé eched, nyēndāñ mε nyaa eché, nzé émbē nēn bán mod ahelé’ áá-se ahúd míd ábe waáb, aá ábenlad, né nyēnhúd nímēn míd nyébē mε. ¹⁶ Nédé ntimé mod a ekāyí awe nyé bóob áyāle níkanlé nyé mbále tāngene nkalanj ní bwām-ε? ¹⁷ Abé bad ábe bēyógte nyé ayóge démpēe, bēwóó nlém nēn bán nyétimēn bó, bōñ béewōñnεé nyé nlém ní bwām. Béhede bán nyéebág ne mε ábel bōñ nyéwón nlém ábe ne bó. ¹⁸ Ebóó áwón nlém ábel dyam, nzése nímé nlém ndé ábel dyam á bwām. Ebóó áwón nlém ábel dyam póndé ésyāál, saké nzé nyédé ne mε démpēn. ¹⁹ A-bān bé nlém ábēm, nwóge’ e’wε bóob áyāl echēn, melemlem ngáne mmwaád áwógeé e’wε bé achád. Mēéwōg-ke

ábê e'wê káŋ né abé á Krísto ásólé nyé áte bwâm. ²⁰ Mendāŋ meé mbé ne nyé bōōb ábel mbíi ngáne ríhóbeé áwēn áyāle nyéhósdóté me yāl áte.

Eldānsén éche Hagaa ne Seraa

²¹ Nyé ábe nyéhede abé ásē e mbéndé, ndáá nyé asēded meéken nyébíi chóm-é mbéndé ékoo'é ahób-é? ²² Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán Abrahame anchyáá bán bé baachóm bébé, nhóg ne mmwaád a ntāŋ, aníníí-é ne mmwaád a kunze. ²³ Mwān awē mmwaád a ntāŋ anchyāá'é, anchyáá mó nyaa eche moonyon áchyáá'é mwān. Bon akag áde Dyōb dēmbēé Abrahame dōó dēnkāŋ bon mmwaád a kunze achyáá mwān. ²⁴ Abēn bebaád bébé, dehele déhāgtén bō ne melē mé Dyōb mébé. Hagaa adé nhāgtén ne melē míme Dyōb démwēé ne bad bé Israel á mbōōd e Sinai á pōndé eche ábágé Mosēe mbéndé. Bad bésyāāl ábe bédé ásē e míme melē bédii betāŋ. ²⁵ Hagaa adii nēŋgáne melē míme Dyōb démwēé ne Mosēe á mbōōd e Sinai, á aloŋ á Arebia. Bad bé Jerusalem bōmpē bédii bōōb nēe Hagaa áyāle bō moosyāāl bédii betāŋ. ²⁶ Bon mmwaád a kunze, adé nhāgtén ne Jerusalem awē adé ámín. Ane mmwaád mó-'áá adé nyaá awesyānē. ²⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "A-ekom é mmwaád, wē awē weechyáá', hé esaad é menyinge. Wē awē weéwōgé e'wē é' mwān mbéd, wóg menyinge áyāle,

we awē awon nchóm ántedéé, echyáá bán bōōb tōmaa mmwaád awē nchóm ádíi á ndáb."

²⁸ Bōōb-pōó a-baányan, akag áde Dyōb dēmbēé Abrahame ábélé bōōb nyédii bán bé Dyōb melemlem nēe Aisige. ²⁹ Ene pōndé, ébédé nén bán, mwān awe bēnchyāá'é nyaa echē moonyon áchyáá'é, atāgté'áá mwān awē bēnchyāá á ngine e Edāádāŋ é Dyōb. Melemlem nē dōó édíi káŋŋ ne chii. ³⁰ Bon chán kálag e Dyōb éhóbé tēŋgene nē? Kálag e Dyōb ehóbe' nén áá, "Nān mmwaád a ntāŋ bō mwān. Mwān awē mmwaád a ntāŋ áchyáá eetāŋgeneé mbwóg eche sáá adyē nchoo ne mwān awē mmwaád a kunze áchyáá." ³¹ Né-ōó a-baányan, deesáá bán bé mmwaád a ntāŋ. Dedii bán bé mmwaád a kunze.

5

Séesad á mehan-tê ámpē

¹ A mehan-tê dōó Krístā áhúdé syānē ábel bon syānē deebág nēe betāŋ ámpē. Né-ōó nyéwéd mekuu ásē, nyéemwāg-ke se modmod ahé nyé á mehan-tê ámpē.

² Nyéwōglen me. Me Paale, nlāŋge nyé nén meé nze nyéwémténé nén bán nze béyágé nyé, né nē débēl Dyōb ákob nyé nēe bad ábe besáá, né nsón míme Krístā ábélé méehelée-se íwōŋgén nyé mbéd. ³ Nsimé nyé etúu áte ámpē nén meé, kénzée awē akwēténé áá béyag mó ábel bon Dyōb ákob mó, atāŋgéné mbéndé ésyāāl ahíd. ⁴ Nyé ké ahéé awē awémténé áá mótāŋgēnē mbéndé ahíd ábel bon Dyōb ákob mó, asénlédé ne Yesue, ahúde-'é yāl á nsimé n Dyōb-te. ⁵ Sé ne sé, Edāádāŋ é Dyōb ébélé sélyágé nlém nén bán Dyōb dékob sé nēŋgáne bad ábe besáá áyāle sédúbpē Krístā. ⁶ Ken béyágé mod-ε, ken béeyagé mod-ε, nē dééwóo'é dyamdyam ábel ne abé áde dedíi ne Yesu Krístā. Chóm éche édé etógnén édíi, ádúbe Krístā. Adé adúbe átāŋgéné anyinned ne edāŋge éche déwōŋné nhóg ne aníníi.

⁷ Ngen e'só, nyékeéné'áá mekan bwām. Nzé-módé ahāŋléné nyé nlém á abum áá nyéehíde' mbále e nkalanj ní bwām ámpē? ⁸ Ahāŋlen áde nyéhāŋléné nlém á abum déehelée-se áhúu ne Dyōb, áyāle Dyōb dēn dōó ápwédé nyé ábē ábe bán. ⁹ Mod nhóg awē adé mbéb áfinté echēn, mó abébte'

baáb abíníí bésyāāl, nēngāne mbumē ní ngun risonlēé nzé bēhédé mwā esulten áwēd-te. ¹⁰ Bon pen ndúbpe nēn meé, Dyōb débēl nyéēhídté ayáge á bad bēmpēe bon nyéēhíd ádēm. Dyōb dékōgsēn mod ké ahéé awē apuutad nyé, ábē kēnzéé.

¹¹ A-baányan, nzé émbē nēn bán ndíi nkale nēn meé bétāngéné mod ayag bon Dyōb dékōb mō nēe mod awē asáá ngāne baá Israel bédúbpe, né cheé ékáá bon bēhé me á meséb? Nzé nkalé'áá nēn meé bétāngéné bad ayag bon meékale'áá kwééd eche Krístāá áwédé á awōg, né nē déelīnséé bad bé Israel.

¹² Ndāá nēn meé ábē bad ábe bēpuutad nyé nló áte, békag á'sō, bēke bésēlen yāl e mwēnchóm esyāál.

¹³ A-baányan Dyōb dēnchēlē nyé áhide á mehan-tē. Bon abé áde nyéesaá á mehan-tē ámpē déebageé nyé kunze ábel kēchéé éche échēn ekob é yāl éhedeé. Bon pen, nyémod-téé ábenle waáb á edānge-tē. ¹⁴ Nyébele' nē áyāle nzé bēlādé mbéndé ésyāāl, chōm éche éhóbēé édú nēn, "Edān mwānyon ngāne édāá echon yāl." ¹⁵ Bon nzé nyētímé nyékwaglan, nyéwanne'-e nhóg ne aníníí nēe nyam é mehín, nyétéd pōndé. Nzé nyéetédé pōndé, ne nyéēwūū nhóg ne aníníí ne awúú ásyāāl.

Edāádān é Dyōb ne ekob é yāl

¹⁶ Né-ōó, nlébe nyé nēn meé nyémwe Edāádān é Dyōb élyágte nyé. Nē débēl nyéebelé mekan me mbéb míme ekob é yāl éhedeé. ¹⁷ Mam míme ekob é yāl édāá, méekagké ne mam míme Edāádān édāá. Mam-me míme Edāádān édāá méekagké ne mam míme ekob é yāl édāá. Echēn ngīne ébe éwane'. Nē ábele' nyéēhēlē dyam ábel áde nyédāá ábel. ¹⁸ Bon pen nzé Edāádān é Dyōb élyágte nyé, né nyéesaá áse e mbéndé ámpē.

¹⁹ Mbeltéd mé ekob é yāl méeyāgtādtēd. Ndíi mbeltéd nēe akáb dé mesón, ábel dé mekan mé mbinde, akáb dé akwalee. ²⁰ Ábele á myōb mémpēe, alem, ekōyí, nselag, kōnjí, melīngá, abun dé e'tál, ngabén, nkabén, ²¹ asíí á bad, sōgké e mīm, epuutéd ne mbeltéd mé mbéb mémpēe nēe mímēn. Nsimé nyé etúu áte ngāne ménsím-maá bōōd nēn meé, bad ábe bēbele' éché ndín é mekan bēekudté nnam mé nkamlen ní Dyōb.

²² Bon nzé Edāádān éche Esáá édé mod áte, chōó ébele bon ábelé mam ne edānge, ne menyīnge, ne nsan, ne nwesen, ne e'bon bé nlém, ne abé á bwām, abé'-e mod awē bad béhele bésüm nlém áyāl. ²³ Edāádān chō'-áá ébele' bon mod ásuté yāl, achásá'-e yāl bwām. Mbéndé éewóó'e dyam ábelēn nēn. ²⁴ Bad ábe bédé ne Yesu Krístāá béesaá áse e nkamlen ní mam mé ekob é yāl ámpē. Ébelé ébe byánán bēbómme échab esíí é mam mé ekob é yāl á awōg, éwédé'-e áhed. ²⁵ Ngāne Edāádān é Dyōb ébágé syánē alonje dékōālē, démwē éche Edāádān chēn élyágte syánē áyāle chōm ké ehéé éche débēléé. ²⁶ Deényēnē yāl ámīn, deelīnsé nhóg ne aníníí, deesíídé'-e nhóg ne aníníí.

6

Kéchéé éche mod áwéné chōó áhūdtē

¹ A-baányan, nzé nyé mod nhóg nyéhúné á mbéb-te, nyé ábe nyédíi nyébele' mekan míme Edāádān é Dyōb éhedeé, nyétāngéné nēe nyéwōngéné mō áhúd mō á mbéb-te. Nzé nyéwōngan mō, nyéchédēn mō yāl. Bon pen, nyétéd pōndé ábel nēn nyébēn ámpē nyééhúné' á modāgsen-tē ábel mímé mbéb. ² Nyéwōngan nhóg ne aníníí áhide á ndutul-tē. Nzé nyébele nē, ne nyéhíde' ngāne mbéndé e Krístāá éhedeé. ³ Kēnzéé awē awémténé áá mótōmtēnē abé, adoge yāl. Ene ndín e mod eesaá dyamdyam. ⁴ Mod téé átōj yāl asimēn. Nzé

mod abelé nsón mí bwám, né áwōgēn yāl menyīnge. Né éehəgtán-aá yāl ne bad bémpēe. ⁵ Nhóbe nê áyāle mbeltéd nímé mod téé rínəne' mēn.

⁶ Kénzée awē béyágteé Eyale é Dyöb, atəngéné néé áhágké mod awē ayágte' mós chöm é bwám ké éhéé éche áwóó, áwōngēn mós.

⁷ Mod eédōgē yāl. Mod eewém tán-ne aá móshele módog Dyöb. Kéchée éche mod áwéné, chós áhūdtē. ⁸ Kénzée awē abele mam mé mbéb níme ekob é yāl éhédeé, ábíi aá nímé mam mēn mépiiné mós kwééd. Boŋ kénzée awe mós-ε abele' mekan mé bwám ngáne Edəəđəŋ é Dyöb éhédeé, ábíi aá nímé mam mébēl mós kūd alonģé áde déemaá'. ⁹ Deekómé bwám abel. Nzé deətédnede ábel bwám, né deékūd nnam á pónde eché etəngéné. ¹⁰ Né-ós pónde téé eche etál ébágnédé syánē ábel bwám, débél bwám wēε moosyáál, tanģe wēε bānned bé Krísto.

Elébé ne melentən mé asóg

¹¹ Nyébēn nyényín mbōŋ mé e'yale ábē mbénlédé átele nyé enén kálag ne échēm ekáá. ¹² Bad ábe béhéde nyé anyáged nén bán bétəngéné nyé ayag, bébele nē álúmtən yāl, ábel boŋ békud đín á bwám á'sō é' bad. Bébaá' bán bad bééhāģ bós á meséb nén bán bétúmé akal nén bán, kwééd eche Yesuε áwédé á awōģ chēnpen chós ekəə boŋ mod ákūd e'choochoŋ. ¹³ Ké bad ábe béyáģé bēn bééhídēε mbéndé, boŋ béhéde bán béyag nyé ábel békume ekáá á tál nén bán nyékwēnténé nén bán béyag nyé. ¹⁴ Dyam áde me pen mékuménné ekáá á tál áđii kwééd eché awesyánē Sāŋģwéé, Yesu Krístəə áwédé á awōģ áwəd nló. Eche kwééd ebélé mam mé nkōŋsé méesaá me dyamdyam á đíd-te, meewóo-'áa dyam ábel n nkōŋsé. ¹⁵ Ken béyáģé mod, ken béeyagēé mod-ε, né déewóo'ε dyamdyam ábel. Dyam áde áde etógnén áđii Dyöb átimed mod ekóólé. ¹⁶ Nsan ne ngəl e Dyöb ébē ne bad bésyāál ábe béhíde áđén ayáģe. Ábē bad bós bédé bad ábe Dyöb ápwédé.

¹⁷ Asóģed enén kálag, nlánģe nyé nén meé, modmod eétagtán me nímén mekan áyāle mebaŋ méde me á yāl hén níme melúmtē nén bán mbēnle Yesuε.

¹⁸ A-baányan, nsimé níme Sāŋģú Yesu Krístəə mbē ne nyé moosyáál. Ebē nē.

Kálag echë Paale áténlé Baá Efesus Ndibned ní kálag

Kálag echë Paale áténlé bad bé Efesus ehóbe' tǎngene ntii ní Dyöb, áppen míme nhagtéd rísyāāl, míme rídé á nkõñsé ne míme rídé ámín hõm ahóg. Krístæá mós-áá adé nló ámín e míme nhagtéd rísyāāl (1.10). Ehóbe-'e ámpē ngáne bad bé Dyöb bétǎngéné abé nēngáne mod nhóg abé áde bédíí ne Yesu Krístæá.

A mbooted, enén kálag ehóbe' tǎngene abé áde bad bé Dyöb bétǎngéné abé nēngáne mod nhóg. Ngáne Dyöb ápwédé abē bad, álagsén bó, ahúd-te bó á mbéb-te, mbwiined ne awe Mwán Yesu Krístæá. Ehóbe-'e ámpē ngáne Edáádǎn éche Esáá élúmtéé áá dyam áde Dyöb áhóbé áá mósǎl, débenléd. Asóged, Paale alébé bad bé Dyöb bé Efesus ngáne abé ádǎb átǎngéné abé nēngáne bad ábe bédé mod nhóg á dín á Krísto. Paale abēnlédé ngan hiin álúmed ngáne bad bé Dyöb bétǎngéné abe abé áde bédíí mod nhóg ne Krístæá.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Krístæá ne mwembé mí bad bé Krísto 1.3-3.21

Alonjé dékǎālē ábē ne Krístæá 4.1-6.20

Nsógǎn 6.21-24

Paale alómme' bad melenten

¹ Mē Paale, mbapēe a nlómag awē Yesu Krístæá ngáne Dyöb áhédé'áá, mē-éé ntenle nyé enén kálag. Ntenle nyé bad bé Dyöb ábe nyédé á dyad dé Efesus. Nyédé mod nhóg ne Yesu Krístæá nyéhíde-'e mós ne nlém nhóg. ² Nsimé ne nsan ní Dyöb Titéé awéd ne míme Sǎngú Yesu Krístæá mbē ne nyé.

Nnam míme bad abe bédé nhóg ne Krístæá békúde

³ Débe Dyöb mekenag. Mós adé Dyöb áde awéd Sǎngwéé, Yesu Krístæá, abé-'e mós Sáá. Dyöb dǎo ánamté syánē abe áde ábágé syánē bwēm é'syāāl ábe é'bidé áwē nkamlen ní mín. Abelé nēn abé áde dédíí mod nhóg ne Krístæá. ⁴ Byánán Dyöb déhǎg nkõñsé, ampwéd syánē ábē abē bad, abel áde ámbenlé bon desǎn, deewóó-'e atón dé mbéb ké ahóg áwe e'só. Adǎn áde Dyöb ádás syánē, ⁵ démbēl antíí se' bóód áá débē ábe bán mbwiined ne nsón míme Yesu Krístæá ámbelélé syánē. Dyöb démbel nēn áyāle nēn dǎo ántíí' é áá mósǎl ngáne ébõñnéde mós. ⁶ Abelé áá débē ábe bán ábel bon dékéne mós áyāle mekan mé bwám míme ábélé. Abagé syánē echē ndǎle e nsímé ngēn. Dekúde míme nsímé abé áde dédíí mod nhóg ne awe Mwán awē ádás bwámbwam. ⁷ Abé áde dédíí mod nhóg ne Krístæá ne asyǎg áde ásyógé míme mekií áwesyánē nló, dǎo ákás bon ákadé syánē alagsen áde álagsēnē syánē mbéb. Abel áde Dyöb ábélé nēn álúmté syánē bán míme nsímé rídé kǎse e nsímé. ⁸ Abagé-'e syánē mós nyaa echē elóné mbon, ábūd-te syánē debyéé abe, ábēl-le desõñtēn mekan mésyāāl. ⁹ Abelé mekan mésyāāl ngáne áhédé'áá áá móbēl. Abelé syánē debíí mekan míme kǎñ ne bǎob modmod éesõñtēnéé. Mmēn mekan médíí mekan míme ámbenlé mbwiined ne Krístæá. ¹⁰ Dyöb átfíde áá mósǎl mínmē mekan mésyāāl á pónde echē etǎngéné. Ene pónde álad bwēm é'syāāl ábe é'dé á nkõñ ní mín ne ríse, bēbē áse e Yesu Krístæá mós awē adé nēngáne nló. ¹¹ Dyöb ápwédé sé ábē abē bad abel áde ábélé bon debē mod nhóg ne Krístæá. Ámbel nēn áyāle ammad atíí se' bóód. Abele mam mésyāāl mébenlad ngáne átfíde. ¹² Ámbel nēn ábel sé ábe sēbédé bad bé e'só ásum nlém wéé Yesu Krístæá

séwále abé áde dékǝŋ boŋ bad bémpǝe békɛn mó áyāl e eché ngumɛ eché echabé ámín. ¹³ Nyémpǝ nyénwóg nkalaŋ ní mbále. Mmɛ nkalaŋ ní mbále nídii nkalaŋ ní bwám níme nípínédé nyé e soóson. Nyéndúbé Krístǝ, nyébé-é mod nhóg ne mó. Nén dembéł Dyóð dembéł nyé Edǝádǝŋ eche Esáá eche ánhǝbpǝ aá mǝóbǝ ábǝ bad. Eché Edǝádǝŋ édií nǝŋgǝne e'chem ábe é'łumte bán nyédii bad bé Dyóð. ¹⁴ Eché Edǝádǝŋ chǝs éłumte syánǝ nén bán deékǝd bwǝm ábe Dyóð áhǝbé aá mǝóbǝ syánǝ. Deékǝd ábén bwǝm á pǝndé eche Dyóð déhǝdte syánǝ ábe dedé ábe bad á mehaŋ-tǝ. Nén débǝł bad békɛné Dyóð áyále eche ngumɛ echabé ámín.

Mekǝne níme Paale

¹⁵ Nwógé bán nyédǝbpǝ Sǝŋgú Yesuɛ, nwógé-é bán nyédǝá bad bé Dyóð bésyǝál. Né-ǝǝ, ¹⁶ nsǝgnan Dyóð pǝndé tǝé áyāl echǝn, nzé nkǝnnad nyé. ¹⁷ Nkǝnne-é meé, Dyóð áde echǝd Sǝŋ, Yesu Krístǝ, Titǝe a ehúmé ábe nyé Edǝádǝŋ é debyéé ne é nsǝŋten mé mekan mé e'koŋnéđ ábǝł boŋ nyébii mó bwám. ¹⁸ Nkǝnne-é ámpǝ nén Dyóð ákéled nyé nlém á abum, ábǝł nén nyébii bwǝm é' bwám ábe nyésummǝ nlém áyāl, áyále apwédé nyé. Nkǝnne-é nén meé nyésǝŋten ngǝne nnam níme áhǝbé aá mǝóbǝ ábǝ bad nípédé achab ámín. ¹⁹ Nkǝnnad-te nyémpǝ nén meé nyébii eche ngǝne. Ene ngǝne etómé bwǝm é'syǝál, chǝ-áá ewǝŋgan syánǝ ábe dedǝbpǝ mó. Mmǝn melemlɛn mé ngǝne eche echabé ámín, ²⁰ chǝs ámbǝnlédte áde ámpuúdté Yesuɛ, ábǝł-le ádyǝé mó á ekáá émbáá áwǝ nkamlɛn ní mín. ²¹ Ahed-táá Krístǝ ákamlannǝ ngumɛ ne benkamlɛnɛ bésyǝál. Áde dǝn-ne áde ngǝne tǝmaa mín mé benkamlɛnɛ bésyǝál, ábe bédé bǝǝb ne ábe bǝbǝ á pǝndé eché ehúé'. ²² Dyóð ábágé Krístǝ nkamlɛn ámín é chǝm ésyǝál, ábelé-é mó áwǝ akamlan chǝm ésyǝál, ábǝł níó, mé elad é bad ábe bedúbpǝ. ²³ Eché elad é bad ábe bedúbpǝ bédii néé yǝł eché Krístǝ. Eché elad é bad éłgte Krístǝ mbom, Krístǝ mó-áá álǝgte chǝm ésyǝál eche édé kéhéé mbom.

2

Dedé á alongé abé áde dédií mod nhóg ne Krístǝ

¹ Ngen e e'só, nyémbǝ nǝŋgǝne bad ábe bǝwédé áyále nyéébele'áá mekan níme Dyóð áhǝbé'áá aá nyébel, nyébeláá-é mbǝb. ² Ene pǝndé nyéhídé'áá mbǝltéd mé mbǝb ní bad bé nkǝŋsé. Nyéwǝgné'áá nkamlɛnɛ áwǝ akamlan e'dǝádǝŋ bé mbǝb ábe é'dé á peme-tǝ. Kǝáŋne chii éché edǝádǝŋ édií élyǝgte' bad ábe bǝébelé' ngǝne Dyóð áhedéé. ³ Syánǝ moosyǝál debédé néé bó, dékǝdte esii é mekan mé ekob é yǝł. Debéle'áá ngǝne mekan mé mbǝb mé ekob é yǝł méhéde'áá aá débǝł, déhídé-é mekan níme mewǝmten melǝŋgǝ'áá syánǝ áa débǝł. Mmǝn mbǝb níme débéle'áá mémǝbǝł Dyóð déntǝŋŋen syánǝ ámpǝ akǝgsɛn melemlɛn ngǝne ántǝŋgǝnnǝ moosyǝál akǝgsɛn. ⁴ Boŋ ngǝne Dyóð átómténǝ ngǝł abé ádǝŋ-é syánǝ bwámbwam, ⁵ ábelé syánǝ dedé á alongé abé áde dédií ne Krístǝ, kǝnéé édií bán dembé néé bad ábe bǝwédé áyále deébele'áá mekan níme Dyóð dénhǝbpǝ aá débǝł. Nsimé ní Dyóð móó níkáá boŋ nyékǝd e'soóson. ⁶ Abé áde dédií-áá ne Krístǝ, Dyóð ápuúdté syánǝ ne mó, adidé-é syánǝ hǝm ahǝg ne Krístǝ á nkoŋ nímin. ⁷ Ambǝł nén álımed syánǝ ábǝ e'boŋ bé nlém mbwiined ne Yesuɛ Krístǝ ábǝł boŋ á pǝndé eché ehúé', bad bényin ngǝne níme nsimé nípédé nhǝn abé nítom-me chǝm ésyǝál. ⁸ Nsimé ní Dyóð móó níkáá boŋ nyékǝd e'soóson. Adúbe áde nyédǝbpǝ Krístǝ dǝó ákáá boŋ nyékǝd ábǝ e'soóson. Saké mekan níme nyébéł mékáá boŋ nyékǝd e'soóson. E'soóson ábe nyékǝd é'dii nde e Dyóð. ⁹ Saké mekan mé bwám níme nyébéł mékáá boŋ nyékǝd e'soóson. Né-ǝǝ, nzǝm ké pǝg éesáá eche mod átǝŋgǝné ekáá akum átǝł. ¹⁰ Syánǝ dedii ekáá é nsǝn é Dyóð.

Abé áde dédíí mod nhóg ne Yesu Krístæ, ábágé syánē alongé ábel boŋ débele mekan mé bwám. Nén dóó Dyöb déntíí' é se' bódóó aá déwón ene nyaa e abé á alongé.

Abé nhóg ne Krístæ

¹¹ Nyé ábe nyéēsé bad bé Israel nyééchatán ngáne nyémbæē bódó. Bad bé Israel ábe béchágé yál bán, “bad ábe béyágé,” béchage nyé bán, “bad ábe béeyagéé.” Boŋ nímén meyagag mé ekob é yál médíí chóm éche moonyon ábenléé mekáá. ¹² Nyééchatán bán ene pónde nyénkembíí'é Krístæ. Nyénkembáá nlatén ne echon é bad bé Israel, bad ábe Dyöb ápwédé. Nyénkénwóngé dyam ábel ne melé níme Dyöb démmwæē níme nílúmté' chóm éche Dyöb dénhābpē aá móšbēl. Abé áde nyémbæē á nkōŋsēte, nyénkénwóngé e'lyág bé nlem hōmhōm, nyénkembíí'-aá Dyöb. ¹³ Bódóó nyénchabné Dyöb á yál. Boŋ bódóó abé áde nyédíí nhóg ne Yesu Krístæ, apééné nyé benben ne Dyöb asyog áde ásyógé nímé mekií áwæn nló. ¹⁴ Krístæ mwën mó apiínédé syánē nsan. Abelé bad bé Israel ne bad ábe béēsē bad bé Israel bédé mod nhóg. Kwééd eche áwédé ehúdé ekoyí éche ébédé áfínté echêd. Echê ekoyí ébédéé néē ekāñned éche ênkab syánē áte. ¹⁵ Abelé mbéndé é bad bé Israel ênkénwóngé ngíne ámpē. Ambel nén ábel boŋ álad bad bé Israel ne bad ábe béēsē bad bé Israel bēbē néē mod ekóólé nhóg awē bódóó bēbē mod nhóg ne mó mwën Krístæ. Né-óó, ábel áde ábélé nén apééné nsan áfínté e bad bé Israel ne bad ábe béēsē bad bé Israel. ¹⁶ Awé áde áwédé á awog, ábélé syánē dedé mod nhóg ne Dyöb, áfímté'-e syánē ásē ne Dyöb. Né-óó, amadé ekoyí éche ébédé áfínté e' syánē. ¹⁷ Krístæ ámpē ákanlé nyé ábe nyéēsé bad bé Israel, nyé ábe nyénchabné Dyöb á yál nkalané mé nsan, ankalé'-e bad bé Israel, bó ábe bémbē Dyöb benben. ¹⁸ Mekan níme Krístæ ábélé, mébélé syánē moosyáál dekadé nzii ápe á'só wéē Titée. Melemlem mé Edáádāŋ ehóg chós éwōŋgan syánē ábel nē. ¹⁹ Né-óó, nyé bad ábe béēsē bad bé Israel nyéesaá beken ámpē nyéesaá'-aá bad ábe bébidé etún. Boŋ pen nyáábe bad bé Dyöb nyédíí bad ábe bébidé hōm ahóg. Nyé moosyáál nyédíí néē bad ábe bédé á túmbé e Dyöb. ²⁰ Nyédíí néē bwēm ábe bélōŋnéé ndáb. Bembapæé bé nlomag ne bekal bé é'dáádāŋ bódó bédé nsáaned ní ndáb. Yesu Krístæ mwën-naá adé akon dé nchóméē. ²¹ Mó akáá boŋ ene ndáb etyéem, ékwogé', épē'-e ndáb eche Esáá eche Sāŋgwéé. ²² Abé áde nyédíí mod nhóg ne Krístæ, aladé nyé ne bad bé Krísto bémpéē. Abé áde nyédíí'-aá bódóó nyédíí néē ndáb echê Dyöb ádyéé' é áte. Dyöb áde áde nēŋgáne Edáádāŋ.

3

Paale akánlé bad ábe béēsē bad bé Israel nkalané m' bwám

¹ Enén nzóm chó ekáá boŋ níkánnáad nyé. Abele áde níbenléé Yesu Krístæ ne akale áde níkanléé nyé dóó akáá boŋ mbé mod á mbwog. ² Ndúbpé meé nyéwógé bán Dyöb ápwédé me ákale nyé nkalané m' bwám tãŋgene nímé nsímé. ³ Dyöb ábágé me nsōŋten mé mekan mé e'koŋnéd níme mbébé mbíí mekan níme káŋŋne bódó modmod éésōŋtenéé. Mmaá nyé nguse é e'yale atele tãŋgene nén. ⁴ Nzé nyéláá mam níme nítelé, nyéechēm nímēm nsōŋten áyál e mekan níme káŋŋne bódó modmod éésōŋténéé tãŋgene Krístæ. ⁵ Bódóó, Dyöb dénkénlúmedté baanyoné nímén mekan níme káŋŋne bódó modmod éésōŋténéé. Boŋ bódóó abénlédé échē Edáádāŋ álúmed bekal bé'dáádāŋ ne bembapæé bé nlomag ábe bédé ábele Dyöb, nímén mekan. ⁶ Mmén mekan níme moonyon enkembíí'é médíí nén: Bad ábe béēsē bad bé Israel, bómpe

békúde nnam níme Dyöb áhóbé aá móṣḃḃe melemlem nêṅgáne bad bé Israel békúde. Bad bé Israel ne bad ábe béesḥ bad bé Israel bédé mod nhóg. Dyamme áde Dyöb áhóbé aá móṣḃḃelé bad bé Israel, bad ábe béesḥ bad bé Israel bómpḃe bétombwén dó áyále bédé mod nhóg ne Yesu Krístæ. Nkalanj ní bwám móó níkáá bonj nímén mekan mésyāāl mébenléd. ⁷ Mmén nkalanj ní bwám móó níkaléé. Dyöb ábenlédé nímé nsimé, abagé me nímén nsón. Mbele mó á nwōṅgen mé eche ngine. ⁸ Kénéé méetagneé etógnén abé áfinté e bad bé Dyöb, Dyöb démbḃe me nímén nsimé, ákale bad ábe béesḥ bad bé Israel tãṅgene nnam níme Krístæ ábagéé. Moonyonj eéhēlē-se abii ngáne nímén nnam nídí. ⁹ Dyöb démbḃél mentánléd bad bésyāāl nyaa eché ápidé níme ntii mé mekan á asóg níme kááṅne bóob modmod éesónténéé. Dyöb áde áhágé chóm ésyāāl, dénkénlúmédté modmod nímén ntii bóod. ¹⁰ Dyöb démbḃél nê, ábel nén benkamlene ne ngume eché édé á nkoṅ nímín, bényín ngáne ápedé debyéé awóg áyāl e chóm ésyāāl éche ábeleé bóob, mbwiined ne elad é bad bé Dyöb. ¹¹ Se' bóod, byánán Dyöb déhäg nkõṅsé, ammad atii aá nímén mekan móó mḃenléd. Bóob-pe, ábelé nímén mekan mébenlédé mbwiined ne mam níme Yesu Krístæ, eché Sánj ábelé. ¹² Adúbe áde dédúbpé Krístæ debé-'e mod nhóg ne mó, dṣó ádíbnédé syáné nzii ápé benben ne Dyöb ne e'sum bé nlém é'syāāl ésebán debáa' dyamdyam. ¹³ Né-óó, ncháa' nyé nén meé nyéetinné mbíd áyále metake níme níkudéé áyāl echén, médíí níme nípiinad nyé bwám.

Paale akánnédé bad bé Efesus

¹⁴ Enén nzom chṣó ekáá bonj níbwōṅgē' mebóbónj á'so wée Titée ákánned nyé. ¹⁵ Mó adé Titée á metumbé mésyāāl, áwē dṣó mín mé metumbé mé nkoṅ níse ne mé nkoṅ ní mín mébíde. ¹⁶ Ngáne nímé nhōn níme ákóṅnédé nyé níchábe ámín, nkánne nén meé éché Edáádāṅj ébe nyé ngine ábel bonj nlém níwúú nyé á abum. ¹⁷ Nkánne-'e ámpḃe ábel nén adúbe áde nyédúbpé Krístæ ábel ásumen nyé á nlém-té. Nkánne-'e meé nyédāṅj Dyöb, nyédāṅj-'e nhóg ne aníní. Nzé nyébele nê, né nyéēbē nêṅgáne alín á bwel áde níme nkaṅ níkúí ásē bwám, nyébé-'e néé ndáb éche esumnéde ásē bwám. ¹⁸ Nkánne' nén meé nyé ne bad bé Dyöb bésyāāl nyébíí bán Krístæ adáá syáné bwámbwam, éché edāṅge éewóo-'aá asóg. ¹⁹ Nkánne' ámpḃe nén meé kénéé edíí bán modmod eéhēlē-se ákoṅ abii ngáne Krístæ ápedé nyé adāṅj, Dyöb ábel nyésóṅten. Nkánne' nê ábel bonj abē ádēn ábē néé áde Dyöb.

²⁰ Dyöb áwóó ngine ábel mekan níme méchábé ámín bwámbwam tómaa mekan níme déhédné mó. Ábele mekan tómaa ké ngáne déhele dewémtén bán ábél. Eche ngine eche edé-'e syáné áte chṣó ábenladtē ábel nímén mekan.

²¹ Mekénag mébê ne mó áyále ndále é mekan éche ábelé, éche ényínnédé áfinté e elad é bad bé Dyöb, ényínnéd-tē áyāl e mekan níme Krístæ ábelé. Mekénag mébê ne mó pónde ésyāāl, á ngíndé ne á ngíndé. Ebé nê.

4

Bad ábe bédúbpé Krístæ bédé mod nhóg ne mó

¹ Né-óó, me nêṅgáne mod á mbwōṅg áyále nsón níme níbenléé Sánjgwéé, ncháa' nén meé, abé ádēn ábê abé á bwám ngáne Dyöb áhedeé, apwed áde ápwédé nyé. ² Kéchéé éche nyébeleé nyésuded yál, nyébê bad ábe bépwiúdtédé, nyéwesān-ne nhóg ne aníní. Nyélúmed edāṅge awesen áde nyéwesānné nhóg ne aníní. ³ Edáádāṅj éche Esáá éhélé nyédé mod nhóg. Né-óó, nyéwan áte ábē nsāṅ ne nhóg ne aníní, ábel nén nyédíí nyébê mod nhóg. ⁴ Syáné baásyāāl dedíí yál póg, melemlem mé Edáádāṅj ehóg chṣó syáné dékúde. E'yág bé nlém

e'hóg bó-'áá déwóó áyāl e melemlem mé nnam níme Dyöb dénhöbpē áá móöbe syánē áde ámpwēdté syánē. ⁵ Sánḡwéé nhóg móó syánē baásyāāl déwóó'. Adúbe ahóg dáo syāá baásyāāl déwóó dékūd-tē melemlem mé edusen. ⁶ Dyöb ahóg dáo syánē baásyāāl débenléé, mó-'áá adé Tité awe syánē moosyāál. Mó akamlan syánē baásyāāl. Abele' syánē moosyāál debele kéchéé éche áhedeé áá débēl, adé-'e syánē moosyāál áte ne éché Edáádāḡ.

⁷ Syánē mod té dekudé nsimé á nhəgtéd níme Krístəə ábágé. Boḡ níme nsimé méesaá nyaa póg. ⁸ Nē dáo ákáo boḡ étenléd á kálag e Dyöb nén bán, "Ankē á hóm áde áchábé ámín.

Ade ákagké, ankēén ábē bad bé ekoyí ábe ántómmē áte, ábē-'e ábē bad échē ndē."

⁹ Ngáne étenlédé nén bán, "Ankē á hóm áde áchábé ámín." Chán nē ádíí? Nē álúmtē nén bán ansébé apē á hóm áde áde se ášē, nédé á nkōḡsé wén. ¹⁰ Mó awē ampē á nkōḡsé mó adé melemlem mē mod awē ankē á hóm áde áchábé ámín tómaa mebwóg mésyāāl. Ankē ámín ábēl chóm ésyāāl elón mbom.

¹¹ Mó mwēn mó abagé bad ndē. Abelé donḡe á bad ábē bembapēé bé nlómag, donḡe ábē bekal bé'dáádāḡ, ábēl donḡe ákal nkalaḡ ní bwām, ábēl donḡe ábē belyáged bé bad ábe bédúbpe, ábēl-lē donḡe ábē bemeléede áyáged bad ábe bédúbpe. ¹² Ambē ábē bad échéén ndē áboḡsen bad bé Dyöb ábele mó. Ambēl nē ábēl boḡ bad ábe bédúbpe bó ábe bédé nēḡgáne yāl eche Krístəə béwúu áte.

¹³ Nén débē káōḡne á pónde eche syánē débēē mod nhóg, adúbe áde dédúbēē Mwān á Dyöb, debíí-'e mó. Nzé dedé nē, nē débēl déélón mbom, debé nēḡgáne Krístəə awē alóné mbom. ¹⁴ Né déebáá nēḡgáne bēndem ámpē. Nén débēl bad bé akwáb ábe bēyáḡte' ayáge dé metóm, béehenlé syánē adog, béehēl-laá ábel se dedúbé mekan níme méetāḡgene. Déebáá nēḡgáne böle ábe epub é ngíne éhueneé pēd e mendíb póg étímné' eníní. ¹⁵ Déebáá nē, boḡ pēn dékale mbále délúmtē-'e edāḡe ne nhóg ne aníní. Débēle né ábēl boḡ dékwog á menzii mésyāāl débē nēḡgáne Yesu Krístəə awē adé nló. ¹⁶ Krístəə aladé ábē bad hóm ahóg, ngáne mebwóḡ mé yāl méladeé yāl e moonyoḡ. Nzé pēd e yāl téé ebele níme nsōn ngáne étāḡgéné ábēl, ne yāl esyāāl ékwogé', ewúú-'e áte. Nē dáo édíí káōḡne á elad é bad bé Dyöb, nzé mod-té adáo mwānyan.

Alonḡé dékōšlē á mod á Krístə

¹⁷ Né-óó, nkoo' nyé aláá á dīn á Sánḡú nén meé ábē ádēn déébāḡ nēḡgáne ábē áde bad ábe béebíi Dyöb. Mekan níme békamtanné médíi mekan níme méeseḡ dyam dé ábelen, méeheléé-'e se méwóngén bó. ¹⁸ Ayāle nímaḡ mewémtēn méde mewémtēn mé mbéb, béhídēē nyaa e Dyöb. Béewóó'é alonḡé áde Dyöb ábagéé áyāle béwúú nló áte béebíi-'áa nyaa e Dyöb. ¹⁹ Nzé bébélé dyam dé mbéb, akwágké déekóbéé bó. Bébágé yāl ábēl mekan níme échāb ekob é yāl éhedeé. Béwóó nlém áte pónde ésyāāl ábēl mekan mé mbinde. ²⁰ Boḡ nyé, áde bēn'yāḡēdté nyé tāḡgene Krístəə, saké ene ndín e ábē bēnlāā-'e nyé bán nyétāḡgéné awóḡ. ²¹ Ndúbpe nén meé nyēnwóg mam mé mbále tāḡgene Yesue. Ábē áde nyémbēē-'e mod nhóg ne mó bēnlāā nyé mam áyāl échē. ²² Bēn'yāḡēd nyé bán nyétede ábē dé nchun áde nyēnsēbēē awóḡ. Éne pónde ádēn alonḡé démbēb áyāle nyēnwóḡ nlém dásō ábēl mekan mé mbéb. Mmē nlém níme nyéwóó'áá-'e ábēl mekan mé mbéb nípánté'áá nyé nzii. ²³ Bēn'yāḡēd nyé nén bán nyémwē Dyöb áhāḡlen nyé nlém á abum ábēl boḡ nyéwóḡn mewémtēn mékōšlē. ²⁴ Dyöb ábágé nyé ábē dékōšlē áde áde nēḡgáne áde ábē. Né-óó, ábē ádēn ábē nēḡgáne áde ábē dékōšlē. Adēn ábē dékōšlē ádíí ábē dékōšlē á mbále ngáne Dyöb áhedeé ásanḡ-'e.

25 Né-ɔ́, modmod eekálē metóm ámpē. Syánē mod-té ákanle mwānyan mbále, áyāle syánē moosyáál dedii néε bad ábe bélédné bonj bébél yāl póg. 26 Nzé nyélii, nyéemwāg-se melingá mébēléd nyé mbéb. Nyéemwāg-se nímēn melingá métom epun é bin. 27 Nyéebāgē Satanε yāl ádog nyé. 28 Bad ábe béchíbe' bésóg achíb. Bonj pen bébenlad nímab mekáá ábel nsón ne nlém nhóg ábel bonj békud chóm, bēwōngεn-ne betóótókē bé bad. 29 Eyale é ebébtéd ké ehóg éebídé modmod á nsəl. Bonj pen nyébenlad e'yale é' bwām ábe bēwōngεn bad áwúu áte á adúbe tē. Nyébenlad e'yale á pónéd eche ehédnad, ábel é'wōngεn bad ábe bēwóglan nyé. 30 Nyéebēlē mam níme mēwōgéd Edáádəŋ éche Esáá ndutul. Edáádəŋ éche Esáá chɔ́ edé nēngáne e'chem ábe Dyób áhédé nyé ásin pónéd eche akódéé nyé ne akode ásyáál. 31 Nyéhúd mewémtεn mé mbéb mésyáál á nlém-tē, nyéchene-ε ekanj é ngine ne melingá. Nyéēsεnlé', nyéesyáá-'ε bad ahób ádé nyéhóbéé bó mekan á yāl. Nyéelúmté' e'béb bé nlém wée modmod. 32 Nyélúmed e'bonj bé nlém wée nhóg ne aníní, nyéwōŋ-εe nlém ní ngəl. Nyélagsan nhóg ne aníní melemlem ngáne Dyób álágséné nyé áyāle Krístəə.

5

Abé áde bad bé Krísto bétəngéné awón

1 Nyéwále abé áde ádé nēngáne abé á Dyób, áyāle nyédii ábe bán ábe ádáá bwāmbwam. 2 Nyédəŋ bad bēmpēe, melemlem ngáne Krístəə ádáá nyé bonj awé-'ε á nló níme syánē. Ambé yāl wée Dyób néε mendε ne ndε eché enwógéd Dyób menyinge bwāmbwam. 3 Ngáne edíi bán nyédii bad bé Dyób, éeboó'ε bán nyékábe' mesón, ké'ε nyébele mekan mé mbinde ké'ε nyébé ngoód. Echén ndín é mekan éeboó'ε ké awógned átínté echén. 4 Eeboó'ε bán nyéhóbe' mbinde ne e'nyagléd bé mehób, ké'ε nyébele' e'kúkú bé ngwəl. Bonj pen nyéságnan Dyób. 5 Nyébii nén bán kénzée awé akábe mesón ké'ε awé ábele mbinde é mekan ké'ε awé ádé ngoód, éésónlé á nkamlen níme Krístəə ne níme Dyób, éekud-taá bwēm é' bwām ábe Dyób áhóbé áá mósəbē. Mod awé ádé ngoód adii néε mod awé abenle' myōb mémpēe.

6 Nyéemwāg-se mod ádogen nyé e'yókél é' mehób. Dyób dékōgsen bad ábe béebelé' ngáne áhédéé bonj bébelé échén ndín é e'bébtéd é' mekan. 7 Né-ɔ́, nyéelatán ne bad ábe bébele' échén ndín é e'bébtéd é' mekan. 8 Ngen e'só nyémbé á ehíntén-tē, bonj boob abé áde nyédii ne Səngwéeé ábélé nyédé á e'nyinen bé ekide tē. Né-ɔ́, abé ádēn ábē ngáne abé á bad ábe bédé á e'nyinen bé ekide. 9 Nhóbe nén áyāle bad ábe bédé á e'nyinen bé ekide té bébele mekan mé bwām, bébelé mekan níme métəngéné ne mekan níme médé mbále. 10 Né-ɔ́, nyéwanen ábii mekan níme mēwógte Səngwéeé bwām. 11 Nyéewóó dyam ábel ne mbéltéd níme méeboó níme bad ábe bédé á ehíntén tē bébeleé. Bonj pen nyélúmed bad nén bán éché ndín é mbéltéd éeboó'ε. 12 Edé e'són átúb éché ndín é mekan dín éche bad bēmpēe bébeleé á mesəm-tē. 13 Nzé mod abídéd éché ndín é mekan áwed bad bényín ngáne mēn mékóó abé. 14 E'nyinen bé ekide bóó é'koo mekan mé mbéb abídéd áwed. Nē dso akáá bonj éhóbnéd nén bán, "Wε awé ekúne' kábnéd, puú, weebág néε mod awé awédé. E'nyinen bé ekide ábe Krístəə-'ε e'pen wε á yāl."

15 Né-ɔ́, nyétéd pónédé ne nyaa e abé eché nyéwoo'ε. Aden abé déebāg nēngáne abé áde e'yókél é' bad bonj ábē nēngáne abé áde bad ábe bēwóó debyéé. 16 Pónédé ké ehéé eche etál ébāgnédé nyé ábel bwām, nyébel. Ayāle

mbéb rítómé áte enén pónidé. ¹⁷ Né-óó, nyéebág nêngáne bad ábe bédé eyókéł. Boŋ pen nyésõŋten chõm éche Sãngwéé áhedeé aá nyébel, nyébel-le chõ. ¹⁸ Nyéemwág mím se mékõbē nyé áyãle nén nê áwõgte mod e'sõn. Boŋ pen Edaádãŋ éche Esáá cháchá ébê nyé áte. ¹⁹ Nyékõnne' nhõg ne aníní ngãse é Dyõb áwéd nhõg ne aníní nłém á abum. Nyékõne' ngãse éche ébídé á kálag e Dyõb, nyékõne' ngãse éche ékene Dyõb ne Krístãã, nyékõne'-e nkãŋgé ké ríhée míme ríhúú ne Edaádãŋ Eche Esáá, áken Dyõb. ²⁰ Nyéságnan Dyõb, Titée awéd pónidé ésyããl áyãl e kéchéé éche ébenlad. Nyéságnan mó á dín áde echen Sãŋ Yesu Krístãã.

Paale alébe' baachóm ne abab bebaád

²¹ Mod téé abele ngáne waáb áhedeé áyãle edúbé éche nyébageé Krístãã. ²² Mmwaád-téé áwõgne nchóm melemlen ngáne áwõgné Sãngwéé. ²³ Mwenchóm té awóó nkamlen ámín e mmwaád, melemlen ngáne Krístãã áwóó nkamlen ámín e elad é bad bé Dyõb. Chõ-'aá edé nêngáne eche yãl mó-'aá abage chõ e'soõŋ. ²⁴ Né-óó, mmwaád-téé atãŋgéné áwõgnē nchóm áyãl e mam mésyããl, melemlen ngáne elad é bad bé Dyõb éwõgnéé Krístãã. ²⁵ Nyé baachóm ábe béwóó bebaád, mod téé ádãŋ mwaád, melemlen ngáne Krístãã ádáá elad é bad bé Dyõb boŋ ábē'-e áde alõŋgé áwé áwab nłó. ²⁶ Anwé á nłó mímãb ábel boŋ básãŋ. Ambenłéd mendib ne échē eyale ásaád bõ. ²⁷ Ambel nén ábel boŋ elad é bad éboŋ áwe e'só. Ahedé'áá aá mõpēen échē elad é bad áwē, ésebãn atõn á mbinde ké ehõg, ké'ε abãŋ, ké'ε dyam dé mbéb ábãg bõ áyãl. Boŋ pen básãŋ, béewõõ'-e dyam dé mbéb ké ahõg áde mod ahele ahõb bõ áyãl. ²⁸ Melemlen nê dõõ baachóm betãŋgéné abab bebaád adãŋ ngáne bédás échab yãl. Mwenchóm kéhéé awé adãá mwaád, adãá eche yãl. ²⁹ Modmod eékãõ' é yãl, boŋ abelé átãgné chõ ánoné'-e chõ bwãm. Melemlen nê dõõ Krístãã ábeléé elad é bad bé Dyõb. ³⁰ Syãñē dedé bad ábe bébélé eche yãl. ³¹ Eténłédé á kálag e Dyõb nén bãn, “Enén nãõm chõ ekãá boŋ mwenchóm átedé sáá ne nyan, ábē ne mwaád, boŋ búmõ bad bébe bétim mod nhõg.” ³² Adén dyam ádíi ndale e dyam eche modmod éehēlēē-se asõŋten. Boŋ ndũbpé meé mímén mekan méhõbe tãŋgene Krístãã ne elad é bad bé Dyõb. ³³ Né-óó, mwenchóm téé awé awóó mmwaád, adãŋ mwaád ngáne ádáá eche yãl. Mmwaád a nchóm téé'-e atãŋgéné nchóm edúbé abe.

6

Paale alébe' bãnbãn ne abab besáá ne benyaá

¹ Nyé bãnbãn, nyéwõgne' áben besáá ne benyaá ngáne bad ábe bédé ne Sãngwéé betãŋgéné abel. ² Eténłédé á kálag e Dyõb nén bãn, “Nyéwõgne' áben besáá ne benyaá.” Atínté e mbéndé éche Dyõb ábágé, enén mbéndé chõ ebédé mbéndé e'só eche Dyõb dénhõbēnnē dyam. ³ Dyam áde ánhõbpé ádíi nén bãn, “Nzé nyéwõgne' áben besáá ne benyaá, né mekan mébēen nyé bwãm, né alõŋgé ádēn-ne déchãb áte.” ⁴ Besáá bé bãn-ne, nyéelĩŋsé áben bãn. Boŋ pen nyénõne bõ, nyélébe bõ, nyéyãgte'-e bõ nyaa eche Sãngwéé áhedeé.

Paale alébe betãŋ ne bewõŋ bé betãŋ

⁵ Nyé betãŋ nyéwõgne' áben bewõŋ. Nyébage bõ edúbé nyéwõgne'-e bõ ne nłém nhõg, melemlen ngáne nyéwõgnéé Krístãã. ⁶ Nyéebenłé bõ dásõ á pónidé échē bényĩnéé nyé ábel békémed nyé. Boŋ nyé, nêngáne betãŋ ábe Krístãã, abele áde nyébenłéé Dyõb ábíd nyé á nłém-té. ⁷ Nsõn ké ríhée míme

nyébeleé, nyébel mó ne kán esyáál. Nyébele mó byánán Dyöb dóo nyébenléé saké baányonj. ⁸ Nyébii nén bán mod téé ákud nsábe áyāle nsón mí bwám ké rihéé míme ábélé. Ábē ké ntān ké'ε kunze.

⁹ Nyé bad-te ábe nyéwóg betān ásē echēn, nyéchāō áben betān bwām. Nyéekímmé bō bán bētāg. Nyébii nén bán nyáābōo moosyāál nyédé ásē e Sāngwéé, nhóg awē adé ámin, eékwōgnād-taá modmod.

Ngáne bad ábe bédúbpé bétāngéné Satanε atāngen

¹⁰ Asóged, nlānge nyé nén mēé; Nyébē nyébē ne Sāngwéé ábel bonj eche ngíne eche ewúú áte éwēd nyé nlém á abum. ¹¹ Nyétéd bwēm é' nzum é'syāāl ábe Dyöb ábágé nyé ábel bonj nyéhél akwāb áde Satanε atóm áte. ¹² Nzum eché déwanéé eésáá nzum eche déwanéé ne baányonj. Bonj ngumε, ngíne, ábāb benkamlenε ábe békamlan nkōjsé mé ehíntén ne ngíne é ebébtéd éche edé ámin, bōo déwannéé nzum. ¹³ Né-óó, nyétéd bwēm é' nzum é'syāāl ábe Dyöb ábágé nyé ábel bonj nzé póndé e ebébtéd epedé, nyéhél bō atyéemen. Nyéēwān nzum nyépid á asóg nyélyāg nyésúmēn ngáne nyémbēē.

¹⁴ Né-óó, nyébonjēn nyékale mbále póndé ésyāāl. Nzé nyébelé nē, ébē nēngáne mod awē awáá ngáó á nkog awē abōjséné ábel dyam. Nyébele mam míme métāngéné, áyāle ábel mekan míme métāngéné ádíi nēngáne mod awē ahédé mbóté eche bébénlé e'kii ákúten yāl á póndé e nzum. ¹⁵ Nyébē nyékale' nkalan' mí bwām. Mós n̄pεene' nsan. Nzé nyébelé nē, né ébē byánán nyéhédé metāmbé á mekuu, mébēl nyésúmēn bwām. ¹⁶ Ámin e mímén mésyāāl, nyébē nyédúbpεe Yesu Krístā. Adúbe ádēn débē nēngáne ekāngé éche ékáā nyé ábel bonj mekonj mé muú míme Satanε álómméé nyé méebelé nyé dyamdyam. ¹⁷ Nzé nyékag awan nyébii nén bán nyékudé e'soosonj á mekáá mé Dyöb, modmod éehēl-laá nyé dyamdyam ábel. Nyéēbē nēngáne nwané nzum awē ahédé ekóté éche bébénlé ekii. Nzé nyékag-ke nyétāngéné néε nyéwánlé nkwaté míme Edáádān éche Esáá ébágé nyé. Mmē nkwaté ndé nēngáne eyale é Dyöb. ¹⁸ Nyékānne' póndé ésyāāl ngáne Edáádān éche Esáá élyágtéé nyé. Nyéláa Dyöb bán áwōngan nyé áyāl e kéchéé éche nyébeléé. Nyétéd póndé, nyékānne' póndé ésyāāl ésebán nyékóme'. Nyékānnad-te bad bé Dyöb bésyāāl. ¹⁹ Nyékānnad mémpe, nén bán póndé kéhéé nzé nhóbe méé nhóbe dyam, Dyöb débē me e'yale ábe é'tāngéné. Nén débēl mēhēl bad nkalanj mí bwām míme bad bēnkēnsónténné aláa, ésebán mbáa' dyamdyam. ²⁰ Yesu Krístā apwedé me ábē míme mésénze, ákal mímén nkalanj mí bwām, ene nzom chō-áá ekáó bonj mbé bōob néε mod a mbwōg. Né-óó nyékānnad me nén bán Dyöb áwēd me nlém á abum ríkal mímén nkalanj mí bwām ésebán mbáa dyamdyam.

Paale ad Dyöb ánamed bad ábe bédúbpé

²¹ Tikikuse, awesyánē mwányanj a Krísto awē dédóó, ábenle Sāngwéé ne nlém nhóg. Mó álaā nyé mekan tāngene me. Nén débēl nyébii ngáne rídii ne chōm éche mbéleé. ²² Nlómé mó áwēn ábel bonj álaā nyé mam míme mébenlad ne sé, áwēd-te nyé nlém á abum.

²³ Nsanj míme Dyöb Titée awēd, ne echad Sān Yesu Krístā, mbē ne nyé, bad ábe bédúbpé. Bébel nyébē nyédān nhóg ne anínii, nyébē nyédúbe-ε Krístā.

²⁴ Dyöb álúmed míme nsimé ne moosyāál awē adáó awēd Sāngú Yesu Krístā, edānge éche ébē abé ne abé.

Kálag echë Paale áténlé Baá Filipi Ndibned n kálag

Paale mós áténlé mwembé níme rídé á Filipi enén kálag áde ábédé á mbwəg. Ábédé ndutul ne ayáge áde déetəngene áde bad bəmpəe bəyágté'áá. Kénéé nímén mekan mébénládtáá, Paale ambé menyinje, ásūm-me nlém ayāl e adúbe áde adúbpé Yesu Krístəə.

Nzəm eche ekəó boŋ Paale átél enén kálag edii áságnen bad bé Krísto bé Filipi ayále nwōŋgen níme bəmbéé mós á pónidé eche antōgnēnnē nwōŋgen. Awédé bós nlém á abum, aláá-'e bós áá bəbē bésūm mekuu. Acháa bós áá bəwōŋ asudé á yāl áde Yesue, ésebán bəmwag bán mekan mé esii mé ekob é yāl mékamlan bós. Akamtan bós áá abé áde bédii mod nhóg ne Krístəə ádii nsimé n Dyōb, áá Dyōb débēl-le bəbē menyinje bəbē-'e nsaŋ ábe áde bédii mod nhóg ne Krístəə.

Nkabted n kálag

Paale alénté, aságnéné, akánnéd-te mwembé n Filipi 1.1-11

Paale áá ábē á nkōŋsé ádii ábēle Krístəə, áwé-'e débōŋnéd mós 1.12-30

Paale áá abé á bad bé Krísto ábē ngáne áde Krístəə 2.1-11

Paale áá bad bé Krísto bəbē á nkōŋsé néé tintine 2.12-18

Paale akené Timotie bós Epafroditus 2.19-30

Paale áá mod awé adúbpé Krístəə ákobné á'só é' Dyōb 3.1-11

Paale áá mod téé áwan áte ápid mam á asóg bwám 3.12-21

Paale alébe bad bé Krísto 4.1-9

Paale aságnan mwembé n Filipi 4.10-20

Melentən mé asóg 4.21-23

Paale alómmé bad melentən

¹ Mē Paale, nchoo ne Timotie, me-éé ntenle nyé enén kálag. Sédii bəmbəledé ábe Yesu Krístəə. Ntenle bad bé Dyōb, bad ábe bédé mod nhóg ne Yesu Krístəə ábe bédé á Filipi, nchoo ne belyáged ne bad ábe bəwōŋgan ákəen nsón n Dyōb á'só. ² Nsimé ne nsaŋ níme ríhúú ne Dyōb awéd Titée, ne Sáŋgú Yesu Krístəə mbé ne nyé.

Meságnen ne mekáne níme Paale

³ Nságnan Dyōb áde mbenléé, pónidé téé nzé nkāmténé nyé. ⁴ Mbélé mbé menyinje pónidé téé nzé nkānand nyé moosyáál. ⁵ Mbélé mbé mekáne nságnen ayále nwōŋgen níme nyékébéé me ákal nkalaŋ ní bwám, bootya á pónidé eché nyéwógé mós, boŋ nyédúbe-'e, ápe bəb. ⁶ Ndúbpé meé Dyōb áde ábóótédé nímén nsón ní bwám áftinté echēn, dékéén mós á'só kóŋ ápēen mós á asóg á Epun éche Yesu Krístəə ápéé. ⁷ Ntāŋgéné enén ndín e mewēmten awōŋ ayāl e nyé baasyáál ayále nyédé me á nlém-té. Ké áde rídii á mbwəg, ne áde ríhóbéé mam tāŋge-ne nkalaŋ ní bwám, nhóbe meé nímén nkalaŋ méesaá metóm, rídé mbále. Dyōb álúmté syánē moosyáál nímē nsimé ngáne débēnléé mós. ⁸ Dyōb áde me mbōŋ nén áá nlém níme ríwōŋné nyé áte, rídé melemlem ne nlém níme Yesu Krístəə áwōŋné nyé. ⁹ Nkánne-'e nén meé, edəŋge éche nyéwōŋné Dyōb ne éche nyéwós ne nhóg ne anínii ébē ékag á'só. Nkánne-'e meé nyébii mekan mé Dyōb, nyésōŋten-ne nhəŋlén áftinté e mekan mé bwám ne mekan níme méesē mekan mé bwám. ¹⁰ Nén débēl nyéehēl mekan níme métómténé aboŋ abii. Nén débēl nyéesāŋ-'e á'só é' Dyōb, békóbén-naá nyé awusé ké ahóg

á Epun éche Krístæ áπεέ ámpē. ¹¹ Nén débēl abé á bwám ádēn áde áhúú ne Yesu Krístæ dényínnēd áyāl e mekan mé bwám mésyāal níme nyébeleé, ábel boŋ Dyōb ákud ehúmé ne mekenag.

Paale ad abé á nkōjsé adii ábele Krístæ, áwē-'é déboŋnéd mós

¹² A-baányan, ndáa meé nyébíi nén bán mekan níme mébēnlédé ne me hén, níkóo awōŋgen ábel boŋ nkalanj ní bwám níkanlad níkag á'só. ¹³ Nén ábélé sánze ésyāal éche énoze eyáde éche mod ambáá ne bad bēmpēe bésyāal hén, bēbíi nén bán ndé á mbwōg áyāle nídíi mbáede awē Krístæ. ¹⁴ Abé adé nídíi-'é á mbwōg, áwédé ekud é bad ábe bédúbpé nlém á abum, bénábpé nlém awōŋ ákal eyale é Dyōb ésebán bēbáa' dyamdyam.

¹⁵ Edé mbále nén bán bó baahōg bēwōŋné me kōŋji, bēhede-'é alúmed bán bédé etógnén tómaa me. Boŋ pen, bó baahōg-ke békale níme nkalanj ne mewēmtēn mé bwám. ¹⁶ Bad ábe békale mó ne mewēmtēn mé bwám, békale mó áyāle bédáá me, bēbíi-'é nén bán Dyōb ákwénténé áá níbē á mbwōg hén ábel boŋ níhōb meé nkalanj ní bwám méesaá metóm, níde mbále. ¹⁷ Abé ábe bēwōŋné me kōŋji bēekaléé nkalanj ní bwám ne mewēmtēn mé bwám, békale mó áhede échab yāl chēn bwēm. Bēbele nē, ne mewēmtēn nén bán níwōg ndutul abé áde nídíi á mbwōg.

¹⁸ Boŋ nén déewóó-'é dyam dé abel. Áyāl e níme menzii mésyāal, nkalanj níme Krístæ móo békaleé, ké bēbenlád mewēmtēn mé bwám, ké-'é mewēmtēn mé mbéb, ákal mó. Né-óó, áyāle nē, mēbē menyīŋge. ¹⁹ Mēbē mbé menyīŋge áyāle mbíi nén meé mekáne níme nyékánnadté me ne nwōŋgen níme Edáádāŋj éche Yesu Krístæ ébageé me, bēbēl níkúd e'soosōŋ. ²⁰ Nwóó nlém áte ne menyīŋge mésyāal, nlyāgē-'é nlém meé méewógkē e'són, boŋ méwōŋ e'wéd bē nlém á abum pónde ésyāal, tanje bōob, ábel boŋ kéchéé éche níbeleé ébel ehúmé éche Krístæ ényínned, ké ndé á alongé ké-'é nwédé. ²¹ Ne me, abé áde nídíi á alongé ádíi ábele Krístæ, nzé nwédé-'é éboŋnéd me. ²² Nzé édé bán ndé á alongé mēbē níbelé nsón níme ndé etógnén. Bōob-póó, meebíi-'é pēd eche nítanjéné atéd. ²³ Mmén mekan mébe métyéémé me á'só-te, étómé me áte éche nítanjéné apwed. Ndáa meé nítedé hén níbē ne Krístæ, áyāle nén ábóó tómaa ábē á nkōjsé wén. ²⁴ Boŋ áyāl echēn, édé etógnén bán nídíi níbē á alongé. ²⁵ Ndúbpé nén, mbíi-'é meé mēbē mbé á alongé, mēbē mbé-'é ne nyé moosyāal ábel boŋ adúbe áde nyédúbpé Krístæ ákwōge, nyébé-'é menyīŋge áyāle nyédúbpé mó. ²⁶ Nén débēl abé adé mēbēē ne nyé ámpē, nyéēnabé nzōm awōŋ ábe Krístæ mekenag áyāl echēm.

²⁷ Bōob-póó, abé ádēn átānjéné abé ngáne Krístæ áhóbeé áwē nkalanj ní bwám. Nén débēl ké mpedé ányín nyé ké-'é meēpede, mēbíi nén meé nyésumé mekuu nēŋgáne mod nhōg, nyéwóó-'é mewēmtēn mehōg áwan áte ákæ chōm éche nyédúbpé. ²⁸ Nyéebáá' bad ábe bētāŋjan nyé. Nlém níwú nyé á abum pónde ésyāal. Nén délūmēd nén bán bēekudté e'soosōŋ boŋ nyéēkúd. Dyōb dō-'áá átiide nímén mésyāal. ²⁹ Dyōb ábēnlédé ábē e'boŋ bē nlém áwēn, saké ádúbe Krístæ dēmpēn, boŋ káŋŋ ne ákud metake áyāl e Krístæ. ³⁰ Syánē dewane nzum á yāl e nkalanj ní bwám bōob. Melemlem mé nzum níme nyényínnē nwane' móo nídíi níwanéé bōob.

2

Paale ad abé adēd abé nēŋgáne áde Krístæ

¹ Abé áde nyédíi nhōg ne Krístæ áwédé nyé nlém á abum, échē edāŋge-'é epwiitad nyé nlém á abum. Nyédé nlatén ne Edáádāŋj éche Esáá. Nyélúmtē'

e'boŋ bé nlém, nyéwóó-'e nlém ní ngól ne nhóg ne aníníí. ² Mmém menyinge mélón mbon nzé nyéwóó mewémten mehóg, nyélúmté melemlém mé edaŋge ne nhóg ne aníníí, nyéwóó nlém nhóg, nyéde-'e nēŋgáne mod nhóg áyál e kéchéé éche nyébeleé. ³ Nyéebēlē mekan níme mélúmté bán échen yál chēn chío nyéhēdteé bwám. Nyéebēlē mekan níme mélúmté nēn bán nyéde kúmbe. Boŋ ne asudé á yál, nyényín bad bémpēe etógnén tómaa échen yál. ⁴ Nyéebēlē mekan níme mépiinad nyé bēn pēn nsyáŋ, boŋ pēn nyébele kóŋne mekan níme méwōŋgan kóŋne bad bémpēe. ⁵ Mewémten nímen mébē nēŋgáne níme Yesu Křístāa mémbeē.

⁶ Abédé nyaa eche Dyōb ádíí, boŋ kénē, enkēnwōŋgé mewémten nēn aá móchagned nēn mós bó Dyōb bétásá.

⁷ Enkēntédté yál etógnén, boŋ ambēl eche yál nēŋgáne mbaledē, bēnchyāā-'e mó nēe moonyoŋ.

⁸ Ade ábédé nēe moonyoŋ, ansudéd eche yál, ákwēntén-ne awé. Ankwēntén áwé kóŋ ne kwéed e awōg.

⁹ Né-ōó, Dyōb dēmbē mó etál éche etómténé achab ámín, ábē-'e mó dín áde átómé mīn mésyāál.

¹⁰ Dyōb dēmbēl nēn ábel boŋ á dín áde Yesue, nhagtéd nīsyāál nībwōg mebóbōŋ, ké nhagtéd níme níde á nkoŋ mīmín, á nkoŋ nīse, ké'e á mbwōg e baasē.

¹¹ Moosyāál áhōb aá Yesu Křístāa mó adé Sāŋgwéé, ábel Dyōb Titée akud edúbe.

Nyēbē átínté e bad ngáne tintine

¹² A-baányan bé edaŋge, ngáne nyéyógké'áa mekan ábel níme Dyōb áhóbé aá nyébel áde mbédé ne nyé, édé etógnén bwāmbwam bán nyébel mekan níme áhóbé aá nyébel, bōōb áde méesaá ne nyé. Nyéwōŋ mbwōg ní Dyōb áte nyésuded-te yál á'só é' Dyōb. Nyéwan áte bwāmbwam ábel mekan níme Dyōb áhēdeé, ábel boŋ e'soosōŋ ábe nyékúdé, é'lón mbon. ¹³ Nyébel nē áyāle Dyōb áde ne nyé pónde ésyāál, ábel nyéwōŋ nlém ábel mekan mé bwám níme áhēdeé aá nyébel, nyébe'ne-'e mó. ¹⁴ Nyébele' chōm ésyāál ešebán nyényōge áte, nyēpēntan-ne. ¹⁵ Nyébele nēn ábel boŋ modmod eehóbé' aá nyéwóó atón dé mbéb ké á hóg á yál, nyésāŋ-'e. Nēn dēbēl nyéebē bán bé Dyōb ábe béewóó atón dé mbéb ké á hóg á yál, ábe bédé átínté e bad bé mbé ábe bébele mbéb pónde ésyāál. Nyéde átínté echáb á nkoŋsé-te nēŋgáne betintine ábe bēpene'. ¹⁶ Nyébele nēn akal áde nyékaléé nkalanŋ níme nīpene' alongé áde deemaá'. Nzé nyébele nēn mébē kúmbe ne nyé á epun éche Křístāa ápéé áyāle nēn délūmēd bán áde níwáné'áa áte ne ntū níme mbélé, béebóó'é. ¹⁷ Mēbē nēŋgáne nzōm e mīn echē bésyógé ámín e nsōn níme nyébeleé, nēŋgáne mēnde, áyāle adúbe áde nyédúbpē. Nhele-se níkud metake, nwé-'e áyāle nkale' nkalanŋ ní bwám melemlém ngáne nyémpē áyāle nyédúbpē níme nkalanŋ ní bwám. Boŋ kénē ndé menyinge méwōgēn-ne nyé moosyāál menyinge. ¹⁸ Melemlém nē dōo nyémpē nyétāŋgéné menyinge awōg, nyéwōgēn-ne mēmpē menyinge.

Paale atelē tāŋgene Timotie bó Epafroditus

¹⁹ Nzé édé á ntií níme Sāŋgú Yesue, nwóó nlém álóm Timotie áwēn mwāmpín ní pónde, ábel boŋ póle éche méwōgké áyál echēn, éwēd me nlém á abum. ²⁰ Meewóó'é modmod ampēe nēe mó awé akoó níme nlém awōŋ ádāŋ dé ábíi ngáne nyédíí. ²¹ Nhōbe nēn áyāle bad ábe belyógé ásé échab yál chío

bétòntanné, béebeléé ngáne Yesu Krístəə áhédéé aá bébel. ²² Nyé bèn nyébíí ngáne Timotié álúmté aá móbele nsón bwám. Abelé nsón ne me ákal nkalaní m'á bwám ngáne mwán ábeléé nsón ne sáá. ²³ Né-óó, nlyágé nlém meé mēlóm mó áwēn áde ményínné ngáne mekan mébēēnné me.

²⁴ Ndúbpé-'e nén meé Sàngwéé ábel mwámpín m'á pónde mmēn ámpé m'épé áwēn.

²⁵ Nnyíne nén meé édé etógnén me álóm awed mwányan Epafroditus áwēn. Abele nsón míme Krístəə ne me, awòngan-ne átòngen bad ábe bétàngan nkalaní m'á bwám, m'á aá abédé nēngáne mészēze míme nyélómé áwòngen me.

²⁶ Awóó nlém áte bwámbwam ányín nyé moosyáál, anwóg-ke ndutul áde áwógé bán nyéwógé bán mōnkolé. ²⁷ Edé mbále bán ankolé, ápōn-ne kósh ne awé. Bon Dyób dénwóg mó ngól, saá-kaá mwēmpen, Dyób dénwóg mémpé ngól. Enkēnkwenténné aá áwé ábel bon meénabpé abé á ndutul-té. ²⁸ Né-óó, nwóó nlém áte bwámbwam álóm mó áwēn ábel bon nyéwóg ményinge ányín mó ámpé, me-'e ámpé meébúdé atag áte áyāl echēn. ²⁹ Né-óó, nyébē ményinge ákob mó nken áyāle adúbpé Sàngwéé ngáne nyémpé nyédúbpé, nyébage-'e bad nēngáne mó edúbé. ³⁰ Nyébage mó edúbé áyāle ampon awé, abé-'e á nsál ní son abele áde ábenléé Krístəə. Ambel nén ábel bon áwòngen me ábel nsón míme nyébēn nyéehelé 'aá-se nyébel.

3

Bad ábe bédúbpé Yesu b'áó békobnad á'só é' Dyób

¹ Asóged a-baányan, nyébē ményinge abé áde nyédíí mod nhóg ne Sàngwéé. Eetagtéé me átele nyé mekan míme ménsēbēē nyé atele. Nén ádíí ákəə nyé. ² Nyétéd pónde ne ábē e'bébtéd é' bad. Eché mbwé, bad ábe béhóbe bán bétàngéné mod ayag. ³ Syánē-éé béyágé nyaa eché etàngéné. Edáádān éwòngan syánē ábe Dyób edúbé ngáne débenléé mó. Syánē dedé ményinge ngáne dedíí ne Yesu Krístəə. Debíí bán baányon béeheléé-se béwòngēn syánē. ⁴ Kéné mmēn nwóó nzəm ályág nlém á yál e mekan mé moonyon. Kénzéé áfinté echēn awé awémáténé aá mówóó nzəm ásum nlém á yál e mekan mé moonyon né nwóó nzəm tómaa nē. ⁵ Ade béchyáá me bēn'yág me ámbíd e epun saámbé. Ndíí mod a Israel awé abídé á túmbé e Benjamin. Echem sán ne nyan bēbédéé bad bé Hibru. Mbédéé mod a Farisia, nhídē mbéndé ngáne éhóbéé. ⁶ Menwón kán áte bwámbwam nyaa eché nē dēmbenlé ítagté elad é bad bé Krísto. Modmod eéhele'aá-se ahób aá nwóó atón dé mbébé ké ahóg áyāl, áyāle nhídé'aá mbéndé é bad bé Israel ésyāál. ⁷ Bon ábē bwēm é'syāál ábe nnyíne'á aá nēé nsyán béesaá dyam dé abelen b'áó, áyāle chóm éche Krístəə ábénlé me. ⁸ Saké nē dēmpen, nnyíne chóm ésyāál meé éesaá dyamdyam nze nhágténé chó ne ndále e dyam eché édé ábíí Yesu Krístəə, awem Sàngwéé. Áyāl eché chóm esyāál éesaá dyam dé abelen, nnyíne-'e chó nēngáne mbinde ábel bon mbíí Krístəə, ⁹ mbē-'e mod nhóg ne mó. Saké ahíd á mbéndé d'áó ák'áó bon níkobnéd á'só é' Dyób. Bon nkōbnédé á'só é' Dyób áyāle ndúbpé Krístəə. Dyób-paá ábélé bon níkobnéd áwe e'só áyāle ndúbpé Krístəə. ¹⁰ Ndáás meé mbíí Krístəə níwōn-'e ngine eché ánwōngē áde ámpuú'. Ndáás meé mbé níkude metake melemem ngáne ánkudté. Ndáás-'e meé níkud metake ngáne ánkudté kósh béwúu me ngáne bēnwūú' é mó. ¹¹ Nlyágé nlém nén meé nímén mésyāál mébenléd ábel bon Dyób ápuud me ámbíd e kwééd echēm.

*Paale aá mówane áte
ápid mam á asóg bwám*

¹² Meehóbéé nén meé mmaá nímén mekan amad ké'ε meé mmaá atyéem á menzii mésyāāl. Boŋ ndii nwane áte ábē nyaa e mod eché Yesu Krístāā áhédé'áá aá núbē áde ápwédé me. ¹³ A-baányan, meehóbéé nén meé mmadé chóm ésyāāl. Boŋ dyaam ahóg áde núbeléé ádíi, áchaten mekan níme métómé ámbíd ne áwan áte áhíd mekan níme méhúé' á'sō. ¹⁴ Ndii nwane áte áke á'sō kááŋ nŋpe wée rítáŋgéné asóg ábel boŋ ríkud nsábe níme Dyōb ábánnédé me ádyōb. Achénle me aá níke ádyōb mbwiined ne Yesu Krístāā.

¹⁵ Syánē moosyāāl awē demaá akwōg á adúbe tē déwále nímén melemlen mé mewēmten tǎŋgene nímén mekan. Boŋ nzé édé bán nyéwóó mewēmten mémpēe tǎŋgene nímén mekan, né Dyōb déwōŋgēn nyé ásoŋten mó bwám. ¹⁶ Kénē-'ε detǎŋgéné déhídé mekan níme syánē demaá abii.

¹⁷ A-baányan, nyéladten nyébē nyéhíde nímém mekuu, nyénoŋe-'ε bad ábe bébele ngáne nyényinnē ngáne sébéláá. ¹⁸ Nkánl'é'áá nyé ngen ne ngen, bōob-pe ámpē nláŋge nyé ne mésōd tǎŋgene bad híin ábe nímāb mbéltéd rílúmtéé nén bán bédé bad bé ekoyí tǎŋgene nkalaŋ níme ríhōbe kwééd eche Krístāā áwédé á awōg. ¹⁹ Echén ndín é bad ádab asóg ádíi dū á muú. Chóm éche ékamlan bó édíi mekan mé esíí mé ekob é yāl. Bédás ábel mekan níme bétǎŋgéné békwagne. Mekan mé nkōŋsé mémpen-naá békamanné. ²⁰ Boŋ syánē pen dedii bad ábe echab mbwóg édíí ádyōb. Desine-'ε awesyánē Nsoode, Sánjú Yesu Krístāā bán ábíd ádyōb átim ámbíd á nkōŋsé. ²¹ Abenléd eche ngíne eche ábenladtē ákamlen chóm ésyāāl, áhāŋlen échesyánē yāl é nkōŋsé, yāl éche éewóo ngíne, ábel boŋ dékud ndále é yāl ngáne ánkudtē áde Dyōb dēmpuúdté mó.

4

Paale abagé elébé

¹ A-baányan, ndáá nyé anyín ámpē áyāle ndáá nyé bwámbwam. Nyébelé ndé menyiŋge nyédé-'ε nēŋgáne nsábe nímém áyāl e nsón níme núbélé. Né-óó, a-baányan bé edāŋge, nyébē nyésum mekuu tǎŋgene adúbe áde nyédúbpe Sánkwéé.

² Ncháa nén meé Yudia bó Sintike bébē á nchemten áyāle bó bad bébe bédii baányan bé Krísto. ³ Nláŋge wémpē, awem nsón a nsón awē rílyágé nímén áyāl, nhede meé éwōŋgen ábén bebaád ábē nsaŋ. Abén bebaád bébe, Klēmene ne bad bé nsón bémpēe bēbédé me benben. Syáábōó sébelé ntú ábel boŋ ríhel nkalaŋ ní bwám akal. Mmab mīn mésyāāl médé á kálag e alonjé. ⁴ Nyébē menyiŋge pónde ésyāāl áyāle nyédii bad ábe Sánkwéé. Nhóbe ámpē, nyébē menyiŋge. ⁵ Abé ádēn álúmed á'sō é' bad bésyāāl nén bán nyéchedne bad yāl. Sánkwéé akwogé ape. ⁶ Nyéētāgē áte áyāl e dyaamyam. Boŋ pen áyāl e kéchéé éche étáné nyé nyékánne Dyōb nén bán ábe nyé chóm éche nyétógnéné. Nzé nyékánne-'ε nyésāgnān mó. ⁷ Nzé nyébelé-'ε nē, Dyōb débēl nyébē nsaŋ, nsaŋ níme ríchábé ámīn tómaa ngáne baányan bébele bésōŋten. Mmēn nsaŋ méwōŋgēn nyé ábel boŋ nyéētāgē áte abé áde nyédíí bad ábe Yesu Krístāā.

⁸ Asóged a-baányan, nyékamtan ábén bwēm pónde ésyāāl. Nyékamtan kéchéé éche édé mbále, kéchéé éche ékwógnédé chóm éche ebóó, kéchéé éche étáŋgéné, kéchéé éche éewóo atón dé mbéé áyāl, kéchéé éche bad bétáŋgéné adāŋ ne kéchéé éche nyényíné bán ebóŋnéde nyé. Nyékamtan mekan níme mébóó bwámbwam ne níme bad béhóbéé bán mébóó. Echén ndín é mam chōó nyétáŋgéné ahé á mewēmten-tē pónde ésyāāl. ⁹ Kéchéé éche r'yágté nyé boŋ nyékōb-pe ne kéchéé éche nyéwógé áwēm ne éche nyényíné

née mbéle, nyébele chó. Nzé nyébele nén, Dyöb, mó awé abage nsaŋ, äbē ne nyé.

Paale aságnéné nwōŋgen nīme akúdé

¹⁰ Abé áde ndíí mod awe Sāŋgwéé, ábélé ndé menyinge bwāmbwam, áyāle káŋne á asóg nyélúmté bán nyébōŋge me. Mbíí nén meé nyéwóó mewēmten ábóo me pónde ésyāā, boŋ etál éebagnedéé nyé ábel áned. ¹¹ Meehóbéé nén áyāle ntóge' chōm. N'yágkē ákob kéchéé éche étáné me á alongé. ¹² Mbíí ngáne mod ábágkē ésebán awóó chōm éche átógnéné, mbíí'-e ngáne ébágkē mod ábud dé awóŋ chōm éche átógnéné. Mmēnténé ákob kéchéé éche étáné me. Mmēnténé abé áde mbúdé chōm éche rídyágkē awóŋ, nímēntén-ne ádyee nzaa. Mmēnténé abé áde ríwóó tómaa ngáne rítógnéné, nímēntén-ne abé áde méewóó' é chōm éche rítógnéné. ¹³ Kéchéé éche étáne me, ngíne eche Krístāá ábageé me ébēl métōm chō áte.

¹⁴ Nyébelé bwām áwōŋgen me áyāl e nímēm metake. ¹⁵ Nyé bad bé Filipi nyébíí bwām nén bán áde mbóótédé nkalaŋ ní bwām akal áde mbídé á Masedonia, nyé bēnpēn-éé nyébédé mwembé nīme ménwōŋgēn me. ¹⁶ Ké áde mémbeē á dyad á Tesalonika, nyénlómé me nwōŋgen ngen ne ngen. ¹⁷ Meehóbéé nén áyāle nhe meé nyélómme me nde. Boŋ nhe meé rínyíne' ngáne Dyöb ánamtéé nyé anamed ne anamed. ¹⁸ Nkudé chōm ésyāā éche nyékélómēē me, ríkūd-te ké tómaa nē. Epafrodituse ampiinéd me bwēm ábe nyénlómēē me. Edii byánán nyébagé Dyöb nde eche ewóó elod é bwām. Dyöb ákóbé nīmē mende, mébōŋnéde'-e mó. ¹⁹ Adēm Dyöb débē'-e nyé kéchéé éche nyétógnéné ántínté e nīmē nkúú mé nhōn, mbwiined ne Yesu Krístāá. ²⁰ Ehúmé ébē ne áde Dyöb, awēd Titée á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

Melēnten mé asóg

²¹ Nyéleled bad bé Dyöb bésyāā ábe bédúbpé Yesu Krístāá. Abesyánē baányan ábe bédé ne me bélómme nyé melēnten. ²² Bad bé Krísto bésyāā bélómme nyé melēnten, bwāmbwam abum á ndáb áde Kaisēe. ²³ Nsimé nīme Sāŋgú Yesu Krístāá mbē ne nyé moosyāā.

Kálag echë Paalε áténlé Baá Kolose Ndibned ní kálag

Paale, mbapeε a nlomag nhóg awe Yesu Krístæá mós antél enén kálag áde ádíí á mbwóg á dyad á Roma. Antelé bad bé dyad á Kolose. Saké Paale andibé mwembé míme nímbédé á Kolose. Epafrase mós andibé mwembé míme nímbédé áwed. Epafrase ambé á dyad á Efesus. Anwóg eyale é Dyöb áwed, adúbe-ε Yesu Krístæá. Anhidnéd échë eyale, áke ákal chó á Kolose, ádíbe-ε mwembé áwed. Ambíd e pónde, Paale anwóg nén bán bemeléede bé metóm bépééné ayáge áde déeboó á mwembé-te wê. Abé bemeléede béyágté'áá nén bán, kénzée awé ahede' Dyöb abii, awé ahede-ε e'soosoj akud, atánjéné néε ábageé ngíne ne benkamlene bé nkõjsé edúbé. Bán mod atánjéné-ε néε áhídeé mbéndé néε áyag mod ne áhíd mbéndé émpëe tãngene ndyééd échë mod éétãngeneé adyé, ne ekud é mam émpëe. Mmén mekan mésyáäl-lóó mós ménkã bon Paale áténlé bad bé mwembé mé Kolose enén kálag, áleb bó ábel bébii mbále tãngene Yesu Krístæá ákamlen bad bésyáäl ne ákamlen ngíne é nkõj rísé ne nímin. Mwënpren-naá ahele ahúd syáné á mbéb-te.

Nkabtéé ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-8

Nsón míme Krístæá 1.9-2.19

Alonjé dékãälé ábe ne Krístæá 2.20-4.6

Nsógten 4.7-18

Paale alómmé bad melenten

¹ Mε Paale, mbapeε a nlomag nhóg awé Yesu Krístæá, ngáne Dyöb átíidé me-éé ntenlé nyé enén kálag. Se Timoti, awesyáné mwányan á Krísto, selómme nyé melenten. ² Nntenlé nyé bad bé Dyöb ábe nyéde á dyad á Kolose. Nyéde ne Krístæá, nyéhíde-ε mós ne nlem nhóg. Nsimé ne nsañ ní Dyöb Titée awêd mbé ne nyé.

Paale aságnéné Dyöb á mekáne-té

³ Pónde téé sékãnnad nyé, sésãgnã Dyöb, Sáá awé awed Sãngwée, Yesu Krístæá. ⁴ Sésãgnan Dyöb áyãle séwógé bán nyédúbpé Yesu Krístæá, nyédeá-ε bad bé Dyöb bésyáäl. ⁵ Sébíí nén bán nyébele' nê áyãle nyésumé nlem nén bán nyéekúd nnam míme Dyöb ákõhnéde nyé ámin. Nyémmãd mam anwóg tãngene míme nnam áde bésébpé nyé nkalan ní bwãm ní mbále akale. ⁶ Mmén nkalan ní bwãm mé nsimé ní Dyöb ríkanlad mebwóg ne mebwóg rítag á'só. Epun e é'só éche nyéwógé nyénsõntén bán Dyöb ákõnté nlem ní bwãm awõj ne bad bé mbéh. ⁷ Epafrase, mbaledε awe Yesu Krístæá mós ankalé nyé nímbé nkalan. Adíí mod awé syáábõó sébele' nsón, sédeá-ε mós bwãmbwam. Abenle' Yesu Krístæá ne nlem nhóg. Abé áde ádíí-ε ne nyé, nsón míme séntãngënné ábel mós ábeléé. ⁸ Mós alãnjé-ε sé áá Edæádãj é Dyöb ébélé nyédeá bad bé Dyöb.

⁹ Né-óó, bootya pónde echë séwógé nímén mam, sékãnnad nyé pónde téé. Sékãne nén bán Dyöb ábel nyékonj chõm éche áhedeé áá nyébel asõnten. Sékãne nén bán Dyöb ábe nyé debyéé ne nsõnten ábel nyéõnten mam mé Edæádãj bwãm. ¹⁰ Nê débél áden alonjé débë ngáne alonjé áde bad bé Dyöb atánjéné abé. Nyéébele' mam nímbé méwógte mós menyíngε. Mekan mé bwãm mós ne mó-éé nyébeléé. Nyaa echë nyéõnten-naá Dyöb, échãgkë acháge ne

acháge. ¹¹ Sékánne-'ε ámpē nén bán, Dyöb ábê áwêd nyé áte ne echê ngum echê echabé ámín, ábel nén nyéhel awesen, nyékanj nlem, nyébé-'ε menyinje áyál e mam mésyāal. ¹² Nyéēságnēn Titée áyale chöm ésyāal. Mós-'aá abelé bon nyékwognéd ábê bad ábe békobe akab á bwēm ábe ákõhñédé ábê bad hõm áde e'nyinēn bē ekidē é'díí. ¹³ Ahúdé syánē ásē e ngine e nkamlenε a ehintēn, apééné syánē ásē e nkamlen nime awe Mwān a nlem. ¹⁴ Dyöb álágséné syánē mmed mbéb akode áde ákódté syánē ne mekií nime awe Mwān ásyógé á awõg.

¹⁵ Modmod eenyinnéé Dyöb díí. Bon bad bénsõhtēn ngáne Dyöb ádíí áde bénýiné Krístæ áyale adii nwágén ní Dyöb. ¹⁶ Edé nē áyale, mbwiined ne Krístæ dõõ Dyöb áhágé bwēm é'syāal á nkoj ní mín ne rísé. Ahágé bwēm ábê bénýinnéé díí ne ábê béenyinnéé díí. Mós ahágé benkamlenε, ne ngine ésyāal. Dyöb áhágé bwēm é'syāal mbwiined ne mós, mós-'aá Dyöb áhágkē ábê bwēm é'syāal. ¹⁷ Bédêhób bán béhage' kéchéé á nkõhsé-te né Krístæ adé alongé. Mós-'aá akás bon bwēm é'syāal ébē á e'dii. ¹⁸ Mós adé nló nime bad ábe bédúbpé mós, bós-'aá bédé nēngáne eche yál. Mós abage ábê bad alongé áyale mós adé mod a'só awê Dyöb ápuúdté awê ábē-'ε abé ne abé. Nén dēmbenléd ábel nén ábê nkamlenε ámín mekan mésyāal. ¹⁹ Mmēn mekan médé nē áyale nén Dyöb dēn-εé ádē. ²⁰ Dyöb dēmbēl nén aá chöm ésyāal étim ásē ne mós Dyöb mbwiined ne Krístæ. Abén bwēm é'bédé bwēm bé nkoj rísé ne bwēm bé nkoj ní mín áyale asyógé ádē awe Mwān ásyógé mekií á awõg. Bõõb-põõ, chöm ésyāal éhele ébē nsañ ne Dyöb.

²¹ Nyé ne nyé nyēmbé nchabned ne Dyöb, nyáábe Dyöb nyéebédeé áyale mewēmtēn mé mbéb nime nyénwõñ'ε ne mbeltéd mé mbéb nime nyébélé'áá. ²² Bon bõõb, Dyöb ábélé nyétimé ásē ne mós, awé áde awe Mwān Krístæ awé abédé moonoyñ áwédé á awõg. Dyöb dēmbēl nē ábel nén nyébé wée módíí, nyébé bad ábe bésáá, nyéewóó atón dé mbéb ké ahóg á yál, bēékõbnē-'ε nyé awusé ké ahóg. ²³ Ebē nén bán áden adúbe adii awúú áte nyéehúde-'ε mekuu ásē ne asum áde nyésum nlem áyál e nkalañ ní bwām nime nyéwógé. Mmē nkalañ ní bwām nime nyémáá awõg, nídíi nkalañ nime níkanlédé nkõhsé áte rísyāal mós-'aá me Paale, rítimé mbæledε a Dyöb ákal.

Nsón nime Paale

²⁴ Ndé menyinje bõõb ne metake nime níkudéé áyál echēn. Ngáne níkudéé mímēn metake, mmade metake nime Yesuε nímmé rítángéné abé, áyál eche yál, nédé bad ábe bédúbpé mós. ²⁵ Dyöb ábélé me mbæledε ábele bad ábe bédúbpé Krístæ. Alómé me aá ríkoj nyé échē eyale akale bwām. ²⁶ Bõõd, éché eyale émbé dyam ádē bad bēnkénsõhténné. Bon bõõb ábele ábê bad bēbíí chõ. ²⁷ Dyöb áhede' nén aá ábê bad bēbíi nén bán nhõn ne ehúmé éche Krístæ édé káõñne ne bad ábe béesē bad bé Israel. Kun eché edé áwêd-te edii nén bán, nyésum nlem nén bán nyéékúd ehúmé éche Dyöb áhóbé aá móõbē ábē bad. ²⁸ Né-'aá ákás bon sélāngē bad tãñgene Krístæ kéhéé wée sékagké. Sélébe', séyágtē-'ε bós ne debyéé ásyāal áde Dyöb ábágé sé. Sēbele nē áyale séhede nén bán békõbnéd a'só é' Dyöb nēngáne bad ábe mekuu mémáá awédned ásē á adúbe-té. ²⁹ Bon nwane áte bwám bwām. Ngum eché Krístæ eche edé me áte, chõ-'ε ebage me ngine áwan áte.

2

¹ Ndáá meé nyébii ngáne níkémpéé awan áte áyál echēn, ne áyál e bad bé dyad á Laudesia, nyébii-'ε ngáne níkémpéé awan áte áyál e bad bēmpéé ábe béenyinné me díí. ² Mbēle nē áwéd bós nlem á abum ábel bon edãñge éche édé áfinté echēn ébel nyébé mod nhóg. Nhede me nyáábõõ nyésum nlem ne

asum ásyā́al néé bad ábe bésónténé dyam á Dyóð áde bad bénkénsónténé. Adé dyam-me ádíi Krístā́a mwēn. ³ Krístā́a mṓs ahēle ábēl boŋ nyēwónŋ debyéé ásóntēn mekan mé Dyóð. Mmē mekan mēdé etógnēn bwāmbwam. ⁴ Nlānge nyé nēn ábēl boŋ mod eédogné nyé e'nyin bé nsal áte se nyēwém-tēn nēn bán dyam áde álāngeé nyé átāngéné. ⁵ Ndā́a meé nyébii nēn bán kénéé mmēn méesaá ne nyé, ndé ne nyé é edā́dāŋ. Kénéé méesaá-'áá ne nyé, ndé menyīnge nēn adúbe áde nyédúbpé Krístā́a ályáge áde ngīne.

*Bad bé Krísto béesaá áse
e mbéndé é nkṓnsé ámpē*

⁶ Né-óó, ngāne nyékóbé Krístā́a néé Sāngwéé awēn, nyébē nyébele' ngāne áhēdeé. ⁷ Adúbe áde nyédúbpé chōm-éé ábēn bemeléede bēyágté nyé édé mbále. Nyéságnan-ne Dyóð pōndé té áyāle chōm ésyā́al. ⁸ Nyéemwāg-se mod atéd nyé ntāŋ áhíd e'hóhó bé áyáge dé metóm áde bēyágtéé. Áyáge áde bēyágtéé nyé ádíi ayáge áde békóbé wēé ábāb betaa ne áde áhíde mbéndé é mekan mé nkṓnsé. Adé ayáge ádíi ayáge áde áhúú ne baányonŋ ngēn dééhúú'é ne Krístā́a. ⁹ Nyéemwāg-se ábē bemeléede bé metóm bédog nyé áyāle nēn ngīne ne abé á Dyóð áde yāl e moonyonŋ eché Krístā́a áte. ¹⁰ Né-óó, nyélóné mbon áyāle nēn nyédé ne Krístā́a, Mō-'áá akamlan ngīne ne benkamlēne bēsyā́al. ¹¹ Abé áde nyédíi ne Krístā́a, Krístā́a ayagé nyé. Eesaá nēngāne moonyonŋ áyagéé mod. Krístā́a mō ayagé nyé é edā́dāŋ-tē. Ahúde áden abé dé mbéb. ¹² Ade bēndusénné nyé, édé néé nyēnwé, belímé nyé, Dyóð ápuūd-te nyé ne Krístā́a. Nēn dēmbēnléd ne nyé áyāle nyēndúbé nēn bán ngīne e Dyóð eché epuúdté Krístā́a épuúd nyēmpē. ¹³ Ngen e'os nyēmbé byánán nyéwéde áyāle nyébóó'áá mbéndé é Dyóð. Ene pōndé-'é né Krístā́a ééhúdeé nyé abé dé mbéb áyāl. Boŋ bōob, Dyóð ábáge nyé alongé dékṓlē apuud áde ápuúdté syā́nē ne Krístā́a. Alāgséné syā́nē nīmēd mbéb nīsyā́al. ¹⁴ Edé nēngāne apinné mbéb nīme syā́nē wēé ántenlé mō. Nédē nīmē mbéb méesaá ámpē. Dyóð ábómme nīmē mbéb á awōg abome áde bēbómme Krístā́a á awōg boŋ awé-'é. ¹⁵ Dyóð déntóm ngīne ne benkamlēne bé nkṓnsé áte. Atóm áde ántómmē bó, dényīnnéd ne moosyā́al ne awé áde Krístā́a ánwēé á awōg.

¹⁶ Né-óó, nyéemwāg-se bad bēlāngē nyé bán nyébelé awusé áyāle nyédyákgē donge dé medyé, ké'ε áyāle nyémwākgē donge dé mmítéd, ké'ε áyāle nyéebākgē donge á ngande áse, ké'ε ngande eché ebāg nzé ngōn étúbé túbén, ké'ε ngande e Epun é Nkṓme áte. ¹⁷ Eché mbéndé ésyā́al ébédé-'é néé e'diidinge ábē é'lúmté'áá mam mé bwām nīme Dyóð déntāngēnnē alóm. Krístā́a mō-'áá alónté nīmē mam mésyā́al. ¹⁸ Nyéemwāg-se mod anyágéd nyé áá nyētāngéné yāl asuded. Nyéemwāg-ke se mod anyágéd nyé nēn áá nyētāngéné ángel edúbé abe ngāne ábageé. Nzé nyébelé nē né nyéebād ndé eché Dyóð áhóbé áá mōóbē nyé. Kénzēé awé ayágtē' nē, áhóbē' áá mōnyīnē á ndōg-te. Ene ndín e mod edé kúmbe ngēn ne mekan mé mbéb nīme mbíde' mō á nlém-tē, boŋ eewóó' é nzom ké pōg ábē. ¹⁹ Ene ndín e mod esógé Krístā́a awé adé nló mí bad ábe bédúbpé adúbe. Ngāne nló níkamlanné yāl ésyā́al, melemlem nē dōó Krístā́a ákamlanné bad ábe bédúbpé mō bēsyā́al ábēl bēbē mod nhóg. Ngāne nsid níladeé meboŋ mé yāl mé mod boŋ abé mod nhóg, nē dōó Krístā́a áladéé bad ábe bédúbpé mō ábē mod nhóg áse eché. Mmē nlatén níkwoge-'é ngāne Dyóð áttíde.

Awé ne abé á alongé ne Krístā́a

²⁰ Edé bōob byánán awé áde Krístā́a áwéde, nyéwéde ne mō. Né-óó nyéesaá áse e mbéndé é nkṓnsé ámpē. Cheé-ó ékás boŋ nyébé nyéhíde' échē mbéndé byánán nkṓnsé nídíi níkamlan nyé? ²¹ Abé bemeléede bé metóm bēlānge nyé

nén bán, “Nyéechǎngé échén, nyéewóglán échíníí á nsəl, nyéēsítán éché.”
 22 Eché mbéndé ésyāāl énoné’ bwēm ábē béebǎg dyamdyam ámpē nzé mod amaá bó abenled. Eché mbéndé édíí mbéndé ne ayáge áde bad bēn béhǎgné nłó. 23 Eché mbéndé ébelé ényínnāād byánán édé debyéé áte bwámbwam áyāle nén, éyágte bad nén bán bēn bétǎngéné néé béwóó nłém ábel nıme mékámé abel, álúmed nén bán békoo Dyób ahíd. Eyágte bad bán bésuded yǎl, bébane-ε yǎl á metake-té bwámbwam. Boŋ ké bad bēnhūū éché mbéndé ahíd, éehééé bó awóŋgen ásóǵ mewēmten mé mbéb awóŋ.

3

1 Edé bǎǎb byánán apuud áde Dyób ápuúdté Krístǎǎ, nyémpē nyépuúde ne mó. Né-ǎǎ, nyébē nyóŋgé áyāl e mam mé mın, wéε Krístǎǎ ádíí á nkamlen á ekáá émbáá é Dyób. 2 Nyébē nyésun nłém áyāl e mam mé mın, nyéésümē nłém áyāl e mam mé nkǎŋsé. 3 Nyébíí nén bán, awé áde Krístǎǎ áwéde, éde nēŋǎne nyémpē nyéwéde. 4 Krístǎǎ mó áde alongé áđéd, áde ápéε-ε á nkǎŋséte wén nyémpē nyéēbē ne mó ne ehúmé ésyāāl.

Alongé dé nchun ne alongé dékǎǎle

5 Né-ǎǎ, nyéhúd mekan mé ekob é yǎl nłém ne ahúd ásyāāl. Nyéhúd nłém áyāl e mam nēŋǎne, akáb dé mesón, mbinde é mekan, esíí é mam mé ekob é yǎl, áwóŋ mewēmten mé mbéb ne ngoód. Nzé nyéde ngoód né éde nēŋǎne nyébage Dyób démpēe edúbé. 6 Dyób dékǎŋsēn bad bésyāāl ábē bébele’ échén ndín e mekan. Echén ndín é mekan éliŋse’ Dyób, né-ǎǎ, ákǎŋsēn bad ábe bébele chǎ héŋ. 7 Echén ndín é mekan chǎo nyébéláá ngen e e’só, áde esíí é mekan mé nkǎŋsé ékámłánnáá nyé. 8 Boŋ bǎǎb mekan nēŋǎne meliŋǎ, pél, ekoyí, ábébed mod đın, ne ábéb nsəl áte, nyétǎngéné mó asóǵ dé abel. 9 Nyéékanlé’ nhǎǵ ne aníníí metóm. Nyéébēl’ mımén mekan ngáne édíí bán nyémaá áden abé dé mbeltéd mé mbéb atede. 10 Bǎǎb-pǎǎ nyémaá nkob mékǎǎle ahé. Dyób áhéde nyé áden alongé dékǎǎle áte, akwogte-ε dǎ ábel nyébē néε mó, nyékoŋ-ε mó awé ahegé nyé abii bwám. Awóŋ áde nyéwóó áden alongé dékǎǎle ábélé 11 nhǎŋlén méesaá átınté e mod awé adé mod a Israel ne awé eésé, kéε mod awé béyáǵé ne awé béeyageé. Ken mod adé mod a nken-ε, ken mod e ahın-té-yε, ken ntǎŋ-ε, ken kunze-yε. Krístǎǎ mó adé dyaam ásyāāl adé-ε bó mod ásyāāl áte.

12 Né-ǎǎ, nyétǎngéné nłém nı ngəl awóŋ, nyétǎngéné nłém aboŋ, nyétǎngéné-ε yǎl asuded. Nyétǎngéné apwiited, nyétǎngéné-ε awesen. 13 Nyétǎngéné nhǎǵ ne aníníí awesen. Nzé mod bó waáb békúú waáb álǎgsén mó. Ngáne Sáŋgwéé álǎgséné nyé, nyémpē nyétǎngéné nyéłǎgsén nhǎǵ ne aníníí. 14 Amın e mımén mésyāāl, nyédǎŋ nhǎǵ ne aníníí. Edǎŋge chǎo élade’ chǎm ésyāāl. 15 Krístǎǎ abelé nyéde nsǎŋ ne nhǎǵ ne aníníí. Né-ǎǎ nımē nsǎŋ ıtǎngéné chǎm ésyāāl éché nyébeleé alyáged. Nyétǎngéné nyésǎgnēn-ne Dyób pónde ésyāāl. 16 Eyale éche Krístǎǎ ébē nyé á nłém-té bwám abé ne abé. Nyébenlad éché eyale ne debyéé ásyāāl áyáged ne áléb nhǎǵ ne aníníí. Nyékǎnne’ Dyób ngǎse éche éde á kǎlag e Dyób. Nyékǎnne’ Dyób ngǎse éche ékémte’ Dyób ne Krístǎǎ, ne nkǎŋgé ké nıhéé nıme nípíde nyé ákéméd Dyób. Nyékǎnne’ mó ásǎŋnen mó ne nłém nısyāāl. 17 Kéchéé éché nyéhǎbēé, kéε éché nyébeleé, nyébele chǎ á đın áde Sáŋǵú Yesue. Nyésǎgnan Dyób Titée á đın á Yesu.

Alongé dékǎǎle áde nyétǎngéné awóŋ

18 Nyé bebaád bé bechóm, nyéwógne áben bechóm. Nē dǎo bad ábē bédúbpé Sáŋgwéé bétǎngéné abel. 19 Nyé baachóm ábe nyéwóó bebaád, nyédǎŋ áben bebaád, nyéetagte-ε bó ngēn.

²⁰ Nyé bānbān, nyéwógne áben bésáá ne benyáá áyāl e kéchéé échē nyébeléé. Nē dōo Sāngwéé ádáá aá nyébel. ²¹ Nyé bésáá bé bān, nyéekanté áben bān. Nzé nyékanṭe' bō, né nyésūnté bō yāl áte. ²² Nyé betān, nyéwógne áben bewōn pónde ésyāā. Nyéēbenlé bō nsón dāsō pónde échē bényínéé nyé ábel békéméd nyé. Bōn nyébenlé bō ne nlém nhóg áyāle nēn Sāngwéé mōo nyébageé edúbé. ²³ Nsón ké ríhée mímé nyébeléé, nyébele' mō ne nlém n̄syāā. Nyébele mō, nyébii'-e nēn bān Dyōb dōo nyébenléé saké baányon. ²⁴ Nyébii' nēn bān nyéekūd nsábe mímé Sāngwéé ákōjnédé ábē bad. Krístā mō adé mod awē nyékoo'é abele. ²⁵ Dyōb dékōsgsēn kenzéé awē abelé mbéb áyāl e mbéb mímé ábelé. Dyōb déekwognádté modmod.

4

¹ Nyé bad ábe nyéwóo betān ásē echēn nyéwále áben betān nyaa echē Dyōb áhedéé, nyécháá'-e bō bwām. Nyébii' nēn bān nyémpē nyéwóo mod ámín awē nyédíí ásē échē.

Paale awéde' bad nlém á abum

² Nyébē nyéwéd yāl áte á mekáne-té. Nzé nyékānne'-e nyébānē nlém ne kéchéé échē nyélanṅgeé Dyōb, nyésāgnēn-ne mō. ³ Nyékānned-te sémpē ábel nēn Dyōb ánedned sé nzii ákal nkalan ṭāngene Krístā mímé bad békénsónténné bōod. Mímé nkalan mímé níkaléé mōo níkáá bōn mbé á mbwōg. ⁴ Nyékānne' nēn bān níkalé mō bwām nyaa echē rítāngéné abel. ⁵ Nyébii' ngáne nyébeléé mekan nzé nyédé ne bad ábe bédúbppe Krístā. Pónde téé eche etál ébágné ne nyé, nyébenlé' bō mekan mē bwām. ⁶ Nzé nyáábōo nyékale', nyéched ehōb á nsāl, nyékale pále échē ébonṭe bad nlém á abum. Nzé nyébele' nē, né nyéebii' ngáne nyékwentanné kenzéé awē asédté nyé dyan.

Melenten mé asóg

⁷ Tikikuse, mwānned a nlém a Krísto áláá nyé mam mímé mébenlad ne mē hén. Mómpe adii mbáledé awē abenle Sāngwéé ne nlém nhóg nchoo ne mē. ⁸ Nlómé' mō áwēn ábel bōn aláa nyé ngáne sédíí, áwéd-te nyé nlém á abum. ⁹ Nlómé' bō Onesimus. Onesimuse mómpe adii mwānned a Krísto awesyáné awē dédáá. Mómpe abenle Krístā ne nlém nhóg. Adii mod awē abidé áwēn dyad. Bō Tikikuse bēláá nyé mam mímé mébenlad hén.

¹⁰ Aristakuse awē sūmō bedé á mbwōg hén alénté nyé. Banabase mwānyan mómpe alénté nyé. Memád nyé aláa ṭāngene Makose. Nzé apedé, nyékob mō nken. ¹¹ Yesue awē béchāgeé bān Justuse, mómpe alente' nyé. Abén bad bēláán bēnpen bōo bédé bad bé Israel ábe bédúbppe Krístā, ábe syáábōo debéle' nsón ákal nkalan ṭāngene nkamlen ní Dyōb. Békéwéd mē nlém abum bwāmbwam. ¹² Epafrase mómpe alénté nyé. Mómpe adii mod awē abidé áwēn dyad, abé'-e mbáledé awe Yesu Krístā. Akānnad nyé pónde téé. Aá Dyōb dēn ábel nyékon chōm échē áhedéé aá nyébel abii, nyébel-le chō. ¹³ Mmēn mbíde' mō mbōn nēn mēé abelé nsón bwāmbwam áyāle echēn ne áyāl e bad bé Krísto ábe bédé á Laudesia ne á Hirapōlis. ¹⁴ Lukase, dōgtē awē dédáá bō Demase, bómpe belómmé nyé melenten. ¹⁵ Nyélentéd mē bānned bé Krísto ábe bédé á Laudesia. Nyélentéd-te mē Nimfaa, ne bad ábe bédúbppe bésyāā ábe bēbome' áwe ndáb. ¹⁶ Nzé nyémaá enēn kálag alán, nyélóm chō á Laudesia ábel bómpe belán chō. Nyémpē nyényín nēn bān nyéláá kálag échē rílómmé bad bé Laudesia. ¹⁷ Nyéláa Achipuse bān ányín nēn aá mómádé nsón mímé Sāngwéé ábágé mō aá ábel.

¹⁸ Mē Paale mmēn-éé mbēnlédé échēm ekáá átele nyé mímén melenten. Nyéechatán nēn bān ndé á mbwōg. Nsimé ní Dyōb mbē ne nyé.

Kálag e'só echě Paalε áténle Baá Tesalonika Ndibned n kálag

Dyad á Tesalonika dᵔᵔ ábédé nló mé alon á mbwᵔg e Masedonia. Ade Paale ábidé á dyad á Filipi, ankě á Tesalonika ádílbē mwembé áwed. Ámbíd e pónđé, Paale anhidé á Tesalonika áke á dyad á Beria. Anhidé áwed ámpē ákē á dyad á Korinto, áwed-taá ákúđé kálag echě mod awē búmᵔ bébele nsón, Timotiε, álómmé mᵔ, áláa mᵔ tᵔngene mekan níme mébenlad á mwembé níme nídé á Tesalonika.

Paale antelé mwembé níme ndé á Tesalonika, enén kálag e'só áwéd bᵔ nlém á abum tᵔngene adúbe áde bédúbpé Sǎngwéé bédᵔn-ε mᵔ. Áwéd-te, ankamtén bᵔ nyaa e alongé echě ánwᵔngē áde ábédé ne bᵔ, ákᵔn-ε bᵔ mekan alúmed áte tᵔngene epe éche Krístᵔá ápēé ámpē, éche émpēén mpuutéđ áftinté e mwembé níme ndé á Tesalonika. Anlúméd bᵔ áte ngáne áwᵔᵔ nlém áte átim ámbíd áwáb ábel bon áwéd bᵔ nlém á abum tᵔngene mam mémpēe níme ménᵔne' ádab adúbe. Anláa bᵔ mekan níme bétᵔngéné ábel áwóged Dyᵔb menyinge ne ngáne alongé ádab átᵔngéné abé asin áde básineε epe éche Sǎngwéé.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1

Meságnen ne mekenag 1.2-3.13

Elébé tᵔngene abé á bad bé Krístᵔᵔ 4.1-12

Elébé tᵔngene epe éche Krístᵔá 4.13-5.11

Elébé é asóg 5.12-22

Nsógten n kálag 5.23-28

¹ Me Paale, nchoo ne Sailase bᵔ Timotiε, mε-εé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé níme nídé á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyéđé bad ábe Dyᵔb Titéε, nyébé-ε bad ábe Sǎngú Yesu Krístᵔá.

Nsimé ne nsan níme Dyᵔb núbē ne nyé.

Paale aságnan áyāle adúbe ade bad bé Tesalonika béwᵔᵔ

² Séságnan Dyᵔb áyāl e nyé moosyáál pónđé té, séhāg nyé á mekáne pónđé-té nzé sékáñne'. ³ Nzé sékáñne' ádeđ Dyᵔb echđ Sǎn, sébelé sékamtán nsón níme nyébeleé áyāle adúbe áde nyéđúbpé. Sékamtán ngáne edᵔnge éche nyéwᵔñné bad bémpēe ébelé nyébele ntú áwᵔngēn bᵔ, nēngáne alyᵔg áde nyélyᵔgé nlém áyāl e epe éche awesyánē Sǎngwéé, Yesu Krístᵔá, ábelé mekuu méwúú nyé ásé. ⁴ A-baányan, sébíí nén bán Dyᵔb áđáá nyé apwεde-ε nyé ábē ábē bad. ⁵ Sébíí nén áyāle áde sēmpεé áwēn bon sékanlé nyé nkalan mᵔ bwám, saké e'yale bēnpen bᵔᵔ sēmpεénné. Bon ngíne e Edᵔáđan éche Esáá chᵔ embēl bon sékalé nkalan ne ngíne, sēnkᵔn-ε adúbe nén bán kéchéé éche séhᵔbεé éde mbále. Nyébíí ngáne abé ádeđ démbēē áde sémbēē ne nyé. Chᵔm éche énkᵔn bon abé nē édíí áwᵔngēn nyé. ⁶ Ne nyé, nyéhíde'áá nyaa e abé echě sēnwᵔngē, nyéhíde-ε abé áde Sǎngwéé. Edᵔáđan éche Esáá émbēl nyéwᵔg menyinge akob áde nyénkobpé nkalan níme sēmpεénné áwēn. ⁷ Né-ᵔᵔ, abé ádeñ démbē nēngáne eláñsén áftinté e bad ábe bédúbpé, ábe bédé á mbwᵔg é Masedonia ne Akaya. ⁸ Nyéé nyékᵔá bon nkalan níme Sǎngwéé

ńwógnéd mebwóg mémpēe. Saké á mbwóg é Masedonia ne á Akaya dēmpēn-
 éé ńwógnédé. Bonj adúbe áde nyédúbpé Dyöb dómpē áwógnédé hóm ásyāā.
 Né-óó, nzom ké póg eésaá eché séhóbeé ádén akan ámpē tǎngene nyé. ⁹ Abé bad
 bēn bóó bétíme ahób ngáne nyénkobpé sé nken áde sépédé áwēn. Béhóbe-
 'é ngáne nyétímné Dyöb, nyééde-'é abele á myöb mé metóm bonj nyébenlé
 Dyöb dēn áde ádé á alongé. ¹⁰ Béhóbe-'é ngáne nyésinēé epe éche Mwān a
 Dyöb awé abíde ádyöb. Ane Mwān a Dyöb, Yesue, awé asoo' syáné áse e
 nkógsen ní Dyöb níme ríhúé', mós Dyöb dēmpuúdté.

2

Paale abelé nsón á Tesalonika

¹ A-baányan, nyé bēn nyébíí bán epe éche sēmpēé áwēn, énkēmbáá ngēn.
² Nyé bēn nyébíí ngáne sēnkudté metake bēwógéd-te sé e'són á dyad á Filipi.
 Bonj ádesyané Dyöb dēnwéd sé nlém á abum, ákale nyé nímé Nkalanj ní
 bwām. Sékalé'áá mós kénéé edíí bán bad híin bétyéémánáá sé bwāmbwam
 áyāle béehede'áá bán sékale mós. ³ Chóm éche sélángé'áá nyé bán nyébel,
 énkēmbáá nēn bán sēnwóŋ mewēmtēn mé mbéb, káa bán ébédé chóm éche
 sēnkētǎngénné abel ké-'é ádog nyé. ⁴ Bonj pen sélángé'áá nyé mós, néé bad ábe
 Dyöb ápwédé ákwognded dé akal nímé nkalanj. Né-óó, sékale nímé nkalanj
 ní bwām saké áwóged moonyonj menyinge bonj áwóged Dyöb áde ábíí sé
 nlém áte menyinge. ⁵ Nyébíí bán áde sémbēē ne nyé séebonje'áá nsal áte,
 ngoód-te eebédeé sé áte. Dyöb ádé sé mbónj áyāl e nē. ⁶ Séehede'áá nēn bán
 nyé ké'é bad bēmpēe békene' sé. ⁷ Kénéé edíí bán sé nēngáne bembapee bé
 nlomag ábe Krístā, sēnwóŋ kunze ápémed nyé nted, sēnkēmpémtédte nyé,
 bonj pen sēmpwíitéd áfínté echēn ngáne nyéé-mwān átognéé ábe bán. ⁸ Sédáó
 nyé bwāmbwam, saké ákale nyé nkalanj ní bwām ní Dyöb mémpēn, bonj
 kááŋne ábel nyaa eché séhele séwóŋgēn nyé, áyāle sédáó nyé bwāmbwam. ⁹ A-
 baányanj bé Krísto, ndúbpé mēé nyékamtan nsón ne ntú ní ngine níme sébéle.
 Áde sékanlé'áá nyé Nkalanj ní bwām ní Dyöb, sébéle'áá nsón nkuu ne múte
 ábel bonj séetagté nyé modmod.

¹⁰ Nyédé sé mbónj, Dyöb-pe ámpē ádé sé mbónj nēn, áde sébéde áfínté
 echēn, nyé ábe nyédúbpé, abé dénsāŋ sé, sébéle'áá mekan níme métǎngéné,
 sēnkēnwóŋ-'áá awusé ké ahóg á yāl. ¹¹ Nyébíí nēn bán sēncháó nyé mod
 téé ngáne sáá-a-mwān áchāngéé ábe bán. ¹² Séwédé'áá nyé nlém á abum,
 sésmē-'é nyé etúu áte áwóŋ abé áde áwógte Dyöb menyinge. Dyöb dáo
 áchēnlé nyé ábe áfínté e ábe bad ábe ákamlanné ne ábe áse e éche ehúmé.

¹³ Nzom empēe edé eché ekáó bonj sébagé Dyöb meságnēn pónde
 ésyāā. Áde sēmpēénné eyale é Dyöb áwēn, nyénwóg chó, nyékób-pe chó.
 Nyénkēnkobpé chó nēngáne eyale éche éhúú ne moonyonj bonj nyénkob chó
 nēngáne eyale éche éhúú ne Dyöb, ngáne chēn-ne ékóŋté abé. Eché eyale
 chó-'áá Dyöb ábenladté áfínté echēn, nyé ábe nyédúbpé, áwóŋgen nyé. ¹⁴ A-
 baányan, melemlem mé mam níme mémbēnléd ne mwembé ní bad bé Dyöb
 ábe bédúbpé Yesu Krístā ábe bédé á Judeya, mós mébēnlédé ne nyēmpé.
 Nyékudé metake á mekáá níme ábēn bad melemlem ngáne bómpē bēnkudté
 metake á mekáá mé bad bé Israel. ¹⁵ Abé bad bé Israel bó donje bēnwū
 Sǎngú Yesue, bēmpēe-'é bēwúú bekal bé'dáódan. Abé bad bé Israel-'é bó
 donje-'áá bēnnā sé áwāb dyad-té. Bééwógtéé Dyöb menyinge, bétyéeman-
 ne moosyāā. ¹⁶ Bébele nē ábel bonj sékanlé bad ábe béese bad bé Israel eyale
 é Dyöb, ábel bonj béekudé e'sooson. Bébáde mbéb ámín e mbéb pónde ésyāā,
 kááŋne á asóg-ke, Dyöb átǎngéné bó akógsen.

*Paale awóó nlém dte anyín
bad bé Dyöb bé Tesalonika*

¹⁷ A-baányan, sêhóbe nén bán sêpágnédé nyé á yál á esónj é pónidé. Kénéé séesáa hóm ahóg ne nyé, sêdíi sêkamtan nyé. Ngáne sênwōngē mewēmten bwám bwam anyín nyé, sênwān áte bwám bwam anyín nyé ámpē. ¹⁸ Nén ábédé áyale sêhédé'áá ape áwēn. Mmēn Paale, nwané áte ngen ne ngen ápe boŋ Satanē enkēnháá sé etál. ¹⁹ Nyéé nyékáá boŋ sêwōnj e'lyóg bé nlém, nyéé nyékáá boŋ sêbé menyínge, nyéé nyékáá-é boŋ sékumé ekáá á tâl, áyale nsábe míme sênwōné á'sō ákud á pónidé echē Sánjú Yesue ápéé. Nyébēn-éé nyékáá. ²⁰ Ne mbáale, nyéé nyékáá boŋ sékumé' ekáá á tâl, boŋ sêbé-é menyínge.

3

¹ Né-óó, áde sênkēnhēnlé adyēē ésebán sêdé ne nyé, sēntíi nén bán sēēdyéé ne sé bēn á dyad á Atēns. ² Sēnlóm Timotiē, awesyānē mwānyan áwēn. Syáábōō sēbele nsón ní Dyöb ákal nkalanj ní bwám tǎngene Kristā. Sēnlóm mó áwēn áwōngēn nyé áwéd nyé áte á adúbe-tē ne áwéd nyé nlém á abum. ³ Sēhede bán áwéd nyé nlém á abum ábel boŋ nímén metake méebélé'-se nyétímēn mbíd. Nyébēn nyébíi bwám nén bán Dyöb ámáá atíi nén aá syáá baásyāāl dēfíkūd mímēn metake míme nyékudéé. ⁴ Nyébíi nén bán áde sēbédé ne nyé, sēnláá nyé á'sō é' pónidé nén bán sēēkūd metake. Nyé bēn nyébíi-é bán nén dēn-éé ébēnlédé. ⁵ Nén dōō dēnkāŋ boŋ nlóm Timotiē. Menkēnhēnlé nlém akanj ámpē, né-óó, menlóm mó áhye dé ahēd áte ngáne adúbe ádíi nyé. Membel nē áyale mbáá'áá méé ane awē abele' boŋ bad bēhún á mekǎgsen-tē, ahele ahúnéd nyé á mekǎgsen-tē. Nén dēlūmēd bán sēbélé nsón ngēn.

⁶ Bōōb-pōó, Timotiē abídé áwēn apedé ámbíd áwēd, alǎngé-é sé kǎse e nkalanj, aá nyédíi nyédúbpé, nyédíi nyédaá-é nhóg ne aníníi. Alǎngé-é sé aá nyédíi nyékamtan sé ne nlém ní bwám, aá nyédíi nyédaá sé anyín ngáne sēmpē sēdás nyé anyín. ⁷ Né-óó, a-baányan, áttínté e échēd ndutul ne metake mésyāāl, nlém níwúú sé á abum áyāl echēn. Adēn adúbe dōō áwédé sé nlém á abum. ⁸ Bōōb-pōó, sēébé menyínge abé áde sēdíi ámín, ngáne mekuu méwúú nyé áse áyale adúbe áde nyédúbpé Sánjwéé. ⁹ Bōōb sēhele sēságnén Dyöb áyāl echēn. Sēságnan mó áyale menyínge míme sēdíi áyāl echēn áwe e'sō. ¹⁰ Sēkánne' nkuu ne mūte, bwám bwam nén bán sēhel ape áwēn ámpē, ábel boŋ dényínēn, sēwōngēn-ne nyé ábel adúbe áwúú nyé áte.

¹¹ Nhede méé ádesyānē Dyöb, Titéē ne awesyānē Sánjú Yesue bélúmed syānē nzíi sēhel ape áwēn ámpē. ¹² Nhédé méé Sánjwéé ábel eǎngje éche nyéwōnjné nhóg ne aníníi ne bad bēmpēe ékwōg akwōg ne akwōg melemlem ngáne eǎngje éche sēwōnjné nyé ékwōgēé akwōg ne akwōg. ¹³ Sēkánne' nén ábel boŋ Sánjwéé áwéd nyé nlém á abum ábel nén nyéewóó' atón dé mbébé ké ahóg á yál, nyésān-é á'sō ábe ádesyānē Dyöb Titéē, áde awesyānē Sánjú Yesue ápéé ne ábē bad.

4

Nyéwōnj abé áde áwōgte Dyöb menyínge

¹ A-baányan sêhóbe ámpē nén bán, nyēn'yágé áwēd nyaa e abé echē nyétǎngéné awōnj, ábel boŋ nyéwōgdé Dyöb menyínge. Enén ndín e abé chí-áá nyéwóó. Bōōb-pōó, sēcháá', sēlǎngē-é nyé á dín á Sánjú Yesu nén bán, nyébē nyékeene' enén ndín e abé á'sō. ² Nyébēn nyébíi mam míme sēn'yāgēdte nyé, sé nēngáne bad ábe Sánjú Yesue ábágé kunze. ³ Dyöb áhede aá nyébē nēngáne bad ábe bésáá. Nyéekábé mesón. ⁴ Nyé mod-té ábíi ngáne ákóbéé

eche yál.* Nyébele nê nyaa echê etáŋgéné, ne nyaa echê nê débée nyé edúbé átínté e bad. ⁵ Yál échên éebāg yál éche éwóo' esíi bwámbwam áyāl e mekan mé ekob é yál ngáne bad ábe béebíi Dyöb béwóo' é. ⁶ Ayāle adén dyam, modmod eébnlê mwānyan epandé atéd-te chōm éche édé échē. Sēnláá nyé nímén mekan ngen e'só sésím-me nyé etúu áte nén bán Dyöb dékōgsēn bad ábe bébele nê. ⁷ Dyöb dénkēmpwēdté syānē áwōŋ abé á mbinde, bon ampwēd syānē áwōŋ abé áde ásáá. ⁸ Kénzée awē eekobe ayāge áde séyāgté mō, saké moonoyōŋ mōo ábáá á yál, bon Dyöb dōo ábáá á yál. Dyöb dō-ε ábage' nyé éche Edásdāŋ éche Esáá. ⁹ Nzom ké póg eesaá echē rítenléé nyé ngáne nyé mod téé átāŋgéné mwānyan adāŋ, áyāle Dyöb dēn amáá nyé ayāged ngáne nyé mod téé átāŋgéné mwānyan adāŋ. ¹⁰ A mbále nê dēn-naá nyédáá áben baányan bé Krísto bésyāāl ábe bédé á mbwóg e Masēdonia esyāāl. Kénê, a-baányan, sēcháa nyé nén bán nyédāŋ bó tómaa nê pōndé esyāāl. ¹¹ Sēcháa nyé ámpē nén bán mod téé áwōŋ alonggé áde ápwítédé, modmod eénōnē chōm éche waáb ábeléé, mod téé ábele-ε níme nsón. Nén dōo sēnlāá' é nyé bán nyébele'. ¹² Abel áde nyébnlê nén, bad ábe béédúbpe, bébéé nyé edúbé, nyé mod téé ábōŋgē-ε eche yál.

Sāŋgwée āpē táléd

¹³ A-baányan, sēhede bán nyébii mbále tāŋgene bad ábe béwédé, ábel bon nyéelēbē nēŋgáne bad ábe béewóo e'lyág bé nlem. ¹⁴ Ngáne sédúbpe nén bán Yesue anwé, ápūū-ε, sébíi nén bán áde Yesue ápéé, Dyöb débēl bad ábe bédúbpe ábe béwédé, bépuú, bébé ne Yesue.

¹⁵ Ayāge áde séyāgtéé nyé bōob ádii ayāge áde Sāŋgwée. Adé ayāge ádii nén bán, syānē ábe déēbē á alongé epun éche Sāŋgwée ápéé, déebáá á'só se bad ábe béwédé bébé ámbíd. ¹⁶ Sāŋgwée mwēn ábíd amín, esaád é ngíne éwōgnéd, ehōb éche ángel embáá éwōgnéd, esaád é eloŋ é Dyöb-pe éwōgnéd. Ene pōndé dyam dé'só, bad ábe béndúbē Krístā, bépuú. ¹⁷ Ámbíd enē syāá ábe dedé á alonggé ábe dedé á nkōŋsé, déelatén ne bō, déké amín á mbag-tē átān Sāŋgwée á pemē-tē. Né-'aa débēē ne Sāŋgwée á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁸ Né-ōó, nyébnléd adén ayāge áwéd nhóg ne anínii nlem á abum.

5

Nyébē mbonšén áyāl e epē éche Sāŋgwée

¹ Bōob-pōó a-baányan bé Krísto, nzom ké póg eesaá átele nyé áláa nyé pōndé ne epun echē nímén mekan mébnlédte. ² Ayāle nyé bēn nyébii bwám nén bán epun éche Sāŋgwée ápagké, āpē táléd, melemlen nēŋgáne nchīb ápagké nkou áde mod ésinéé mō. ³ Ade bad béhōbē nén bán, "Nsan rídé, dyamdyam déesaá áde sébáa' é," dōo ehébtēd epíi' é bó táléd. Ebē melemlen ngáne e'wε bé achád é'piidēé mmwáád awē adé nkog. Modmod éebíd-tāá échén ebébtéd áte. ⁴ Bon a-baányan, nyé pen nyéesaá bad bé mbéb ngáne bad ábe bédé á ehíntén-tē. Né-ōó, epun éche Sāŋgwée ápagké étānē nyé táléd melemlen ngáne nchīb ápagké táléd. ⁵ Nyé baásyāāl nyédii bad bé e'nyínen bé ekide, nyébē bad bé bín ábe é'kénlé. Syānē déesaá bad bé nkou ké'ε bad bé ehíntén. ⁶ Né-ōó, deebág nēe bad ábe bédé nēŋgáne békúne'. Bon syānē déted pōndé décháa-ε éche syānē yál. ⁷ Nkou dōo bad békunéé, bad ábe mím mō-ε mékōbéé, nkou dōo bémwákē mím bon mékōbē bó. ⁸ Bon ngáne syānē dédii bad bé bín ábe é'kénlé, syānē décháá éched yál. Adúbe ne edāŋge éche édé syānē áte bébé nēŋgáne mod ahédé mbóté eché bébnlê e'kii

* 4:4 Nyé mod-té ábii ngáne ákóbéé eche yál; Donge á kálag áwóo Nyé mod té ábii ngáne áchāŋgēé mwaád.

ákúten tâl á pónké e nzum. E'lyág bé nlém-'ε ábe nyéwóó áyāl e e'soóson ábe nyékudté é'bê nêngáne mod awê ahédé ekóté éche bébénlé e'kii. ⁹Dyôb déntíí aá móssón syánē mbwiined ne awesyánē Sánḡwéé, Yesu Krístæ. Enkēntíí' é aá nímē meliḡá mépii syánē. ¹⁰Yesu e anwé á nló nímēd ábel boḡ ké nzé édé bán syánē dedé á alonḡé, ké'ε dewédé, dēbē ne mós. ¹¹Né-ós, nyéwéd nhóg ne aníníí nlém á abum, nyéwéd-te nhóg ne aníníí áte ngáne nyébélé'áá bóóð.

Elébé ne melēten mé asóḡ

¹²A-baányan, sécháa nyé ábe edúbé bwámbwam wée bad ábe béwōngan nyé. Bóó bélyáḡte nyé, béyāḡte-'ε nyé ngáne alonḡé ádēn átōngéné abé nêngáne bad bé Krísto. ¹³Nyécháá bó ne edúbé éche échábé ámín, nyédəḡ-'ε bó áyāle nsón nímē bébéléé. Nyébē nsaḡ ne nhóg ne aníníí. ¹⁴A-baányan, sēlanḡe nyé nēn bán, nyélēb bad ábe bébélé chōmchōm. Nyéwéd bad ábe béwóó mbwōḡ áte, nlém á abum. Nyéwōngēn bad ábe béewúu áte, nyéwesēn-ne nhóg ne aníníí. ¹⁵Nyényín nēn bán modmod éētímtēē mbéb áyāl e mbéb. Boḡ pēn nyéwane áte pónké ésyāḡl áwōḡ nlém núbwám wée nhóg ne aníníí ne wée bad bésyāḡl.

¹⁶Nyébāḡ menyinḡe pónké ésyāḡl. ¹⁷Nyékáanne' pónké ésyāḡl. ¹⁸Kéchéé éche ébénlédé ne nyé, nyéságnan Dyôb. Mmēn mekan móó Dyôb áhedéé aá nyébele' abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krístæ. ¹⁹Nyéētímtē Edəádəḡ éche Esáá áte áyāle nsón nímē ébéléé. ²⁰Nyéébáá' nkalan á yāl nímē Dyôb áhóbé aá nyékal. ²¹Boḡ pēn nyékəḡ mam mésyāḡl nímē béhóbéé. Nyéchāḡned mam nímē béhóbéé nímē métāḡné. ²²Nyééwóó' dyam ábel ne mam nímē béhóbéé nímē méétāḡne.

²³Dyôb dēn, mó awē abage syánē nsaḡ ábel nyésāḡ áyāl e mam mésyāḡl. Nyébane edəádəḡ ne yāl échēn ésyāḡl bwám, éewóó' atón éde mbéb ké ahóg á yāl káóḡne á pónké echē awesyánē Sánḡú Yesu Krístæ ápéé. ²⁴Dyôb áde áchénlé nyé ábele' ngáne áhóbé, ábēl-le áned.

²⁵A-baányan, nyékánnad sé.

²⁶Nyééntad sé ábesyánē baányan bésyāḡl, nyéhē bó tâl.

²⁷Nlāḡe nyé á dīn áde Sánḡwéé nēn méé nyélāḡ enēn kálag wée ábesyánē baányan bésyāḡl.

²⁸Nsimé nímē awesyánē Sánḡwéé, Yesu Krístæ núbē ne nyé.

Kálag eché elónténé ébe eché Paale áténlé

Baá Tesalonika

Ndibned ní kálag

Kálag eché elónténé ébe eché Paale ántelée bad bé mwembé níme rídé á Tesalonika, ehóbe tǎngene adúbe áde bad b́enwǒngē ńen b́an epe éche Krístaa ápeé ámpē, emáá ape áte. Paale antelé bad bé Krísto enén kálag átii b́o nsóŋten níme b́enwǒngē tǎngene nímén mekan. Mḿen mewémten níme baahóg á mwembé-te b́enwǒngē, ḿemb̄l b́o donge á bad b́enkwan mekáá áte, b́enkéntéd-taa e'boŋ bé nlém ábe donge á bad bé Krísto b́elúmté'áá née dyam. Paale anlúmed b́o áte ńen aá, Krístaa ádéhób aá ḿopag ámpē, ebébtéd ne mod-e-ebébtéd b́ó b́esébē ape. Ane mod e ebébtéd ḿo átǎngēn Krístaa, alúmed-te káŋne lúmtén aá ḿo mwèn-éé ḿodé Dyób. Paale ansím b́o etúu áte aá b́edii b́ewéd ádab adúbe áte kénéé b́ekudéé ndutul ne metake. Ansím-me b́o etúu áte ámpē aá b́éekwané mekáá áte boŋ b́o mod t́éé ábele nsón ábel boŋ áhél eche yál atǎgen, melemlem ngáne ḿo Paale ne bad ábe b́óḃḃó b́ébele nsón.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekenag ne e'wéd bé nlém á abum 1.3-12

Elébé tǎngene epe éche Krístaa 2.1-17

Elébé tǎngene abé á bad bé Krísto 3.1-15

Nsóŋten ní kálag 3.16-18

¹ Me Paale, nchoo ne Sailase b́o Timotie, me-éé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe b́edé á mwembé níme rídé á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyób Titée awéd, nyébé-'e bad ábe Sǎngú Yesu Krístaa. ² Nsimé ne nsan níme Dyób Titée ne níme Sǎngú Yesu Krístaa níbē ne nyé.

Dyób dékaad bad nyaa eché etǎngéné

³ A-baányan śetǎngéné néé séságnanné Dyób áyál ech́en pónde t́éé. Etǎngéné b́an sébel nē áyále adúbe ádēn ákwoge, akwog ne akwog, edǎnge-'e éche nyéwóŋné nhóg ne anínii ch́ó-'e ékwoge'. ⁴ Né-óó, átínté e mwembé ní Dyób, séb́en śekumne nyé ekáá á tál tǎngene awesen áde nyéwéséné ne adúbe áde nyéwóó, ataged áde b́etagtéé nyé ne metake mésyāal níme nyékudéé.

⁵ Mḿen mekan mésyāal ḿelúmté' ńen b́an nyaa eche Dyób ákaadtéé etǎngéné. Mḿen mésyāal ḿo-'aá mékǎŋ boŋ Dyób átéd nyé néé bad ábe b́ekwógnédé ábē áwē nkamlen. Mḿe nkamlen ḿoó níkáá boŋ nyékudé metake. ⁶ Dyób ábele mekan nyaa eché etǎngéné. Bad ábe b́ébele' boŋ nyékudé' metake, Dyób dépiinéd b́o metake. ⁷ Dyób déb̄l nyéekudté metake ámpē, áb̄l-le sé-'e ámpē śeekudté. Nén déb́enléd áde Sǎngú Yesue ábidtē ádyob ne éche ángel é ngine, muú níme níchodne-'e ḿelǎñéd b́o. ⁸ Akǒgsen bad ábe b́ebáá Dyób á yál b́ebán-'e áhíd nkalan ní bwám níme níhóbe tǎngene awesyáné Sǎngú Yesue. ⁹ Akǒgsen b́o ne metake níme méb̄é á ngíndé ne á ngíndé. B́ebáá ẃéé Sǎngẃéé ádíí, béenyín-naá ngáne éche ehúmé épédé achab ámín. ¹⁰ Ade ápeé éché epun, bad bé Dyób b́ébe ḿo mekenag, bad ábe b́eedúbpe b́esyāal-le, b́enyag bwám bwam. Nyémpē nyéébé átínté e áb́en bad áyále nyéndúbé nkalan níme śenlāá' é nyé.

¹¹ Abé áde nímén mekan mésyāal ḿedíí sé á nlém-té d́óó ákáá boŋ śekánnād nyé. Śekánné b́an ádéd Dyób ábel nyékwogned ákud bwém é' bwám ábē

áhedéé nyé abele apwed áde ápwédé nyé ábē ábē bad. Sêkânne-'e bán ábenled eche ngine ábel bonj mekan mé bwám mésyāāl níme nyéhedeé, adúbe áde nyédúbpé Krístā nyékud mós. ¹² Sêkânne nēn ábel bonj dīn áde awesyānē Sāngú Yesu Krístā áwōŋ edúbé áfintē echēn, nyé-'e ámpē nyéékūd edúbé áyāl echē. Nsimé níme áded Dyōb ne níme Sāngú Yesu Krístā, móo mébēl bonj nēn ábenled.

2

Mod-e-ebébtéd ápē

¹ Bōōb-ōō a-baányan, sētenle nyé tāngene epe éche awesyānē Sāngwéé, Yesu Krístā ápēé ámpē ne aladen áde déladnēé ábē ne mós. Ncháa nyé nēn mēé, ² nyéewámsán apuudted á mewēmtēn, ké'e nyéetédnád áte ahób áde bad béhōbēé bán Epun éche Sāngwéé émaá ape. Kapóg bad béwēmtan bán sēnhób ádēn akan áde séhōbē'áá mam níme Edāādāŋ élyágté'áá sé aá séhōb, ké'e áde sékánlé'áá nyé nkalanj ní bwám ké'e bán sēntelē nyé mós á kálag-tē. Bonj sēnkēmbēnlē nē. ³ Nyéēmwāg-se mod ábenléd nzii ké póg ádog nyé. Ayāle Epun éche Sāngwéé ápēé éepāá káāŋne á pōndé echē mpuuted ní ngine mēpēé á nkōŋsé, mod awē mó-'e adé ebébtéd anyinnēd. Dyōb ámaá atíí aá ane mod ákē á ehyāŋ é muú. ⁴ Atyēēmēn kéchéé éche bad béchāgēé bán dyōb ké'e kéchéé éche bad bébageé edúbé, ábānē-'e eche yāl amīn echáb. Ásāl, ádyē-'e áse káāŋne á ndáb e Dyōb, áchāgē-'e yāl aá móo módé Dyōb. ⁵ Nyéēchatān nēn bán áde míbédé ne nyé menláá nyé nímén mekan. ⁶ Nyébíí dyam áde áchāngé ane mod bonj eépédé bōōb. Adé dyam áchāngé mó ábel ápe á pōndé echē etāngéné. ⁷ Mekan mé' ekoŋnéd mé ebébtéd mémáá abooted dé abenled. Ane awē achāngé nímén mekan ábel bonj méebēnlád bōōb, mó ábē acháá mó káāŋne á pōndé echē Dyōb débēnle bonj áhíde. ⁸ Ene pōndé-'aá mod a ebébtéd anyinnēdtē. Adii mod awē Sāngú Yesuē áwúú' é ne echē pemē e nsal, abébéd-te mó apēn áde yāl épēnnē mó áde ápēé. ⁹ Mod-e-ebébtéd ápē ne ngine eche Satane. Ábelé nsón mé edogké álúmed eche ngine, ábelé' e'chemléd ne menyáké nyaa ne nyaa. ¹⁰ Abenléd-te medogké mé ebébtéd nyaa ne nyaa wēe bad ábe ádāb alongé débōō'é. Adāb alongé débōō áyāle bémbāŋ mbále akob, ábel bonj békud e'soosoj. ¹¹ Né-ōō, Dyōb dēmbēl bēwōŋ mewēmtēn mé mewusé mé ngine ábel bonj bédúbe metóm. ¹² Nēn débēl bad ábe béedúbpē mbále bonj bétúmé' bēwógé menyīŋge ábel mbéb, békūd nkōgsen.

Dyōb ápwédé nyé ákud e'soosoj

¹³ A-baányan, nyé ábe Sāngú Yesuē ádāá, sētāngéné sēsāgnān Dyōb pōndé téé áyāl echēn. Sēsāgnan mó áyāle apwedé nyé bad bé Tesalonika ábē bad bē'só ákud e'soosoj á ngine e Edāādāŋ éche Esáá ábel bonj nyébē ábē bad ábe bésáá. Ambēl-le nyékūd e'soosoj adúbe áde nyédúbpē mbále. ¹⁴ Apwedé nyé ákud e'soosoj mbwiined ne nkalanj ní bwám níme sékánlé nyé. Ábelé nēn ábel bonj nyémpē nyébē áse e ehúmé éche awesyānē Sāngú Yesu Krístā. ¹⁵ Né-ōō, a-baányan, mekuu méwúu nyé áse nyéhíde-'e ayáge áde sékúde, bonj sēmpē séyáged nyé. Séyágté'áá nyé akale áde sékánlé'áá nyé ne atele áde sētēnlé'áá nyé kálag. ¹⁶ Awesyānē Sāngwéé, Yesu Krístā mwēn ne Dyōb Titéē awēd, mó awē adāá syānē abēnlédé nímē nsimé ábe syānē e'wēd bé nlém á abum ábe béemaá', ábē-'e syānē e'lyág bé nlém ályág nlém áyāl e mam mé bwám. ¹⁷ Awēd nyé nlém á abum awēd-te nyé áte pōndé ésyāāl ábel ne áhób mekan mé bwám.

3

Paale ad bad bé Kristo bekánnad bó

¹ A-baányan, tângene mekan mémpêe, nhóbe nén meé nyébê nyékánnad sé nén bán nkalanj mí bwám míme Sângwéé nîbê níkanlad áfíntê e bad bémpêe níkağ á'sô, bad békob-pe mó ne edúbé melemlen ngáne émbêe ne nyé. ² Nyékánné-'é ámpê nén bán Dyôb ásonj sé á mekáá mé bad ábe bebébé nlém ne á mekáá mé e'bébtéd é' bad, áyâle saké bad bésyââl ábe béwóge nkalanj mí bwám bédúbpe mó. ³ Boj Sângwéé abele' ngáne áhóbe áá móôbêl, áwêd nyé áte ákââ-'é nyé ábel boj Satane éébêlê nyé ebébtéd. ⁴ Sésúme nlém nén bán Sângwéé ábêl nyébêl kéchéé éche sêlângé nyé bán nyébêl, nyéêbê nyébêlê-'é chó. ⁵ Sângú Yesu Krístâá mwên ábel nyésôñten ngáne Dyôb ápédé nyé adâñ, nyéwésen-ne melemlen ngáne ánwesénné.

Paale ad mod atâñgéné nsón abel

⁶ A-baányan, sésime nyé etúu áte á ðín áde Sângú Yesu Krístâá, nén bán nyéedôlê bad bé Krísto á yâl ábe békwané mekáá áte béehíde-'é ayáge áde séyágté nyé. ⁷ Nyé bèn nyébíi bán sêé nyétâñgéné ahâñten. Sênkênkwánné mekáá áte áde sébédé ne nyé. ⁸ Sênkëndyáá chóm é mod éche séésábpéé, boj pen sébelé'áá nsón ne ntú ní ngine, nkúu ne müte ábel boj séetágté nyé modmod. ⁹ Sébelé'áá nén saké nén bán sênkênwóngé kunze áláa nyé nén bán nyéwôñgen sé. Boj sébelé'áá ábel boj kéchéé éche sébeléé ébê nêngáne elânsén éche nyémpê nyétâñgéné ahíd. ¹⁰ Ade sébédé ne nyé, séyôgké'áá nyé etúu asím áte nén bán, "Mod awê abáá nsón abel, béebagé mó chóm éche ádyêe." ¹¹ Sêhóbe nén áyâle séwóge nén bán donje á bad bédé áfíntê echên ábe békwané mekáá áte, béebêlêé chómchóm, béhâg-ke nsâl áyâl e mekan mé bad. ¹² Echén ndín é bad sésime bó etúu áte, sêlângé-'é bó á ðín áde Sângú Yesu Krístâá nén bán bébwâg yâl, bébele nímbab nsón ákud ndyééd e epun é ðín. ¹³ A-baányan, nyéekómé' ábel mboj. ¹⁴ Nzé mod abáá chóm éche sétélê á kálag-tê wén ahíd, nyébane mó mîd á yâl. Nyéewóó' dyam ábel ne mó ábel boj ákwâg. ¹⁵ Kénê, nyéetédé mó néé mod a ekoyí. Boj pen nêngáne awên mwányan á Krísto, nyéláa mó bán átêd pónédé.

Melenten mé asóg

¹⁶ Sângú Yesuê mwên, mó awê abage syánê nsan, ábe nyé nsan pónédé ésyââl ne á menzií mésyââl. Sékânné-'é bán mwên ábê ne nyé moosyââl.

¹⁷ Me Paale, mmên-éé ntelê nímbén melenten ne échêm ekáá. Nén dóo áde nêngáne e'chem áyâl e échêm kálag ésyââl. Nê dóo ntelêé kálag. ¹⁸ Nsimé míme awesyánê Sângwéé, Yesu Krístâá, nîbê ne nyé moosyââl.

Kálag e'só echê Paale áténle Timotiε Ndibned n kálag

Timotiε abédé kódemod echê endúbé Krístæ. Ambíd á Esia Maino. Nyaa abédéε mmwaád a Israel, sáá-'ε mod a Griikia. Ahõñné'áá Paale ábelé-'ε nsón n Dyõb ne mó. Kálag e'só echê Paale áténle Timotiε ekoo' metón meláan ahób.

Dyam dé'só, ene kálag esíme bad etúu áte átéd pónde ne ayáge dé metóm áde abédé á mwembé-te. Adén ayáge dênladtén mekan níme bad bé Israel behídé'áá ne níme bad ábe béesε bad bé Israel behídé'áá. Adé ayáge abédé nén bán nkõñsé níme bad bédíí áte rídé ebébtéd, bán nzé mod ákũd-te e'soosõñ atãñgéné abíi mekan mé e'koñné ábelé-'ε mekan nêñgáne ákii donje á ndyééd ne ádyεε esebán mod awóo' mmwaád ké'ε mmwaád awóo' nchóm. Enén kálag ehóbe ámpē ngáne bad betãñgéné mwembé alyáged, ngáne betãñgéné Dyõb edúbé abε, ne nyaa e abé echê bad ábe belyágte mwembé ne ábe béwõñgan á mwembé-te betãñgéné awõñ. Asóged, Paale alébe Timotiε ngáne átãñgéné mbalede awe Yesu Krístæ a bwám abé ne nsón níme átãñgéné ábel áfinté e bad ábe bédúbpé Krístæ.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Elébé tãñgene mwembé ne bad ábe belyágte mó 1.3-3.16

Timotiε akudé elébé tãñgene níme nsón 4.1-6.21

Paale alómmé Timotiε melentsen

¹ Me Paale, me-εé ntelé enén kálag. Ndíi mbapεε a nlómag awě Yesu Krístæ. Ndake echê ríkudé ábel nímé nsón ehúú ne Dyõb, mó awě asoó syáné áyál e mbéb, ehúú-'ε ne Yesu Krístæ, mó awě adé syáné e'lyág bé nlém. ² A-Timoti, we-εé rítenléé enén kálag. Edíi nêñgáne awem mwán mwên, adúbe áde edúbpé Krístæ. Nsimé, ngól ne nsaj níme ríhúú ne Dyõb Titéε awéd ne Yesu Krístæ, Sãñgwéé awéd mbê ne we.

Paale alébe Timotiε tãñgene bemeléede bé metóm

³ Ade ríkágé'áá á mbwõg e Masedonia menláá we meé élyág hê á dyad dé Efesus ábel bon weémwág weé donje á bad belyágte' ayáge áde déetãñgene. ⁴ Weémwág-ke-se ábê bad bebébté pónde ákal póle éche éesε mbále ne póle éche ehóbe tãñgene ábáb betaa ábe mod éeheléé-se atón. Nzé belyágte echê ndín é póle épεene mpenten, éewõñganné bad awõñ alongé áde álúmte bán bédúbpé Dyõb. ⁵ Nzom echê enkõñ bon nláá we meé éyágte bad ayáge áde átãñgéné edíi ábel bon bad bédãñ nhóg ne aníníí. Etãñgéné edange awõñ éche ébide' á nlém níme nsáá, nlém níme mbíí dyam áde átãñgéné ne áde déetãñgene, mbíí-'ε adúbe áde áde mbále. ⁶ Donje á bad behídéε nímén mekan, nê ábelé bépáné nzii ahób áde behóbeé e'kúkú é' mekan. ⁷ Abé bad béwóó nlém áte ábê bemeléede ábe belyágte mbéndé é Dyõb bon béesõñtenéé mekan níme belãñgeé bad, béesõñtenéé-'ε mekan níme behóbeé bán békóó abíi.

⁸ Debíí nén bán mbéndé eboó nzé bad bebénlad chó ngáne éhédnad-té. ⁹ Debíí'ε nén bán Dyõb déebeleé mbéndé áyále bad ábe bébele' ngáne áhedeé. Bon Dyõb ábelé mbéndé áyále bad ábe behídé mbéndé ne bad ábe béebelé' ngáne áhedeé. Ábelé mbéndé áyále bad ábe béewóó Edaádãñ é Dyõb áte, ne

bad ábe bébele mbéb. Bébélé mbéndé áyāle bad ábe béewóo mbwóg ní Dyöb áte, ne ábe béhóbe Dyöb mekan mé mbéb áyāl. Dyöb ábélé mbéndé áyāle bad ábe béwúe' ábab besáá ne benyáá, ne bad ábe béwúe' bad bémpée. ¹⁰ Bébélé mbéndé áyāle bad ábe bekábe mesón, baachóm ábe bénañnad baachóm bémpée, bad ábe bekóbe bad bonj bésóm bó nēe betāñ, bad ábe bekále metóm, bad ábe bémwág melē mé metóm á pónde e nkáásé ne bad ábe bébele' kéchéé éche éesé nchoo ne ngáne ayáge á bwām áhóbeé. ¹¹ Adé ayáge adé nchoo ne nkalanj ní bwām míme Dyöb ábágé me ákale bad. Mmē nkalanj ní bwām níhúu ne Dyöb dé ehúmé áde bad békenéé.

Nságnen áyāle ngəl e Dyöb

¹² Nságnan Yesu Krístəə, Sǎngwéé awēd, mós abage me ngine ábel nímmem nsón. Nságnan mós áyāle anyín adé anyíné aá mēbēl mós nyaa eche etǎngéné, ápwēd-te me ábele mós. ¹³ Ambel nē, kénéé edíí bán ngen e'só nhóbé'áá mós mam mé mbéb áyāl, nítagté bad ábe bédúbpé mós, níbenlād-te e'yale bé mbéb áyāl eché. Bonj Yesu Krístəə anwóg me ngəl áyāle menkēmpaá adúbe awón, menkēmbíi'-aá chóm éche níbeleé. ¹⁴ Sǎngwéé ambē me nímmē nsímé míme méesé ahəgten, ábēl ndúbé Krístəə, ábēl-ε aá nílumed bad bémpée edənge áyāle dedé nhóg ne Yesu Krístəə. ¹⁵ Yesu Krístəə ampé a nkónsé ásonj bebel bé mbéb. Mmēn-ne mbédé mod awē atómtánnáá mbéb ábel tómaa moosyáál. Enén póle edé mbále detǎngéné-ε chó akonj dé adúbe. ¹⁶ Bonj Dyöb dénwög me ngəl áyāle ahedé'áá aá Yesu Krístəə álumed aá nímmē nwēsən méewoo'é asóg áyāl e me awē ntómtánnáá mbéb ábel tómaa moosyáál. Nén dēmbenléd nēngáne elánsén wéε bad ábe bédúbē, békūd-te alongé áde déemaá'. ¹⁷ Ehúmé ne edúbé bébē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Mós adé kǎñ eché edé á ngíndé ne á ngíndé. Mós-aá adé ane awē bad béenyínnēé díd awē eewág-ke. Mwēmpen-εé áde Dyöb. Ebē nē.

¹⁸ A awem mwāñ Timoti, mekan míme nílanjgée we meé ébel, médíi mekan míme Dyöb dénlāá'ε bad aá béhób bán mébenléd áyāl echón. Abé e'yale é'wéd we áte. Abenléd áde ébenladte ayáge á mbále é'bel we ébē nēngáne mod awē awane nzum bwām. ¹⁹ Enyín-ne nén wéé móchəñnēdē ne adúbe adé edúbpe Krístəə, ébele-ε mekan bwām ngáne nlém nílanjgée we. Donje á bad béebeléé ngáne nítab nlém nílanjgée bó. Nén ákásá béchénné ádab adúbe béébií'ε wéε békagké. ²⁰ Atínté e bad ábe níhóbeé nē, nhóg adé bán Himenose, anínií-ε bán Alesandaa. Abén bad ntēdté bó á mekáá míme Satane ábel bonj bébií nén bán ééboo'ε áhób Dyöb mekan mé mbéb á yāl.

2

Elébé tǎngene ábe Dyöb edubé

¹ Dyam dé'só, nwéde we aláa nén meé nyékánnad moosyáál. Nyékánnad bad bémpée. Nyékánné nén bán Dyöb álóme nyé bwēm ábe nyétógnéné, nyéságnan-ne mós áyāle mbonj míme ábenléé nyé ne bad bésyáál. ² Nyékánnad kǎñ é bad ne bad bésyáál ábe bédé á nkamlen. Nén débēl alongé áde syáne débē nsanj ésebán mehób médé, débélé ngáne Dyöb áhedéé, débagé-ε mós edúbé á menzii mésyáál. ³ Akánned bad ábóó. Nén áwógte Dyöb adé ásóó syáne menyinge. ⁴ Dyöb áhede aá moosyáál ákud e'soósón bésónjten-ne mbále eché Eyale é Dyöb ékaleé. ⁵ Ebyééné nén bán Dyöb áhóg dēmpen dós adé. Mod nhóg mwēmpen-naa adé awé apene Dyöb ne baányonj á nchemten. Ane mod adíi Yesu Krístəə. ⁶ Ambē adé alongé áwé á nló mí moosyáál. Ene kwééd eché awédé a nló mí moosyáál enlúmed á pónde eché etǎngéné nén bán Dyöb áhede aá moosyáál ákud e'soósón. ⁷ Ayāle nén dós ákásá bonj Krístəə álómē me nēe

mbapεε a nlomag áke dé akal nímē nkalan t̄ngene adúbe á Kr̄sto ne mbále, w̄εε bad ábe béesē bad bé Israel. Dyam áde r̄hóbeé ádé mbále. Meékālē metóm.

⁸ Né-óó h̄m ké áhéé adé bad bé Kr̄sto bēladneé, nhede n̄n meé baachóm ábe bēbagé échab yāl ábele Dyōb bényene mekáá ám̄n bēbage mekáne. Abé bad bēēt̄ngeneé melingá ahé á nlem káa bēēt̄ngeneé bad abé ábe bēsenle'.
⁹ Nhede-ε ámpē n̄n meé bebaád bēhág mesan̄ nímé bad bényinnē n̄n bán met̄ngéné. Mmāb mesan̄ met̄ngéné bó yāl akúten bwām ésebán metēde baachóm nlem á abum. Béenabpē esid é nló nyaa echē etómé áte, bēhág bwēm é' gól, bēewaa' nsan̄ níme bēbēnlé bán bé meláá mé etógn̄n, bēehag-ke mbóté éche étómténé nkun abé.
¹⁰ Bon̄ pen nímāb mbeltéd ní bwām n̄lumed n̄n bán bédii bebaád ábe bēbenle Dyōb.
¹¹ Mmwaád at̄ngéné ádyēē piib, ásūdēd yāl bon̄ áwōglān ngáne baachóm bēyágtēé.
¹² Meehóbeé n̄n meé mmwaád awóó kunze áyáged káa ákamlēn baachóm. Mmwaád at̄ngéné ádyēē piib.
¹³ Nhóbe n̄n áyale Dyōb dénsēbē Adame ahag bon̄ áhagé' Ife.
¹⁴ Ebyééné-ε n̄n bán mmwaád mó Satanε ándogké bon̄ abóó mbéndé, saké Adame. Né-óó mmwaád mó ambóó mbéndé.
¹⁵ Bon̄ Dyōb désōn̄ alongé dé mmwaád á pónde e achád nzé adii asumé nlem w̄εε Kr̄st̄aá alúmté-ε ed̄ngje ne bad bēmpēe, eewóo-ε at̄n dé mbéb ké ahóg áyāl.

3

Paale at̄enlé Timotiε t̄ngene belyáged bé mwembé

¹ Nzé mod ahede aá móbē nlyáged a mwembé, né apwedé k̄ase e nsón. Enén póle edé mbále.
² B̄ob-póó, mod awe alyágte mwembé, at̄ngéné abé mod awé bad bēh̄bēē mekan mé mbéb á yāl, at̄ngéné-ε dásó mmwaád nhóg awón.* Abé mod awé akóbe yāl, abé mod awé adole dyam áte bwām, abé mod awé adl̄té yāl áte, abé mod awé akobe beken, abé-ε mod awé abíε bad ayáged.
³ Eebág mod awé abagē yāl á amwé á m̄m, káa mod awé apεene epuutéd. Bon̄ abé mod awé apwiitédé, ab̄ε-ε mod awé eēsēnlé'. Eebág mod awé atómténé mané ad̄n̄.
⁴ At̄ngéné abé mod awé achánjé eche ndáb bwām, ábōngē-ε ábe bán nyaa echē bēwógneé mó bēbagé-ε mó edúbé á menzii mésyāā.
⁵ Nhóbe n̄ áyale nzé mod eéhele eche ndáb akamlēn, chán-nō áhenlé mwembé ní Dyōb akamlēn?
⁶ Eet̄ngeneé se abé mod awé adúbpē Kr̄st̄aá ekóólé ekóólé. Esebē n̄, né ab̄ kúmbe, ch̄ó ēb̄l ákwe, ákūd-te nkógsen melemlen ngáne Satanε ánkweé bon̄ ákūd-te nkógsen.
⁷ Abád ámpē, ane mod at̄ngéné abé mod awé k̄áōn̄e bad ábe béesē á mwembé bēbagéé edúbé. N̄n déb̄l éekudté akwágké éeh̄n-naá melám níme Satanε áhíínédé mó.

⁸ Bad ábe bēwōngan ábel nsón á mwembé, ébē melemlen n̄εe bó. Bét̄ngéné abé á bwām awón, bēbē-ε bad ábe bēhóbe dyam ne nlem nhóg. Bēēt̄ngeneé bad ábe abé bēbagé yāl á amwé á m̄m, káa bad ábe bédé met̄g áyale m̄n̄e.
⁹ Bét̄ngéné bēhíd mbále echē Dyōb ábeleé bon̄ bad bēbíí t̄ngene mewēmt̄n níme áhedeé aá bēwōn̄ ne abé áde áhedeé aá bēwōn̄. Bét̄ngéné bēbel n̄e ne nlem níme n̄bíí ch̄m̄ éche ét̄ngéné.
¹⁰ Belyáged bédēhób bán bēpwede bad ábe bēwōngan á mwembé-te, bét̄ngéné bad ábe bēhedeé apwedé asebe dé asimen. Nzé bényíné n̄n bán mod awé bēsímn̄e eewóó'ε awusé ké ahóg á yāl n̄e ane mod akwōgnédé ábel nímē nsón.
¹¹ K̄áōn̄e ábāb bebaád bét̄ngéné abé á bwām awón. Bēébāg bebaád ábe bēhóbe bad ámbíd, bēbē bebaád ábe

* 3:2 At̄ngéné-ε dásó mmwaád nhóg awón káa at̄ngéné dásó mwaád awón ngen póg ne ngen ésyāā káa mod at̄ngéné dásó mwaád mwēmpen anan̄ed.

békóbe yäl, bébé-'ε bebaád ábe bad béhele-se básüm nlém á yäl ne kéchéé éche bébéleé. ¹² Mod awē awōngan ábel nsón á mwembé atāngéné dásō mmwaád nhóg awōñ. Atāngéné abé mod awē abōñge ábe bán ne bad bémpēe ábe bédé áwe ndáb bwám. ¹³ Nhóbe nē áyāle nzé bad ábe béwōngan ábel nsón á mwembé bébele nsón bwám, bad bébé bó edúbé. Nén débēl béwōñ nlém áhób tñngene adúbe áde béwóó ne Yesu Krístæ.

Dyam dé e'koñéd áde dēntīm abyên

¹⁴ A Timoti, kénéε édíf bán nwóó nlém ápe áwōñ mwámpin pónde, ndii ntenle we enén kálag. ¹⁵ Ntenle we nímén mekan míme étāngéné ábel ábel nén ké meelyoge ape, ehele ebíi nyaa e abé eché bad bé Dyób bétāngéné awále. Bad bé Dyób bōó bédé mwembé n Dyób, Dyób áde-'ε á alongé. Mmē mwembé mōó rídé nēngáne akon ne nsáaned míme ríchāngé mbále Eyale é Dyób bwám. Áhed dō-'aá ene mbále ébwógnédé. ¹⁶ Dyób ábélé syáá debíi nén bán míme nkalañ ndé etógnén bwámbwam. Ndé nén bán:

Krístæ ampē, abé-'ε moonyon,

Edáádāñ éche Esáá énlüméd sé nén bán adii Mwán a Dyób,

ángel-le ényñín mō.

Bēnkale bad bé nkōñsé básyāäl, bēndübē-'ε mō.

Dyób dēmpuúú mō ákē-'ε ádyōb ne ehúmé ésyāäl.

4

Paale alébé Timotie tñngene bemeléede bé metóm

¹ Edáádāñ éche Esáá énhōb bwám nén aá, nímén mesú donge á bad bétéde adúbe á mbále ádāb, bédübpē bad ábe béyágte ayáge dé metóm. Adén ayáge dōó e'dáádāñ bé mbéb é'hedéé aá bédúbe. ² Abén bad bébele' byánán békale mbále bon metóm mōó békaleé. Nzé béyágte chōm éche étāngene bēlümte nén bán béebii'é nhāñlén áññnté chōm éche étāngéné ne éche étāngene. ³ Abén bemeléede bé metóm, béyágte bad bán béewōñné, bán bad béedyāg-ke donge dé medyé. Dyób dēnhāg nímē medyé ábel nén bad bēdyāg mō. Bad ábe bébíi nkalañ m bwám, bédübpé mō, báságnanne Dyób áyāle míme medyé. ⁴ Abé bemeléede béétāngeneé, áyāle kéchéé éche Dyób áhágé ébóó. Nzom ké póg eésáá ábán donge dé medyé. Né-óó, déságnen Dyób akud áde dēkudéé ábén bwēm. ⁵ Mod eékiē ndyééd, áyāle Eyale é Dyób ne mekáne bébele chō ébon adyé.

Paale alāngé Timotie ngáne átāngéné mbáledé a bwám awe Krístæ abé

⁶ Nzé eyágte bad ábe bédübpé Yesue nímén mekan né wēbē mbáledé a bwám awe Yesu Krístæ. Wēwēdnéd-te áte á edáádāñ-tē áyāl e nkalañ míme édübpé ne áyāle ayáge dé eyale é Dyób áde éhídeé ámbíd. ⁷ Weewóó dyam dé abelen ne póle éche élümte bán bad bēdübpéé Dyób, ne e'yókél é' póle. Bon pen éyágke' pónde té ábel ngáne Dyób áhedéé aá ébel. ⁸ Edé etógnén mod áyáged yäl e nkōñsé, áwéd chō áte. Bon étómténé etógnén abé nzé mod awédé yäl áte ábel ngáne Dyób áhedéé áyāl e chōm ésyāäl. Débēl ngáne Dyób áhedéé áyāle, Dyób áhóbé aá mōóñ syāñé alongé áde déemaá', bōob ne á pónde eché ehúé'. ⁹ Adén dyam áde nhóbé nén áde mbále. Nyétāngéné dō adúbe. ¹⁰ Né-óó, nén dōó ákásá bon dényóde, déwanté-'ε yäl áte áyāle delyágé nlém ne Dyób áde áde á alongé. Mō abage baasyāäl e'soosōñ, bwámbwam bad ábe bédübpé mō.

¹¹ Nyín nén wée mólāngē bad ábe bédúbpé nímén mekan, wée mósýāgtē-’ε bó mó. ¹² Weémwāg-se modmod anyín wε nkóntéd áyāle édíí kódemod. Bon pen lúmed bad ábe bédúbpé abé a bwām ábel bon bómpē bébel melemlem. Nyaa eché éhóbéé dyam, abé áde éwóó, nyaa eché édáá bad, nyaa éche éduúbpé Dyöb ne abel áde wéebeléé mekan mé mbinde ábē nēe elānsén wée bad ábe bédúbpé. ¹³ Enyín nén wée mólāa’ Eyale é Dyöb nzé bad beládné á mwembé-te. Elānge bó chöm éche échē Eyale é Dyöb éhóbéé, éyāgte-’ε bó kóān né mpedé. ¹⁴ Weétedté nsón míme Dyöb ábágé wε nēe nde, aláa bad mekan míme Dyöb dénhōbpē áá éláa bó á pónde eche belyáged bé mwembé bémānné wε mekáá á nló. ¹⁵ Belé nímén mekan ne nlém nhóg ábel bon baásyāal bényín nén bán ebele mó bwām, ekene-’ε mó á’só. ¹⁶ Etōn yāl acháá bwām ne kéchéé éche éyāgteé bad. Kene’ nē á’só, ábel bon Dyöb áson wε alongé, áson-’ε alongé á bad ábe éyāgteé.

5

Paale alāngé Timotié ngáne atāngéné donje á bad acháá á mwembé-te

¹ Weekánné mod a mbáá áte. Cháá mó melemlem ngáne ehēle-se echáá sóó mwēn. Cháá bad ábe béepede wε kōd nēe baányon bé baachóm. ² Cháá bebaád bémáá nēngáne ehēléé-se echáá nyoó mwēn. Echáá-’ε ngōndere nēe baányon bé bebaád. Weewōnné bó mekan mé mesón á mewēmtēn.

³ Bekúd ábe béewóo bad ábe bēnōne bó éwōngan bó. ⁴ Bon nzé nkúd achyáá bán káa bán ábe ábē bán, bētāngéné mó atōgen. Nén adé dyam dé’só áde bad ábe bébele ngáne Dyöb áhedeé bētāngéné ábel. Abān benyaa né besáá bētōgén bó, bómpē bētāngéné bó atōgen. Nén áwōgte Dyöb menyinge. ⁵ Nkúd awē adé mwēmpēn bon eewóo mod awē awōngan mó, wée Dyöb dēmpēn dōó ályágeé nlém. Abé ákánne’, áhedne-’ε mó nwōngēn nkuu ne mūte. ⁶ Bon nkúd awē asólté yāl á mekan mé nkōrsé, awédé á edeáðān, kénéé adíí á alongé. ⁷ Láá bad bé mwembé nímén mekan ábel bon mod eehóbé bó mekan mé mbéb á yāl. ⁸ Nzé mod a Křsto eetāgné bad bé túmbé ábē, bwāmbwam áde abum a ndáb, né alúmtē nēn áá móduúbpēé Křstəá. Ene ndín e mod míme mbeltéd nílúmtē nén bán adíí mod awē abelé mbéb tómaa mod awē eedúbpē Křstəá.

⁹ Nkúd awē ehēle-se etōn wée atāngéné nwōngēn akud, adíí nkúd awē atómé móom mé mwē ntóób. Atāngéné abé-’ε nkúd awē a nwōn nchóm nhóg mwēmpēn. ¹⁰ Ane nkúd atāngéné abé mmwáád awē bad bényíné bán míme mbeltéd míbóó. Atāngéné abé mmwáád awē apēnéé bán amín bwām, abé mmwáád awē akobe beken awe ndáb bwām, abé mmwáád awē asudte yāl, ábenlé bad bé Dyöb nyaa eché áwóbpé’áá bó mekuu. Atāngéné mmwáád abé awē awōngéné bad ábe bémbe á ndutul-té, ábē-’ε eche yāl ábel mekan mé bwām. ¹¹ Bon weetóó bekúd ábe bédé etum nēngáne bekúd ábe békud nwōngēn. Weetóó bó áyāle nzé bēwóó esíí áwōn bechóm ámpē béebeléé Křstəá ngáne ehēdnadté. ¹² Nzé bēwóó-’ε bechóm bēmpē né békwnédé ákud nkōgsēn, áyāle béelóntéé akag áde bēnhēē nén bán bébeléé Křstəá. ¹³ Saá-kaá nē dēmpēn, bēwóó abé áde béebeléé chöm, béhyóme ndáb ne ndáb. Amín ené bēhóbe bad ámbíd, bēhāg nsāl áyāl e mekan mé bad, bēhóbe-’ε mekan míme bēnkētāngénné ahób. ¹⁴ Né-’óó, ndáá meé e’tum bé bekúd bēwōn bechóm, béchyáa bán, bēbōnge-’ε échāb ndáb. Nén débēl béebeléé mekan míme bad ábe békós syāné bēhōbē syāné mekan mé mbéb á yāl. ¹⁵ Nhóbe nén áyāle ábén bekúd donje bēbóótédé mekan ábel míme Satane áhedeé áá bébel. ¹⁶ Mmwáád ké ahéé awē adúbpē Křstəá awē awóó bekúd áwē abum

á ndáb, atánǵéné bó atóǵen, saké nén bán ápêmted mwembé mímé nted. Nén débě mwembé etál ábóo bekúd ábe béewóo bad ábe bébõnge bó.

¹⁷ Mwembé mibe bad bémbáá ábe bélyágte bó bwâm edúbé ne nsábe, bwâmbwam ábè belyáged ábe bébele nsón mé akal ne áyáged Eyale é Dyõb. ¹⁸ Edé nê áyále éténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Weetádé nyag nsál eche esálte ngun.” Eténlédé ámpé nén bán, “Bebél bé nsón bétánǵéné mímab nsábe akúd.” ¹⁹ Weedúbpé mekan míme bad béhóbéé belyáged bé mwembé áyál, éetóméé né mbõj ébe káa éláán étyéémé nén bán nê adé mbále. ²⁰ Nzé mod ámbáá a mwembé abelé mbéb, káné mó áte á’sõ é’ mwembé ábel boj bad bémbáá bémpêe bébân mbéb abel. ²¹ Nlânge we á’sõ é’ Dyõb ne Yesu Krístæ ne á’sõ é’ ángel eche épwédnéde meé ébel chõm eche étánǵéné abel, ésebân ekwognad modmod. Weétimé-é modmod ambíd. ²² Weewámsán mod mekáá abán á yál áwóged mó mod a mbáá a mwembé. Nzé ebelé nê boj ane mod atímé mbéb abel, ne wámpé ebelé mbéb. Mmõj weébélè mekan mé mbinde. ²³ Weemwág mendib mwémpen ámpê. Mwág mwá mím ábel nén abum áde ákwaglan we áte pónde ésyáál ámaa.

²⁴ Donje á bad bébele mbéb á nhéné nime moosyáál ábíí, békáad-te bó. Abíníí-é bébele mbéb á mesõom-té míme bad béébíí’é káõj né béhéde áte. ²⁵ Melemlem nê dõo donje á bad bébeleé mboj míme mbyééné ne moosyáál. Bémpêe-é bébele mboj a mesõom-té míme bad béébíí’é káõj né béhéde áte.

6

¹ Bad ábe bédé betân bésyáál bétánǵéné bébage bad ábe bédíí ásè echáb edúbé ábel boj modmod eehóbé Dyõb mekan mé mbéb áyál, eehóbé-é ayáge ádéd mam mé mbéb áyál. ² Betân ábe bédé ásè e bad ábe bédúbpé Krístæ béewémtan bán ngáne ábab besáá bédíí bad ábe bédúbpé, béetánǵeneé bó edúbé abe. Bétánǵéné bó abele tómaa ngáne béhélé’áa-se bébélè bad ábe béedúbpé Krístæ. Bétánǵéné abel nê áyále ábab besáá ábe bébenléé bédíí bad ábe bédúbpé Krístæ bébé-é bad ábe ábáb bembáledé bédáá-é.

Paale ahóbe tǵenge ayáge dé metóm ne nhon nime nétánǵéné

Eyágte bad mímén mekan éwéd-te bó nlém á abum áhíd mó. ³ Donje á bad bédé ábe béyágte’ ayáge áde déetánǵene. Adab ayáge déesaá melemlem ne ayáge áde awed Sǵngú Yesu Krístæ áde ayágte bad ábel ngáne Dyõb áhedéé. ⁴ Abè bad bélóné ne kúmbe, béébíí-áa dyamdyam. Nyaa eché abè bad bédáá mpenten mé e’yale ne nselag edíí bó néé nkole. Nén ápenee kónjí áttinté echáb, ápeneé mehób áttinté echáb, bad béhóbé-é baáb mehób mé mbéb áyál, béwõnè nhõg ne aníníí mewémten mé mbéb. ⁵ Nén ábele-é bépentan pónde té nyaa eché béehelée-se bébíí chõm éche étánǵéné. Béehelée-se bésõntén chõm éche édé mbále ne éche éesé mbále. Béwémten bán nzé bébenle Dyõb, né bébè nhõn. ⁶ Boj mod ábè menyinge bwâmbwam nzé abele’ ngáne Dyõb áhedéé nzé atéde-é áa kéchéé eche mówóó ékwógnédé mó. ⁷ Depedé á nkõjse, déepeneé chõmchõm, nzé dewédé-é, déeswéénné chõmchõm. ⁸ Né-õõ, nzé dewóó ndyééd eche dédyáǵkè ne chõm éche déhǵkè á yál, né nê ákwógnédé syáné. ⁹ Boj bad ábe béhede nhõn asud, bébelé béhún á mekáǵsen-té, bébé ngáne bad ábe békwdé melám. Bébelé béhéde mekan ábel híin míme mééboo ne mekan híin míme méébojne bó. Nén ábele bétage bwâmbwam. ¹⁰ Mod ké ahéé awé awóó nlém áte bwâmbwam ábud mone awõj, abelé ábelé’ e’bébtéd é’ mekan ákud mímé mone. Nê ábélé donje á bad bétédte ádúbe Krístæ, békúde-é ndutul híin á nlém té.

Paale abagé Timoti: elébé

11 Boŋ wε, á-Timoti, mod a Dyöb, bán ábê e'bébtéd é' mekan. Nané mekan ámbíd níme métáŋgéné á'só é' Dyöb, édəŋ bad, éwεsan póndé ésyāāl, épwiited-te. 12 Wéd yāl áte ébê ésum nlém wεε Dyöb ébenle-'ε mó. Alongé áde déemaá' áde Dyöb ábágé wε, wéd dó achəŋned. Dyöb dēmbě wε áde alongé áde wénhəbpé á'só é' bad híin wεé módübpé Křístəə. 13 Á'só é' Dyöb, mó awé abage bwēm ésyāāl alongé, ne á'só ábe Yesu Křístəə, mó awé ankal mbále á'só wεε Pontus Payledε, nlánge wε nén meé, 14 ébele chöm ésyāāl ngáne Dyöb áhóbé aá ébel, káəŋne póndé eche awed Səŋgwéé, Yesu Křístəə ápé. 15 Apě á epun éche Dyöb Titée átífidé aá ápe, Dyöb ane awé ábê bad bébagéé mekenag. Mwəmpen-naá adé Nkamlεε a mbáá a nköŋsé řisyāāl. Mó adé Kəŋ e kəŋ ésyāāl abé-'ε Səŋgwéé a besəŋgwéé bésyāāl. 16 Mwəmpen-εé awóó ngine ábê á alongé á ngíndé ne á ngíndé, adé-'ε á e'nyinen bé ekíde ábe é'pene bwámbwam nyaa eché modmod éehéléé-se ápé benben. Mó adé ane awé modmod éenyínεε mbéd, modmod éehéléé-'ε-se anyín mó. Edúbé ébê ne mó, ábē-'ε á nkamlεε á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

17 Síim bad ábe bédé nhən etúu áte nén wεé béekumé ekáá á təl, béesumé-'ε nlém áyāl e římāb nhən, bwēm ábe é'maa', boŋ bésum římāb nlém wεε Dyöb. Mó adé ane awé abage syánē chöm é'syāāl éche détógnéné ábel boŋ débê menyinge. 18 Láá bó wεé bébele mboŋ áwóŋgen bad, ngáne bad ábe bébúde mané awóŋ bəbágkē nhən, mekan mé bwám níme bébeleé říbê římāb nhən, bəwóŋ-'ε nlém áwóŋgen bad ne kéchéé éche Dyöb ábágé bó. 19 Nzé bad bébele nén ébē nēŋgáne békóŋgé římāb nhən ádyöb. Nén débē nēŋgáne nsáaned níme řísúmnédé bwám ábel boŋ řísógtεn mekan níme méhúé' á'só ábel békud alongé dēn áde ákóŋté alongé abé.

20 A-Timoti, nsón níme Dyöb ábágé wε tóŋ mó acháə. Weewóó póndé ne mehób níme bad bəhóbéé níme mééwóŋgān ábe Dyöb edúbé, ne mehób níme doŋge á bad bəhóbéé bán chöm ehóg édé mbále, bad bəmpée-'ε bəhóbē bán chöm émpēe chóó édé mbále. Boŋ bó moosyāāl bébele awusé nzé bəhóbē bán, "Mε-εé ndé mod awe abíi." 21 Doŋge á bad ábe bəwəmtan bán bəbíi mam níme médé, boŋ bēn béekoó' é adúbé áde Dyöb á mbále ahíd.

Nsimé ří Dyöb říbê ne nyé moosyāāl.

Kálag eche elónténé ébε echê Paalε áténlé Timotiε Ndibned ní kálag

Kálag eche Paale áténlé Timotiε eche elónténé ébε éhóbe bwámbwam tângene elébé éche ábagéé Timotiε née mod awé búmā bébele nsón ní Dyób ne awé awóŋgan mó. Dyam áde Paale ákóó ahób awéd-te ádíi nwesen. Alébe Timotiε awéde-ε mó nlém á abum áá ábê ábenle' Yesu Krístæ ne nlém nhóg. Paale akoo Timotiε etúu asím áte áá átéd pónké ne mpenten mé eyókel níme méewóŋgān bad boŋ rítimé nípuutád bad. Amín e nímén mésyāal Paale akamtan Timotiε áyāl e áde alongé, mó Paale nyaa eche ádúbpé Krístæ, awesen áde áwesanné, edaŋge éche álúmté wée bad ne metake níme ákudéé akal áde ákaléé Eyale é Dyób.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekεnag ne elébé 1.3-2.13

Elébé ne asím dé etúu áte 2.14-4.5

Paale ahóbé tângene eche nyaa 4.6-18

Nsógten 4.19-22

Paale alómmé Timotiε melentεn

¹ Mε Paale, mbapεε a nlomag awé Yesu Krístæ me-εé ntelé enén kálag. Dyób áhede áá níkal nkalaj tângene alongé áde ahóbé áá dekudé abé áde dédíi nhóg ne Yesu Krístæ.

² A-Timoti, we-εé rítenléé enén kálag. Edíi awem mwān a nlém. Nsimé, e'boŋ bé nlém ne nsaj níme ríhuú ne Dyób Titée ne Yesu Krístæ awesyánε Sāŋgwéé, mbê ne nyé.

Paale aságnéné Dyób, awéde-ε Timotiε nlém á abum

³ Nságnan Dyób áde mbenléé ne nlém nhóg melemlen ngáne ábém betaa bébenlé áá mó. Nságnan mó pónké té áyāl echón nze nkánne', nkuu ne míte. ⁴ Nzé nkámténé ngáne wénsudénné boŋ échii, mbelé rídāŋ we anyín bwámbwam, ábel boŋ rílōn ne menyīŋge. ⁵ Nkamtan nén meé ekoó Yesu Krístæ adúbe, nímé melemlen mé adúbe móo nyoo ambáá, Laise, ne nyoo, Yunise, bōmpē bēnwōŋgē. Bōob-pōó, mbíi meé áde adúbe dōo wēmpē éwóó. ⁶ Enén nẏm chō ekáó boŋ níkamtán we nén meé nde eché Dyób démbéé we áde mémbānné we mekáá á nló, ébê ébenlad chō. ⁷ Dyób débeleé áá syáné déwōŋ mbwóg áte ábele mó. Boŋ pen éché Edáóđāŋ ébage syáné ngine ábele mó, ébele delúmté bad edaŋge, ébele-ε dechāŋge échesyáné yāl.

⁸ Né-óó, weewógé e'són aláa bad tângene awesyáné Sāŋgwéé, Yesu Krístæ. Weewógé-ε e'són áyāl echém kénée rídíi mod a mbwōg áyāl eché Krístæ. Boŋ pen ne ngine eché Dyób ábágé we, kwentén ákud metake ne me akal áde dékaleé nkalaj ní bwām. ⁹ Dyób dōo ásóó syáné, achéle-ε syáné ábê ábê bad. Abelé nén saké áyāle dyam áde débélé boŋ áyāle nímé ntíi mēn níme ámbenlé nkōŋsé rídēhób bán níbootad. Abage syáné nímé nsimé alóm áde alómé Yesu Krístæ á nkōŋsé áyāl e syáné. ¹⁰ Bōob-pe, Dyób álúmté syáné nsimé apε adé Yesu Krístæ, Nsoode awéd ápédé. Abódté ngine e kwééd, abēnlédé-ε nkalaj ní bwām álúmed syáné alongé áde déemaá'.

¹¹ Dyób ápwédé me nēŋgáne mbapεε a nlomag ne meléede ákal nímé nkalaj ní bwām. ¹² Enén nẏm chō-áá ekáó boŋ níkudé nímén metake. Boŋ

meewógéé akwágké ké ahóg áyāle mbíí ane awě n̄súmé n̄lém áyāl. Mbíí-'e n̄n meé ákəá ch̄m eche ábágé áwēm mekáá kááñ ne á epun é n̄káásé. ¹³ Ayáge áde átāngéné áde n̄'yágté we, ékon d̄ó acháa. Abē n̄ngāne elāns̄en eche étāngéné ahíd. Edúbe Yesu Kr̄stəā, édāñ-'e bad bēmpēe abē áde édíí mod nhóg ne Yesu Kr̄stəā. ¹⁴ Edəáđāñ eche Esáá edé syānē áte, ch̄ó ewōñgan we ábel bon̄ nkalan̄ n̄ bwām n̄me Dyōb ábágé áwōñ mekáá écháa m̄ó bwām.

¹⁵ Ebíí weé bad bé Kr̄stə bésyāal bēmbāñ me á yāl áde n̄bédé á mbwóg e Esia. Faygeduse b̄ó Hemogenes b̄ómpē bēmbē áf̄ntē e bad ábe bēmbāñ me á yāl. ¹⁶ Nkāñne' n̄n meé Dyōb álúmed ndáb echē Onesiforus e abē e'bon̄ bé n̄lém áyāle awédé'áá me n̄lém á abum pónđé té. Enkēnkwágénné me aá ndé á mbwóg. ¹⁷ Ade ápédé á Roma pēn, ambootéd me ahed kááñ anyin-ne me. ¹⁸ Nkāñne meé Dyōb álúmed m̄ó abē e'bon̄ bé n̄lém á Epun é n̄káásé. Mmōñ ebíí-'e bwām nwōñgen n̄me ábágé'áá me á dyad dé Efesus.

2

Paale ad Timotie atāngéné abé s̄anze e bwām eche Yesu Kr̄stəā

¹ Bəəb-pəó á awem mwān Timoti, nsimé n̄me Yesu Kr̄stəā ábágé we, n̄bē n̄wede we áte. ² Mekan n̄me wēnwōgkē n̄é n̄'yágté ekud é bad t̄āngene Kr̄stəā, wēmpē yágéd bad m̄ó abe bédé bad ábe b̄ómpē béhele b̄eyágéd bad bēmpēe. Bēbē bad ábe b̄eyágéd-te b̄ó. ³ Wēmpē ékwentēn ákud metake, ébē ngāne s̄anze eche Yesu Kr̄stəā. ⁴ S̄anze echē edé á ns̄n, ebelé éhéde aá m̄wóged awě mod ambáá menyinje, né-ó eesólé mekan áte n̄me bad ábe bēesē s̄anze bēbelé. ⁵ Nyaa empēe eche éhele ébēlē Kr̄stəā edé n̄ngāne mod awě anyəgte mehélé ne bad bēmpēe. Eēhēlē-se ákud ns̄abe éetóméé né ahídé mbéndé eche b̄étífidé ányəged mehélé. ⁶ Mbélé-nzag awě abelé nt̄ú m̄ó atāngéné mod á e'só abé ákud mbote. ⁷ D̄ól mekan áte n̄me n̄hóbé áyāle Sāngwéé ábēl esōñtēn m̄ó m̄esyāal.

⁸ Kamt̄n n̄n weé Yesu Kr̄stəā ambíd á m̄byaa n̄me Dabide, Dyōb d̄empuud-te m̄ó áde awédé. Mmēn nkalan̄ n̄ bwām m̄ó n̄kanl̄é bad. ⁹ Akal áde n̄kalé n̄mēn nkalan̄ n̄ bwām d̄ó akáá bon̄ n̄kudé metake kááñ bēhāg-ke me á mehan̄ n̄ngāne mod awe abóó mbéndé. Bon̄ modmod éhēlē-se ahé Eyale é Dyōb bengəbengəbē. ¹⁰ Né-ó, nwēséné metake n̄me n̄kudé ábel bad ábe Dyōb ápwédé, b̄ómpē b̄ekud e'sooson̄ ábe Yesu Kr̄stəā ábē b̄ó, bēbē-'e áse e ehúmé eche ébē á ngindé ne á ngindé. ¹¹ En̄n p̄ole edé mbále, edé n̄n b̄an, "Nzé syānē dewédé ne Kr̄stəā, né syānē deēbē-'e á alonjé, ne m̄ó.

¹² Nzé dedé dewesan mekan ne m̄ó, deékamlēn ne m̄ó, nzé debáá m̄ó á yāl né m̄ó-'e abāñ syānē áyāl.

¹³ Nzé deébēl' ngāne Kr̄stəā áhedeé aá débēl, m̄āpēn abē ábel ch̄m ésyāal eche áhóbé aá m̄óəbēl, áyāle eēhēlē-se abāñ eche yāl á yāl."

Paale ad Timotie abē mbelé-ns̄n a bwām

¹⁴ Ebē ébele bad ábe b̄édúppé b̄ekamtan n̄mēn mekan. Esím b̄ó etúu áte á'só é' Dyōb weé b̄eepant̄n nhóg ne aniní t̄āngene e'yale. Ene nd̄in e nt̄āñt̄n eewōñgánné bon̄ p̄en ebēbte adúbe áde bad ábe b̄ewóglan. ¹⁵ Wéd yāl áte ábel Dyōb ányin̄ n̄n aá edé mod á ns̄n awě eékwágé ábel ns̄n n̄me ábeléé, ébē-'e mod awě ayágte nkalan̄ n̄ mbále nyaa echē étāngéné. ¹⁶ Weewóó d̄yam

ábel ne e'kúkú é' mehó̄b, ne mehó̄b níme méeesē etógnén áyale nzé bad béhó̄be échē ndín é mehó̄b, nē débēl bēnabpé mekan ábel níme Dyó̄b déehédéé aá bébēl. ¹⁷ Donje á bad ábe béhó̄be échén ndín é mehó̄b bédii Hímenosē bó Filetus. Mmab mehó̄b médií nēngáne sii eche edyág mod áte ésebán emaa'. ¹⁸ Bétédte adúbe áde átāngéné, bétúme bēyágte bán syánē ábe dedúbpé, Dyó̄b ámáá syánē apuud. Enén ndín e ayáge ebé̄bte donje á bad adúbe. ¹⁹ Bon kénē, mekan níme Dyó̄b ámáá anabe, méehānlánné. Áwede mīn-naá e'yale éténlédé nén bán, "Sāngwēé abii bad ábe bédé abē bad," éténlédé-ε nén bán, "Bad bēsýāal ábe béhó̄be bán bédé ne Sāngwēé, bētāngéné bēsóg mbéb ábel."

²⁰ A ndáb e mod ambáá, donje á mīse áde áde bēbēnlé gól, donje sílva, donje-ε áde áde bēpódé ne áde bēbēnlé hyág. Bēbenlad donje nzé dyam dé edubé áde, donje-ε bēbenlad pónde kēhéé. ²¹ Nzé mod ké ahéé áde sógē mekan mé mbinde ábel, ábē nēngáne mīse níme bēbenladte nzé dyam dé edubé áde. Ane mod ábelé asāñ, eche Sāñ-ε abenlad mō. Ane mod abāg mbonjén ábel dyam á bwām ké ahéé.

²² A-Timoti, weebēlē mekan mé mbéb níme kódébad ébēléé. Bon pēn éwane áte ébele mekan níme métāngéné, ébē edúbe Krístā, édāñ bad bēmpēe, ébē-ε nsañ ne bad. Ehíde nímén mekan nchoo ne bad bēmpēe ábe békānne Dyó̄b ne nlém nhóg. ²³ Weewóó dyam ábel ne e'yókél bé mpentēn mmé méewóó-ε nwōngēn ké nhóg áyāl e mod. Ebii wēé mpentēn nīpēene nselag. ²⁴ Syánē ábe dedé-ε hembáledē bé Dyó̄b deésnlé. Bon pēn, detāngéné débōñ nlém ne mod ké ahéé, detāngéné déyāgtē bad bwām déwesán-ne bad. ²⁵ Déyāgte bad ábe bētyēeman syánē ábel bon bēbii bán mam níme béhó̄bēé syánē á yāl méesaá mbále. Déchedēn bō yāl nzé debēle nē. Délyág nlém nén bán Dyó̄b débēl béchēm ádāb awusé bēhāñlén, bēsōñtēn-ne mbále eche eyale é Dyó̄b ékalé. ²⁶ Nén débēl debýéé depē bō á nló-te, bēbíd-te Devāle á melám tē. Devāle ammad bō akób ádogé-ε bō ábel mekan níme áhédé'áá aá bébēl.

3

Paale ahó̄bē tāngene ebébtéd éche ébē á e'pun bé asóg

¹ A-Timoti, nhede wēé ébii nén wēé á e'pun bé asóg, mekan mébē ebébtéd. ² Ene pónde bad bēbē ábe bédáá chōm, ábe bédáá mōné, ábe bédé kúmbe, ábe bédé epame, ábe bēbēbé nsal áte, ábe bēewógné ábab besáá ne benyaá, ábe bēebágē mesāgnēn áyāl e chōmchōm, ábe bēebelé ngáne Dyó̄b áhēdēé. ³ Bad bēbē-ε ábe bēlúmtē bad bēmpēe edāñe, ábe bēewóó nlém nī ngól, ábe békale bad metóm áyāl, ábe bēehelē yāl akób, ábe bédé ekan, ábe bēedāe bwām. ⁴ Bēbē ábe békag bad ntúrē, ábe bēwóó ehóhó é abé, ábe bēwēmtan bán bétómténé abé, bēbē ábe bédáá menyīnge mé nkōñsé, bēedáó' Dyó̄b. ⁵ Bad bēbē ábe bēlúmtē byánán bēbele ngáne Dyó̄b áhēdēé bon bēemwá bán ngine e Dyó̄b éhāñlén ádāb alongé. Weékāg échén ndín é bad bēnben. ⁶ Abén bad donje áde áde ádoge bad, bēsól áwab mendāb bédoge bebaád ábe bēewóó debýéé ábe bēdyēe áwēd-te. Abé bebaád bēbélé mbéb bwāmbwam nyaa eche nímé mbéb nídénlédé bō nēe nted. Mewēmtēn mé mbéb mō ne mōō níkamlan bō. ⁷ Bēwóglan meyáge nyaa ne nyaa bon bēehelēé ayáge á Dyó̄b á mbále abii. ⁸ Ngáne Janesē bō Jambres bētāngēnnē Mosēe bōód, melemlēn nē dōó ábē bemelēede bé metóm bētāngānné ayáge á mbále. Mewēmtēn mé mbéb mōó bēwóó. Dyó̄b ábáá bō á yāl áyale bēetagnéé adúbe awōñ. ⁹ Bon bédōg bad dāsá á esōñ é pónde áyale bad bēchēm échab edimdim, melemlēn ngáne émbenlédte ne Janesē bō Jambres.

Paale adii alébe' Timotié

¹⁰ Bon wε a-Timoti, ehidé ayáge áde ní'yágté bad bwám, ehidé abé áde níwóó, ehíde-ε chóm éche níhedéé abel áwém alongé. Ebíí wεé ndúbpé Dyób, ebíí awεsen áde níwεsanné, edǎnge éche nílúmtéé bad. Ebíí ngáne níkáá nlém áyāl e nsón míme níbéléé. ¹¹ Ebíí ngáne bad bétagtéé me, ebíí-ε metake míme níkudéé áyāl ené. Ebíí ndín é mekan éche ébénlédé me á myad mé Antyog, Ekonióm ne á Listra. Ebíí ngáne mēnkanǎge nlém áyāl e metake míme mēnkudté áwed. Bon Sánǎgú Yesuε ansonǎ adēm alongé ásē e níwē metake mésyāāl. ¹² Ne mbále mod ké ahéé awé abele mekan ngáne Dyób áhedéé abé áde ádíí ne Yesu Kρίstǎá, átǎngéné ákud metake á mekáá mé bad. ¹³ Bon e'bébtéd é' bad ne bad ábe bédoge' échab yāl, bēnabpé mekan abel míme métómténé ebébtéd abé, bédogé bad, bad bēmpēe-ε bédogé bó. ¹⁴ Wε pen a-Timoti, ébē ébele mekan míme éyáǎgké míme ebíí-ε nēn wεé médé mbále, áyāle ebíí bad ábe báyágté wε mó. ¹⁵ Ebíí-ε wεé se ámwēndemé móbǎi chóm éche eyale é Dyób édíí. Échén eyale é Dyób chíó ébáǎgé wε debyéé ásonǎten nēn wεé Dyób ásoó wε áyāle éduǎpé Yesu Kρίstǎá. ¹⁶ Chóm ésyāāl éche bétélé á kálag e Dyób ehúú ne Dyób. Ewōngan áyáged bad, éwōngān aláa bad níwab mewuse, éwōngān bad átti mewusé míme bēbélé, élanǎgē-ε bad ábel mekan míme métǎngéné. ¹⁷ Eyale é Dyób éwōngan ábel bon mod awé abenle Dyób ábē mbonǎsén ákwogned-te ábel nsón ní bwám nísyāāl.

4

¹ A-Timoti, á'sō é' Dyób ne Yesu Kρίstǎá, mó awé ákáād bad ábe bēwédé ne ábe bédé á alongé, á dín áde mó awé áǎpé ámbǎid abé-ε nkamlene a moosyāāl, nkoo wε níwén mekan aláa méé: ² Ekale' nkalan ní bwám ké áde bad bédáá mó awóg kéε áde bēedǎáé. Ebel bēbǎi bǎn chíóm éche éhóbéé édé mbále, ébel bésóg mewusé abel, éwéde-ε bó nlém á abum, éyágte-ε bad níwén mekan ne nwεsen nísyāāl. ³ Póndé éǎpé échē bad bēhedté bǎn bēwóg ayáge áde átǎngéné, bon pen bēbélé' mekan míme níwab nlém nílanǎgé bó áá bēbel. Bemeléede-ε ábe bédáá bǎn bēlanǎge bó mekan míme bédáá awóǎlen bēn ne bēn-naá bēwóǎlannē. ⁴ Bad bēbǎn mbále e Dyób awóǎlen, bēbǎg metúu áwóg póle é metóm. ⁵ Bon wε a-Timoti, échǎá echon yāl bwám póndé ésyāāl. Ewεsen metake, ébele nsón mí mod awé akanle bad eyale é Dyób ébele-ε nsón nísyāāl míme Dyób ábáǎgé wε áá ébel.

⁶ Me pen, póndé emaa me ape échē bēbēé me ngáne nde, póndé emaa me abé bēnen áde áde alongé. ⁷ Néε mod a nsón awé Kρίstǎá, nwané nzum e bwám, mmadé nsón míme Kρίstǎá ámbéé me áá níbele mó. Nhídé-ε adúbe nyaa échē étǎngéné. ⁸ Bǎob-pε, nsábe ní sine me, míme nílúmté nēn bǎn mbele nsón míme nítǎngéné ngáne Dyób áhedéé. Mmé nsábe móó Sánǎgwéé, mó awé akáadte bad nyaa échē étǎngéné ábēé me á epun é nkáásé. Saá-kaá mmēmpen ábēé mó bon áǎpé kǎǎǎne bad bésyāāl ábe bésine' échē epe.

Paale alébe Timotié

⁹ A-Timoti, éwan áte éwámsen ape áwém. ¹⁰ Nhóbe nēn áyāle Demase abáá me áyāl akíí á dyad á Tesalonika áyāle adáá mekan mé nkǎǎǎs. Kresense akíí á mbwóg e Galesia, Tituse mó-ε ákē á dyad á Dalmatia. ¹¹ Lukase mwēmpen mó adé ne me. Nzé epag, éǎpēn Makóse áyāle áwōngēn me áyāl e nsón míme níwóó. ¹² Nlómé Tikikuse á Efesus. ¹³ Nzé epag, épiinéd me echem kóte. Mentéde chíó á dyad a Troas á ndáb wεε Kaapuse. Épiinéd-te me níhíbe ní kálag, bwámbwam ní ngob é nyam. ¹⁴ Alesandaa awe alúe e'kii abelé me ebébtéd

bwâmbwam. Sângú Yesue äkâgsēn mós áyāle mbéb níme ábélé. ¹⁵ Wémpē étédēn mós pónde áyāle antyéémēn sé bwâmbwam áyāle nkalan níme sékaléé.

¹⁶ Ngen e'só eche nítyéémé a nkáásé modmod enkēnkwoǵnédté me. Moosyáál ambán me á yāl. Nkánne nén meé Dyöb álagsēn bós. ¹⁷ Kénê Sângwéé ambé ne me, ábē-'e me ngíne. Nén dēmbēl menhēl nkalan ní bwám akal nyaa echē bad ábe béesē bad bé Israel bēnwōgkē mós. Sângwéé anhúd-te me á nsāl ní ngii. ¹⁸ Sângwéé äsōŋ me alonǵé áyāl e ebébtéd ké éhéé éche étán me äkéén-ne me áwē nkamlēn ní mín ne nsan. Edúbé ébê ne mós á ngíndé ne á ngíndé.

Melēnten mé asóg

¹⁹ Lentéd me Priskaa bós Akwilaa, élentēd-te me abum á ndáb áde Onesiforuse. ²⁰ Erastuse anlyǵg á dyad á Korinto, rītēde-'e Trofimuse á dyad á Miletus, áyāle akōnlé'áá. ²¹ Ewan áte ényín nén wéé mósipedé áwēm, ahéb á ngíne ádēhób bán ápag. Yubuluse, Pudēnse, Laynuse, Klodia ne bánned bé Krísto ábíníí bésyāál bēlénté we.

²² Sângwéé ábê ne we. Nsimé ní Dyöb níbê ne we.

Kálag eche Paale áténlé Tituse Ndíbned ní kálag

Tituse eebédeé mod a Israel boŋ antim mod a Krísto, áwōngān Paale, búmō bébelé nsón ní Dyōb. Paale antelé Tituse enén kálag alyág áde ányāgkē mós á mbwóg é Krēt ānon nsón ní mwembé. Enén kálag ekoo' metote mēláán anōn á díd.

Dyam dé'só, Paale akamtan Tituse nyaa e abé echē belyáged bé mwembé bétāngéné awōŋ, tanje ngáne bad bé Krēt bēnwōngē abe dé mbéb. Paale alébe-é Tituse ngáne átāngéné bad nyaa ne nyaa aléb á mwembé-te. Abén bad bédii bechun bé bad, kódebad ne ngōndé, ne betāŋ. Asóged, Paale alébe Tituse ngáne abé á mod a Krísto átāngéné abé bwāmbwam abé nsan ne nhóg ne aníní, ábel ekōyí éēbāg, mpentēn méēbāg, nkabén-ne méēbāg á mwembé-te.

Nkabtéd ní kálag

Ndíbned ní kálag 1.1-4

Belyáged bé mwembé 1.5-16

Nsón níme bad téé bétāngéné abel á mwembé te 2.1-15

Elébe ne asím dé etúu áte 3.1-11

Nsógēn 3.12-15

Paale alómmé Tituse melēten

¹ Me Paale, mbālede a Dyōb ne mbapee a nlómag awē Yesu Krístā, me-éé ntelé enén kálag.

Yesue ampwēd me, alóm-me me ábel boŋ adúbe áde bad ábe Dyōb ápwédé ákag á'sō ne ábel boŋ bēbii mbále tāngene Yesue, bébele' ngáne Dyōb áhēdeé.

² Nén ábele bad bé Krísto bēwōŋ e'lyág bé nlém ákud alongé áde déemaá', dōo Dyōb, mós awē eekālē metóm ánhōbpē aá mósōbē, nkōŋsé rídēhōb bán níbootad. ³ A pōndé eche etāngéné-é Dyōb dēmbel aá bad bēbii níme nkalaŋ. Dyōb dēmbē níme nkalaŋ áwēm mekáá, me-é níkal mós ne kunze eche mós Dyōb, awesyānē Nsoode ámbéé me.

⁴ Ntenle we, Tituse, awem mwān a mbále á adúbe áde syānē moosyáál déwóó. Nsimé ne nsan níme níhuú ne Dyōb Titée ne Yesu Krístā awēd Nsoode, níbē ne we.

Paale ahóbé tāngene nsón níme Tituse

ábenlé á mbwóg e Krēt

⁵ Mentéde we á Krēt, mbwóg eche mendíb mēlāŋnéde ábel boŋ étii mekan níme méhednad abel, épweđ belyáged bé mwembé dyad té. Ekamtēn ngáne mēnlāá' é we meé ébel. ⁶ Nlyáged átāngéné abé mod awē béheléé sé békóbēn awusé. Atāngéné awōŋ dásō mmwāád nhóg, ábe bán-ne bétāngéné bédúbé Yesue. Bétāngéné abé awōŋ áde modmod éēhēlē-se ahób aá bēwúú nló áte ké' é aá bédé epuutéd. ⁷ Nlyáged a mwembé nēngáne mod awē ahíde nsón ní Dyōb ámbíd, eetāngeneé nēe áwóó awusé á yál. Eetāngeneé epame abé, ké' é abé mod awē awāmsan alín. Eetāngeneé-se abé mod awē abagē yál á amwé á mím káa mod awē apee ne puutéd. Eetāngeneé-é se abé metōg. ⁸ Boŋ pēn átāngéné abé mod awē akobe beken abé-é mod awē adāó akan á bwām. Atāngéné abé mod awē abíe' dyam abel, abé mod awē ábele mekan níme métāngéné, abé mod awē asáá, abé-é mod awē akóbe eche yál. ⁹ Atāngéné abé mod awē akoó

nkalanj m̄ bwām, nkalanj n̄me bad bétāngéné n̄lém asum áyāl adúbe ngáne báyágté m̄ó m̄ó. Nén débēl āhēl bad bēmpēe ahēbe āhíd nkalanj m̄ bwām nyaa eche etāngéné āhēl-le mewusé n̄me bad ābe bétāngan n̄mē nkalanj abided áwed.

¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad h̄iin bēekwentenēē āhíd nkamlen n̄me belyáged bé mwembé. Bédii bad ābe bēhóbe e'yale ābe bēewóo nsōn̄ten bédoge-ε bad. Bad h̄iin ābe báyágte enén nd̄in e ayáge bédii bad ābe bédé á epepé éche éhóbe nén bán bétāngéné bad ayag. ¹¹ Weémwāg se ābē bad báyágte áyāle bēbēbte bad bé Kr̄isto h̄iin ndáb áte ayáged áde báyágtēē mekan n̄me bēewóo'ē kunze áyáged. Báyágte' éché nd̄in e mekan ābel békud m̄nē. ¹² Mod nhóg awé ambíd á Kr̄et se' bōsd awé abédé mod a debyēē, anhób aá, "Bad bé Kr̄et békale metóm p̄ondé ésyāāl. Bēbēbé n̄lém á abum, bédii bad ābe bēehēle nsōn, bédyāg-ke ndyēéd bwāmbwam." ¹³ Abē e'yale ābe ane mod ānhōbpē áyāl e ābē bad é dé mbáale. Né-ōó, bad ābe bédúbpe Yesue boŋ bēhíde áde ayáge dé metóm, ékonj bō n̄māb mewusé aláa ābel bédúbe ayáge áde átāngéné. ¹⁴ Nén débēl bēedúbēē p̄óle é metóm éche bad bé Israel, bēehíd-taá mekan n̄me bad ābe bēbáá ayáge á mbáale áyāl bēhóbēē. ¹⁵ Ne mod awé asáá, chōm ésyāāl ésaá boŋ ne mod awé eekēnle áte ne awé eedúbpe, chōmchōm áyāle n̄māb mewēmten ne n̄lém méekēnleē áte. ¹⁶ Bad ābe báyágte áde ayáge dé metóm bēhóbe nén bán bēbii Dyób, boŋ n̄māb mbeltéd r̄lūmte nén bán bēebii'ē m̄ó. Bēbele mam n̄me bad békóó, bēebelēē-ε ngáne Dyób āhēdeē, bēehēlēē dyam á bwām ké ahóg abel.

2

Paale ad Titus: éyágte ayáge áde átāngéné

¹ A-Titus, éyágte bad ayáge áde átāngéné. ² Eyáged baachóm bēmbáá wēē bēchyāā échab yāl bwām, bēbele mam nyaa echē bad bēbagēē bō edúbé bēbē-ε bad ābe bēbyēē' mam abel. Békag á'sō bédúbpe Kr̄istāā, békag á'sō bédāā bad bēmpēe, békag-ke á'sō bēwasan metake n̄me békudēē áyāl e adúbe áde bédúbpe. ³ Eyáged-te bebaád bēmbáá wēē n̄māb mbeltéd r̄lūmed nén bán bēbage Dyób edúbé. Eláa bō wēē bēehōbē nhóg ne aniníi mam áyāl ābēbed bō d̄in, bēebagē-ε échab yāl á amwé á m̄im. Boŋ eláa bō wēē báyágte bad mam n̄me métāngéné. ⁴ Bēbele n̄mēn mekan ābel boŋ bēhel e'tum é' bebaád ayáged ngáne bétāngéné ábab bechóm ne ábab bán adāŋ. ⁵ Báyáged bō bán bēbē bebaád bé e'wóngé bé bwām. Bésun n̄lém wēē ábab bechóm bēnpen, báyáged-te bō nyaa eche bétāngéné n̄māb mendáb abóo bwām, nyaa eche bēbēē bebaád ābe bēsúdté yāl asē e ábab bechóm. Nzé bebaád bēbele n̄mēn mekan mēsýāāl, bad bēehōbpē nkalanj n̄me Dyób ábágé bad dyam dé mbéb áyāl.

⁶ Melemlem ébel kódebad échāā yāl. ⁷ A mbeltéd n̄mōŋ-ε r̄isyāāl, ébele mekan mé bwām nyaa eche bad bēhídtē n̄mōŋ mekuu. Nzé eyágte, chōm éche éyágtēē étāngéné ébē mbáale, ébē-ε mod awé ahíde mekan ámbíd bwām.

⁸ Enyín nén wēē ayáge ádōŋ átāngéné ngáne bad bēekudté etāl āhób wē mam mé mbéb áyāl. Nén débēl bad ābe bétāngan wē békwāg áyāle nén bēekudté nzii āhób syánē dyam dé mbéb á yāl.

⁹ Eyáged betāŋ nén wēē bēwōgne ábab besáá á menzii mēsýāāl, bēbele-ε mam n̄me mēwōgtē bō menyinje. Bēetāngenēē nēē bēpentannē bō.

¹⁰ Bēechibnē-ε bō. Boŋ pen bétāngéné alúmed bán ábab besáá bēhēle bēsūm bō n̄lém áyāl. Nén débēl bad bēwōŋ mewēmten mé bwām tāngene nkalanj n̄me Dyób, awesyánē Nsoode, n̄me déyágtēē.

¹¹ Dyöb álómé nímē nsimé áfíntē e syánē abel áde ábélé nzii eche moosyáál áhele ákúd e'soóson. ¹² Abé e'boñ bé nlém é' Dyöb é'yágte syánē áchene mekan níme Dyöb déehédéé áá débél ne ásóg esíí awónj ábel mekan níme bad bé nkõñsé ábe béebíi Dyöb bébeléé. Eyágte syánē ábel mekan nēngáne bad ábe bébyéé' mam abel, ábel mekan níme métánjénē ne ábel mekan níme Dyöb áhedéé á nkõñsé wén. ¹³ Debele nén ngáne désinéé ne e'lyág bé nlém mam níme mépě échē epun áde ádéd Dyöb, mó awé adé Ngum ne awéd Nsoode, Yesu Krístæá ápéé ne éche ehúmé. ¹⁴ Yesue ambě eche yál ákade syánē ásé e mbéb nisyáál ábēl-le syánē debé bad ábe básáá, debé-'e ábē bad bēnpēn, ábe bēwóo nlém áte ábel mekan mé bwám. ¹⁵ Eyágte bad nímén mekan. Ebelad kunze eche Dyöb ábágé wē, áwéd bad nlém á abum ne áláa bad nímáb mewusé ábel béhəñlən. Weémwāg-se modmod anyín wē nkõñté.

3

Paale ahóbé ngáne

abé á bad bé Krísto átəngéné abé

¹ Nlānge wē meé ékamten bad ábe éyágteé wēé bésuded yál ásé e benkamlene ne ásé e bad bémábá. Wéé bēwógne bó bébé-'e mbõnsén ábel dyam a bwám ké ahéé. ² Eláa bó wéé béehōbē modmod dyam dé mbéb á yál, bébáa' mpentēn, bēpwiited, béchedēn-ne moosyáál yál. ³ Ngen e'só syánē bēn ámpē debédé eyókél, deewógne'áá Dyöb, dempán nzii, debédéé nēé betāñ awónj áde déwóó'áá esíí áyāl e mekan mé nkõñsé, déhedé-'e menyinge mé nkõñsé. Dekónáá bad, désíidē-'e bad alongé ádéd ásyáál. Bad bēnkóó syánē, syánē bēn-ne dékóó nhóg ne aníní. ⁴ Boñ Dyöb, awéd Nsoode, anlúmed syánē ábē e'boñ bé nlém ne échē edənge. ⁵ Ansōñ ádesyánē alongé. Saké nsón ní bwám níme syánē dēmbēnlé mēmbēl boñ ábēl nē, boñ ambēl nē áyāle níme nlém ní ngəl. Anlóm Edáádəñ éche Esáá áwobe syánē mbéb ábel nén déchyáad ekóólé. ⁶ Dyöb ábúde syánē Edáádəñ éche Esáá abe mbwiined ne Yesu Krístæá, awesyánē Nsoode. ⁷ Dyöb abélé nē, ábel boñ nímē nsimé núbēl dékobned áwe e'són boñ syánē ámpē déwón e'lyág bé nlém bán déékúd alongé áde déemaá'. ⁸ Enén pōle échē ríhōbēé edé mbále.

Nhede meé ríkōñ nyé nímén mekan áláa ábel boñ bad ábe bédúbpé Dyöb bébii ngáne bébeléé mekan mé bwám. Nén dóo ébóó bán débēlé', nē dó-'áá dépiined moosyáál nsyāñ. ⁹ Boñ nyétede e'kúkú bē mpentēn, akal á pōle tāngene ngáne mbyaa mémbóotédé. Nyétede-'e ngabén ne ntāñten tāngene mbéndé é bad bé Israel. Abén bwēm béepēnēé nsyāñ, béesaá-'áá dyam dé abelen. ¹⁰ Mod té awé apēene ngabén áfíntē e bad bé Krísto, nzé ebagé mó elébé ngen póg ne ngen ébē boñ eewóge wē, weewóo dyam ábel ne mó. ¹¹ Ebíi nén wēé ene ndín e mod abébé abele-'e mbéb. Mbéb níme ábélé rílúmte bán akwíde eche yál nkáásé.

Elébé ne melēten mé asóg

¹² Nzé nlómé Atemasē ké'ē Tikikuse bó mod nhóg áwōñ, éwān áte áhye dényín me á dyaad á Nikopolis áyāle áwed dóo nítídé meé mēbē á póndé e ahéb á ngíne. ¹³ Ewan áte ábel boñ Zēnase, mod a mbéndé bó Apolos béhide áke eke éche béhedéé áke. Nyín nén wéé mówōngēñ bó nyaa eche béetógké chōmchōm éche bēbenlédé áke. ¹⁴ Ebel-le ábesóo bad bēyáge ábel mekan mé bwám. Bēwōngēñ ábel mekan níme méhedne bán mod ábel. Béebelé mekan níme méésē dyam dé abelen.

¹⁵ Bad ábe bédé ne me bésyáál bélénté wē. Lentéd me ábesyánē baányāñ bé Krísto bésyáál ábe bédáó sé.

Nsimé ní Dyǒb nǐbê ne nyé moosyǎál.

Kálag echē Paale áténlē Filemōne Ndibned ní kálag

Filemōne abédé mod awē andúbé Krístəə abē-ε mod awē awóó edúbé bwāmbwam á mwembé-te. Kapóg abédé á mwembé míme rídé á Kolose. Anwón ntān awē béchágé'áá bán Onesimuse. Ane ntān ansōb wéε Filemōne dō-áá ámbíd e póndé ábómné Paale. Paale abédé á mbwəg ene póndé. Paale mó ankəŋ boŋ Onesimuse abé mod a Krísto. Kálag echē Paale áténlē Filemōne, antel chō áá Filemōne bó awe ntān bétim ásē, áá mó Paale mólōme' awe ntān ámbíd, nēn Filemōne akob mó ámbíd saké áyāle ádíí awe ntān dēmpen boŋ ákob mó nēŋgáne mwānyan á Krísto.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1-3

Paale akené Filemōne 4-7

Paale acháá' Filemōne átéd Onesimuse ámbíd 8-22

Nsógten 23-25

Paale alómme bad melenten

¹ Me Paale, awē adé á mbwəg á dīn á Yesu Krístəə, me-εé ntelé enén kálag. Sé Timoti, mwānyan a Krísto awéd, sélómme nyé melenten. Sélente' we Filemōne, nsón e echon awéd awē mómpē abele' nsón míme sébeleé. ² Sélente' kóŋne Afia, awed mwānyan a mmwaád a Krísto. Sélente' Achipuse awē mómpē akale' nkalanj ní bwām ne ngine esyāál ngáne sémpē sékaleé. Sélente-ε bánned bé mwembé ábe béhome' áwoŋ ndáb. ³ Nsimé ne nsanj ní Dyōb Titée awéd ne Sánjú Yesu Krístəə, níbē ne nyé.

Edənge ne adube ade Filemone

⁴ A-Filemōn póndé téé nzé nkānne', mbelé rísāgnān Dyōb áyāl echōŋ. ⁵ Nsāgnan Dyōb áyāle nwógé nēn bán edəá bad bé Dyōb bésyāál, esumé-ε nlém wéε Sánjú Yesu Krístəə. ⁶ Nkānne' nēn meé, nlatén míme syáné déwóó nēŋgáne bad ábe bédúbpé Krístəə, níbel nyékoŋ mekan mé bwām mésyāál mímé Dyōb ábágé syáné asōŋten. Nēn débēl ehúmé éche Krístəə ényínned. ⁷ A-mwānyan, edənge éche éwóŋné bad ábe bédúbpé Krístəə, éwógté me menyinje bwāmbwam éwéde-ε me nlém á abum. Ewógté bad bé Dyōb menyinje.

Paale ad Filemone akob Onesimuse

⁸ Né-ə, kénéε edíí bán nwóó kunze ákamlen we á dīn á Krísto ábel dyam áde étāŋgéné abel, ⁹ edənge éche níwánléné we ébéle ncháa' we cháán. Me Paale, nhóbe nēn nēŋgáne nchun ní mod míme rídé-ε á mbwəg hōb á dīn á Krísto. ¹⁰ Ncháa we á nló míme Onesimuse. Adii hōb nēŋgáne awem mwān. Me-εé nkəə boŋ adúbé Krístəə áde abédé á mbwəg hén ne me. ¹¹ Ngen e'só, enkēmbáá we etógnén. Boŋ hōb adé sóo etógnén. ¹² Nlómé' mó ámbíd áwōŋ hōb, adii mod awē rídáá bwāmbwam. ¹³ Mendāŋ meé ábē ábē ne me ábel boŋ áwōŋgen me á etál échōŋ hōb áde rídíí á mbwəg hén á dīn dé nkalanj ní bwām. ¹⁴ Kéné, meédəé meé rínyáged we áwōŋgen me. Boŋ pen méđāŋ meé éwōŋgen me áyāle mmōn edəá me awōŋgen. Né-ə, meéhlē-ε níbel dyamdyam ésebán mmōn ekwēténé. ¹⁵ Kapóg Dyōb dōó dēmbēl áá Onesimuse ápāgned we á yál é esōŋ é póndé, ábel boŋ nzé atime ámbíd áwōŋ

ǎbē ne wε ne abé ásyāál. ¹⁶ Bootya bɔɔb, saké ntān ngēn adii. Adii awεd mwānned a Krīsto. Ndáá mɔ bwāmbwam, wε-'ε ámpē etáŋgéné mɔ adəŋ ké tómaa ngáne rídáá mɔ. Etáŋgéné mɔ adəŋ ngáne ntān awōŋ, édəŋ-'ε mɔ néε awoŋ mwānyan a Krīsto.

¹⁷ Né-ɔɔ, nzé etédé me nēŋgáne mod awē nyúmɔ nyēbele nsón, etáŋgéné mɔ akob melemlem nēŋgáne wékobpé me. ¹⁸ Nzé édé nēn bán abēnlé wε epandé, ké'ε awánlé wε alúm, né mēsābē wε. ¹⁹ Me Paale, mmēn-εé ntelé nēn ne échēm ekáá. Mēsābē wε. Boŋ pɛn, weéchatán nēn wεé abel áde nǐbélé boŋ ékud alongé dékɔɔlē, édé nēŋgáne wémpē ewanlé me alúm. ²⁰ Né-ɔɔ, a-mwānyan, ncháa' nēn mεé éwōŋgɛn me á dīn á Sǎŋgú. Wógéd me menyīŋge á dīn á Krīsto.

²¹ Atel áde rítélé enén kálag abélé nsumé nlém nēn mεé, wēbelé me kéchéé éche rílǎŋgé wε mεé ébele me. Mbíi mεé wēbēl-le ké tómaa ngáne ríhóbé mεé ébɛl. ²² Dyam démpēe áde ríhóbé mεé ríláa wε ádii nēn mεé, é nabned me toŋ áwoŋ ndáb áyāle ndúbpé nēn mεé Dyōb déwōg nyé mekáne, abidéd me á mbwɔg, ntán nyé ámpē.

²³ Epafrase, awē súmɔ sédé á mbwɔg á dīn á Yesu Krīsto, mómpe alómme nyé melentɛn. ²⁴ Kóáŋne Makɔse, Aristakuse, Demase, ne Lukase ábe syáábɔɔ sébele nsón bómpē bélénté nyé.

²⁵ Nsimé nǐme Yesu Krīstə nǐbē ne nyé moosyáál.

Kálag e Hibru Ndibned n kálag

Mod awé atelé enén kálag antel chó áwéd bad bé Krísto nlém a abum áyāl e metake níme bó donje á bad bekúdé'áá adúbe áde béndübēē Yesue. Alúmté áte nén aá melē níme Yesue ápééné métómé melē níme ménsēbē abé. Alúmté-é áte ámpē nén aá bééhüntē nlem nén bán Dyöb déelónédte akag áde ábágé. A melē mé'sō níme Dyöb démwēē ne ábē bad mbwiined ne Mosēē, beprise bōō bébágé'áá Dyöb mendē á nló ní bad. Bonj bōōb, Yesue mó adé mod a títé a bad ne Dyöb abé-'é prise ambáambáa awe atómé bekal bé'dáádəŋ bé' bōōd, atóm ángel, atóm-me káəŋne Mosēē, áyāle eche yāl chən chōō ámbēē néē mendē, ngen póg ne ngen ésyāāl. Höm áde ádíí Atómténé Asánj tómaa höm áde beprise bé' bōōd bébágé'áá mendē á nló ní bad, mendē níme ábágé-'e mékwógnédé.

Nkabted n kálag

Krístəə mó alúmté bad ngáne Dyöb ákóó abé 1.1-3

Krístəə atómé ángel 1.4-2.18

Krístəə atómé Mosēē bó Josua 3.1-4.13

Krístəə adé prise awé atómé beprise bésyāāl á mbyaa níme Levi 4.14-7.28

Melē níme Krístəə rítómé melē mé'sō 8.1-9.28

Mendē níme Krístəə ábágé rítómé mendē níme beprise bébágé'áá bōōd 10.1-39

Adúbe atómé chōm ésyāāl 11.1-12.29

Abé áde áwógte Dyöb menyinje 13.1-19

Mekáne mé asóg 13.20-21

Meləntən mé asóg 13.22-25

Dyöb áhóbe wée bad mbwiined ne Mwän

¹ Se' bōōd, Dyöb dénhōb wée ábəd betaa, anláá bekal bé'dáádəŋ mam áláa bó. Anhób áwāb ngen ne ngen, ábenléd-te menzii híin áhób áwāb. ² Bonj á e'pun bé asóg hén, ahóbe wée syānē, álāngē awe Mwän mam áláa syānē. Wée ane Mwän dōō Dyöb ápóó bonj áhagé' nkonj ní mín ne ní sé. Mó-'aá Dyöb átíídé aá mó awóó nhəgtéd rísyāāl. ³ Ane mwän móō adé e'kin-áte bé ehúmé é Dyöb, mó-'aá alúmté syānē ngáne Dyöb ákóó abé. Adíí melemlen néē Dyöb-pe adíí. Ngíne e eyale é nsāl éché ane Mwän ebelé mekan mésyāāl mékag á'sō ngáne métəŋgéné abé. Ahúd áde áhúdé syānē á mbéb-te, abelé syānē moosyāāl desáá. Ambíd e nē, andyēé Dyöb á Ngum é ekáá é mbáá ádyöb.

Mwän a Dyöb atómé ángel

⁴ Né-ōō, Mwän a Dyöb atómé ángel. Melemlen nē dōō dín áde Dyöb áchágé mó aá, "Mwän" atómé dín adāb á "ángel." ⁵ Dyöb dééhōbēē wée ángel ké póg mbéd aá,

"Edíí awem Mwän,
chii, ndíí sóó."

Dyöb dééhōbē' aá wée ángel ké póg aá,

"Mēbē Sáá,

mó-'é abé awem Mwän."

⁶ Bonj Dyöb ádehōb aá mólóme' awe Mwän a'só á nkōŋsé-te, anhób ámpē aá, "Ángel échéem ésyāāl étəŋgéné mó edúbé abe."

⁷ Anhób təŋgene ángel pen aá,

“Abel éche ángel édé néε epub.
Eché Angel éche édé abē bembālede,
abelé édii néε muú nīme rīchodne’.”

⁸ Bon Dyōb dénhāb tāngene Mwān aá,

“A-Dyōb,
weékamlén á ngíndé ne á ngíndé.

Weékamlén ábōη bad nyaa echē etāngéné.

⁹ Edáá mam nīme métāngéné, ékōō-ε mam nīme méeboo.

Né-’aá akáá bon Dyōb, ádon Dyōb,

ápwēd we abē etōgnén tómaa baásyāal ábe nyāābōō nyédé,
ápwēd-te we abē menyīnge tómaa baásyāal ábe nyāābōō nyédé.”

¹⁰ Dyōb áhóbé ámpē aá,

“A-Sāη we-εé ehagē nkōηsé se á mbooted,
nkōη mī mīn-ne ndii abwóg áde éhāgné échoη ekáá.

¹¹ Abē bwēm é’syāal bépē á asóg, bon we pen weébē abē ne abē.

Abē bwēm é’syāal bémaá ásē néε mbóté.

¹² Weényag bó áte ngáne bényagēé mbóté,
weéhāηlén-ne bó áte ngáne béhāηlanné mbóté.

Wēη we pen wēbē ebé melemlem, ádon alongé-ε déewōngé asóg.”

¹³ Dyōb déelāngēē ángel ké póg mbéd aá,

“Dyεé me é ekáá émbáá hén
káāη ne á pónde eche mébenle
bon ékōgtéd ábōη bad bé ekōyí ámīn ne mekuu.”

¹⁴ Cheé-ō ángel edíí? Edii e’daádaη abē é’benle Dyōb. Dyōb álóme-ε bó áwōηgen bad ábe békūd e’soosōη.

2

¹ Né-ōō ngáne débíí nīmén mekan, detāngéné kéchéé éche déwógé nlém asum áyāal ábel bon deépānē’ nzii. ² Mekan nīme Dyōb dénlāā’ é ángel aá éláa ábēd betaa ménwōη ngine. Bad bésyāal ábe bēnkēnhíd nīmé mekan, ábe bēnkēmbēl-le ngáne nīmé mekan méhóbé’áá, bēnkūd nkōgsen nīme bēntāngēnnē akud. ³ Chán-nō nyéwémtné bán dehele debíd nīmén nkōgsen áte nzé deewōηne nkalanη mī bwām pónde? Mmē nkalanη mós-’aá nīpēene’ enén ndín e e’soosōη. Sāngú Yesue mwēn mós asébpé bad akale tāngene ábén e’soosōη. Bad ábe bēnwōg-ke mam nīmé ánhōbpē, bēmbēl syáné denyín nén bán méde mbále. ⁴ Dyōb dōmpē dénlūméd syánē áte nén aá nīmé nkalanη nídē mbále. Ambel nē alúmed áde álúmté e’chemléd, mekan mé menyáké ne menyáké hīin. Alnúlmed nē ámpē ne mekan nīmē bad bēbélé’áá á ngine e Edáádaη éche Esáá éche Dyōb dēmbéé bó. Dyōb dēmbē bad Edáádaη éche Esáá ngáne ébonnéde mós.

Ane awē alyágte syánē akud e’soosōη

⁵ Saké ángel chōō Dyōb ábānné aá ékamlén nkōηsé mékōōlē nīmē séhóbéé bán mépē. ⁶ Bon éténlédé hōm ahóg á kálag e Dyōb pen nén bán,
“A-Dyōb, cheé moonyonη ádíí awē éwōηné pónde?
Cheé mwān a moonyonη ádíí éche ekáá bon énoné mós?

⁷ Ayāle e esōη é pónde, wembēl enkēmpaá ángel. Wēbané mós á atii dé ehúme ne edúbé.

⁸ Wembē mós ngine ákamlen chōm ésyāal.”

Abē adé ebágé mós ngine ákamlen chōm ésyāal, álúmté’ bán chōmchōm éesaá éche éesé ásé e nkamlen nīmé. Kénéé edíí-’aá nē, deenyínéé bōōb nén bán chōm ésyāal édé ásē eché. ⁹ Bon denyíne’ ngáne Yesue ádíí. Ayāle esōη é pónde Dyōb dēmbēl enkēmpaá ángel. Bōōb, Dyōb ábágé mós ehúme ne edúbé

née kâh áyãle metake nîme ákúdê ne kwééd eche áwédé. Dyôb álúmté syánê nîmê nsímé awé áde Yesue áwédé á nló ní bad bésyãál.

¹⁰ Bwêm é'syãál é'díi é' Dyôb, mós-'aá anône' bós. Ngáne édíi nén bán Dyôb áhede' aá bad híin békud etál ábê ábe bán, békud-te ehúmê, embê mbonj nén bán ábel mod awé ásalé bós nzií ákud metake. Nê débêl ákwognéd ábê mod awé ábêl bonj bad békud e'soosonj. ¹¹ Yesue awé abele' bonj bad bésánj, ne bad ábe bésáá, bós moosyãál bédíi bán bé Sáá nhóg. Né-'aá ákáá bonj Yesue eekwágé' áchag bós aá baányanj. ¹² Eténlédé nén bán anláá Dyôb aá, "Méláá ábêm baányanj ngáne ádonj dín ápédé abé. Mékên wê nzé syáábôw séládné hóm ahóg."

¹³ Anhób ámpê aá,

"Mésúm nîmêm nlém ne Dyôb."

Anhób-pê ámpê aá,

"Mê nén, syáábe bán ábe Dyôb ábágé me."

¹⁴ Ngáne édíi nén bán ábê bán bé Dyôb bédíi baányonj ábe békúó ekob é yál ne mekií, Yesue ámpê antéd yál e moonyonj née bós. Ámbel nê ábel bonj kwééd eche ánwêé ébóded ngíne eche Satane awé abele' bonj bad békúó. ¹⁵ Awé áde ánwêé áhúdê bad á mehanj ábe bémbe betân á alonjé ádáw ásyãál áyãle mbwóg ní kwééd. ¹⁶ Enyínnédé bwám nén bán sake ángel ánhyéé awónjen. Bonj ámpê áwónjen bad bé mbyaa nîme Abrahami. ¹⁷ Né-óó éhédnádtáá nén bán Yesue ábê melemlem née baányonj á menzií mésyãál ábel bonj ábê prise ambáámbáa awé awóó nlém ní ngól, abé-'e mod awé béhele bésúm nlém áyál. Ábele áde ábênléé Dyôb, ábélé Dyôb álagsan bad mbéb. ¹⁸ Ngáne édíi-'aá bán mwên antág, ákud-te mekágsen, awónjan bad nzé bédé á mekágsen-té.

3

Yesue atómé Mosee

¹ Né-óó a-baányanj, nyé ábe Dyôb áchénlé ábê ábê bad, nyénône' Yesue. Mós adé mbapêe awé Dyôb álómé, abé-'e Prise ambáámbáa a mekan nîme séhóbé bán sédúbpé. ² Dyôb dèmpwêd mós, ábênlé-'e Dyôb ne nlém nhóg melemlem ngáne Mosee ábênlé'áá Dyôb ne nlém nhóg á abum á ndáb á Dyôb. ³ Mod awé alóó ndáb, bébelé bébe mós edúbé tómaa ndáb eche álóó. Melemlem nê dós Yesue ákwógnédé ákud edúbé éche étómé edúbé éche Mosee. ⁴ Ndáb téé ewóó mod awé alóó chós. Bonj Dyôb dós alóó chóm ésyãál. ⁵ Mosee abédé mbáledé á abum á ndáb á Dyôb, awé abênlé'áá Dyôb ne nlém nhóg, álúmté' bad mam á'só é' pónde nîme Dyôb débênlé. ⁶ Yesu Krístæ pen abéde Mwán a Dyôb, ákamlán-ne abum á ndáb á Dyôb ne nlém nhóg. Syánê ámpê dedíi bad bé abum á ndáb á Dyôb nzé éde nén bán dedé déchánédé, desumé-'e nlém ne chóm éche débééné kúmbe, éche désúme-'e nlém áyál.

Elébé ne bad ábe bédúbpé

⁷ Né-óó, nyéwóg chóm-éé Edááðanj éche Esáá ehóbé. Ehóbé aá,

"Chii nén nzé nyéwógé ehób é Dyôb,

⁸ nyéewúéné' Dyôb nló áte ngáne ábên betaa bénwüennê Dyôb nló áte á pónde échê bénkunnénné Dyôb yál.

Bénkunnén mós yál

á pónde eche békágé mós é ehyánge.

⁹ A ehyánge wê, bénkág me,

bényín-ne mam nîme núbélé é etún é móom mé mwë méniin.

¹⁰ Nê dós dènkâh bonj nííin ene nyonjel e bad bonj nhób méé,

'Awab nlém-té, bétamnad,

bééhíde-'aá nzií echêm.'

11 Né-óó, menlɪŋ, mmwé-'e melɛ meé
 'Béesónlé áwèm abwóg dé nkóme-áte mbéd.' "

12 A-baányanɪ nyétéd pónéd ábel nyé modmod nyéewóó nlem mé mbéd nime méédúbpé' Dyób, ábel boŋ nyéétéd té Dyób áde áde á alongé. 13 Boŋ pen nyéwéde' nhóg ne aníní nlem á abum epun téé, ngáne éché epun échágnédé bán "Chii", ábel boŋ mbéd méedogé nyé modmod áwúen Dyób nló-áte.

14 Syáné dedii mod nhóg ne Yesu Krístəə, nzése delyəgé dechəŋnéde káəŋ ne á asóg ne mekan nime désébpé adúbe tɔŋgene Dyób. 15 Demaá anyín nén bán éténlédé á kálag e Dyób nén bán,

"Nzé nyéwógé ehób é Dyób,
 nyéewúéné' Dyób nló áte
 ngáne ábən betaa bənwúənné Dyób nló áte á pónédé eche bənkunnénne
 Dyób yəl."

16 Benzébádé bənwóg ehób é Dyób boŋ bəkunnén Dyób yəl? Abé bad bəsyəəl, saá bad ábe Mosəə ámbidənné á Egipto bəbédé-ye? 17 Benzébádé Dyób dənliin-naa é etún e móom mé mwé ménin? Saá bad ábe bəmbəl mbéd bóó bənnaa ndim é ehýəŋge-ye? 18 Benzébádé Dyób dəmwəə melɛ áá béesónlé áwe abwóg dé nkóme-áte mbéd? Saá bad ábe bəkəmbəl ngáne áhédé'áa-ye?

19 Né-óó, denyine' nén bán, bənkənhenlé asól áyale bənkəndúbéé Dyób.

4

Nkóme áte nime bad bé Dyób bəkudté

1 Ahób áde Dyób dənħəbpə áá syáné dəsəl áwe abwóg dé nkóme-áte ádii étyéémé. Né-óó dətéd pónéd ábel boŋ nyé modmod eebóó' asól áhed. 2 Syáné ámpé dewógé nkalaŋ ní bwám melemlem ngáne bómpé bənwógkə. Bənwóg mímé nkalaŋ ní bwám boŋ ménkənwóŋgənné bó ne awóŋgen dən áyale nén, bənkəndúbéé mó. 3 Bəəb-əóó, syáné ábe dedúbé mímé nkalaŋ, desóle' áde abwóg dé nkóme-áte. Boŋ ne bad ábe bəédúbpe pen, Dyób dənħəb áá,

"Menlɪŋ, mmwé-'e melɛ meé,
 'Béesónlé áwèm abwóg dé nkóme áte mbéd.' "

Anhób nə, kénéé édíí bán amməd nime nsón amad se áde áhágé nkóŋsé, abwóg dé nkóme áte dəmməd-te abé. 4 Eténlédé á kálag e Dyób tɔŋgene epun éche élónténé epun saámbé nén bán, "Dyób dəmməd nime nsón. Né-óó ankómé áte epun éche élónténé epun saámbé." 5 Eténlédé á kálag-té wə ámpé bán Dyób áhóbé áá,

"Béesónlé áwèm abwóg dé nkóme-áte mbéd."

6 Né-óó, etəl édíí ébágnédé donje á bad ásól á hóm dé nkóme-áte. Boŋ bad ábe bənwóg nkalaŋ ní bwám se' bóóó, bəkənhenlé asól, áyale nén bəkəmbənlé mekan nime Dyób dənlaa' é bó áá bəbəl. 7 Nə dəmbəl, Dyób dəmpwəd epun émpəe, áchəg-kə chó áá "Chii." Anhób nə etún é pónéd ámbid éché ábəd betaa bənkəmbənlé ngáne ánhəbpə áá bəbəl. Anhób nə mbwiined ne e'yale ábe Dabidə ábe mímáá nyé atele nén meé,
 "Chii nzé nyéwógé ehób é Dyób,
 nyéewúéné' Dyób nló-áte."

8 Nzé émbə nén bán hóm áde Josua ánkəənné bad dáo dənkoŋ hóm dé nkóme-áte abé, né ámbid e pónéd Dyób dənkhəhəbpə tɔŋgene epun émpəe. 9 Né-óó hóm dé nkóme-áte áde áde nənŋáne nkóme-áte nime Dyób dənkwəə áte áde ámáá nkóŋsé ahəg ályágé ásine ábə bad. 10 Kénzéé awé asólé á abwóg dé nkóme-áte á Dyób, akómme áte áyale amadé nime nsón, melemlem ngáne Dyób dənkwəə áte áde ámáá nkóŋsé ahəg. 11 Né-óó syáné déwan áte dəsəl áde abwóg dé nkóme-áte, ábel boŋ syáné modmod deebóó asól áhed. Deehidé'

mekuu níme bad ábe békembël ngáne Dyöb dénhöbpë. ¹² Debíí nén bán Eyale éche éhúú ne Dyöb, édé alongé, édé-’ε ngíne. Ekóbpe’ tómaa páá e nsál nibe. Esóle’ mod áte kááj se á mbom ní ngob e yäl ne edásdáj. Esóle-’ε mod kááj se á meböñ mé yäl ne á e’hid-të. Echë eyale écheme’ mewémten mé mod ne kéchéé éche mod áhédeé abel. ¹³ A e’só é’ Dyöb, chömchöm éesáá á e’koñnéd. Chöm ésyāäl édé á täl e ékwéε. Dyöb dō-’áá détāñgéné mekan mésyāäl nímé débéléé aláa.

Yesue adii ndāle e prise ambáambāa

¹⁴ Né-ōó, ngáne déwóó Prise Ambáambāa, Yesue Mwān a Dyöb, awë akii ámín á’só é’ Dyöb, déchāñned adúbe áde désúmé nlém áyāl. ¹⁵ Awesyáné Prise Ambáambāa asóñténé mechínzé níméd, áyāle nén mómpë ankúd melemlém mé mekágsen níme dékudeé á menzii mésyāäl, boñ kénë, enkēbenlé mbéb. ¹⁶ Né-ōó ne e’sum bé nlém désíde benben ne atii dé nkamlen á Dyöb áde ábāge nsimé. Deewógé mbwóg ké nhóg. Débel nē ábel boñ Dyöb áwóg syáné ngól, ábāg-ke syáné nsimé nímé mewōñgān syáné pónde téé eche détōgnéné nwōñgen.

5

¹ Prise ambáambāa téé awë Dyöb ápwédé átínté e bad, ápwéde mó ábele mó á dín áde ábë bad. Ane prise móó akobe’ mende wéε bad boñ ábagé mó wéε Dyöb nēε nde ne mende ábel boñ Dyöb álagsen bad mbéb. ² Ahele bad yäl acheden ábe bépane’ nzii áyāle béébíí’ε chöm éche bébeleé áyāle nén mwēn ámpë adii moonoyō awë awóó mechínzé mé ngob e yäl. ³ Nē ábélé átāñgéné nēε ábagéé mende káájne áyāl e níme mbéb mēn, ábagé-’ε áyāle mbéb ní bad. ⁴ Modmod mwēn eéhēlēε-se ábe yäl edúbé é prise ambáambāa. Dyöb dōó ápwéde’ mod ábë prise, melemlém ngáne ámpwédte Arōne.

⁵ Melemlém nē dō-’áá Kristāe mwēn enkēnchágédté yäl ábë prise ambáambāa. Dyöb dōó démpwed mó. Dyöb dénlāá mó áá, “Edii awem Mwān. Chii ndii Sóó.”

⁶ Nē ádé á kálag e Dyöb hóm démpëe bán Dyöb dénlāá mó áá
“Wéébé prise ábe ne abé,
nēε Melkizedege.”

⁷ Ade Yesue ábédé á nkōñsé, akánné’áá, ácháā Dyöb, áchyéé’ awé á ngíne, mésođ mébíde’ mó á míd. Akánné’áá wéε mod awë ahele ásoñ alongé áde. Dyöb dénwōg mó mekáne áyāle anwōñ mbwóg ní Dyöb áte. ⁸ Kénéε ábédé Mwān a Dyöb, an’yógé áwōgen Dyöb mbwiined ne metake níme ánkudté. ⁹ Dyöb démbël ankwognéd abé-’ε prise ambáambāa awë akwōgnéde, ábel bad ábe béwōgne mó békud e’soosōñ ábe é’dé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁰ Dyöb démbané mó á atii áá mó adé prise ambáambāa nēε Melkizedege.

Elébé ábel mod eétedté adúbe

¹¹ Nwóó mam hiin áhób tāñgene ádén atón. Elénlé me áte ngáne mébenlé boñ nyésóñtén mó, áyāle nén nyéewámsánné dyam asóñten. ¹² Nhóbe nén áyāle nén nyéntāñgén bad abé hōob ábe béyágte’ bad bémpëe. Boñ nyédui nyéhednad ámpë bán mod ayáged nyé mam níme nyémmadté abii tāñgene nkalan ní Dyöb. Nyédui nyéde nēε bán bé nkáál ábe béhednad abii saké ndyééd. ¹³ Kénzéé awë adii amwáa’ abii, ádui nēε nkáál. Eéhíí’ε mboñ ne mbéb. ¹⁴ Ndyééd pen edii áyāle bad ábe bémáá akwog. Mod ambáá adii mod awë ayággké, awë amēnténé-’ε mboñ ne mbéb abii.

6

¹ Né-óó dékεene adúbe á'só nēngáne bad ábe bémáá dyam abii. Deetāngeneé néé détédeé pónde ámpé áyáge mam níme bēn'yāgedtē syānē tāngene Krístæ se á mbooted. Demmād ayáge, debíi-'ε nēn bán bad bētāngéné békúné mbíd, bētēde ábel dé mekan mé mbéb níme mépεene' kwéed. Demmād-te abii nēn bán bētāngéné Dyób adúbe, ² bēyāgtē bad tāngene edusen* ne tāngene abán á bad mekáá á nló. Debíi-'ε nēn bán bētāngéné bad ayáged tāngene mpuu ne tāngene mbakú e nkáásé echē ēbē abé ne abé. ³ Deéte dté rímén mekan. Dékag á'só nzé Dyób abáge etál.

⁴ Nhóbe nēn áyāle nzé bad bētédte ádab adúbe, mod éehēlēē-se ápēēn bó ámbíd ámpé, bētēde nímab mbéb bétimēn Dyób. Nhóbe bad ábe bēnkūd e'nyínen bé ekide, bēwóglén nnam ní Dyób, békūd-te Edaádāy éche Esáá néé bad bēmpēe. ⁵ Bēwóglénē e'boj bé eyale é Dyób, bēnyín-ne ngine echē ēbē á pónde eche Dyób dékamlénné. ⁶ Nzé ábē bad bémáá-'ε nímé mekan anyín boj bétíme bētédte ádab adúbe, mod éehēlēē-se ápēēn bó ámbíd ámpé áte de mbéb áhíd Dyób. Abāy áde bēbáa'ε Mwān a Dyób áyāl, ébelé ébē'byánán bēbomme' mós á awog ámpé, bēkwāgtē-'ε mós á'só é' bad bēmpēe. ⁷ Ndóob eche mbúú éyógké achóoted boj mendíb mészál áse, ebele bwēm é'kwog bwām. Abé bwēm é'belé é'wōngān bad ábe bēwéné bó. Né álúmte bán Dyób ánamte' ene ndóob. ⁸ Boj nzé ene ndóob ekwogte' mekd ne e'sum bé mbéb bēmpēe, né eesáá dyam de abelen. Né kóōy ne á asóg bēhyāād-te chó.

⁹ A-baányan, kénéε rílángeé nyé nēn, ndúbpé nēn meé nyébele' mekan nyaa eche nyékudtē mekan mé bwām mé e'soosoj. ¹⁰ Dyób ábele' nímé mekan nyaa eché etāngéné. Eéchatánne nsón ké nhóg níme mod ábélé, ééchatán-naá edānge éche mod álúmté mós ngáne nyédii nyébenléé bad bé Dyób bēmpēe. ¹¹ Mmēd nlém nídii nēn bán nyé mod téé nyébé nyéwōy ene kán káōy ne á asóg ábel boj nyékude' chóm ésyāāl éche nyésúmé nlém áyāl bán Dyób débe nyé. ¹² Sééhēdeé bán nyébé bad ábe bēehedé chómchōm abel. Boj séhede' bán nyébé bad ábe bēhíde' mekuu níme bad ábe bēwεen áyāle bédúbpé Dyób. Eché ndín é bad ékūd chóm ésyāāl éche Dyób áhóbé áá móōbē bó.

Dyam áde Dyób áhóbé déehidté áse

¹³ Se' bósd áde Dyób dénhōbpé áá móōbelé Abrahamε dyam, ammwé melē áá móōtāngēnē áde akag alóned. Ade dīn dēn dōó ámmwēenné melē áyāle nēn modmod eebédeé awé atómé mós awé áhélé'áá-se amwé melē áwe dīn.

¹⁴ Anhób áá,

“Nhóbé nēn meé, ntāngéné we anamed,
mēbēl-le nímōy mbyaa nībūú áte bwāmbwam.”

¹⁵ Abrahamε anwεsén ásūm-me nlém, né-óó ankūd chóm éche Dyób dēmbéénné mós akag. ¹⁶ Nzé mod amwág melē abenlad dīn áde mod awé atómé mós. Mpentēn ké ríhéé-'ε nímé bad bēwóō'ε, melē móō méyānle'. ¹⁷ Dyób áhédé'áá ábē bad ábe ámbéé akag alúmed áte nēn áá, móōhúdté dyam áde móhóbé áse. Né-óó amwé melē ásoogten akag áde abáge. ¹⁸ Né-óó Dyób abáge syānē mekan mébe nímé méehānlān áyāle Dyób déehelēē-se ákal metóm. Abagé syānē akag, amwé-'ε melē. Abelé nē ábel syānē awé dekií áwé ábel ákæā syānē, déwōy e'wéd bé nlém, désūm-me nlém ne mekan níme áhóbé áá móōbē syānē. ¹⁹ Abé e'lyág bé nlém é'dii néé chóm éche ébelé alongé ádēd ásúmnédé, ákoñéd-te. Ebé e'lyág bé nlém bóó békōy boj detóm abad dé

* **6:2** Edusen: eché edusen énkémbáá edusen eché bédúsánáá bad ábe bédúbpé Krístæ bēnp:n. Bad bé Israel bómpé bēnwōy elem éche bédúsánáá bad, bédúsán-ne bwēm bēmpēe.

mmwε ámĭn, dépe á abwóg á hōm áde áśáá wée Dyōb ádíí. ²⁰ Yesue mós asébpé asól áhed á nló níme syánē áboṅsen syánē e' dii. Bōob atimé prise ambáámbáa awéd awé adé á ngíndé melemlem née Melkizεδεγε.

7

Melkizεδεγε abédé Prise

¹ Melkizεδεγε abédé kǎn e dyad á Salem, abé-'e prise a Dyōb á Ngum. Ambomén Abrahamε áde Abrahamε áhúε' é á bel ábe ánwū' é kǎn é bad, ánāmēd-te Abrahamε. ² Abrahamε-'e ábe mós akab á bwēm ahóg áfínté mekab mé bwēm dyóm níme ánhūēnnē á bel. Dyam dé'sō, dĭn á Melkizεδεγε á ehōb é Hibru ádíí bán, "Kǎn eche ebele mam níme nítǎngéné." Atón áde álonténé mébe ádíí bán "Kǎn e Salem," awé adé "Kǎn e nsan." ³ Eetenledé hōmhōm nén bán Melkizεδεγε anwōṅ sáá, ké'ε mbyaa. Béetele-'áa ngáne béchyáá mós, ké'ε ngáne áwédé. Adii prise á ngíndé ne á ngíndé melemlem née Mwán a Moonyōṅ ádíí Prise á ngíndé ne á ngíndé.

⁴ Nyéṅone-ōó nyaa e ndale e mod eché Melkizεδεγε abédé. Abrahamε, sáá ambáá awéd, ambé mós akab ahóg áfínté e mekab mé bwēm dyóm níme ánhūēnnē á bel. ⁵ Mbéndé e Moseε ebagé kunze nén bán bad bé mbyaa níme Levi ábe bédé beprise békobe' akab á bwēm ahóg áfínté e mekab dyóm téé, wée ábáb bad bé Israel, kénée émbēē bán bōmpē bébédéε mbyaa níme Abrahamε. ⁶ Melkizεδεγε enkēmbídté á mbyaa níme Levi, boṅ kénē ankōb akab á bwēm ahóg áfínté e mekab dyóm wée Abrahamε. Annaméd-te Abrahamε, Abrahamε awé Dyōb dēmmadté akag abε. ⁷ Ebyééné nén bán mod awé anamte' mod atómé mod awé ánámte. ⁸ Bōob-pōó, prise eche ébídé á mbyaa níme Levi ábe békobe' akab ahóg áfínté e mekab mé bwēm dyóm, bésyāḷ bédii baányon ábe bēwág. Boṅ Melkizεδεγε awé ankōb akab ahóg áfínté e mekab dyóm, adii mod awé eewéde, ngáne kálag e Dyōb élūmteε. ⁹ Dehele dehōb bán Levi awé akobé'áá mekab wée bad mwēn ámpē abagé akab wée Melkizεδεγε mbwiined ne sáá ambáá Abrahamε. ¹⁰ Dehele dehōb nē áyāle nén, áde Melkizεδεγε ákíí Abrahamε abomen, né béechyāá' é Levi.

¹¹ Dyōb démbé bad bé Israel eche mbéndé á pónde eché bad bé túmbé e Levi bébédé beprise á along á Israel. Nzé nsón níme ábe beprise bébélé'áá ménkwognéd ábel bad békobned á'sō é' Dyōb, né nzom enkēmbáá eché prise ampée ábideé née Melkizεδεγε awé eebíde á mbyaa níme Arone.* ¹² Nzé mpwēdtéd mé beprise rĭhǎṅléné túmbé, né mbéndé chōmpē etǎngéné ahǎṅlen. ¹³ Mod awé rĭhóbeé mímén mekan áyāl, ambíd á túmbé empée. Modmod eebíde-'áa awe túmbé mbéd awé abelé nsón níme prise. ¹⁴ Ebyééné nén bán Sǎngwée awéd ambíd á túmbé e Juda. Moseε enkētúbpé dĭn ním áá beprise bédii á túmbé e Juda.

Yesue adii née Melkizεδεγε

¹⁵ Dyam áde dehōbé tǎngene ahǎṅlen á mbéndé ábúdé anyĭnned ne abíd áde prise ampée ábídé née Melkizεδεγε. ¹⁶ Saké mbéndé é baányon chōó émbēl boṅ abé prise. Boṅ adé prise áyāle awóó ngíne ábé á alongé abé ne abé. ¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Edii prise á ngíndé ne á ngíndé, melemlem née Melkizεδεγε."

¹⁸ Nzé denṅné pēd póg, Dyōb ásídté mbéndé é' bōód á nkag, áyāle énkēnwū' é áte, énkēnkwógnéd-taá. ¹⁹ Debíí nén bán mbéndé eébeḷēε-se chōmchōm ébé

* 7:11 Arone: Arone ambíd á túmbé e Levi. Mós abédé prise ambáámbáa e'sō e bad bé Israel.

ngáne étáŋgéné abé. Nzé denané-'e pɛd enínií, chòm é bwám épédé échè ékás bon dewón e'lyóg bé nlém. Chó-'aá épeene syánē benben ne Dyöb.

²⁰ Dyam démpēe áde débíí ádíi nén, Dyöb démwē melē aá Krístā ābē prise abé ne abé. Bon áde bēmpwēdtē beprise bēmpēe, Dyöb dénkémmwáá melē ké nhóg. ²¹ Bon áde Dyöb ápwédé Yesue prise, anhób aá,

“Sáŋgwéé amwédé melē,
éehúd-taá nímē melē ásē,

aá,

“Edii prise á ngíndé ne á ngíndé.’ ”

²² Mmē melē mélúmte nén bán Yesue mós adé e'chemléd ábē é'lúmte syánē nén bán melē níme Dyöb ámwédé méehídtéé ásē. ²³ Beprise bé' bōód bēmbuú áte áyāle nén kwééd ebélé'áá béehēle'áá nsón akēen á'sō. ²⁴ Bon ngáne Yesue ádíí á alongé abé ne abé, ābē prise á ngíndé ne á ngíndé. ²⁵ Né-óó, Yesue akwōgnédé áson alongé á bad ábe bēpag wēe Dyöb áwe mbíd. Akwōgnédé áson bó ne ason ásyāāl áyāle nén, adé á alongé pónde ésyāāl ákánndé bō.

²⁶ Ehédnádtaá nén bán déwōŋ ene ndín e prise ambáámbáa awē asáá, mod ééhēlē se ahób mós awusé ké hóg áyāl, eewóó' é atón á mbinde ké hóg á yāl, awē apágnédé bad bé mbéb áyāl, bēbānē-'e mós ámín e atii dé nkamlēn ámbáá.

²⁷ Eesaá née beprise ábíníí ábe bétáŋgéné bēbage mendē epun-té. Abē beprise bésébpē mendē abē áyāle nímab mbéb, bon bēbagé mendē áyāle mbéb ní bad bēmpēe. Bon Yesue ambē yāl née mendē áyāle mbéb ní bad. Ambēl-lē nē ngen póg ne ngen ésyāāl. ²⁸ Mbéndé epwēde baányon ābē beprise bēmbáámbáa. Baányon bēbele' mewusé. Bon Dyöb démpwédé awe Mwán ne melē áde ámáá mbéndé abe. Abelé-'e ane Mwán akōbnédé á ngíndé ne á ngíndé.

8

Yesue mós adé syánē prise ambáámbáa a melē mékōōlē

¹ Atón áde sékoo' é ahób ádíi nén; dewóó ene ndín e prise ambáámbáa awē adyé é ékáá émbáá é atii dé nkamlēn á Dyöb á Ngum ámín. ² Abenle' Dyöb wēe bwēm ábē é'sáá é'díí á hóm áde ákóó ebem é Dyöb abé. Sāŋ Dyöbē mwēn mōó alóó échē ebem, saké baányon.

³ Bēpwēde prise ambáámbáa téé ábe Dyöb nde ne mendē mé elém. Né-óó, anén prise ambáámbáa mōmpē atáŋgéné chóm awōŋ éche ábēé Dyöb. ⁴ Bōób-póó, nzé émbē nén bán ambé á nkōŋsé, né éebáá prise ne abé dēn, áyāle nén beprise bédé ábe bēbage Dyöb mendē ngáne mbéndé éhédeé. ⁵ Nsón níme ábē beprise bēbeleé ndíi née e'chemléd ne edííŋŋe é' mekan níme méde ádyöb. Debíí nē áyāle nén, áde Mosēe áhóbé aá mólōo' ebem é Dyöb, Dyöb dénsím mós etúu áte aá, “Nín nén wēe mólōó chóm ésyāāl á yāl é échē ebem nyaa e nlóŋtéd eche rílúmté wē á mbōod mín.” ⁶ Bon bōób, nsón níme prise níme bēbágé Yesue rítómé nsón níme ábē beprise bé' bōód. Melemlem nē dōó nchemtēn níme Yesue ápééné áfínté e Dyöb ne ábē bad, rítómé nchemtēn mé'sō níme bēmpēénné, áyāle nén, Dyöb ábágé bad akag aá mósōbē bō bwēm é' bwám.

⁷ Nzé émbē nén bán melē mé'sō mēnkwoŋnéd ábel bad békobned á'sō é' Dyöb, melē mémpēe méehédnad-taá. ⁸ Bon Dyöb dénnýn awusé ne ábē bad, anhób-pe aá,

“Me Sáŋgwéé nhóbe' nén méé e'pun é' bín é'húe

áde mémwēē melē mékōōlē

ne bad bé Israel

ne bad bé Juda.

9 Mmē melě méebáá nēe melě
 níme mémwēē
 ne ábáb betaa
 áde ríchánjé b́ó á ekáá
 bon mbídén b́ó á alonj á Egipto.
 Bénkēnhídté nímē melě.
 Né-óó, menhúd b́ó díd áyāl.

10 Dyōb áhóbé ámpē aá,
 Mē Sánjwéé mē-éé nhóbe'.
 Bōob-pōó melě níme mémwēē ne bad bé Israel
 á pónké echē ehúe' á'sō médií nén:

Mābēl bébii échēm mbéndé,
 béwōn'-e nlém áhíd ch́ó.
 Mēbē ádab Dyōb,
 b́ó-ε b́ébe ábēm bad.

11 B́ó modmod éeyágédté waáb,
 modmod éeláá'-aá mwányan nén aá ábii Dyōb,
 áyāle b́ó moosyáál bébii mē,
 bootya bésad, kááj ne bémáá.

12 Mēélagsén nímab mbéb,
 méekamtén-naá nímab mewusé."

13 Ahób áde Dyōb áhóbēé tǎngene melě mékōālē, álúmte' nén bán abelē melě
 mé nchun rítómé pónké. Chōm kéhéé éche étóme pónké, éche échune'-e,
 mwámpin ní pónké éebáá ámpē ne abé dēn.

9

Abēle á Dyōb dé ekob éyāl ne abēle á Dyōb dé Edáádaj

1 Bōob-pōó, kááj ne melě mé'sō ménwōn mbéndé éche béhídé'áá ábēle
 Dyōb, b́énwōn-ge abwóg á hóm á nkōjsé wéē bebénlé'áá Dyōb. 2 Bénlōn ebem
 éche énwōn tonj ébe. Tonj echē embé á'sō béchágé'áá ch́ó bán Hóm áde Asáá.
 Atii dé etrukánj ábédé áwēd-te, tébelē abé, ne ewēle éche bebágé Dyōb mendē.
 3 Abad démbē áde ákábé tonj e'só ne tonj embíd áte. Ene tonj eche ebédé ámbíd
 e abad béchágé'áá ch́ó bán Hóm áde Atómténé Asánj. 4 A tonj-tē wē, menyán
 níme bebénlé gól níme béhyánté'áá e'twé ámīn ábe Dyōb edúbé mébédé
 áhed. Ntyág níme béchágé'áá bán ntyág mé melě mómpē mbédé áhed. Mmē
 ntyág b́enkūtēn mó pēd ésyāāl ne gól. A ntyág-te wē, apom á gól áde ábédé
 mána áte abédé áwēd-te. Ntónj níme Arōne níme ménkōg byaa, mbédé áwēd-
 te. E'pēd é' meláá é'be ábe b́entēnlé mbéndé áyāl b́ōmpē é'bédé áwēd-te. 5 A
 ntyág mīn wē, bwēm é'bédé é'be, ábe bebélé á nwágén ní ángel, ábe é'lúmté'áá
 ehúmé é Dyōb. Mepab níme ábē bwēm ménkūtēn ebéd é ntyág wéē ábédé
 hóm dé alagsen dé mbéb. Bonj ábē bwēm é'syāāl deéhelēē-se dékōn b́ó ahób
 bōob.

6 Bémáá'áá chōm ésyāāl anabe bonj, beprise bésóle á tonj é'sō epun-té bebélé'
 nímab nsón. 7 Bonj príse Ambáámbáa mwēmpen móó asóle á tonj echē edé
 áte. Asóle áhed mwē-té ngen póg. Eesóléé mbéd áde éewanléé mekií mé nyam
 ábe Dyōb mendē áyāl e mbéb nímē ne ní bad b́ēmpēe, níme bebélé ésebán
 bebii bán bebélé mbéb. 8 Edáádaj éche Esáá ébēle nímén mam álúmed syánē
 áte nén aá, abenlad áde dédií débēnladté ebem é nkōjsé, ábélé nzii éesaa
 syánē ápe á Ebem éche Esáá wéē Dyōb ádíí. 9 Echē ebem élúmte mekan
 níme mébēnlad chíi. Elúmte syánē nén bán ndē ne mendē mé nyam níme
 bad bebágé'áá Dyōb, méehelēē-se mébel nlém níme mod awé abage mendē

se ríkélé á abum. ¹⁰ Mmén mbéltéd n̄syāāl n̄n̄n̄ne' dásō adyá á ndyéd, amwé á m̄m̄ ne nyaa é mekan émp̄ee h̄m̄n̄ échē bad bēbélé'áá ásaad yāl. Mmē mbéltéd n̄d̄m̄ mbéndé e ekob é yāl nḡn̄, éche émaá á pónde eche Dyōb dēnabéé mam mēs̄yāāl.

Mekii n̄me Yesue m̄s̄o mēdé nde echē esáá

¹¹ Kr̄st̄æ amaá ap̄e. M̄s̄o adé Pr̄ise Ambáám̄baa a mekan mé bw̄m̄ n̄me mēmaá ap̄e. Abele n̄me ns̄n̄ á ebem éche étómé ebem é nk̄ōnsé, élón-ne mbom tómaa ebem é nk̄ōnsé. Saké baányon̄ bēlóó échē ebem. Eesaá ebem éche édé á nk̄ōnsé. ¹² Ade Yesue ásólé á ebem-té w̄e, ansól adé H̄m̄n̄ áde Atómténé Asán̄ ngen p̄ōg ne ngen ésyāāl. Saké mekií mé mbód ne mé nyag ánk̄énné áwéd-te ábe mende. Bon̄ n̄m̄e mekií m̄n̄ m̄s̄o antédte. Ambenléd m̄s̄o ákade syáné á mbébté ábel débé á alongé á nḡndé ne á nḡndé. ¹³ Ngen e's̄o, bétédé'áá mekií mé mbód ne mé nyag, bétéd-te mbumbú é etum é nyag éche béhyánté, bémwagtáád bad á yāl ábe béesaá 'á's̄o é' Dyōb, ábel bésán̄. ¹⁴ Nzé édé n̄n̄ bán mekií mé nyam méhele mēwōn̄ nḡine ábel bad bésán̄, né élúmté n̄n̄ bán mekií n̄me Kr̄st̄æ mēwóo nḡine bw̄ambwam, eche ehele esáád bad. Abagé eche yāl eche eewóo mbéb ké nh̄ōg n̄é mende, ákade syáné moosyāāl. Ambel n̄n̄ á nḡine e Ed̄áád̄an̄ éche Esáá éche édé á nḡndé ne á nḡndé. Mmē mekií m̄s̄o mēs̄ánte syáné n̄lém á abum ábel n̄n̄ deébélé mekan mé mbéb n̄me mépiinéd syáné kwééd. Bon̄ p̄en̄ det̄ānḡéné Dyōb dé alongé abele.

¹⁵ Né-'áá ákás̄ bon̄ Kr̄st̄æ abé mod at̄inté a mel̄ m̄ékāāl̄e ábel n̄n̄ bad ábe Dyōb ápwédé békud n̄nam n̄me méb̄e abé ne abé. Mmē n̄nam m̄s̄o Dyōb áh̄sbé áá m̄s̄b̄é ábe bad. Kwééd echē Kr̄st̄æ áwédé ch̄ō ekás̄ bon̄ n̄n̄ ábenlad. Eche kwééd ekódté bad áse e mbéb n̄me bémbenléd áde mel̄ mé n̄chun m̄ed̄m̄ m̄ékám̄lannáá b̄s̄. ¹⁶ B̄ōōb-p̄ōō, mel̄ m̄ed̄m̄ n̄é n̄lyáge. Pónde ké ehéé áde mod alyágk̄é, étānḡéné alúmed n̄n̄ bán mod awé abele n̄m̄e n̄lyáge amaá awé bon̄ bēh̄id̄e ch̄ōm̄ éche ályágk̄é. ¹⁷ N̄n̄ adé áyāle n̄n̄, á pónde echē mod áwédé d̄ōō n̄me n̄lyáge n̄bágk̄é nḡine. Mēēbágk̄é nḡine á pónde eche mod awe abele n̄m̄e n̄lyáge ad̄m̄ adé á alongé. ¹⁸ N̄e d̄ōō ákás̄ bon̄ ké mel̄ m̄é's̄o n̄me Dyōb démmw̄ē ne baányon̄ m̄enk̄n̄wōn̄ nḡine ésebān mekií mēs̄yōgk̄e. ¹⁹ Se' b̄ōōd, Mosee anláá bad mbéndé ésyāāl éche Dyōb dénh̄ōbp̄e áá bad bēh̄id̄. Ade ámaá b̄ō aláa, antéd mekií mé nyag ne mé mbód, ákumtén ne mend̄b̄. Ambenléd ngen e bw̄el é' h̄is̄ōb ne nyon̄ é mbód éche éyáge', ámwagtéd n̄m̄e mekií á kálag eche mbéndé ébédé áte, ámwagtéd-te bad á yāl. ²⁰ Ade ámaá n̄m̄e mekií amwagted, anh̄ōb áá, "Mm̄én mekií m̄s̄o m̄elúmté' n̄n̄ bán mel̄ mé Dyōb m̄éeh̄ān̄lanné." ²¹ Melemem n̄e d̄ōō Mosee ámmwagtédte n̄m̄e mekií ám̄n̄ e ebem é mende, ne ám̄n̄ e bw̄em é's̄yāāl ábe bēbēnládtáá ábe mende. ²² A mbále, émb̄e n̄n̄ bán á mbéndé, ch̄ōm̄ ké ehéé éche bémwagtédé mekií áyāl ch̄ōō bad bétédé'áá bán esáá. Mbéb-pe mēewóó' é lagsen ésebān mekií mēs̄yōgk̄é.

Kr̄st̄æ eche yāl echē abagé n̄de ch̄ōō ehúde mbéb

²³ Né-ōō, n̄n̄ d̄ōō d̄enk̄ān̄ bon̄ ebem é nk̄ōnsé né bw̄em é's̄yāāl ábe é'dé áwéd-te bésāntē b̄ō ne mekií mé e'lém. Abē bw̄em é's̄yāāl é'bédéé nwágēn mé mekan n̄me mēdé ám̄n̄ n̄me m̄ékōnté abé. Bon̄ ábē bw̄em ábe é'dé ám̄n̄, b̄entānḡēn̄ n̄é bésāntēé b̄ō ne mekií n̄me m̄etómé mekií mé e'lém. ²⁴ Kr̄st̄æ enk̄énsónléd H̄m̄n̄ áde Asáá áde baányon̄ b̄ōb bēbélé, áde áde á nwágēn á h̄ōm̄ áde ákónté abé. Adyōb d̄ēn̄ d̄ōō ánk̄éé as̄l. Ank̄é'-e áwéd n̄ēnḡāne mod awé ah̄ōbp̄e' syáné w̄ēē Dyōb. ²⁵ Enk̄ēnk̄āa-'áá áwéd ábe yāl n̄é mende ngen ne ngen. Enk̄ēnk̄āa n̄ēnḡāne pr̄ise ambáám̄baa ákagk̄é mw̄é téé á

Hõm áde Átómténé Asán ábe mende mé mekií mé elém. ²⁶ Nzé née émbēē, né Krístā antāngén née átagéé ngen ne ngen taase nkõjsé nbootad. Bon chõ-’e énkēmbáá nē. Krístā ampē ngen póg ne ngen esyāāl bõõb áde nkõjsé níkgaké ape á asóg. Ambē eche yāl nēngáne mende áhúd mbéb mí baasyāāl. ²⁷ Nē dõo moonyon asyāāl átāngéné awē ngen póg, bon ámbid e pónde ákud nkáásé ní Dyõb. ²⁸ Melemlem nē dõo Krístā ábágé eche yāl ngen póg ne ngen esyāāl áhúd mbéb mí bad híin. Apē-’e ngen éche élónténé ébe, saké áhúd mbéb mí bad, bon apē áson alongé á bad ábe bésine mó.

10

Krístā ábágé eche yāl ngen póg ne ngen esyāāl

¹ Mbéndé eche Dyõb dēmbēé bad bé Israel ébédéé ngēn nēngáne nwágén mé mekan mé bwām níme méhúe’ á’sõ. Echē mbéndé éehelélé-se ékon syānē alúmed ngáne nímē mekan mébēē. Bepriše bébage’ Dyõb mende abe ne abe, mwē ne mwē-té. Chán-nõ échē ndín é mbéndé eche bébageé échē ndín e mende éhele ébēl bad ábe bédé benben ne Dyõb bésán? Ehelélé. ² Nzé émbē nēn bán bēhélé’áá, né bēnkēnsógké Dyõb mende abe-yē? Né bēnsóg áyāle nēn né bad ábe bébage Dyõb mende bésáá’áá ngen póg ne ngen esyāāl, né béetage’áá-’e áte bán bēbélé mbéb. ³ Bon nímē mende mēn-éé métimé mékamtan bad mwē ne mwē téé nēn bán bēbélé mbéb, ⁴ áyāle nēn mekií mé nyag ne mé mbód méehelélé se méhúd mbéb mí bad mbéd.

⁵ Nēn dõ-’áá dēnkān bon áde Krístā ápédé á nkõjsé-te aláá Dyõb áá, “Saké mende ne nde éhedéé.
Ebõñséné me yāl e moonyon echē mébeé we née mende.

⁶ E’lém ábe béhyánté á menyán, mende-’e ampē níme bad bébageé we áhúd mbéb mí bad, béewõgtēē we menyinje.

⁷ Dõ-’áá níhóbeé meé,
‘Me nēn A-Sán,
mbõñséné ábel ngáne éhedéé
melemlem ngáne étēnlédé áyāl echēm á kálag echõn.’ ”

⁸ Ansébé ahõb áá, “Saké mende ne nde éhedéé saá-kaá e’lém ábe béhyánté á menyán áhúd mbéb mí bad é’wõgte we menyinje” kénéé édíí nēn bán bad bēbélé’áá nímēn mekan ngáne mbéndé e Mosee éhedéé. ⁹ Ambé ambád áá, “Me nēn A-Sán, mbõñséné ábel ngáne éhedéé.” Né-õõ, Dyõb ásidté mende mé’ bõõd á nkag ábel bon átime mende níme Krístā. ¹⁰ Akwēntēn áde Yesu Krístā ákwēntēn ábel ngáne Dyõb áhedéé bon ábe eche yāl nēngáne mende, ábélé syānē desáá á’sõ é’ Dyõb ngen póg ne ngen esyāāl.

¹¹ Nsón níme bepriše bé Israel nídíí átyeem ábe Dyõb mende mehóg ne mehóg epun téé. Mímēn mende mó-’e méehelélé se méhúd mbéb mí bad mbéd. ¹² Bon Krístā pen abagé mende mehóg níme méwóó ngine áhúd mbéb mí bad ngen póg ne ngen esyāāl. Ámbid enē, andyēé Dyõb á ekáá émbáá. ¹³ Áhed-taá ádyéé ásin pónde echē Dyõb dēbenlé bon ákõgtédé ábe bad bé ekõyí ámin ne mekuu. ¹⁴ Áyāle mende mehóg mwēmpen níme ábágé, ábelé bad ábe áhúdé nítab mbéb bésáá nyaa eche elóné mbon.

¹⁵ Edáõdān eche Esáá chõmpē élúmté syānē áte nēn bán nē adé mbále. Enhõb áá,

¹⁶ “Sāngwéé ahóbé áá
‘Mmēn melē móõ syāábõõ sémwēē
á pónde échē ehúe’ á’sõ.

Měbēl bēbīi échēm mbéndé,
mībēl-lē ngáne bēechaténné chó mbēd.’ ”

17 Anhób ámpē aá,
“Méekamtén-naá mbéb
ne mewusé nímāb ámpē.”

18 Dyób ámáá bad mbéb alagsen. Mende ké mehóg méesaá ámpē níme bad bétāngéné abe ákud alagsen dé mbéb.

Syānē dépe benben ne Dyób

19 Né-óó, a-baányan dewóo kunze ásol áde abwóg á Hóm áde Atómténé Asān. 20 Yesue adībnédé syānē nzii e ekóólé echē epεene’ alongé abe áde ábágé eche yāl. Eche yāl edé nēngáne abad áde dénkān syānē ápe wée Dyób adíi. 21 Syānē dewóo ndale e príse awē anone’ bad bé Ndáb e Dyób. 22 Né-óó, syānē déside benben ne Dyób ne nlém nhóg, désum-me nlém n̄syāl awē. Nén áde áyale mekii níme Yesue ásyógé á awóg, mébélé nlém ríkénlé syānē á abum, awóbpé-’ε syānē ne mendīb níme mésáá áte. 23 Déwéd adúbe áde dédúbpe achāned, désum-me nlém áhed, áyale dedúbpe nén bán Dyób áde ábele dyaam áde áhóbé aá mósōbēl, éche ehób ééhūnēē á ndōob. 24 Dénōn ngáne déhele dewéd nhóg ne anínii nlém á abum, ábel dédān débēle-’ε mekan mé bwām. 25 Deebág bán deébōmēē pónde ésyāl ngáne donje á bad bēbélé. Bon pen débē déwéde’ nhóg ne anínii nlém á abum, tanje bōob áde nyényíné bán Epun éche Sāngwéé ápeé édé benben.

26 Nzé dedii deko’ mekan mé mbéb ábel áde démáá mbále abii, né mende ké mehóg méesaá ámpē níme méhūd nímé mbéb. 27 Bon nzé mod adii akoo’ mbéb ábel, né mbwóg mós mébē mós áte nén aá Dyób dékwid mós nkáá é Epun é Nkáásé. Bēhyaād mós á ebonde é muú é ngine échē éhyaād bad ábe bétāngan Dyób. 28 Kénzēé awē eehídé’ mbéndé eche Moseε, bon bad bēbe ké’ε beláán bēbíd mbōn nén bán eehídéé mbéndé, bēbélé bēwúú mós, bēewógēε-’ε mós ngól. 29 Nzé mod-te eeteđe Mwān á Dyób nēε dyaam, eeteđe mekii mé melē mé Dyób níme mébélé bon asān nēε dyaam, ásyā-’ε káōne Edāōdan eche epεene nsimé, né chán nkógsen níme ene ndín e mod níhele nībē? 30 Debii mod awē anhób aá, “Mékōgsēn bad. Mētimtén bó áyale mbéb níme bēbélé.” Anhób-pe ámpē aá, “Sāngwéé ákáad ábē bad.” 31 Edé ebébtéd ne kénzēé awē ahúné á mekáá mé Dyób dé alongé ákud nkógsen.

32 Bon nyēchatān ngáne nyémbēε-ε á mbooted áde nyékúdé e’nyínen bē ekibe. Ene pónde, kénε nyénkudté metake mé ngine, nyēnkan nlém. 33 Pónde ebédé echē bad bēwógté’áá nyé e’són á’sō é’ bad, bétagté-’ε nyé. Donje á pónde ámpē nyébágé’áá ne bad ábe békúdé échē ndín é metake. 34 Nyéwēnnádtáá bad ábe bēmbē á mbwag. Ké áde bēndummé nyé bwēm, nyémbé nyébé menyinge, áyale nyémbíi nén bán nyéwóo bwēm ábe é’tómé nē ábe bēbē abé ne abé. 35 Né-óó, nyébē nyéwéd nlém á abum, áyale nén Dyób ábage nyé nsábe níme ríchábé ámín. 36 Nyétāngéné awesen ábel nén nyébel ngáne Dyób áhedεé, nyékud-te chōm éche Dyób áhóbé aá mósōbē nyé. 37 Eténlédé á kálag e Dyób nén bán, “Mwāmpín ní pónde, mod awē atāngéné ápe, ápě, éebébed-taá pónde.

38 Abēm bad ábe bēbele mekan níme métāngéné
bēbē á alongé áyale bédúbpe ábēm e’yale.
Bon pen kénzēé awē atīmné mbíd,
méewógēnné mós menyinge.”

39 Syánē pen deesáa nyaa é bad éche étimén mbíd ébós-ε. Dedii bad ábe bédúbpé Dyöb, békúdé-ε e'sooson.

11

Adúbe

1 Adúbe ádii áwónj nlém wée mósküd chöm éche mósumé nlém áyál. Amad nén wée chöm éche mósonyinnē did ékóó abé. 2 Adúbe áde bad bé' bósó béndübē Dyöb dáo dēnkāñ boj Dyöb abéén bó menyinge.

3 Adúbe dáo akáá boj desóntén nén bán eyale é nsál cháo Dyöb áhagné nkõjsé. Né-ós, bwēm ábe dényinnéé did é'huú ne chöm éche déenyinnē did.

4 Adúbe dáo dēnkāñ boj Abele ábe Dyöb mende mé bwām níme méntóm níme Keene ámbéé Dyöb. Adé adúbe dáo dēmbēl boj Dyöb abéén mó menyinge néé mod awé abele mekan níme métāngéné. Nén dényinnéd ne akob áde Dyöb dēnkobpé mende níme Abele. Adúbe dó-áá akáá boj, kénéé amáá awé, abé álāngē bad mam.

5 Adúbe áde Enāge dáo dēnkāñ boj eenyinne' kwééd did. Boj pen Dyöb dēnkéén mó ámín, bēnkēnyín-naá mó ámpē. Eténléde nén bán, byánán Dyöb dékéén mó ámín, abelé'áá mekan níme méwógté'áá Dyöb menyinge.

6 Modmod eéhēlē-se awógéd Dyöb menyinge áde eedúbpeé Dyöb. Nén áde áyale kenzéé awé ahede ape benben ne Dyöb, atāngéné adúbe nén áá Dyöb áde, adúbe-ε áá Dyöb désābe bad ábe béhede mó abii.

7 Adúbe dáo dēnkāñ boj Noa awógén Dyöb áde Dyöb dénlāá'é mó mam níme mébenléd á'só é' pónde. Kénéé edii bán pónde eched enkēnyínénné nímé mekan did, ambēl ngáne Dyöb dénlāá'é mó. Anlónj bāle é'mbáámáa. Awēd-te dáo bósbe áde abum á ndáb hénsōnlē békúd-te e'sooson áde mendib ménlōnné nkõjsé áte nisyāl boj chöm ésyāal éhó. Abel áde Noa ámbenlé né, dénlūméd bán mbēltéd ní bad bé nkõjsé rídé mbéb. Adúbe pen áde Noa ánwōngē dēmbēl Dyöb déntéd mó néé mod awé abele mekan níme métāngéné.

8 Adúbe dáo dēnkāñ boj Abrahamē awógén Dyöb áde Dyöb dénlāá'é mó áá áhíde á dyad wée ábédé, áke hóm démpēe á mbwóg eche Dyöb dēmbōnsénné mó abe. Anwógén Dyöb ákē-ε, kénéé énkēmbii'é wée ákagké. 9 Adúbe dáo dēnkāñ boj áke ádyēé á mbwóg eché Dyöb dénlāá'é mó áá móhōbe mó móobe mó. Ambé áwed néé nken. Aisige bó Jakób bōmpē bedyéé'áá á e'bem-té. Dyöb dénlāá bōmpē melemlen ngáne ánlāá'é Abrahamē. 10 Abrahamē adyéé'áá á e'bem-té wē ásine' pónde eche ádyēé'é á dyad ámbáá áde ásumnéde, áde Dyöb dēn átiidé boj alónj-ε. 11 Adúbe dáo dēnkāñ boj Seraa abé nkog kénéé ámmadté kád e achád atóm. Andúbé nē áyale andúbé áá, nzé Dyöb áhóbé áá mósbēl dyam, abelé alóned dó. 12 Né-ós, kénéé Abrahamē ámmadté achun bwámbwam nyaa eché éhele'áá-se achyáá mwān, nchyáátén nisyāal ménhū ne mó. Mmé nchyáátén mēmbuú áte nēngáne betintūne ábe bédé ámín, mbūū-ε áte nēngáne nsii níme rídé á nkāg mé edib é nkwe, níme béhéléé-se hétōj.

13 Abé bad bé' bósó, bēnwōñ adúbe káñne á kwééd. Kénéé bēn bēnkēnkudté chöm éche Dyöb dénlāá'é bó áá móhōbe mó móobe bó, boj bēnyínj ábē bwēm nchabnede bēwógén-ne bó menyinge. Bēnkēmbāñ-gáá ahób bán bédii beken ábe béewóo hóm áde bedyéé'é á nkõjsé-te. 14 Bad ábe béhōbe éché ndín é mekan bēlūmte nén bán béhede hóm áde béchāgké adāb.

15 Nzé bēdii bēkámtnáá wée bēmbldtē, né bēnhēd nzii átim ámbíd. 16 Boj bēntīm béhede dásó mbwóg éche eboó, néde mbwóg e ekombe é mīn. Né-ós, Dyöb déékwāgnē bó nzé béchágé mó bán adāb Dyöb, áyale amáá bó echab mbwóg abōñsen.

17 Kénée edíí nén bán Abrahame mós Dyöb dénlāá' é aá bán bébuú mós áte, adúbe dós denkšj boŋ abé mboŋsén ábe Aisige awé abédé nímē mpəm ní mwán nées mende áde Dyöb akágé mós. 18 Aisige mós Dyöb dénlāá' é Abrahame aá, "Mbween ne Aisige dós ncháátén míme nlanǵé we meé wéküd mébidtē." 19 Abrahame andúbé aá Dyöb áwóó ngíne ápuud ké mod awé amaá awé. Né-ós, dehele dehób bán Abrahame anküd Aisige ámbid áde ápúuté. 20 Adúbe dós denkšj boŋ Aisige ahób aá Jaköbe bós Esao béküd nnam pónde éche ehúe' á'só. 21 Ade Jaköbe ádíí benben ne kwééd adúbe dós denkšj boŋ ánāmēd mwán-téé awé Josebe. Anwúlén á ntón míme átōmnéé, ábe Dyöb edúbé. 22 Ade Josebe ádíí benben ne kwééd, adúbe dós denkšj boŋ ahób á'só é' pónde aá bad bé Israel bébid á Egipto. Dó-'aá denkšj boŋ alágtén ngáne betāngéné míme ndim abel.

23 Adúbe dós denkšj boŋ Mosee sáá bós nyan békōō mós á etūn é ngon eláán áde bémáá mós achyáa. Bénnyín nén bán Mosee aboó olóon bwāmbwam, bēnkēmbāŋ-gaá ábóo mbéndé éche kšj éntōmēdtē.* 24 Adúbe dós denkšj boŋ áde Mosee amáá akwōg, enkēnkwentén aá béchage mós bán mwán awé mwán a mmwáád awe kšj e Egipto. 25 Ankwentén ákud metake ne bad bé Israel tómaa áwóg bwám á mbeltéd mé mbéb-te á esón é pónde. 26 Ne mós, annyín nén aá ákud akwágké á nló míme Ane-awé-Bésinéé, áde nsábe míme rítómé nhon ní Egipto rísyāāl. Ambel nē áyāle asiné'áá nsábe míme Dyöb débéé mós á pónde éche ehúe'.

27 Adúbe dós denkšj boŋ Mosee áhídē á Egipto ésebán abáa' meliŋgá míme kšj e Egipto. Ankan nlem abé áke nēŋgáne mod awé anyíne Dyöb áde mod éenyinnēé díd. 28 Adúbe dós denkšj boŋ atíí Ngande e Nnyíme-ámín. Anláá bad aá bémwaged mekií á mmwe mé e'kob ábel boŋ nzé ángel e Dyöb epedé áwúu bán bésó, eewūē' bán bésó bé bad bé Israel.

29 Adúbe dós denkšj boŋ bad bé Israel béchábē edib é nkwe éche béchagéé bán Edib é nkwe éche Eyage'. Bēnchabé chí byánán békag á ndōob mín. Boŋ áde bad bé Egipto béhóbē bán bōmpē béchabe, bēnhō. 30 Adúbe á bad bé Israel dós denkšj boŋ e'ké ábe bēnlāŋned dyad á Jeriko é'kwē áde bad bé Israel béhyōmnédé bós epun saámbé. 31 Adúbe dós denkšj boŋ akwalee awé béchagé'áá bán Rahabe enkēnwé áde bad ábe bēnwūēn Dyöb nló áte bēnwēē. Nén dēmbenléd áyāle ankōb bad bé Israel nken áwe ndáb, áde bélómé bós áhye dé anon dyad áte á mesōom-tē.

32 Mbē níkag á'só-yē? Pónde eesáá echē níhele nláá nyé mam áyāle bad nēŋgáne Gidione, Barage, Saamsine, Jeftaa, Dabide, Samwele ne bekal bé edāōdŋ bésyāāl? 33 Adúbe áde ábē bad dós denkšj boŋ betóm melon áte míme bōsbō bēnwán bel. Bélyágté'áá bad ábe bēbédé áse echáb nyaa echē etāŋgéné. Bēnküd-te bwēm ábe Dyöb dénhābpē aá mósbe bós. Bēnkšj nsāl ní ngii. 34 Bēndīmēd e'bonde é' muú. Bēmbid á mekáá mé bad ábe bēhédé'áá bós páá awún. Kénē á mbooted bēnkēnwōŋgé ngíne boŋ Dyöb dēmbé bós ngíne, bēbédéé sánze é ngíne bēwanne' sánze é melon mémpēe, éche sánze étómē' mehélé. 35 Adúbe dós denkšj boŋ doŋge dé bebaád anyín nées ábāb bad ábe bēmmād awé bétimé ámbid á alonǵé.

Doŋge á bad pen bēnküd mbéte kšj bēwé. Bēnkēnkwentēnnē Dyöb abán á yāl ábel bétēde bós. Bēmbel nē áyāle bēmbīl bán bépuú béküd alonǵé áde áde bēwám tómaa dé nkōŋs. 36 Doŋge démpēe bēnküd metake, awel áde bad bēwéláá bós, bēbómé-'é bós. Bēnhāŋ doŋge bēhé-'é bós á mbwōg. 37 Doŋge abédé áde bēnwūēnnē meláá, bēmpēe-'é bésél bós áte e'són é'be. Bēnwūēn bēmpēe

* 11:23 Kšj e Egipto éntóméd mbéndé aá bēwúu bán bé baachóm bésyāāl ábe béchyáá ekóólé ábe bédé mwé níbe átimé áse.

páá. Abê bad bêwáá'áá e'kob é'mbód béhyômne'. Bébédée betoótoké bé bad, békudé' metake, békudé-'e ndutul á mekáá mé bad bé ekoyí. ³⁸ Eehednád-taá bán bad bé bwám née bô bébê á nkôñsé mé mbéb wên. Bétámnádtáá á ehyanje ne á mbôod mín, bédyeé' á e'láá-tê ne á e'lóm-tê.

³⁹ Adúbe áde abê bad bêwáá'áá dênkên Dyôb áwôñgen bó menyinge. Bonj ké nê, bénkênkudté chôm eche Dyôb dênhábpê áá mósbê abê bad. ⁴⁰ Nén démbê áyale Dyôb dêmamad atii áá mósbê syánê chôm éché étómé chôm éche ánhábpê áá mósbê bô. Antíi nén áá, nchoo ne syánê dáo abê bad békwoñnédté áwe e'só.

12

Dyôb dáo adé syánê Sáá

¹ Ngáne edíi-'áá bán enên ndun e mod eláñnéde syánê edé-'e mbón, tâñgene adúbe áde déwóó, detáñgéné desidéd kéchéé éche ékáo syánê nzii á nkag, détedé-'e mbéb míme ríháá syánê. Detáñgéné née dékáá nlém ányaged mehélé míme Dyôb áhóbé áá dényaged. ² Detáñgéné née désúme míd wée Yesue mwên, áyale mó alyágte syánê áwónj adúbe. Mwên-naa áwôñgen syánê kóñj dépid-te dó á asóg. Ankwentén áwé kwéed e e'són á awog, enkéntéd-taá adê akwágké née dyam ábel nén ákud menyinge míme Dyôb ákóñnéde mó. Nê ábelé-'e bôob, adyeé á ekáá é mbáá á atii dé nkamlen á Dyôb.

³ Nyékamten ngáne Yesue ánkwenténné metake akud á mekáá mé bad bé mbéb ábe bénkóó mó. Nyékamten mímé metake ábel bonj nyéekómé, nyéedúle-'e mekuu ámbíd. ⁴ Nzum eche nyéwanéé ábóded mbéb, eepédéé ndágke eche nló mímên ríhele rítóm. ⁵ Nyéechatán e'yale ábe Dyôb dêmáñlédté áwéd nyé nlém á abum, achag áde áñchágké nyé áá ábe bán. Anhób áá,

“A-mwán, nzé Dyôb ákánne wé áte áyale mbéb míme ébéle, etéd mímé nkáne áte née dyam dên.

Nzé Dyôb ákógséné wé, yál eehóó' wé áte.

⁶ Bii nén wéé mod awé Dyôb ádáá, móó ákánneé áte.

Mod awé átédé née awe mwán, móó ákógsanné.”

⁷ Né-óó nyéwáesen mímé nkógsen áyale nén, rílumte nén bán Dyôb átédé nyé née ábe bán. Mwán ahéé adé awé sáá éékógsanné áyale awusé áde ábéle?

⁸ Nzé nyéekúdê nkógsen áyale mbéb míme nyébéle ngáne bán bé Dyôb bêwáá'áá békudéé, né nê álumte' nén bán nyéekoo' é bán bé Dyôb abé. Né nyédii bán ábe béhyáá á asón. ⁹ Nzé ábêd besáá bé nkóñsé béhele békógsen syánê áyale mbéb míme débêlé, débáge-'e bó edúbé, né detáñgéné Sáá awéd awé adé ámín edúbé ábe tómaa nê, ábel débê á alongé. ¹⁰ A esón é pónde dáo ábêd besáá bé nkóñsé békógsanné syánê, kéchán áde ébóñnéde-'e bó dáo bébéleé. Dyôb pen ákógsan syánê áwóñgen syánê ábel nén débê bad ábe besáá ngáne mwên ámpê ásáá. ¹¹ A pónde eche dékúde nkógsen, dewóge mbéb áte, deewógéé bwám. Bonj ámbíd e pónde, kénzéé awé mímé nkógsen rí'yágte debyéé, ábelé abé nsan, ábelé-'e mekan míme métáñgéné.

¹² Né-óó, mekáá míme mêmamad nyé achii áte, nyéwéd mó áte. Nyéemwág-ke se mekuu mésgáge nyé áse. ¹³ Nyébê nyéhídé' nzii eché etyéémé ábel nén bad ábe bêwáá'áá, béeñabpê eped atim, bonj bédyeé bwám.

Elébe áwógen Dyôb

¹⁴ Nyéwan áte abé nsan ne moosyáál. Nyéwan-ne áte ámpê áwónj abé áde ásáá, áyale ésebán mod ásáá, eéhéleé-se anyín Sáñgwéé. ¹⁵ Nyényín nén bán nyé modmod nyéebóó' é nsimé rí Dyôb akud. Nyényín-ne nén bán nyé modmod nyéesáá nêñgáne mbál mé mbéb míme nzé ríkwógé mbelé mpeñ

ndutul, mbébed-te mbál mémpée. ¹⁶ Nyényin-ne nén bán nyéekábéé mesón, nyéebélé-’e mam née bad ábe béewōjhe Dyōb pónde ngáne Esao ámbenlé. Esao ansóm kunze eché ánwōjgē née mwán a só á etútú é ebwōg é ndyééd ehōg. ¹⁷ Nyébíi nén bán, ámbíd e nê, Esao ahedé’áá aá sáá ánamed mó, boj sáá ambánj mó anamed. Kéne é anchíí’ é bwámbwam, nzii enkēnbáá áhānjen dyaam áde dēmbenléd.

¹⁸ Nyékamten nén bán hōm áde nyétyéémē bōob ádíi á’sō é’ Dyōb. Nyéetyéemē nēngáne bad bé Israel béntyēēmē benben ne mbōod e Sinai e nkōjsé eché muú ní ngine mbíde’áá amín. Adé béntyēēmē áhed, nganjen e ehíntén embé áhed, bīn é’sūdēn áte, ekukud é ngine-’e étōme’. ¹⁹ Bénwōg esaád é elon, bēwōg-ke ehōb. Mbwōg ní ngine ménkōb bō. Bénchān Dyōb nén bán eehóbé’ ámpē. ²⁰ Bénchān Dyōb nē, áyāle dyaam áde anlāā’ é bō aá bébel dénwōged bō mbwōg bwámbwam. Anhōb aá, “Chōmchōm éekidtan enén mbōod. Nzé ké nyam ekidténe chō, bélum chō meláá káān ewé.” ²¹ Mekan nímé bēnyinné ménkōbéd bō mbwōg bwámbwam. Mbwōg ménkōb káānhe Mosē. Anhōb aá, “Mbwōg rínānhte me.” ²² Boj nyépen, nyépedé benben ne mbōod e Zayōn. Nyépedé bōob á dyad áde Dyōb dé alonjé. Adé dyad ádíi Jerusalem awé adé amín. Awéd-te, ángel bíib, éladné áte ne menyinje. ²³ Nyémpē nyépedé á nlatén ní bán bé’só bé Dyōb ábe Dyōb átélé mīn ádyōb. Nyépedé wée Dyōb áde ákáadte’ moosyaál. Nyépedé áfinté e e’daádan ábe bad bé bwám ábe Dyōb ábélé békwoǵnéde. ²⁴ Nyépedé wée Yesue awé adé mod áfinté a bad ne Dyōb á melé mékōlē. Nyépedé bōob wée Yesue ámwágtédé nyé nímé mekií. Mmé mekií mébágé syánē nsimé tómaa mekií nímé Ábele.

²⁵ Nyényin nén bán nyéekōnlé Dyōb metúu tāngene dyaam áde álāngéé nyé. Bad ábe bēnkēnwōgēn mod awé Dyōb dēmbanée á nkōjsé-te álēb bad, bēnkūd nkōgsen. Ngáne bēnkudté nkōgsen, syánē ámpē detāngēné nkōgsen akud nzé deewōge elébé éche ébídé ádyōb. ²⁶ Bōod áde ánhōbpē akan, nkōjsé ménsāgnéd ásē. Bōob-pe ahóbé nén aá, “Mābēl nkōjsé rīsāgnéd ámpē. Saá-kaá nkōjsé mwēmpen ménsāgnéd, mēbēl káānhe ekombe é mīn chōmpē ésaǵnéd.” ²⁷ Ahóbé áde áhóbé aá, “Ámpē” álúmtē’ syánē nén bán Dyōb déhūd bwēm ésyāál ábe bésāgnéd ásē. Abé bwēm é’díi bwēm ábe áhágé. Abēl nē ábēl boj bwēm ábe bēesāgnéd é’lyāg.

²⁸ Né-ōó, désāgnen Dyōb áyāle nén abagé syánē mbwōg eché mod éehelée-se aságéd ásē. Désāgnen Dyōb, débage-’e mó edúbé nyaa eché éwōgéd mó menyinje. Débele-’e nē ne mbwōg ne edúbé ésyāál. ²⁹ Ne mbále, Dyōb ádē ádíi née muú nímé ríhānhte chōm ésyāál.

13

Abé áde áwōgte Dyōb menyinje

¹ Edānge é Bad bé Krīsto ébē ékag á’sō áfinté echēn. ² Nyéebág bán nyéekobéé bad beken pónde ésyāál. Donje á bad békékōb ángel nken, áde béebíí’ é bán ángel chōó édé. ³ Nyékamten bad ábe bédé á mbwōg. Ebē byánán nyáábōó nyédé áwed. Nyékamtan-ne bad ábe békude metake ásē e bad bēmpēe. Ebē byánán nyémpē nyékude’ nímé metake.

⁴ Mod-téé awé adé á ndáb e’wōngé ábage e’wōngé edúbé. Mod eekábé mesón á ebwōg. Nyéechatán nén bán Dyōb dékáād bad ábe bébele’ e’tonjé é’ mekan ne ábe békábe mesón. ⁵ Nyéésūmē nlem áyāle edānge é mōné, nyébé-’e menyinje ne kéchéé éche nyéwóó áyāle nén Dyōb áhóbé aá, “Méechenée

* 12:24 Mekíí nímé Ábele méhede’ metuuten, boj mekií nímé Yesue mépēene dásǵ alagsen.

nyé mbêd, méebáŋ-’aá nyé áyāl.” ⁶ Né-óó, dehele dehób ne nlém ísyāāl nén bán,

“Dyōb dōó adé nwōŋgene awēm, méebáŋgé dyamdyam, cheé moonyoŋ áhele ábēl mē?”

⁷ Nyékamten bad ábe bélyágté’áá nyé bōóó, ábe bēnkale nyé eyale é Dyōb. Nyényín nsón níme abé adāb ábélé. Nyéhíd nímāb mekuu, nyédúbe ngáne bōmpē bēndūbē. ⁸ Yesu Krīstāa adé melelem pōndé ésyāāl. Ngáne ámbē chān, nē dōó adíí chíi, nē dō-’aá ábēē abé ne abé. ⁹ Nyéēmwāg-se ayáge ké áhéé áde adé nħāŋlén áħāŋlén nyé nlém á abum. Ebóó nén bán nsimé rí Dyōb múmó ríwéde nyé áte saké mbéndé tāŋgene adyé dé medyé. Eché mbéndé éewōŋgānnē bad ábe bēhíde chí.

¹⁰ Dewóó menyán mé mende níme beprise ábe bēbage mende á ebem é Dyōb béewóó’é kunze ádyé chōm áhed. ¹¹ Prise ambáambáa, abage Dyōb mende áyāle mbéb rí bad. Abelé atéd mekií mé nyam é mende asólén mō á Hōm áde Atómténé Asāŋ. Bēbélé bétéd ndim rí nyam pen, bēbídén ámbíd e eyáde béhyaád mō. ¹² Nē dōó dēnkāŋ boŋ Yesue ámpē átag, awé ámbíd e e’ké é’ dyad ábel boŋ nímē mekií mébel bad bésāŋ. ¹³ Né-óó syānē ámpē déke détān mō ámbíd e eyáde ábel boŋ syānē ámpē dékud e’són ábe ánkudté. ¹⁴ Déke détān mō áhed áyāle nén deewóó’é dyad áde ásumnéde á nkōnsé-te wén. Boŋ desumé nlém ábē á dyad áde áhúe’ á’sō. ¹⁵ Né-óó, débē dékene Dyōb mbwiined ne Yesue. Mmēd mekenag mébē nēŋgáne mende níme débageé Dyōb. Dékag dékale’ nén bán mōó adé Sāŋgwéé. ¹⁶ Nyéēchatán nén bán, nyétāŋgéné bwām ábel wēe bad bēmpēe. Kéchéé éche mod áwóó-’aá, áwōŋgan nhóg ne aníní. Eché ndín é mende chíó éwōgte Dyōb menyinje.

¹⁷ Nyéwōgne bad ábe bélyágte nyé, nyésuded-te yāl ásē e nkamlen nímāb áyāle bōó bēnōne nyé. Bētyēem-me á’sō é’ Dyōb aláa mō ngáne bēnōné’áá nyé. Nyéwōgne bō ábel boŋ bēbē menyinje áñon nyé. Esebé nē, né bēwōg ndutul áñon nyé. Né nē déewōŋgén-naá nyé.

¹⁸ Nyékānnad sé. Sēbíi nén bán nlém ríkénlé sé á abum áyāle chōm ésyāāl éche sébélé. Sēhédé’áá bán sébel chōm ésyāāl nyaa eché etāŋgéné. ¹⁹ Mbáde nyé achāŋ nén me nyékānnad sé ábel nén Dyōb ábel ríwāmsen atim ámbíd ábē ne nyé ámpē.

Mekáne mé asóg

²⁰ Dyōb dōó ábage’ bad nsan, dō-’aá ápuúúdté Yesue, Sāŋgwéé awēd. Bōob-pōó, Yesue adii néē ndāle a Nñon-a-mbód awé bēbēnlédé nímē mekií ábel nchemten núbē á ngíndé ne á ngíndé, áfínté e Dyōb, ne éche mbód. ²¹ Nkānne nén meé, Dyōb ábel nyébē mboŋsén ábel chōm-té éche áhedéé aá nyébel, nyébē-é nyōŋgé ábel mam níme métāŋgéné. Yesue áwōŋgan nyé ábel mam níme méwōgte Dyōb menyinje. Ehúmé ébē ne Yesu Krīstāa abé ne abé. Ebē nē.

E’yale bé asóg

²² A-bānned, ncháa nyé meé, nyékoŋ échén elébé awóg. Enén kálag eché ríténlé nyé échabéé áte. ²³ Ndāó meé nyébíi nén bán bēbídte mwānyan awēd, Timotiē, á mbwōg. Nzé awāmséné me atán, né sūmō séēpē áwēn.

²⁴ Nyéledent me bad ábe bélyágte nyé bésyāāl, nyéled-te bad bé Dyōb bésyāāl. Bad bé Dyōb bēmpēe ábe bēbídé á Italia, bōmpē bēlómme nyé melentēn.

²⁵ Nsimé rí Dyōb núbē ne nyé moosyāál. Ebē nē.

Kálag eche Jemse Ndibned n kálag

Kálag eché Jemse átélé ehóbé tãngene mekan nime bad bé Krísto bétãngéné abel pónde ésyããl á alongé adãb. Bad bé Dyöb ábe bépãntédé áte nkõñsé áte rísyããl bõõ Jemse ántelée chõ. Abẽnlédé ngan hiin áléb bad bé Krísto tãngene metõn hiin. Mmê metõn médii, ábé nhõn ne ábé atóg, mekágsen, abé á bwãm, ãnõn bad nkõñtéd, adúbe ne mbeltéd, ngáne bad bé Krísto bétãngéné echém abenled, áwõñ debyéé, nselag, kúmbe ne asuded á yãl, ábíded mbakú á yãl e bad, ákum ekáá á tãl, áweseñ, ne ákáne.

Jemse awédé áte á kálag tẽ wẽ nèn aá mbeltéd nkag ekuu ehóg ne adúbe.

Nkãbtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1

Adúbe ne áwõñ debyéé 1.2-8

Ábé atóg ne ábé nhõn 1.9-11

Ákag ne ákud mekágsen 1.12-18

Áwóg ne ábel 1.19-27

Ngabén eéhẽdnãdté 2.1-13

Adúbe ne mbeltéd 2.14-26

Ngáne mod a Krísto ábenladté echém 3.1-18

Mod a Krísto ne mekan mé nkõñsé 4.1-5.6

Elébé émpẽe 5.7-20

¹ Mẽ Jemse, mbãledẽ a Dyöb ne awẽ Sãngú Yesu Krístã, mẽ-éé ntenle nyé enén kálag. Nlente nyé metumbé dyõm ne mébẽ mé bad bé Israel nime mepãntédé áte nkõñsé áte rísyããl.

*Jemse aá bad bẽdúbe Krístã
bẽwõñ-ẽ debyéé*

² A-baányãñ, pónde ké ehéé eché nyaa e mekágsen ké ehéé étáné nyé, nyétéd nê e'boñ é yãl áte. ³ Nyébíi nèn bán nímén mekágsen nime nyékudéé áyãl e adúbe áde nyéwóó, méwéde nyé nlém á abum. ⁴ Nlém nĩwúu nyé á abum kááñ á asóg ábel boñ mbeltéd nímẽn nĩyéem bwãm nĩlõn-ne mbon, ábel boñ nyéewóó' abé dé mbéb ké ahóg á alongé ádẽn.

⁵ Nyé ké ahéé awé atóge' debyéé, áchãñ Dyöb aá ábe mó. Dyöb dõõ ábage moosyããl debyéé ne nlém nhóg, ésebãn akwognad modmod, ábẽ-ẽ mó. ⁶ Boñ pãn nzé nyéchãa Dyöb nyédúbé bán ábẽ nyé chõm éche nyésédté mó ésebãn nlém ríkãadte nyé á abum. Mod awé nlém ríkãadteé á abum adii nẽe edib é nkwẽ éche ehode', epub éhúene' mendib ped enén étimne eníní. ⁷ Ene ndín e mod ewẽmtán aá mãókũd chõm wẽe Sãngwéé. ⁸ Adii mod awé awóó nlém nĩbẽ, eechãñnãd-taá hõm ahóg áyãl e kéchéé éche ábeléé.

Betóótõkẽ bé bad ne behõn bé bad

⁹ Mod a Krísto awé eesé etógnén á'sõ é' bad bẽmpẽe atãngéné abé kúmbe nzé Dyöb áchãgté mó amín. ¹⁰ Mod a Krísto awé adé etógnén á'sõ é' bad bẽmpẽe atãngéné abé kúmbe nzé Dyöb ásũdté mó. Nhõbe nèn áyãle ámaa melemlen ngáne ébéenéé mbonja e nkãákãã awé adé á ahín-tẽ. ¹¹ Nzé enyen epene ne ngine ábe e'hyé bé ekide é'belé é'hyáad ana nkãákãã, éche mbonja-é ébelé ésoo, e'boñ é'bãb-pe é'belé é'maa. Melemlen nê dõõ behõn bé bad bẽmaa'é anan áde bẽnanéé nímãb nhõn ámbíd.

Jemse aá mekagsen mézhūú'ē wée Dyōb

¹² Nnam ne kenzéé awé awēséné mekagsen, áyāle nzé atómé nímé mekagsen áte, Dyōb débe mó nsábe níme ridé alongé áde áhóbé aá mósóbé bad ábe bédáá mó. ¹³ Nzé mod akudé mekagsen eētāngeneé ahób aá, “Mmén mekagsen méhúú wée Dyōb.” Mod eéhēlē-se akag Dyōb ne ebébtéd, melemlem ngáne Dyōb-pe déekagéé mod ábel mbéb. ¹⁴ Mewémten mé mbéb mé mod mwēn mósó mékəə boŋ ahún á mekagsen-té, ene pónde-'aá nímé mekagsen métédeé mó nlém á abum boŋ mehaŋ mó. ¹⁵ Mmē mewēmtēn níme mébág mod áte mósó-'aá mépene mbéb, nzé nímé mbéb-pe ríkwógé mod áte, mپیناد mó kwééd.

¹⁶ A-baányan bé edaŋge nyéedōgnād. ¹⁷ Nde e bwám ké ehéé ne kéchéé éche élóné mbon éhúú ne Titée awé adé amín. Titée mó ahagé bwēm é'syāāl ábe é'pene amín. Abén bwēm é'pene-é nħaŋlén ne nħaŋlén, boŋ Dyōb pen déehaŋlanné. ¹⁸ Dyōb dēmbel ntú ábe syáne alongé dékōōle abe áde ámbéé syáne échē eyale é mbále. Ambel nē ábel boŋ ántíté e nímē nħagtéd rísyāāl, syáne débē ngáne mbote e'só échē bébageé mó nēe mende.

Jemse aá bad bé Dyōb bébele ngáne eyale é Dyōb éhóbéé

¹⁹ A-baányan bé edaŋge, nyébii nímén mekan. Mod téé ábē mehél áwóg dyam áde mod ampée áhóbéé, mod eewámsán dyam ahób pen, mod eewámsán-ne aliŋ. ²⁰ Melingá mé mod méemwagké-se ábel mekan níme Dyōb áhedéé aá ábel. ²¹ Né-óó nyétede mekan mé mbinde ne mekan mé ebébtéd mésyāāl níme nyébeleé. Ne asuded á yāl ásyāāl, nyékob eyale éche Dyōb áwénéé nyé á nlém-té. Echē eyale chó Dyōb ábenladté ásoŋ ádēn alongé.

²² Nyébele ngáne eyale éhóbéé. Nyéedōgē yāl se nyéwōgē chó wógén. ²³ Kénzéé awé awóge' eyale é Dyōb, ésebán abele' ngáne éhóbéé, adii nēe mod awé anone' ábe e'só á dyené. ²⁴ Amaá eche yāl anyín, boŋ aké áde ákagké, abelé áchatén ngáne e'só é'dii mó. ²⁵ Boŋ bad ábe békoo' mbéndé échē etāngéné anon áte, mbéndé eche ehúde' bad á mehaŋ, nzé behíde chó ngáne éhednadté saké bán beláa' chó boŋ béchatén-ne, boŋ pen, behíde chóm éche éhóbéé, Dyōb dénaméd bō áyāl e kéchéé éche bébeleé.

²⁶ Mod ké ahéé awé awémténé aá móbele' ngáne Dyōb áhedéé boŋ eekóbe éche échém, ene ndín e mod adoge eche yāl, adē abele á Dyōb-pe, adé ngén. ²⁷ Abele Dyōb nyaa eche esáá ne eche etāngéné á'sō é' Dyōb Titée, adii anon menyuu ne bekúd ábe betage', ne ácháa yāl bwám ésebán mekan mé mbinde mé nkōŋsé méwōge mod áyāl.

2

Jemse aá béetédē baahóg etógnén ábiní-'é nkōŋtéd

¹ A-baányan, nyé nēngáne bad ábe bédúbpe eched Sán, Yesu Krístəə, Sāngwéé awé échē edúbé échábé amín, nyéetāngeneé nēe nyényíné mod á did-te se nyétéd mó etógnén ké-'é nkōŋtéd. ² Dētéd bán mod asólé wée nyéládné, ahédé nzéd é gól, ahédé-'é kase é mbóté, ntógétōke ní mod mómpē rísólé, ahédé mbóté é mbinde. ³ Nzé nyébagé mod awé ahédé kase é mbóté edúbé boŋ nyélangé mó bán, “Hyé édyee enén kase e e'dii,” boŋ nyélangé-'é ntógétōke ní mod bán, “Tyéém hē,” ké'ε bán, “Dyεé á ndəəb té hē,” ⁴ né nyélúmté bán baahóg bétómé ábiní, né nyékáadte-'é bad ne mewémten mé mbéb.

⁵ A-baányan bé edaŋge, nyéwóglan. Eesaá mbále nén bán Dyōb ápwéde betóótōkē bé bad á nkōŋsé te aá bédúbe Krístəə-ye? Adē adúbe dós-'aá adé

nímáb nhon, apwede-’ε bó ábē bad ábe bébē áwē nkamlen. Mmē nkamlen móo áhóbē aá móóbē bad ábe bédáá mó. ⁶Boη nyéetédéε betóótokē bé bad née dyam. Saá behon bé bad bóo bétagte nyé-ye? Eesaá mbále bán bóo békēne nyé á kóte-ye? ⁷Eesaá mbále bán bóo béhóbe dīn dé edúbé áde ane awē akamlan nyé mekan mé mbéb áyāl-ε?

⁸Nyéébēl dyam áde átāngéné nzé nyēkoo’ mbéndé e nkamlen eche Krístāā ahíd eche étenlédé nén bán, “Edāη mwānyoη ngáne édóó echoη yāl.” ⁹Boη nzé nyétede baahóg etógnén abíní-’ε nkóntéd, né nyébele mbéb, né mbéndé e Dyōb-πε ekóbé nyé née bad ábe bébóo mbéndé. ¹⁰Kéznzé awē ahíde mbéndé boη abóo mbéndé póg, né abóo mbéndé ésyāā. ¹¹Mod awē ahóbē aá, “Nyéekábé mesón á ndáb e e’wóngé,” mó ahóbé ámpē aá, “Nyéewúé’ bad.” Né-óó, nzé mod eekábé mesón boη awúé’ bad, né abóo mbéndé. ¹²Nyéhóbe dyam, nyébele-’ε mekan née bad ábe bébíí bán Dyōb dékáād bó, nchoo ne eche mbéndé éche éhúde bad á mehaη-tē. ¹³Mod awē eewóge mod ampée ngól, Dyōb-πε déewógkē mó ngól nzé akáadte bad. Boη mod awē awóge bad bémpēe ngól, éewógkē mbwóg mbwe níme Dyōb akáadte bad.

Jemse aá nze adube deekii ne mbeltéd né áwédé

¹⁴A-baányan, nzé mod ahóbé aá módūbpē Krístāā boη eébēl mekan níme mélūmte bán awóo adube, bwām é’héé é’de áhed? Adé adube áhele ásōη adé alongé-ye? ¹⁵Détéd nén bán mwānyoη a Krísto nhóg eewóo’ε chóm eche áhágkē á yāl, eewóo-’áa ndyééd e epun é bīn. ¹⁶Boη nyé mod nhóg alángé mó aá, “Ekag bwām, ékud chóm éche éhágkē, ékud-te ndyééd éche édyágkē.” Nzé nyélangé mó nē ésebán nyébage mó chóm eche átógnéné, né bwām é’héé nyébélé mó? ¹⁷Melemlem nē dōo édíí ne adube. Nzé mod awóo adube áde éébélé ngáne adé adube áhóbéé, né adé adube áwédé.

¹⁸Mod nhóg áläā me aá, “Mod nhóg awóo adube, aníní-’ε abele mekan mé bwām,” me-’ε mētímtén mó méé, “Lúméd me ngáne mod áhele awóη adube ésebán abele mekan mé bwām, mélūméd we ádēm adube áyāl e mekan mé bwām níme mbelée.” ¹⁹Edúbpé nén weé Dyōb ádíí ahóg. Nē adé bwām. Kóōηne e’dáodāη bé mbéb bōmpē é’dúbpé nē, é’ná-’ε ne mbwóg. ²⁰A-eyóké é mod, ehede weé bélúmed we nén bán nze mod awóo adube boη eébēl ngáne adé adube áhóbéé, né adé adube déesaá dyamdyam-ε? ²¹Cheé énkāη boη Abrahamε, awesyānē saá ambáá, ákobnéd á’sō é’ Dyōb née mod awē abele’ mam níme Dyōb áhóbé? Saá akwenten áde ánkwenténné ábe awe mwān Aisigε née mende-ye? ²²Nyēnyíné nén bán adube áde Abrahamε ne nímē mbeltéd bekágé’áá ekuo ehóg, nímē mbeltéd-te ménkāη áde adube alón mbon. ²³Nén dēmbēl eyale é Dyōb ényínnéd mbále ngáne étenlédé nén bán, “Abrahamε andúbé Dyōb. Nén dēmbēl Dyōb dēnkob mó nēngáne mod awē abele mekan níme métāngéné.” Né-óó, bad bēnchāg Abrahamε bán nsón a Dyōb. ²⁴Nyēnyíné nén bán mbeltéd ní mod níbele boη mod ákobnéd á’sō é’ Dyōb née mod awē abele’ mekan níme métāngéné, saké adube démpen. ²⁵Melemlem nē dōo émbēē ne akwaleε awē béchágé’áá bán Rahabe. Ákobnéd á’sō é’ Dyōb áyale bad bé Israél ábe bēnlómme bán béhye bēnon dyad áte á mesōm-tē. Ánkōb bó nken, abídéd-te bó á dyad-tē, nzii empée á mesōm-tē. ²⁶Ngáne yāl e moonyoη eché eewóo edáádāη éwédé, melemlem nē dōo adube áde déekág ne mbeltéd áwédé.

3

Jemse aá mod-té akamlan échē echēm

¹ A-baányan, nyé bad híin nyéebág bemeléede bé eyale é Dyöb. Nyébií bán Dyöb dékáād se bemeléede tómaa ngáne ákáádté ábiníí bad. ² Syáné baásyāāl debele mewusé á ríhóbtéd. Kénzée awé éebēlē awusé á ríhóbtéd adíi mod awé ádē abé átyéémé, ahele-’ε eche yāl akób ábel bonj eebēlē awusé. ³ Détéd elánsén ne hóse. Nzé mod ahele aá hóse ébel ngáne áhedéé, ábelé ahé chó chóm á nsəl-tē. Echē chóm chó-’aá ábenladté álygged ene hóse kéhéé wée áhedéé aá éke. ⁴ Ké’ε déted elánsén ámpē ne bōle é’mbáá ábe é’dé á edíb é nkwe-te. Kénée edíi bán é’kálé bwámbwam, epub é ngine chó-’aá ékeene bō, mod awé adole’ ábē bōle mwá abámbe mós ábenladté ákeene bō kéhéé áde ádós. ⁵ Melelem nē dós edíi ne echém. Kénée edíi bán éde mwámpín á yāl e moonyonj, éde kúmbe bwámbwam áyāl e nímē mbeltéd.

Nyényín ngáne mwá muú ahele se ahyáád ahín ámbáá. ⁶ Echém ámpē edíi nēngáne muú. Edíi pēd e yāl e moonyonj póg, ébele’ mbéb rí kamlan yāl e moonyonj esyāāl. Ebele’ alongé á moonyonj ásyāāl abé nēngáne ákóbné muú, muú míme mbídé á dù-á-muú, míme méédímē’. ⁷ Moonyonj akamlan nyaa é nyam ésyāāl. Akamlan nyam é mehín, ákamlan menon, ákamlan nyam éche édole abum ásé, ákamlán-ne nyam ésyāāl éche éde á edíb é nkwe-te, ambootéd-te chó akamlan se á mbootéd. ⁸ Bonj modmod eehēlē-se ákamlán echém. Echém edíi chóm é mbéb éche modmod eehelée-se ákamlan, éloné-’ε ne e’wé bé mbéb ábe é’pene’ kwééd. ⁹ Chós débenladté áken Sàngú Dyöbe, awēd Titée, chó-’aá débenladté ábe moonyonj ebómán. Moonyonj mó-’aá Dyöb áhógé áwágen mō. ¹⁰ A melelem mé nsəl dós e’yale bé mekenag ne ebómán bébidéé. A-baányan, éetāngénéé abé nē. ¹¹ N’yélé mé edíb nhóg méehelée-se mbéidté mendíb míme mesáá ne mé mbinde abíded ahóg. ¹² A-baányan, alín dé asáá déehelée-se áchyáá e’pum é píe. Ké’ε alín á sabé déehelée-se áchyáá e’pum é’ mesáá. Edíb-pe éche ébídté mendíb mé nkwe, éehelée-se ébíded mendíb míme mesáá.

Debyée áde áhúú ne Dyöb

¹³ Mod adé átínté echên awé awóó debyée awón-’ε nsónṭen-ε? Alúmed nē ne alongé á bwám áde awóó, áyāl e kéchéé éche ábeleé. Ábel nē ne asuded á yāl áde debyée áde awóó ábélé bonj awón. ¹⁴ Bonj nzé nyéwóó kán áte eche edé mbéb, nyétōṭan-ne dásō échēn yāl, nyéēbnladté debyée áde nyéwóó ábel mbéb tāngene ayáge á mbále, akum áde nyékuméé ekáá á tâl, ¹⁵ ene ndín e debyée eehúe’ε ne Dyöb. Edíi debyée áde áhúú ne bad bé nkōṣé. Adíi debyée áde áhúú ne bad ábe bééwóó Edáádānj é Dyöb, debyée dé edáádānj é mbéb. ¹⁶ Kéhéé wée bad béwóó kán áte echē edé mbéb, bétōṭān-ne dásō échab yāl, mpuutéd mbéle mbé, nyaa e ebébtéd ké ehée-’ε ebág áhed. ¹⁷ Bonj debyée áde áhúú ne Dyöb áde nṁānlén. Kénzée awé awóó áde debyée eewóó’ε atón dé mbéb ké ahóg áyāl. Ene ndín e mod adāā nsan, apwiitad, achede yāl áwóglen bad bēmpēe, awóó ngəl bwámbwam. Ábenle bad mekan mé bwám ésebán akwōgnad modmod, ábele-’ε nē ne nlém nhóg. ¹⁸ Nzé bekóm bé nsan bébele nsón míme nṁēene’ nsan átínté e bad, nē débēl bad bébelé mekan míme Dyöb áhedéé.

4

Jemse aá bad bésuded yāl, Dyöb akamlan bō

¹ Cheé épeene nzum ne nselag átínté echên? Eesaá mbále bán esíí é awón á bwēm éche ewane nyé nzum áte, chós ékáā’ bonj nyébelé nēn-ε? ² Ehede chóm bonj weékudéé chó, nē ábélé ewúú mod. Ewóó esíí áte bwámbwam ákud chóm bonj weéheléé chó akud. Nē ábélé nyésenle, nyéwanne-’ε nhóg ne aníníí nzum. Nyéekudēē chóm éche nyéhedeé áyāle nyéēsēdtē Dyöb chó.

³ Nzé nyéhedne Dyöb chöm, nyéeküdëë chö áyäl nyéhedne chö mewëmtën mé mbéb. Nyéhede bwëm dásö áwóged échen yäl menyinge. ⁴ Nyédé nêngáne bad ábe bédé á ndáb é mewóngé, boŋ bébé békábë mesón. Nyéebíí' é bán ábane nlém ne mekan mé nkõŋsé ábele nyé bad bé ekoyí bé Dyöb-ε? Né-óó kénzée awë adáo nlém abane ne mekan mé nkõŋsé, abelé eche yäl mod-akoyí á Dyöb. ⁵ Nyéwëmténé bán ngên-εé étnlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Dyöb ábánné nlém aá edaádəŋ éche móhédé syánë áte, ébë échë, adé-’ é kónjí ne chö-yé?” ⁶ Boŋ Dyöb ábage syánë nsimé abε ne abε. Nê dó-’aá akásö boŋ étenléd á kálag e Dyöb nén bán, “Bad ábe bédé kúmbe, Dyöb ákunnad bó yäl, boŋ ne bad ábe bésúdté yäl, Dyöb ábage bó nsimé.”

⁷ Né-óó, nyésuded yäl á’sö é’ Dyöb. Nyéwúen Satane nló áte. Nzé nyébelé nê, mó-’ é átóm mehélé. ⁸ Nyépe Dyöb benben, mómpë äpë nyé benben. Nyé bad bé mbéb, nyésóg mbéb abel. Bad-te ábe béwóó nlém níbe, nyébane nímen nlém ábel mekan níme mésáá. ⁹ Nyésuden áyäl e nímen mbéb. Nyélebe’, nyéchyε-’ é. Nyésóg awóó, nyélebe’ lebén, nyésóg menyinge awóg, nyésuden sudnën. ¹⁰ Nyésuded yäl á’sö ábe Sáŋgwéé. Nzé nyébelé nê, áchägéd nyé.

Jemse ad mod eekáadté mwányan

¹¹ A-baányan, nyéehóbé nhóg ne aníníí mam mé mbéb á yäl. Kénzée awë ahóbe mwányan mam mé mbéb á yäl, ké’ é akáadte mó, né ahóbe mbéndé e Dyöb mam mé mbéb áyäl, né ahóbe-’ é aá ene mbéndé eéboo’ é. Nzé ehóbé wéé mbéndé e Dyöb eéboo’ é né weebëlëë chöm éche mbéndé éhóbé aá bébel. Boŋ né etédé etál échë éesé échõŋ ábé mod awë akáadte. ¹² Mod nhóg mwëmpen-éé adé awë abage’ mbéndé, mwëmpen-naá akáadte bad. Mwëmpen-éé ahele ásõŋ alongé á bad, mwëmpen-naá ahele abébéd dó. Boŋ wε, nzé-módé édíí akáad mwányon?

Jemse ad mod eebág kúmbe

¹³ Bóob-póó, nyéwóglan, nyé bad ábe nyéhóbe bán, “chii ké’ é chän, séékë dyad dekalengómε, séëdyéé áwed mwë nhóg, sékábë nyongé, sékudé-’ é nsyón.” ¹⁴ Nyébíí dyam áde débenléd chän-ε? Chán nyébíí bán alongé áden adé? Alongé áden ádíí nêngáne mbag. Ebág á esón é pónidé, ámbíd enê, weenyínéé chö ámpë. ¹⁵ Chöm éche nyétáŋgéné ahób édíí nén, “Nzé Dyöb ákwénténé, né séëbë á alongé, sébël-le áden dyam ké’ é ádííí.” ¹⁶ Boŋ bóob, nyétimé nyékume ekáá á tâl ne kúmbe esyáál. Enén ndín e akum dé ekáá á tâl eetəŋgenéé. ¹⁷ Né-óó, kénzée awë abíí dyam á bwám áde átəŋgéné abel, boŋ eébele dó, abelé mbéb á’sö é’ Dyöb.

5

Jemse ad behon bé bad bétéd pónidé

¹ Nyé behon bé bad, nyéwóglan me! Nyéchyε’, nyéhágke e’saád áyäl e metake níme mépií nyé. ² Mmén nhon níme nyékúmé nímaá abóó, síí-’ é émáá nyé asan adyé. ³ Echen gól ne silva éche nyélimmé ásë, émáá ngag akób. Ene ngag eche ekóbé ábé bwëm, chóó ébël boŋ Dyöb akógsén nyé, émad-te nyé ásë néε muú. Nyékúmmé yäl nhon enén pónidé échë edé benben ne e’pun bé asóg. ⁴ Nóné’, weesábpεé bad ábe bébénlé wε nsón á nzag-té. Etimé edogé bó dogén. Nén ábélé ábé bad ábe wéésábpεé ádad awé áwógnad á’sö wéε Títéε, Dyöb á Ngum. ⁵ Abé áde nyédíí á nkõŋsé hén ádíí áchog alongé, nyébele-’ é kéchéé éche nyédáá. Nyékódtε nímen mewëmtën, kénéε nyébíí bán epun éche Dyöb dékõgsenné ábé bad bé ekoyí ékwógé apε. ⁶ Nyéhóbé bán bad ábe

bébele mekan míme métáŋgéné á'sō é' Dyōb bédé bad bé mbéb, nyēwúú-'ε bó. Béeheléé nyé atyéemεn.

Jemse aá bad béwesεn metake

⁷ Né-óó a-baányan, nyéwesεn kóáŋ Sánŋwéé ápe. Nyétéd elánsén ne mod awé abele nzag. Abelé ásin kóáŋ ne pónde eché ápádtε mbote é bwám. Awεsan kóáŋ ne á pónde eche mbúú 'ε sō ébootadté achó, ne áde édimtanné achó. ⁸ Nyémpε nyéwesεn, nyéwéd-te nlém á abum, nyésine' epe éche Sánŋwéé, édé bεnben. ⁹ A-baányan, nyéenyongé áte táŋgεne nhóg ne aníní ábel bon Dyōb dééhōbē aá nyédé bad bé mbéb. Nyébii nén bán mod awé akáadte' adé nyé bεnben. ¹⁰ A-baányan, nyétéde e'chemléd ne bekal bé'dáádəŋ. Békálé'áá nkalan á đin áde Sánŋwéé, békudé metake, béwesán-ne nímé metake. ¹¹ Ne mbále, syáá dechəge bad ábe béwéséné bán bad ábe békudé nnam. Nyéwógé ngáne Jobε ánwεsénne áde ákúdé metake, nyényin-ne ngáne Dyōb dεmbenlé mós bwám á asóg. Sánŋwéé aboó nlém bwámbwam awóó-'ε nlém ní ngəl.

¹² Amín e nímén mēsýāł, a-baányan, nyéebεnlád đin dé nkon nímín, ké'ε dé nkōŋ rísé, ké'ε chóm émpεe ámwé melé. Bon pen, nzé ehóbé"εε" abé εε, nzé ehóbé-'ε "Aáy" abé aáy. Nzé nyébelé nén, né Dyōb déekógsénne nyé.

¹³ Kénzée awé adé á metake tē, ákánne. Kénzée awé awóge menyinge, ákone ákεné-'ε Dyōb. ¹⁴ Kénzée awé eedyεε bwám, áchəg belyáged bé mwembé, békánned mós. Nzé békánnad mós béwōgté mós dyōg á đin áde Sánŋwéé. ¹⁵ Nzé édé bán békánnédé mós ne nlém nhóg, né Dyōb déwōg bó mekáne, né débēl-łε mod a nkole ádyēε bwám. Sánŋwéé ábēl áhídé á anon dé nkole, ádyēε bwám, ké mbéb-pe mós ámbenlé Dyōb délagsén mós. ¹⁶ Né-óó, nyépale mbéb áte wésε nhóg ne aníní, mod tée ákánnd-te mwányan, ábel bon nyédyεε bwám. Mekáne míme mod awé abele mam míme métáŋgéné á'sō e' Dyōb, méde ngine bwámbwam, mébele-'ε nsón. ¹⁷ Elaijaa abédeε moonyon melemlen ngáne syáné. Pónde póg ankáné bwámbwam aá mbúú eechóg, mbúú enkénchó-'áá á etún é mwē rílaán ne epeđ. ¹⁸ Ambíd ené ankáné ámpē, Dyōb ábēl mbúú echó, bwém é'bootéd-te akwog.

¹⁹ A-baányan, nzé nyé ké ahée atēdté áhíd nzii e mbále e Dyōb, bon mod ampée abelé atímne mbíd, ²⁰ ábii nén aá, kénzée awé abelé bon mod awé abelé mbéb asóg mbéb ábel, né asoó alongé áde mod awé abelé mbéb. Nén débēl-łε mbéb híin míme ane mod ákébenlé, Dyōb déenōnné mós á đíd.

Kálag e'só eche Petro Ndibned n' kálag

Kálag e'só eche Petro ántenlé, bad bé Krísto b'ó ánteléé ch'ó. A kálag-té wé achagé b'ó aá, "Bad ábe Dyöb ápwédé." Abén bad bémpántéd áte á ped e akuu á mbwóg e eché béchágé'áá bán Esia Maino. Nzom eché enkån bon átel enén kálag, ebédéé áwéd bad bé Dyöb nlém á abum áyále metake n'ime békudé'áá ne adúbe áde bénwõngé. Áwéd-te, abage b'ó e'lyóg bé nlém ábe nkalanj n' bwám n'ime Yesu Krístæ n'bageé b'ó. Mmê nkalanj n' bwám nhóbe tângene, kwééd, mpuu ne epe eche Yesue ápéé ámpé. Alúméd-te b'ó áte aá békwenten metake ne e'lyóg bé nlém. Anlúméd b'ó áte aá bebii nén bán nímé metake médii mekægsen ányín nzé adúbe áde b'ewánlé áde adúbe á mbále. Bébbi-é nén bán békud nsábe á "Epun eche Yesue Krístæ ápéé." Anlúméd-te b'ó áte ámpé aá alonjé ádáb átãngéné abé ngáne alonjé á bad ábe behíde Krístæ.

Nkabted n' kálag

Ndibned n' kálag 1.1-2

Dyöb dáó ábage e'soóson 1.3-12

Elébé ábel mekan n'ime mésáá 1.13-2.10

Mekan n'ime bad bé Krísto bétãngéné abel á pónké e metake 2.11-4.19

Asuded á yál ne ábele Dyöb néé mod a Krísto 5.1-11

Nsógten 5.12-14

¹ Me Petro, mbapæe a nlomag awè Yesu Krístæ, ntenle nyé bad ábe Dyöb ápwédé, ábe bépãntédé áte bon bebé beken á mbwóg é Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ne Bitinia. ² A ntii nímé Dyöb Titéé, ammad nyé apwed. Eché Edáádãnj-é ebéle nyédé bad ábe bésáá. Abelé nê ábel nyébele mekan n'ime Yesu Krístæ álãngé nyé aá nyébel. Abelé nê, ábel nímé mekií n'ime mésyógké á awög mébel nyékud alagsen dé mbéb. Nsimé ne nsanj n' Dyöb nímê ne nyé abé ne abé.

Dewóó e'lyóg bé nlém

³ Mekenag mébê ne Dyöb áde áde Sáá awè awed Sãngwéé, Yesu Krístæ. Apuúdté Yesu Krístæ. Né-óó dekadé alonjé dékãlê. Abel áde ábélé nê, ábágé syáné e'lyóg bé nlém bé alonjé áde déemaá'. ⁴ Desine' káãnjne nhon n'ime Dyöb ákõjnédé ábê bad. Akõjnédé nyé m'ó ádyöb. Ahed-te méeb'ó'é, méebébpáá. ⁵ Dyöb ábenlad eché ngum ákæá nyé adúbe áde nyédúbpé m'ó, káãnj ne nyékudé e'soóson. Abé e'soóson bényinnéd á epun é asóg. ⁶ Nyédii nyébé menyinje ne nê, kénéé édií nén bán nyéékud metake nyaa ne nyaa é esón é pónké. ⁷ Mmê metake mápë ákæg nyé adúbe, álúmed nén bán adúbe áwúú nyé áte ne mbále. Gól ehéle ebéb, bon ké nê, bébelé behé ch'ó á dü ásaád ch'ó. Nzé béhele bébel nê ne gól, né bétãngéné áden adúbe dõmpé akæg ábel nén áwúú áte áyále áden adúbe átomé gól. Nzé áden adúbe átomé mekægsen áte, né Dyöb déken nyé, ábe nyé ehúmé ne edúbé áde Yesue álúmédte bad bé nkõnsé bésyãl yál. ⁸ Nyédáá m'ó kénéé nyéenyinêé m'ó. Nyédúbpé-é m'ó kénéé nyéenyinêé m'ó b'óob. Ké b'óob-pe nyétómténé menyinje abé nyaa eché mod éeheléé-se ahób. ⁹ Chõm eché nyékudté áyále adúbe áde nyédúbpé m'ó édií e'soóson ábe ábén e'dáádãnj békudté.

¹⁰ Bekal bé'dáádãnj bínhõb mam á'só é' pónké tângene ábê e'soóson ábê Dyöb débéé nyé néé nsimé. Béntõnj ábê e'soóson ahed áte ábel bésõnten b'ó. ¹¹ Edáádãnj eche Krístæ émbê b'ó áte áláa b'ó á e'só é' pónké ngáne

Krístæ átagké ne ehúmé échē ákudté ámbíð e pónðé, boŋ bémbē béhedé áte. Béhéde'áá áte ábíi pónðé echē nímé mam mébenlédte ne wée mod awé mébenlédte. ¹²Dyöb dénluméd ábē bekal bé'daðáŋ áte áá nsón nímē bébeleé méesaá nsón níme bēn békudté nsyāŋ áhed, boŋ ndii nsón nimenyé. Dyöb dénlómē bad Edaðáŋ echē Esáá échē ébíde ádyöb. Echē Edaðáŋ chósó émbēl boŋ baahóg bēkalé Nkalanŋ ní Bwám nímé nyéwógéé bōob. Mmén mam mósó bekal bé'daðáŋ béhóbé'áá. Kóŋne ángel édásó nímén mekan asōŋŋen.

Mbeltéd nímēn rísāŋ

¹³Né-ós, nyépúd abad, nyébē mbonšén ábel nsón níme Dyöb áhedéé. Nyétéd pónðé nyésúm-me nlém rísyāal áyāl e nsimé níme Dyöb débéé nyé á pónðé echē Yesue ápéé ámpé ánkúmed-te nyé yāl. ¹⁴Ngáne edii bán nyéðii bad ábe bébele mekan níme Dyöb áhedéé, nyéemwäg-se mam mé mbéb nímé nyébélé'áá bōosd mébé mékamlán áðen alonjé. ¹⁵Dyöb áde apwede nyé asáá. Né-ós nyémpē nyétāŋgené asāŋ á mbeltéd nímēn rísyāal. ¹⁶Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, "Mbeltéd nímēn rísāŋ áyāle mbeltéd nímēm rísáá."

¹⁷Dyöb ákáadte' moosyāal nyaa póg. Eékwognáadte modmod. Nzé nyékāne-é awē, nyéchage mós bán Titée. Né-ós, nyéwōŋ mbwóg ní Dyöb áte á alonjé áðen ásyāal á nkōšé-te wén wée nyéðii beken. ¹⁸Nyébii nēn bán Dyöb ákódté nyé á ekúkú é abé-te. Ekúkú é abé échē ábēn betaa bēnlyāgnédte nyé saké chōm néé gól ké'ε sílva échē ébébe' chósó ánkōdnédte nyé. ¹⁹Ndale e mekií echē Yesu Krístæ chósó ánkōdnédte nyé. Krístæ awé adé néé rídyoŋ ní mbód nímé méewōo awusé ké ahóg á yāl. ²⁰Nkōšé ríðhób bán ríbootad, Dyöb dēmmád mós apwēd. Boŋ bōob á asóg hēn alúmté yāl wée bad bé nkōšé. Abelé nē áyāle nyé. ²¹Krístæ akásó nyédúbpé Dyöb. Nyéhele-se nyédúbé Dyöb nyésúm-me nlém rísyāal áwē, áyāle apuúdté Krístæ abídté-ε échē ehúmé áwēd.

²²Abel áde nyébeleé mekan mé mbále ábélé nyésáá. Nē ábélé-ε nyáábe bad bémpēe ábe bédúbpé Yesue nyédāŋné. Né-ós nyédāŋ nhóg ne anínií ne nlém rísyāal. ²³Nyébii nēn bán Dyöb ábágé nyé alonjé dékōšlē mbwiined ne échē eyale. Echē eyale épééné alonjé éesaá-'áá chōm echē ébébe'. Ebē abé ne abé. Dyöb áde adé á ngíndé ne á ngíndé dós ábágé nyé áde alonjé saké moonyoŋ. ²⁴Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán,

"Moonyoŋ adíí néé nkáákæ,
ábē e'boŋ-ε é'dé nēŋgáne mbonja échē ékwoge á ahín-te.
Nkáákæ ayēnle', mbonja-ε ésoode.

²⁵Boŋ eyale é Dyöb ébé abé ne abé."
Echē eyale edii nkalanŋ ní bwám níme békánlé nyé.

2

Nyédii meláá mé alonjé

¹Né-ós, nyéete nímēn mbeltéd mé mbéb rísyāal. Nyéekālē metóm, nyéelúmté' á díð-te ngēn nēn bán nyébele bwám áde nyébeleéé, mod eesíðé waáb, e'yale bé mbéb béébidé-ε nyé á nsāl. ²Nyétāŋgené awan áte ákud ndyéed e edaðáŋ echē esáá, melemlem ngáne bán bé nkáál béchyeé'ε abii, ábel nēn nzé nyédyédé ene ndyéed, nyékwog ákud e'soosōŋ. ³Nyéwógléné ene ndyéed, nyébii-ε bōob ngáne Sáŋgwéé ábeleé mekan mé bwám. ⁴Nyéhyag wée Sáŋgwéé, mós adé néé aláá dé alonjé áde belōŋ bé ndáb bēnchenéé, boŋ Dyöb ányín dós áá ákwógnéde, ápwēd, ákōō-ε dós. ⁵Nyéhyag-kósó nyébē néé meláá mé alonjé níme Dyöb ábenladte álōŋ echē ndáb e edaðáŋ. Áwēd-te-'áá nyébenléé mós. Nyéebē beprise ábe bésáá, nyébagé mós mendε mé edaðáŋ

míme mékóbnédé áwe e'só mbwiined ne Yesu Krístæ. ⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Ntédé aláá dé etógnén
nsumé á Zayon.

Kénzéé awé adúbpé mós éekwágké.”

⁷ Adén aláá-óó ádé etógnén ne nyé awé nyédúbpé mós bonj ne bad ábe béedúbpé mós ádíi nêngáne

“Aláá áde belónj bé ndáb bémbāngē abenled,
dóó átíme aláá dé etógnén abé.”

⁸ Eténlédé ámpē nén bán,

“Mós adé aláá áde bad bélúmeé ámīn

abé-'e ndim e aláá eché ebele bad békwaḡ.

Bad békwaḡ áyale béewógnēē Dyöb. Nê dóó Dyöb átídeé aá ébenled ne bós.”

⁹ Bonj nyé, nyéesaá nê. Nyédíi bad ábe Dyöb ápwédé, beprise bé Dyöb ádé ádé kân. Nyédíi alonj áde asaá, Dyöb dēn-naá áwóó nyé ábel nén nyélúmed bad bémpēe ngáne ápedé bwām abé. Dyöb áhúde nyé á ehintén-té, apee ne nyé á e'nyínen bé ekíde. ¹⁰ Ngen e'só nyé nkēmbáá bad bonj bōob nyé nyédé bad bé Dyöb. Ngen e'só ngol e Dyöb enkēmpáá áwēn bonj bōob Dyöb áwógé nyé ngol.

Nyébē betāḡ bé Dyöb

¹¹ A-bānned nhede meé nyésōḡten nén bán nyédíi beken, nyétome-'e á nkōḡsé wén tómén. Né-óó nyéebānné nlém ne mekan mé ekob é yāl áyale nén nê áwanne ábēn e'dááḡāḡ hēn nzum. ¹² Nyéwále alonjé á bwām átínté e bad ábe béedúbpé Dyöb, ábel bonj ké bénhōb bán nyédíi bad bé mbéb, bényīn mīmēn mbeltéd ní bwām. Nê dékāḡ bébe Dyöb edúbé mbwe míme Dyöb dépēé á epun é asóg.

¹³ A dīn á Sāḡgú, nyéwógne bad bé nkōḡsé ábe bédé á nkamlēn, ken nkamlēne ambáámbáa, ¹⁴ ké'e kân eché édé ásé e nkamlēne ambáámbáa, eché álómé ákōḡsen bebel bé mbéb ne ákémed bad ábe bébele' bwām. ¹⁵ Dyöb áhede nén aá mekan mé bwām mímé nyébeleé mékúdtēn mehób míme ábé e'yókél é' bad behóbéé nyé áyāl, míme béebíi' é. ¹⁶ Nyéesaá betāḡ, nyédíi kunze. Bonj pen nê déebagéé nyé nzom ábel mbéb. Nyébē nēe bembāledé bé Dyöb. ¹⁷ Nyébage moosyáál edúbé. Nyédāḡ-'e bad bémpēe ábe bōmpē bédúbpé Krístæ. Nyébáa Dyöb. Nyébage kân Embáámbáa edúbé.

Metake míme Krístæ mébē syāné e'chemléd

¹⁸ Nyé bad ábe nyédé bembāledé, nyésuded yāl ásé e bad ábe nyébenléé ne edúbé ésyāál. Nê déebāḡ ne ábe bébóó nlém bēnpēn, bonj nê ábē ne káāḡne ábe bébébé nlém. ¹⁹ Dyöb débē menyīḡe ne nyé nzé nyéwēséné e'we é' metake míme nyé nkēmbáá nyékude áyāl eché. ²⁰ Nzé ebelé mbéb, bonj ewēséné mbéte áyale mímé mbéb, ne nsyāḡ ríhée wékúdté? Bonj nzé ewēséné metake ké áyale dyaam á bwām áde ébélé, né Dyöb débē menyīḡe ne we. ²¹ Mmēn metake mébōḡnédé nyé awé Dyöb ápwédé, áyale nén Krístæ mwēn antāḡ á nló mīmēn. Anlyágé-'e nyé elāḡsén ábel nyéhíd mímē mekuu. ²² Enkēmbēnlé mbéb ké nhóg, modmod enkēnwóg-kaá mós eyale é mbéb á nsāl. ²³ Ade bad bésyáál mós, enkéntimténne bós. Ade betāḡtē'áa mós, enkēnsídté bós. Bonj ambē méswyāál á mekáá mé Dyöb áde ákáadte bad bésyāál nyaa póg. ²⁴ Krístæ mwēn ampēm mímēd mbéb áwe yāl á awōḡ ábel nén deewóó dyaamyam ábel ne mbéb, débele-'e mekan míme Dyöb áhedeé, á alonjé ádé. Eché sii ébélé nyékudé e'choóchon. ²⁵ Nyémbé nēe ndyāḡ ní mbód míme mbós bonj bōob

Dyöb áapééné nyé ámbíd áhíd mod awē anone nyé ngáne nnan-a-mböd ánoné éche mböd.

3

Bebaád ne ábab bechóm

¹ Nyé bebaád bé bechóm-me nyéwógne áben bechóm ábel bonj ké émbē nén bán béehídē eyale é Dyöb, nímēn mbéltéd ní bwám níbel bómpē bétimned Dyöb, bédúbé-ε mó. Ké nyéētogne bó dyamdyam aláa, ² bényín áden abé á bwám áde asáá. ³ Nyéesümē nlém nén bán áben e'bonj é'bíde dásō áyāle ekān é mbíd ebwóg nēe anabe dé esid, ahé á bwēm nēngáne e'bōj, nsāj, ne e'bése ké-ε kase é mbóté. ⁴ Bonj bébii nyé dásō ne e'bonj ábe é'bíde nyé áte. Abé e'bonj béehājlánné áyāle é'bíde ne edāádān échē épwiítédé échē éetagtán-ne. Abé e'bonj bóō Dyöb ányínéé áá é'dé etógnén. ⁵ Nē dōō bebaád ábe bésáá bé' bóōd ábe bēnsüm nlém ne Dyöb bébélé'áá bonj é'bab e'bonj é'bíd áwed. Béwógné'áá ábab bechóm. ⁶ Seraa mwēn ambé nē. Awógné'áá Abrahamé áchāgé-ε mó áá asān. Nzé nyébele' mam mé bwám ésebān nyébāa dyamdyam, né nyēdii Seraa ábe bán. ⁷ Nyé baachóm-me ábe nyéwóó bebaád, nyētāngéné áben bebaád edúbé abe. Mod téé ábē ne awē mwaád, ánoné mó bwám. Béepedéé nyé e'wúu áte, bonj nyāábōō nyéékūd alongé nyaa póg. Adé alongé ádíi nsimé míme Dyöb ábageé. Nzé nyéewānle bó ngáne éhedné, né Dyöb déewóóké nyé mekáne.

Nyébele bwám ké nyékué metake

⁸ Asóged, nyé moosyáál nyébē mod nhóg, nyéwōj nlém míme nípwíítédé, nyésüde-ε yāl. ⁹ Nyéētímté mbéb áyāle mbéb. Nzé mod ahóbé nyé dyam dé mbéb áyāl, nyémpē nyéehóbé mó dyam dé mbéb á yāl, nyékáné kánnén bán Dyöb ánamed mó, áyāle nnam móō Dyöb dénhōbpē áá móōbē nyé áde ámpwedté nyé. ¹⁰ Eténlédé nén bán, “Kéznéé awe ahede alongé dé menyinge, áhedé-ε áá mónyín e'pun é' bín é' bwám, eehóbé' mekan mé mbéb, eekālē-ε metóm.

¹¹ Asóg mbéb ábel, ábele mekan mé bwám.

Awānen ábē nsāj ne moosyáál.

¹² Áyāle Dyöb anóné bad ábe bébele mekan mé bwám awoge-ε bó mekáne.

Bonj akunnan bad yāl ábē bébele mbéb.”

¹³ Nzéé-ō ahele ádān nyé mbéb ábel nzé nyéwóó nlém áte ábel mekan mé bwám? ¹⁴ Bonj ké nyéntāg-ke ké tagén ábel mekan míme Dyöb áhedéé, né Dyöb dé naméd nyé. Nyéewógé mbwóg, nyéētāgē-ε áte. ¹⁵ Bonj pen nyébe Krístā edúbé, nén móódé Sāngwéé á alongé áden. Nyébē mbonšén pōndé ésyāál átimtēn kéznéé awē asēdté nyé dyam tāngene nlém míme nyésümē wēe Krístā. ¹⁶ Nyékéled nlém á abum. Nzé nyébele nē, nyésüde yāl ne edúbé ésyāál, nyékéled-ε nlém á abum wēe bad ábe behōbe nyé mekan me mbéb áyāl, áyāle nyéhídeé Krístā. Békwāg nzé bényíné áden abé á bwám. ¹⁷ Nyébii nén bán édé bwám mod ákud metake áyāle dyam á bwám áde ábélé, nzé nē ádé á ntii ní Dyöb, tómaa ákud metake áyāle dyam dé mbéb. ¹⁸ Krístā mómpē ankūd metake awé-ε áyāle mímed mbéb ngen póg ne ngen ésyāál. Abédéé mod awē abele mekan míme Dyöb áhedéé, bonj anwé á nló míme bebel bé mbéb. Ambel nē, ábel dépe wēe Dyöb. Bad bēnwúú mó bonj échē ekob é yāl chōō énwē. Dyöb démbēl échē edāádān émbē ébē á alongé. ¹⁹ Echē edāádān chó-áá ánkéénné á mbwóg áke dé akale e'dāádān eyale é Dyöb. ²⁰ Abén e'dāádān

é'bedéε e'daðəŋ ábe bénkênwógén Dyöb se' bəsd áde Dyöb dênchabtédte bə e'kad áte ábel bétede mímab mbéb á pónde eché Noa álóó'áá bəle é'mbáá. Bad waam bēnpɛn bəw bēmbē á bəle-tē. Bēnkūd e'soosəŋ áyāle mendib. ²¹ Nén áde melemlem nēŋgáne edusen. Eché edusen chəw ébelə bəwəb boŋ bad békūd e'soosəŋ á ngine e mpuu míme Yesu Krístəə. Edusen éesaá awobe á yāl hūud mbinde boŋ édií ákwentən dé abele Dyöb ne nlém míme rísáá. ²² Krístəə akií ádyöb, áwed-taá ádyéé Dyöb á ekáá é mbáá boŋ ákamláán ángel ésyāəl, benkamle ne ngine eché édé ámín.

4

Alongé á bad ábe bédúbpe ábē ngáne Dyöb dhedé

¹ Né-əw ngáne édií bán Krístəə ankūd metake é ekob é yāl, nyémpɛ nyétəŋgéné nyébé mboŋsén áwəŋ melemlem mé mewémten nēŋgáne ánwəŋgē. Ayāle, kénzée awé atagé é ekob é yāl, asogé mbéb ábel. ² Ngáne édií-'áá nē, alongé áden á nkəŋsé wén ábē ngáne Dyöb áhedéé saké bán mpúlé mé nkəŋsé múmú ríkamlan nyé. ³ Mekan míme bad ábe béebii Dyöb bédəə' é ábel mó nyémpɛ nyébélé'áá. Ene pónde emaa átóm, ekwəgnédé-'e. Nyékábé'áá mesón, nyéwəŋ nlém áte ábel mam mé mbéb, nyémwágé'áá mím mékəbē nyé, nyéchagé'áá ngande eché bad bémwágé'áá mím mékəbē bə, bēbelé-'e e'təŋgé é' mekan, nyé bēnlé-'e nyöb mémpɛe, dyaam áde déebo. ⁴ Bēn ábe nyáəbəw nyébeláá mímén mbeltéd mé mbéb bəsd, bédé menyáké bəw ányín nyéesaá ne bə ámpɛ ábel epuutéd ne e'kúkú é' mekan. Né-'áá ákáá boŋ bésyāəl nyé. ⁵ Boŋ bētyeem á nkáá á'sə é' Dyöb áde ábəŋséné ákáad moosyāəl. Akáad ábe bédé alongé ne ábe bəwédé. ⁶ Nén dəw dékəŋ boŋ nkalan ní bwám ríkanléd káəŋ ne wée bad ábe bəwédé, ábel boŋ kénéε bēnkāadté bə áde bédii á nkəŋsé-te, bəwé-'e ngáne moosyāəl áwágkē, bēhele-se bēbé á alongé ngáne Dyöb ádií.

Nyébenlad nde éche Dyöb ábágé nyé bwám

⁷ Asogé dé mekan mésyāəl áde bēnben. Né-əw nyébwəw yāl nyétéd-te pónde ábel nén nyéhel akáne. ⁸ Ámín e mímén mésyāəl, nyédəŋ nhóg ne anínii ne nlém rísyāəl. Nyédəŋ nhóg ne anínii, áyāle edəŋge ékúdtan mbéb híin. ⁹ Nyékok nhóg ne anínii nken ésebán nyényəŋge áte. ¹⁰ Dyöb áwəw nde híin, abagé-'e mod tée eché nde. Nyébé bembəledé bē bwám nyébenlad-te échēn nde áwəŋgen nhóg ne anínii. ¹¹ Áne awé abíe' dyaam ahób, ahóbé dəw nēn nhóg awé akale' e'yale ábē é'bidé wée Dyöb dēn. Ké nzéé-'e awé awəŋgan baáb, ábele' nē ne ngine esyāəl eché Dyöb ábágé mó. Nē débidéd ehúmé é Dyöb áwed á yāl e mekan mésyāəl mbwíined ne Yesu Krístəə. Ehúmé ne ngine esyāəl bēbágnédé mó á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

Metake míme bad bé Krísto békudé

¹² A-baányan, nyéebág menyáké ne mekəgsen mé ngine míme mépiide nyé bəw. Nén déebəg nyé nken. ¹³ Nyébē menyinge pɛn nén, nyékudé' metake melemlem ngáne Krístəə ákudé'áá, ábel nén nyélón ne menyinge á pónde eché Dyöb délúmedtə ehúmé éche Krístəə. ¹⁴ Nzé bad bésyāəl nyé áyāle nyédii bad ábe bēhíde Krístəə, né yāl eboó nyé áte, áyāle ehúmé é Edəədəŋ é Dyöb édé ne nyé. ¹⁵ Boŋ pɛn nzé nyékude metake éebəg nén bán nyékude míme metake áyāle nyéwúú bad, kéε áyāle nyéchíbe, kéε áyāle nyédii bad bē ebébtéd, kéε áyāle nyésálee mam mé bad áte míme méenəné nyé. ¹⁶ Ké né-'e, nzé nyékudé metake áyāle nyédii bad ábe bēhíde Krístəə, nē déekwəgté nyé. Nyéságnen Dyöb ságnén nén bán béchágé nyé bán bad bé Krísto. ¹⁷ Ayāle

póndé edé eché Dyöb débootédte bad akáad, ábootéd-te ne ábē bad. Nzé Dyöb áhēle ábootéd-te ne syánē awē dedé bad bé Krísto, chán-nō ébēññē bad ábe béebelé' mam ngáne nkalanj ní bwám ní Dyöb níhedeé. ¹⁸ Eténlédé-'e á kálag e Dyöb nēn bán,

"Nzé éhēle élenléd káññe mod awē abele ngáne Dyöb áhedeé áte ákud e'soosoj,

né chán-nō ébēññē bebel bé mbéb ne bad ábe béedúbpe Dyöb?"

¹⁹ Né-óó, bad ábe bétage' ngáne Dyöb átífidé, béhē bébele mekan mé bwám, bébe-'e yál á mekáá mé Dyöb áde áhágé bó, mó awē abele kéchéé échē áhóbē.

5

Petro alébe bad ábe bélyágte mwembé

¹ Me nēe nhóg awē alyágte', ndáá meé míbe bad ábe bélyágte' átínté echēn elébé. Ndé nhóg awē ambé metake míme Yesue áse. Ehúmé échē Dyöb débéé Krístāá épē awēm ámpē. Nlébe' nyé nēn meé, ² nyénōne bad ábe Dyöb ábánné áse echēn melemlem nēngáne nnōn-a-mbód ánōñēé éche mbód. Nyénōne bó áyāle nyédáá bó anōn. Nyéññōné bó byánán bényágte nyé ánōn bó. Nyébele' míme nsōn saké é etútú é nsyáññ, boj ébē bán nyéwóó nlém ábel mó. ³ Nyéekamlán bad ábe bédé áse echēn ne ngíne. Nyébē bad ábe béhídté mekuu nímbáb. ⁴ Ade kñj e benōn-bé-mbód épēé, ábē nyé nsábe míme níchábé ámín. Mmē nsábe mébē á ngíndé ne á ngíndé.

⁵ Nyémpē ábe nyédé áse e bad ábe bélyágte', nyésuded yál, nyésuded-te yál nzé nyéwōngan nhóg ne aníní. Ayāle éténlédé á kálag e Dyöb nēn bán Dyöb ákunnan bad ábe bédé kúmbe yál, boj abage bad ábe bésúdté yál nsimé. ⁶ Né-óó nyésuded yál áse e ngíne e Dyöb ábel boj mwēn ácháged nyé á póndé eché ebōñnéde mó. ⁷ Nyéchine mekan mésyāál míme métagte nyé áwe mekáá, áyāle atédé mam míme métagte' nyé nēe míme.

⁸ Nyékób yál, nyétéd-te póndé. Mod a ekoyí awēn, Satane, ahōñge nēe ngii eché edume áte, ahede mod awē ányabéé áte. ⁹ Nyéēmwāg-se atóm nyé áte. Aden adúbe déesudé'. Nyébíí nēn bán bad bēmpēe ábe bédúbpe nēe nyé nkōñsé áte nísyāál bómpē békude metake míme nyémpē nyékudéé. ¹⁰ Nyékude' metake boj míme metake méechabpé áte. Ámbíd e nē, Dyöb áde ábage' nsimé nísyāál dēn débē nyé kéchéé éche nyébódé. Ábēl nyésūmēn, awéd-te nyé áte. Adii Dyöb áde nsimé míme níkwógnédé moosyāál, míbē-'e póndé ésyāál. Mó apwédé nyé ákud éche ehúmé échē ébē á ngíndé ne á ngíndé. Nyéekúd-te chō áyāle nyédé ne Krístāá. ¹¹ Ngíne esyāál edii eché á ngíndé ne á ngíndé. Ebē ne.

Melenten mé asóg

¹² Sailase mó awōngéné me átel anén mwā kálag. Adii me nēe mwāñned mbánné-'e mó nlém á yál. Ntenle nyé enén kálag áwéd nyé nlém á abum, áláá-'e nyé nēn meé mímēn mam míme nítnlé nyé médii nsimé ní Dyöb ní mbále. Nyéehúde mekuu áhed. ¹³ Baányoj bé mwembé ní Babilōn ábe Dyöb ápwédé nēe nyé, bēlómme nyé melenten. Awem mwān awē níkwógté á adúbe-tē, Makōse mómpē alómme nyé melenten. ¹⁴ Nyéhē nhóg ne aníní tál álúmed edañje. Nsanj míbē ne nyé bad bé Krísto bésyāál.

Kálag eche elónténé éβε eche Petro Ndibned n kálag

Kálag echê elónténé éβε echê Petro ántenlé, bad bé Krísto bé'só bésyāāl bóo ánteléé chó. Ene pónde bad bébedé ábe béyágté'áa bad ayáged dé metóm. Adé ayáged dé metóm ábélé'áa bad bébelé e'tongé é' mekan. Né-óó, Petro antél ene kálag álúmed áa níme mekan méebóó'é. Anlúmed bó áte nén áa béetāngeneé échê ndín é mekan ahíd. Áa dyam áde betāngéné abel ádíi, ábíi mbále tāngene mam mé Dyōb ne Sāngú Yesu Krístā ne ádúbe bó ne nlém nhóg. Bad ábe bényínné Yesuε béwóg-ke mekan níme ayágté'áa, bóo bébelé boŋ ábén bad bébíi nímé mekan. Atón ahóg áde Petro ánkongé anón áte ábedé tāngene bad behóg ábe bélúmté'áa bán Yesu Krístā éepaá ámpε. Anlúmed bó áte nén áa atoo áde Krístā átongeé ápe, ádíi áyāle Dyōb déehédéé áa modmod ábód alongé, boŋ áhede' áa bad bésyāāl betéde abel dé mbéb, béhíde Krístā.

Nkabted n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Mpwédted ní mod a Krísto 1.3-21

Bemeléede bé metóm 2.1-22

Epe e asóg eche Krístā 3.1-18

¹ Με, Σίμων Πέτρο, μεβαλεε ne mbapee a nlomag awé Yesu Krístā, ntenle nyé bad ábe nyédúbpé Yesu Krístā melemlem ngáne sémpé sédúbpé mó. Yesu Krístā adíi syānē Dyōb abé-'ε Nsoode. Abele' mekan níme métāngéné. Mwēn-naá akaá boŋ syānē moosyāāl dedúbé mó. ² Nsimé ne nsan n Dyōb nábád mbé ne nyé abíi áde nyébíi Dyōb, nyébíi-'ε Yesuε, awesyānē Sāngwéé.

*Nyébele' mekan níme mélúmté'
nén bán Dyōb dōo ápwédé nyé*

³ Ngíne e Dyōb ebagé syānē mam mésyāāl níme déhedéé á alongé, ebelé-'ε syānē debele' ngáne Dyōb áhedéé. Nén ábēnlédé áyāle debíi mó. Abēnlédé echê ngum ne ábē e'boŋ bé nlém ápwed syānē ábē ábē bad. ⁴ Eche ehúme ne ábē e'boŋ bé nlém é'bélé ahóbé áa móóbelé syānē ndāle é mekan é bwām. Abele' nímén mésyāāl ábel boŋ nyéésólé' mbeltéd mé mbéb mé nkōnsé áte. Esíi é mekan mé ekob é yāl chōo ébelte' bad échê ndín é mekan. Nzé nē ábēnlédé né abé ádēn désāŋ nēε abé á Dyōb. ⁵ Né-óó, bóob áde edíi nē, nyéwan áte ábel mekan mé bwām. Saá-kaá nē dēmpen. Nyétōngéné awan áte ámpε ábē bad ábe bébenlad debyéé ábel mekan. ⁶ Abád ámín e debyéé, nyébíi ngáne nyékóbeé échēn yāl. Saá-kaá akób á yāl dēmpen. Nyébē bad ábe békaa' nlém. Ámín e e'kaŋ bé nlém, abé ádēn átāngéné ábē ngáne abé á bad bé Dyōb átāngéné abé. ⁷ Saá-kaá ábel mam níme Dyōb áhedéé dēmpen. Edānge ébē áfínté échēn nyé Bad bé Krísto. Saá-kaá edānge áfínté e nyé Bad bé Krísto bēnpen, boŋ nyédāŋ moosyāāl. ⁸ Nzé áde abé ákwoge-'ε nyé áte, né debyéé áde nyéwóó tāngene Sáa awéd, Yesu Krístā, déebáá ngēn, boŋ débēl nyéchyáá' e'pum. ⁹ Boŋ kénzée awé áde abé déesaá áte, adé nēngáne mod awé eéchābē' anyínen, ké'ε awé akwedé ndím. Achāténé-'ε áa Dyōb áwóbpé mó, álagsén-ne mó mbéb.

¹⁰ Né-óó, a-baányan nyénabe awan áte álúmed nén bán Dyōb dōo áchénlé nyé, ápwéd-te nyé ábē ábē bad. Nhóbe nén áyāle nzé nyébelé nē, né nyééhúnné á mbéb-te mbéd. ¹¹ Nén débēl-le Dyōb débē nyé kunze esyāāl áśál

ne ábê á nkamlen nímín wée Sáá ne Nsoode awêd, Yesu Krístæ ákamlanné nées kàñ á ngíndé ne á ngíndé.

¹² Né-òó, ké nées nyemáá nímén mekan mésyāā abii bon nyédúbé-'e mbále eché edé áwēd-te, mēbē níkamtén nyé mó. ¹³ Nnyíné-'e nēn meé, bōob áde rídii ndé á alongé, éhednad nēn bán níkamtan nyé nímén mekan pónéd tée ábel bon nyékwanled. ¹⁴ Mbíi meé nkwogé nímén nkónsɛ átēde. Sāngwée awēd, Yesu Krístæ abelē mbíi nē. ¹⁵ Nwane-'e áte áláa nyé nímé mekan ábel bon ké nwé ké wēén, nyéhél mó akamten pónéd tée.

*Mbónj édé éche éryínne
ehúmé éche Yesu ē díd*

¹⁶ Saké póle éche bad bēn bēnābpé sékanlé'áá nyé áde sénhōbpē bán Yesu Krístæ āpē āmpē ne ngum. Sébēn sēnyínne éche ehúmé díd. ¹⁷ Sébédé áhed áde Dyōb Titée ábágé mó edúbé ne ehúmé. Ehōb émbid ámin éche Dyōb á Ngum álāngéé mó áá, "Awem mwān a nlém mó nēn, mó awógte' me menyīnge." ¹⁸ Sébēn sēnwóg eché ehōb áde syāābōō débédé á mbōod eché esáá.

¹⁹ Né-òó syānē dekoó adúbe nēn bán e'yale ábē bekal-bé-e'dāādāñ bēnhōbpē é'dé mbále. Ebon nēn bán nyétōñ bō awóglēn. E'dii nées etrukāñ éche échodnē' á ehínten-tē káñj né Epun épédé eché bīn bésāā'ē bon Krístæ, tintine a mbwēmbwē, āpen nyé á nlém-tē. ²⁰ Ámin e nímén mésyāā, nyétāngéné asōñten nēn bán modmod eéhēlēē-se ábenléd áde debyéé átóge mekan níme bekal-bé-e'dāādāñ bēnhōbpē ngāne éténlédé á kálag e Dyōb. ²¹ E'yale ábe bekal-bé-e'dāādāñ bēnhōbpē bēnkēmbáá á ntii m moonyon, bon Edāādāñ éche Esáá chōō élyágté'áá bad ábe bēnhōb ábē e'yale. Ábē e'yale bēnhūū ne Dyōb.

2

*Bemeléede bé metóm
ne ebébtéd éche békudtē*

¹ Se' bōod bekal-bé-e'dāādāñ bé metóm bēmbid átíntē e bad. Melemlen nē dōo bemeléede bé metóm bēbīdtē átíntē echēn. Bēbenléd mwane āpēen ayáge dé metóm. Adé ayáge débēbēd bad ábe bédúbépé dō. Ábē bemeléede bé metóm bēbāñ Sāngwée awē ahúdé bō á mbēb-te á yāl. Nēn dékāñ bēn bēwāmsēn yāl ebébtéd akude. ² Bad hīin bēhīd échāb mbinde é mekan. Mbéltéd níme ábē bad mébēl bad bēmpēe bēhōbē' mam mé mbēb tāñgene Nzii e mbále. ³ Adāñ á chōm áde ábē bemeléede bé metóm débēl bēkanlé nyé póle éche bēn bēnābpē ábel bēkobēn nyé bwēm. Dyōb dēmmād mbakú abided se' bōod áá móōkōgsēn bō. Mmē nkōgsēn nisine-'e bō. Eché ebébtéd édé-'e bō á nzii.

⁴ Dyōb dénkēnchenéé āngel éche émbēl mbēb, bon ambwēm bō á ehyané j muú, áhed-tāá bédíi á mehan é ehíntēn-tē, bésine' Epun é nkáásé. ⁵ Dyōb dénkēnlagšēn-naá bad bé' bōod. Ambēl mbúú enchó káñj mendib ménlōne, méhōod bad bésyāā ábe bēnkēnwōñ abé á bad bé Dyōb. Noa awē álāngé'áá bad áá bébele' mekan níme métāngéné mwēmpēn-éé Dyōb dēnsongé alongé, nchoo ne bad saámbe bēmpēe. ⁶ Ambīd e nē, Dyōb dénkōgsēn myad mé Sodom ne Gomora. Anhyáád mó métim mbúmbú, álumed chōm éche ébenléd ne bad ábe bēwōo abé á bad bé Dyōb. ⁷ Dyōb dénkōgsēn nímé myad bon ansōñ alongé áde Lōtē, áyāle Lōtē abédēe mod a bwām awē enkēndāñ mbinde é mbéltéd éche ábē bad bé mbēb bēbēlé'áá. ⁸ Ane mod a bwām adyēé'áá hōm ahōg ne ábē bad bé mbēb. Epun ne epun tée anyíné'áá, áwōgē-'e e'bébtéd é' mekan ábe ábē bad bēbēlé'áá ne ábe bēhōbē'áá. Mmē mekan mébēbté'áá mó nlém á abum áyāle abédēe mod a bwām. ⁹ Né-òó, Sāngwée

ábíí ngáne áhúdeé bad ábe béwóó abé á bad bé Dyöb á mekásgen-tê. Bonj ábē akógsén bad bé mbéb kááj ne é Epun éche ákáadtē bad bésýāā. ¹⁰ Abē akógsén bad, tanje bad ábe békódtē esíí é mekan mé ekob é yāl, ábe béekobé'-ε nkamlen.

Abē bemeléede bé metóm bédé kúmbe, bēbē'-ε epame. Béebagé'-aá ngumε éche édé ámín edúbé ké ehóg. Bésýāā' échē ngumε káájne syáán ésebán béwóge' mbwóg ké nhóg. ¹¹ Ké ángel éche éwóó ngine ébē'-ε ngum tómaa ábē bemeléede bé metóm, ééhōbēē échē ngumε éche édé ámín mekan mé mbéb áyāl á'sō wée Sánjwéeé mbéd. ¹² Bonj ábē bemeléede bé metóm bēbele' mekan née nyam é mehín. Echyáádtē'-ε ábel békób chó béwúu. Bēbele' kéchéé éche épíídé bō á nlém-tē. Abē bemeléede bé metóm bēhōbe' dyam téé áde béesōtēneé mam mé mbéb á yāl. Né-ōó, Dyöb débōdéd bō melemlen nēngáne bad béwúé' é échē nyam. ¹³ Dyöb déhēl bétag bwāmbwam áyāle bétágté bad bémpēe. Bédāā' échāb esíí é ekob é yāl akóded. Bēēkwágé'-aá ábel nē ké müte. Bēwóge' bwām ábel échē ndín é mekan áde bédýággé ndyééd hōm ahóg ne nyé. Né-ōó, bēbēbte nyé dīn, bēpiináád-te nyé akwágké.

¹⁴ Nsón nímāb nisyāāl nídii ákáb mesón ne kénzée awé bényíné. Echab esíí ábel mbéb éemaá' é mbéd. Bédoge' bad ábe adúbe déewúu' é áte, bēhúnte' bō á mbéb-te. Ngoód edé bō á meki-te bwāmbwam. Bédii bad ábe Dyöb ábágé ebómán. ¹⁵ Bétédte nzii échē etāngéné, bēhídē' nzii empée. Bēhíde' mbeltéd míme Balame, * mwān awé Beo. Balame andān moné míme bésābēē mó ábel mbéb. ¹⁶ Bonj Dyöb démbēl esel éche Balame énhōb wée Balame. Esel, nyam échē eehóbé' akan, énhōb wée Balame ne ehób é moonyon, ékáné mó áte. Nén démbēl míme mbeltéd mé mpemíne míme ane nkal é' dāsdān Balame ménsóg.

¹⁷ Abén bad bédii née n'yéle míme rílené. Bédii née mbembag éche epub ékeeneé. Ndib é ehínten échē Dyöb ábánnédé bō esine bō. ¹⁸ Bébóo' nsāl áte ngén. Bēbenlad esíí é ekob é yāl átéd bad nlém á abum. Bad ábe bétédéé nlém á abum bédii bad ábe bēbóótédé mekuu ahúd á echoj é bad bé mbéb.

¹⁹ Bélange' bad bán nzé bēhídé ádab ayáge né bēebáá á mehan-tē, né bēhēle' bēbel kéchéé éche bédás, áde edíí nēn bán mbéb ríháá bēn. Mbéb ríháá bēn áyāle nēn dyam ké áhéé áde ákamlan mod, ane mod ábelé abé ntān ásé e ádé dyam. ²⁰ Nzé mod adúbpé Sánjú Yesu Kristāā, Nsoode, né amaá alongé dé mbéb dé nkōnsé ahíde áte. Nzé amaá'-ε dō ahíde áte bonj atímé ámbíd áwēd-te ámpē, áde alongé átédé'-ε mó ntān, né nyaa échē ádíí bōob edé mbéb tómaa ngáne ánsēbēē abé. ²¹ Né émbē mbonj nzé bēnkēntogén nzii e mbále abii tómaa ámad chó abii bonj bétimé' bēbāā' mbéndé é Dyöb éche esáá á yāl. Alygnéd dōó bēnlýgnēdtē bō échē mbéndé. ²² Nén ábele' ngan éche békálé nēn bán, "Mbwé edýág ábē e'chó," ne eche békálé nēn bán, "Ké chán bēnwōgdētē nguú mendíib ééchatánné elōob," édé mbále.

3

Epun échē Sánjwéeé ápéé ámpē

¹ A-baányan, enén kálag chó elónténé kálag ébe eche rítenléé nyé. Atínté échē kálag, nkámténé nyé mam míme nyémáá abii ábel bonj nzé nyéwémnténé mekan míme rítélé, méwōngan nyé áwónj mewémnten míme métāngéné.

² Nhede méé nyékamten mekan míme bekal bē'dāsdān bé Dyöb bēnhōbpé se' bōód bán mébenléd. Nyékamten-ne chōm-éé Sánjwéeé, Nsoode awéd ánlāā' é bembapēé bé nlomag áá beláa nyé.

* **2:15** Balame: Balame ambé nyóngé bwāmbwam ákud nsábe míme kān Balage ásābēē mó nyaa échē ambēē mbonjén ké ábel bad bé Israel mbéb. Nén ádé á kálag e (Nōm 22.4-35).

³ Dyam dé'só, nyétǎngéné asōητηεν nén bán á e'pun bé asóg, donge á bad débid ábe esíí é mekan mé ekob é yǎl ékamlanné ádáb alongé. Béwélé nyé,
⁴ béhǎbē bánken, “Anhób aá mǎǎpǎé ámpē, héé-ǎ ádíí bǎǎb? Abēd besáá béwéde bǎǎb échábé áte, bonj kǎáηne' bǎǎb mam médíí médé melemlem ngáne mémbēē se á mbooted mé nkǎǎsé.” ⁵ Bēn békoo' ahúdí á mewēmten nén bán Dyǎb dēmbenlédé échē eyale é nsǎl áhǎg nkoηj mǎ mǎn ne rǎ sé. Ambēl nkǎǎsé rǎbídí á mendíb-te, ambenléd-te mendíb áde áhágé nkǎǎsé. ⁶ Mendíb mwēn-naá ámbenlédte ábébed nkǎǎsé mé' bǎǎd. Anlóm mbúú. Ene mbúú enchó kǎáη mendíb melóné nkǎǎsé áte rǎsyāǎl, chǎm ésyāǎl éhó. ⁷ Melemlem mé eyale nǎme Dyǎb dēmbenlédte áhǎg nkoηj mǎ mǎn ne rǎ sé, móo ábénlédé ákǎǎ mó ábel bonj ábébed mó ne muú. Asinne' nkoηj mǎ mǎn ne rǎ sé mé' chíi epun é nkǎǎsé. Echē epun dǎǎ ábǎdēdtē bad ábe bééwǎo abé á bad bé Dyǎb.

⁸ Bonj a-baányan, nyééchatán dyam ahóg. Nyééchatán nén bán ne Sǎngwéé, nhǎηlén méesaá áfǎnté e epun ehóg ne ekálé é mwē. ⁹ Sǎngwéé eétoηgéeé álóned áde akag. Donge á bad béwēmten pen bán atonge'. Bonj awéséné nyé áyǎle eéhēdēē aá modmod ábǎd alongé. Ahede' aá bad bésyāǎl békuned mbid bétede abel dé mbéb. ¹⁰ Bonj epun échē Sǎngwéé ápǎé, ápǎé taléd, melemlem nēηgáne nchǎb ápagké. Echē epun, abobe dényōη ne esaád é ngíne, chǎm ésyāǎl échē édé ádyǎb éhyān, ényōη-'é. Nkǎǎsé ne chǎm ésyāǎl échē édé áwēd-te éhyān, ényōη-'é. ¹¹ Ngáne édíí bán chǎm ésyāǎl étǎngéné anyōη, nyaa é bad éhéé-ǎ nyétǎngéné abé? Abé ádēn átǎngéné asǎη, nyéwōη-'é abé á bad bé Dyǎb. ¹² Nyéwále ádēn abé ngáne nyésineé epun échē Dyǎb áfǎdíde aá Krǎstǎǎ ápǎ. Nyéwan-ne áte ábel éwǎmsen ape. Echē epun muú méhyaád abobe ámǎn, muú ményāmēd chǎm ésyāǎl-le échē édé áwēde-mǎn. ¹³ Bonj desine' akag áde Dyǎb ábágé syáné aá móǎbēl abobe dékǎǎlē ne nkǎǎsé mé ékǎǎlē. Bad bésyāǎl ábe bēbē á nkǎǎsé mékǎǎlē bēbelé' mekan nǎme rǎtǎngéné.

¹⁴ Né-ǎǎ, a-baányan bǎǎb áde nyésineé échē Epun, nyébel ngáne Dyǎb dényǎnné nyé néé bad ábe bésáá, nyébel-le ngáne ééhǎbpé aá nyébele mekan mé mbéb. Nyébē-'é nsǎη ne mó. ¹⁵ Nyébíí nén bán atoo áde Sǎngwéé awēd átoηgéeé ápǎ, ádíí ábel bonj ábe bad pónde ákud e'soóson. Nén dǎǎ Paale ámpē ámbenlédte debyéé áde Dyǎb ábágé mó, átele nyé kálag. ¹⁶ Atelé ádēn atón á kálag échē ésyāǎl. Donge a mekan áde áwe kálag-tē áde álélé asōητηεν. Echē ndín é mekan chǎǎ bad ábe béewóo nsōητηεν, ábe adúbe-'é déetyéeméé béhǎηlanné nsōητηεν nǎme rǎdíé áwēd-te nyaa échē eetǎngene. Melemlem nē dǎǎ béhǎηlanné e'ped bémpee á kálag e Dyǎb-te. Abel áde bēbele-'áa nē dékǎη bēbód ádáb alongé.

¹⁷ Bonj a-baányan, nyé pen nyémaá nǎmēn mekan abíí. Né-ǎǎ, nyétéd pónde ábel bonj bad ábe bēéhíde' mbéndé é Dyǎb, bēéhúnté nyé ne mewusé nǎme báygtē nyé. Nzé nyéhíde nǎmǎb mewusé, né adúbe ádēn déetyééméé. ¹⁸ Bonj pen nyébē nyéwōη abé áde Sǎngwéé, Nsoode awēd, Yesue Krǎstǎǎ, ábǎde nyé nǎme nsimé abe. Edúbé ébē ne mó bootya bǎǎb ne á ngíndé. Ebē nē.

Kálag e'só eche Jone Ndibned n kálag

Metote médé mébe níme mékásá bon Jone átēl kálag e e'só. Atote dé e'só ádíi áwéd bad ábe átēnlé chó nlem á abum ábel bébê mod nhóg ne Dyöb ne awe Mwän, Yesu Krístæ.

Metote níme mélónténé mébe médii, Jone alänge bad ábe átēnlé chó áá bétéd pónde ne ayáge dé metóm ayāle débēbēd abé áde bédii mod nhóg ne Dyöb ne Yesu Krístæ. Adē ayáge dé metóm áhóbe nén bán ebébtéd épag ne abé áde moonyon ábágbé á nkòṅsé tē, bán né-óó, Yesue, Mwän a Dyöb ééhele'áá-se ákòṅ moonyon abé. Abé bemeléede bé metóm béhóbe nén bán nzé mod áküd e'sóoson, atəṅṅéné nēe ábáá mekan mé nkòṅsé á yāl. Bényáge ampē nén bán e'sóoson béewóó'é dyamdyam ábel ne abé á bwám ne áwón edəṅge ne nhóg ne anínii.

Alúmed áá adē ayáge déetəṅṅenēé Jone alúmté á kálag tē wén áá Yesue ankòṅ moonyon abé akoó'-e alúmed áte nén áá bad ábe bédúbpé Yesue bon bédəṅ'-e Dyöb bétəṅṅéné nēe bédáá nhóg ne anínii.

Nkabted n kálag

Ndibned 1.1-4

E'nyínen bé ekide ne ehintén 1.5-2.29

Bán bé Dyöb ne bán bé Satane 3.1-24

Mbáale ne awusé 4.1-6

Chóm éche edəṅge édíi 4.7-21

Adúbe áde átómé mekan mésyāal áte 5.1-21

Eyale é alongé

¹ Ntenle' nyé təṅṅene ane awé adé Eyale é Dyöb éche épeene' alongé. Abédé se á mbooted, sēnwóg mam təṅṅene mó, sēnnyínén mó mīd, sēmbán mó dīd áyāl, sēmbán-ne mó ekáá á yāl. ² Mó awé apeene' alongé antīm moonyon awé bényínneé dīd, dennýin-ne mó. Sēbide' mó mbón, sélāngē'-e nyé mam təṅṅene mó awé abage' alongé áde déemaá', mó awé ambé ne Títéé, bon átīm abyéén átínté echêd. ³ Chóm éche sényiné, éche séwógé'-e, chóo sélāngéé nyé, ábel bon nyébé nlatén ne sé. Mmēd nlatén-ne rídii nlatén níme déwóó ne Títéé ne awe Mwän Yesu Krístæ. ⁴ Sételé enén kálag, ábel bon nímēd menyíṅge mélón mbon.

Alongé á bad ábe bédé á e'nyínen bé ekide

⁵ Bəob-pəó, pále echē séwógé á nsal wéé Yesu Krístæ bon sélāngē'-e nyé edii nén, Dyöb ádíi e'nyínen bé ekide. Atón dé mbéb ké ahóg déesaá mó á yāl. ⁶ Nzé dehóbé bán dedé nlatén ne mó áde alongé ádēd ádíi ádíi alongé dé ehintén, né dekafe metóm né níme syáné mbéltéd-te mééhídēē mbáale. ⁷ Bon nzé dewóó alongé dé e'nyínen bé ekide ngáne Mwän-ne ampē áwóó, né syáné déēbē nlatén ne nhóg ne anínii, mekií níme Yesue awe Mwän, mó'-e méwobé nimesyáné mbéb nisyāal.

⁸ Nzé dehóbé bán deewóó'é atón dé mbéb ké ahóg á yāl, né dedoge' echēd yāl, né mbáale'-e eesaá syáné áte. ⁹ Nzé depanle' nimesyáné mbéb áte, né ábēl ngáne áhóbé, ábēl-le chó nyaa echē etəṅṅéné. Alagsén syáné mbéb, áwobē'-e nimesyáné mbéb nisyāal. ¹⁰ Nzé dehóbé bán deébeléé mbéb, né dehóbé' bán Dyöb ádíi nkal a metóm, né eyale é Dyöb eesaá'-áá syáné áte.

2

Jone ad Krístaa mó adé awesyáne Nwõhgene

1 Nyé ábe nyédé nêhngáne ábêm bán, ntenle nyé enén kálag, ábel boŋ nyéebélé mbéb. Boŋ nzé mod abelé mbéb, syáne dewóó mod awé abele' mekan míme métàngéné, Yesu Krístaa. Mó achânge' syáne Titée. 2 Krístaa mwën-éé ambé nêhngáne nde echê Dyõb dëmbenlédte ákõde syáne áyál e mbéb míme dëmbenlé. Ambel nê ábel dékud alagsen. Saá-kaá mbéb mímesyáne mëmpen, boŋ mbéb míme bad bé nkõjsé bésyáál.

3 Nzé dehíde' mbéndé é Dyõb né édé mbále bán debíí mó. 4 Kénzée awé ahóbé áá móbílí mó, boŋ eehíde' éche mbéndé, né ene ndín e mod adii nkal a metóm, né mbále ké póg eésaa'-áa mó áte. 5 Boŋ kénzée awé abele' ngáne eyale é Dyõb éhóbéé, edånge éche ene ndín e mod ádáá Dyõb élóne' mbon. Nén dáo ábele' Krístaa, enyínné-te á alonjé bán dedé ne Dyõb. 6 Kénzée awé ahóbé áá módé ne Dyõb, ádé alonjé átàngéné abé nêhngáne alonjé áde Yesu Krístaa.

Mbéndé e ekóólé

7 A-baányan bé edånge, enén mbéndé echê nitenléé nyé eésaa' mbéndé e ekóólé, edii mbéndé e nchun echê nyénwõngé se á mbooted. Enén mbéndé e nchun edii nkalaní mí bwám míme nyémáá awóg. 8 Boŋ kéné, mbéndé e ekóólé chõõ nitenléé nyé bõõb, mbále echê edé-'e á mbéndé-te wê, enyínnéde á alonjé áde Krístaa, enyínné-te á alonjé áden, áyãle nén ehíntén ébótótéde amaa, e'nyínen bé ekíde é' mbále é'máá abooted dé apen.

9 Kénzée awé ahóbé áá módé á e'nyínen bé ekíde boŋ ákõõ mwányan, ene ndín e mod adii adé á ehíntén-tê. 10 Kénzée awé adáá mwányan adé á e'nyínen bé ekíde-tê. Né-õõ, ene ndín e mod éébéléé dyamdyam áde ábelte' bad bémpée mbéb. 11 Boŋ kénzée awé akõõ mwányan, awóó alonjé dé ehíntén. Ene ndín e mod akag á ehíntén-tê eebýéé-'aa wée akagké áyãle ehíntén ébélé adé néé mod awé akwedé ndím.

12 Nyé ábe nyédé nêhngáne ábêm bán, ntenle nyé áyãle Dyõb alágséné nyé mbéb á ðín áde Yesu Krístaa. 13 A-besán, ntenle nyé áyãle nyébíí ane awé adé se á mbooted. A-kódebad, ntenle nyé, áyãle nyétómé ane awé adé ebébtéd áte.

14 A-bãnbã, ntenle' nyé áyãle nyébíí Titée. A-besán, ntenle nyé, áyãle nyébíí ane awé adé se á mbooted. A-kódebad ntenle nyé, áyãle nyéwúú áte, eyale é Dyõb édé nyé áte nyétómé-'e ane awe adé ebébtéd áte.

15 Nyéedãã' nkõjsé ké'ε bwëm ábe é'dé áwëd-te. Nzé mod adáá nkõjsé, né eédãã' é Titée. 16 Bwëm é'syãl ábe é'dé á nkõjsé te, néde bwëm ábe moonyon a ekob áwóó'é esíí áte, bwëm ábe míd médãã'é anyín ne bwëm ábe bad békumneé ekáá á tâl, béehúú'é ne Titée, é'dii bwëm bé nkõjsé. 17 Nkõjsé ne ábe bwëm é'syãl ábe baányan béwóó'é esíí áte áyãl echáb, nítóme tómén, boŋ mod awé abele' ngáne Dyõb áhedeé, abág ne Dyõb á ngíndé ne á ngíndé.

*Jone ad nyétéd pónde
ne bad ábe bétãngan Krístaa*

18 A-bãnbã, asóg ákwógé apε. Bénlãá nyé bán Mod a Ekoyí awé Krístaa ápé, bõõb-pε bad bé ekoyí híin ábe Krístaa bé máá apε. Né-õõ, debíí bán asóg ákwógé apε. 19 Abé bad békênkonjé bad abé ábe bédé mímesyáne nlatén, né-'aa dênkãh boŋ bétédé syáne. Nzé bémbé bad ábe bédé áwesyáne nlatén, né bémbé bébé ne syáne, boŋ bënchené syáne ábel boŋ ényínned ne mbále nén bán békênkonjé abé ne syáne. 20 Boŋ ne nyé, Ane-awé-Béwógté abagé nyé Edáádãh éche Esáá. Né-õõ, nyé moosyãl nyébíí mbále. 21 Meéténlãé nyé enén kálag áyãle nyéebíí' é mbále, boŋ ntenle' nyé chõ áyãle nyébíí mbále, nyébíí-'ε

nén bán metóm ké mehóg méébidéé á mbále-té. ²² Nzéé-'5 adé nkal a metóm? Nkal a metóm adii kénzéé awé ahóbé aá, Yesue eésaá Ane awé Dyöb Awógté. Ene ndín e mod chó edé Mod a Ekoyí awe Krístæ, abáa' Titée á yál, abáa-'ε Mwán. ²³ Mod ééhéléé-se abán Mwán a Dyöb á yál se abé ne Titée. Kénzéé awe akobé Mwán a Dyöb, akobé kóñne Titée. ²⁴ Nyényín nén bán nkalañ níme nyéwógé se á mbooted rídé nyé áte. Nzé nkalañ níme nyéwógé, rídii rídé nyé áte, né nyémpé nyéébe ne Mwán a Dyöb nyébé-'ε ne Titée. ²⁵ Chóm éche Krístæ ahóbé aá mósóé syáné edii alongé áde déemaá'.

²⁶ Ntenle nyé nímén mam áyále bad bédé ábe béhéde nyé adog. ²⁷ Bonj ne nyé, Krístæ abagé nyé Edáádaj éche Esáá. Abé áde éché Edáádaj edii nyé áte, nyéetógneneé modmod áyáged nyé. Eché edáádaj éyágte nyé mam mésyáál, mam níme éyágte-'áa nyé médé mbále, méesaá metóm. Né-óó, nyébé nyébé ne Krístæ ngáne Edáádaj éche Esáá éyágte nyé.

²⁸ Bóob-póó, a-bánbán, nyébé mod nhóg ne mó, ábel bonj epun éche ápéé, nlém ríwúu syáné á abum, deewógé-'ε e'són átyéem mó á'só. ²⁹ Nyébí bán Krístæ abele mekan níme métáñgéné á'só é' Dyöb, né-óó, nyébí bán kénzéé awé abele' mekan níme métáñgéné, adii mwán a Dyöb.

3

Jone ahóbé ngáne alongé áde bán bé Dyöb átáñgéné abé

¹ Nyényín ndín e edáñge éché Titée ádáá syáné. Eché edáñge échábé amin kóñj béchage syáné bán bán bé Dyöb, bèn-naá dékóó abé. Nzom eché ekáó bonj bad bé nkóñsé béebii syáné edii áyále béésebpéé Titée abii. ² A-baányañ bé edáñge, syáné dedii bán bé Dyöb bóob. Eébyéneé bwám pen chóm-ée syáné débéé. Bonj debii bán pónidé éché Krístæ ápéé, syáné déébe nēñgáne mó, áyále nén deényín mó ngáne adii. ³ Kénzéé awé asumé nlém wée Krístæ atáñgéné née asánté eche yál ngáne Krístæ mwén ámpé ásaá.

⁴ Kénzéé awé abelé mbéb, akwedé nkáá áyále abóó mbéndé e Dyöb. Mbéb rídii abóó á mbéndé e Dyöb. ⁵ Nyébí bán epé éche Krístæ ámpéé á nkóñsé ébedéé ámad mbéb. Krístæ mwén-ne eewóó'ε mbéb ké nhóg á yál. ⁶ Kénzéé awé adé ne Krístæ éébéleé mbéb. Kénzéé awé abele mbéb, eenyínéé Krístæ eebii-'áa mó.

⁷ A-bánbán, nyéémwäg se mod ádog nyé. Kénzéé awé abele mekan níme métáñgéné adii mod awé abele mekan níme métáñgéné á'só é' Dyöb, ngáne Krístæ ábeléé mekan níme métáñgéné. ⁸ Kénzéé awé abele mbéb, adii mwán awé Devæle áyále Devæle ambootéd mbéb ábel sé á mbooted. Nzom eché enkñj bonj Mwán a Dyöb ápé á nkóñsé, ebédéé ábébed nsón níme Devæle ábelé. ⁹ Kénzéé awé adé mwán a Dyöb, éébéleé mbéb, áyále abé á Dyöb adé mó áte, ééhéléé-'ε-se ábelé mbéb áyále Dyöb dáo adé mó Sáá. ¹⁰ Chóm éche ékoo' syáné alúmed bad ábe bédé bán bé Dyöb ne ábe bédé bán bé Satan edii nén bán, bad ábe béebelé' mam níme métáñgéné ne bad ábe béedæ baányañ bé Krísto, béesaá bán bé Dyöb.

Jone áá bad bédaj nhóg ne antniit

¹¹ Nkalañ mí bwám níme nyénwóoké se á mbooted níbedéé nén bán, dédaj nhóg ne anínií. ¹² Deebág néé Keene. Keene abédéé mod awé Satane, anwúú-'ε mwányañ. Cheé énkñj bonj Keene awúú mwányañ? Anwúú mó áyále mekan níme mwén ábelé'áa mébedé mam mé mbéb bonj níme mwányañ méntáñgēn á'só é' Dyöb. ¹³ Né-óó, a-baányañ, nyéebág menyáké ngáne bad bé nkóñsé békóó nyé. ¹⁴ Dedáó bānned bé Krísto bémpéé, nē dáo ábelé bonj debii bán

dehídté ásē e ngine e kwééd dekudé alongé áde déemaá'. Kénzée awé eédāā bānned bé Krísto bémpēe, alyágé adé ásē e ngine e kwééd. ¹⁵ Kénzée awé akóó mwānyān a Krísto, adii mod a ewúen, nyébií-'e nēn bān alongé áde déemaá' déesaá mod a ewúen ké nhóg áte. ¹⁶ Krístāā ambě adē alongé á nló nímēd. Nēn dōó ábélé boj debii chóm éche edānge edíí. Né-óó, syānē ámpē detāngéné nēe débágé ádēd alongé á nló nime bānned bé Krísto bémpēe. ¹⁷ Nzé mod adé awé adé nhōn, boj anyíné mwānyān awé atóge' boj eewóo nlém mí bwām áwōngēn mós, chán áhelese ahób aá módāó Dyōb? ¹⁸ A-bānbān, edānge éche déwānléné nhóg ne aníníí, éetāngēnēé abé dāsō á nsal-tē ne á póle boj étāngéné abé á mbeltéd ne á mbále-tē.

*Jone ahóbé chóm éche ébele'
boj deewógé mbwógé á'sō e' Dyōb*

¹⁹ Nzé delúmté nhóg ne aníníí edānge, né debii bān dedé bad bé mbále ne debii-'e bān nlém mēwūú syānē á abum á'sō e' Dyōb. ²⁰ Póndé ké ehéé eché nímēd mewēmtēn mélāngé syānē bān debelé mbéb, debii bān Dyōb ábii mam mēsyāāl tómaa ngāne syānē débii. ²¹ A-baānyān bé edānge, nzé nimesyānē mewēmtēn méelānge syānē bān dedii bebel bé mbéb, deewógéé mbwógé ké nhóg nzé dekānne' á'sō e' Dyōb. ²² Dekude kéchéé éche désédté mós áyāle dehíde' éche mbéndé débelé-'e mam nime mēwōgte mós menyīnge. ²³ Mbéndé eché ábágé, edii nēn, dedúbe á dīn áde awe Mwān Yesu Krístāā, dédān-'e nhóg ne aníníí. Melemlem mé mbéndé mōó Krístāā mōmpē ámbéé syānē. ²⁴ Kénzée-'e awé ahíde' mbéndé é Dyōb, abág mod nhóg ne Dyōb, Dyōb-pe ábē mod nhóg ne mós. Nēn dō-'aá débéléé boj debii bān Dyōb áde ne syānē. Debii áned áyāle Edāóđān éche ábágé syānē.

4

*Jone ahóbé aá bad bétéd
póndé ne e' dāóđān bé metóm*

¹ A-baānyān bé edānge, nyéedúbpe bad bēsyāāl ábe behóbē' bān bēwóó Edāóđān é Dyōb. Boj pen, nyékāg bós ábii nzé edāóđān éche édé bós áte éhúú ne Dyōb. Nyékāg bós áyāle ekud é bekal bé dāóđān bé metóm bēpédé á nkōñsē-te. ² Chóm éche wēbenlé boj ebii mod awé Edāóđān é Dyōb edíí áte edíí; kénzée awé ahóbé aá Yesu Krístāā apedé á nkōñsé nēe moonyon, né ane mod awóó Edāóđān é Dyōb. ³ Boj kénzée awé ahóbé aá Yesue eēpedéé á nkōñsé nēe moonyon, eewóó é Edāóđān é Dyōb áte. Edāóđān éche ene ndín e mod áwóó áte edíí edāóđān éche éhúú ne Mod a Ebébtéd. Nyēnwóg bān échēn edāóđān épē, bōob-pe émáá ape á nkōñsē-te.

⁴ A-bānbān nyédii bad bé Dyōb, nyétómé-'e ábē bekal bé dāóđān bé metóm áte, áyāle Edāóđān éche édé nyé áte édé ngine tómaa Satanē awé akamlan bad bé nkōñsé. ⁵ Ábē bekal bé dāóđān bé metóm bédii bad bé nkōñsé, né-óó, mekan nime behóbéé médii mekan mé nkōñsé, bad bé nkōñsé-'e bēwóglan bós. ⁶ Syānē dedii bad bé Dyōb. Kénzée awé abii Dyōb awóglan syānē, kénzée-'e awé eésē mod a Dyōb, eewóglanné syānē. Né-óó, nēn dōó mod áhele abii nhwēlén áftínté e Edāóđān é mbále ne edāóđān é metóm.

Jone aá Dyōb dāóó syānē

⁷ A-baānyān bé edānge, dédān nhóg ne aníníí áyāle nēn edānge éhúú ne Dyōb. Kénzée-'e awé adāó mwānyān a Krísto adíí mwān a Dyōb, abii-'e Dyōb. ⁸ Kénzée awé eédāā baānyān bé Krísto, eebii' é Dyōb, áyāle kéchéé éche Dyōb ábeléé élúmté' edānge éche áwōñné bad. ⁹ Dyōb álúmté syānē edānge ne nēn,

alomé nímé mpəm mí Mwän á nkõjsé-te ábel boŋ dékud alongé áde déemaá' mbwiined ne mós. ¹⁰ Chõm éche édé edaŋge edíi nén, saké bán syánē dedáá Dyõb, boŋ nén Dyõb ádáá syánē, anlóm-me awe Mwän ákade syánē áyäl e mbéb míme débélé.

¹¹ A-baányan bé edaŋge, ngáne edíi bán Dyõb átómténé syánē adəŋ, syánē ampē detəŋgéné dedəŋ nhóg ne aníníí. ¹² Mod eényínē Dyõb mbéd. Nzé dedáá nhóg ne aníníí, né Dyõb débē ne syánē, échē edaŋge-'é éche ádáá syánē élõn mbon.

¹³ Nén dō-'aá débēl boŋ debíi bán syánē dedé ne Dyõb, Dyõb-pe áde ne syánē, áyāle abagé syánē échē Edáádəŋ. ¹⁴ Syánē denyínē, delāŋge-'é bad bēmpē nén bán Titée alómé awe Mwän ábē Nsoode á nkõjsé. ¹⁵ Bad ábe bēhõbe' bán Yesue adíi Mwän á Dyõb, Dyõb áde ne bós, bō-'é bédé ne Dyõb. ¹⁶ Né-óó, syánē debíi, dedúbpe-'é edaŋge éche Dyõb ádáá syánē.

Kéchéé éche Dyõb ábeléé élúmte edaŋge éche áwõŋné bad, bad-te ábe edaŋge edíi áte, bédé ne Dyõb. Dyõb-pe áde ne bós. ¹⁷ Edaŋge éche édé syánē áte, élóné mbon ne nén, nlém méwū syánē áte á mbwē mé nkáásé, áyāle nén dedé mod nhóg ne Dyõb á nkõjsé-te hén melemlem ngáne Krístəá ámbēē ne mós. ¹⁸ Mod awé Dyõb ádáá eewógéé mbwóg. Edaŋge éche élóné mbon énane mbwóg rísyā́l. Abán dé nkógsén dós ápene mbwóg. Né-óó, kénzéé awé mbwóg rídíi áte, edaŋge éelónéé mós mbon áte. ¹⁹ Delúmte' edaŋge áyāle Dyõb ásébpé syánē edaŋge alúmed. ²⁰ Nzé mod ahóbé aá módáá Dyõb boŋ akáó mwányan á Krísto, ane mod akale metóm, áyāle mod awé eédəə mwányan awé ányínēé, éhēlēē-se adəŋ Dyõb áde eényínēē. ²¹ Né-óó, enén mbéndé chós bēbágé syánē; kénzéé awé adáá Dyõb ádəŋ káŋne mwányan.

5

Jone aá bad ábe bédúbpe Krístəá bétómé nkõjsé áte

¹ Kénzéé awé adúbpe aá Yesue mós adé Ane awé Dyõb Awógté, adíi mwän á Dyõb. Kénzéé-'é awé adáá sáá-a-mwän adəə' káŋne mwän. ² Nyaa eché debíi-'é bán dedáá bán bé Dyõb edíi nén bán syánē dedáá Dyõb, dekoŋge-'é échē mbéndé. ³ Adəŋ Dyõb adíi áhíd éche mbéndé, éche mbéndé-'é éetómténéé awúu áte syánē áhíd chós. ⁴ Kénzéé awé adé mwän á Dyõb atómé nkõjsé áte. Nzəm eché atómé nkõjsé áte, edíi nén, dedúbpe bán Yesue mós adé Ane awé Dyõb Awógté. ⁵ Modmod ampée eésaá awé atóme nkõjsé áte éetóméé mod awé adúbpe aá Yesue adíi Mwän á Dyõb.

Jone ahóbé bwēm é'láán ábe é'bide Yesue mbõŋ

⁶ Yesu Krístəá ampē á nkõjsé. Bëndusén mós ne mendíb boŋ ámbíd e pónde eché áwédé á awóg nímé mekií mēnsyógé. Saké edusen é mendíb chēmpen émbenléd ne mós, boŋ áde áwédé nímé mekií mēnsyógé. Edáádəŋ éche Esáá chós élúmte syánē aá nén áde mbále, áyāle Edáádəŋ éche Esáá eekaléé metóm. ⁷ Nyaa édé éláán ábíi mbále təŋgene Yesue. ⁸ Debíi mbále təŋgene Yesue áyāle Edáádəŋ élangé syánē, bëndusén mós ne mendíb, ansyóg-ke nímé mekií áde áwédé. Echén nyaa éláán ésyā́l élúmte syánē bán Yesue adíi Mwän á Dyõb. ⁹ Ngáne dedúbpe mekan míme bad bēhõbēé, kéchéé éche Dyõb álangéé syánē étómténé etógnén abé tómaa mekan míme bad belāŋgeé syánē. Nén áde áyāle Dyõb dēn dós álangéé syánē, təŋgene awe Mwän. ¹⁰ Kénzéé awé adúbpe Mwän á Dyõb, abíi nén aá nímén mekan mēsyā́l méde mbále. Boŋ kénzéé awé eedúbpe Dyõb, edíi nēŋgáne ahóbé' aá Dyõb adíi nkal á metóm, áyāle

eedúbpéé mekan níme Dyöb áhóbé tângene awe Mwän. ¹¹ Chöm éche Dyöb álángé syánē édíi nén; abelé syánē dekuḁé alongé áde déemaá'. Adén alongé ádíi alongé áde awe Mwän ábageé. ¹² Kénzée awē adé nhóg ne Mwän a Dyöb akudé áde alongé, kénzée-'ε awē eésē nhóg ne Mwän a Dyöb, eekudéé áde alongé.

Déwōngen nhóg ne anitii ákud alongé áde déemaá'

¹³ Ntenle' nyé ábe nyédúbpé á ðin á Mwän a Dyöb, ábel boŋ nyébii bán nyékudé alongé áde déemaá'. ¹⁴ Desumé nlém nén bán, kéchéé éche déhédné Dyöb ngáne ébōŋnéde mó, abelé awóg syánē mekáne. ¹⁵ Ngáne débíi-'ε bán awóge' syánē áyāl e kéchéé éche déhédné mó, detāŋgené abii bán abage syánē kéchéé éche déhédné mó.

¹⁶ Nzé mod anyíne mwānyan abele mbéb níme méepiinéd mó kwéed, atāŋgené akánnéd mó. Dyöb dēbē ane mod alongé. Bad ábe ríhóbeé meé nyékánned bédii bad ábe mbéb nímbāb méebeléé boŋ échāb edáádāŋ éwé. Mbéb níde níme níbele boŋ edáádāŋ éwé. Nzé mod abelé ene ndín e mbéb meehóbeé meé nyékánned ane mod. ¹⁷ Mewusé mésyāal médíi mbéb, boŋ donge dé mbéb áde áde déebelé boŋ edáádāŋ éwé.

¹⁸ Debíi nén bán kénzée awē adé mwän a Dyöb eébélēē mbéb, áyāle Mwän a Dyöb akāŋge mó, Ane awē adé Ebébtéd eéhēlēē-'ε-se ábel mó mbéb. ¹⁹ Debíi bán dedii bán bé Dyöb debíi-'ε nén bán Ane awē adé Ebébtéd akamlan bad bésyāal ábe béébii Dyöb. ²⁰ Debíi nén bán Mwän a Dyöb apedé á nkōŋsé-te abagé-'ε syánē nsōŋten ábii Dyöb á mbále. Dedé-'ε mod nhóg ne mó áyāle dedé mod nhóg ne awe Mwän, Yesu Krīstā. Mwēŋpen-naá adé Dyöb, mwēn-naá abage bad alongé áde déemaá'. ²¹ A-bānbān, nyéewóó' dyamdyam ábel ne myöb mé metóm.

Kálag echê elónténé ébε eche

Jone

Ndibned n kálag

Kálag echê Jone echê elónténé ébε elúmte bán, “Nlyáged a mwembé” mós aténlé “Mmwaád nhóg ne ábe bán.” Ane nlyáged a mwembé awé atelé enén kálag adii Jone, mmwaád awé aténlé chós ne ábe bán bédii bad ábe bédé á mwembé-te. Chóm éche Jone átélé á kálag-tê wén édé nén bán bad bédaj nhóg ne aníníí, bétéd-te pónké ne bemeléede bé metóm, ne ádab ayáge.

Nkabtéd n kálag

Ndibned 1-3

Edajge étómé chóm ésyāāl 4-6

Elébé tājene ayáge dé metóm 7-11

Nsógten 12-13

Melenten

¹ Me, nēngáne nlyáged a mwembé, mε-éé ntelé enén kálag. Ntenle, wε mmwaád awé Dyób ápwédé, ne ábōj bán. Ndáá wε ne mbále, saá-kaá mmēmpen ndáá nyé, boj káájne bad ábe bebíí mbále bédáá nyé. ² Ndáá nyé áyāle mbále echê syáné débíí, débíí-ε chós á ngíndé ne á ngíndé.

³ Dyób Titée ne Yesu Krístā, Mwān awé Titée bebé syáné nsimé, bélúmed syáné ngól, bebé-ε syáné nsaj. Abén bwēm é'syāāl bebé ábe syáné ngáne débéléé mekan mé mbále adaj áde dédáá nhóg ne aníníí.

Jone áá dédaj nhóg ne anitíí dédaj-ε mbále

⁴ Mbédé menyinge bwāmbwam áwóg bán donje á bán ábōj behíde' mbále melemlen ngáne Titée ahóbé áá syáné déhíd. ⁵ Né-óó, a mwān a mmwaád, ncháa wε nén mēé dédaj nhóg ne aníníí. Enén mbéndé echê ntenléé wε, eésáá mbéndé e ekóólé. Edii mbéndé eche ebédé ne syáné se á mbooted. ⁶ Echén edajge éche ríhóbéé édíi nén bán syáné detājnéé dehíd mbéndé e Dyób. Ene mbéndé ngáne nyémoosyāól nyéwógé se á mbooted, edii nén, nyétājnéé nyédāj nhóg ne aníníí.

⁷ Bad bé medogké híin bédé a nkōjsé-te chii. Bédii bad ábe béekwēntene nén bán Yesu Krístā achyáádté á nkōjsé nēe moonyonj. Abé bad bédii bad bé medogké ne bad ábe bétāngan Krístā. ⁸ Nyétónd pónké ábel boj ntú nīmēn méébāó' ngēn, boj pen, nyékud nsábe nime ríloné mbon.

⁹ Kénzéé awé atádté áhíd ayáge áde Krístā boj atimé ahíde' ayáge démpēe, eésáá ne Dyób. Boj kénzéé awé ahíde' ayáge áde Krístā, adé ne Titée adé-ε ne Mwān. ¹⁰ Né-óó, kénzéé awé apedé áwēn boj ápēen ayáge áde déehúu ne Krístā, nyéékóbé mós áwēn mendáb, nyéelénté-ε mós ké lēntēn nēe mod a Krísto. ¹¹ Nhóbe nén áyāle kénzéé awé alēnté mós, aládténé mós ábel e'bébtéd é' mekan ábe ábeléé.

Jone ahóbé e'yale bé asóg

¹² Nwóó mam híin áláa wε boj meéhēdēē wε mós atele á kálag-tē. Boj pen nwóó nímēn áte ápe wé ábel boj dényínen e'só ne e'só, ábel mmesyáné menyinge mélōn mbon. ¹³ Bán ábe mwānyonj a mmwaád awé Dyób ápwédé, bélómme nyé melenten.

Kálag echë elónténé éláán eche

Jone

Ndibned ní kálag

Kálag eche Jone echë elónténé éláán elúmte bán Jone, “Nlyáged a mwembé” mó átelé chó. Gayose nlyáged a mwembé ampée móó áténlé chó. Awéd-te Jone akene’ Gayose áyále nwónge níme ábageé bad bé Kristo bémpée, aláñge-’e mwembé aá bétéd pónde ne mod awé béchagéé bán Diotrefese. Jone akené-’e Demetruse áyále nsón ní bwám níme ábéle.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned 1-4

Békéné Gayose 5-8

Béchagé Diotrefese ðin dé mbéb 9-10

Béchagé Demetruse ðin á bwám 11-12

Nsógten 13-15

Jone alente Gayose

¹ Me nñgáne nlyáged a mwembé, me-éé ntenle’ we Gayose, enén kálag. Ndaó we ne mbále.

² A-mwányaŋ a edaŋge, nkáñne’ nén meé mam mésyāāl níme ébeleé mékeen we bwám, mmōŋ-’e ámpē édyee bwám, melemlem ngáne edāádāŋ échōŋ ámpē édyēē bwám. ³ Menwóg menyinŋe bwāmbwam áde donŋe ábesyāñe baānyaŋ bé Kristo bépédé hén boŋ béhób ngáne ne mbále ébeleé mekan níme Dyōb álúmté syāñe aá débēle’, mbíí-’e nén meé elyáge ebele’ nímé mekan. ⁴ Chōmchōm ééwōgtē me menyinŋe tómaa áwóg bán bad ábe bédé ngáne ábēm bán bébele ngáne Dyōb áhedeé.

Jone aá bad béwōŋgan bad bé

Kristo ábe bébele nsón ní Dyōb

⁵ A-mwányaŋ a edaŋge, ébele mekan ne nlém nhóg áwōŋgen ábesyāñe baānyaŋ bé Kristo, kénéé wénkēmbíí’é bó donŋe á bad. ⁶ Beláñgé mwembé níme ndé hén edaŋge éche élúmté bó. Nhe de meé éwōŋgen ábén bad nzé bétédte nyé áke hóm démpēe. Ebel áned áyále nē dōo Dyōb áhedeé. ⁷ Abén bad békáge’áá mebwóg ne mebwóg ábele Yesu Kristā, bēnkēnkwenten-naá ákob nwōŋgen ké nhóg níme mbíde wēe bad ábe bēedúbpe Kristā. ⁸ Né-óó, syāñe ábe dedúbpe Kristā detāŋgéné dewōŋgén ábē bad ábel boŋ syāá ne bó débēle nsón áláa bad nkalaŋ ní mbále.

Jone achagé Diotrefese ðin dé

mbéb ákēn-ne Demetruse

⁹ Mentelé mwembé níme ídé áwōŋ dyad kálag, boŋ Diotrefese eékwentenēé ábel chōm éche ítéle áyále áhede’ aá móbē nlyáged a mwembé. ¹⁰ Né-óó, áde mépēé méláā bad bé mwembé bésyāāl nam níme Diotrefese ábeleé. Akaltad sé metóm áyál. Byánán nē déekwōgnedéé, abáa’ bāñned bé Kristo nken akob, ákāā-’e bad bémpēe ákob bó nken, ánané-’e bó á mwembé-te.

¹¹ A-mwányaŋ a edaŋge, weháñtán abé á bad ábe bébele mbeltéd mé mbéb, boŋ éháñtan abé á bad ábe bébele’ mbeltéd ní bwám. Kénzéé awé ábele mbeltéd ní bwám adii mwán a Dyōb. Kénzéé-’e awé ábele mbeltéd mé mbéb, eebíí’ Dyōb. ¹² Baásyāāl béhóbe Demetruse mam mé bwám á yál. Ábele

mekan mé bwâm níme mélúmte' bán adii mod a bwâm. Mε-'ε ámpē nhóbe' mó mekan mé bwâm á yǎl, nyébíí-'ε nén bán kéchéé éche níhóbé édé mbále.

Jone ahóbé e'yale bé asóg

¹³Nwóó mam híin áláa wε, bon méēhēdēē mēé ítel mó ásē. ¹⁴Nwóó nlém áte ányín wε mwämpín ní pónDé, ene pónDé-'aá dényínēnnē e'só ne e'só, bon dékal. ¹⁵Nsan níbê ne wε. Běn bésyāāl bélómmé wε melentεn. Lentéd mε bǎd bésyāāl, nhóg ne nhóg tēé.

Kálag eche Judε Ndibned ní kálag

Kálag eche Judε ántenlé, antel chó át̄nḡen bemeléede bé metóm ábe bélúmté'áá bán bédé bad ábe bédúbpé Krístæ. Enén kálag eéchabeé áte. Chómpē ewágné kálag echē elónténé ébē echē Petro átélé (2 Petro). Judε awéde' Bad bé Krísto nlém, áá bésúm mekuu ámbíd e mbále e nkalaŋ ní bwám. Áá nímé nkalaŋ ní bwám méehaŋlánné. Áá Dyóð dēmbē mó wée ábē bad ngen póg ne ngen ésyāāl.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-2

Abé ne ayáged dé bemeléede bé metóm ne ebómán éche békudté 3-16

Bélébe bad áwúu áte á adúbe tē 17-23

Nnamed mé asóg 24-25

Judε alómé melenten

¹ Mē Judε, ndii mbáledē awe Yesu Krístæ, mbé-'ε Jemse mwānyañ. Mē-εé ntenlé' nyé bad ábe Dyóð ápwédé enén kálag. Nyébii nén bán Dyóð Titée adáó nyé, Yesu Krístæ-'ε anone' nyé. ² Ngol e Dyóð, nsañ ní Dyóð ne edaŋge é Dyóð ébád abé ne nyé.

Bad bé metóm

³ A-baānyañ, nkénwanén nyé atele bwámbwam t̄nḡene e'soósonj ábe Dyóð ábágé syānē mbwiined ne Yesu Krístæ. Boŋ bəəb nnyíné meé ébóó bán nítele nyé t̄nḡene mekan mémpēe. Nwéde nyé nlém á abum nén mēé, nyésúm mekuu ámbíd e mbále e nkalaŋ ní bwám. Mmén nkalaŋ ní bwám méehaŋlánné. Dyóð dēmbē mó wée ábē bad ngen póg ne ngen ésyāāl. ⁴ Nhóbe' nén áyāle bad ábe béewóo abé á bad bé Dyóð bésólé áfinté echēn á mesəom-tē. Abé bad behóbe' nén bán nsimé nime Dyóð ábágé syānē ne alagsen áde álagsanné syānē mbéb, ábágé syānē kunze ábel mbinde é mekan. Dyóð dēmmád nkógsen nime ábē bad békúdé atíi se' bəəd. Abé bad béekobéé Yesu Krístæ áde édíi-'áá bán Yesue mwēmpen móo adé syānē Sáá abé-'ε Nkamlene.

⁵ Kénée nyébii nímén mekan mésyāāl, ndáó meé níkamten nyé ngáne Sāngwéé ánhúdtē bad bé Israel á mekáá mé bad bé Egipto boŋ ámbíd e pónde abóddé alonjé á bad ábe bénkēnsúm nlém áwē. ⁶ Nyékamten-ne ángel ámpé eché énkēndyēé hóm áde Dyóð dēnnabnédté bó, boŋ bēnhíde áde ábwóg á hóm wée bēntānḡenné abé. Dyóð ábánné bó á mehaŋ á mbwəg mé ehintēn wée bēbēē abé ne abé ké ámbíd e Epun émbáá é nkáásé. ⁷ Ndáó meé nyékamten káəŋne myad mé Sodom ne Gomora ne myad nime mébédé bó bēnbēn. Bad ábe bēbédé nímé myad, békábé'áá mesón, behíde-'ε mekan mé esíi mé ekob é yál nime moonyonj éetānḡeneé abel. Békúde nkógsen ní muu nime méédimē'. Mmén nkógsen níde álúmed bad bēmpēe bán nén áhelése ábenléd ne bó.

⁸ Boŋ kénē, ábē bad ábe bésólé áfinté echēn bómpē bédii bēnaŋge nló bán nkamlen níde áwāb mekáá. Mmē nló níbele' bébele' mbinde é mekan, béenyínēē nkamlen ní Dyóð néē dyam, bésyāə-'ε ngume éche éde ámín. ⁹ Boŋ ké Maikéle, ángel embáá énkéntédté ne mó mwēn ásyəŋ Satane áde búmō bēpéntánnáá t̄nḡene mod awe áted ndim nime Mosee. Anláá mó dásō áá, "Sāngwéé ákógsen wε." ¹⁰ Boŋ ábē bad ábe bésólé áfinté echēn pen, kéchéé éche béesəŋtenéé behóbe chó mam mé mbéb áyāl. Kéchéé éche épédé bó

á mewêmtɛn chɔ́o bébeleé. Bébeleé née nyam é mehín. Mmê mekan mên móo mépiinad bó kwééd. ¹¹ Medim ne bó. Bómpɛ bébele' ngáne Keene awé anwúú mwányan ámbɛnlé. A etútú é mɔné, béhele bébel kéchéé, ngáne Balame. E'wúú bé nló-áte ábáb bébel bómpɛ béwɛ melemlem nêngáne Koraa ánwɛé áyále anwúúén Dyôb nló áte. ¹² Abé bad béékɔwágɛé, né-óó nzé nyáábɔ́o nyéládné ádyé ndyééd álúmed edəŋge éche Sáŋgwéé, bébele bébé nêngáne mbinde áfinté echên. Echab yál chên chɔ́o bétɔŋtanné. Bédii née mbag échɛ epub ékɛɛnɛé échɛ élúmtɛ' bán mbúú échɔ, áde ééchó'é. Bédii nêngáne mel míme mééchyáá' e'pum ké á pónde échɛ mel méchyáá'é. Bénábpé awé nêngáne bwel ábe béwúbné nkanj ásɛ. ¹³ Bédii nêngáne edib é nkɔé éche éhode' ne ngíne. Ahod áde éhodeé éhídte' mbinde á nkin. Nê dóo ádáb abé dé mbéb ábídeé áwed. Bédii née betintine ábe bétamnad. Ndib e ehintén échɛ Dyôb ákɔŋnéde bó esine bó, ébɛ-é abé ne abé.

¹⁴ Enəge awé anlóntén nyonjel saámbé á mbyaa míme Adame, anhób se' bóod á'só é' pónde tɔŋgene ábén bad. Anhób aá, "Nyénəne', Sáŋgwéé ápɛén e'kálé ne e'kálé é' ángel éche ésaá. ¹⁵ Akáad bad bé nkɔŋsé bésyáál. Akwíd bad bésyáál ábe ádab abé déesaá née abé á bad bé Dyôb nkáá, akógsɛn-ne bad bé mbéb ábe béewóo mbwóg ní Dyôb. Akógsɛn bó áyále mam mé mbéb míme béhóbéé tɔŋgene mó." ¹⁶ Abén bad béyɔgke' anyoo áte béyɔgké-é bad ahób ngên. Bébele' dyam dé mbéb ké áhéé áde bédáá abel. Békume ekáá á tál, bényintɛ-é nsál éte ábel békud bwám.

Nyêbê nyékɛene' adúbe á mbale á'só

¹⁷ Bonj a-baányan, nyé pɛn nyékamtɛn mam míme bembapɛɛ bé nlomag ábe Sáá awéd, Yesu Krístəə bɛnláá'é nyé. ¹⁸ Bɛnláá nyé bán "Áde e'pun bé asóg bépɛé, bad bépɛ, béwɛlé nyé, béhídɛ' échab esíí é mekan mé ekob é yál." ¹⁹ Echén ndín é bad chɔ́o épɛene' nkabén áfinté e bad bé Dyôb. Esíí é mekan mé mbéb mé nkɔŋsé ékamlan bó, béewóo-áa Edəádəŋ é Dyôb áte. ²⁰ Bonj a-baányan, adúbe áde ásaá áde nyéwóo ábê ákwoge' ákag á'só. Nyékánne', ngíne e Edəádəŋ éche Esáá élyágte' nyé. ²¹ Nyékɛene' alongé ádɛn á'só nyaa eche nyéchemlédté nɛn bán Dyôb ádáá nyé. Nyésine', nyélyáŋ nlém nɛn bán Sáá awéd Yesu Krístəə ápɛ, ábɛnléd míme nlém ní ngól, nyékud alongé áde déemaá'. Abel nɛn áyále ádáá nyé.

²² Nyéwɔŋ nlém ní ngól wéɛ bad ábe béédúbpe ne nlém nhóg. ²³ Nyésonj alongé á bad bémpɛe. Nyéhúd bó á dù á muú mehélé. Bémpɛe bédé ábe nyétáŋgéné nlém ní ngól awánlɛn, bonj pɛn nyétédɛn bó pónde. Nyétáŋgéné káŋŋe échab mbóté akóó byánán esíí é mekan mé mbéb mé ekob é yál ékóbté chɔ́o mbinde.

Mekáne mé mekenag

²⁴ Ehúmé ébê ne Dyôb áde ábele' bonj nyéehúne á mbéb-te. Mwɛn-aá apɛene' nyé abwóg á hóm wéɛ mwɛn ádíí ne ehúmé. Apɛén nyé áhed ésebán atón dé mbéb ké ahóg áde nyé á yál, nyééɛɛ-é menyinje. ²⁵ Edúbé ésyáál ébê ne mó. Mwɛmpɛn móo adé Dyôb áde ásóo alongé ádɛd mbwiined ne chóm-éɛ Yesu Krístəə Sáŋgwéé awéd ábélé. Ehúmé, edúbé, ngum, ne nkamlɛn nisyáál nídíí míme, se á mbooted, bóob, ne á ngíndé. Ebê né.

Kálag e Mam nıme mēbenléd Ndibned nı kálag

Ndibned nı kálag e mam nıme mēbenléd nıme Dyöb álúmté Jone. Jone mó atelé chó á pónde eche bad ábe béndübē Krístæá békúdé'áá metake áyále adúbe áde béndübēē nén bán Yesu Krístæá adii Sánjwéé. Atote áde Jone ákóó ahób á kálag té wén adii ábe bad ábe áténlé chó e'lyág bé nlém ne áwéd bó nlém á abum. Mekan nıme Jone ábúdé atel á kálag té wén médii mekan nıme Dyöb dénlümédte mó á ndóg-te áá mēbenléd.

Kénéé edíi bán mewēmtēn mébuú áte tãngene nsõhtēn nıme rídé á kálag té wén, atón áde dēn ákóó abé áwéd-te adii nēn; káñ ne á asóg, Dyöb détmō ábē bad bé ekóyí ne Satane áte. Dyöb débēl nēn mbwiined ne Sánjwéé, Yesu Krístæá. Dyöb désábē ábē bad ábe bédúbpe mó ne nlém nhóg, anamed áde ánamédte bó ábē á nkoñ nı mín mékãlē ne nkoñ nı sé mé ekóólé.

Nkabtéd nı kálag

Ndibned 1.1-8

Ndóg e'só ne kálag eche béténlé mwembé saámbé 1.9-3.22

Nhıbe nı kálag nıme rıwóó e'diben saámbé 4.1-8.1

E'loñ saámbé 8.2-11.19

Dragone ne nyam ébe 12.1-13.18

Ndóg híin 14.1-15.8

E'bwóg bé meliñgá mé Dyöb saámbé 16.1-21

Dyöb ábébté Dyad á Babilon, nyam ekwedé nzum, nkal e'dáádāñ a metóm, ne Devale 17.1-20.10

Mbakú e asóg 20.11-15

Nkoñ nı mín mékãlē, nkoñ rıse mékãlē, Jerusalem a ekóólé 21.1-22.5

Nsógten 22.6-21

¹ Enén kálag ehóbe mekan nıme mēbenléd nıme Yesue Krístæá ábéle boñ mébyéēn. Dyöb dēmbē mó nımén mekan áá mébyéēn ábel boñ álúmed ábē bembáledē mam nıme mékwóge abenled. Krístæá ambēl awē mbáledē, Jone abíi nımén mekan alóm áde ánlómme ángel awē. ² Jone mó-'e anhób mam mésyāāl ngáne ánnynnē. Mmén mam mōō ánhōbpē tãngene nkalañ nıme rıhúú ne Dyöb, ne mbóñ echē ámbıdte Yesu Krístæá. ³ Nnam nıbē ne kénzēé awē aláa' enén kálag ábel boñ bad bēmpēe bēwóg nımen nkalañ tãngene mekan nıme mēbenléd. Nnam nıbē-'e ne kénzēé awē awóge nımē nkalañ boñ ahıd-te mam nıme méténlédé á kálag-té wén. Pónde emaa abé bēnben echē nımén mekan mésyāāl mēbenlédte.

Jone alómmé mwembé saámbé melēten

⁴ Me Jone, ntenle mwembé saámbé nıme rídé á mbwóg e Esia. Nsimé ne nsañ nı Dyöb nıbē ne nyé. Dyöb áde áde, áde démbē, ne áde débē, ne e'dáádāñ saámbé bélómmé nyé nsimé ne nsañ. Abé e'dáádāñ e'dé á'só bé atii dé nkamlēn ádyöb. ⁵ Yesu Krístæá mómpē alómmé nyé nsimé ne nsañ. Mó adé ane awē ahóbe mbále tãngene Dyöb nyaa echē débíi bán edé mbále. Mó abédé mod á'só awē ansébe apuu, abé-'e nkamlēne a kãñ e nkõñsē.

Adás syánē, abelé-'e mbébméekamlánne syánē ámpē, asyóg áde ásyógé nımē mekiı a nló nımēd. ⁶ Abelé syánē néē beprise ábe bēbenle Dyöb eche Sãñ awē akamlan bó. Eche ehúme ne nımē nkamlēn nıbē abé ne abé. Ebē nē.

⁷ Nyénəne, áhūē' ne mbag, mod-té-'e ányĩn mós, kóáñne bad ábe bēmbēl bon awé, abome áde bēmbomēé mós á awəg. Metúmbé mé nkòñsé mésyāā-l-ē mēlēb mós. Nē dēn dōó ébēē, ébē nē.

⁸ Sāñ Dyōb á Ngume ahóbbé aá, “Mē-éé ndé Alfaa mbé-'e Omégaa.” Mós adé Dyōb áde ádé, áde démbē ne áde dēbē.

Jōne anyíné Krístāá á ndóg-te

⁹ Ndii Jōne, awen mwānyan. Ndé nhóg awé mómpē adé melemlen ngáne nyé ákan nlem áwēsēn metake nĩme mépiide bad ábe bédé á nkamlēn nĩme Yesu Krístāá. Bēmbanē me á mbwōg echē mendib mēlāñnéde eche béchəgēé bán Patmós áyale menkál Eyale é Dyōb rílaá-'e bad mekan nĩme rĩnyíné tñngene Yesue. ¹⁰ Edááđan eche Esáá ĕmpii me á Epun é Sāñgú.* Menwóg ehób é ngine ébídé me ámbíd, émbē néē esaad é elonj. ¹¹ Enhōb aá “Mam nĩme ényíné, tel mós á kálag-tē, élóme nĩmén mwembé saámbé nĩme rídé á Efesus, á Semaina, á Pegamum, á Tiatira, á Sadis, á Filadelfia ne á Laudesia.”

¹² Dōó ríkunné ányĩn ehób eche ehóbé'áá áwēm, bon rĩnyínē metii nĩme bēbánné etrúkán ámĩn saámbé mé gól. ¹³ Átinté e nĩmē metii saámbé dōó rĩnyíné mod awé awágné moonyonj. Anhé mengombe nĩme méchábé kóáñ mēpē mós á mekuu-sé, awáá-'e etúd é gól á tál. ¹⁴ Esid é nló épúbé'áá mós féréd néē mbóm, mĩd méchodné mós áte néē muú. ¹⁵ Mekuu mēmbē mós néē ekii eche béchəgēé bán brōns eche béhédé á dū bon ébē byánán épene' áte, ehób-pe édumé mós áte néē mendib nĩme mēsoppe'. ¹⁶ Betintine saámbé bēmbē mós á ekáá émbáá, páá é nsal nĩbe echē ekóppe bwámbwam ebíd mós á nsal-tē, e'só-'e é'pené mós néē enyen eche étómtan apen.

¹⁷ Ade rĩnyíné mós, menkwē mós á mekuu, mbé néē mod awé awédé. Dōó ábané me eche ekáá émbáá á yál bon áhōbē aá “Weebáá”, mē-éé ndé Mod a Mbooted mbé-'e Mod a Asóg. ¹⁸ Mē-éé ndé ane awé adé alonjé. Menwé bon bōob ndé á alonjé abé ne abé. Nwóó nkamlēn ámĩn é kwééd nwōñ-ge ámĩn é mbwōg é kwééd. ¹⁹ Bōob-pōó tēl mekan ásé nĩme ényínéé, nĩme mébenlad bōob ne nĩme mēbenléd. ²⁰ Kun é e'konjé echē edé tñngene betintine saámbé ábe bédé me á ekáá émbáá ne metii mé etrúkán saámbé me gól edii nēn: Betintine saámbé bédii ángel é mwembé saámbé, metii mé etrúkán saámbé-'e médii nĩmē mwembé saámbé.”

2

Jōne alómmé mwembé mé Efesus pólé

¹ Ane awé anwágēn moonyonj anláá me nēn aá “Telé ángel echē edé á mwembé nĩme rídé á Efesus nēn wēé, Mod awé awánlé betintine saámbé áwe ekáá émbáá awé akag átinté e metii mé etrúkán saámbé mé gól mós alómé enēn pólé. ² Mbii mekan nĩme nyébelé. Mbii méé nyétédé ntū bwámbwam, mbii-'e méé nyékaá nlem áwēsēn. Mbii ngáne nyéehēlé e'bébtéd é' bad akob, mbii-'e ngáne nyébelé bon nyéchémb bad ábe béchəgēé yál bán bédé bembapēé bé nlomag áde béesaá, bon nyédibéd-te bán bédii bekal bé'dááđan bé metóm. ³ Mbii méé nyéwēsān ne e'kanj bé nlem, nyékude-'e metake á dñn ádēm, bon kēnē nlem rĩlyágé rĩwúú nyé ábum ngáne nyéhídeé me. ⁴ Bon nhóbe áyál echēn nēn mēé, nyéēđā' é me bōob ngáne nyēnsēbēē me adonj. ⁵ Bōob-pōó, nyébēn nyékonj anyĩn nyaa echē nyépédé akwe. Nyétede áden abé dé mbéb nyébele mekan nĩme nyébelé'áá áde nyéboótédé Yesue ahíd. Nzé nyéētēde áden abé dé mbéb, né mēpē áwēn nhūd ádēn atii dé etrúkánj á e'dii. ⁶ Bon dyam á bwām áde nyébeléé ádii, nyéētímtéé mĩd áyál wēē mam nĩmē bad bé epepé

* **1:10** Epun é Sāñgú ébédéé melemlen nēngáne mbwē rí Sāndé.

ábe Nikolause ábe mémpē méetimtēé mīd áyāl. ⁷ Kénzée awé awóó metúu, áwóge chóm éche Edáádəŋ élanğéé mwembé. Kénzée awé atómé mekan mé ebébtéd áte, mēbe mó kunze ádyé epun é bwel éche ébele bad bébé á alongé á ngíndé, éche é'kwoge á Paradis.”

Jɔne alómmé mwembé
nıme rídé á Semaina pôle

⁸ Anláá-’ε me ámpē aá, “Telé-’ε ángel echē edé á mwembé nıme rídé á Semaina nēn wée,

“Mod awé adé mod a’só abé-’ε mod awé adé mod a ndimtən, awé anwé boŋ abé á alongé ámpē, mó alómé enén pôle. ⁹ Mbíı nımēn metake mbíı-’ε meé nyédii betóótókē bé bad, boŋ kénē nyédii behən bé bad. Mbíı e’bébtéd é’ mam ábe bad ábe behóbe bán bédé bad bé Israel kénée béesaá, behóbeé nyé áyāl. Bédii bad ábe bédé bad ábe Satane ké’ε bad ábe bédé awé echoŋ.

¹⁰ Nyéebáá’ metake nıme méhúé’ nyé á’só. Nlanğe nyé meé, Satane ábēl béhē nyé doŋge á bad á mbwəg, wée nyékudté metuné áyāl e epun dyóm. Abel nē ákəg áden adúbe. Ké nyéwəg ké wūēn, nyébē nyédúbe me. Nzé nyébelé nē, né me-’ε mēbe nyé alongé áde déemaá’ nēŋgane nsábe ní mod awé atómbwēné.

¹¹ Kénzée awé awóó metúu áwóge’ chóm éche Edáádəŋ élanğéé mwembé. Bad ábe betómé mbéb áte béewáá kwééd e edáádəŋ.”

Jɔne alómmé mwembé
nıme rídé á Peagamum pôle

¹² Anláá-’ε me ámpē aá “Telé ángel echē edé á mwembé nıme rídé á Peagamum.

“Ane awé awánlė páá e nsəl nıbe echē ekóbpe’, mó alómmé nyé enén pôle. ¹³ Mbíı wée nyédyé’ε, wée Satane nıme nkamlen rídii. Nyébē nyésum nłēm áwēm. Nyēmbé nyédúbe me ne nłēm nhóg ké á póndé echē Antipase. Antipase ambíd me mbóŋ e mbále, bēnwū’ε mó áttinté echēn wée Satane ádyé’ε. ¹⁴ Boŋ nwóó nguse e mam áhób nyé áyāl. Baahóg bédé áttinté echēn ábe behíde ayóge áde Balame. Balame mó anlúmed Balage ngane ásələdtē bad bé Israel á mbéb-te adyé áde bėdyágé’áa medyé nıme bebágé’áa myób mémpēe née mende, ambēl-le bėkábē mesón. ¹⁵ Chóm émpēe éche rıwóŋné nyé éđii nēn bán, baahóg bédé áttinté echēn ábe behíde adúbe áde Nikolause áyágte’ε. ¹⁶ Né-óó, nyétede áden abé dé mbéb. Nzé nyéētēdte, né mēwāmsēn ape áwanen abé bad, mbenléd páá echē ebídé me á nsəl áwanen abé bad.

¹⁷ Kénzée awé awóó metúu áwóge’ chóm éche Edáádəŋ élanğéé mwembé. Bad ábe betómé mbéb áte, mēbe bó mána nıme rıkóŋnéđé bó, mēbē-’ε bó aláá áde ápúbe’. Amin e áde aláá, betélé đın dékəölē áde modmod éebii’ε étóméé mod awé bébéé adé aláá.”

Jɔne alómmé mwembé
nıme rídé á Tiatira pôle

¹⁸ Anláá me ámpē aá, “Telé ángel echē edé á mwembé nıme rídé á Tiatira nēn wée,

“Me Mwān a Dyób awé mīd méchodnēé áte nēe muú, mekuu-’ε mébé mó nēe ekii éche béchəgéé bán brōns boŋ ébē byánán echodne’. ¹⁹ Mbíı nsón nıme nyébeleé. Mbíı edənge éche nyéwánléné me, mbíı-’ε adúbe áde nyédúbpé me. Mbíı abele áde nyébenlėé me, ne nłēm nıme nyékáá awesen áde nyéwéséné. Mbíı-’ε nēn meé, nsón nıme nyébeleé bəob, rıtómé nıme nyénsēbēē abel. ²⁰ Boŋ chóm éche nhóbeé nyé áyāl éđii nēn meé, nyéwesen mmwaád awé béchəgéé bán Jesebele. Achəge yāl aá móđii nkal é’dáádəŋ a Dyób. Ayágte’, ádogné ábēm bembəlede adé adúbe ákáb mesón ne ádyé medyé nıme bebágé myób

mémpēe née mende. ²¹ Mbagé mó pónđe mee áteđe nĩmē mbeltéd mé mbéb boŋ eēhēdēē akáb dé mesón atēde. ²² Nyénōne', mébwēm mó ne bad ábe akábnēē mesón á anōŋ dé nkole, békūd-te metuné mé ngĩne. Mēbēl nēn nzé béésóge nĩmē mekan mé mbéb abel ne ane mmwaađ. ²³ Mēwūū bad ábe bhēide chōm éche áyágtēē, mwembé nĩsyāāl-le mbīl nēn bán me-ēē ndé ane awē abīl mewēmten ne nlēm nĩ moosyāal áte. Mod ké ahéé awē abelē mbéb né-'aá mēkōgsēnnē mó.

²⁴ "Boŋ nlānge nyé bad ábe nyélyáge ásē á Tiatira, ábe nyéehídē áden ayáge, nyé ábe nyéeyágbké mekan nĩme béchāgeē mekan mé kun mé Satan, meēhēdēē mee nĩtagēd nyé ámpē. ²⁵ Boŋ pen, nyébē nyésun nlēm áwēm káōŋne áde mēpēē. ²⁶ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte boŋ bēbelé-'e mam nĩme nĩlāngé bō mee bēbel, káōŋ ne á asóg dé áđáb alonjé á nkōŋsé te wēn, mēbe bō kunze ákamlēn meloŋ mēsyāāl. ²⁷ Békamlēn bad bé nĩmē meloŋ ne ekáá éche éhyédé, bēkōgtéd-te bō áte ngáne mod ákotatdē mbeé é mōg áte. ²⁸ Melemlēn ngáne echem Sāj ábáge me ngĩne, néē mémpē mēbēē ngĩne wēē bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte. Né-óó, áyāle bétómé mekan mé mbéb áte, mēbē bō tintine a mbwēmbwē. ²⁹ Kénzēē awē awóó metúu, áwóge' chōm éche Edáádāŋ élanjēē mwembé."

3

Jōne alómmé mwembé nĩme nĩdē á Sadis pōle

¹ Ane mod awē anwágēn moonyoŋ anláá me ámpē aá, "Telé ángel eche edé á mwembé nĩme nĩdē á Sadis nēn wēē,

"Me awē nwánlē e'dáádāŋ é' Dyōb saámbe, nwalé-'e betintine saámbe, me-ēē nlómmé nyé enēn pōle. Mbīl nsón nĩme nyébelēē. Bad bhēōbe nēn bán nyédé á alonjé, boŋ nyéesaa á alonjé. ² Nyékábned. Nyēhēde nĩmēm nsón asóg dé abel, boŋ bōob nyéwēd yāl áte nyébel mó bwām, áyāle nnyínē nēn mee nĩmēn nsón méekwōgnedēē á'sō ábe áđēm Dyōb. ³ Né-óó, nyékamten chōm éche nyén'yāgēē ne eche nyēnwōgkē, nyékoo chō, nyétedē-'e áden abé dé mbéb. Boŋ nzé nyéekábnede, né mēpē nēngáne nchīb, nyéebīl-'é pónđe echē mēpēē. ⁴ Nyéwóó nguse é bad á dyad á Sadis ábe bééwógtē échab mbóté mbinde. Bēbē ne me, bhēé mbóté éche épūbe' áyāle bēkwōgnédē. ⁵ Né-óó, kénzēē awē atómé mekan mé mbéb áte, mómpē áwāā mbóté echē épūbe, melemlēn ngáne bō, méehūd-taá mó đin á kálag e alonjé. Mēhōb á'sō ábe echem Sāj ne á'sō ábe éche ángel nēn mee bēdīl ábēm. ⁶ Kénzēē awē awóó metúu áwóge chōm éche Edáádāŋ élanjēē mwembé."

Jōne alómmé mwembé nĩme nĩdē á Filadelfia pōle

⁷ Anláá me ámpē aá, "Telé ángel e mwembé nĩme nĩdē á Filadelfia nēn wēē, "Mod awē asáá abē-'e mod á mbále, mó alómé enēn pōle. Awóó ngĩne ákamlēn nēngáne Dabide akámlánnaá. Nzé adībpē modmod eēhēlēē adīb, nzé adībē-'e modmod eēhēlēē adībe. ⁸ Mbīl nsón nĩme nyébelēē. Noné', ndībnédē wē ekob éche edé wē á'sō-te, modmod eēhēlēē-'e chō adīb. Mbīl mee ngĩne echē nyéwóó edé mwāmpīn boŋ kēnē nyēhīde échēm eyale, nyéehōbēé bán nyéebīl-'é me. ⁹ Nyénōne', bad ábe bédē eche boŋ éche Satane, ábe bhēōbe bán bédé bad bé Israel kēnēē béesaá, bēdīl bad ábe békale metóm. Mēbēl bēpē áwōŋ, bēkwē wē á mekuu. Mēbēl-le bō moosyāāl bēbīl bán ndáá wē. ¹⁰ Ngáne edīl bán nyēhīde échēm eyale éche nĩlāngé nyé mee nyékan nĩmē áwēsen metake, mémpē mee káá nyé á pónđe e metake nĩme mēpē á nkōŋsé, ákag bad

bésyāal ábe bédé á nkōṣé-te. ¹¹ Nkwogé aṣe, nyédii nyésum nlém áwēm ábel boṅ modmod eekobné nyé nimen nsábe. ¹² Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbel bó akon á ndáb eché ádēm Dyōb, béebíd-taá áwēd-te ámpé mbéd. Mētél bó dīn áde ádēm Dyōb áyāl, mētél dīn á dyad áde ádēm Dyōb, Jerusalem a ekóšlé awē ahuú ne ádēm Dyōb, ámín. Mētél-le bó ádēm dīn dékōšlé á yāl. ¹³ Kénzée awē awóó metúu áwóge' chōm éche Edāádāṅ élāṅgée mwembé.”

*Jōne alómmé mwembé
nime rídé a Laudesia póle*

¹⁴ Anláá-ε me ámpé aá, “Telé ángel eché edé á mwembé nime rídé á Laudesia, nén wεé,

“Ane awē adé Ebē nē, awē abele ngáne Dyōb áhedeé, abé mbóṅ e mbále, mbwiind ne mó-áa se á mbooted Dyōb dénhəgké chōm ésyāal, mó alómé enén póle. ¹⁵ Mbii nsón nime nyébeléé. Mbii meé nyéehóó' é nyéehunné-áa. Nyémbé nyéhóó' ké'ε nyéhunne'. ¹⁶ Né-óó, ngáne nyédíí etoné, nyéehóó' é nyéechodté-áa, mébidéd nyé áwēm nsál té. ¹⁷ Nyéhóbe nén bán nyédé nhon, nyéwóó bwēm é'syāal, nyé bán nyéetógéé-ε chómchóm. Boṅ nyéebii' é bán nyédii bad ábe bétómtan atag ábe békóbténé etyag, ábe bédé atóg, ábe békwédé ndím, béhé-ε nsób. ¹⁸ Né-óó, nlébe nyé nén meé nyéchan gól áwēm eché bétómté á muú-te, ábel nén nyébé nhon. Nyéchan-ne mbóté áwēm éche épúbe nyéwáa chós, ábel boṅ e'són ábe nimen nsób nipeeneé, béenyinnād. Nyéchan-ne dyōg áwēm áde nyéwəgədté á mīd ábel boṅ nyényinne'. ¹⁹ Bad ábe rídás nkánne bó áte nkōgsān-ne bó. Né-óó, nyéwōṅ kán nyétede-ε áden abé dé mbéb. ²⁰ Nyénoné', ntyéémé á ekob nkume-ε chós. Kénzée awē awóge me echós boṅ ádíbē ekob, mēsāl, ndyé ndyééd ne mó, mó-ε adyé ndyééd ne me. ²¹ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbe bó kunze ádyεε ne me á atii dé nkamlen, melemlen ngáne mmén ámpé méntómmé bad bé ekoyí áte boṅ rídyεε ne echem Sāṅ awē atii dé nkamlen. ²² Kénzée awē awóó metúu áwóge' chōm éche Edāádāṅ élāṅgée mwembé.”

4

Jōne anyiné atii dé nkamlen áde adé amín

¹ Ambíd enén dóó rínyiné ndóg empée. Mennyín ekob ádyōb éche edíbnédé. Dóó ríwógé ehóš éche esébpé ahóš áwēm, ebédé néε elon, élāṅgée me nén aá, “Hyāg amín hén, mēlūméd wε mekan nime métāṅgéné abenled ámbíd e enén pónde.” ² Abwōg-ábwōg dóó Edāádāṅ é Dyōb épíídé me. Hē dó-áa rínyiné atii dé nkamlen, rínyíné-ε ngáne mod ádíídé dó. ³ Ane mod awē andíí adé atii dé nkamlen, yāl epené-áa mó áte néε meláá nime béchəgée bán jáspa ne kanlian. Ngubélen-ne ámpé enlāṅnéd atii dé nkamlen. Ene ngubélen epené-áa áte néε aláá áde béchəgée bán emeran. ⁴ Metii mé nkamlen mémpée móom mébe ne méniin mēnlāṅnéd adé atii dé nkamlen, bad bémbáá-ε móom mébe ne béniin bēndíí nímé metii mé nkamlen. Bénwāā mbóté éche épúbe béhé-ε e'kóté bé nkamlen é' gól á nló. ⁵ A atii dé nkamlen hē, emwēdmwēd ébídé-áa, e'saad ébide', dyōb-pe ákumé áte. E'kag saámbe ábe é'chodne' é'bédé á'só ábe adé atii dé nkamlen. Abé e'kag saámbe é'dii e'daádāṅ é' Dyōb saámbe. ⁶ Chōm empée ebédé á'só ábe adé atii dé nkamlen éche embē néε edib é nkwe' éche ewágne dyené boṅ ényinné-áa áte.

Nyam éniin enlāṅnéd adé atii dé nkamlen ped ésyāal éniin. Mīd mébédé bó yāl ésyāal, á'só ne ámbíd. ⁷ Nyam e'só ebédé néε ngii, nyam eché elónténé ébe ebédé néε nyag, eché elónténé éláán enwōṅ e'só é' moonyon, eché chós-ε elónténé éniin embé néε mbyε awē apumme'. ⁸ Eché nyam éniin téé, enwōṅ

mepab ntóób, mĩd-te mēnlōn bō yāl esyāāl, kóōñe á mepab-tē. Békóné'áá bwēm nkuu ne mũte ésebán békōmme áte. Békóné'áá bán, "Sán Dyōb á Ngumε, asáá, asáá, asáá. Mó ambé, mó adé, mó-'aá āpě."

⁹ Echē nyam éniin ékōnne ane awē adiídé atii dé nkamlēn mó awē adé á alongé abé ne abé. Békōnnē mó nkāngé nĩme nĩbage mó ehúmé, edúbé ne meságnēn. ¹⁰ Póndé echē békónéé nē, ábē bad bēmbáá móom mēbe ne bēniin bēnkwě ášē á'sō wēε ane awē adiídé atii dé nkamlēn, awē adé á alongé abé ne abé, bēbage mó edúbé, bēbwēm ábab e'kóté bé nkamlēn á'sō ábe adé atii dé nkamlēn békōnē bán,

¹¹ "Awεd Sán gwéé ne ádéd Dyōb, ekwōgnédé ákud ehúmé, edúbé ne ngĩne, áyāle nēn wε-εé ehágé bwēm é'syāāl, mmōñ-εé etiídé áhæg bō ne ábel é'bē."

5

Mwān-a-Ndyōñ ní mbód mó akwōgnédé ádibe nhĩbe ní kálag

¹ Héε rĩnyíné nhĩbe ní kálag á ekáá émbáá éche ane awē adiídé atii dé nkamlēn. Mmē nhĩbe ní kálag, bēntel mó bwēm áyāl pēd esyāāl ébe, bēnyāg bēdīb-pe mó ne e'diben saámbé.* ² Dóo rĩnyíné ángel e ngĩne ehóbe ne ehób éche échákgké áá, "Nzé-módé akwōgnédé ábóo e'diben boj ádĩbē-ε nhĩbe ní kálag áte?" ³ Boñ ké ádyōb, ké á nkōñsé ké'ε á mbwóg e baásē, modmod eebédéé awē ahelé'áá nĩmē nhĩbe ní kálag adibe áte ké'ε áñon mó áte. ⁴ Menchií bwāmbwam áyāle nēn bēnkēnyínné modmod awē akwōgnédé ádibe nĩmē nhĩbe ní kálag áte ké'ε áñon mó áte. ⁵ Dóo mod ambáá nhóg álāngéé mε áá, "Weéchyēē". Nōné', Ngii-e-nyame awē abídé á túmbé e Juda, á mbyaa nĩme kāñ Dabidε atómé nzum áte. Ahēle ahúd-te ábē e'diben saámbé, ádĩbē-ε nĩmē nhĩbe ní kálag áte."

⁶ Dóo rĩnyíné Mwān-a-Ndyōñ ní mbód atyéémé áfinté e atii dé nkamlēn ne échē nyam éniin, bad bēmbáá bēlāñnédē mó. Mmē rĩdyōñ ní mbód mēmbē nēε nĩme bēwúú. Mēnwōñ meséb saámbé, ne mĩd saámbé. Mmē mĩd saámbé móo mēdé e'dāōdāñ é' Dyōb saámbé ábe Dyōb álómé nkōñsé áte rĩsyāāl. ⁷ Ane Mwān-a-Ndyōñ ní mbód ankē nhĩbe ní kálag atéd á ekáá émbáá éche ane awē andií atii dé nkamlēn. ⁸ Ade átédé nē échē nyam éniin ne ábē bad bēmbáá móom mēbe ne bēniin, bēnkwě ášē á'sō wēε ane Mwān-a-Ndyōñ ní mbód. Abē bad bēmbáá bō mod té anwálé rĩlende ne kúmbe é gól, elón e'twé áte. Abē e'twé é'dii mekáne mé bad bé Dyōb. ⁹ Bēnkōn nkāngé mékōōlē nēn bán,

"Ekwōgnédé átéđ nhĩbe ní kálag, ne ádibe e'diben ábe bēndĩbpé. Ekwōgnédé áyāle nēn bēnwúú wε, ékōdnéd-te bad bé Dyōb mĩmōñ mekií. Ebélé bétímé bad bé Dyōb. Bēmbíd metúmbé ne metúmbé, bēhóbé mehób nyaa ne nyaa, bēbíd meloñ ne meloñ, bēbé-'ε ndín é bad esyāāl.

¹⁰ Abelé syáné beprise ábe bēbenle ádéd Dyōb,

* ⁵¹ E'diben saámbé é'bédéε e'twé ábe bēpénnáá nhĩbe ní kálag, mod awē adĩbpé'áá-ε bō abédéε mod awe ene kunze émbagnédé.

békamlán-ne á nkòḡsé.”

¹¹ Dóo rínóné ámpē bon ṛwōgē ehób é' ángel bíib, élǎḡnédé ádé abwóg dé atii dé nkamlen wéé éché nyam ne bad bémháá bébéde. Eché ángel ébéde e'kálé ne e'kálé, e'dun ne e'dun. ¹² Bénkōn ne ehób éche écháḡké bán,

“Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód nĩme bēnwū' é akwōgnéde ákud ngĩne, nhōn, debyéé, ngum, edúbé, ehúmé ne mekenag.”

¹³ Dóo-áá ṛwógé nhǎḡtéd ṛsyāḡ nĩme ṛde ádyōb ne á nkòḡsé, á mbwóg e baásē, á edib é nkwē-te, bwēm ésyāḡ ábe é' dé áwēd-te békōne bán,

“Mekenag, edúbé, ehúmé ne ngum

bébé ne ane awē adiídé atii dé nkamlen,

bébé-'e ne Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód, abé ne abé.”

¹⁴ Eché nyam éniin ehóbé'áá bán, “Ebē nē.” Bad bémháá-'e bēnkwē áse bébagé-'e mó edúbé.

6

Jōne rinyíné Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód adibpé e'diben ntóob

¹ Dóo rinyíné ane Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód adibpé ediben ehóg áfinté e e'diben saámbe. Héé ṛwógé nyam póg áfinté e éché nyam éniin ehóbé áá “Hyǎḡ!” Ehób ébéde chō néé dyōb ákume áte. ² Héé rínóné bon rinyíné hósé eché épúbe'. Mod awē andii chō anwálé épwese bébé-'e mó ekóté e nkamlen. Abéde mod awē ayǎḡké nzum atóm áte akagé'áá-'e áke détom nzum émpēe áte éche awánné ne bad bé ekoyi.

³ Dóo rinyíné ane Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód adibpé ediben éche élónténé é'be. Dóo ṛwógé nyam eché élónténé ébe, áfinté éché nyam éniin ehóbe áá, “Hyǎḡ!”

⁴ Héé hósé empée, eché eyáḡe bwāmbwam, ébidé áwēd. Bēmbē mod awē andii chō kunze bán áhūd nsaḡ á nkòḡsé-te ábel bon baányon bēwúe' nhóg ne aníní. Bēmbē-'e mó sǎḡkalaa a nkwáté.

⁵ Ade rinyíné ane Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód adibpé e'diben ábe élónténé é'láán, dóo ṛwógé nyam eché élónténé éláán, áfinté e éché nyam éniin ehóbe' áá, “Hyǎḡ!” Héé rinyíné hósé eché ehine'. Mod awē andii chō anwálé kílo á ekáá. ⁶ Dóo ṛwógé ehób nēḡḡáne ehób éche ébidé áfinté e éché nyam éniin,

ehóbe nēn áá, “Asii á ngun ahóg ngēn áyāl e nsábe mé nsón mé epun é bīn ne mesii mé báli méláán nĩme méelele nkun áyāl e nsábe mé epun é bīn. Bon pen mod eebébté mól ne mīm.”

⁷ Dóo ane Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód adibpé ediben éche élónténé é'niin. Héé ṛwógé nyam eché élónténé éniin ehóbe' áá “Hyǎḡ!” ⁸ Héé rinyíné hósé eché edé mbále. Mod awē andii chō béchágé'áá mó bán Kwééd, Mbwóg e kwééde-'e áhíde mó ámbid. Bēmbē bó ngĩne ákamlen eped é nkòḡsé ehóg áfinté e'ped éniin. Bēnhōb bán ábenlad nkwáté, nzaa, nkole ne e'loo nyam áwúene bad, á nkòḡsé te.

⁹ Dóo ane Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód adibpé ediben éche élónténé é'táan. Héé rínóné á menyán mé e'fwé sé, bon rinyíné' e'dáádān ábē bad ábe bēnwū' é áyāle békálé'áá eyale é Dyōb bēhōbē-'e mam mé mbále tǎḡgene Dyōb nyaa eche sébii bán mbále chō edé. ¹⁰ Abé e'dáádān é'hóbé'áá ne ehób éche écháḡké bán, “A-Sǎḡ Dyōb a Ngum, wē awē esáá ebé-'e mbále, kǎḡḡse pónde ehéé wékáādté bad bé nkòḡsé bon ékūn mekií nīmēd nĩme bésyógé?” ¹¹ Héé bébágé bó mod téé mengombe nĩme mépúbe', béléáá-'e bó bán bésine mwāmpln mí pónde, kǎḡḡ ne á pónde eche mesōḡgé mé baányon bé bembáde ne baányon bé Křisto mélōnnē, ábe bēwū' é bōmpē melelem ngáne bēnwū' é bó.

¹² Dóo ane Mwän-a-Ndyɔŋ ní mbód ádíbpé ediben éche élónténé ntóób. Héé rúnýíné ngáne ndɔɔb énáŋnéde ne ngíne, enyen-ne énhín bwámbwam, ngon esyáál-le éyáge' nées mekií. ¹³ Betintine bénhún á nkõŋsé ngáne e'pum é' mel é'soodéé nchòle áde epub éságté alín á bwel. ¹⁴ Aboobe dénnýõŋ nêŋgáne bédás nhíbe ní kálag áte nĩme bennyí' é áte. Mbɔɔd ésyáál ne mbwóg ésyáál éche mendíb meláŋnéde bénhidé á e'dií. ¹⁵ Héé kãŋ é nkõŋsé, ndale é bad, bad bémbáá bé sánze, behon bé bad, ngíne é bad, betãŋ ne kunze békõŋgé yál á pwóg é meláá tē ne á meláá nĩme mēbédé á mbɔɔd mĩn. ¹⁶ Béchágé'áá mbɔɔd ne meláá béhãbē bán "Nyéhũnted sé ámĩn nyékũten sé ábel bon ane awé adé á atii dé nkamlen eenyíné sé, melingá mé Mwän-a-Ndyɔŋ ní mbód-te méepiidé sé. ¹⁷ Epun é ebébté éche nĩmãb melingá mébidéé áwed émáá ape, modmod éehenlé-'áá chó atãŋgen."

7

Bembáledé bé Dyõb békudé e'chem á'só é' mbòm

¹ Ade nê atómé, mennyín ángel éniin étyéémé á metõŋgé mé nkõŋsé méniin. Eché ángel énkõŋ metõŋgé mé nkõŋsé méniin nĩme epub étóméé ábel bon epub étómé' á nkõŋsé, ké' é á edíb é nkwě ké' é tãŋgenne bwel ké e'hóg. ² Dóo rúnýíné ángel empée ebíde á pɛd eché enyen ébídeé, awánlé e'chem é' Dyõb dé alongé. Héé ene ángel ne ehõb éche échágké, échágéé échíníí ángel éniin eche bébágé ngíne ábébed nkõŋsé ne edíb é nkwě ³ bon álanŋē bõ áá, "Nyéebébté nkõŋsé, ké' é edíb é nkwě ké' é mel, káŋne á pónde eché débãdēē bembáledé bé Dyõb e'chem á mbòm." ⁴ Dóo nĩwógé mesõŋgé mé bad nĩme bébádté e'chem á mbòm. Bébedé Mbwókel ekalé póg, móom mé e'kalé méniin ne e'kalé é niin. Mmē mesõŋgé mémbid áfĩnté e metúbé mé alon á Israel mēsýáál dyõm ne mébe. ⁵ Mesõŋgé mé bad nĩme bémbãdēē ábē e'chem á mbòm á túmbé e Juda mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be. Á túmbé e Ruben mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be, á túmbé e Gad mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be. ⁶ Á túmbé e Ashéé mesõŋgé mé bad mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be, á túmbé e Naftali mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be, á túmbé e Manasé mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be. ⁷ Á túmbé e Simioné mesõŋgé mé bad mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be, á túmbé e Levi mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be, á túmbé e Isaka mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be. ⁸ Á túmbé e Zebulõn mesõŋgé mé bad nĩme bémbãdēē e'chem á mbòm mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be, á túmbé e Joseb, mébédé dyõm dé e'kalé ne é'be, mébē'-é á túmbé e Benjamín dyõm dé e'kalé ne é'be.

Nsábe nĩme bad bé Dyõb békudé

⁹ Ade nēn átómé dóo rúnýíné nkúú ní bad. Bēmbuú áte nyaa eché modmod éehéle áá bõ atõŋ. Bémbid melon ne melon, bémbid metúbé ne metúbé, bebé nyaa é bad ésyáál béhõbē'-é mehõb nyaa ne nyaa. Bentyēem á'só bé atii dé nkamlen ne é' Mwän-a-Ndyɔŋ ní mbód. Bēnhē mengombe nĩme mépúbē' bēwálé'-é e'kikag é' mii á mekáá. ¹⁰ Béhõbē'áá ne ehõb éche échágké bán, "E'soosõŋ é' baányõŋ é'húe ne áded Dyõb, Dyõb áde ádíde atii dé nkamlen, é'húe'-é ne awe Mwän-a-Ndyɔŋ ní mbód." ¹¹ Bad ábe bēnlõŋnéd áde atii dé nkamlen bébedéé ángel ésyáál, bad bémbáá, ne éché nyam éniin. Bēnkwě ášē á'só bé atii dé nkamlen bébágé'-é Dyõb edúbé. ¹² Béhõbē'áá bán, "Ebē nē! Nnam, ehúmé, debyéé, meságnen, edúbé, ngíne, ne ngum bebē ne áded Dyõb abé ne abé! Ebē nē."

¹³ Dóo mod ambáá nhóg ásedteé me aá ken, “Benzéé bēn ábe bēwáá mengombe nime mépúbe? Héé bébidé?” ¹⁴ Mentimtén mós meé, “A-sán, wε-εé ebíí.” Dóo aláñgeé me aá, “Abén bad bóo bétómé metake me ngine áte; bēwóbpé nímāb mengombe ne mekií mé Mwān-a-Ndyōñ ní mbód, bēpúbté edú. ¹⁵ Né-’aá ábélé bon bēbé á’só bé atii dé nkamlen á Dyób, bēbagé-’ε Dyób mēdúbe nkou ne müte áwe ndáb e mekáne. Ane awé adé á atii dé nkamlen, adé áhed pónde ésyāāl áñon bó. ¹⁶ Nzaa éewaá bó ámpē mbéd, pí-d-ε ámpē éekóbpé bó mbéd. Enyεn éebábédte bó, bēewóg-kaá e’chode bé ekide é’ngine. ¹⁷ Ayāle nēn ane Mwān-a-Ndyōñ ní mbód awé adé áttinté e atii dé nkamlen, mwēn áñon bó. Alyāgēd-ε bó wéε mendíb nime mbíde á n’yélé nime mbage’ alongé médíí. Dyób-pe ámpē dépínē bó mēsod mésyāāl á míd.”

8

Mwān-a-Ndyōñ ní mbód adíbpé ediben eche élónténé saámbé

¹ Dóo ane Mwān-a-Ndyōñ ní mbód adíbpé ediben eche élónténé saámbé. Ade adíbpé chós, ekide énhāō áte ádyób, dyam-éε áde eped é háwa. ² Héé ninyiné ángel saámbé eche étyéémé á’só e’ Dyób, bēbagé bó e’lon saámbé.

³ Dóo ninyiné ángel empée epedé, etyéémé á’só é’ menyán mé e’twé, awánlé díse á gól áde béhyāñteε e’twé áte. Bēmbud mós e’twé abe bán áladten mekan mé bad bé Dyób bēsyāāl ábe mendε á menyán mé gól. Mmē menyán mébéde á’só bé atii dé nkamlen. ⁴ Mwēntud mbíde’áá ayāl e e’twé ábe ángel énwālē, níkág ámin ne mekáne nime ene ángel ékánnádtáá bad bé Dyób. Ene ángel entyéémé á’só é’ Dyób. ⁵ Héε ene ángel étédé kúmbé eche e’twé é’béde áte, atéd muú nime mémbíd á menyán mé e’twé, alónéd áwēd-te, bon ásyōg á nkōñsé. Nēn dēmbel dyób ákumé áte e’saád ébide, emwεdmwεd étóme, ndōb-pe éñāñnad.

Ángel etós e’lon bé’só é’niin

⁶ Dóo éché ángel saámbé eche énwālē e’lon saámbé ébōñséné átōñ ábē e’lon.

⁷ Ángel e’só entōñ éché elon. Héε meláá mé mbúú ne muú nime meládténé ne mekií bēbóótédé asoo á nkōñsé. Eped ehóg áttinté e’ped bé nkōñsé é’láán émmad ahyāñ. Eped é ahín é mel ehóg áttinté e e’ped é’láán ne byaá é’syāāl bēmmad ahyāñ.

⁸ Ángel eche élónténé ébe entōñ éché elon. Héε chōm eche éwágné nēe sánkalaa á mbōod echē ehyaá’ éhúné á edib é nkwē te. ⁹ Eped e edib é nkwē ehóg áttinté e’ped é’láán, éntím mekií. Donje ahóg-ke áttinté e monje meláán mé bwēm ábe é’dé á alongé bēnwē á edib é nkwē-te wē. Donje á stíma ahóg-ke áttinté monje meláán eche ébéde á edib é nkwē te wē chómpē émmad abéb.

¹⁰ Ángel echē élónténé éláán entōñ éché elon. Héε sánkalaa á tintine awé achōdné’áá nēε ekag ábidé ádyób, ahún ámin e eped ehóg áttinté e’ped bé e’dib é’láán ne ámin e mendíb nime mébidé’ á n’yélé. ¹¹ Dín áde ane tintine ádíí “E’chāē.” Eped é mendíb ehóg áttinté e e’ped é’láán, e’chós’áá. Bad híin ábe bēmmwē nímé mendíb bēnwē ayāle nēn méchós’áá.

¹² Ángel echē élónténé éniin entōñ éché elon. Dóo chōm ébómé eped é etondε ehóg áttinté e’ped é’láán, ébōm eped é ngon ehóg áttinté e’ped é’láán, ébōm eped é betintine ehóg áttinté e e’ped é’láán. Nē dēmbēl eped ehóg-téé áttinté e’ped é’láán ábe ábēn bwēm bēnkwē ehíntēn. E’ninyinεn bé ekide bēnkēmbáá á eped é müte ehóg áttinté e’ped é’láán, bēnkēmbáá-’aá á eped é nkou ehóg áttinté e’ped bé nkou é’láán.

¹³ Dóo rínóné bonj rínyínē' mbye apumme se ádyōb te álēbpe-'e ne ehōb éche échákgkē aá, "Medim, medim, medim mēbē ne bad ábe bēdyeé' á nkōjsé á póndé eche échíníí ángel éláán étōngē ábáb e'lon, ábe békwogé atón."

9

Eloj éche élónténé é'táan

¹ Ángel echē élónténé étáan entónj échē elon. Dóo rínyíné tintine abídé ádyōb ahún á nkōjsé. Bēmbē mós e'kii bé echōg échē éewóo asóg. ² Andibé nsal mé echōg échē éewóo asóg. Mwēntud mēmbíd áwēd-te nĩme rídé nēngāne mwēntud nĩme nĩbídé á muú ní ngīne. Mmē mwēntud, mēmbēl enyēn éche épéné'áá éehelé'áá ekíde anyined. ³ Dóo bengóméé bébídé á mwēntud té wē, bésūd á nkōjsé. Bēmbē-'e bós ngīne nēngāne bēngaabobe bé mpwēn ábe bédé á nkōjsé. ⁴ Bénlāá ábē bengóméé bán bēebelé nkāákāá ké-'e byaá ké-'e mēl ebébtéd ké ehóg. Bonj bán bēbel ebébtéd dāsō wēē bad ábe bēēwōo e'chem é' Dyōb á'sō é' mbom. ⁵ Békēmbaá ábē bengóméé kunze áwúu ábē bad. Bonj bēmbē bós kunze átaged bós á etún é ngōn étáan dēmpēn. Metake nĩme ábē bad bēwōgkē nzé ábē bengóméé béléde bós, mēbē nēē metake nĩme mod ákudeé nzé ngabobe a mpwēn alédé mós. ⁶ A etún e échē ngōn étáan, ábē bad bēhēd kwéed bonj bēenyinné. Bédəŋ bán bēwē, bonj kwéed ēnyagéd, ebāŋ bós áyāl.

⁷ Ábē bengóméé bēmbēē nēē hōse éche bēbōjséné ákēen á bel. Bwēm ábe é'bédé bós á nló é'bédé nēē e'kóté bé nkamlēn é' gól, e'sō-'e é'bē bós nēē e'só é' baányonj. ⁸ Nyonj ébédé bós nēē nyonj é bebaád, mesonj-'e mēbé bós nēē mesonj mé ngii. ⁹ E'kíd é'bédé bós á tál ábe é'bédé nēē e'kii ábe bad bēwāá'é ákúitēn tál á póndé e bel. Ntəgag nĩme nĩmāb mepab mēbélé'áá mbédé nēē ntəgag mé e'bambam ábē hōse híin édoléé áke á bel. ¹⁰ Bénwōŋ nkon bēwōŋ-'e nsyag nēē nkon ní ngabobe a mpwēn. Mmē nkon mós-'áá ríwóo ngīne ábel baányonj ebébtéd á etún é ngōn étáan. ¹¹ Bēwóo kəŋ echē ekamlan bós. Ene kəŋ edii ángel echē enone' echōg échē éewóo asóg. Ade dīn ádii á ehōb é Hibru bán Abadəne, ábē-'e á ehōb é Grikia bán Apolyone (nē ádé nēn bán mod awē abébte).

¹² Nēē medim mé'sō métómé ámbíd enén, medim mémpēe mēbē médii méhúe'.

Ángel etóó elonj éche élónténé ntóob

¹³ Ángel echē élónténé ntóob entónj échē elon. Dóo ríwógé nēē ehōb ébídé á metóngé méniin mé menyán mé e'twé mé gól nĩme mēbédé á'sō é' Dyōb. ¹⁴ Echē ehōb élāngē ángel echē élónténé ntóob, echē ewánlé elon nēn áá, "Huné ángel éniin éche Dyōb ábánné á mehanj á edīb embáá é Yufretes." ¹⁵ Ene ángel enhuné échē ángel éniin. Bēmmād bós abonjēn áwúu donje ahóg áfinté e monje mé bad mēláán ene póndé chēn, échē epun chēn, ene ngōn chēn nĩmē mwē mēn. ¹⁶ Bénlāá mē mesonjé mé sánze éche édífíde hōse. Ebédé mbwókel é e'dun é'bē. ¹⁷ Nēn dóo ményinné échē hōse ne bad ábe bédífíde chós á ndəg-te. Bad ábe bēndii chós bēnwāá e'kii ábē bēwāá'é ákúitēn tál á póndé e bel. Ábē e'kii é'yágé'áá nēē muú, é'bē-'e ebəŋ nēē blúu, é'bē-'e ebəŋ nēē nsule. Nló nĩbédé échē hōse nēē nló ní ngii, muú, mwēntud ne muú nĩme rídé ebəŋ nēē nsule bēbídē-'e chós á nsal. ¹⁸ Mmē medim mēláán, nédé muú, mwēntud ne ebəŋ éche édé nēē nsule, ábe é'bídé'áá échē hōse á nsal bēnwúu donje ahóg áfinté e monje mé baányonj mé mēláán. ¹⁹ Ngīne edé échē hōse dāsō á nsal ebé-'e á nkon. Mmāb nkon rídé nēē nyə, ne nló áyāl, bēbenlad-te mós ábel bad ebébtéd.

²⁰ Moonyon aníní asyáál awê alyágé ásê awê nîmê medim ménkênwúú' é bénkêntédéé abele á myôb nîme bèn bébélé. Bénkênsógké e' dâádəŋ bé mbéb abele, bénkênsóg-kaá myôb mémpêe abele, myôb nîme bébénlé gól, sílva, brôns, ké meláá, ké' é hyón, myôb nîme méenyínnē, méewôgnē, méehelē- ' é aké. ²¹ Béetédte- ' áa ádáb abel dé mbéb átîmen Dyôb. Béetédteé awúu á bad, béetédteé akum á ngan, béetédteé akáb dé mesón, béetédte- ' áa echíb.

10

Jône anyine ángel

echê ewánlé mwá nhíbe ní kálag

¹ Hê dáo nînyiné ángel e ngíne empée ebíde ádyôb, esude' ásê, mbag élané mós, ngubélen-ne ebê mós á nló. E' só bémbê mós nêe enyen, mekuu- ' é mébé mós nêe mekon mé muú. ² Anwále mwá nhíbe ní kálag awê bédípé áte, ásüm ekuu é ekáá é mbáá á edíb é nkwx̄-te, ásüm-me ekuu é ekáá é emwed á nkin. ³ Hêe áhóbé ne ehób éche échágké éche éwágné ehób é ngii echê edume áte. Ade álébpé esaád, ngin saámbé ênkwentén ne ndumag. ⁴ Ade ékúme áte kumén, nhédé' áá chóm éche béhóbé abooted dé atel, bon ríwôgē nêe ehób ebíde ádyôb nén bán "Koó mekan nîme ngin saámbé éhóbé, mébé kun, weétélē' mós ásê."

⁵ Dáo ángel echê ményínnē nêe ásúme ekuu ehóg á edíb é nkwx̄-te bon ásüm-me échíní á nkin átíde ekáá é mbáá amín ⁶ bon ámwág melé á dín á Dyôb áde áde á alongé abé ne abé. Mós áhágé nkon ní mín ne ríse ne edíb é nkwx̄ ne bwēm é'syáál ábe é' dé áwed-te. Ene ángel enhób áá "Abébed á pónde ké ahóg déebáá ámpē. ⁷ Bon áde ángel echê elónténé saámbé étōngē échē elon, Dyôb débél dyam áde ántfí' é áá mósbél áde áde á e'konéd-te. Abél ngáne ánláá' é ábē bembalede, bekal bé' dâádəŋ."

⁸ Hêe ehób éche ménwôgkē nêe ebíde ádyôb élanéé me ámpē nén áá, "Kág étéd nhíbe ní kálag nîme nídíbnéde áte nîme ríde á ekáá é ángel echê etyéémé ne ekuu ehóg á edíb é nkwx̄ échíní- ' é ébé á nkin." ⁹ Dáo ríkíí wêe ene ángel bon rílanéé mós meé ábe me ane mwá nhíbe ní kálag. Dáo álángeé me áá "Kób nén, édyē. Acháád wē abum áte bon ányín wē á nsál nêe e'chuu." ¹⁰ Dáo ríkóbé mwá nhíbe ní kálag áwe ekáá, ndyé- ' é mós. Annyín me á nsál nêe e'chuu. Bon áde nímáá mós amii, ancháád me abum áte. ¹¹ Dáo belángeé me bán, "Etángeé mekan ahób nîme mêbenléd ne melon híin, bad nyaa ne nyaa, mehób nyaa ne nyaa ne kên é bad híin."

11

Jône anyiné mbónj ébe

¹ Dáo bébágé me ntón nîme ríde nêe chóm éche béhagneé bwēm, bon belángeé me bán, "Kág éhag ndáb e Dyôb, éhag-ke menyán mé e'twé, étōŋ- ' é bad ábe bébage Dyôb edúbe áhed. ² Bon weéhāge' eyáde pen áyale nén bébágé chó wêe bad ábe béebíí Dyôb. Bédyanéed Dyad áde Ásáá amín á etún é móom mé ngon méniin ne ébe. ³ Mébē échém mbónj ébe kunze áhób mekan nîme mêbenléd á pónde echê ehúe' á etún é e'pun ekalé ehóg mbwókel ébe ne móom ntóob. Bēwāā- ' é mbóté é melebe." ⁴ Echén mbónj ébe édií mel mé menzab mébe ne metii mé etrukán mébe nîme métyéémé á' sō ábe Sánjwéé awê akamlan nkōŋse. ⁵ Nzé mod awémténé- ' é bós ebébtéd abel, muú mbíd bós á nsál nîme ríhyante ábáb bad bé ekoyí nímáad-te bós ásê. Nén dáo kénzéé awê awémténé bós ebébtéd abel bēwūú' é mós. ⁶ Abén bad bēwóó ngíne ákán abobe amín ábel nén mbúú eechóg á pónde echê belángeé bad mam nîme Dyôb áhóbé áá mêbenléd.

Béwóó-'ε ngine ábel e'dib é'tim mekií, béwón-'ε áπεν medim á nkõjsé pónde ké ehéé éché bédás.

⁷ Ade bémad-taá mam ahób n̄me bélómé bós ahób, ene nyam eché ebíde á echóg éché éewóo asóg étyēemēn bós n̄zum, etóm bós áte ewúú-'ε bós. ⁸ Mmāb ndim-me ménaá á nzii éché epoo' á dyad ámbáá tē wēε bémboméé awab Sāngwéé á awog. Béchāge áde dyad á ngan-tē bán Sodom káa Egipto. ⁹ A etún é e'pun é'láán ne eped, bad bébid melon ne melon, metúmbé ne metúmbé, mehób nyaa ne nyaa, ne bad nyaa ne nyaa bēn̄n n̄māb ndim ésebān békwentan bán bélime mós. ¹⁰ Bad ábe bédé á nkõjsé béwōgēn ábēn bad bébe echab kwééd menyinge. Béchāg ngande, bébāg-ke nhóg ne aniní nde álúmed menyinge. Bébl̄ né áyāle ábē bekal-bé-e'dáádān bébe bépínádtáá bós metake bwāmbwam áde bebédé á nkõjsé te. ¹¹ Bon ámbid e ábē e'pun é'láán ne eped, pemε e alonjé embid wēε Dyób esól bós áte bēpuu bētyéem-me ám̄n. Mbwóg n̄ ngine ménkōb bad ábe bēnyin bós. ¹² Dóo ábē bekal-bé-e'dáádān béwōgēé ehób éché échāgké ebíde ádyōb nēé élanjéé bós nēn aá, "Nyéhyag ám̄n hēn." Dóo bésólé á mbag-tē béke-'ε ádyōb. Abāb bad bé ekoyí bēnyin nēé békagké. ¹³ Abwōg-ábwōg ndoob énáñnéd ne ngine. Eped é dyad ehóg áfinté e e'ped dyóm ábe áde dyad ámbáá émpāntēd áte. E'kálé e' bad saámbé bēnwε áde ndoob énáñnéde nē. Mbwóg ménkōb bad ábe bēlyágé ásē, bébagé Dyób á ngumε, mós awé áde ám̄n, edúbé.

¹⁴ Medim n̄me mélónténé mébe méntōm. Bon nōné! Medim n̄me mélónténé meláán mékwógé apε.

Angel etóó elon éché élónténé saámbé

¹⁵ Angel éché élónténé saámbé entónjé éché elon. Dóo ehób éche échāgké ebíde ádyōb ehōbe nēn bán, "Nkamlen mé nkõjsé n̄timé nkamlen n̄me awed Sāngwéé, Dyōb ne awé Krístā, ákamlen-ne á ngindé ne á ngindé." ¹⁶ Hē dóo ábē bad bēmbáá móom mébe ne bēniin ábe bédíde metii mé nkamlen á'sō é' Dyōb békhwéde ásē á'sō é' Dyōb bébagé mós edúbé. ¹⁷ Béhóbé nēn bán, "Séságnéné wε a-Sān Dyōb á Ngum, wε awé edé ane ne awé ambé. Séságnéné wε áyāle ebēnlédé echōn ngum eboótédé akamlen.

¹⁸ Bad ábe bébenlé wε bēnl̄n̄jé áyāle melingá n̄mōn mé ngine mémpē.

Pónde epedé éché békáadté bad ábē bēwéde. Pónde epedé éché ábōn bembāde, bekal bé'dáádān, ne bad ábe bēbenle wε ábe bēbage wε edúbé, bad bésyāā, ken bad ábe bédé etógnén-ε ké'ε ábe béesē etógnén, wésābēé bós. Ene pónde dóo wēbēbēdtē bad ábe bēbēbte bad á nkõjsé te!"

¹⁹ Hē dóo n̄nyin̄n ndáb e Dyōb éché edé ádyōb nēé édíbnédé. A ndáb-te wē-'ε, n̄nyin̄ Ntyóg mé Melé. Emwεdmwεd étómáá, e'saad é'bide', ádyōb ákumé' áte, ndoob énáñnád ásē, meláá mé mbúú mé ngine-'ε méhúne.

12

Jōne ányiné mmwaád ne dragōne

¹ Hē dóo e'chemléd é' ngine é'bídé ám̄n. Mmwaád ambé awé eche mbóté embēē enyεn, ngōn chós-'ε ebé mós á mekuu sé. Ekóté é nkamlen éche betintine dyóm ne bébe bédíí áyāl ebédé mós á nló. ² Ambé dyēm, ákwōg-ke achyáa. E'wε ne metake mé achád n̄me áwógé'áá mém̄bēl akánéd awé ám̄n.

³ E'chemléd bé menyáké bēmpēe bēmbid ám̄n. Dóo dragōn ebíde táléd. Enkāl bwāmbwam, éyāgé-'ε. Enwón nló saámbé ne mesēb dyóm. Nló téé ménwāā ekóté é nkamlen. ⁴ Andolén n̄mē nkon donje ahóg áfinté e monje mé betintine meláán ábe bebédé ádyōb, abwém-me bós á nkõjsé-te. Ene dragōn entyéem mmwaád awé ahedé'áá achyáa á'sō-te ábel nēn nzé

achyáá ádyê mós mwān. ⁵ Dóo ane mmwaaád áchyáá mwān a mwēnchóm awē atāngénē meloŋ mēsýāāl akamlēn ne ekáá éche éhyédé. Boŋ bēnsog mwān, békēēn mós wēē Dyōb ádíí ne ádē atíí dé nkamlēn. ⁶ Ane mmwaaád antóm mehélé á ehyānge wēē Dyōb dēmbon̄sēnnē aá bētōgen mós á etūn é e'pun ekálé ehóg mbwókel ébē ne móom ntóób.

⁷ Hē dóo nzum ékúmmé ádyōb. Maikelē bós éche ángel bentyēēmēn ene dragōn nzum. Ene dragōn chós-ē ámpē ne éche ángel bētyéémēn bós nzum. ⁸ Boŋ Maikelē ne éche ángel bēntōm ene dragōn ne éche ángel áte. Dragōne ne éche ángel bēnkēnwōngé etāl ádyōb ámpē. ⁹ Dóo bēhúnté ene sāŋkalaa á dragōn á nkōŋsē-te. Ene dragōn chós ebédé ene nyā e'boōd echē bēchāgēē bán Devāle ne Satane, awē adoge' nkōŋsé n̄syāāl. Bēmbwēm-mē éche ángel ésyāāl áse á nkōŋsé nchoo ne mós.

¹⁰ Hē dóo n̄wógé ehób éche echāgké ébídé ádyōb éhōbē nēn bán, “Boōb-oo, e'soosōŋ é' Dyōb é'pédé. Dyōb álúmté eche ngīne e nkamlēn nēē kāŋ. Awē Krístāē álúmté echē ngīne boōb. Ayāle ane awē ahóbé'áá á'sō é' Dyōb nkuu ne mūte aá ábesyānē baānyāŋ bēbélé mbéb, bēhúnté mós á nkōŋsé. Abánaá bós mam áyāl á'sō é' Dyōb nkuu ne mūte. ¹¹ Mekíí mé Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód ne mbōŋ e mbāle echē bēbídé'áá bēmbēl bētóm Satane áte. Bēnkwen̄tēn ké kwééd ákal eyale é Dyōb áyāle nkalaŋ nĩme békálé'áá n̄bédé mbāle. ¹² Né-oo, mīne ne ábē bēsýāāl ábē bédé áwed, bēnwōg menyīngē. Boŋ ndutul ébē ne bad ábē bédé á nkōŋsé ne ábē bédé á edīb é nkwē áyāle nēn Devāle asudé áse áwēn ne melīngá mé ngīne ngāne ábíí aá eche pōndé edé esōŋ.”

¹³ Pōndé echē ene dragōn ényíné aá bēhúnté mós á nkōŋsé, embootéd ane mmwaaád awē anchyáá mwān a mwēnchóm anan. ¹⁴ Boŋ bēmbē ane mmwaaád mepab mebē nĩme sāŋkalaa a mbyē, ábel nēn ápume ápe hōm áde bēbōŋsēné mós á ehyānge, hōm áde ákudté ntōgen á etūn é mwē n̄lāán nē eped, wēē békāá'ē mós wēē ene nyā. ¹⁵ Dóo ene nyā ésádé ane mmwaaád aléed á yāl. Adē aléed dēnsýōgé nēē edīb émbáá, ábel nēn éhōod ane mmwaaád. ¹⁶ Boŋ ndōob enwōngēn ane mmwaaád émīí edīb éche émbíd ene dragōn á nsāl. ¹⁷ Dóo dragōn élíŋné ane mmwaaád, boŋ ákāg ákumé' bel ne nchyáátēn nĩme ane mmwaaád n̄syāāl nĩme n̄lyógé áse, bad bēsýāāl ábē bēbele ngāne Dyōb áhedéé boŋ bēbídé-ē Yesue mbōŋ. ¹⁸ Dóo ene dragōn étyéémé á nkin mé edīb é nkwē.

13

Jōne anyíné nyam ébē

¹ Hē dóo n̄nyíné nyam ebíde' á edīb é nkwe-te. Ene nyam enwōŋ meséb dyōm ne n̄lō saámbe, ewōŋ-ē e'kóté bē nkamlēn dyōm áwe meséb mīn. N̄lō téé mēnwōŋ dīn áde ásyāá' Dyōb. ² Ene nyam echē mēnyīnnē embē nēē ebwé é ngā, n̄mē mekuu-ē mékāl mbé-ē nyōŋ áyāl nēē mekuu mé nyam e ahín echē ekaa' ewōŋ-ē nyān éche échábé eche bēchāgēē bán Bēē. Mmē nsāl mémbe nēē nsāl ní ngii. Drāgōne ambē ene nyam eche ngīne, ábē-ē chós ádē atíí dé nkamlēn ne ngīne e nkamlēn. ³ Ene nyam enwōŋ n̄lō nhóg nĩme mémbe byánán n̄kudé sii echē empon chós awūu, boŋ sii echēd étīm amaa. Yāl enkóm bad bē nkōŋsé bēsýāāl áte áyāle enēn nyam, bēbootéd-te chós ahíd. ⁴ Bad bēbágé'áá dragōne edúbé áyāle ambē ene nyam n̄mē nkamlēn. Bēbágé'áá ene nyam chōmpē edúbé bēhóbē nēn bán, “Nzē-módé adé nēngāne enēn nyam? Nzē-módé ahele atyéémēn chós nzum?”

⁵ Bēmbē ene nyam kunze áhób e'yale é' kúmbe ne e'yale ábē e'syāá' Dyōb. Bēmbāg-ke chós kunze ábenléd n̄mē nkamlēn á etūn é móom mé ngōn éniin ne ébē. ⁶ Dóo ene nyam énédté n̄mē nsāl áte boŋ ébootéd Dyōb asýāŋ. Ansyāŋ dīn á Dyōb, asýāŋ abwóg á hōm wēē Dyōb ádyēē'ē, asýŋ-ē bad bēsýāāl ábē

bédé ádyōb. ⁷ Dyōb dēmbē-’ε ene nyam kunze áwan nzum ne ábē bad, átóm-me bó áte. Ambē-’ε mó kunze ákamlēn metúmbé ne metúmbé, melonj ne melonj, mehób té ne bad nyaa ne nyaa. ⁸ Moosyáál awē adyεε á nkōjsé ábe chō edúbé. Bad ábe bébeε chō edúbé bédii bad ábe bétélé dīn á kálag e alongé e Mwān-a-Ndyōj ní mbód awē bēnwū’ε. Bēntel bó mīn se á póndé echē Dyōb dēnhægkē nkōjsé. Moosyáál awē adyεε’ á nkōjsé ábe chō edúbé. Moosyáál awē bēteleε mó dīn á kálag e alongé se á póndé eche Dyōb dēnhægkē nkōjsé. Mwān-a-Ndyōj ní mbód awē bēnwū’ε mó awóó enén kálag.

⁹ Kénzée awē awóó metúu áwoge’. ¹⁰ Kénzée awe édií nén bán atāngéné ake á mbwōg ákē á mbwōg, kénzée-’ε awē atāngéné awé ne nkwaté, nkwaté-’aá bēwūennē mó. Nén áhednad bán bad bé Dyōb bēwōj e’kanj bé nlém, béchāned-te ngīne-ngīne ne eyale é Dyōb.

¹¹ Hē dōó rínyíné nyam empée ébídé á ndōb-tē, enwōj meséb mébe nēngāne mwān-a-rídyōj ní mbód, éhōbē-’ε dyam née dragone. ¹² Ebēnládtáá ngīne echē nyam e’só, ébelé-’ε áned áwe e’só-te dēn. Abelé-’ε nkōjsé ne bad ábe bédé áwéd-te aá bēbage’ ene nyam e’só edúbé. Ene nyam ebédée nyam echē enwōj sii echē empon chō awúu boj ene sii émaa. ¹³ Ene nyam echē elónténé ébe embēl mekan mé menyáké mé ngīne. Embēl muú níbid ádyōb ríhún á nkōjsé bad bésyāál bényin-ne. ¹⁴ Andōg-ke bad ábe bédé á nkōjsé bésyāál ne nímé mekan mé menyáké nıme ákúde kunze ábel. Abelé’áá-’ε nē á’só wée ene nyam echē enkūd sii boj ene sii épon chō awúu. Anláá bad aá bēbel edíidinge éche bēbageé edúbé éche éwágné nyam echē enkūd sii e nkwaté boj ebé ebé á alongé.

¹⁵ Bēmbē nyam echē elónténé ébe kunze áhébe pemε e alongé á edíidinge é nyam e’só ábel nén echē edíidinge éhel dyam ahób éwúu-’ε bad bésyāál ábe béekwentene mó edúbé abe. ¹⁶ Ene nyam ennyágéd bad bésyāál, ken bad ábe bédé etógnén ké’ε ábe béesé etógnén, nhon ne ntógétōke, ntānj ne kunze, aá bēhē bó e’chem áwab ekáá émbáá ké’ε áwab e’só é’mbōm. ¹⁷ Modmod eéhele’áá chōmchōm achan ké’ε asóm ésebán awóó ábē e’chem. Abē e’chem é’bédée dīn áde enén nyam ké’ε eche nómbε.

¹⁸ Nén áhedne debyéε. Mod ké ahée awē awóó nsōjten áhed áte chōm éche nómbε echē ene nyam édií. Ene nómbε edii nómbε e dīn á mod. Ane mod eche nómbε edii mbwókel ntóób ne móom ntóób ne ntóób.

14

Jone anyiné Mwān-a-Ndyōj ní mbód ne ábe bad

¹ Hē dōó rínóné boj rínyinē’ Mwān-a-Ndyōj ní mbód atyéémé á mbōod eche béchāgeé bán Zayōn. Bad bēbédé ne mó mbwókel ekálé, móom mé e’kálé méniiin ne é’niin ábe bēnwōj áde dīn ne dīn áde Sáá áwab mesó mé mbōm.

² Ene póndé dōó ríwógé ehób ébídé ádyōb. Echē ehób ebédée née ntōgag mé eláá eche ésobpe, ébē-’ε née ntōgag nımé mbág nzé ngin etómé. Ehób eche ménwōgkē ebédée nēngāne ntōgag ní bad ábe békume rílande. ³ Abē bad mbwókel ekálé ne móom mé e’kálé é’niin ne é’niin bentyēēm békōnē’ nkāngé mékōle á’só bé atii dé nkamlēn ne á’só é’ nyam chē éniin éche éde á alongé, ne á’só é’ bad bēmbáá. Modmod enkēnhenlé nímé nkāngé ayáge nzése bó bad mbwókel ekálé móom mé e’kálé méniiin ne é’niin ábe Dyōb ákódté á nkōjsé-te.

⁴ Abén bad bēbédée bad ábe béewōgē mbinde e mmwaád ayāle nén béebii’ε nsób mé mmwaád. Abē bad bóó bēhíde, Mwān-a-Ndyōj ní mbód kéhéé wée ákagkē. Abén bad bóó békódté áfínté e baányon. Bó-’aá bédé née e’pum bē’só ábe bēbágé Dyōb ne Mwān-a-Ndyōj ní mbód née mende. ⁵ Metóm ké mehóg méesaá bó á nsəl, béewóo-’áa awusé ké ahóg á yál.

*Angel éldán épééné nkalan
ní mbakú e Dyōb*

⁶ Hē dōo rĩnyíné ángel empée epumme' se ádyōb. Ene ángel empéén nkalan ní bwám nĩme rídé ábē ne ábē. Mmē nkalan mós-'aá álángé-'aá bad ábē bédé á nkōḡsé, bad nyaa ne nyaa, metúmbé ne metúmbé, mehōb nyaa ne nyaa, ne meloḡ ne meloḡ. ⁷ Ene ángel enhób ne ehób éche échágkē áá, "Nyébage Dyōb edúbé, nyébage-'e mó mekenag áyāle nén eche pónḡé e nkáásé emaa ape. Nyébage' edúbé ne ane awē ahágé ámĩn ne ásé, edĩb é nkwē ne n'yéle."

⁸ Angel empée echē elónténé ébe enhíd mó, éhōbē nén áá, "Ndāle e Dyad, Babilōn amaa ne amaa ásyāāl. Kénz'éé bad bé meloḡ bésyāāl bém̄mwē nĩme mĩm mé ngĩne. Mmē mĩm mēbédéé esí é nkábtdé mé akwaléé."

⁹ Angel empée eche elónténé éláán enhíd bó, éhōbē ne ehób éche échágkē áá, "Kénz'éé awē abage' ene nyam eche ebídé á edĩb é nkwē-te ne échē edíĩḡḡe edúbé boḡ ákūd-te ábē e'chem áwe e'só é' mbom ké' é á ekáá, ¹⁰ móm̄pē ámwē mĩm nĩmē rídé meliḡá mé Dyōb. Bésyógé mó á kōb e meliḡá mé Dyōb ne ngĩne esyāāl. Kénz'éé awē abage ene nyam edúbé ane mod ákūd metuné mé muú nĩme rĩhunne' bwám̄bwam á'só é' ángel éche esáá ne Mwān-a-Ndyōḡ ní mbód. ¹¹ Mwēntud nĩme nĩbídé á muú nĩme rĩhyāḡte' bó, rĩchágke' ámĩn á ngĩndé ne á ngĩndé. Nkuu ne mĩte, nkōme áte mēesaá ne bad ábē bēbage ene nyam ne échē edíĩḡḡe edúbé. Né-'aá edíĩ ne kénz'éé awē awóó e'chem é' dĩn ábē ene nyam." ¹² Nén áhednad bán bad bé Dyōb békāḡ nĩm. Bad ábē bēbele ngāne mbéndé é Dyōb éhēdēé boḡ bédúbe-'e Yesue.

¹³ Dó-'aá rĩwógé nēe ehób ebídé ádyōb éhōbē áá, "Tēl ásē nén wēé, bootya bōob, nnam ne bad ábē bēwédé, áyāle bédúbpē Saḡḡwēé." Edāsdāḡ ehōbē nén áá "Ée, békūd nkōme áte áyāle nsōn nĩme bēbélé, békūd nsábe áyāle nsōn ní bwām nĩme bēbélé."

Jōne anyiné bépáde' mbote á nkōḡsé

¹⁴ Dōo rĩnóné boḡ rĩnyíné mbag eche épúbe'. A mbag mĩn wē, mod andyēé awē awágné Mwān-a-Moonyoḡ. Ekóté é nkamlen é gól ebē mó á nĩó, páá echē ekóbpe eche bépádnéé bwēm nēḡgāne ngun, chó-'e ebē mó ekáá. ¹⁵ Angel empée embíd á ndáb e Dyōb-te élēbpē ane awē andyēé á mbag mĩn ne ehób éche échágkē áá, "Benléd echoḡ páá ápád mbote, áyāle pónḡé epedé echē bēpadéé. Mbote é nkōḡsé emaa ayōḡ." ¹⁶ Dōo ane awē andyēé á mbag mĩn átóm̄téé páá á nkōḡsé, apád-te mbote é nkōḡsé esyāāl.

¹⁷ Dōo ángel empée echē chó-'e ámpē enwálé páá echē bépádnéé bwēm nēḡgāne ngun ebídé á ndáb e Dyōb echē edé ámĩn.

¹⁸ Angel empée empē echē ewóó ngĩne ámĩn e muú, embíd á menyán mé e'twē boḡ álēbpē ángel echē ewánlē páá echē ekóbpe ne ehób echē échágkē áá, "Benléd echoḡ páá, éladen mechāḡ mé e'pum é' mel á nzag éche edé á nkōḡsé, áyāle e'pum é'yágé." ¹⁹ Dōo ene ángel étómté eche páá á nkōḡsé boḡ áladé ábē bad ábwēmé bó wēe Dyōb álúmtéé nĩmē meliḡá mé ngĩne, ngāne bēladéé e'pum é' mel boḡ bēbwém á bwāl bé e'pum é mel. ²⁰ Bēndyāḡ ábē e'pum é' mel á bwāl ábē bēesé á dyad té. Mekíĩ mēmbūl, mēbē e'che ásē dyam méta mehōḡ ne eped, méchāb-pe áte dyam mbwókél é máyl ébe.

15

*Jōne anyiné ángel saám̄bé
ne medim saám̄bé*

¹ Hē dōo rĩnyíné e'chemléd bēmpēe ádyōb ábē bēmbē ngĩne, bēnkōmēd me yāl áte. Menyín ángel saám̄bé éche ewánlē medim saám̄bé. Mmē medim

máso méde medim mé asóg áyāle máso Dyōb dēbenlédte álumed mĩmē melingá ámād-te áte.

²Dáso rĩnyĩné chōm néē edīb é nkwě éche édé néē dyené, éche békúmténé ne muú. Nyĩn-*ne* néē bad bétýéémé á nkag mé échē chōm éche ébéde néē edīb é nkwě, bēwálé rĩlende rĩ Dyōb. Abē bad bēbédéē bad ábe bēntōm ene nyam áte, ne échē ediĩdinge ne nómbē e dīn áde ene nyam e'só. ³Békóné'áá nkāngé nĩme mbaledē a Dyōb, Moseē, ne nĩme Mwān-a-Ndyōn rĩ mbód, bán, "A-Sāj Dyōb á Ngum, rĩmōn mbeltéd rĩde ngĩne rĩkómté-'ē mod yāl áte.

A kān e melon,* echōn nyaa etāngéné, edé-'ē mbále.

⁴A-Sāj, nzé-módé eebān wē?

Nzé-módé eebāgē wē edúbé?

Mmōnpēn-naá esáá.

Bad bé melon bésýāā bēhyě wē edúbé abē.

Mmōn mbeltéd nĩme rĩtāngéné rĩbídé áwed."

⁵Ade nén átómé dáso rĩnyĩné néē bédĩbpé ebem é Dyōb á ndáb e Dyōb. ⁶Dáso ángel chē saámbé éche énwālē medim saámbé ébídé á ndáb e Dyōb-te wē. Bēnhē mbóté échē esáá éche ekine' áte, bēwáá-'ē bengáá bé gól á tāl té. ⁷Dáso nyam póg átĩnté nyam éniin, ébágé échē ángel kúmbē é gól saámbé, échē élóné ne melingá mé ngĩne mé Dyōb, mó awē adé abé ne abé. ⁸Dáso mwēntud mé ehúmé é Dyōb ne ngĩne e Dyōb bélóné á ndáb é Dyōb-te. Modmod-te ekēnhēnlé asól á ebem té wē kásāj né medim saámbé nĩme échē ángel saámbé mépédé á asóg.

16

Kúmbē saámbé é melingá mé ngĩne mé Dyōb

¹Dáso rĩwógé néē ehób éche échāgkē ébídé á ndáb e Dyōb te wē, élanjē échē ángel saámbé áá, "Nyékag, nyésýog melingá mé ngĩne mé Dyōb nĩme méde á kúmbē saámbé te á nkōnsé te."

²Hē dáso ángel e'só ékíi ene kúmbē e melingá mé ngĩne mé Dyōb asýog á nkōnsé-te. Melóg nĩme méde ebébtéd, nĩme méwag bwāmbwam mémbíd bad á yāl. Abē bad bēbédéē bad ábe bēnwōn e'chem ábe ene nyam bēbē-'ē bad ábe bēbágé'áá échē ediĩdinge edúbé.

³Dáso ángel echē elónténé ébē esýógé ene kúmbē e melingá mé ngĩne á edīb é nkwě te. Mēntĩm nēngāne mekíi mé ndim rĩ mod. Chōm-té éche ébéde á alongé á edīb é nkwě-te wē énwē.

⁴Dáso ángel echē elónténé élaán esýógé melingá mé ngĩne nĩme mébéde áwē kúmbé', á e'dīb ne á n'yélé té. Abē e'dīb bēntĩm mekíi. ⁵Dáso rĩwógé ángel echē ekamlan mendīb ehóbe' áá, "Mbakú e nkáásé echōn etāngéné. Wē awē edé, awē ambé-'ē. Wē awē Esáá." ⁶Mbakú échōn etāngéné áyāle bēnsýog mekíi nĩme ábōn bad ne ábōn bekal-bé-e'dáádān, né-óó ebagé bó mekíi ámwé. Mmē nkāgsn mō-'áá bētāngéné akud. ⁷Dáso rĩwógé néē ehób ébídé á menyán mé e'twé ehōbē nén áá, "A-Sāj Dyōb á Ngum, mbakú echōn etāngéné edé-'ē mbále."

⁸Dáso ángel echē elónténé éniin esýógé melingá mé ngĩne nĩme mébéde áwē kúmbē-té á etondēē. Dyōb dēmbě Etondeē ngĩne áhyáad bad néē muú.

⁹Bad bēnhyān ne e'chode bé ekíde é' ngĩne. Héē bésýóó dīn á Dyōb mó awē ákamlan mĩmē medim. Bōn bēnkēnhānjēnnē mbeltéd mé mbéb átĩmen Dyōb ábe mó ehúmé.

* 15:3 Donje á kálag dé'só áwóó: kān e melon; donje-'ē áwóó: kān e bad bé Dyōb.

10 Dóo ángel echē elónténé étáan ésyógé melingá mé ngıne nıme mēbéde áwē kúmbe á atii dé nkamlēn áde ene nyam echē ebídé á edib é nkwē-te. Hē dóo nkamlēn nıme ene nyam nkwédé ehıntēn áte. Bad ábe bēhídé'áá ene nyam beláádé'áá ábáb e'chém áyāle e'wē ábe bēwógéé. 11 Bēnsyān Dyōb ámın áyāle mewe mé melóg nıme bēwógé'áá. Bonj bēnkēntedéé nımāb mbeltéd mé mbéb átımēn Dyōb.

12 Dóo ángel echē elónténé ntóob ésyógé melingá mé ngıne nıme mēbéde áwe kúmbe-té á edib é mbáámbáa é Yufretes. Echē edib énlēn, ábonjsen nzii ábel bonj kān echē ebídé wēe etondēe ábídéé ehel atóm. 13 Dóo rınyıne nēe e'dáádān bē mbéb é'láán ábe é'dé nēe e'búd é'bídéé. Abē e'dáádān, ehóg émbíd á nsl nıme dragonē, ehóg ébíd á nsl nıme nyam echē émbíd á edib é nkwē-te, échını́-é ébíd á nsl nıme nkal e'dáádān a metóm. 14 Abē e'dáádān é'dii e'dáádān bē mbéb ábe é'bele menyáké, é'hyóme' nkōjsé áte rısyāā, bētānē kān é bad, beladé bō áte, ábel bēbonjsen nzum e epun éche Dyōb á Ngum ákáádté bad. 15 Yesue ahóbe áá, "Nyénóné, mēpē á epun éche modmod éebíí'é, ngáne nchīb ápagké. Nnam ne ane awē adyēé epın, awálé-é eche mbóté áyāl ábel bonj eékāg nsób bonj awóg akwágké á'sō é' bad." 16 Abē e'dáádān bēnlād echē kān áte á hōm áde bēchagēé á ehób é Hibru bán Amagadān.

17 Dóo ángel echē elónténé saámbé chō'-é ésyógé melingá me ngıne nıme mēbéde áwē kúmbe-té á pemē-té. Ehób éche échágké émbíd á atii dé nkamlēn á ndáb é Dyōb te, ehóbē nēn áá, "Ebénlédé." 18 Emwēdmwēd étómé'áá, dyōb ákumé' áte, ngın-ne étóme'. Ndóob ennājnéd ne ngıne nyaa echē éebénlédéé ámpē taa moonyon abāg á nkōjsé. Ndóob ennājnéd ne ngıne nyaa echē ebédé ebébtéd. 19 Hē dóo dyad á ngıne ámbáá ákábné áte monje meláán, myad mémbáá nıme mēbéde á melonj mésyāāl mémpāā. Dyōb dēnkamtēn ngıne-e-dyad, Babilōne, ábēl-le áá bad ábe bédé áde dyad békud nkōgsen adēhób áá móbel bémwē mım nıme nıme melingá mé ngıne. 20 Dyad ké ahéé áde mendīb mēnlājnédte démbōo, mbōod ésyāāl-le ényónj. 21 Meláá mé mbúú nıme méde e'del dyam móom mé kilo méniin ne étáan, mēbídé'áá ámın méhüntād baányonj ámın. Abē bad bēnsyān Dyōb áyāle ábē e'dim é' meláá-mé-mbúú bēntōmtēn ebébtéd abé.

17

Jōne anyıne mmwaad awē adıde nyam

1 Dóo ángel póg áfınté echē ángel saámbé éche énwālē kúmbe saámbé épédé bonj élāngē me áá, "Hyág, nıke nılúmed wē nkōgsen nıme akwalee ambáámbáa ákudté. Ane akwalee adyēe' dyad ámbáá áde áde bēnben ne e'dib é'mbáá hiin. 2 Mmwaad awē kān é melonj mé nkōjsé ésyāāl énájnáádtáá. Bad bē nkōjsé bémwágé'áá mım nıme ane mmwaad mékóbē bō bēkábe'-é mesón ne mō."

3 Dóo Edáádān é Dyōb épıdíde me, bonj ángel ékéené me á ehyānge. Ahed dō'-áá rınyıne mmwaad nhóg. Ane mmwaad andıı nyam echē eyāge. Ene nyam enwónj mım nıme mésyāā Dyōb yāl esyāál. Ene nyam enwónj nló saámbé ne meséb dyóm. 4 Ane mmwaad anwáá mbóté echē eyāge', ndın eche kān éhágké ne echē etómtánáá ayāg. Ankútēn yāl esyāál ne bwēm é' gól ne bán bē meláá mé etógnén ábē bēpene áte ne bwēm bē etógnén bēmpēe. Anwálé kōb e gól á ekáá éche elóné ne mekan mé nkólonjgō ne mekan mé mbinde mé akáb dé mesón. 5 Dın ábédé mō á'sō é' mbōm nēe kun e e'konjéd áde mod énkēmbıı'é, ábédé bán, "Babilon, Dyad á ngıne. Nyaa á bēkwalee ne mekan mé mbéb á nkōjsé te." 6 Dóo rınyıne ane mmwaad, mekıı mé bad bē Dyōb ne mekıı nıme bad ábe bēbele' ngáne Yesue áhedéé, mékóbé mó nēe mım.

Ade rınyıne mós, menyáké mé ngıne ménkōb me. ⁷ Dóo ene Angel ésedteé me aáken, “Cheé ékásı bonı menyáké mékōbē we? Mēlāā we kun e mmwaád ne e nyam eché ádííde, eché ewóó nló saámbé ne meséb dyóm. ⁸ Ene nyam eché wényınnē, ekébē á alonjé bonı eésaá á alonjé bōob. Embıd á echóg eché éewóo asóg, áke wée bėwūı’ é chō. Bad ábe bėdé á nkōjsé, ábe Dyōb déetelése nımāb mın á kálag eche ewóó mın nımé bad ábe bėkúde alonjé áde déemaá’ byánán áhǎg nkōjsé, menyáké mékōb bō. Yál ékōm bō áte ányın nyam eché embé á alonjé bonı eése á alonjé bonı étım abé alonjé ámpē. ⁹ Né dōo debyéé ne nsōnten bēhednadté. Mmē nló saámbé nıme ene nyam éwóo rıdıı e’kone saámbé ábe ane mmwaád ándıı’ é ámın, nıbé-’e kǎj saámbé. ¹⁰ Átınté eché kǎj saámbé, étáan émaá awé, póg edıı edé á nkamlen, enıńıı póg-ke eépédéé á nkamlen. Bonı áde épeé, édyéé á esónjé é pónde. ¹¹ Ene nyam eché embé bonı eése bōob, chō elónténe kǎj waam. Eché kǎj saámbé chōo éwóo chō, ekag-ke wée éwēē. ¹² Meséb dyóm nıme ene nyam médıı kǎj dyóm éche éekúde nkamlen. Bonı bėkúđ ngıne ákamlen née kǎj nchoo ne ene nyam áyale háwa póg. ¹³ Ntıı nhóg mós eché kǎj dyóm éwóo, bėbage-’e ene nyam echab ngıne ne nımāb nkamlen. ¹⁴ Bėwǎn nzum ne Mwǎn-a-Ndyōj mı mbód. Mwǎn-a-Ndyōj mı mbód átım bō áte á nzum. Nén débēnléd áyale mós adé Sǎngwéeé a baásyāal, abé-’e kǎj e kǎj ésyāal. Adé ne bad ábe Dyōb áchenlé bonı ápwēđ-te, ábe bēbenle mós ne nlém nhóg.”

¹⁵ Dóo ene ángel élanjéé me aá, “E’dıb ábe ényıne wée ane mmwaád-a-akwalēe ádyēē, é’dıı bad, amute, melonı ne mehób. ¹⁶ Meséb dyóm nıme ényıne bōobe ene nyam bėkós ane akwalēe. Bėkobén mós chóm ésyāal eché áwóo, bėbēl abé nsób. Bėdyē mós nyam, bėhyaād-te mós á muú. ¹⁷ Bėbēl nē áyale Dyōb áhedé bō nımé ntıı á nlém-té, nıme áhedéé aá bėbēl. Dyōb átıfıde nın aá eché nyam éwōn ntıı nhóg, ábele mós née mod nhóg. Bėbē ene nyam echab ngıne e nkamlen kósıne pónde eché e’yale ábe Dyōb áhóbé bēlōnnē. ¹⁸ Mmwaád awé ényıne adıı dyad ámbáá áde ákamlan kǎj é nkōjsé.”

18

Jone anyıne ngıne Dyōb kósıne Babilone

¹ Ade nımén mekan métómé dōo rınyıne née ángel empée ébíde ámın, eché ewóo nkamlen nı ngıne, éche ehúmé épené’ nkōjsé áte rısyāal. ² Dóo ákáné áte ne ehób éche échǎgké aá, “Akwedé, Babilone, ndale e dyad akwedé! Atımé dyad dé e’daádǎj bē mbéb, abón dé e’daádǎj ábe béesáa é’syāal, ne abón dé menōn nıme méesáa* ne nımé bad bėkós. ³ Áyale bad bē melonı mé nkōjsé bėsyāal bėnwōj esıı ábel mekan mé mbéb nıme ábeleé byánán abagé bō nım nıme mékóbé bō. Kǎj é nkōjsé ékábné mós asón. Esıı é ngıne ábel mekan mé mbéb échē-’e, éhélé bekáb bėnyonjé bē nkōjsé bėsúde nhōn.”

⁴ Dóo rıwógé ehób émpēe ébíde ámın nın bán, “Abēm bad, nyébıd áde dyad áte, ábel nın nyéelatán bō ábel mbéb bonı nyéekúde akab dé nkógsen nıme bėkúde.

⁵ Mbéb nıme nıkúmné mós á yál rıde e’che se ádyōb, Dyōb-pe ákámtené nımé mekan mé mbéb nıme ábélé.

⁶ Bēl mós melemlen mé dyam nıme mós-’e ábélé wē. Sábé mós ngen ébe áyale mekan mé mbéb nıme ábélé. Hágé mós nım ngen ébe á kōb eché áhǎgké wē ébe mós.

* **18:2** Mbéndé é bad bē Israel elúmté’áá nın bán donje dé menōn ne donje á nyam déesáa’é, né-ōó bėedyáge’áá abın bwēm.

7 Ewōgēd mós ndutul ne metake nıme mēdé ngen ébe ne nhəgtéd mé ehúmé ne esíí é ngıne ábel mekan mé mbébé éche ábágé yál.

Ahóbe' áwe nlém-té aá,

'Ndyéé néé ndále e mmwaád, meésaá nkúd, méelēb-paá mbéd.'

8 Né-óó, medim méyāāl mépií mós epun ehóg.

Mmé medim médíi: Nkole, achii dé awé ne nzaa.

Béhyāād mós ne muú, áyāle Sáj Dyōbe, mós awé ákāād mós, awóó ngıne."

9 Kāñ é nkōñsé éche ékábnáá mós mesón, bēlatán-ne mós ne esíí é ngıne ábel mekan mé mbébé, bēchíí bēlēb-pe pónde eché bényinnē mwēntud nımbıde' áde áhyáa'é. 10 Betyēem nchabnede áyāle bēwóge mbwóg bán bómpe békūd metake nıme ákúde. Bébōnē bán, "Etyāg, etyāg ne ndále e dyad, á ngıne e dyad á Babilón, á etún é háwa póg ngēn dōó ékúde nkógsen nén-ε?"

11 Bekáb bé nyongé bé nkōñsé-ε béchyéé', bélebe-ε mós áyāle modmod éechanéé ábab bwēm ámpē. 12 Bwēm é' nyongé bē é' bédéé bwēm é' gól, sílva, bán bé meláá ábe békine áte ne bán bé meláá bé etógnén. Abé bwēm é' bédé káñne mebad nıme mēlélé nkun, ahóg áde bēchəgēé lınen, démpēe bán Sílıke, ne mémpēe nıme méyāge', ndın éche kāñ ehágkē ne nıme métómtan ayāg. Abé bwēm é' bédé mebámbé nıme mēbíde áyāl e mel mé e' lod é' bwām ne bwēm ábe bépóde ábe é' lélé nkun bwāmbwam. Abé bwēm é' bédé káñne bwēm ábe bēbēnlé meson mé nzyog ne e' kii, brōns ne meláá nıme mékine áte nıme bēchəgēé mábel. 13 Bēnwōñ káñne bwēm nēngáne sinamōn, bwēm bé elod é bwām, e' twé, mía, frankinsen, mım, dyōg dé menzab, kase é mbumé rı ngun ne ngun éche bēchəgēé bán wıt. Bésómé áá káñne nyag ne mbód, hósē ne e' bambam, ne betāñ ne bad ábe békóbé. 14 Bekáb bé nyongé bēhóbé' áá awē nán bán, "Bwēm é' bwām é'syāāl ábe nyēnwōngē esíí áyāl, béesaá ne nyé ámpē. Ebós bwēm é' bwām é'syāāl ne bwēm bé elóon, wéekūd-taá bó ámpē." 15 Bekáb bé nyongé ábe bēwóó ábēn bwēm bésúde nhōn ne ábe bwēm. Betyēem nchabnede áyāle bēwóge mbwóg bán bómpe békūd metake nıme ákúde, béchyéé' bélebe-ε. 16 Bébōnē bán, "Etyāg, etyāg, á ndále e dyad, wε awé ewáá' áá mbóté é bwām éche bēbánédé kase e ábad eche bēchəgēé bán lınen, éwāā-ε áde áyāge ne áde átómtan ayāg. We awé ehágáá bwēm é' gól, ábe bēbēnlé bán bé meláá mé etógnén ábe békine áte ne bán bé meláá bémpe ábe bēlélé nkun ábe bēchəgēé bán péel, 17 á etún é háwa póg ngēn nımé nhōn rısyāāl nıbós."

Bad bēmbáá bé stıma ne bad ábe békag ne stıma, bad ábe bēbele nsón á stıma té, bad ábe békábe nyongé á edıb é nkwé te, bentyēmōm nchabnede, 18 anyın áde bényinnē mwēntud nıbıde' áde béhyāñtēé mō. Bēnlébe' e'saad bán, "Ndále e dyad ké póg e bédéé nēngáne enēn!" 19 Dōó bésyogéé e' bumbú áwab nló áyāle béchyéé' áá', bélebe-ε, bēhōbē bán, "Etyāg, etyāg, ne ndále e dyad, eché bewōñ bé stıma bésúde nhōn ne ábe bwēm. Á etún é háwa póg ngēn abódé chōm ésyāāl.

20 "Bwēl-amıne asyāāl áwōg menyınge áyāle nkógsen nıme ane mmwaád ákúde. A-bad bé Dyōb, bembapeé bé nlomag ne bekal-bé-e' dāsdāñ, nyéwōg menyınge áyāle Dyōb ábídtédé nyé mbakú tñgēne mós."

21 Dōó ángel e ngıne ényéné nyé ndım e aláá abwém-me dós á edıb é nkwé te, áhōbē aá, "Nén dōó bēbwēmē ndále e dyad embáá, Babilōne, ásē ne ewāñge ésyāāl, bad bēnyın-naa dós ámpē mbéb. 22 Ene pónde ntəgag nıme bechog bé nılende, ne bekón bé nkōñgé, ntəgag nıme betōñ bé ngōmbé ne betōñ bé e' loñ méewógnédte áwōñ dyad-té ámpē. Bad bé nsón mé mekáá ábē bēebáá ámpē, ntəgag nı mesın nıme mékəge' bwēm méewógnédte ámpē. 23 Awōñ dyad té, etrukāñ éepenné ámpē mbéd, ehób é sómbé bós nchóm éewógnédte

ámpē mbéd. Adé dyad bēbēbēd dō áyāle ábē bekáb bé nyonǵé bōo bēbédé ndāle é bad á nkōǵsé, bad bé melonǵ mé nkōǵsé mésyāāl-le bēndognéd áyāl e echōǵ nganǵ.”

²⁴ Dyōb ákōǵséné Babilōne áyāle bad bé Babilān bēwúú bekal-bé-e'dāōdāǵ, ne bad bēmpēe ábē bēwédé á nkōǵsé.

19

¹ Ade ene Ángel émáá nímén mekan mésyāāl ahōb, dōo ríwógé chōm nēngāne ehōb éche écháǵké é ndun e mod ébídé amín, bēbōnē bán “Mekenag mébē ne Dyōb. E'sooson, ehúmé ne ngine bēhúú ne ádeD Dyōb. ² Echē mbakú edé mbāle etāǵǵéné-'é áyāle akáádté akwaleε ambáá awē abēlté bad bé nkōǵsé bēsyāāl mbēb ne áde akáb dé mesón, akuné-'é mekií nĩme ábē bembāledé nĩme ane mmwāád ānsyǵǵké.” ³ Dōo bēbōné ámpē bán, “Mekenag mébē ne Dyōb. Mwēntud nĩme nībídé' ngāne ene ndāle e dyad éhyáá' é ríkag amín á ngíndé ne á ngíndé.” ⁴ Abē bad bēmbáá móom mébē ne bēniin ne échē nyam éniin bēnkwé áse á'sō é' Dyōb bēbagé-'é mó edúbé, mó awē adíídé atii dé nkamlēn, bēhōbē nēn bán, “Ebē nē! Mekenag mébē ne Dyōb.”

Jōne anyiné ngande e e'wōǵé e Mwān-a-Ndyōǵ nĩ mbód

⁵ Dōo ríwógé ehōb ébídé á atii dé nkamlēn, éhōbē' nēn aá, “Nyékene' ádeD Dyōb. Nyé ábe nyédé ábē bembāledé, nyé ábe nyēbage mó edúbé, ken bad ábe bédé etóǵnēn-ε ké' é ábe bēesé etóǵnēn.” ⁶ Dōo ríwógé chōm nēngāne esaád é ngine é ndun e mod, ébédé byánán mendíb nĩme mesobpe', ébédé ámpē nēε dyōb ákumé' áte ne ngine. Echē esaád éhōbē nēn, “Mekenag mébē ne Dyōb. Áyāle awēD Sāǵgwéé, Dyōb á Ngum adé á nkamlēn. ⁷ Syāné déwógé' menyǵǵe bwāmbwam, déhōbe bán dedé menyǵǵe dékené-'é mó, áyāle pōndé e e'wōǵé eche Mwān-a-Ndyōǵ nĩ mbód epedé, sōmbé-'é emaa abonǵen. ⁸ Áyāle akwōǵnédé, Dyōb ábagé mó kunze áhé mbóté eche bēbāǵnédé kase e abad áde bēchāǵé bán línēn. Apene' áte ásáá-'é.” Ene kase e mbóté edé nēngāne mekan nĩme bad bé Dyōb bēbeléé nĩme Dyōb áhedéé.

⁹ Dōo ene ángel élanǵéé me aá, “Tēl nēn we, Nnam ne ábē ábe belébpé á ngande e e'wōǵé eche Mwān-a-Ndyōǵ nĩ mbód.” Anhōb áwēm ámpē aláá-'é me ámpē aá, “Ábēn e'yale é' mbāle é'húú ne Dyōb.”

¹⁰ Dōo ríkwedé áse áwe e'só ábe mó edúbé. Anláá me aá, “Weébēlē nē, mémpē ndii mbāledé a Dyōb nēε we, mbé nēε bad bēmpēe ábe bédúbpe Krīstāε, mbé-'é nēε nhōg awē atyéémé áyāl e mbāle eche Yesue áyǵgté. Dyōb dōo nyétāǵǵéné edúbé abe. Ene mbāle eche Yesue ábíté áwed, chōo ebage bad ngine ákal nkalanǵ nĩ Dyōb.”

Mod awē adíídé hōse eche épube'

atómé nyam echē ebídé

á edīb é nkwē-te áte á nzum

¹¹ Menyín meé ádyōb ánédnédé. Héε rínóné bon rínynīnē' hōse echē épube', mod awē mó-'é andii chí bēchāǵé'áá mó bán Ane Awē Adé mbāle ábēlé-'é bad ábii mbāle tǵǵene Dyōb. Ákōǵsan bad nyaa echē etāǵǵéné áwanné-'é ábē bad bé ekoyí. ¹² Míd mébédé mó áte nēε muú nĩme ríchodne', anhé-'é e'kóté bé nkamlēn hiin á nló. Anwōǵ dīn á yāl áde modmod éebii' é éetóméé mwēn. ¹³ Anwáá-'é megombe nĩme bēchúbé á mekií-te, dīn áde bēchāǵé-'é mó adíí Eyale é Dyōb. ¹⁴ Sānze éche edé ádyōb énhē kase é mbóté eche bēbāǵnédé abad áde bēchāǵé bán línēn, épūbē' esāǵ-'é. Bēndii hōse eche épube' bēhídé mó. ¹⁵ Páá echē ekóbpe' bwāmbwam embíd mó á nsāl-tē. Chōo

ábenléé ákógsen bad bé melon. Akamlén-ne bós ne ekáá éche éhyédé. Akógtéd bwál bé e'pum áte ábel ámín besabé ábe bébenléé mím, álúmed nímé melingá mé ngíne mé ébébtéd nime Dyöb á ngumε. ¹⁶ Dín adé áwé mengombe ne áwé epəŋ mún nén bán, “Kāŋ e kāŋ ésyāā ne Sāŋgwéé á besāŋgwéé bésyāā.”

¹⁷ Dóo nínýiné ángel etýéémé á enyén-té bonj ábōnnē menon nime mēpúmmé'áá ádyōb ne ehōb éche échāgké áá “Nyéhyag nyéladen áyāle sánkalaa á ngande eché Dyōb débonjénné. ¹⁸ Nyéhyag nyédyé nyam é kāŋ, nyam é sánze émbáá, nyam é ndale é bad, nyam é hōse ne nyam é bad ábe bédíídé chō. Nyéhyag nyédyé nyam é baányonj bésyāā, é kunze ne é betāŋ, bad ábe bédé etógnén ké'ε ábe héesé etógnén.” ¹⁹ Dóo nínýiné nyam ne kāŋ é bad é nkōŋsé ne échab sánze éladné áwan nzum ne ane awé ansébé ape ádíí hōse eché épúbe' ne éche sánze. ²⁰ Dóo békóbé ene nyam ne nkal é'dáádəŋ á metóm. Ane nkal é'dáádəŋ á metóm ambé chō á'sō-te, álúmté e'chemléd ádog bad ábe békúdé e'chem ábe ene nyam, bébagé-'ε eché edíídinge edubé. Ade bédíí á alonjé, bémwēm bós bad bébé á edib é nzab é muú, bényāŋ ne muú nime níhunne' bwāmbwam. ²¹ Ane awé adíídé hōse ambenléd páá e eché embíd mós á nsəl té awúú bad ábe bélyágé ásé, eché kāŋ ne échab sánze. Menon mésyāāl ménkōd áde bédýédé échāb nyam.

20

Devəle ābē á mehanj á etūn é ekálé é mwě

¹ Ade ane mod átómé ábe bad bé ekóyí áte, dóo nínýiné néε ángel ébídéé ádyōb ésudé ásē ewálé e'kii bé echóg éché éewóo asóg, ewálé-'ε sánkalaa á ngōbēngōbē awé adelé. ² Dóo ákóbé dragone, ene nyā e'bōód eché edé Devəle, ebé-'ε Satanε, áhanj mós á etūn é ekálé é mwě. ³ Ambwém mós á echóg éché éewóo asóg ádíb, ápēn-ne chō ábel bonj eéhēlē bad bé nkōŋsé adog ámpē káŋne á pōndé eché ekálé é mwě émaá'ε áte. Ambíd enē bēnhūd mós á mehanj á esōŋ é pōndé.

⁴ Dóo nínýiné metii mé nkamlen, bad ábe Dyōb dēmbeé kunze ákamlen, bós bēndýcé áhed. Mennýín-ne e'dáádəŋ é' bad ábe bēnwē. Bēnwū bós áyāle mbōŋ eché bēbídé'áá Yesue ne áyāle akal áde békálé'áá nkalanj nime níhúú ne Dyōb. Bēnwū bós áyāle béebage-'aa ene nyam edubé ké'ε eché edíídinge ne áyāle akob áde bēnkēnkōbpé e'chem á mbōm ké'ε á ekáá. Bétīm ámbíd á alonjé, bōōbe Yesu Krístəə bēbé á nkamlen á etūn é ekálé é mwě. ⁵ Nén dóo débē mpuu mé e'só. Bad ábe bēnlyág ásē ábe bēnwē bēnkēntimmé ámbíd á alonjé káŋne ámbíd é ekálé é mwě. ⁶ Nnam mībē ne ábē ábe bēbē mpuu mé'só áte. Bédíí bad ábe bésáá. Kwééd eché edé kwééd e edáádəŋ éewóŋgé ngíne ámín e bad ábe bédé mpuu mé'só áte. Bonj bēbē prísé é Dyōb ne éché Krístəə bēbē-'ε á nkamlen ne mós á etūn é ekálé é mwě.

Jəne anyiné Satanε akwedé nzum

⁷ Ade éché ekálé é mwě épéé á asóg, bēhūd Satanε á mbwōg. ⁸ Abíd áde ábídte á mbwōg, áke metóŋgé mé nkōŋsé méniin, ádog bad bé nkōŋsé. Mmén metóŋgé mé nkōŋsé médíí Góg, ne Mágōg. Satanε álad bós áwan nzum, bēbuú-'ε áte nēŋgāne nsíí nime áde édíb é nkwwě. ⁹ Dóo békíí nkōŋsé áte rísyāā, bēlāŋnéd abwóg á hōm áde Dyōb ádáá, wéε ábē bad bédíí, bonj muú mémbíd ámín níhýāād bós baasyāāl bam. ¹⁰ Devəle awé andog bós, bémwēm mós á edib é nzab é muú nime níhunne' bwāmbwam, wéε ene nyam ne nkal é'dáádəŋ á metóm bédíí. Áhed dóo békudté metake mé ngíne nkuu ne múte á ngíndé ne á ngíndé.

Dyōb akáádté bad á asóg dé nkōŋsé

11 Dóo nĩyíné mod adiídé atii dé nkamlen ámbáá áde ápúbe'. Ahed-taa nkõnsé ne abobe ámín bēnnyõñ'é áwe e'só-te béetime abé ámpē. 12 Hée nĩyíné bad ábe bémáá awé, bad ábe bédé etógnén ne ábe béese etógnén, bētyéemé á'só bé adé atii dé nkamlen. Kálag éche Dyõb dēntenlé nĩmāb mbeltéd áte, bēndibé ch́s áte, bēndibé-é empée áte. Ene ch́s nwóñ nĩn mé bad ábe bēbē abé ne abé ne Dyõb. Dyõb dékāad bad ábe bēwédé, nchoo ne mbeltéd nĩmāb ngáne éténlédé á kálag-té wē. 13 Bad ábe bēwédé á edib é nkwē-te bēnkē wēe Dyõb ábel békāad b́s. Abinífi bad-te ábe bēwédé ábe bédé á mbwóg e kwééd, b́mpē bētyēem á'só é' Dyõb ábel békāad b́s nchoo ne nĩmāb mbeltéd. 14 Bēmbwēm Kwééd ne Mbwóg e kwééd á edib é nzab é muú. Enén kwééd e edib é nzab ch́s edé kwééd e edáádāñ. 15 Kéenzéé awé bēnkēntenlé d́ñ á kálag e alongé, bēmbwēm ḿs á edib é nzab é muú.

21

Jone anyíné nkõnsé ne nkoñ ní mĩn mé ekóólé

1 Ade nkáásé nítómé, dóo nĩyíné nkoñ ní mĩn mékóólé ne nkõnsé mé ekóólé. Nkoñ ní mĩn ne nĩsé mé'só bēnnyõñ, edib é nkwē-é énkēmbáá ámpē. 2 Hée nĩyíné Dyad áde Asáá, Jerusalem é ekóólé, ahúe', ábidéé ámín wēe Dyõb. Dyõb dēmbõñsén ḿs ngáne bebaad bēbõñsanné sómbé eché ekag á e'wóngé. 3 Dóo nĩwógé ehób éche échágkē ébidé á atii dé nkamlen éhóbē nén aá, "Nyénone', e'dii é' Dyõb é'dé ne baányõñ b́ab! Dyõb dédyéé h́m ahóg ne b́s, b́s-é bēbē ábē bad. Dyõb dédyéé h́m ahóg ne b́s. 4 Apínē b́s mēsád mēsýāal á mĩd. Kwééd éebáá ámpē, bad bēelebpé ámpē, bēechiif'-aá ámpē, bēewóg-kaá e'wē ámpē. Ebē nén áyāle mam mé nchun metómé."

5 Dóo ane awé adiídé atii dé nkamlen áhóbéé aá, "Nyénone', mbele' bwēm é'sýāal ekóólé!" Anhób ámpē aláá-é me aá, "Tēl nén, áyāle e'yale ábe níhóbéé é'dé mbále é'dé-é ábe moosýāal ádúbēē." 6 Anhób ámpē aláá-é me aá, "Emáá. Me-éé ndé Alfaa mbé-é Omégaa, me-éé ndé mbooted mbé-é asóg. Kéenzéé awé píde ekóbé, mēbe ḿs mendib mé nhyélé nĩme mod ámwáké boñ abé á alongé abé ne abé. Mēbē-é nyé ḿs ngēñ. 7 Mod awé átom metake áte, adúbe áde ádúbépé me, mēbe ḿs ábén bwēm é'sýāal. Mēbē áde Dyõb ḿs-é abé awem mwān. 8 Boñ ne bad ábe bēwóó mbwóg áte, ábe bēewóó adúbe, ábe bēbele' mbinde é mekan, bad bé ewūen, bekáb bé mesón, bekum bé ngan, bad ábe bēbenle' myõb mé metóm ne bekal bé metóm bēsýāal, ádab abwóg á h́m ádii edib é nzab é muú nĩmē níhunne' bwám bwam. Enén kwééd ch́s edé kwééd e edáádāñ."

Jone anyíné Jerusalem é ekóólé

9 Dóo ángel póg áfinté e ángel saámbé éche énwālé kúmbe saámbé éche éloné ne medim saámbé épédé boñ élanḡē me aá, "Hyág, mēlūmēd wē sómbé, mmwāad awé Mwān-a-Ndyõñ ní mbód." 10 Dóo Edáádāñ éche Esáá épíidé me boñ ene ángel ékéené me á mbóad mĩn eché echabé ámín bwám bwam. Amanbé me áwedé-mĩn alúmed me Jerusalem, dyad áde ásáá, ngáne ábidéé ámín wēe Dyõb, 11 ápené-é ne ehúmé é Dyõb. Adé dyad ákináá áte nēe aláá dé etógnén áde álélé akud, ákiné áte nēe jáspa ányĩnnē-é áte. 12 Adé dyad dēnwõñ sánkalaa e e'ké ábe é'chábé ámín. Bēnwõñ nsal mé e'ké dyóm ne mébe, ne ángel dyóm ne ébe éche énoñe nĩmē nsal mé e'ké nĩsýāal. Ayāl e nĩmē nsal mé e'ké, bēntēl mĩn mé metúmbé dyóm ne mébe mé bad bé Israel. 13 Abé e'ké bēnwõñ pēd éniñ. Pēd e á akuu enwóñ mmwē mé e'ké rílaán, á mekunekune mmwē rílaán, á mehúléhúlé mmwē rílaán á pēd e mbõñ rílaán. 14 E'ké ábe bēnlāñnéd ádē dyad bēnsumén ámín e meláá dyóm ne mébe. Ámín

e nîmê meláá, bêntêl mîn nîme bembapεε bé nlomag dyôm ne bêβε ábe Mwân-a-Ndyoŋ ní mbód.

¹⁵ Angel echê elángé'áá me nîmén mekan, enwálé ntóŋ ní gól nîme áhagné'áá adê dyad, nîmê nsal mé e'ké ne abê e'ké é' dyad. ¹⁶ Adê dyad dénwoŋ metóŋgé méniin, e'chab áte ne e'kal áte é'bedé nyaa póg. Ene ángel embenléd nîmê ntóŋ áhâg adê dyad. Abédé ekálé é máyl ehóg ne mbwókél étáan. A e'chab áte, e'kal áte ne e'chab ámîn bébedéε nyaa póg. ¹⁷ Ene ángel anhâg káŋŋe e'che bé e'ké, é'bedé móom mé méta ntóób ne ntóób. Ambenléd nhaŋtéd nîmê bad bésyāāl bébenladté. ¹⁸ Bēmbenléd jáspa álóŋ abê e'ké. Bēmbenléd gól echê eesē mbinde áte, éche epene áte néε dyené álóŋ adê dyad. ¹⁹ Meláá nîme bēnsuméé abê e'ké ámîn, mébedé bán bé meláá ábe bélélé nkun nyaa ne nyaa. Aláá dé nsumé dé e'só, ábedéε jáspa, áde alónténé méβε, ábedéε safia, áde alónténé meláán áget, áde alónténé méniin émerał, ²⁰ áde alónténé métáan, ónis, áde alónténé ntóób kanélia, áde alónténé saámbe krisolit, áde alónténé waam béril, áde alónténé abog topas, áde alónténé dyóm kaladóni, áde alónténé dyóm ne ahóg hyasín, áde alónténé dyóm ne méβε amétiis. ²¹ Mmén mmwe dyóm ne nîβε nîbedéε meláá mé etógnén, mmwe nhóg téε nîbedéε aláá dé etógnén ahóg. Nzii eche empóŋ á dyad tē ebédéε gól echê eesē mbinde áte echê epene' áte.

²² A dyad-tê wê, menkénnyinné ndáb e Dyóβ áyāle Sán Dyóβ é Ngume ne Mwân-a-Ndyoŋ ní mbód, bédii néε ndáb e Dyóβ. ²³ Adê dyad déehednéé bán áwóŋ enyεn ké ε ngon áwēd-te áyāle ehúmé é Dyóβ édii ábe e'nyinen bé ekide, Mwân-a-Ndyoŋ ní mbód-te ápene' néε éche etrukán. ²⁴ Bad bé nkóŋsé bésyāāl bébenléd ábe e'nyinen bé ekide ábel nîmab mam nîme betáŋgéné ábel epun ké éhéé. Kāŋ é nkóŋsé epéén nîmāb nhon á dyad-tê wê. ²⁵ Mmê mmwe mé e'ké dyóm ne nîβε béepenné mó mbéd, áyāle nkuu méebáá áwēd-te mbéd. ²⁶ Bépéén bwēm é' bwām ne nhon ní bwēm é' bad bé nkóŋsé áwēd-te. ²⁷ Dyam á mbinde ké ahóg, ké ε mod awé abele' e'bébtéd é' mekan, ké ε mod awé akale metóm ké nhóg éesónlé á dyad-tê wê. Bad ábe mîn médii á kálag e alongé eche Mwân-a-Ndyoŋ ní mbód bēnpen bōó bésōl áwēd-te.

22

Jōne anyiné edib éche ébage alongé á ngindé ne á ngindé

¹ Dōo ene ángel élúmtéé me edib é mendib nîme mébele bon mod abé á alongé á ngindé ne á ngindé, ényinné áte nēŋgāne dyené. Echê edib ébidé'áá á atii dé nkamlēn áde Dyóβ ne Mwân-a-Ndyoŋ ní mbód, ² epóó' ántitē e nzii á dyad-tē. A nkin mé éché edib, pēd éβε, nyaa e bwēl póg eche echyáá' e'pum ábe é'bele bon mod abé á alongé abé ne abé ebédé áhed. Mmê mel méchyáá' áá e'pum nyaa dyóm ne éβε, méchyáá' áá ngon té. Bad bé nkóŋsé bébenladtáá ábab byaa ákud e'choóchoŋ. ³ Chómchóm éche Dyóβ ábágé ebómán éebáá á dyad-tê wê. Atii dé nkamlēn áde Dyóβ ne Mwân-a-Ndyoŋ ní mbód mébedé áwēd-te, bembaledε bé Dyóβ-pe bēbagé mó edúbé. ⁴ Bényin Dyóβ e'só ne e'só, áde dīn-ne démbē bó á mesó mé mbom. ⁵ Nkuu méebáá ámpē, béehēd-táá etrukán káa enyεn ényinen ekide áyāle Sán Dyóβε ábē ábab e'nyinen bé ekide, bēbē'ε á nkamlēn á ngindé né á ngindé.

Jōne anyine epe éche Yesue

⁶ Dōo ene ángel elángéé me áá, "Abén e'yale ábe nílangé nyé é'dé mbāle, né-óó nyédúbe bō. Sán Dyóβε awé abage bekal bé'dáádāŋ echê edáádāŋ ábel bon békale nîmē nkalan, alómé eche ángel álúmed abē bembaledε mam nîme

mékwógé abenled.” ⁷ Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyénəne’, nkwogé ape. Nnam ne bad ábe béhíde’ mekan nĩme bétélé á kálag-té wén nĩme mēbenléd bəob ne á pónde eché ehúe’ á’sò.”

⁸ Me, Jəne nwógé nnyin-ne nímén mekan. Ade ríwógé nímén mekan nnyin-ne mós, menkwé ásé á’sò é ángel eché enlúmed me nímén mekan, ábe mós edúbé. ⁹ Bon anláa me aá, “Weébēlē nē! Mēmpē ndii mbəlede a Dyōb néē we, ne néē ábíníí baányon bé Krísto ábe bédé bekal bé’daádəŋ ne bad ábe béhíde’ chóm éche éténlédé á kálag-té wén. Dyōb dóo nyétəŋgéné edúbé abe.” ¹⁰ Dóo áləŋgéé me ámpē aá, “Nyéekōŋnād bad mekan nĩme mēbenléd nĩme méténlédé á kálag-té wé áyale mékwógé abenled. ¹¹ Bad ábe bébele mbéb bébē bébele’ mbéb. Abe bébele mekan mé mbinde bébē bébele’ mekan mé mbinde. Abe bébele mekan nĩme métəŋgéné bébē bébele’ mekan nĩme métəŋgéné, ábe bós-’e bésáá bébē bésəŋ.”

¹² Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyénəne’, nkwogé ape, ásábe mod-té nchoo ne nsón nĩme ábélé. ¹³ Me-éé ndé Alfaa mbé-’e Omégaa, awé Asébpé ne awé Adímténé, mbé-’e Mbooted ne Asóg.”

¹⁴ Nnam nĩbē ne ábē ábe bəwóbpe nímāb megombe, bəwōŋ kunze əpon ə mmwe mé e’ké ásól á dyad-té ábel bédyē e’pum é’ bwel ábe é’bele mod abé á alongé abé ne abé. ¹⁵ Bad ábe béesól á dyad-té wé, bédii bad ábe bébélé mekan mé mbinde, bad ábe békume ngəŋ, bad ábe békábe’ mesón, bad ábe bəwúe bad, bad ábe bēbenle nyōb mé metóm ne bad ábe bédáá akal dé metóm ne ábe békale metóm.

¹⁶ Me Yesue, me-éé nlómé echem ángel áláa nyé ábe nyédé á mwembéte nímén mekan. Ndií ane awé abídé á mbyaa nĩme kəŋ Dabide, tintine a mbwembwə awé apene’.

¹⁷ Edáádəŋ é Dyōb ne Sóbé béhóbe nén bán, “Hyəg.” Kénzée awé awógé nén, mómpē áhób aá, “Hyəg.” Ane awé píđ ékóbé áhye ámwé mendíb nĩmé bébele bon bad bébe á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Mod ké ahée awé ahede’ nímén mendíb átéd mó ngən.

Jəne ahóbé ehób é asóg

¹⁸ Nsime mod ké ahée etúú áte awé awógé e’yale ábe é’ténlédé á kálag té wén təŋgene mekan nĩme mēbenléd. Nzé mod abádé kéchéé á kálag té wén, né Dyōb débādē mós medim nĩme bétélé á kálag té wén. ¹⁹ Mod ké ahée-’e awé áhūd ké eyale ámín e mekan nĩme méténlédé á kálag té wén təŋgene mekan nĩme mēbenléd, Dyōb déhūd áde asii dé e’pum é’ mel é’ bwel ábe é’bele bon mod abé á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Dyōb déhūd-te éche etál á Dyad áde Ásáá. Mmén mekan méténlédé á kálag té wén.

²⁰ Ane awé abíde mbōŋ təŋgene nímén mekan mésyāāl ahóbe nén aá, “Ne mbále, nkwogé ape.” Ebē nē, hyəg a-Səŋgú Yesu.

²¹ Nsimé nĩme Səŋgú Yesue nĩbē ne bad bésyāāl.*

* 22:21 Bad bésyāāl; donge á kálag dé’só áwóó Bad bé Dyōb káa Bad bé Dyōb bésyāāl.